Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

180395

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Angeli doctoꝝ diui Thome aquinatis ſacri ordinis predicatoꝝ: ſacre ſcripture elucidatoris ac enucleatoris Clariſſimi In tres primos nocturnos pſalterij Expoſitio profundiſſima.

¶ Prologus.

In oi opere ſuo dedit cõfeſſionez ſancto et excelſo in verbo glorie) Eccleſiaſti. 47.

Quatuor cãe libri.

Uerba hec dicuntur de Dauid ad litteram et: ſatis conuenienter aſſumuntur: ad oſtenduz cauſam huius operis. In quibus oſtendit quadruplex cauſa huius ſcilicet materia. modus. ſeu forma. fi[illegible]s: et agens Materia eſt vniuer[illegible]
quia cum ſinguli libri ca[illegible]onice
ſcriptu[illegible] ſpeciales mater[illegible]as ha
[illegible] habet
[illegible] eſt qd
[illegible] libro ce=
[illegible]inarum
[illegible] ſacram
[illegible]ſacras ꝛ vbi
[illegible]uerſas de
[illegible]ur mate=
[illegible] In om=
[illegible] dei
[illegible]
[illegible] b

luntatem eius qui miſit me: vt perficiam opus eius. Glorificationis. Eccleſiaſtici. 42. Gloria domini plenum eſt opus eius. Et de hijs omnibꝰ complete in hac doctrina tractatur. Primo de opere creationis. Pſalmꝰ. Uidebo celos tuos et opera digitorum tuorum. Secundo gubernationis quia omẽs hiſtorie veteris teſtamenti tanguntur in hoc libro. p̃s. Aperiam in parabilis os meum ꝛc. Tertio reparationis quantũ ad caput ſcilʒ chriſtũ: et quantuʒ ad omẽs effectus gratie. p̃s. Ego dormiui et ſomnũ ꝛc. Om̃ia eniʒ que ad fidem incarnationis pertinent. ſic dilucide tradunt in hoc opere. vt fere videatur euangelium et non prophetia. Quarto eſt opꝰ glorificatiõis. p̃s. Exultabũt ſcti in gloria ꝛc. Et hec eſt rõ quare magis frequentatur pſalteriuʒ in eccl[illegible]a. q2 cõtinet totã ſcripturã. Uel ſm glo. ad dandã nobis
[illegible] [illegible]caſſet
Dauid. tan[illegible] [illegible] penitẽtiã eſt
[illegible]ꝑaratꝰ. Materia ħ vtis eſt: q2
oẽ op[illegible]us. Et quia hoc ad chriſtũ ſpectat. Coll'. 1. c. In ipſo cõplacuit omnem plenitudinẽ diuinitatis inhabitare. Jõ materia huius libri eſt chriſtus ꝛ mẽbra eiꝰ.

¶ Modus ſeu forma in ſacra ſcriptura multiplex inuenitur. Narratiuus. Eccleſi. 42. Nõne deus fecit ſctõs ſuos enarrare oia mirabilia ſua? Et hoc i hiſtorialibus libris inueniſtur: Admonitorius. exhortatorius. et preceptiuus. ad Titũ ſcdo. Hec loquere et exhortare argue cũ oi imperio. ad Thimo. 2º. Hoc cõmoneo: teſtificans corã deo ꝛc. Hic modꝰ inuenit in lege pphe=

Modꝰ tractandi

Hiſtoriam hẽt ſacra ſcḝtura.

1520

Universidad de Deusto
Biblioteca

tis et libris Salomonis. Diſpu
Diſputat ſacra ſcriptura.
tatiuus. Et hoc in iob et in apo-
ſtolo. Job. 13. Diſputare cū deo
cupio. Deprecatiuus vel lauda
tiuus: et hoc inuenitur in iſto li
bro quia quicquid ī alijs libris
predictis modis dicit: hic poni-
tur per modum laudis et oratio
nis iſra. Confitebor tibi domine
Opis titula hymnus q̄d ſit. cāticu quid
et narrabo ꝛc. ¶ Et ideo dicit.
(Dedit confeſſionē.) quia p mo
dum confitēdi loquitur. Et hinc
ſumitur ratio tituli qui eſt. In-
cipit liber hymnorum ſeu ſolilo
quiorū prophete Dauid de chri
ſto. Hymnus eſt laus dei cum
cantico: et eſt canticum exulta-
Soliloquiū quid.
tio mentis de eternis habita: p-
rumpens in vocez: Docet ergo
laudare deū cum exultatione.
Soliloquiū eſt collocutio ho-
Opis finis.
minis cuz deo ſingulariter vel
ſecum tantū: quia hoc conuenit
laudanti et oranti. Finis huius
Eleuatio mētis ī d̄ uz fit. q̄tuor modis
ſcripture finis eſt orantis qui ē
eleuatio mentis in deū. Damaſ.
li. 10. 3. Oratio eſt aſcenſus in-
tellectus in deuz. Eleuatio ma-
nuū mearuz ſacrificiū veſptinū.
¶ Sed quatuor modis anima
eleuatur in deū ſcilicet ad admi
randū celſitudinē poteſtatis ip-
ſius. Jſa. 4. Leuate in excelſum
oculos veſtros: et videte quis
creauit hec. p̄s. Quam mirabi-
lia ſunt opera tua domine. Et
hec eſt eleuatio fidei. Secundo
eleuatur mens ad tendendū in
excellentiā eterne beatitudinis
Job. 11. Leuare poteris faciem
tuā. abſq̄ macula eris ſtabilis
et nō timebis: miſerie quoq̄ ob
liuiſcerīs: ꝛ q̄ſi fulgor meridian⁹
ꝯſurget tibi. Et hec eſt eleuatio
ſpei. Tertio eleuat̄ mēs ad inhe
rendū diuine bonitati ꝛ ſctitati

. Jſa: 51. Eleuare eleuare: con-
ſurge hieruſalē ꝛc. Et hec eſt ele
uatio charitatis. Quarto eleuat̄
mēs ad imitādū diuinā iuſtitiā
in ope. Tre. 3. Leuem⁹ corda no
ſtra cū manib⁹ ad deuz in celos
Et hec eſt eleuatio iuſtie. Et iſte
quadruplex modus inſinuatur
cū dicit. Sancto et excelſo: quia
duo vltimi modi eleuationis p-
tinent ad hoc quod dicit. (ſctō)
Duo primi ad hoc quod dicit.
(Excelſo.) Et quod hoc ſcit finis
ſcripture huius habetur ex pſal
mo: Proinde (excelſo) p̄s. A ſolꝫ
ortu. ꝛ Jā Excelſus ſup oēs ꝛc.
Secūdo de (ſctō.) p̄s. Confiteat̄
nomini tuo magno. quoniā ter-
ribile et ſanctū eſt. Ideo Greg.
prima omelia dicit ſup ezech. q
vox pſalmodie ſi cum intētione
cordis agitur. oīpotēti deo p eā
ad cor iter paratur. vt intēte ani
me: aut pphe myſteria. aut gra
tiā cōpunctionis infundat. Fi-
nis ergo eſt vt aīa coniungatur
deo. [illegible] ut ſancto et ex[illegible]elſo.
¶ Au[illegible]or autē hui⁹ op[illegible]ris ſigni
Opis autor [illegible]
ficatu[illegible]ibi ī verbo glor[illegible] ¶ No
tādū [illegible] ſcri
ptura [illegible] tūs.
Nā alie [illegible] tie
nē hu [illegible]
ptura [illegible]
nis diuine [illegible]
volūtate [illegible]
doq̄ pr [illegible]
locuti [illegible]
Et [illegible]
ſ[illegible]

rie) que per reuelationē dicunt̄.
Vn̄ tertiū Reg. 20. Percute me ī
ſermone domini ideſt in reuela
Quatuor d̄ cāiſa ſacra ſc̄ptura d̄r v̄bum glorie
tione diuina. Et poteſt dici hec
ſcriptura verbū glorie quatuor
modis. qr quadrupliciter ſe ha-
bet ad gloriā ſcz quātū ad cau-
ſaz a qua fluit: quia a verbo glo
rioſo dei hec doctrina emanauit
ſcōe. Pe. 1. Uoce delapſa huiuſ
cemodi a magnifica gloria. hic
eſt filius meus dilect⁹ ꝛc: Quan
tū ad continentiā. quia in iſto li
bro gloria dei cōtinet̄ quā annū
Triplex pphetie mod⁹
ciat. p̄s. Annūciate inter gentes
gloriā eius. Quantū ad moduz
emanationis. Gloria enim idez
eſt q̄d claritas. Et reuelatio hu
ius prophetie glorioſa fuit. qr
aperta. ¶ Triplex eſt em̄ mod⁹
prophetie. Per ſenſibiles res.
Dan̄. v. Apparuerunt digiti q̄ſi
hois ſcribentis ꝛc. ꝛ rex aſpicie
bat articulos manus ſcribētis.
Per ſimilitudines imaginarias
ſicut patet de ſomnio pharao-
nis et interpretatione facta per
Joſ[illegible]h. Gen̄. 41. ꝛ Jſa. 6. Uidi
d[illegible]ſedentē ſuper ſoliū excelſū
[illegible]atū ꝛc. Per ipſius verita
[illegible]s manifeſtationē. Et talis mo
dus pphetie couenit Danieli. q̄
ſolius ſpirituſſancti inſtinctu ſi
ne oī exteriori adminiculo: ſuaz
edidit pphetiā. Alij nāq̄ pphe
te ſicut dicit Aug. per quaſdā re
rū imagines atq̄ verborū tegu
mēta ſcz per ſomnia et viſiones
facta ac dicta pphetauerūt. Sz
iſte nude doctus fuit de viritate
Unde 2. Reg. 23. cū diceret Da
uid: Spūs dn̄i locut⁹ ē ꝛc. Sta-
ti addid[illegible]t. Sicͭ lux aurore orien
te ſole n[illegible]ane abſq̄ nubibus ruti
lat. Sol eſt ſpūſſctūs illuminās
corda pphārū. q̄ q̄n̄q̄ ſub nubi

b⁹ apparet. q̄nq̄ p duos modos
p̄dictos pphetis illucet. q̄nq̄ ſi-
ne nubibus ſicut hic. Et ad hoc
Breuis dictorū epilogus.
adduci p̄t q̄d d̄r. 2. Reg. 6. Quā
glorioſus fuit hodie rex iſrael.
diſcooperiens ſe ante ancillas
ſeruorū ſuorū: ꝛ nudat⁹ ē. Et qr
per eā nos inuitat ad gloriam.
pſal. Gloria hec eſt oībus ſctis
eius. bn̄ premittitur Quā glorio
ſus ꝛc. ¶ Patet ergo maſia hu-
ius operis. qr de omni ope dn̄i.
Modus. quia deprecatiu⁹ ꝛ lau
datiu⁹. Finis: qr vt eleuati con-
iūgamur excelſo et ſancto. Au
tor. qr ipſe ſpūſſanct⁹ hoc reue-
lans. ¶ Sed anteq̄ ad litteraz
veniamus circa hūc librū tria in
generali conſiderāda ſunt. Pri-
mo de tran latione huius opis
Tres fuere pſalterū interp̄tationes.
Secundo de modo exponēdi.
Tertio de eius diſtinctione.
¶ Tranſlatiōes ſunt tres. Una
a principio eccleſie tempore apo
ſtolorum: et hec vitiata erat tē-
pore Hieronymi propter ſcripto
res. Unde ad preces Damaſi pa
pe Hieronymus pſalterium cor
rexit: et hoc legit̄ in italia. Sed
quia hec tranſlatio diſcordabat
a greco: tranſtulit rurſus Hiero
nymus ad preces Paule de gre
co in latinū. ꝛ hoc Damaſus pa
pa fecit cantari in francia. ꝛ con
cordat de verbo ad verbuz cuz
greco. Poſt quidaz Sophroni⁹
aliquando diſputans cū iudeis
cū dicerent iudei aliqua non ſic
ſe habere ſicut ex ſecunda tranſ
latione pſalterij introduxerat.
dictus Sophronius rogauit
Hieronymum vt pſalterium de
hebreo in latinum transferret.
Cuius petitioni annuit Hiero-
nymus. que tranſlatio concor-
dat omnino cum hebreo. ſed nō

Universidad de Deusto Biblioteca

cantatur in aliqua eccleſia . ha
betur ſ tamen a multis.

Quid obſeruãdũ i expo nẽda ſacra ſcri= ptura Theodori error in expo nẽdis ſcpturis.

¶ Circa modum exponẽdi ſciẽ
dum eſt quod tam in pſalterio
quam in alijs prophetijs expo=
nendis enitare debemus vnum
errorẽ dãnatũ in quinta ſynodo
Theodorus enim moſueſtenus
dixit: quod in ſacra ſcriptura et
prophetijs nihil expreſſe dicitur
de chriſto. ſꝫ de quibuſdã alijs
rebus. ſed adaptauerunt chriſto
ſicut illud. Diuiſerunt ſibi veſti
menta mea ⁊c: non de chriſto. ſꝫ
ad litteram dicitur de dauid.
Hic autem modus dãnatus eſt
in illo concilio. et qui aſſerit ſic
exponendas ſcripturas hereticꝰ
eſt. Beatus ergo Hieronymus
ſuper ezechiel. tradidit nobis
vnaꝫ regulam quam ſeruabimꝰ
in pſalmis ſcilicet qđ ſic ſunt ex
ponenda de rebus geſtis vt fi
gurantes aliquid de chriſto vel
eccleſia: vt enim dicitur. j. Cori.
10. Oĩa in figura contingebant
illis Prophetie autem aliquan
do dicunt̃ de rebus que tunc tẽ
poris erant. ſed non principali
ter dicuntur de eis: ſed inq̃tum
figura ſunt futurorũ. et ideo ſpi
ritusſanctꝰ ordinauit qđ quãdo
talia dicuntur inſerũtur quedaꝫ
que excedũt conditionem illius
rei geſte: vt animus eleuetur ad
figuratum. Sicut in Daniele
multa dicuntur de antiocho in
figura antichriſti. vnde ibi que
dam leguntur que non ſunt in
eo completa: implebunt̃ autem
in antichriſto: ſicut etiam aliqua
de regno dauid et ſalomonis le
gũtur. que non erant implenda
in taliũ hominum regno. ſed im
pleta fuere ĩ regno chriſti. in cu
ius figura dicta ſunt: ſicut pſal.
Deus iudiciũ ⁊c. qui eſt ſm titu
lum de regno dauid et ſalomo
nis: et aliquid ponit in eo quod
excedit facultatem ipſiꝰ ſcilicet
orietur in diebꝰ eiꝰ iuſtitia ⁊ abũ
dantia pacis donec auferat̃ lu
na. et iterũ. Dominabitur a ma
ri vſq; ad mare. ⁊ a flumine vſq;
ad terminos ⁊c. Exponitur er
go pſalmus ille de regno ſalo
monis: inquãtũ eſt figura regni
chriſti. in quo omnia cõplebunt̃
ibi dicta.

Partitio totius pſalterij. Myſticꝰ pſalmorũ nũerꝰ.

¶ Diſtinctio eiꝰ pma
eſt qđ ſunt centum q̃nquaginta
pſalmi et cõpetit myſterio. qꝛ cõ
ponit̃ numerꝰ iſte ex. 70. ⁊. 80.
per. 7. a quo denominat̃. 70. ſi
gnificatur decurſus huiꝰ tẽpo
ris qđ peragit̃ ſeptẽ diebꝰ. p. 8.
vero a quo denominat̃. 80. ſtatꝰ
future vite. Octaua eñ ſm glo.
eſt reſurgentiũ et ſignificat qđ
in hoc libro tractant̃ ea q̃ perti
nẽt ad decurſum preſentis vite
et ad gloriam future. Itẽ per ſe
ptẽ ſignificat̃ vetꝰ teſtamentũ.
Patres nãq; veteris teſtamẽti
ſeptẽnario ſuiebãt. obſer[illegible]bãt
eñ ſeptimũ diẽ: ſeptimã [illegible]
nã: ſeptimũ mẽſeꝫ. ⁊ ſepti[illegible]
nũ ſeptime decadis. q̃ dr̃ Iubi[illegible]
Per octo ꝟo ſignificat̃ nouũ te
ſtamẽtũ. celebramꝰ eñ diẽ octa
uũ. ſ. diẽ dñicũ ꝓpter ſolẽnitatẽ
dñice reſurrectiõis: et in hoc li
bro cõplent̃ myſteria veteris et
noui teſtamenti.

Alia opis partitio.

¶ Scđa diſtin=
ctio ẽ ſm quoſdã q̃ dicebãt qđ
pſalteria diuidit̃ in q̃nq; libros ꝑ
q̃nq; pſalmorũ diſtinctiones q̃
fiũt per fiat fiat. et hoc in greco
vbi hebreus habet amen amen
Et in hoc notatur fini[illegible] libri cu=
iuſlibet ſecundum eo[illegible] et hoc [illegible]
primo in pſalmo. 40. [illegible]eatus
qui intelligit. Item [illegible]. 71. Deꝰ

iudiciũ tuũ. Item in. 88. Miſe
ricordias domini. Item in. 107.
ſcilicet in ſecundo. Confitemini.
et ſunt quinq; libri. Sed hec di=
ſtintio non eſt apud Hebreos: ſꝫ
pro vno libro habetur Actuum
primo. Sicut ſcriptum eſt in li=
bro pſalmorum. Fiat commora
tio ⁊c. Qđ autem dicit: fiat fiat.
vel amen amen. non refertur ad
finem libri: qꝛ in alijs libris mul
totiẽs hoc ponitur: nec eſt finis
libri.

Alia libri ſectio.

¶ Tertia diſtinctio ẽ: quia pſal=
mi diſtinguuntur in tres quinq̃=
genas: et hec diſtinctio compre=
hendit triplicem ſtatum populi
fidelis. ſcilicet ſtatum penitẽtie.
et ad hũc ordinatur prima quin
quagena que finitur in Miſere
re mei deus. qui eſt pſalmus pe=
nitentie. Secunda iuſtitie. ⁊ hec
conſiſtit in iudicio ⁊ finit̃ in pſal
mo Miſericordiam ⁊ iudicium.
Tertia laudem glorie cõcludit
eterne: ⁊ ideo finitur Omnis ſpi
ritus laudet dominum.

De pſ[illegible]rũ o[illegible]dine.

¶ Sed circa ordinem pſalmorũ
[illegible]endũ ẽ. ꝙ pſalmi quidã tan=
[illegible]unt hiſtorias: ſed non ſunt or=
[illegible]nati ſm o[illegible]dinem hiſtorie. Nã
Diligam te domine: pertinet ad
hiſtoriam ſaulis. ſed Dñe quid
multiplicati ſunt. ad hiſtoriam
pertinet Abſalonis. ⁊ hec eſt po
ſterior. vnde aliquid aliud ſigni
ficant preter hiſtoriam tantum.
¶ Prima ergo quinquagena ꝑ=
tinet ad ſtatum penitentie: et iđ
figuraliter tractatur in ea de tri
bulationibus et impugnationi=
bus Dauid et liberatione eius.
Et vt diuiſio fiat ſm litterã. Da
uid in regno ſuo exiſtẽs contra
duplicem impugnationẽ vel pſe
cutionem: orat primo contra eã
que fuit contra perſonam ſuam
Secundo contra eam que fuit
contra totum populũ dei. ⁊ hoc
in quinta decade pſal. 41. Quẽ=
admodum deſiderat ceruus ad
fontes aquarum: ita deſiderat
anima mea ad te deus. Uniuer=
ſaliter autem iuſtus in perſona
ſua dupliciter affligitur. Quan=
doq; a temporaliter perſequen=
tibus. quandoq; ab aliquibꝰ in=
iuſte viuentibus. 2. Petri. 2. Ani
mam iuſti iniquis operibus cru
ciabant. pſ. Defectio tenuit me
⁊c. Et ideo ponit pſalmos primo
pertinentes ad primam perſecu
tionem Dauid; ſm ꝙ ſignificat
aliquid contra chriſtum et eccle
ſiam. Secundo ad ſecundã tri=
bulationem pertinẽtes in quar=
ta decade. pſ. 31. Beati quorũ re=
miſſe ſunt iniquitates. Itẽ Da=
uid in regno ſuo exiſtens dupli=
cem tribulationem paſſus eſt. qꝛ
a ſpecialibus perſonis: et a toto
populo. Primo ꝙ ponuntur pſal
mi cõtra perſonã. Secundo pſal
mi in quibꝰ orat contra ſecundã
et hoc in tertia decade. ſcꝫ Deꝰ
deus. A ſpecialibus autem per=
ſonis duabus perſecutionẽ paſ=
ſus ẽ. ſ. ab Abſalone: ⁊ a Saule.
Et ꝑ hoc ſignificat̃ pſecutio quã
ſancti patiũtur vel a domeſticis
vel ab extraneis: ſic chriſtus paſ
ſus a Iuda: et a Iudeis. Primo
ergo ponũtur pſalmi contra pri
mum. Secundo contra ſecundũ
et hoc in ſecũda decade pſalmꝰ
vndecimus. Saluum me fac do
mine quoniam defecit ſanctus:
quoniam diminute ſunt verita=
tes a filijs hominum. Primo er=
go agendum eſt de prima deca=
de: in qua premittitur pſalmus
iſte.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Pſalmus prim⁹ primi no-
cturni. Incipit.

Beatus
vir q̇ non abijt
in conſilio im-
pioꝝ: ⁊ in via
peccatorū non
ſtetit: et in cathedra peſtilen
tie non ſedit. Sed in lege do
mini voluntas eius: ⁊ in lege
eius meditabit̄ die ac nocte

Hic p̄mus pſ ē lo co titu li in to to ope

¶ Qui diſtinguit̄ ꝯ totuz opus
Non enim habet titulum: ſed ē
quaſi titulus totius operis. Sz
et Dauid pſalmos cōpoſuit per
modum orantis: qui non ſeruat
vnum modum: ſed ſm̄ diuerſas
affectiones et motus orantis ſe
habet. Hic ergo primus pſalm⁹
exprimit affectum hominis ele-
uantis oculos ad totum ſtatum
mundi: et conſiderantis quomō
quidam proficiunt: et quidā de-
ficiunt. Et inter beatos Chriſt⁹
fuit primus. inter malos Adaz.
¶ Sed notandum ꝙ in vno om
nes conueniunt: et in duob⁹ dif-
ferunt. Conueniunt in beatitu-
dine: quam omnes querunt. Dif
ferunt autem in proceſſu ad bea
titudinem: et in euentu huius:
quia quidam perueniunt ⁊ qui-
dā non. ¶ Diuiditur ergo pſal-

Diuiſio p̄i.

mus iſte in partes duas. In pri-
ma deſcribitur proceſſus omniū
ad beatitudinem. In ſecūda euē
tus. ibi. (Et erit tanꝗ̃ lignum qđ
plantatum eſt ſecus decurſus.)
Circa primum duo facit. Primo
tangitur proceſſus malorū. Se
cundo bonorum. ibi. (Sed in le
ge domini voluntas eius ⁊c.) In
proceſſu malorum tria conſide-
rāda ſunt. Primo deliberatio de
peccato: et hoc in cogitatione.
Secundo conſenſus et executio
Tertio introductio aliorum ad
ſimile: et hoc eſt peſſimum. Et iđ
primo ponit conſilium malorū.
ibi. (Beatus vir ⁊c. (Dicit autem
(qui nō abijt. (quia ꝗ̄diu homo
deliberat eſt in eundo. Scđo po
nit conſenſum et executionē di-
cens. (et in via peccatorum.) id
eſt in operatione. Prouerb. 4.
Via impiorū tenebroſa: neſciūt
vbi corruunt. (non ſtetit.) ſcz cō-
ſentiendo et operādo. Dicit au-
tem (impiorum.) quia impietas
eſt peccatum contra deū. (et pec
catorum.) contra proximum. (et
in cathedra. ecce tertium. ſ. indu
cere alios ad peccandum. In ca
thedra ergo ꝗ̄ſi magiſter: ⁊ alios
docens peccare. ⁊ ideo dicit. (pe
ſtilentie.) quia peſtilētia eſt mor
bus infectiuus. Prouerbiorum.
29. Homines peſtilentes diſſi-
pant ciuitatem. Qui ergo ſic va
dit non eſt beatus: ſed qui con-
trario modo. Beatitudo autem
hominis in deo eſt. p̄s. Beat⁹ po
pulus cuius eſt dominus deu[s]
eius ⁊c. Eſt ergo proceſſus rec[tus]
ad beatitudinem: primo vt ſub-
damus nos deo. et hoc dupliciter.
Primo per voluntatem: obe
diendo mandatis eius. Et ideo
dicit. (Sed i lege domini. (⁊ hoc
ſpecialiter pertinet ad chriſtum.
Jo. 8. Deſcēdi de celo non vt fa
ciam volūtatē meā: ſed volūtatē
eius q̇ miſit me. Conuenit ſilr et
cuilibet iuſto ⁊ dicit (in lege.) ꝑ
dilectionem: non ſub lege per ti
morē. prime Thimo. primo. Iu-
ſto non eſt lex poſita ⁊c. Secun-
do per intellectum iugiter medi
tando. ⁊ ideo dicit (in lege eius

meditabitur die ac nocte.) id eſt
continue vel certis horis diei et
noctis: vel in ꝓſperis ⁊ aduerſis
¶ Et erit tāꝗ̃ lignum quod
plantatum eſt ſecus decur-
ſus aquarum: quod fructum
ſuum dabit in tempore ſuo.
Et folium eius non defluet.
¶ Deſcribitur in hac parte felici
tatis euentus. et primo ponit di
uerſitatem eius. ſecūdo aſſignat
rationem ibi. (Quoniam nouit
dominus ⁊c.) Circa primuz duo
facit. Primo ponit euentum bo-
norum. Secundo malorum. ibi.
(Non ſic impij ⁊c.) Circa euen-
tum bonoꝝ vtitur ſilitudine. et
primo ꝓponit eā. ſecundo adap
tat. ibi.) et omnia quecūqꝫ faciet
⁊c. (Similitudo nāqꝫ ſumitur a
ligno: in quo tria conſiderantur
ſcilicet plantatio: fructificatio: ⁊
conſeruatio. Ad plantationē ve
ro neceſſaria eſt terra humecta-
ta ab aquis: al's areſceret. ⁊ ideo
dicit. (quod plantatuz eſt ſecus
decurſus aquarum.) ideſt iuxta
fluenta gratiarum. Jo. 7. caplo.
Qui credit in me flumina de vē
[tre] eius fluent aque viue. Et qui
iuxta hanc aquam radices ha-
buerit: fructificabit bona opera
faciendo: et hoc eſt quod ſequi-
tur (quod fructuz ſuum dabit.)
Gal. 5. Fruct⁹ aūt ſpūs eſt cha-
ritas: gaudium: pax: patientia:
longanimitas: bonitas: benigni
tas ⁊c. (in tempore ſuo.) ſcz mo-
do quando eſt tempus operan-
di. Galatas vltimo. Dum tem-
pus habemus: operemur bonū:
ad omnes. ſed nec areſcit immo
conſeruatur. Quedam arbores
conſeruantur in ſubſtantia ſed nō
in folijs. quedam etiam in folijs
conſeruantur: ſic et iuſti. vñ ait
(et folium eius non defluet.) id
eſt nec in minimis operibus et
exterioribus deſeruntur a deo.
Prouerbiorum. 11. Iuſti autem
quaſi virens foliū germinabūt.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Et omnia quecunqꝫ faciet
proſperabuntur. Non ſic im
pij non ſic: ſed tanꝗ̃ puluis
quem proijcit ventus a facie
terre. Ideo non reſurgūt im
pij in iudicio: neqꝫ peccato-
res in ꝯſilio iuſtorū. Qm̄ no
uit dominus viam iuſtorum
et iter impiorum peribit.

¶ Adaptat ſimilitudinem quia
beati in omnibus proſperabun-
tur. et hoc quando conſequen-
tur finem intentuz quantum ad
omnia que deſiderāt: quia iuſti
perueniunt ad beatitudinē. p̄s.
O domine ſaluum me facio do-
mine bene proſperare ⁊c.
¶ Euentus malorum cōtrarius
eſt qui deſcribitur. ibi. (Non ſic
⁊c.) Et circa hoc duo facit. Pri-
mo ponit ſimilitudinem. Secun
do adaptat. ibi. (non reſurgent)
Sed nota ꝙ hic premittit. (non
ſic.) et (non ſic.) bis: propter ma
iorem certitudinē. Geneſis. 41.
Quod ſecundo vidiſti iudicium
firmitatis eſt. Uel (non ſic.) fa-
ciunt in proceſſu. ideo. (non ſic.)
recipiunt in euentu. Luce deci-
moſexto. Recepiſti bona in vita
tua: et Lazarus ſimiliter mala:
nunc autem hic conſolatur: tu
vero cruciaris. Comparātur ve
ro proprie pulueri qui tria ha-
bet contra ea que de viro iuſto
ſunt dicta: quia non adhereret
terre puluis: ſed eſt in ſuperficie

Lignum vero plantatum eſt radicitus. Item lignum in ſe compactum eſt. Item humidum eſt. Sed puluis in ſe diuiſus ſiccus et aridus eſt: per quem ſignātur quia boni aduuati ſunt charitate ſicut lignum. pſalmus. Conſtituite diem ſolēnem in cōdenſis: vſqȝ ad cornu altaris. Mali vero diuiſi. Prouerbiorum. 13. Inter ſuperbos ſemp iurgia ſunt. Item boni inherēt radicitus in ſpiritualibus et bonis diuinis: ſed mali in exterioribꝰ bonis ſuſtentantur. Item ſunt ſine aqua gratie. Geneſ tertio. Puluis es ꝛc. Et ideo omnis malitia eorūȝ defluet ſicut defluit folium de vinea ꝛ de ficu. Iſaie. 34. De bonis vero dicitur hic ꝙ (foliuȝ eiꝰ non defluet. Luce. 21. Capillus de capite veſtro non peribit. Sȝ iſtis malis dicit ꝙ totaliter ꝓijciuntur. (a facie.) ideſt bonis ſuperficialibus: quos vētus: ideſt tribulatio (proijcit a facie terre) Job quarto. Vidi eos qui operantur iniquitatem: et ſeminant dolores: ꝛ metūt eos: flante deo periſſe: et ſpiritu ire ſue conſumptos. Deinde adaptat ſimilitudinem. ibi. (non reſurgūt.) quia ſicut puluis ſunt.

Dubitatio.

Sed cōtra Secunde Corithiorum quinto. Omnes nos manifeſtari oportet āte tribunal chriſti. Item prime corinthiorum decimoquinto. Omnes quidem reſurgemus.

Solutio.

Ad quod dicendum: ꝙ dupliciter hoc poteſt legi. Reſurgere enim proprie in iudicio dicitur homo: quādo cauſa ſua ſubleuatur per ſententiā iudicis. Iſti ergo non reſurgūt: quia ſentētia pro eis in iudicio non fertur: ſed potius contra. vnde alia littera habet (nō ſtabiliētur.) Boni vero ſic: quia licet afflicti ſint ex peccato primi parētis: tamen habebunt ſententiaȝ pro ſe. (Neqȝ peccatores.) congregabuntur. (in conſilio iuſtorum.) Quia boni congregabuntur in vitam eternam: ad quam mali non admittentur. Vel dicēdum ꝙ hoc intelligitur de reparatione iuſtitie: ad quam reparantur ꝓprio iudicio. prime Corinthiorum vndecimo. Si noſmetipſos iudicaremus: non vtiqȝ iudicaremur. Et quantum ad hoc dicit. (Non reſurgēt in iudicio.) ſcilicet proprio de quo dicitur Epheſeos quinto. Exurge q̄ dormis: et exurge a mortuis: et illuminabit te chriſtus. Quidaȝ vero reparantur conſilio bonorum: et iſto modo etiā mali non reſurgūt a peccato. Vel (impij.) ideſt infideles non reſurgunt in iudicio diſcuſſionis et examinationis: q: ſm Gregoriū quidā cōdemnabunt et nō iudicabuntur vt īfideles. Quidā nō iudicabuntur. nec condēnabūtur. ſ. apli et viri pfecti. Quidā iudicabunt ꝛ condemnabuntur. ſ. mali fideles. Sic ergo fideles non reſurgent in iudicio diſcuſſionis: vt examinentur. Joannis tertio. Qui non credit: iam iudicatꝰ eſt. Peccatores vero non reſurgent in conſilio iuſtorū: vt ſcilicet iudicentur et non condemnentur.

Diuerſitas quādam in finali iudicio.

¶ Deinde ratio redditur quare huiuſmodi non reſurgent in iudicio. (Quoniam nouit ꝛc.) Et ꝓprie loquit: quia quando aliquis ſcit quod perditum eſt: reparatur. quando vero neſcit: nō reparatur. Iuſti autem per mortem diſſoluuntur: ſed tamen deꝰ nouit eos. ſecūde Thimotei ſecundo. Cognouit deꝰ qui ſunt eiꝰ. Nouit ſcilicet notitia approbationis: et ideo reparantur. ſed quia non nouit viam impiorum notitia approbatiōis: ideo (iter impiorum peribit.) pſalmꝰ. Erraui ſicut ouis que perijt: quere ſeruū tuum domine: quia mandata tua non ſum oblitus. pſalmus. Fiant vie illorum tenebre et lubricum ꝛc.

Pſalmus Dauid ſecundus.

Quare fremuerunt gentes: et populi meditati ſunt inania. Aſtiterunt reges terre et principes conuenerūt in vnū: aduerſus dn̄ȝ et aduerſus chriſtum eius.

Premiſſo pſalmo in q̄ quaſi vniuerſaliter deſcripſit ſtatum et proceſſum humani generis in hoc procedit ad materiam propriaȝ ſcilicet tribulationes ſuas aſſignantes tribulatiōes chriſti. Et circa hoc tria facit. Primo implorat diuinum auxilium contra tribulationes imminentes orando Secundo gratias agit exauditꝰ et hoc in octauo pſalmo. Domine dominus noſter: q̄ admirabile eſt nomen tuū in vniuerſa terra. Tertio oſtendit fiduciam inde conceptam: et hoc in decimo pſalmo. In domino confido quomodo dicitis aīe mee: trāſmigra in montem ſicut paſſer.

¶ In tribulationibus autem poteſt hō duo petere. Primo petit vt liberetur. Secundo vt hoſtes deprimantur: ꝛ hoc facit in ſeptimo pſalmo. Dn̄e deus meꝰ in te. Circa primum duo facit. Primo implorat auxilium contra tribulantes. Scd̄o cōtra decipere moliētes: ꝛ hoc in quinto pſalmo. Verba mea. Circa pm̄ū tria facit. Primo cōmemoratꝰ machinatiōes inſurgētiū contra ipſum. Scd̄o implorat auxiliū contra iam inſurgētes. ꝛ hoc in tertio pſalmo. Dn̄e q̄d multiplicati Tertio cōfidens ſe exauditū inuitat alios ad cōfidendū de deo et hoc in. 4. pſal. Cū inuocareȝ. Sed attēdendū eſt ꝙ totus iſte pſ nihil cōtinet de oratione: ſed de malitia inſurgētiū. Circa quē pſalmū in gn̄ali ſciendū eſt ꝙ de eo fuit duplex opinio. Quidam eñ dixerūt ꝙ idē eſt cum primo pſalmo. et hec fuit Gamalielis. Et propter hoc dicebant ꝙ ſicut ille pſalmus Beatus vir qui ꝛc.

In tribulatiōibꝰ. homo duo p̄t petere

Universidad de Deusto Biblioteca

Diuerſe expoſitorũ inie in hoc pſalo. Gamalielis ſnia. Impugnat gamaliel.

ita iſte quaſi ps ipſius finit. Bea
ti omnes qui confidunt in eo. vt
ſit quaſi circularis. ¶ Sed con=
tra hoc ſunt duo. Primo quia
ſic non eſſent centum quin=
quaginta pſalmi. Sed adhoc re
ſpondent: quia addunt vnum
qui inuenitur in pluribus pſal=
terijs. et incipit Puſillus eram
⁊c. Et ſecundo quia in hebreo
pſalmi ſecundum ordinem litte=
rarum ordinantur: vt quotus ſit
pſalmus ſtatim occurrat. Nam
in primo eſt Aleph ad deſignan
dum quod ſit primus. In ſecun
do eſt Beth. vt deſignetur quod
ſit ſecundus. In tertio eſt Gi=
mel. et ſic de alijs. Quia ergo
beth que littera eſt ſecunda in
ordine alphabeti ponitur in ꝑn
cipio huius pſalmꝰ: patet ꝙ eſt
ſecundus pſalmus et hoc tenet
Auguſtinus. ¶ Dicendum eſt
ergo quod pſalmus iſte in ordi=
ne pſalmorum eſt ſecundus: ſed
primus in titulo. et hic eſt titu=
lus eius. Pſalmus Dauid. Pſal
mus proprie dicitur a pſalterio.
quod eſt quoddam inſtrumen=
tum decachordum: quod manu
tangitur: vnde dicitur a pſalle=
re: quod eſt manu tangere: et ha
bet tactum a ſuperiori. vnde pſal
mus proprie dicitur canticum
quod Dauid cantabat: vel can=
tari faciebat ad pſalterium.

Tituli huius pſalmi expla=natio.

Uñ dr ps.

¶ Myſtice autem per decachor
dum pſalteriũ ſignatur lex dei
que in decem preceptis conſiſtit
et oportet quod tangatur manu
id eſt bona operatione. et a ſupe
riori: quia precepta ſunt implen
da propter ſpem eternorũ: alias
tangeretur ex inferiori. ¶ Eſt er
go pſalmus Dauid: quia ab eo
compoſitus: et de regno eius in

Myſtici cantituli expla=natio.

figura regni chriſti agit. Per da=
uid enim chriſtus conuenienter
ſignificatur: quia dauid dicitur
manu fortis: et chriſtus dei vir=
tus. prime Corinthiorũ primo.
Dicitur etiam dauid aſpectu de
ſiderabilis: ⁊ chriſtus ſplendor
glorie. Hebreorum primo. Ipſe
eſt in quem deſiderant angeli
proſpicere. prime Petri primo.
¶ (Quare fremuerunt gentes ⁊
populi meditati ſunt inania.)
Pſalmus iſte diuiditur in duas
partes. In ꝑma machinatio nar
ratur molientium contra regnũ
dauid ⁊ chriſti. In ſecunda poni
tur eorum repreſſio ibi (Qui ha
bitat in celis irridebit eos.) Cir
ca primum tria facit. Primo nar
rat machinatorũ rebellionẽ. Se
cundo cõtra quem machinatur.
Tertio propoſitum machinan=
tium. Secundum ibi. (aduerſus
dominum.) Tertiũ ibi (Dirum
pamus vincula eorũ.) ¶ Primo
ergo hiſtorialiter ſciendum ꝙ
quando populus molitur rebel=
lionem: primo ſurgit murmur in
populo: poſt accedit auxiliũ ma
gnatum ad perficiendum. Pri=
mo ergo ponit conatum populi
murmurantis. Secundo auxi=
lium magnatum ibi (Aſtiterunt
reges terre ⁊ principes conuene
runt in vnum.) In populo autẽ
ſunt quidam minus habẽtes de
ratione qui ſunt impetuoſi. qui=
dam plus qui cauti dicũtur. Pri
mi non mouentur ſenſu ad rebel
landum ſed magis impetu. Et
ideo dicit de hijs. (Fremuerũt.)
quod eſt beſtiarum. Prouerbio=
rum decimonono. Sicut fremi=
tus leonis ita et regis ira. Secũ
di mouentur conſilio: et ideo de
hijs dicit (Meditati ſunt inania.)

dauid xp̄m ſignificat. [cut off]

pſal [cut off]

Ex[cut off] ps [cut off] ſtio [cut off]

Quia vane ſunt cogitationes ho
minum. Pſalmus. Populus eſt
multitudo hominum iuris con=
ſenſu ſociata. Et ideo iudei di=
cũtur populus: quia cum lege ⁊
ſub lege dei ſunt. Alij dicuntur
gẽtes qꝛ non ſunt ſub lege dei.
¶ Uel ad litteram. In regno da
uid erant gentes ſubiugate: ⁊ iu
dei fideles: et vtriq3 molieban=
tur contra eum. ideo dicit. (Qua
re fremuerunt gentes et populi
meditati ſunt inaniam.) Non in
terrogat: ſed increpat: ſicut ibi.
Sapientie quinto. Quid nobis
profuit ſuperbia: aut diuitiarum
iactantia quid contulit nobis?
Item minores nihil per ſe face=
re poſſent niſi haberent auxiliũ
maiorum. vnde ponit quoſdam
prebentes auxilium. Primo per
potentiam adiuuando: et quan=
tum ad hoc dicit. (Aſtiterunt re=
ges terre et principes conuene=
nerunt in vnum. aduerſus do=
minũ ⁊ aduerſus chriſtum eius.
q. d. illi (fremuerunt.) ſed alij aſti
terunt.) ideſt affuerũt huic mali
tie. Item quidã prebuerunt au
xilium per ſapientiam conſulen
do: et quantum ad hoc dicit.
(Conuenerunt in vnum.) ſcilicet
ad conſiliandum. Littera Hiero
nymi habet. (tractabãt pariter.)
Hieremie quinto. Ibo igitur ad
optimates: et loquar eis: ipſi
enim cognouerunt viam domi=
ni: et iudicium dei ſui ⁊c. ¶ Dein
de cum dicit. (Aduerſus domi=
num et aduerſus chriſtum eius
⁊c.) Ponit patientes rebellio=
nẽ. Oſtendit enim contra quos
fuit rebellio: quia contra domi=
num: et contra regem eius. Re
ges enim dicuntur chriſti: id eſt
vncti. pſalmus. Nolite tangere

chriſtos meos. Qui ergo rebel=
lat regi inſtituto per deũ: rebel
lat etiam deo. Romanorum ter=
tiodecimo. Qui poteſtati reſiſtit
dei ordinatiõi reſiſtit. ¶ Et ideo
dicit. (Aduerſus dominum ⁊ ad
uerſus chriſtum eius.) Romano
rum octauo. Non te abiecerunt
ſ3 me. ¶ Myſtice hec dicta ſunt
ſub ſimilitudine dauid de chri=
ſto. Actuum quarto. Domine tu
dixiſti per os patris noſtri pueri
tui dauid. (Quare fremuerunt
gentes ⁊c.) Cõuenerunt enim ve
re in ciuitate iſta aduerſus ſan=
ctum puerum tuum ieſum quẽ
vnxiſti ⁊c. Et ſm hoc intelligen
dũ eſt ꝙ gentes ſcilicet milites
conuenerunt contra chriſtum. (⁊
populi.) ſcilicet iudei. (meditati
ſunt inania.) credentes eum occi
dere totaliter: ſ3 ꝙ nõ reſurge
ret. (Et reges terre.) ſcilicet Hero
des aſcalonita prior qui occidit
infantes: et poſterior Herodes
anthipas eiuſdem filius qui pi
lato conſenſit. (Et principes.) id
eſt pilatus: vt ponatur plurale ꝓ
ſingulari per Sinodochem. Uel
principes ſacerdotum (conuene
runt in vnum.) id eſt in vnam pra
uam voluntatem aduerſum do
minum ⁊ aduerſus chriſtũ eius.
¶ Dirumpamus vincula eo
rum ⁊ proijciamus a nobis
iugum ipſorum.
¶ Conſequenter ponit propoſi
tum machinantium. ¶ Unde di
cit. (Dirumpamus vincula eorũ
⁊c.) Quod proprie dicitur. Nam
regis dominium dicitur iugum.
tertij Regũ duodecimo. dicitur
ad Roboam ꝙ alleuiaret de iu=
go quod impoſuerat eis Salo=
mon. Sicut enim boues iungun

Myſtice.

Herodes aſcalonita. Herodes anthipas.

Dñiũ regis dr iugum.

Universidad de Deusto Biblioteca

tur iugo ad opus: ita homines
ad dominium regni. Jugum au
tem remoueri non poteſt: niſi ſol
uantur. Uincula autẽ ſunt in re
gno illis quibus firmatur pote
ſtas regia in regno: ſicut milites
caſtra ⁊ arma. Primo ergo opoꝛ
tet iſta diſſoluere ⁊ tunc remoue
re iuguz. ¶ Spiritualiter in chꝛi
ſto eſt iuguz lex charitatis. Mat
thei vndecimo. Jugum meũ ſua
ue eſt ⁊c. Uincula ſunt virtutes:
ſpes: fides: charitas: Epheſeo-
ruz quarto. Sollicitị ſeruare vni
tatem ſpiritus in vinculo pacis.
Eccleſiaſtici ſexto. Uincula illiꝰ
alligatura ſalutaris. Quod er-
go conſcientia hominis non ſit
ſub iugo legis chꝛiſti non poteſt
eſſe niſi pꝛius rumpantur hec
vincula. Quod faciunt qui dicũt
deo. Recede a nobis: ſcientiam
viarum tuarũ nolumus ⁊c. Job
vigeſimopꝛimo. Hieremie ſecũ-
do. A ſeculo confregiſti iugum:
dirupuiſti vincula et dixiſti: non
ſeruiam. Uel hoc dicitur in per-
ſona dauid a chꝛiſto ad ſuos ſer
uos. Glo. Quaſi ipſi ita moliun
tur: ſed o mei (dirumpamus ⁊c.)
Sed non facit ad pꝛopoſitum.
¶ Deinde cum dicit.

Sensꝰ lře ſpū alis.

¶ Qui habitat in celis irri-
debit eos: ⁊ dominus ſubſan
nabit eos. Tunc loquetur ad
eos in ira ſua: et in furoꝛe ſuo
conturbabit eos.

¶ Ponitur oppꝛeſſio molientiũ
in regnum dauid. Et circa hoc
duo facit. Pꝛimo oſtenditur quo
mo oppꝛimuntur a domino. Se
cundo quo modo a chꝛiſto eius
ibi. (Ego autem conſtitutus ⁊c.)
Contra hos: ſcilicet (dominuz ⁊
cõtra chꝛiſtum eius.) moliti ſunt
vt dictum eſt. ¶ Circa pꝛimum
nota quattuoꝛ: ſcilicet irriſionez
ſubſanationem: iratam: locutio-
nem: et conturbationem. Nam ſi
cut aliquis puer nullius virtutis
et poteſtatis ſi pugnat contra
gigantem irridetur a gigante.
ita ſi aliquis nullius poteſtatis
moliri vult contra eum qui ha-
bitat in celis irridetur ab eo. Job
trigeſimoſeptimo. Suſpice celũ
et intuere: contemplare ethera
ꝙ alterioꝛ te ſit. Si peccaueris
quid ei nocebit. Et ſi perſeueret
impotens tunc ille qui eſt poten
tioꝛ repꝛehendit et ſubſannat.
Irriſio namqꝫ fit bucca ſm Hie
ronymum in gloſ. ſed ſubſanna-
tio rugato naſo atqꝫ cõtracto ex
quadam: ſcilicet leui indignatio
ne. Pꝛouerbioꝛum pꝛimo. Ego
quoqꝫ in interitu veſtro ridebo ⁊
ſubſannabo cum vobis quod ti
mebatis aduenerit. Si autẽ nul
lo modo deſiſtat ꝓcedit ad vindi
ctam. ¶ Et ideo dicit. (Tunc lo-
quetur ad eos in ira ſua.) id eſt
pꝛoferet ſententiam vindicte con
tra eos. Nam in deo non cadit
ira. ſed quod eſt creature aliquã
do attribuitur creatoꝛi per an-
tropos pates: quod eſt humana
pꝛopaſſio. pſalmus. Domine ne
in ira tua ⁊c. Ultimo autem ſen
tentia executioni mandatur.
¶ Et ideo dicit. (Et in furoꝛe ſuo
conturbabit eos.) In coꝛde ⁊ in
aia in eterna pena: hoc eſt ſua
virtute puniet eos. Job decimo
ſeptimo. Cum ſe mouerit ad que
rendum panem: nouit ꝙ para-
tus ſit in manu eius tenebꝛaruz
dies: terrebit eum tribulatio et
anguſtia vallabit euz. Hec quat
tuoꝛ erunt in iudicio. Quia ir-
ridebit ſtatuens eos a ſiniſtris.

Matthei vigeſimoquinto. Sub-
ſannabit dicens. Eſuriui ⁊c. im-
pꝛoperando. (Loquetur in ira.)
ſententiando. Ite maledicti in
ignem eternum ⁊c. Conturbabit
ſentẽtiam exequendo. Ibunt hij
in ſupplicium eternuz ⁊c. ¶ Se
quitur conſequenter oſtendere
quomodo compꝛimantur a chꝛi
ſto eius cum dicit.

¶ Ego autem conſtitutus
ſum rex ab eo ſuper ſyon mõ
tem ſanctum eius: pꝛedicãs
pꝛeceptum eius.

¶ Inſurrexerunt autem contra
chꝛiſtum dauid. populus: gen-
tes ⁊ pꝛincipes. Pꝛimo ergo oſtẽ
dit quomodo chꝛiſtus ſe ha-
beat ad populũ. Secundo quo
modo ad gentes ibi (Dominus
dixit ad me.) Tertio quomodo
ad reges ibi. (Et nunc reges in-
telligite ⁊c.) Dicit ergo. (Ego au
tem conſtitutus ſum rex ab eo
ſuper ſyon montẽ ſanctuz eius:
⁊c.) Sciendum eſt autem ꝙ con
ſtitutus eſt rex a deo in hieruſa-
lem et ſua pꝛedicatione reduxit
populum quaſi dicat. Illi ſic fa-
[illegible]: ſed intentum ſuum habe-
[illegible] non poſſunt: quia ſum conſti-
tutus: id eſt ſtabilitus. rex ſuper
ſyon id eſt ſuper populuz iudeo
rum qui erat in hieruſalem cu-
ius arx eſt ſyon. (Ab eo.) ſcilicet
a deo. pſalmus. Dominus mi-
hi adiutoꝛ non timebo quid fa-
ciet mihi homo. Job decimoſep
timo. Pone me domine iuxta te:
et cuiuſvis manus pugnet con-
tra me. (Sum autem conſtitu-
tus rex ſuper ſyon montez ſan-
ctum eius.) non pꝛopter me ſed
vt regam populum ſecunduz le
gem dei. ¶ Et ideo dicit. (Pꝛedi
cans pꝛeceptum eius.) ¶ My-
ſtice autẽ conſtitutus eſt rex ſm
illud Hieremie. 23. Regnabit rex
et ſapiens erit ⁊c. (Super ſyon.)
id eſt eccleſiam iudeoꝛum: que
dicitur mons ſanctus quia pꝛius
recepit radios ſolis. Matth. de
cimoquinto Non ſum miſſus ni
ſi ad oues ⁊c. ſecundi Regũ. 19.
An ignoꝛo me hodie regem fa-
ctum ſuper iſrael. (Pꝛedicans
pꝛeceptum.) id eſt euangelium.
Uel illud ſpeciale pꝛeceptum de
quo dicitur Joannis decimoter-
tio. Mandatum nouuz do vobis
vt diligatis inuicem. Et eiuſdez
decimo quinto. Hoc pꝛeceptum
meum ⁊c. Hoc autem pꝛeceptuz
perſonaliter p̄dicauit ſcilicet in
perſona ſcilicet pꝛopꝛia. Matth.
quarto. Circuibat ieſus totã ga
lileam docens in ſynagogis eo-
rum: et pꝛedicans euangelium
regni. Ro. decimoq̄nto. Dico au
tem chꝛiſtum ieſum miniſtrum
fuiſſe circũciſiõis pꝛopter verita-
tem dei ⁊c. ¶ Deinde cuz dicit.

Myſti ce.

¶ Dominus dixit ad me fi-
lius meꝰ es tu: ego hodie ge
nui te.

¶ Ex eadez hiſtoꝛia oſtenditur
quomodo ſe habet ad gentes. Et
circa hoc duo facit. Pꝛimo oſten
dit ꝙ chꝛiſto conuenit habere
poteſtatem ſuper gentes. Secũ-
do ponit vſum poteſtatis. (Re-
ges eos.) Circa pꝛimum duo fa
cit. pꝛimo oſtendit quo iure po-
teſtas ſibi competit ſuper gen-
tes. Secundo ponit acceptio-
nem ipſius poteſtatis. ibi. (Da
bo tibi gẽtes.) Dicit ergo domi
nus dixit ad me.) Hoc non vſque
quaqꝫ completur de dauid. et
ideo intelligitur de chꝛiſto cui cõ

petit dominum ſuper gentes du
pliciiure.ſ.hereditario et meri=
torio.Primo.ergo ponit ius.Se
cundo meritū.ibi.(Poſtula ⁊c.)
Eſt autem chriſtus rex vniuer=
ſorum ſicut dicitur.hebreos pri
mo.Et hoc competit ei quia fi=
lius.Galatas quarto . Si filius
et heres per deum. Et ideo agit
de eterna generatione chriſti in
qua tria notantur. Primo : mo=
dus generationis.Secundo:p=
prietas filiationis. Tertio:eter=
nitas filij generati.Modus oſtē
ditur in hoc qđ dicit.(Domin⁹di
xit:)quia ſcilicet proceſſit ꝑ mo=
dum intellectus . Uniuſcuiuſq
generatio eſt per modum eius.
Modus diuine;nature non eſt
carnalis ſed intellectualis : im= (de eterne generationis modo)
mo eſt ipſum intelligere.Secū=
do:generatio eſt ꝓceſſio ſm ori=
ginē que inuenitur in re intelligi
bili que eſt ſm conceptionez ver
bi procedentis ab intellectu. Et
hoc eſt dicere verbum in corde.
❡Et ideo dicit. (Dominus di=
xit.)quaſi dicēdo me generauit.
Unde filius eſt verbum qđ pa=
ter dixit.ideſt gignendo produ=
xit.Proprietas vero oſtenditur
in hoc quod dicit.(Filius me⁹.)
non adoptiuus ſicut illi:de qui=
bus dicitur Jo.1.Dedit eis po=
teſtatē filios dei fieri ⁊c.ſed pro=
prietate nature.Uñ(Fili⁹ meus
es tu.)naturalis:ſingularis:cō=
ſubſtantialis.Matthei.17 .Hic
eſt filius meus dilectus. Eterni
tas ponitur in hoc quod ſubiun
git.(Ego hodie genui te.) id eſt
eternaliter. Non enim eſt noua:
ſed eterna generatio.❡Et ideo
dicit.(Hodie genui te.)Quia ho (hodie pſētiā ſignat)
die preſentiā ſignat: et qđ eter=
num eſt ſemper eſt . Dicit etiam
(genui te.) et nō genere ad deſi
gnandū gñatiōis pfectionē. Cū
eñ gñatio ſit ſine motu ſimul ē
generari et generatum eſſe. De
cit etiam.(Hodie.)vt deſinat p̄=
ſentialitatem cum claritate que
conueniunt chriſto: qui et lucez
inhabitat inacceſſibilem . prime
Thimotheum ſexto. Et qui ve=
re eſt in quo nihil eſt preteritum
vel futurū;vel obſcurū;ſed clarū

❡Poſtula a me ⁊ dabo tibi
gentes hereditatem tuam:⁊
poſſeſſionem tuaz terminos
terre.

❡Supra poſitū eſt priuilegiuz
eterne gñationis:ex quo chriſto
competit dominiū gentium iure
hereditario.hic oſtendit quomo
do acqſiuit per ſuum meritum.
Ubi cōſiderandum eſt ꝙ ſicut in
naturalibus forme infunduntur
ſm diſpoſitionē materie: ita de⁹
gratuita dona largitur .Phil.2.
De⁹ eſt q̄ operaꝛ in nobis velle
⁊ pficere ⁊c.Et iō vultvt recipia
mus dona petēdo ⁊ orādo. Hoc
exemplū voluit oſtendere ꝑ xp̄z
qr voluit ꝙ peteret qđ ſibi iure (Orād...)
hereditario competebat.❡..
aūt poſtulatio ꝓ gentib⁹ vocan=
dis pōt intelligi dupl'r.Primo ꝑ
orationē.qr ꝓ eis orauit.Jo.17.
Non pro eis rogo tm̄ : ſed ꝓ eis
qui crediturī ſunt ꝑ verbū eorū
in me.Itē per paſſionē . Heb.9.
Ut morte intercedēte in redem=
ptionē eaꝝ p̄uaricationū q̄ erāt
ſub priori teſtamēto repromiſſio
nē accipiāt q̄ vocati ſunt eterne
hereditatꝫ. Que q̄dē poſtulatio
nō fuit vacua:qr in oib⁹exaudit⁹
eſt pro ſua reuerantia . Hebreos
quinto.Unde ſubdiꝛ cōceſſio: cū
ſubditur.(Et dabo tibi gentes.)
❡Ubi

❡Ubi notādū eſt qđ ad chriſtū
nullus venit niſi dono patris.
Jo.6.Nemo pōt venire ad me
niſi pater qui miſit me traxerit
eum.Datio aūt gentiliū eſt pu=
re donū.Nam iudei quaſi reddi
ti ſunt:qr ante dati erant. Rom.
15.Dico ieſuz xp̄ꝫ miniſtrūfuiſſe
circūc. ❡Et iō dicē (Dabo tibi
gētes)vt.ſ.ſubijciaꝛ tibi:⁊ ſint
tua hereditas.Phil'.2.Ut i noīe
ieſu oē genu flectaꝛ celeſtiū ter=
reſtiū ⁊ infernorum.p̄s.Heredi=
tas mea preclara eſt mihi.Item
non habet eas ſicut miniſtri ha
bent vt petrus vel paulus .ſed
dicit dominus Heb.3. Et Moy
ſes quidem fidelis erat in tota
i domo ei⁹ tanꝙ famulus in te
ſtimonium eorum que dicenda
erant.Chriſtus vero tāꝙ filius
domo ſua que domus ſumus
nos.❡Et ideo dicit.(Poſſeſſio
nem tuam.)Iſa.49. Ut poſſide
res hereditates diſſipatas vt di
ceres hijs qui vincti ſunt . exite
et hijs qui ſunt in tenebris reue
lamini.(Terminos terre.)Quia
per totum mundum edificata
eſt eccleſia.Sed poſtmodum ꝑ
Nicolaum hereticum et Ma=
..ometum ad infidelitatem re=
dierunt.Uel expectatur fundā=
da.Iſa.49.Parum eſt vt ſis mi
hi ſeruus ad ſuſcitandas trib⁹
iacob et feces iſrael conuerten=
das.Dedi te in lucem gentium
vt ſis ſalus mea vſq ad extre=
mum terre.Heb.1. Quem con=
ſtituit heredem vniuerſorꝫ ⁊c.
❡Deinde cum dicit.

❡Reges eos in virga fer=
rea:et tanꝙ vas figuli con=
fringes eos.

❡Ponitur executio poteſtatis
et ſecundū hiſtoriam poſſet ex=
poni:quia erat conſtitutus rex
iudeorum : ideo et dominabi
tur gentibus aliquibus quas
ſubiugauerat in figura vniuer=
ſalis dominij chriſti . Sed quia
aliter reguntur ciues. Nam ci=
ues reguntur regimine miſeri=
cordie.Aliter hoſtes ſubiugati
ſcilicet regimine ſeuere iuſtitie
❡Ideo dicit. (In virga ferrea)
Sed melius eſt vt referatur ad
dominium ſpirituale chriſti.Ne
ceſſe eſt enim quod qui regit ha
beat virgam.p̄s.Uirga directio
nis virga regni tui. Ad hoc eñ
neceſſarij ſunt reges.vt virgam
habeant diſcipline qua puniant
delinquētes. Et qr xp̄s ꝯſtitut⁹
eſt rex a deo ad populum regen
dum.ideo dicit. (Reges eos in
virga ferrea.) Et addit. (Fer=
rea.)ad deſignandum inflexibi
lem iuſtitie diſciplinam . Uirga
nāq qua regebantur iudei non
fuit ferrea: quia frequenter ex=
cuſſerunt ſe adorando idola:
Sed hec eſt virga ferrea qua re
git gentes : quia non recedent
amplius a dominio chriſti quā=
do plenitudo gentium intraue=
rit.Apocap.12. Mulier peperit
maſculum qui recturus erat om
nes gentes in virga ferrea . (Et
tanquam vas figuli confringes
eos.) Quod exponitur per illđ
Iere. 18. Deſcendi in domuz
figuli:et ecce ipſe faciebat opus
ſuper rotam:et diſſipatū eſt vas
quod ipſe faciebat e luto mani
bus ſuis.Conuerſuſq fecit illđ (Accō=
vas alterum.Et poſt: ſicut lutuz modata cō=
in manu figuli: ſic vos in manu patio.)
mea. Quando enim vas figuli
eſt recens frangitur de facili a
mala forma:et reſtituitur in bo=

Universidad de Deusto Biblioteca

nam. Iudei conuerſi erant. vnde non erant confringendi. Eadem enim eſt fides eoꝛuꝫ et noſtra. Gentiles auteꝫ erant idolatre: et ideo erant confringẽdi: vt aliaꝫ formam acciperent ideſt aliaꝫ fidem veraꝫ. ¶ Uel aliter. (In virga ferrea.) bonos ſcilicet (et tanquã vas figuli.) malos q̇ finaliter conuertendi ſunt. Luce 2. Ecce poſitus eſt hic in ruinaꝫ et in reſurrectionem multoꝛum. Iſa. 30. Subito dum non ſperatur veniet contritio eius. et comminuetur ſicut conteritur lagena figuli contritione perualida ⁊c. vt ſic qui iuſtus eſt iuſtificetur adhuc: ⁊ qui in ſoꝛdibus eſt ſoꝛdeſcat adhuc. Apoc. vltimo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram.

¶ Oſtenditur quomodo ſe habeat ad reges. Repꝛimit autem eos admonendo et attrahendo ad ſeruituteꝫ dei. Circa hoc ergo duo facit: Pꝛimo ponit admonitionem. Secundo aſſignat ammonitionis rationẽ ibi. (Nequando iraſcatur.) Monet autẽ ad tria. Ad doctrine veritatẽ ad obſequij humilitateꝫ. ad coꝛrectionis ſuſceptionem. Secunduꝫ ibi (Seruite.) Tertium ibi (Appꝛehendite.) Ueritas auteꝫ dupliciter cognoſci poteſt ab aliquo: vel per inuentiones et tales dicuntur bene intelligentes: vel per eruditionẽ: ⁊ tales dicũtur bene dociles. ¶ Item regentiuꝫ duplex eſt gradus. Quibuſdã eñ committitur vniuerſalis gubernatio. qui dicuntur reges. Quibuſdaꝫ aliquod ſpeciale iudiciuꝫ et hũ dicuntur iudices. Pꝛimos ergo exhoꝛtatur ad intelligenduꝫ. Nã intelligens gubernacula poſſidebit. Pꝛouer. 1. Secundos ad erudiendũ: vt ſcilicet ab alijs foꝛmã iudicij accipiant. ¶ Et ideo dicit. (Intelligite et erudimini.) Sapiẽtie. 6. Audite reges et intelligite: diſcite iudices finium terre. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Seruite domino in timoꝛe: et exultate ei cum tremoꝛe. Appꝛehendite diſciplinã ne quãdo iraſcatur dominꝰ et pereatis de via iuſta.

¶ Poſt intellectuꝫ cõuenienter ponit ſeruitutem quia ſeruitus dei que eſt latria eſt pꝛofeſſio fidei. Et ideo pꝛimo opoꝛtet quod credat: et poſtea confiteatur et ſeruiat. Rom. 10. Coꝛde creditur ad iuſtitiaꝫ. Oꝛe autẽ ⁊c. Dicit auteꝫ (domino.) Qui eñ ſeruit homini: ſufficit vt exterius ſubijciatur ei obediẽdo. Sed qui ſeruit deo. opoꝛtet quod interius ſcꝫ animã ſubijciatur ei bonũ affectũ habendo. ps. Nonne deo ſubiecta erit anima mea ⁊c.

¶ Dicit autẽ. (in timoꝛe) q̇ ſanctus permanet nec ſinit peccare vt qui ſtare ſe exiſtimat. videat ne cadat. Roma. 10. ¶ Et notandum ſm Auguſtinum: quod rex ſeruit deo inquantuꝫ homo in ſe ineſt viuendo: ſed inquantuꝫ rex leges ferendo contra ea que ſunt contra dei iuſtitiaꝫ. vnde in hoc pſalmo pꝛefiguratur ſtatus eccleſie. Naꝫ a pꝛincipio reges terre faciebant leges cõtra chꝛiſtũ ⁊ chꝛiſtianos: ſed poſtea condiderunt leges pꝛo chꝛiſto. Et pꝛimũ oſtenditur cũ dixit. (Aſtiterunt.) Secundũ ibi (Seruite domino.) Ne auteꝫ hec ſeruitus miſeria videatur. addidit (et exultate ei cuꝫ tremoꝛe) Qꝛ timoꝛ domini non eſt miſerie: ſꝫ gaudij pꝛopter quod Leuit. 10. reſpondit Aaron ad Moyſen. Quomodo poſſuꝫ placere deo mente lugubꝛi? Sed ne iſta leticia pꝛeſumptioneꝫ haberet vel negligentiã: ideo ſubiungit (Cũ tremoꝛe.) qui eſt metꝰ ſubitaneꝰ Phil. 2. Cuꝫ metu et tremoꝛe veſtram ſalutem operamini.

Serui- tus e- hiben- da d- exult- tione tioꝛe coꝛre- ptãe- ſit.

¶ Conſequenter monet ad ſuſceptionẽ coꝛrectionis cuꝫ ſubdit. (Appꝛehendite.) vt nemo viuat vt libet: ſed vt decet. ¶ Et ideo dicit. (Diſciplinaꝫ:) pꝛecepta et bonos moꝛes vel aduerſa quaſi pꝛeſidiuꝫ et munimentuꝫ. ps. Et diſciplina tua ⁊c. Et ponitur ratio admonitionis. (Nequando iraſcatur.) et eſt duplex ratio ad euitandaꝫ penã et ad conſequendam gloꝛiaꝫ ibi. (Beati oẽs qui confidũt in eo.) ¶ Dicit autẽ (Nequando.) pꝛopter patientiã dei. q̇a in hoc ſeculo diu ſuſtinet. ps. Nũq̇d iraſcitur per ſingulos dies? dicẽs. Niſi cõuerſi fueritis. q. d. Serue tis admonitionẽ ne veniat tempus punitionis. (et pereatis de via iuſta.) ſcilicet iuſtitie ⁊ ſocietatis bonoꝛũ quod eſt valde penoſuꝫ hijs qui dulcedineꝫ iuſtitie guſtauerunt. Littera Hiero. habet. (Pereatis de via.) Non eſt ibi (iuſta) Quando eñ homo in mundo eſt: eſt ſicut in via Naꝫ ſi cadit poteſt reſurgere. Nec dicit perire qđ reparari poteſt. etiã qꝛ nõ cadit de via ſed in via. Sed ſi perit de via irreparabilis eſt. Job. 4. Et qꝛ nullus intelligit. in eternum peribunt. ¶ Et ideo dicit.

¶ Cum exarſerit ĩ bꝛeui ira eius: beati omnes qui confidunt in eo.

¶ Ponitur alia rõ q̄ eſt ad cõſequẽdã gloꝛiã. q. d. (Appꝛehendite diſciplinã.) qꝛ (cum exarſerit) ⁊c. (Beati erunt oẽs qui ꝯfidũt in eo.) Bene dicit (Cũ exarſerit) Modo eñ nõ ardet cũ caſtigat: vt pꝛ. Sed in futuro abſoꝛbebit et ardebit quãdo puniet pena eterna. Iſa. 30. Ecce nomẽ domini venit de longinquo ardens furoꝛ eius et grauis ad poꝛtandũ. labia eius quaſi ignis deuorans. ¶ Dicit autẽ. (In bꝛeui.) qꝛ nõ ſingula peccata ſeparatiꝫ ſed ſimul oĩa diſcutiet. Unde illud iudiciuꝫ in bꝛeui fiet. nec durabit per mille annos. vt Lactãtiꝰ dixit pꝛime Coꝛ. 15. In momento in ictu oculi ĩ nouiſſima tuba ⁊ tũc oẽs boni in imoꝛtalitatis gloꝛiã imutabũtur. vñ (Bti qui confidunt.) q. d. Uindicta non mõ attinget cõfidẽtes: ſed beati erunt. qꝛ ad regnũ pueniẽt. Que btitudo vel gloꝛia maioꝛ apparebit ex pena maloꝝ. Hie. 17. Beatus vir qui confidit in dño: ⁊ erit dñs fiducia eius ⁊c.

Lactã- tij er- ratum

¶ Pſalmꝰ dd̃ cuꝫ fugeret a facie abſalõ filij ſui. iij.

DOmine q̇d mĺ tiplicati ſunt q̇ tribulant me: multi inſurgũt aduerſum me. Multi dicunt anime mee: non eſt ſalus ipſi in deo eius.

Superior pſ oſtēdit conatū adverſariorū. hic cōtra eorū conatum implorat auxiliū divinum. Et eſt hic pſ pmus editus p modū orationis. In quo pſalmo poſſum⁹ ſupponere fūdamētū hiſtorie. ꝛ poſtea ponere ſenſum allegoricū ꝛ vlterius moralē.

Senſus hiſtoricus.

Senſus hiſtoricus patet per titulū qui eſt. Pſamus david cū fugeret a facie abſalon filij ſui. vt ſecundi Reg. 15. habet. Abſalon filius David perſequens patrem ſuum querebat eum occidere. Cui david ceſſit cum ſuis exiens de hieruſalem nudis plātis: Intellexit hoc ſibi contingere propter peccatum homicidij et adulterij: ſicut Nathan propheta ei predixerat. ſecūdi Reg. 12. Non recedet gladius de domo tua in ſempiternum: eo qđ deſpexeris me. Dum autem abſalon perſequeretur David cōverſus eſt contra eum exercit⁹ David. Abſalon autem impetu muli duct⁹ eſt ſub ramoſā quercum: vbi circūnectentibus ramis collum eius. ibiqȝ capite intercepto pendens a Ioab pncipe militie David interfectus eſt. Quo mortuo David reſtituto in regnum in pace regnavit. Contra iſtam ergo pſecutionē eſt iſte pſ. (Dñe qđ ꝛc.) Per hāc tñ pfigurabat pſecutio quā xps paſſus eſt a filio ſuo iuda. Io. 13. Filioli adhuc modicum vobiſcum ſum. Et iterum Matth. 9. Nunquid poſſunt filij ſponſi lugere ꝛc.

Myſtice.

A quo iuda chriſtus fugit. quādo illo deſcendēte cū ceteris aplīs in mōtē oliveti ſeceſſit imminēte paſſiōe. Et ſicut David pacem exibuit iniquo filio quādo pcepit pplo eunti ad bellum. Servate mihi puerum Abſalon: et eo interempto dixit Quis mihi det: vt moriar pro te fili mi Abſalon ꝛc. Ita chriſtus iude proditori: vt patet in convivio ꝛ in obſculo. Propter quod bene Abſalon. pax patris dicit. Ab. enim hebraice. latine pater interpretatur. Salon vero pax. Et ipſe iudas cum prolatiōe pacis prodidit chriſtum. Et ſicut Abſalon. ita et iudas ſuſpēſus interijt. Quo mortuo chriſtus in pace regnavit quia in gloria reſurrexit.

Moraliter.

¶ Et poteſt ad omnes tribulationes eccleſie referri. Poteſt et moraliter contra tribulationes quas quis ab inimicis ſive temporalibus ſive ſpiritualibus patitur. Et ideo exprimitur affectus hominis implorantis auxilium divinū. ¶ Circa hoc ergo duo facit. Primo pmittit adverſariorum conatū. ſive exponit deo ſuum tormentum. Scđo confitetur adeſſe ſibi divinum auxilium. (Tu autē dñe ꝛc.) Perſecutionem autem exponit quantū ad nocentium numerum. (Multiplicati ſunt.) ſcȝ gentes populi reges et principes. Et non ſolum hij extranei: ſed etiam filius. pſ. Multiplicati ſunt ſuper caput meum ꝛc. Et quantū ad nocendū motivum. quia ſine cauſa. ¶ Unde (Quid.) Reg. 20. ꝛ 26. Quid feci aut quid eſt in manu mea malum. Et quantum ad multiplex tormentū quia vexant multipliciter tribulādo. Unde (Tribulant) Tribulus eſt herba pungitiva. Gene. 3. Spinas et tribulos germinabit tibi.

tribulus.

Illi igitur tribulant qui pungunt. Chriſtum

autem punxerunt collophiſando. flagellando. conſpuendo: et illudendo et mortē intentādo. ¶ Et hoc eſt quod dicit. (Multi inſurgunt.) ſcilȝ factis. Abſalon enim voluit occidere David. vt patet in conſilio chuſi. 2. Reg 17. Similiter et iudas tradidit chriſtum ad mortem. Itē tribulāt verbis detrahendo ſive falſa proponēdo. ¶ Unde (Multi dicunt ꝛc.) Contra illud quod dicitur in pſ. Salus autē iuſtorū a domino. Si eñ hoc conſiderarent impij: non de facili inſurgerent contra iuſtos ſed quia hoc non credunt vel qꝛ cōtēpnunt dei potentiam vel hominis iuſtitiam. ideo dicunt ore et opere. (Non eſt ſalus illi ꝛc.) ideſt in eo quem colit: ꝛ ſibi deū facit. Hoc dicunt etiam perſecutores de chriſto. Si enim reſurrecturum ſperarent: nec iudas traderet: nec illi occiderent. Et eſt ſenſus. Non ſalvabit eum: nec eſt filius dei. vnde dicebant Mat. 17. Si fili⁹ dei es deſcēde de cruce. Et infra. Si rex iſrael ē deſcendat nunc de cruce et credimus ei.

¶ Tu aūt dñe ſuſceptor me⁹ es: gloria mea et exaltans caput meum.

¶ Hec eſt pars ſecūda. Ubi oñdit ſibi a deo paratum auxiliū. Et circa hoc duo facit. Primo oſtendit ſibi ſpecialiter adeſſe divinū auxiliū. Secundo generaliter oībus. ibi. (Domini eſt ſalus.) ¶ Circa primū tria ppōnit. Primo auxilium divinum. Secundo auxilij experimentū ibi (Voce mea.) Tertio ſecuritatis conceptum ibi. (Non timebo.) ¶ Dicit ergo. (Tu autē dñe.) q. d. Iſti inſurgunt ad bellādū ſed tu ſuſcipis ad protegendum Et hoc melius patet per litterā hierony. q̄ dicit. (Clypeus me⁹ circa me.) quaſi defendens me ſicut clypeus. Item non ſolum ſervans in vita contra delere volentes. ſed etiam in gloria cōtra infamantes. ¶ Uñ ait (Gloria mea.) ij. Corint. 10. Qui gloriat in domino glorietur. Hiere. 17. In hoc glorietur: qui gloriatur ſcire et noſce me. Et non ſolum contra infamantes mihi aſſiſtis ſed etiam prevalere me facis cōtra opprimentes. ¶ Unde ſubiūgit. (exaltans caput meum.) pſ. Et nunc exaltavit caput meum ſuper inimicos meos. Hec poſſunt referri ad chriſtum qui conceptus fuit ſm humanā naturā in incarnatione. quoniā verbū caro factum eſt. Io. 1. Iſa. 42. Ecce ſervus meus ſuſcipiā eū. electus meus complacuit ſibi in illo aīa mea. pſ. Beatus quem elegiſti et aſſumpſiſti. Item glorioſus fuit in reſurrectione. Io. 16. Clarifica tu me pater. Item exaltatus in aſcenſione. Phil. 2. Propter qđ et de⁹ exaltavit illū ꝛc. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Voce mea ad dñm clamavi: ꝛ exaudivit me de monte ſancto ſuo. Ego dormivi et ſoporatus ſum: et exſurrexi qꝛ dñs ſuſcepit me.

¶ Oſtendit experimentum auxilij: Et ponit tria ſcilicet orationem ibi. (Voce mea.) Secundo exauditionem ibi. (et exaudivit me.) Tertio oſtendit in quo eſt exauditus. vbi ait: (Ego dormivi ꝛc.) Circa primum duo tan

Universidad de Deusto Biblioteca

git que debent eſſe in oratione.
Nam debet eſſe attenta.

Oro vult eē attēta.

¶ Et ideo dicit (Uoce mea) ſcili
cet cordis que ſonat deo. qua
Moyſes tacens ore clamabat
corde ad dominū. exod. 14. Di-
xit dominus. Quid clamas ad
me ⁊c. Hac etiam voce clamās
Suſanna eſt exaudita. Dan. 13.
Que flens ſuſpexit in celū. erat
enim cor eius habens fiduciam
in domino ⁊c. 1. Reg. 1. Porro an
na loquebatur in corde ſuo ⁊c.
Cor. 15. Orabo ſpiritu: orabo et
mente. ¶ Et ideo dicit (Mea.)
Uox enim que non procedit ex
corde non eſt mea. Item debet
eſſe recta. Tunc enim eſt recta
quando tendit vbi debet.

Oro vult eē recta.

¶ Et ideo dicit (Ad dominū.)
vbi eſt auxilium. 2. Paral. 20.
Cum ignoramus quid agere de
beamus. hoc ſolum habem⁹ re-
ſiduum: vt oculos noſtros diri-
gamus ad te. ps. Auxilium meū
a domino. Itē debet eſſe deuota
Unde addit (Clamaui.) Clamo
ſanāqꝫ dicit̄ oratio propter ma
gnitudinē effectus. ps. Clamor
meus ad te veniat ⁊c. Heb. 5.
Cum clamore valido ⁊ lachry-
mis ⁊c. ¶ Deinde ponitur exau
ditio: cū dixit: (et exaudiuit de
monte.) ideſt de ſublimitate di-
uine maieſtatis: que inacceſſibi-
lis eſt. ps. Quis aſcendet in mō
tem domini ideſt ad omnipoten
tiam ſuam: vel de altitudine iu-
ſtitie ſue que incomprehenſibi-
lis eſt. ps. Iuſtitia tua ſicut ab-
yſſus multa. vel (in monte ſan-
cto.) ideſt de me qui eram mōs
ſanctus: in quo Iſa. 2. Et erit in
nouiſſimis diebus preparatus
mōs dom⁹ dn̄i ⁊c. ¶ Sequitur.
(ego dormiui:) Ubi oſtendit in

Oro vult eē deuota.

quo ſit exauditus. Quia (ſurre-
xi.) Eſt autē differētia iter mor
tuum ⁊ dormientē quia mortu⁹
nō reſurgit. Iob. 14. Putaſne
mortuus homo rurſum viuat.
Dormiēs vero reſurgit. ps. Nū
ꝗd qui dormit non adijciet vt re
ſurgat. Sic ergo quando tribu
latio eſt tanta vt homo non re-
deat ad ſtatū priorem dr̄ mors
Sed quando tribulatus vel tē
tatus cadit in peccatum et reſur
git: dicitur dormire. Sic dauid
quaſi dormiuit. quia liberatus
eſt a filio et peccato. Dicitur au
tem dormire quaſi parum. So-
porari varo quaſi multum. vn
de alia littera dicit. (Somnum
cepi.) ideſt profunde dormiui.
Sic chriſtus dicitur dormiuiſſe
quia ſponte ſe paſſioni obtulit:
et ſoporatus eſt. mors ſubſecu
ta eſt. Unde a dormitione tran
ſiuit ad ſomnum. Iſte ſopor ſi-
gnatur in ſopore Adam. Gen̄.
2. Immiſit dominus ſoporem in
Adam ⁊c. quia de latere chriſti
in cruce mortui formata eſt ec
cleſia. Ait ergo. (et exſurrexi)
propria ſcilicet virtute. Io. 10.
Poteſtatem habeo ponendi ani
mam meam et poteſtatem ha-
beo iterum ſumēdi eam. Et hoc
eſt. quia (Dominus ſuſcepit me)
Alia littera. (Suſtentauit.) Ha
buit enim virtutem diuinitatis
quod ſurgeret. ps. Cum ecide-
rit iuſtus non collidetur. q: do-
minus ſupponit manum ſuam.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Non timebo milia popu-
li circundantis me. exurge
domine ſaluum me fac de⁹
meus. Quoniam tu percuſ-
ſiſti omnes aduerſantes mi-
hi ſine cauſa: dentes pecca-
torum contriuiſti.

¶ Ponitur fiducia ſecuritatis. q.
d. ex quo ſic ſum exaudit⁹. (Nō
timebo ⁊c.) Infra ps. Si conſi-
ſtant aduerſum me caſtra ⁊c. In
quo ſignatur ꝙ chriſti eccleſia
non poteſt omnino deprimi. Chri-
ſto etiā poſt reſurrectionē multi
tudo populi q̄ crucifixum circun
ſtetit: nihil nocere potuit. Nam
chriſtus reſurgēs ex mortuis iā
non morit̄. Rom̄. 6. Et vnde ha-
beat iſtam fiduciā. oſtēdit cū di-
cit. (Exurge.) ideſt manifeſta vir
tutem tuā faciendo me reſurge
re a morte. Et hoc eſt. (Saluum
me fac ⁊c. Quoniā tu pater ⁊c.)
Supra duo dixerat: ꝙ tribula-
bant eū. ps. Domine quid mul
ti ſunt qui tribulant me. et con-
tra hos dicit. (Qm̄ tu pcuſſiſti.)
Item infamabant. (Non eſt ſal⁹
illi ⁊c.) Et contra hos. (Dentes
peccatorū. (ideſt maledicta ver-
ba in irritum deduxiſti. Iob. 19.
Conterebam molas iniqui. ⁊c.
Littera hiero. habet. (Percuſſi-
ſti molas. Et dētes.) q. d. Ita for
titer percuſſiſti. ꝙ (dentes) con-
triti ſunt. Maxilla fuit Abſalon
dentes vero adherētes ſibi. Un-
de deſtructo Abſalon: alij ſunt
contriti.
¶ Ultimo cum dicit.

¶ Domini eſt ſalus: et ſuper
populum tuum benedictio
tua.

¶ Oſtendit auxilium diuinum
eſſe toti populo. Et primo quan
tum ad conſeruationem a malo
⁊ ideo dicit. (Domini eſt ſalus.)
Et ideo oratio debet eē ad deū.
Secundo quantum ad multipli
cationem bonorū. et ideo dicit.
(Super populum tuum benedi
ctio tua.) ideſt ſuper populū q̄ de
te ⁊ in te ſperat ⁊ nō in alio. (Be
nedictio tua.) Benedictio domi-
ni ſemper importat multiplica-
tionem bonorum. Prouerbiorū
10. Bn̄dictio domini diuites fa-
cit. ¶ Poteſt autem aliter legi
ps iſte ſm gloſ. vt. ſ. loquat̄ hoc
totus chriſtus. i. eccleſia ⁊ caput
eius inter procellas perſecutio-
nū conſtituta. ¶ Uel moraliter
poteſt legi pſalmus iſte in perſo
na vniuſcuiuſqꝫ fidelis qui a vi-
tijs ⁊ cupiditatibus impugna-
tur. et ſm hoc per Dauid accipi
tur quilibet fidelis: per Abſalon
vitia et carnales concupiſcentie
ſicut patet in glo.

Alia pi expoſitio myſtica.

alia expō moralis.

¶ Uictori in pſalmis canti-
cum Dauid. iiij

Cum inuocare
exaudiuit me
deus iuſtitie
mee: in tribula
tione dilataſti
mihi. Miſere-
re mei: et exaudi orationem
meam.

In precedenti
pſalmo Dauid implorauit auxi
lium dei contra tribulationes
orando: et ſentiens ſe exauditū:
hortatur alios vt in deo confi-
dant. Et exprimit pſalm⁹ iſte af
fectus hois qui expertus eſt di-
uinam miam et beneficia ⁊ iuſti
ciā. hortatur alios vt non deſpe
rēt. ¶ Titulus eius eſt in finem
pſalmi cantici Dauid. In hoc
titulo duo conſideranda ſunt

Diuerſorū titulorū hyſtorie conueniens.

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝓ toto libro.ſ.ꝙ dicit pſal's can=
tici.2.ꝙ dicit in finẽ. ¶Quo ad
pmũ ergo nõ ꝙ Dauid ſicut le=
gitur.2.Regũ.6. Faciebat pſal=
mos metrice ⁊ cantabat ante. ar
cham cum pſalterio. Ergo p̄s d̄r
qđ cantat ad pſalteriũ : ſed non
abſq; pſalterio. In quibuſdã au
tem pſalmis deſcribitur p̄s Da=
uid. vbi intelligitur ꝙ eſt factus
ad pſalteriũ. In aliquibus p̄ſcri
bitur canticuʒ Dauid: qꝛ canta=
batur ſine inſtrumento. In aliq̄=
bus p̄s cantici Dauid vel econ=
uerſo: eo ꝙ ille p̄s cantabat ſi=
mul voce hũana et ad pſalteriũ
Sʒ in aliq̄b⁹ incipiebat vnus vl
multi voce humana ſine inſtru
mento: ⁊ vnus reſpondebat cum
pſalterio: et hũ intitulant canti
cum pſalmi. In aliq̄bus vero vn⁹
cantabat pſalmũ cum pſalterio
⁊ aliĳ reſpondebant ſine pſalte=
rio: ⁊ hũ intitulãtur p̄s cantici.

Myſtica titulorum expoſitio.

Et hec eſt differẽtia litteralis: ſʒ
myſtice: ⁊ ſm gloſ. p̄s ſignificat
bonã operationẽ. Canticũ vero
exultationeʒ mentis de eternis.
Quãdo vero ſimul vtrũq; poni
tur in vno pſalmo: ſignificat ꝙ ď
vtroq; agitur. Qđ vero dicit in

quare tituli pſal'orũ hñt hãc dictionẽ in finẽ

finem: ſi cõſideret hoc quantum
ad rem per pſalmũ figuratã: ma
nifeſtũ eſt qꝛ in finẽ intelligitur
ideſt in chꝛiſtũ. Ro.10. Finis le=
gis chꝛiſtus ad iuſtitiã omni cre
denti. Sed ſi cõſideretur in finẽ
ſm figurã: datur intelligi ꝙ can
tabatur pꝛo conſumptione ope=
ris negocĳ: ſicut hic pſalmus ꝓ
conſummata liberatiõe Dauid
a perſecutione Abſalonis fact⁹
fuit: quaſi pꝛo victoꝛia. Aliĳ di=
cũt victori.ſ. Dauid in pſalmis
quia omnes in pſalmis facien=
dis vincebat: ſed hoc nõ videt.

¶ Diuiditur autem pſalmus
iſte in duas partes. Nam pꝛimo
incipit a gratiaꝝ actione pꝛo re
ceptis bñficĳs. vnde ait. (Cũ in=
uocarem ⁊c. ſcđo finitur in exhoꝛ
tatione alioꝛũ vt conuertant ad
deum. ibi. (Filĳ hoim ⁊c.) Circa
pꝛimuʒ duo facit. Pꝛimo eñ agit
gratias de p̄teritis. Scđo oꝛat
ꝓ futuris. ibi. (Miſerere mei ⁊c.)
Circa pꝛimuʒ duo facit. Pꝛimo
agit grãs, ꝙ eſt exaudit⁹. Scđo
oſtendit qualiter eſt exauditus.
ibi. (In tribulatione ⁊c.) ¶ Sed
notandum ꝙ hic eſt duplex litte
ra. vna dicit. (exaudiuit.) alia hʒ
(exaudiſti.) et huic ꝯcoꝛdat Hie
ronymus dicens. (exaudiſti.) in
hoc tñ non eſt vis. Dicit ḡ. (Cuʒ
inuocarem exaudiſti ⁊c.) Ubi q̄t
tuoꝛ conſideranda ſunt. Pꝛimo
ponit oꝛationẽ ⁊ exauditionem.
vnde dicit. (exaudiſti.) ſed non.
(exaudiuit.) non clamantẽ. vnde
dicit. (Cum inuocarem.) quod ẽ
imploꝛare auxilium in neceſſita
te. p̄s. Ad dominum cum tribu=
larer clamaui : et exaudiuit me.
¶ Item requiritur ꝙ ſit iuſtus.
quia ſi audit peccatoꝛes ẽ ex mi
ſericoꝛdia. non ex iuſtitia. ⁊ ideo
dicit. (iuſtitie mee.) Ibi glo. i. da
toꝛ iuſtitie. vel iuſtificatiõis mee
p̄s. Oculi domini ſuper iuſtos.
Aliud qđ eſt pꝛimuʒ ꝙ iuſtitiam
ſuam homo attribuit deo ⁊ non
ſibi: et ideo dicit. (deus) Contra
quod Ro.10. Ignoꝛantes dei iu
ſtitiam: et ſuam volentes ſtatue
re ⁊c. Pꝛimo ergo debet bonum
ſuum attribuere deo. Scđo ha=
bere iuſtitiam. Tertio clamare.
et. 4. exaudiri. Modus autẽ ex=
auditionis deſcribitur cum di=
cit. (in tribulatione.) dicit. (exau
diuit.) ⁊ (dilataſti.) vel foꝛte me=

Pſalmi partitio.

trice fact⁹ eſt pſalmus: vbi opoꝛ
tuit mutari conſtructionẽ ꝓpter
metrũ: vel quia per modũ oꝛan=
tis: vbi ex diuerſis affectib⁹ mu=
tat homo loquendi modum. Di
cit autem. (in tribulatione dila=
taſti mihi.) quia plus dilataſti
q̄ȝ liberaſti. quaſi dicat: non ſolũ
liberaſti: ſed in ipſa tribulatione
coꝛdis latitudiẽ tribuiſti. p̄s. Di
lataſti greſſus meos ſubrus me:
⁊ nõ ſunt īfirmata veſtigia mea.
vel latitudinem animi ad patiẽ
ter ſuſtinendũ. vel latitudinẽ po
teſtatis de qua dicitur Geñ.9. Di
latet deus iapheth. Deinde cuʒ
dicit. (miſerere mei.) remouẽdo
ſcilicet quicquid remanſit miſe=
rie p̄terite. (et exaudi me.) oꝛan
tem pꝛo futuris bonis.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Filĳ hominũ vſq; quo gra
ui coꝛde: vt quid diligitis va
nitatem et queritis menda=
cium?

¶ Conuertit ſe ad alioꝛũ exhoꝛ
tationem. Et circa hoc duo facit
Pꝛimo redarguit ꝑctõꝛes. Se=
cundo exhoꝛtatur eos ad emen
dam. ibi. (et ſcitote ⁊c.) Circa pꝛi
mum duo facit. Pꝛimo cõmemo
rat conditionem. Secundo ar=
guit culpaʒ. ibi. (vt quid diligi=
tis.) conditionem cõmemoꝛat di
cens. (Filĳ hoiʒ.) qđ dupliciter
poteſt intelligi. Pꝛimo in malo
ſic. (Filĳ hominuʒ.) quaſi homi
nes ſm naturam inferioꝛem coꝛ
ruptibiles ⁊ pꝛoni ad peccatum
Geñ.6. Non permanebit ſpirit⁹
meus in homine in eternũ quia
caro eſt. Et iterum. 8. c. Senſus
⁊ cogitatio hominum in malum
pꝛoni ſunt ab adoleſcentia ſua.
(Filĳ ergo hoim.) q.d. oſtẽditis
vos eſſe filios hominum. i. pec=
catoꝛum. ſ. Eue ⁊ Ade. (vſq; quo
graui coꝛde. Iſaie.1. Ue gẽti pec
catrici: populo graui iniquitate
⁊c. Secũdo in bono: quia homo
inquantum homo: eſt imago dei
vnde (filĳ hominum.) non beſtia
rum. p̄s. Homo cum in honoꝛe
eſſet non intellexit ⁊c. Et o (gra=
ui coꝛde.) i. qui debetis habere
coꝛ graue ⁊ ſtabile. (vſq; quo) nõ
conuertimini ad deum. et hoc ẽ
qđ Hieronymus habet. (Filĳ vi
ri: vſq; quo inclyti mei ignomi
nioſe diligitis vanitatem que=
rentes mendacium.) ⁊ ſic conue
nienter arguit culpam. (Ut quid
diligitis ⁊c.) In peccato nãq; ſũt
duo conſideranda. ſ. volũtas in=
herens rei, ⁊ intentio ī oꝛdinata.
Pꝛimo ergo tangit inoꝛdinatuʒ
amoꝛem cum dicit. (Ut quid dili
gitis ⁊c.). i. aliquid vanum nõ ſo
lidum. Tempoꝛalia quippe va=
na ſunt: quia non continent ſoli
dum : ſed pertranſiens bonum.
Eccleſiaſtes.1. Uanitas vanita=
tum: et omnia vanitas. (Ut quid
ergo diligitis vani.) q.d. vt quid
diligitis tempoꝛalia. Secundo
tangit prauam intentionem cuʒ
dicit.) Et queritis mendacium.)
id eſt. quare amatis diuitias vt
habeatis ſufficientiã. Nam Ec=
cleſiaſtes.5. Auarus non imple=
bitur pecunia. Hiere. 4. Aſpexi
terram ⁊c. Uel mẽdacium. i. ido=
lum. pꝛime Coꝛin. octauo. Ido=
lum nihil eſt. Uſq; quo ergo dili
gitis et queritis hoc: et non con
uertimini ad deum. ¶ Secũdo
cum dicit.

In peccato duo cõſiderãda.

¶ Et ſcitote quoniam miri=
ficauit dominus ſanctũ ſuuʒ:
dominus exaudiet me cum

Universidad de Deusto Biblioteca

clamauero ad eum.

¶ Hortatur peccatores ad emē-
dā: et circa hoc tria facit. Primo
cōmemorat beneficia ſibi exhibi-
ta. Scdo hortatur vt ad deū re-
deant. ibi. (Iraſcimini ꝛc.) Ter-
tio oſtendit preeminentiam ſui
ad illos in bonis. ibi. (Dediſti le-
titiam ꝛc.) Dicit ergo. (et ſcitote
ꝛc. Sed notādū eſt ꝙ hic in gre-
co eſt Dyapſalma: in hebreo ve-
ro eſt ſela. qđ hieronym⁹ trāſtu-
lit feliciter vel ſemper. Dyapſal
ma ergo diuiſio pſalmi eſt: q: qñ
cantabant fiebant aliqua inter-
ualla in pſalmo: vt oſtenderetur
ꝙ ſequentia ad aliam materiaʒ
pertinebant. et hoc ſʒ Aug. Sʒ
contra hoc eſt q: ſm hoc Dya-
pſalma nūꝗ̄ inueniretur in fine
pſalmi: ſed in pſalterio hierony
mi. ſela inuenitur in fine pſalmi.
Et ideo ſumptū eſt ex ſela Dya
ſalon. i. pacifice. Et concordat cū
hieronymo qui interpretatus ē
feliciter. Sic ergo melius pacifi
ce: quaſi ſemp: et hoc ſela impor
tat. Beneficiū autem qđ comme
morat eſt duplex: vnū de preteri
to: et aliud de futuro. ibi. (Dñs
exaudi.) Quantū ad primū dicit
(Et ſcitote ꝛc.) ⁊ cū ſit principiū
ſententie continuatur cordi pro
phete ſicut illud in pͥncipio Eze
chielis. Et factum eſt in. 30. an
no ꝛc. Nam ſela quod interpre-
tatum eſt Dyapſalma ponitur
hic. qđ notat interruptioneʒ: vel
continuatur ad precedētia. q. d.
Nolite diligere vanitatem. (et
ſcitote.) quare? (Quoniam miri
cauit domin⁹ ꝛc.) Ecce quot bo-
na mihi fecit: quia. ſ. (mirificauit
ꝛc. (. i. mirabilē reddidit. Poteſt
etiam aliter continuari ſm glo.

q. d. quia vana. (ſcitote.) (et ſci-
tote.) quid ſequamini. (Quoniā
dominus mirificauit ꝛc.) . i. chri-
ſtum per figuram principaliter
intellectū qui eſt ſanctus ſancto
rum: de quo Danielis. 9. Hunc
deus oſtēdit mirabilem ſuſcitā-
do: ⁊ ad dexteram eius eum col
locando. Quilibet etiam iuſtus
mirabilis eſt: quia maiora ſunt
opera iuſtitie ꝙ̄ miracula exte-
riora. ps. Mirabilis deus in ſan
ctis ſuis. Sed chriſtus eſt maxi
me mirabilis. Iſa. 9. Et vocabit
nomē eius admirabilis. ¶ Quā
tum ad ſcđm dicit. (Domin⁹ ex-
di) Iſa. 65. Antequā clamēt ego
exaudiaʒ ꝛc. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Iraſcimini ⁊ nolite pecca
re que dicitis in cordibus ve
ſtris: ⁊ in cubilib⁹ veſtris cō
pungimini. Sacrificate ſa-
crificium iuſticie et ſperate ī
domino.

¶ Exhortatur eos ad emenda-
tionem vite. et circa hoc tria fa-
cit. Primo exhortaꝝ vt recedāt a
malo. Scđo vt tendant in bonū
ibi. (Sacrificate ſacrificiū.) Ter-
tio mouet queſtionē. ibi. (Mul-
ti dicunt. ꝛc.) Circa primum cō
ſiderandum eſt ꝙ peccatū in no
bis vt plurimu ex tribus conſur
git. ſ. ex corrptuptione iraſcibi-
lis rationalis et concupiſcibilis
Primo ergo prohibet peccatum
quod conſurgit ex primo. Unde
dicit. (Iraſcimini ꝛc. Hoc autem
intelligit tribus modis. Primo
de ira inordinata. q. d. Permitti-
tur nobis ꝙ motus iracūdie ſur
gat in nobis. non tamen perdu
catis iracundiam ad actum pec
cati. Ephe. 4. Sol non occidat

Pctm / in no / vt pl / rimuʒ / ex ir / bus c / ſurgu

ſuper iracundiam veſtram. Se-
cundo ſic. (Iraſcimini.) ſcilicet
contra noſtra peccata. Iſaie. 63.
Indignatio mea ipſa auxiliata
eſt mihi ꝛc. (et nolite peccare.)
ſcilicet iterum. q. d. ſic iraſcimini
contra peccata preterita vt non
committatis alia. Tertio de ira
per zelum ſic exponitur. (Iraſci
mini.) contra vitia aliorum. et ta
men. (nolite peccare.) eos inor-
dinate corrigendo: quia debet
ira dirigi per rationem. Secun-
do prohibet vitium rationalis. ſ.
ſimulationem dicens. (Que di-
citis in cordibus veſtris.) ſupple
ſint in vobis. q. d. Non aliud ſi-
tis in corde: ⁊ aliud pretendatis
extra. Tertio prohibet qđ ſur-
git ex concupiſcibilis.) Compun
gimini.) ſcilicet de peccatis que
feciſtis. (In cubilibus veſtris.)
Roma. 13. Nō in cubilibus ⁊ im
pudicitijs ꝛc. Uel dicendum ꝙ
tangit duplex peccatum. ſcilicet
ire: ſicut dictuʒ eſt. (Iraſcimini)
de ira per zelum. Secundo cō-
cupiſcentie.) Compūgimini; que
dicicitis in cordibus veſtris. (id
eſt male cogitatis. (in cubilibus
veſtris.) ideſt de occultis vel in-
occultis. et hoc magis ſonat lit
tera Hieronymi: qui dicit. (Lo-
quimini et tacete.) ideſt non pu-
blicetis inordinate exequendo.
Uel de ira per vitium quem ꝓhi
bet non procedere ad opus qđ
peius eſt. Uel de ira contra pec
cata. ¶ Conſequenter hortatur
eos vt faciant bonum. et primo
dirigit eos circa principium bo-
ni: quia (Sacrificate ſacrificium
iuſtitie. q. d. (Compungimini.)
Leuitici quarto. Mandatur ꝙ
offerant ſacrificium pro pecca-
tis. Sed domin⁹ de huiuſmodi

nō multum curat. Pſalmus. Sa
rificium et oblationem noluiſti:
aures autem perfeciſti mihi. Un
de ⁊ vos (Sacrificate ſacrificiuʒ
m iuſtitie et ſperate in domino:
multi dicunt: quis oñdit. ꝛc.) id
eſt ſatiſfactionis et penitentie.
Roma. 12. Exhibeatis corpora
veſtra deo hoſtiā viuentem ſan
ctam: deo placentem ꝛc. Secun
cundo dirigit eos circa fineʒ bo-
ni dicens. (et ſperate in domino
ꝛc.) q. d. Sitis ſperantes in do-
mino: qui dedit vobis hec ope-
rari.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Multi dicunt quis oſten-
dit nobis bona. Signatū eſt
ſuper nos lumen vultus tui
domine.

¶ Mouet queſtionem quam di
cunt.). Multi. (id eſt ſtulti. Di-
cunt autem. (Quis oſtendit no-
bis bona.) quaſi dicat. Quomo
do ſcire poſſumus que ſunt hec
ſacrificia deo acceptabilia? Hanc
autem queſtionem ſoluit cum
dicit. Signatuʒ eſt ſuper nos lu
men vultus tui domine.) quaſi
dicat. Ratio naturalis indita no
bis docet diſcernere bonū a ma
lo. et ideo dicit. (Signatum eſt
ſuper nos lumen vultus tui do-
mine ꝛc.) Uult⁹ dei eſt id per qđ
deus cognoſcitꝛ ſicut hō cogno-
ſcitꝛ p vultū ſuū. hoc ē ꝟitas dei.
Ab hac veritate dei refulget ſi-
militudo lucis ſue in animabus
noſtris. Et hoc eſt quaſi lumen
et eſt ſignatum ſuper nos: quia
eſt ſuperior in nobis: et eſt qua-
ſi quoddam ſignum ſuper fa-
cies nr̄as: et hoc lumine cogno-
ſcere poſſumus bonum. ps. In

luminevultus tui ambulabunt
ꝛc. Super hoc autem ſignamur
ſigno ſpiritus. Eph. 4. Nolite cō
triſtari ſpiritum ſanctum in quo
ſignati eſtis. Et iteruz ſigno cru
cis: cuius ſignaculum nobis im
preſſum eſt in baptiſmo: ⁊ quoti
die debemus imprimere. Cant.
8. Pone me vt ſignaculum ſuper
cor tuum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dediſti leticiam in corde
meo. A fructu frumenti vini
⁊ olei ſui: multiplicati ſunt.

¶ Ponit preeminentiaz eius ad
illos peccatores in bonis. quaſi
dicerent ei. Tu nos exhortaris
ad beneficia tua: ſed nos habe
mus noſtra. ideo comparat tem
poralia ſpiritualibus. Et primo
ponit ſpiritualia. ſecundo tēpo
ralia ibi a fructu ꝛc.) tertio pree
minentiā ſpiritualium ibi (in pa
ce ꝛc.) Dicit ergo verū eſt ꝙ oēs
habent lumē vultus deſuper ſe:
ſed o domine ſanctis ⁊ mihi (dedi
ſti letitiam.) .ſ. ſpiritualem in cor
de meo.) vt ſcilicet de te gaudeā
Ro. 14. Non eſt regnuz dei eſca
⁊ potus: ſed iuſtitia ⁊ pax ⁊ gau
dium in ſpiritu ſancto. ⁊ hoc eſt
beneficium ſpirituale. Mali au
tem habent abundantiā tempo
ralium: et ideo dicit (A fructu fru
menti vini ⁊ olei ſui multiplicati
ſunt.) id eſt dilatati. Et p omniā
iſta temporalia intelligūtur om
nia alia: quia omnia referuntur
ad neceſſitatem viuendi. ⁊ ſic fru
mentum pro cibo: et vinum pro
potu: oleum vero pro condimen
to accipitur. Alia littera habet.
(A tempore frumenti.) vbi du
plex bonorum iſtorum defectus
innuitur: quia temporalia dicun
tur a tempore. Sapie. 2. Umbre
enim tranſitus eſt tēpus noſtrū.
Et quia vnū non ſufficit: opor
tet ꝙ ſint multa. ideo dicit (mul
tiplicati ſunt.) ¶ Deinde cū dicit.

¶ In pace in idipſm dormiā
⁊ requieſcam.
Qm̄ tu domine ſingulariter
in ſpe conſtituiſti me.

¶ Ponit preeminentiam ſpiri
tualium. q. d. Quid inter hec ex
cedit. Certe leticia cordis. Et hoc
patet duplici ratione. Primo qꝛ
hoc bonum erit eternuz. illud ve
ro tēporale. ſecundo qꝛ eſt vnum
⁊ ſimplex: illud eſt multiplex. 2m
ponit ibi. (Quoniam tu ſingula
riter ꝛc.) Dicit ergo (In pace ꝛc.)
quaſi dicat alij in tempore: ſed
ego non: immo (in idipſm.) ¶ No
ta ergo ꝙ etiā in preſenti vita di
citur iuſtus ſtare in bono ꝓpter
quattuor. primo quia non impe
ditur exterius ⁊ ideo dicit (In pa
ce.) Iſa. 33. Sedebit popul9 me9
in pulchritudine pacis ꝛc.) ſecun
do ex immutatione rerum habi
taruz quia hoc ſemper idem ma
net. vnde (in idipſum.) ps. Hieru
ſalez que edificatur vt ciuitas cu
ius participatio eius in idipſuz.
tertio quia ſine ſollicitudine. vn̄
(dormiaz.) Cant. 2. Ego dormio
ꝛc. quarto ex quiete a labore cō
quirendi. vnde dicit (et requie
ſcam.) Et hoc poteſt eſſe etiam
hic in preſenti vita ſm incohatio
nem: qꝛ ſancti oīa iſta habēt hic
aliqualiter in deo: ſꝫ hec omnia
perfecte erunt in patria. Et hoc
ideo habeo dicit dauid: qꝛ vnum
habeo in quo ſunt omnia hec. et
hoc eſt qđ ait (Quoniam tu do
mine ꝛc.) q. d. vno modo in qua
dam ſpe ſingulari. (conſtituiſti
me.) ſcꝫ vita eterna de qua infra

Qua
tuor
bꝫ iu
ſtus
poſſi
dend
deum

dicitur. Unam petij a domino
ꝛc. ⁊ hoc reſpondet contra id qđ
dicit (multiplicati ſunt.) vt (Quo
niam tu domine ꝛc.) q. d. in te ſin
gulariter ſpero. Et hoc magis ſo
nat littera Hieronymi que di
cit. (Quia tu domine ſpecialiter
ſecuruz habitare me feciſti.) ps.
Bonum eſt confidere vel ſpera
re in domino ꝛc.

¶ In finē ꝓ ea que cōſequi
tur hereditatem ps. dd. v.

VErba mea au
ribus pcipe do
mine. intellige
clamorē meuz.
Intende voci
orationis mee:
rex meus ⁊ deus me9. Quo
niam ad te orabo domine.

Supra pſalmiſta oro
nē ꝓpoſuit con
tra pſequentes manifeſte. hic cō
tra doloſos orat ne decipiat. Et
circa hoc duo facit. Primo poni
tur petitio contra doloſos ne de
cipiatur. Scđo vt lapſus repa
retur: ibi. (Domine ne in furore
tuo ꝛc.) Hic pſalmus habet titu
lum in quo eſt aliquid noui qui
talis eſt. (In finem pro ea que
conſequitur hereditatez pſalmi
dauid.) vbi tangitur figura ⁊ mi
ſterium. Figura quidem intelli
gi poteſt dupliciter. Primo ſꝫ ꝙ
gloſ. exponit ⁊ habet in hiſtoria
Gen. 21. Qđ ſara videns luden
tē hiſmaelē cū iſaac filio ſuo tur
bata eſt: ⁊ dixit ad abraam. Eij
ce ancillā hanc ⁊ filium ei9. Non
enim erit heres filius ancille cū
filio meo iſaac. Intellexit quidē
ſara ludum illum perſecutionē
eſſe cōtra iſaac. Abraā aūt dure
accepit qđ dixerat ſara de filio
ſuo hiſmaele: ſed dixit ei deus.
Non tibi videatur aſperum ſu
per puero ⁊ ancilla tua: omnia
que dixerit tibi ſara audi vocem
eius: quia in iſaac vocabitur tibi
ſemen ꝛc. quaſi dicat iſaac tibi
heres erit tuus: nō hiſmael. Un
de infra. 27. dicit. Dedit abraaz
cuncta que poſſederat filio ſuo
iſaac. Filijs autem concubina
rum largitus eſt munera ꝛc.
¶ Poteſt ergo hic pſalmus re
ferri ad hoc ꝙ populus iudeorū
ſm figuram conſequebatur he
reditatem promiſſam abrae cu
ius erat caput dauid ⁊ rex. Se
cundum myſterium vero popu
lus chriſtianus. Gal. 4. Nos au
tem fratres ſm iſaac promiſſio
nis filij ſumus. Ergo pſalm9 iſte
tendit in finem. i. in chriſtū queꝫ
laudat pro ea ſcilicet pro eccle
ſia: que conſequitur hereditatē
reprobata ſynagoga. ¶ Alio mo
do ſm litteram Hieronymi titu
lus eſt (Uictori pro heredibus
canticum dauid.) et ſic poteſt in
telligi ꝙ iſte pſalmus factus eſt
pro victoria quam dauid habuit
ad litteram. ¶ Et ſciēdum ꝙ da
uid fugiens hereditatem amiſit
per abſalonem. ſicut habetur ſe
cundi Regū. 16. Unde ſic prece
dens pſalmus fuit pro liberatio
ne ⁊ victoria contra abſalonem:
ita hunc fecit pro recuperatione
hereditatis: quia dauid reuerſo
in hieruſalem ad huc malitioſe
inſurrexerat ſibi et quidam alij
contra eum. Unde ſcđi. Reg. 20.
Mandauit dauid amaſe ꝙ vſqꝫ
in diem tertium conuocaret om
nes viros iuda vt perſequeretur
ſiba filium bochri. quia magis af
flicturus eſt nos filius bochri q̄

Tituli
expla
natio.

Myſti
ca titu
li expo
ſitio.

Falſis
ſenſus

Universidad de Deusto Biblioteca

abſalon. Pertranſiuerat eniz om
nes tribus iſrael vſqꝫ abelã oẽſqꝫ
electi congregati erant ad eum:
quo decapitato regnauit dauid
ſuper omnem iſraelem. In hoc
ergo pſalmo ſm lr̃am tria conſi-
derant̃. Pri̊o petit exaudiri. Se-
cundo oſtendit fiduciã ſue exau
ditionis ibi (mane exau.) Tertio
proponit petitionem ibi (Domi
ne deduc me.) Circa primũ duo
facit. Primo petit exaudiri. Se-
cundo ſignat rationem exaudi-
tionis ibi (rex meus.) ¶ Notan-
duz ꝙ qui vult petere aliquid ab
aliquo ſic procedit. Primo deſi-
derat qđ vult petere. Secundo
meditat̃ verba proponẽda. Ter-
tio proponit ea apud exaudien-
tem ⁊ econuerſo. Nam primo ꝑ
Oppoſito mõ ſe hñt petẽs ⁊ exaudiens.
cipit verba auditu. Secũdo intel
lectu capit ſenſum verboꝝ. Ter
tio inclinat̃ ad iplẽdũ deſideriuz
petentis. Loquitur ergo dauid
ad deum ſm ſimilitudinem hãc
Et primo petit primuz ſcilicet vt
audiat verba eius exteriori au-
ditu cum dicit. (Verba mea au-
ribus percipe domine.) Secũdo
petit ſenſum. ſ. intellectuz verbo
rum cũ dicit (intellige clamorez
meum non exteriorem ſed inte-
riorem affectum. pſalmus. Cla-
mor meus in cõſpectu eius. Hie
ronym⁹. (itellige murmur meũ)
quod cogitaui proponendum. ⁊
conſonat illi tranſlationi que di
cit (meditationem.) Tertio petit
3^{m} ſcilicet exauditionem. (Inten
de voci orõnis mee. i. velis exau
dire orationem meam p̃s. Deus
in adiu. meum intende.

Sed nunquid

Dubiatio.
Deus hic ſeorſuz facit: audit: in
tendit: exaudit?

Dicendum

ꝙ methã
phorice
Solutio.
loquitur. ſ. vt omnia hec appro-
bet verba exteriora meditationẽ
interiorem: ⁊ que proponit. Se-
cundo ponit rationez exauditio
nis cum dicit (Rex meus.) Et eſt
hoc principium verſus ſm grecũ.
Ponitur autem triplex ratio ex-
auditionis duplex ſcilicet ex par
te dei. quarum vna eſt (rex me⁹.)
Regis enim eſt gubernare. Ex
quo ergo ad deum pertinet: per
tinet ad eum neceſſaria prouide
re. Hiere. 10. Quis non timebit
te o rex gentium? Alia ratio eſt
qꝛ (deus.) Deus enim finis eſt vo
luntatum noſtrarum ⁊ conſerua
tor. p̃s. In deo ſperauit cor meũ
et adiutus ſum ⁊c. et ideo dicit
(deus meus.) Iſa. 8. Nunquid
non populus a deo ſuo requiret
viſionem pro viuis ⁊ mortuis ⁊c.
3ª ratio ſumit̃ ex parte orãtis cũ
dicit (quoniaz ad orabo domine)
q. d. conueniens eſt: qꝛ promiſiſti
orantibus exauditionem. Mat
the. 7. Omnis qui petit accipit: ⁊
qui querit inuenit: ⁊ pulſanti aperietur.
Nec refertur quod dicit
Hieronymus (deprecor.) ⁊ hic di
citur (orabo.) quia hoc deſignat
continuationez orationis ſine in
termiſſione. quaſi dicat ita (ora-
bo.) ꝙ tamen ſemper deprecor.
Luce. 18. Oportet ſemper orare
⁊ non deficere.

¶ Mane exaudies vocẽ meã.
Mane aſtabo tibi ⁊ videbo:
quoniam nõ deus volens ini
quitatez tu es. Neqꝫ habita
bit iuxta te malignus: neqꝫ ꝑ
manebunt iniuſti ante ocu-
los tuos.

¶ Hec eſt ſecunda pars. p̃s. Ubi
primo oſtendit fiduciã ſe habe-
re de exauditione. Scđo fiducie
rõnez ibi (Mane aſtabo ⁊c.) Di
cit ergo. (exaudies vocem meam
mane.) ſm lr̃am. i. celeriter. q. d.
tempeſtiue. Hoc eniz ſperare de
bemus de deo qđ cito exaudiet
Iſa. 30. Ad vocem clamoris tui
ſtatim vt audierit reſpondebit
tibi. Idem penul. Adhuc illis lo
quentibus ego audiam. Ratio fi
ducie ponitur cum dicit. (Mane
aſtabo ⁊c.) Non ꝙ mane qua-
Mane quattuor ſignificat.
drupliciter dicitur. ſcꝫ naturalis
diei. Geñ. 1. Factus eſt veſpere ⁊
mane dies vnus. Item vite hu-
mane: ⁊ ſic iuuentus dicitur ma-
ne. p̃s. Mane floreat ⁊ tranſeat.
Item diei gratie in prima cõuer
ſione hominis ad deum: qꝛ tunc
incipit habere lumen gratie. p̃s.
Repleti ſumus mane miſericor-
dia tua. Itez eternitatis. p̃s. Ad
veſperaz. ſ. in vita pñti demora-
bit̃ fletus: ⁊ ad matutinuz. ſ. eter
nitatis letitia. Duplex ergo rõ aſ
ſignat̃ cõfidentie. Primo qꝛ ma
ne aſtat. i. deo adhereret ⁊ ad deũ
ſe prepararet vñ Hieronim⁹ hꝫ (pre
parabor.) Eccl̃. 18. Ante orationẽ
prepara aiam tuã: ⁊ noli eſſe qua
ſi hõ q̃ tẽtat deũ (Mane.) ꝫ diei
i. in matutinis. (aſtabo tibi.) i. ti-
[illegible]ndam. Et hoc qꝛ tunc eſt
[illegible]er a ſollicitudinibus ⁊
[illegible]ꝫ cor liberum ad cogitã
[illegible] deo. p̃s. In matutinis do
[illegible]e meditabor in te. Iſaie. 26.
[illegible]ed ⁊ ſpiritu meo in precordijs
meis de mane vigilabo ad te: et
exaudies vocem meaz ⁊c. Quia
deuotos audit. Uel (mane.) ſcili
cet gratie: ꝑpulſis tenebris cul-
pe. (aſtabo.) ⁊ (contemplabor.)
vt habet littera Hieronymi. ſe-
cundi Regum. 23. Sicut lux au-
rore mane abſqꝫ nubibus ruti-
lat oriente ſole ⁊c. (exaudies vo-
cem meam.) ſcilicet liberando a
culpa ⁊ pena. Uel (mane.) ſcilicet
in die eternitatis. Job. 38. Ubi
eras cuz me laudarent aſtra ma
tutina ⁊c. Et tunc homo totali-
ter exauditur. Uel (mane.) id eſt
a iuuentute. (aſtabo tibi.) Tre.
3. Bonum eſt viro cum portaue-
rit iugum domini ab adoleſcen-
tia ſua. Eccleſiaſtes vltimo. Me
mento creatoris tui in diebus iu
uentutis tue ⁊c. (⁊ exaudies vo-
cem meam.) quia Prouerbioruz
octauo. Diligentes me diligo: ⁊
qui mane vigilauerint ad me in
uenient me. Secunda ratio fidu
cie eſt quod videt: vnde dicit (et
videbo.) et exponit hoc primo
quomodo aſtet cum dicit. (Ego
autem in multitudine) primo di
cit quid videt ſcilicet qui ſunt il
li qui impediuntur ab exaudi-
tione. et que ſunt huiuſmodi im
pedimenta. ⁊ iſti ſunt mali. vn-
de dicit (videbo.) ſcilicet (quo-
niam deus ⁊c.) ¶ Ubi notanda
ſunt duo. Primo qđ mali exclu-
duntur ab iſtis. ſecundo qđ in-
ducuntur in mala pene ibi. (odi
ſti omnes ⁊c.) Circa primum lo-
quitur de deo ſicut de aliquo ho
mine q̃ diligit aliquos ſeu odit.
Ubi triplex gradus poteſt eſſe.
quia alicui peccatoris placet pec
catum. alicui placet perſona pec
cantis. alicui neutrum. ſed tamẽ
libenter ⁊ ſine indignatione vi-
det euz. hoc non eſt in deo: quia
deo non placet peccatum nec re
ſpicit ad familiaritatem pctõris.
Item dedignatur eum videre: ⁊
ideo dicit quantum ad primum
(videbo quoniam tu non eſt de-
Odit de⁹ peccatuz ⁊ pctõrẽ quẽ punit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

volens iniquitatem.) i. non pla
cet tibi. Quantum ad ſecunduz
dicit. (neq habitabit iuxta te ma
lignus.) i. non habes eum in fa
miliaritate tua. pſa. Non habita
bit in medio domus tue ꝛc. Itez
idem. Odiui eccleſiā malignan
tium. Quantum ad tertium di=
cit. (neq permanebunt iniuſti.)
ideſt peccatores. (ante oculos
tuos.) ſcilicet approbationis:
Abachuc. i. Mundi ſunt oculi
tui: et reſpicere ad iniquitatem
non poteris.

¶ Odiſti omnes qui operan
tur iniquitatem: perdes om
nes qui loquūtur mendaciū.
Uirum ſanguinum et dolo=
ſum abhominabit dominꝰ.

¶ hic oſtendit quomodo indu=
cuntur ad penam: et ponit tripli
cem ordinem. Triplex enim gra
dus eſt quomodo aliquis ledit
aliquē. Primo habet eum odio:
volendo ei malum in corde. Se
cundo hoc exequitur inferendo
penam. Tertio ſi quando puni=
uit tamen reconciliat eum ſibi.
Sed deus primo odit. vnde di=
cit. (Odiſti omnes ꝛc.) Sapiētie
14. Similiter eſt odio deo impiꝰ
et impietas eius.

Qō: **Sed contra** Sipiē
tie. 11.
Diligis omnia que ſunt ꝛc.

Solō. **Reſpondeo** Qđ deꝰ
fecit nō
odit: ſed qđ nō fecit. ſ. peccatum.
Sed ſi nos pertinaciter inſiſta=
mus peccatorem odit inquantū
non reuocat et ꝑ penas ordinat
Secūdo infert penam ꝛ ideo di
cit. (perdes omnes qui loquunt
mendacium.) Sapientie. 1. Os
quod mentitur occidit animam
¶ Nota ꝙ triplex eſt mendaciū
ſcilicet pernitioſum qđ fit in no
cumentū alterius ſiue ſpiritua=
lis ſiue tēporalis rei puta in do=
ctrina: et hoc eſt grauiſſimū. Io
coſum quod dicitur ad delectā=
dum. Officioſum quo quis loq=
tur ad proficiendum ſiue tēpo=
raliter ſiue ſpūaliter. Et ſm Au
guſtinū. Nullum mendaciū offi=
cioſum eſt ſine peccato: qꝛ ſi mē=
tiris vt liberes aliquem hoc non
eſt bonum: quia apoſtolus dicit
Rom. 3. Non ſunt facienda ma=
la vt veniant bona. Preterea oē
maluz poſſet fieri propter bonū:
poteſt tamen officioſum eſſe ali=
quādo veniale. Sꝫ iocoſuz ſem
per eſt veniale. pernitioſum ve=
ro ſemper eſt mortale: et de iſto
hic intelligitur. Tertio deus ſic
odit ſicut penas infert ꝙ non re
conciliatur. vnde ſubdit. (Uiruz
ſanguinum ꝛ doloſum abhomi=
nabitur dominus.) Illa abhomi
namur que in cognitione noſtra
non patimur. Uiri ſanguinaz di
cuntur illi quorum affectus eſt
ad effundendū ſanguinem. Pro
uerbiorꝫ. 1. Pedes eorꝫ ad malū
currunt: et feſtināt vt effundant
ſanguinē. ſecūdi Regū. 16. Egre
dere vir ſanguinuz. Doloſus eſt
q̇ in domo loquitur. ¶ C…
uertendum ꝙ ordinate …
pſalmiſta. qꝛ ꝑmo homo …
citer operatur malum cog…
et hos deus odit. Sed quan…
addunt malitiā exequendo: pro
uocant deū ad puniendū. Sed
quando perdurant: tunc deꝰ ab
hominatur. Prouerbiorum. 17.
Abhominatio eſt deo vita impij
ꝛc. ¶ Conſequenter cum dicit.
¶ Ego autem.

Men=
dacium
triplex

¶ Ego autez in multitudine
miſericordie tue. Introibo
in domum tuaz. adorabo ad
templum ſanctum tuum in
timore tuo.

¶ Oſtendit quomodo aſtat do=
mino. Et circa hoc duo facit.
Primo oſtendit quomodo acce
dit ad deū. Secundo quā ora=
tionē porrigit ibi (adorabo.) Di
cet ergo aliquis ſibi. Tu dicis
quod (nō habitabit iuxta te ma
lignus.) Sed nunquid non tu
es peccator? Quomō ergo aſta=
bis? Et ideo dicit. Non ſm mea
merita. ſed (in multitudine miſe
ricordie tue introibo.) ideſt ap=
propinquabo tibi. (in domum
tuam.) Uel ad litteraz dicit tem
plum vel congregatio fidelium
prime Thimot. tertio. Quomō
oporteat te in domo conuerſari
que eſt eccleſia dei. Dane. 9.
Non enim in iuſtificationibus
noſtris proſternimus preces an
te faciem tuā ꝛc. Sed tu cuz ſis
peccator ideſt vir ſanguinum:
quomodo appropiquas vt ado
ras. Certe (in timore tuo) Eccle
ſiaſtici ꝑmo. Qui ſine timore eſt
non poterit iuſtificari. Ideo di=
cit (in timore tuo. ſcilicet cum re
uerentia.
bi int[illegible] …ine deduc me in iuſti
homo iu[illegible] …: propter inimicos me
magis …duz dirige in conſpectu tuo
[illegible]m meam.

¶ Supra petijt orationez exau
diri. hic proponit eam. Et ꝑmo
orat pro ſe. Secundo pro alijs.
Circa primū duo facit. Primo ꝑ
ponit orationē. Secundo ponit
eiꝰ rationē ibi (quoniā non eſt.)
Circa primū duo petit ſcꝫ dedu
ci et dirigi: et hoc ideo quia ho
mo in mundo eſt ſicut in via.
Iſa. trigeſimo. Hec eſt via: am=
bulabitis in ea. Qui autem va
dunt per viam indigent duobꝰ
quia ſi via non ſit ſecura indi
gent ducatu. vel dirigente ſi ſit
dubia. In mundo vndiq ſunt
hoſtes. Pſalmꝰ. In via hac qua
ambulabant abſconderunt la
queum mihi. Item ignota eſt
via. Job tertio. Uiro cuius ab
ſcondita eſt via ꝛc. et ideo ꝑmo
petit. (Domine deduc me in iu
ſtitiam tuam.) ſm iuſtitiam tuā:
vel vt ambulem in tua iuſtitia:
et hoc (propter inimicos meos)
Pſalmus. Spiritus tuus bonꝰ
deducet me in terram rectam
propter nomen tuū domine viui
ficabis me in equitate tua (Di=
rige in conſpectu tuo viaz meā.)
Alia tranſlatio habet. (Dirige
in conſpectu meo viam meaz.)
Prima concordat cum hierony
mo. Secūda cū greco. ſed tamē
idez eſt ſenſus quaſi dicat. Do
mine ſum in via occulta. Prouer
bio. 14. Eſt via que videtur ho
mini recta. nouiſſima autem de
ducit ad mortem et ideo (Diri
ge me in conſpectu tuo.) ideſt ſꝫ
tuā prouidentiā: q tibi nihil eſt
occultū. Uel in conſpectu tuo.)
vt tibi ſemper placeam. Uel (in
conſpectu meo viā tuā.) vt ſcilꝫ
ſemper ſit i corde meo. vt te ſem
per ſequi poſſim. ¶ Deinde cū
ſubiungit.

¶ Quoniam nō eſt in ore eo
rum veritas. cor eorū vanuz
eſt. Sepulchrum patens eſt
guttur eoruz: linguis ſuis do
loſe agebant.

¶ Aſſignat rationem petitiōis:

Universidad de Deusto Biblioteca

et deſcribit inimicos et periculũ
iminẽs. Primo ex defectu boni.
Secũdo ex abũdantia mali ibi
q(cor eorũ ꝛc) Defect⁹ quidem
eſt. quia ſi ſeruarẽt pacẽ poſſez
eis pacificari et ſecure ince..re
Sed(non eſt i ore eorũ veritas)
quia aliud habent in ore: ꝛ aliũ
in corde. Oſee. 4. Nõ eſt viritas
et ideo nõ poſſum ſecure incede
re. Itẽ ex abũdantia mali: et pri
mo quãtũ ad meditationẽ cum
dicit (cor eorũ vanum eſt) ideſt
vana meditantur: ad que attin=
gere non poſſunt ſcilicet decipe=
re pauperes qui cuſtodiuntur a
te. Eccleſiaſtici. 11. Multe inſi=
die ſunt doloſis. Secũdo ex aui
ditate: quia (ſepulchrum patẽs
eſt guttur eorum.) guttur ſeruit
ad guſtum et locutionez. Uno
modo poteſt legi vt expõatur
ſm quod ordinatur ad locutio=
nem quaſi dicat. (Guttur eoruz
eſt ſepulchrum patens.) Nam
ſicut ſepulchruz eſt locus mor=
tuorũ: et de eo egreditur fetor:
ita locutiones eorũ morificant
alios: vel ſpiritualiter vel corpo
raliter prime Corinth. 15. Corrũ
pũt bonos mores colloquia pra
ua. Itez fetida ſunt eloquia ta=
lium. quia turpia loqnũtur. Ec=
cleſiaſtici. 11. Eructant precor=
dia fetentiuz. Alio modo vt ex=
ponaſ quantum ad comeſtionẽ
et auiditatẽ: et hoc poſſumus
accipere vel ad litteraz et ſic ſũt
(ſepulchruz patens.) quia ſunt
voraces. Et propter hoc vt im=
pleant voracitatez ſuã adulan=
tur: et inique agunt. Uel figura
liter. ꝛ ſic ſepulchrum quantum
eſt de ſe paratuz eſt ad ſuſcipiẽ
dũ mortuos. ſic iſti ſemper ſunt
pti ad decipiẽdũ. Hie. 5. Phare
tra eius quaſi ſepulchrũ patẽs.
Tertio quãtũ ad eorũ oppſſio=
nẽ. (linguis ſuis ꝛc.) q.d. p ver=
ba blanda ducunt ad mortem.
Ro. 16. Per dulces ſermones ꝛ
blande ſeducũt corda innocen=
tium. Hiere. 9. Sagitta vulne=
rans lingua eorum ꝛc. Hec põt
eſſe oratio iuſti ꝛ eccleſie. ¶ Cõ
ſequenter cum dicit.

¶ Judica illos deus. Deci=
dant a cogitationibus ſuis:
ſm multitudinẽ impietatuz
eorum expelle eos: qm̃ irri=
tauerunt te domine.

¶ Orat pro alijs. Et primo con
tra malos. Scd̃o pro bonis ibi.
(Et letentur.) Circa primũ tria
facit. Primo petit eorũ iudiciuz
Secũdo determinat iudicij mo
dũ ibi. (Decidant ꝛc.) Tertio aſ
ſignat iudicij cauſaz ibi (quoniã
irritauerunt.) Dicit ergo (Judi=
ca illos.) ex quo ſunt mali.

¶ Sed auertendum ꝙ duplex
eſt iudiciuz ſcilicet diſcretionis
quo etiam boni iudicantur. ps.
Judica me deus et diſcerne cau
ſam meã ꝛc. Scd̃o cõdẽnatiõis.
Joã. 3. Qui non credit: iam iudi
catus eſt. Hic loquitur de iudi=
cio condẽnationis quo mali iu=
dicabuntur in extremo iudicio
vnde hieronym⁹ habet (Condẽ
na eos deus.)

Duplex iudicium.

Sed contra Matthei. 5. Orate p perſequẽtib⁹ ꝛ calũniã
tibus vos.

Queſtio.

Reſpondeo Dicendum ꝙ
prophete in ſua propheta non
loquebantur voluntate ꝓpria.
ſcd̃e Petri. 1. Nõ eñ voluntate
allata eſt aliquando prophetia

Solutio.

ſed ſpirituſancto ꝛc. Et ideo que
proferebant dicebant ſm intelle
tum diuine iuſtitie. et ideo hec
erant magis predicatiões futu=
rorũ quã orationes eorũ. vnde
(Judica) ideſt ſcio quod iudica
bis. Modus iuſtitie duplex po=
nitur. Primo vt deficiãt ab intẽ
to. Scd̃o vt remoueãtur a loco
Per primũ impediuntur mala q̃
intendunt. ꝛ ideo dicit. (Deci=
dant a cogitationibus ſuis:) .i.
conſilijs. Job. 5. Qui apprehen
dit ſapientes in aſtutia eorũ ꝛc.
Uel (decidant.) ideſt puniantur
propter cogitationes ſuas. Ro.
2. Cogitationum accuſantium
ꝛc. Sed per ſecundum expellun
tur a ſocietate bonorum. vnde
ſequitur (ſm multitudinem ꝛc)
Hoc erit tunc quando Matth.
25. diceſ. Ite maledicti ꝛc. Job.
18. Expellet euz de luce in tene
bras ꝛc. Et dicit (ſm multitudi
nẽ impietatuz) quia ſm eas erit
modus cõdẽnatiuus. Deutero.
25. Pro mẽſura delicti erit ꝛ pla
garum modus. Cauſa ponitur.
(quoniã irritauerunt.) ideſt ad
iram prouocauerũt. Hoc in deo
nõ ita ſed voluntatẽ puniẽdi oſtẽ
dit. Alia littera (amaricauerũt
ꝛc.) qui dulcis es: in te pertinaci
ter peccando. Peccatores pmo
peccant. poſt aggrauant pecca=
tũ ſuũ ex pertinacia: et deus tũc
non parcit: ſed irritatur. i. indu=
citur ad vindictaz. Roma. 2. An
ignoras quod benignitas dei ad
penitentiã te adducit. tu autem
ſm duritiaz tuãz. Deutero. 32.
Ipſi me prouocauerunt in eo
qui non eſt deus. ꝛc.
¶ Conſequenter cũ dicit.

Duplex modus iuſtitie ponitur.

¶ Et letentur omnes q̃ ſpe
rant in te: in eternum exulta
bunt et habitabis in eis. Et
gloriabuntur in te oẽs q̃ dili
gunt nomen tuum.

¶ Ponit petitionẽ. Et primo po
nit eã. Secũdo ſubdit expoſitio
nẽ. (In eternũ:) Circa primum
duo facit. Primo eñ ponit quid
petit. quia letitiã. vnde dicit (le=
tenſ.) hoc eſt eñ finis bonorum
omniũ. ps. Juſti epulentur ꝛ ex=
ultent in conſpectu dei et dele=
ctentur in letitia. Secundo qui
bus petit: quia ſperantibus. vn=
de. (qui ſperant in te.) ¶ Conſe
quẽter cũ dicit (in eternũ exult.
exponit primo ꝛ dicit (Letentur)
Scd̃o cũ dicit (ſperẽt) ibi (qm̃ tu
bñdixiſti iuſto.) Letitia nãqꝫ ſan
ctorũ in patria eſt ſempiterna. ꝛ
ideo dicit (in eternum) et ſecura
vnde addit (et habitabit in eis.)
plena. propter quod ſubdit. (Et
gloriabuntur ꝛc.) Sempiterna
quidem eſt non tẽporalis. Iſa.
51. Letitia ſempiterna ſup capi=
ta eorũ ꝛc. Secura abſqꝫ pturba
tione. Iſa. 32. Sedebit populus
meus in pulchritudine pacis. ꝛ
in tabernaculis fiducie et ideo
dicit (et habitabis in eis.) ſicut
propter eos. vnde hiero. hꝫ (ꝛ p=
teges eos.) Apoca. 21. Ecce ta=
bernaculum dei cũ hominibus
et habitabit cum eis. Eſt etiam
plena. et hoc patet ex quatuor.
Primo ex gloria inde ↄcepta vñ
(gloriabuntur.) quia non glo=
riatur de re niſi habeat eam ex=
cellenter. Sancti vero excellen=
tiſſime deũ habẽt. ideo dicit (glo
riabuntur.) Secundo ex mate=
ria. quia gloriãtur de re pleniſſi
ma: et de omni bono. Joan. 16.
Uſqꝫ modo nõ petiſtis quicqꝫ in

Universidad de Deusto Biblioteca

nomine meo:petite et accipietis
vt gaudium veſtruʒ ſit plenum.
Joan. decimoquinto. Ut gau=
diũ meuʒ in vobis ſit ⁊c. Et ideo
dicit (in te.) Tertio ex ſocietate:
quia ſolus homo non poteſt be
ne gaudere de aliquo:ſed quan
do amicos habet ſecum parti=
cipes illius boni. ideo dicit (om
nes). Pſalmus. Sicut letantiuʒ
omniũ habitatio eſt in te. Quar
to ex perfectione (qui diligunt)
Hoc eniʒ proprium eſt amicoꝝ
gaudere de bono amici. nec faci
le homo dimittit quod diligit.
¶ Conſequenter cũ dicit.

¶ Quoniam tu benedices
iuſto. Domine vt ſcuto bone
voluntatis tue coronaſti
nos.

¶ Oſtendit quare ſperant. Q:
primo de dono gratie. Secun=
do ex miſericordia ꝓdeſtinatio=
nis ⁊c. Ex dono nanqꝫ gratie. vn
de ait (Quoniam tu benedixiſti
iuſto. (dando ſcilicet eis ſpecia=
lẽ gratiam. Ephſi. I. Benedixi=
ſti nos omni benedictione ſpiri
tuali in celeſtibus. Ex miſericor=
dia predeſtinationis ephiſi. I.
Predeſtinati ſumus ſm propoſi
tum voluntatis eius qui opera
tur omnia in omnibus:⁊ hoc eſt
quod ait. (Scuto bone volunta
tis.) ſcilicet eterna voluntate mi
ſericordie ſue que ab eterno diſ=
poſuit ſaluare. Ephiſi. I. Elegit
nos ante mundi conſtitutioneʒ:
vt eſſemus ſancti et immacula=
ti. Quod autẽ ait (vt ſcuto) innuit
quod ipſa voluntas dei bona ẽ:
ſicut ſcutum contra omnia ma=
la. ſcdi Reg. 23. Dominus ſcutũ
et robur meuʒ ⁊c. Uel eſt hic vt
ſcutũ protegens:in patria vero

vt ſcutũ coronans. ¶ Conſuetu
do nãqꝫ fuit romanis antiquit⁹
vti ſcutis rotũdis:et in illis ha=
bebant ſpeʒ victorie: vel quãdo
triumphabant illomet ſcuto vte
bantur vt corona. Et inde ſan=
cti pinguntur cum ſcuto rotun
do in capite: quia de hoſtibus
adepti triumphum ſcutum rotũ
dũ ad inſtar romanorum gerũt
in capite pro corona. Dicit ergo
(Scuto bone volũtatis tue co=
ronaſti nos) quaſi dicat. Pro ſcu
to coronationis noſtre habem⁹
bonã voluntatẽ tuam que nos
hic defendit:⁊ ibi coronat.

Qu|re|dep|sur|cũ|to i|pite

¶ In finem in carminibus
pro octaua. Pſalmus Dauid
Sextus.

DOmine ne in furo
re tuo arguas me
neqꝫ in ira tua cor=
ripias me.

In precedenti
pſalmo petijt Dauid vt dedu=
ceret in via iuſtitie ꝓpter inimi
cos. hic autẽ vt lapſus repareẽ.
Et videtur hic pſalmus expꝛime
re affectus hominis qui pro pec
catis caſtigatus et in manibus
inimicorum datus: penitentia
peracta liberationẽ obtinuit: et
ideo hic eſt primus pſalmus ſe
ptem penitentialiũ. Qui ſeptem
propter ſeptem dona ſanctiſpi=
ritus:per quem quis penitet: et
omnes incipiunt a luctu et ter=
minantur in letitiam: quia per
planctum penitentie peruenitur
ad regnũ glorie. Matth. v. Bea
ti qui lugent. quoniã ipſi conſo=
labuntur. ¶ Titulus talis eſt.
In finẽ pſalmi dauid pro octa=

Qu|pſal|pniu|les|sep|Titu|li e|pla|tio.

Pſla|rõ cur|dr pro|octa=|ua.

ua. Hieronymus tranſtulit. Ui=
ctori in ꝑs ſuper octaua canticũ
dauid. De iſto titulo reſtat vide
re quid ſibi velit hoc quod diciẽ
pro octaua. Naʒ cetera expoſita
ſunt. ¶ Sciendũ ergo quod titu
li ab Eſdra facti ſunt partim ſꝫ
ea que tunc agebantur: et par=
tiʒ ſm ea que contigerunt. Ha=
betur enim in hiſtoria Leuit. 23.
quod in menſe ſeptimo iudei fa
ciebant feſtum tabernaculoꝝ
ſeptem diebus:⁊ ſecundus dies
inter omẽs erat celeberrimus:
Erat eñ dies certus atqꝫ colle=
cte que fiebant pro neceſſarijs
ad cultum diuinum et paupe=
res. Et forte dauid fecit hũc pſal
mum in iſta ſolẽnitate: et dice=
batur ĩ octauo die. Pertinet au=
tẽ feſtũ iſtud adminiſteriũ:quia
per octo ſignificatur reſurrectio
quando colligentur oẽs a qua=
tuor ventis a ſummo terre vſqꝫ
ad ſummũ celi. Mat. 13. Uel dici
tur octaua propter quorundaʒ
falſam opinionẽ. qui dicebant
quod poſt ſeptem millia anno=
rũ futura eſſet reſurrectio domi
no ad iudiciũ veniente. Sed nul
li hoc tẽpus notũ exiſtit. Actuuʒ
ꝑmo. Non eſt veſtrũ noſſe tem=
pora vel momenta ⁊c. De die
illa et hora nemo ſcit neqꝫ
[illegible] celorũ niſi pater ſolus.
[illegible]e alia ratio eſt quare per
oc[illegible]am deſignatur reſurrectio
[illegible]n preſenti ſeculo duplex vi
ta [illegible] Una qua vacat homo re
bus corporalibus alia ſpirituali
bus. Prima vita ſignificatur ꝑ
quaternarium. quia eſt numer⁹
corporum: vt etiã dixit Plato:
quia per ipſum ſignificantur di
menſiones. In ſolidis nãqꝫ pri=
mus numerus corporalis eſt py

do.|Brarõ

ramis. vt tradit Boeti⁹ in arith
metica ſua. Cũ igitur pyramis
illa ſit prima que triangula baſi
in altitudinem ſe tollit:ſequitur
ꝙ quaternari⁹ ſit primus nume
rus ſolidus vt verbi gratia. Po=
ſito triãgulo ſuper tres ãgulos
erigantur linee: et ad vnum me
diũ punctũ vertices iungant fit
pijramis: cuius baſis eſt vnum
trianguluʒ:latera vero triangu
la. Secunda vero vita que ſpiri
tualis eſt ſignificatur per trina=
riũ. Naʒ in planis figuris terna
rius primus numerus ſupficia=
lis exiſtit. Et idem Boetius in
eodeʒ libro dicit. Eſt eñ prima
ſuperficies triangularis omni
prorſus craſſitudine carens. Se
ptenarius quod ex huiuſmodi
quaternario et trinario cõſtitui
tur:ſuccedit octaua reſurrectio
corporũ ſcilicet et animarũ. In
gloſa tamen alia ratio aſſignaẽ
vt dicatur quod ad corp⁹ perti
net quaternarius:qꝛ conſtat ex
quatuor elemẽtis et quatuor ſaf
ficitur qualitatib⁹ ſcilicet ſicca
et humida. calida et frigida. et
quatuor tẽporib⁹ adminiſtratur
vere:eſtate: autũno: et hyeme.
Ad animaʒ vero pertinet trina
rius propter tres vires aie ſcilꝫ
rationabilẽ:iraſcibilẽ:⁊ ꝯcupiſci
bilẽ. Peracta vero vtraqꝫ vita
ſcꝫ corpali et ſpũali quaſi ſeptẽ
nario numero tranſacto veniet
dies iudicij et ſuis vnuicuiqꝫ ꝓ
meritis ius reddeẽ. Uel ideo ꝑ
octauaʒ ſignificatur reſurrectio
qꝛ octaua etate erit. Naʒ prima
etas currit ab adã vſqꝫ ad noe.
Secũda a Noe vſqꝫ ad abraaʒ.
Tertia ab abraã vſqꝫ ad dauid
Quarta a dauid vſqꝫ ad tranſmi
grationẽ babylonis. Quinta a

Alia ratio:

Universidad de Deusto Biblioteca

transmigratione babylonis vſq3
ad chriſtū. Sexta a chriſto vſq3
ad finē mūdi currūt ſimul ſexta
et ſeptima etas.ſ.quieſcētiū ⁊ la
borātiū: et poſt has erit octaua
etas reſurgentiū. ¶ Diuiditur
autē pſalm⁹ iſte in tres partes.
Primo eñi ponitur penitentia:
Scđo penitētie fletus ibi. (La=
boraui ⁊c.) Tertio vtriuſq3 fru=
ctus ibi (diſcedite.) Sed homo
exiſtens in peccato tria incōmo
da patitur a quibus petit libera
ri. Primū eſt peruerſitas actus.
Secundū eſt vulneratio natu=
re et debilitas. Tertiū reat⁹ pe
ne imminens. Primo ergo petit
liberari a pmo: ⁊ ideo dicit (Do=
mine ne in furore ⁊c.) Scđo con
tra ſecūdū: et ideo addit orans.
(Miſerere mei ⁊c.) Tertio con
tra tertiū: ⁊ ideo ſubiūgit (ſed tu
dñe ⁊c) Dicit ergo (Dñe ne in fu
rore tuo.) A malis actib⁹ liberat
aliqs aliquē arguēdo verbis et
corripiendo penis et vtrūq3 fa=
cit deus. Sz argutio qñq3 fit ad
emendationē et hoc eſt (in miſe=
ricordia.) ps. Corripiet me iuſt⁹
⁊c. Quādoq3 ad cōdēnationem
et hoc eſt ire et iō dicit (Dñe ar
guas me.) ſed (non in furore.) q2
hoc ē vindicta. ⁊ hoc fiet i iudi
cio. qñ dicet Matthei. 25. Diſce
dite a me maledicti ⁊c. Eſuriui
eñi. ⁊c. Iſa. 3. Ardens furor ei⁹. ⁊
grauis ad portandū ⁊c. Modo
aūt arguit ſed nō in furore. quia
ad emendandum arguit. et non
ad cōmendandū. ⁊ hoc petit iſte
cum dicit (neq3 in ira tua corri=
pias me.) q.d. Corripe me ſz nō
in ira; vel in furore ſed p flagel
la tēporalia. Aug. Hic vre hic ſe
ca vt in eternū parcas. Hier. 10.
Corripe me verūtamē non in iu

Pſalmi partitio.

dicio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Miſerere mei domīe qm̄
infirmus ſum ſana me domi
ne quoniā conturbata ſunt
oſſa mea. Et anima mea tur
bata eſt valde. ſed tu domīe
vſq3quo. Conuertere domi=
ne et eripe animā meā: ſal=
uum me fac propter miſeri=
cordiam tuam.

¶ Petit liberari a ſecundo ſcili
cet a vulneratione nature et de
bilitate. Et primo in generali in
firmitatem exponit. Secundo
in ſpeciali ibi (ſana ⁊c) Dicit er=
go (Miſerere mei domine quo=
niā infirmus ſum:) Peccatum ē
ſpiritualis infirmitas. Nam in=
firmitas corporalis ex ſolutiōe
debite proportionis humorum
accidit. Sic quando affectiones
anime non ſunt proportionate
eſt ibi ſpiritualis egritudo. et
ideo dicit (infirmus ſum.) Glo.
Infirmus ſum natura et vitio:
adeo quod iuſtitiam tuā ſuſti
nere nequeo. Sapien. 9. Seru⁹
tuus ego ſum: et filius ancille
tue homo infirmus et exigui tē
poris: et minor ad intellectū iu=
ſtitie. iudicij et legum. Deinde
cum dicit (ſana ⁊c) exponi[illegible]
ciali quomodo ſit infirm[illegible]
hoc dupliciter. Primo [illegible]
ſit ſuā fortitudinem. Se[illegible]
perdidit ſuam diſcretio[illegible] ibi
(Et anima mea turbata [illegible]
Dicit ergo (ſana me dñe [illegible] ie=
re. 17. Sana me domine et ſana
bor ⁊c. Quia ſi homo eſt liber
a peccato. aptus eſt ad retinēdū
gratiam et virtutes que ſūt for
titudo hominis: ⁊ ideo (ſana me
dñe. Et hoc oro [illegible] (oſſa mea)

Pctm̄ eſt infirmitas aie.

ideſt fortitudo mea anime. ſcili=
cet mee virtus et fortitudo. (tur=
bata eſt. (Item turbatur diſcre=
tio inquantū peccatori videtur
recte agere cū peccat. et ideo di=
cit. (Et aīa mea turbata eſt val=
de.) quia peruerſum habet iudi
cium de agendis: vt.ſ. quod bo=
num eſt iudicet eſſe malū et ecō=
uerſo. Deinde cum dicit. (ſed tu
dñe. ⁊c.) orat contra reatum dā=
nationis. Ubi tria facit. Primo
eñi oſtendit periculum immine=
re. Secūdo petit auxiliū gratie
ibi. (Conuertere.) Tertio expo=
nit periculū imminens. ibi. (quo
niā non eſt in morte ⁊c.) Dicit er
go (infirmus ſum.) nō poſſum p
me ſurgere. (ſed tu dñe.) qui po=
tes. (vſq3quo.) nō exaudies. ps.
Uſq3quo dñe obliuiſceris me in
finem ⁊c. In hoc videbatur peri
culoſum ſibi q2 non conuerteba
tur. Eccleſiaſtici quinto. Ne tar
des conuerti ad dñm: ⁊ ne diffe
ras de die in diem: ſubito eñi ve
niet ira illius: ⁊ in tēpore vindi=
cte diſperdet te. Abacuch pmo.
Uſq3quo clamabo et non exau=
dies: vociferabor ad te vim pa
tiens: et non ſaluabis ⁊c. quaſi di
cat. Quādiu ero in peccato ⁊ nō
dabis auxiliū vt reſurgā. et ideo
p[illegible] xilium dicens. (Conuer
tere ⁊c.) et tangit tria.ſ. conuer=
ſionē: ereptionē: et ſalutationē.
Oculus hominis non illumina=
tur a ſole niſi habeat directā op
poſitionem ad illum: ita anima
ſi debet recipere lumen diuinū
debet habere directum aſpectū
ad deū: et huiuſmodi directus
aſpectus ſemper eſt paratus a
deo: ſed homo auertit ſe: ⁊ opor
tet q2 deus conuertat inquantū
prius [illegible] nuertitur ad nos cōuer

tēdo nos ad ſe. et ideo dicit. (Cō
uertere.) Trenorū quarto. Con=
uerte nos domine et conuerte=
mur ad te ⁊c. Si aliquis compe
ditus traheretur ad ſuſpendiū
ac videret aliquem de quo confi
deret: rogaret attente ac diceret
eripe me. Hoc modo orat iſte di
cens. (Eripe animam meam.) q.
d. eripe me tractum ad peccatū
ductum ad mortem. Prouerbio=
rū. 24. Erue eos qui ducuntur
ad mortem. ps. Eripe me de lu=
to vt non infingar ⁊c. Col. 1. Eri
puit nos de poteſtate tenebrarū.
Item. (Saluum me fac.) Poſtq3
liberaueris me a malis pduc ad
ad ſalutem. ps. In ipſo ſalutare
meum. et hoc non propter meri=
ta mea: ſed (ppter miſericordiā
tuam.) ad Tytum tertio. Nō ex
operibus iuſtitie q̄ fecimus nos
ſed ſm ſuam miſericordiam ſal=
uos nos fecit.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniam non eſt in mor=
te qui memor ſit tui: in infer
no autem quis confitebitur
tibi.

¶ Oſtendit periculū imminens.
Et pmo periculū preſentis mor=
tis.ſ. naturalis. Scđo dānatiōis
eterne a qua non eſt reditus. vñ
(Quoniam nō eſt in morte) ideſt
poſt mortē. (qui memor ſit tui.)
ſcilicet cogitando bonitatē tuā
ſi de ea non fuit memor in vita.
Et ideo quia anima rationalis
non habet flexibilitatē arbitrij
poſt mortē. Eccleſiaſtes. 11. Si ce
ciderit lignū ad auſtrū: ſiue ad
aquilonem: in quocunq3 loco ce
ciderit ibi erit. Secundum peri=
culum eſt quia in inferno eſt ob
ſtinatio et nō eſt ibi cōfeſſio, illa

Universidad de Deusto Biblioteca

ſcilicet de qua dicit apoſtol⁹ Ro
manos.16 Ore autez fit cõfeſſio
ad ſalutẽ.et ideo dicit (in infer=
no autem quis confitebit tibi.)
Uel aliter (in morte.(ſcʒ pcti.(q̄s
memor ſit tui.) quaſi dicat. Te
deprecor eripe aiam meã ne con
ſentiã:quia in peccato meo non
ero memor tui.Danielis.13.De
clinauerunt oculos ſuos vt non
viderent celũ: nec recordarẽtur
iudicioꝝ iuſtoꝝ.(in iferno aũt.)
ideſt in ꝓfundo peccatoꝝ.(quis
cõfitebitur tibi.)Prouerbioꝝ.8.
Impius cũ in profundũ venerit
peccatorum contemnet.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Laboraui in gemitu meo:
lauabo per ſingulas noctes
lectuʒ meũ: lachrymis meis
ſtratum meum rigabo.

¶ Ponit gemitum penitẽtis: vbi
tria videtur tangere. Primo tri=
ſtitiam cordis. Secũdo defectuʒ
rationis.ibi.(Turbat⁹ eſt.)Ter
tio infirmitatẽ virtutis.ibi.(inue
teraui.)Triſtitia cordis triplici=
ter indicat. Primo per gemituʒ
et ſuſpiria. Scd̃o p corporis in=
quietudineʒ. Tertio per lachry
mas. ¶ Quantũ ad primum di=
cit.(Laboraui in gemitu meo.)
ſcʒ ſuſpirando. Trenoꝝ primo.
Multi gemitus mei:ꝛ cor meuʒ
merens ꝛc.ps. Rugiebam a ge=
mitu cordis mei. Dicit autem.
(Laboraui.)quia labor ẽ pugna
re cõtra ſe:ꝛ tamen labor iſte bo
num fructum habet. Sapientie
tertio. Bonorũ laboꝝ glorioſus
eſt fructus. ¶ Quantũ ad ſcd̃m
dicit.(lauabo.) vbi duo ponit.ſ.
lectum et ſtratum.et hec duo li
cet pro eodẽ accipiant:tamẽ ꝓ=
prietatẽ ſequimur. Stratũ dicũ

tur pãni qui ſternũtur in lecto.
Lectum illud qd̃ ſubtus ponit.
et dicitur lectus ab eligendo.ſ.
ſtramina et ſimilia: vnde fit lect⁹
Per hoc ergo qd̃ dicit. (lauabo
per ſingulas noctes lectũ meũ)
dat intelligere ꝙ qualibet nocte
ſurgebat et appodiatus iuxta le
ctũ plorabat. Littera hierony=
mi eſt.(Natare faciam lectum
meum.)et eſt parabolica locu=
tio. Uel (natare faciam.)ideſt ad
modum natantis faciam habe=
re ex inq̃etudine mea in eo. Di=
cit autẽ.(lachrymis ſtratũ meuʒ
rigabo.)quia etiã in lecto iacẽs
plorando perfundebat pannos
lecti:quaſi irriguum lachryma=
rum. Moraliter lect⁹ in quo ho
mo quieſcit eſt conſcientia. hãc
lauat homo p lachrymas in pe=
nitentia. Hiere.4. Laua a mali=
tia cor tuum. Per ſtratum vero
deſignãtur peccata que ſupſter=
nuntur conſcientie que quidem
abluenda ſunt lachrymis. Nam
lachryme lauant delictũ qd̃ pu
dor eſt confiteri. Gloſ. Treno.2.
Defecerunt pre lachrimis oculi
mei ꝛc. Per ſingulas ait noctes
ideſt p ſingula peccata. De ſin=
gulis enim peccatis debet ho=
mo penitẽdo plorare. Datur au
tem hic intelligi ꝙ penitẽs ha=
beat vices interpollatas: q: in=
ter bona que faciebat aliquãdo
peccabat: et de ſingl'is plorabat
vnde non dicit per vnam. ſed p
ſingulas noctes. Dicit autẽ (ri=
gabo.(per inundantiam lachry=
marum. Hieremie.nono. Quis
dabit capiti meo aquam: et ocu
lis ꝛc. Trenorum ſecundo. De=
duc quaſi torrentem lachrymas
per diem:et nocte ne taceant pu
pille oculi tui.

Stra tuz d Lec quid Lec vnde

Mor lis ſ ſus.

¶ Conſequenter cum dicit.

¶ Turbatus eſt a furore ocu
lus meus iueterauí inter om
nes inimicos meos.

¶ Ponit defectum rationis. Tri
ſtitia enim eſt cauſa ire.et ideo
triſtis iraſcitur de facili. Ira au
tem ſemper turbat oculũ ratio=
nis. Turbati autem minus pre=
uident.et ideo dicit.(Turbatus
eſt oculus meus.) ideſt rõ mea.
Sed a furore aliorum iraſceba=
tur enim Dauid et turbatur: q̄ñ
videbat inſurrexiſſe cõtra ſe Ab=
ſalonem filium ſuum: et cõſilia
rios eius. Uel a furore ſuo:quia
turbabatur contra peccata pro=
pria. Recognoſcebat enim in ſta
tu perſecutionis illius ꝙ ꝓpter
peccata ſua iuſte affligeretur: et
hec ira nõ cecat ſed turbat. Alia
ſᵒ ira excecat. Uel a furore tuo
domine deus quo me punis: q̄ſi
prouocatus a me:quia te turba
ui. Iſaie.38. Attenuati ſunt ocu
li mei ſuſpicientes in excelſum.
Job.16. Facies mea intumuit a
fletu et planctu ꝛc. Tertio oſtẽ
dit infirmitatem virtutis cũ ait.
(inueteraui ꝛc.) Quando aliq̄s
in iuuentute victorioſus fuit et
fortis:ſi poſt moduʒ patiatur nõ
ſolum ab extraneo; ſed etiam a
ſuis reputatur ſeneſcere. Ita da
uid qui iuuẽtute ſua vicerat om
nes:modo autem fugiebat filiũ
ſuum. Dicit (inueteraui.(ſcili=
cet aliorum reputatione. (inter
omnes inimicos meos.)manife=
ſtos ſcilicet et occultos. Heb.8.
Quod autem antiquatur ꝛ ſene
ſcit prope interitũ eſt. Uel pec
cator inueteraſcit recedẽs a no
uitate xp̄i de q̄ dicit apl's. Ro.9.
In nouitate vite ambulemus: vt
ſeruiam⁹ in nouitate ſp̄us. Roma
nos ſeptimo. Gloſ. Seruiamus
operibus noui hominis.i. chri=
ſti.que nõ noſtris viribus vel le
ge attingimus: ſed gratia ſpiri=
tus ſancti. Scientes quia vetus
homo noſter ſimul crucifix⁹ eſt.
Romanos ſexto. Ut deſtruatur
corpus peccati vt vltra non ſer=
uiamus peccato. Per quam ſer=
uitutem reducitur:quis in vetu=
ſtatem pecati:membrum factus
veteris hominis: propter qd̃ mo=
net apoſtolus et ſuadet. Ro.12.
Reformamini in nouitate ſenſ⁹
veſtri vel mentis veſtre. Refor=
mamini dicit glo.quia in Adam
fuiſtis deformati in nouitate ꝛc.
Nouum hominem.ſcilicet chri=
ſtum. videlicet imitantes hanc
vetuſtatem et deformitatis mi=
ſeriam propheta ſub interroga=
tiõe deplorat dicẽs. Baruch ter
tio. Quid ẽ iſrael ꝙ in terra ini=
micorum es:inueteraſti in terra
aliena ꝛc. Et ꝯſonat ei quod hic
dicitur (inueteraui inter omnes
inimicos meos.) vel demones.
vel omnia peccata quibus om=
nibus conſenſi.et ſic hoc quod
dicit (inueteraui.(ſm hunc ſen=
ſum eſt materia gemitus. quaſi
dicat ideo (lauabo ꝛc.)quia (in=
ueteraui.)veterem hominẽ imi=
tatus: vitijs omnibus me ſubij=
ciens: et tunc hoc qd̃ dictum eſt
(Turbatus eſt ꝛc.) refertur ad
ſtatum penitentis. Uel poteſt re
ferri ad materiam iuſtitie: ꝛ hoc
quantum ad ſtatum peccati. q̄ſi
dicat ideo (inueteraui.ideſt pec=
caui:quia (oculus meus.) ideſt
caro mea turbata eſt (a furore)
ideſt ab impetu paſſionis. Pſal=
mus. Supcecidit ignis.ſcʒ con=
cupiſcentie ſm gloſ. Auguſtini.

Universidad de Deusto Biblioteca

Et non viderunt ſolem. ſcʒ iuſti=
tie. Danielis. 13. Cõcupiſcentia
ſubuertit cor tuum. Item idem.
Exarſerunt in concupiſcentiam
eius ⁊c. vt neqꝫ recordaretur iu=
diciorum iuſtorum. Ab impetu
ergo paſſiõis dicit Dauid in eo
forte turbatum occultum ratio=
nis vt non videret celum. et hoc
fuit in concupiſcẽtia Berſabee.
ſecundi Regum. 11. quam ad ſe
vocatam cognouit. Et poſtmo=
dum concepto q̄ eſſet grauida:
ad crimen adulterij addit crimẽ
homicidij. Unde Uriam virum
Berſabee proditorie iuſſit occi=
di: pro quibus peccatis grauiſſi
mis iuſto dei iudicio paſſus eſt
a filio perſecutionem.

¶ Diſcedite a me omnes q̇
operamini iniquitatem: quo
niam exaudiuit dominus vo
cem flet⁹ mei. Exaudiuit do
minus deprecationem meã:
dominus orationem meam
ſuſcepit.

¶ Hec eſt tertia pars principalis
in qua fructus penitentie poni=
tur. vnde hic ſe exauditum oſtẽ=
dit: et exinde gratulatur. Et cir=
ca hoc tria facit. Primo enim re
pellit a ſe inimicos. Secundo cõ
fitetur ſe eſſe exauditum. ibi.
(Quoniã exaudiſti.) Tertio pre
nunciat⁹ inimicorum euentum.
ibi. (Erubeſcant.) Dixit ergo.
(Diſcedite ⁊c.) Detur q̄ aliqs
propter peccatum afflictus fue=
rit: poſt datam indulgentiam in
ſultare poteſt inimicis vel indu
centibus ad peccatum: vel perſe
quentibus corporaliter. Ad lit=
teram Hieronymus dicit. (Di=
ſcedite a me.) inducentes me ad
peccatum: quia ſocietatem ve=
ſtram nolo. ſecũde Corinthiorũ
ſexto. Propter quod ſperamini
dicit dominus et immundum ne
tigeritis: et ego recipiaʒ vos. vel
(Diſcedite a me omnes qui ope
ramini iniquitatẽ.) ideſt vos ope
rarij iniqui perſequendo me in=
iuſte. (Diſcedite.) inq̈ꝫ (a me) qꝛ
dominus mecuʒ eſt tanq̈ꝫ bella
tor fortis. Hiere. 29. Unde pſal=
mus. Si conſiſtant aduerſuʒ me
caſtra: non timebit cor meum.
Et per hoc ſignatur futura pſe=
cutio: et ſeparatio malorũ a bo=
nis. Matthei tredecimo. Sepa=
rabunt malos de medio iuſtorũ
Item eiuſdem. 25. Separabunt
eos adinuicem: ſicut paſtor ſe=
gregat ⁊c. Et infra eodeʒ capitu
lo. Diſcedite a me maledicti ⁊c.
¶ Conſequenter cum dicit (quo
niaʒ exaudiſti ⁊c.) prenunciat ſe
exauditum. Ubi aduertendũ eſt
q̄ ſuperius tria premiſit. ſcʒ ora
tionem cum dixit. (Miſerere.)
Secundo deprecationem vt li=
beraretur. (Conuertere.) Ter=
tio luctum. (laboraui ⁊c.) Et hec
tria dicit exaudita ordine retro=
gradendo. Et primo gemitũ di=
cens. (Exaudiuit dominus ⁊c.)
Gemitus ſanctorum vocem ha=
bet apud deuʒ. Eccleſiaſtici. 35.
Non deſpiciet vocẽ pupilli: nec
viduam ſi effundat loquelã ge=
mitus. Nonne lachryme vidue
ad maxillam deſcendunt et ex=
clamatio eius ſuper deducentẽ
eas? A maxilla enim aſcendunt
vſqꝫ ad celum et dominus exau
ditor non delectabitur in illis.
Et Geneſ quarto. Uox ſangui=
nis fratris tui clamat ad me de
terra. Propterea dicebat illa ſan=
cta domina. Judith octauo. In=

dulgentiaʒ eius cum lachrymis
poſtulemus. Secundo (depre=
cationem.) Eſt namqꝫ depreca=
tio proprie ſm glo. Caſſiodori ꝓ
remouendis malis. Luce primo
Exaudita eſt depcatio tua. Di=
cit ibi glo. qua rogaſti pro libe=
ratione plebis. Ut ergo oſtẽdat
ſe liberatum a malis pro quib⁹
rogauerat dicens. (Conuertere
⁊c.) ſubiũgit hic. (Exaudiuit do
minus deprecationem meam.)
Tertio orationem: vt. ſ. intret in
conſpectu eius. et hoc eſt qđ ſub
infert. (dominus orationeʒ meã
ſuſcepit.) Et nota q̄ põit hic ter
(dominus.) vt oſtendat ſe exau=
ditum a tota trinitate. pſalmus.
Benedicat nos deus deus no=
ſter: benedicat nos deus.
¶ Conſequenter cum dicit.

¶ Erubeſcant et conturben
tur vehementer omnes ini=
mici mei: conuertãtur et eru
beſcant valde velociter.

¶ Ponitur inimicorum euent⁹:
ac ſi diceretur. Tu dicis inimi=
cis tuis. (Diſcedite.) Sed quid
erit eis diſcedẽtibus a te? Certe
(Erubeſcant ⁊c.) hec verba poſ=
ſunt exponi in bono et in malo.
Si in bono: tunc dicta ſunt per
modum oratiõis: vbi petit quat
tuor pro eis. ſcilicet erubeſcen=
tiã de peccatis: quia hoc eſt pn=
Quot velit peti pe nitẽtia — cipium emendationis vite. Ec=
cleſiaſtici quarto. Eſt ꝯfuſio ad
ducens gloriam. Unde (Eru=
beſcant.) Secundo dolorem de
de peccatis. (conturbentur.)
Pſalmus. Commouiſti terram
et cõturbaſti eã ⁊c. Debet eñ
penitens habere vehementiam
doloris plus q̈ꝫ habuerit dele=
ctationem in peccato. Tertio cõ
uerſionem ad deum. Unde (Cõ=
uertantur.) Iſaie trigeſimoprî=
mo. Conuertimini ſicut in pro=
fundum receſſeratis filij iſrael.
Et quarto erubeſcentiam. (Eru
beſcant et conturbentur vehe=
menter ⁊c.) Eſt autem erube=
ſcẽtia principium et finis emen
dationis. Sed aliter poſſet red=
di ratio: quia ſcilicet a principio
erubeſcit quis oculos hominuʒ
et ex hoc dolet et vitat mala. in
fine vero erubeſcit oculum ra= — Erube
tionis ſue: ⁊ oculum dei. De pri — ſcẽtia
mo Roma. 6. Quem fructũ ha= — princi=
buiſtis tunc in illis: in quib⁹ nũc — piũ ⁊ fi
erubeſcitis. De ſcđo. Luce. 18. — nis e=
Publicanus a longe ſtans nole — mẽda=
bat nec oculos ad celum leuare — tionis
Hoc antẽ fieri debet. (valde ve=
lociter.) vt non tardetur. Eccle=
ſiaſtici quinto. Ne tardes cõuer
terti ad dominum ⁊c. Si autem
accipiantur in malo: tunc p mo=
dum prenunciationis intelligẽ=
da ſunt. quaſi dicat. (erubeſcãt)
pre detectiõe peccati eorum co=
ram omnibus. Iſaie primo. Eru
beſcetis ſuper hortis quos ele= — Alia
geratis cum fueritis velut quer — littere
cus defluens folijs ⁊c. (Et con= — expoſi
turbentur. (timore et triſtitia — tio.
mirabili. Sapiẽtie quinto. Tur
babuntur timore horribili ⁊c. et
ideo dicit. (vehementer omnes
inimici mei: conuertantur.) reco
gnoſcendo culpã propriã et glo
riam ſanctorum. Sapientie q̄n=
to. Hij ſunt quos aliquando ha
buimus in deriſum: et in ſimili=
tudinem improperij: nos inſen=
ſati et cetera.) et erubeſcant.)
quia erit eis hec recognitio ad
confuſionẽ. et hoc (valde veloci=
ter) Iſaie trigeſimo. Subito dũ

Universidad de Deusto Biblioteca

nõ ſperat veniet cõtritio eius ⁊c.
Job vigeſimoprimo. In puncto
ad inferna deſcenderunt. Theſ.
5. Dies domini ſicut fur in no-
cte: ita veniet. Cum enim dixe-
rint pax ⁊ ſecuritas ⁊c.

¶ In finem pſ david quem
cantauit dño pro verbis chu
ſi filij gemini. ſeptimus.

Domie de⁹ me⁹
in te ſpaui ſal-
uū me fac ex oī
bus perſequē
tib⁹ me ⁊ libe
ra me. Ne qñ
rapiat vt leo aīaȝ meā dū nō
eſt qui redimat neqȝ qui ſal
uum faciat. Dñe deus meus
ſi feci iſtud ſi eſt iniquitas in
manibus meis. Si reddidi
retribuentibus mihi mala.

Supra p̄miſſi ſunt pſal
mi ꝑ liberatiõe
ab hoſtibus. hic ponit pſalmus
in quo petit vindictam de eis. et
preponitur titulus talis. In finē
pſalmi dauid quem cantauit do
mino pro verbis chuſi filij gemi
ni. Hiſtoria habetur. 2. Regū. 17.
Hiſto- ꝙ dauid fugit a facie filij ſui et
ria. Achitophel ſapientiſſimus ad
heſit abſaloni. Chuſi vero adhe
ſit dauid: quem remiſit vt ſciret
cõſilia achitophel: ⁊ ea ſibi ſigni
ficaret. Cū autē achitophel cõſi
liū dediſſet abſaloni nociuū val
de patri ſuo dauid. ſ. vt ſtatiȝ eū
inuaderet anteqȝ tutaret alicu-
bi: chuſi ſecreto ſignificauit da-
uid: vt de campeſtribus fugeret
vbi erat: ⁊ tranſiret iordanem ad
loca munitiſſima. Iſto ergo nun

cio chuſi audito dauid: hoc can
ticum cecinit domino. ⁊ ideo dici
tur hic. Quem cantauit domino
pro verbis chuſi filij gemini. Di
citur autem filius gemini qꝛ for
te de tribu beiamin erat: vel ex
aliquo deſcenderat qui habebat
hoc nomen. Hieronymus nō ha
bet. In finem. nec Pro victoria ſȝ
Pro ignoratione. vel Ignoranti
bus. Et dicit. Sup verbis ethio
pis (tñ neſcit an fuerit ethiops.
¶ Myſtice autem hic pſalmus Myſte-
poteſt eſſe eccleſie ⁊ contra perſe rium
cutores. Et dicitur pro ꝟbis chu
ſi qui interpretatur ſilentiū. ſed
gemini dextera. q. d. Occulto di
uine prouidentie iudicio factum
eſt vt achitophel qui fratris rui
na interpretatur. ſ. iudas ſcario-
this in ruinā id eſt in morteȝ fra
tris ſui chriſti. videlicet qui non
confunditur eos vocare fratres.
Heb. 2. Conſilio ⁊ auxilio conſpi
rauit. Sed qd̓ ille ad pernitiem
vnius hominis fecit chriſtus ad
ſalutem omnium inflexit vt dicit
Auguſtinus in gloſa. ¶ Hic au-
tem pſalmus habet tres partes
Primo ponitur oratio ſecūdo ex Pſalmi par-
auditio ibi. (Dominus iudicat) tio.
tertio gratiarum actio. (Confite
bor domino.) Circa primuȝ duo
facit. Primo orat vt liberetur ab
hoſtibus. Secundo vt hoſtes de
primantur. (Exurge domine in
ira tua.) Circa primum duo facit
Primo petit miſericordiam. Se
cundo allegat ſuam innocentiā.
(Domine deus me⁹ ſi feci iſtd̓.)
Circa primum tria facit. Primo
premittit orantis affectionē. Se
cundo proponit petitionem. (ſal
uuȝ me fac.) Tertio petionis ra
tionem. (Nequando rapiat.) Af
fectus orantis eſt vt ſperet in do

mino. Eccl. 2. Quia nullus ſpe-
rauit in domino ⁊ confuſus eſt. ⁊
ideo dicit. In te ſperaui. Petitio
eſt duplex. petit enim ſaluari et
liberari ſm Dio.. Liberari eſt re
moueri a malo. Saluari conſer
uari in bonis. Sic ergo petit ꝙ
ſaluetur a corruptione hoſtium
et liberetur ab eis. Et poteſt in-
telligi de corporalibus hoſtibus
et de ſpiritualibus. q. d. (Saluū
me fac.) ab hoſtibus ⁊ a tentatio
nib⁹. pſalmus. Salua me ex ore
leonis. Item ibidem. Libera ani
mam meam a malignitate eorū.
Ponit petitionis rationem: cum
dicit. (Nequādo rapiat ⁊c.) qua
ſi dicat. Niſi ſubuenias mihi de
uorabit me abſalon: ſicut leo. ſe
cundi Reguȝ. 15. Surgite fugia
mus neqȝ erit nobis refugium a
facie abſalonis. Et ſupra dicit in
plurali. (Ab omnibus perſequē
tibus.) hic in ſingulari. Nequan
do rapiat vt leo.) quia omnes
ſub vno capite comprehendun-
tur. Spirituales ſub vno diabo-
lo. corporales: ſub abſalone. De
primo p̄me Petri. 5. Aduerſari
ue. v̄i. tanqȝ leo rugiens ⁊c. pſal-
mus. Inſidiatur in abſcondito.
quaſi leo ⁊c. (Rapiat.) quaſi ſu-
bito. (Et velociter.) Joan. 10. Lu
pus rapit quia diabolus inſidio
ſe facit. Et hoc faciet duȝ non eſt
qui redimat ⁊c. Redimitur quis,
dum liberatur a malo: ⁊ hoc re-
fertur ad liberationem a pena.
Oſee. 13. De morte redimā eos.
(Neqȝ qui ſaluum faciat.) per li
berationem a culpa. Matthei p̄
mo. Ipſe ſaluum faciet populuȝ
ſuum a peccatis eorum. Hiero-
nim⁹. (Ne forte capiat vt leo ani
mam meam: ⁊ laceret: ⁊ non ſit
qui eripiat.) ¶ Deinde allegat

ſuam innocentiā. (Domine de⁹
meus ſi feci iſtud.) Et hoc poteſt
intelligi dupliciter: vel per mo-
dum iuramenti; vel prenuncia-
tionis. Si per modum iuramen
ti. Sic ſciendum eſt ꝙ duplex iu Iura-
ramentum ſcilicet per conteſta- mentū
tionem: ſicut ad Romanos pri- duplex
mo. Teſtis eſt mihi deus cui ſer
uio in ſpiritu meo ⁊c. Per exe-
crationem cum d̄r. (Si ita fe-
ci.) ſic cõtingat mihi. Job. 31. Si
gauiſus ſum ad ruinā illius qui
me oderat ⁊c. 2. Cor. 1. Ego teſtē
deum inuoco in aīam meā. q. d.
Si non ſum innocens rapiat me
Uel poteſt intelligi ꝑ moduȝ pre
nunciationis. q. d. Si ego ſum in
iſtis defectibus: hec erit pena
mea. (Decidam ⁊c.) Et ſm hoc
excludit primo a ſe culpam. (Si
feci iſtud ⁊c.) Secundo determi
nat ſibi penam. (Decidam ⁊c.)
Excludit autem a ſe culpam pri
mo in generali: cum dicit. (Do-
mine deus meus ſi feci iſtud.)
Quid (iſtud?) Peccatum ſcilicet
ſuperbie ſm gloſ. quod eſt quaſi
vniuerſale peccatum. Eccle. 10.
Initiuȝ omnis peccati ſuperbia
¶ Uel aliter. (Iſtd̓.) Quia quan
do quis patitur tribulationem
aliquam ex culpa ſua: dicitur ei.
Tu feciſti tibi iſtud quaſi dicat.
Tu es in cauſa: vt hoc fiat. ¶ Et
ſic dicit. (Si feci iſtud.) ego huic
percutioni cauſam dedi. ſecundi
Regum octauo. Faciebat dauid
iudicium et iuſtitiam cum popu
lo ſuo. Mich. ſeptimo. Iram do
mini portabo: quia peccaui ei ⁊c.
¶ Secundo cum dicit. (Si eſt
iniquitas ⁊c.) excludit culpaȝ in
ſpeciali: vbi tria facit. Nam pri-
mo dicit: ꝙ nulli fecit iniuriam.
et ideo dicit. (Si eſt iniquitas.)

Universidad de Deusto Biblioteca

Job.41. Si iniquitatem que eſt
inanis ⁊c.1.Reg. Animaduerte ⁊
vide ꝙ non eſt in manu mea ma
lum:neq̃ iniquitas. Unde cũ ho
mo nulli facit iniuriam:iniuſtũ
videtur ꝙ affligatur. Secũdo q̃
dem remiſit offenſaz. ¶Et ideo
dicit.(Si reddidi ⁊c.) Et hoc.1.
Regum.24. Pepercit tibi ocu=
lus meus. Dixi enim. Non extẽ
dam manum meam in dominũ
meum:quia chriſtus domini eſt
Leuit.19. Ne queras vltionem:
nec memor eris iniurie ciuiũ il
lorum. Tertio ꝙ inimicis bene=
fecit:qđ eſt tertium bonũ. Unde
littera hieronymi habet.(Dimi
ſi hoſtes meos vacuos.) Roma=
norum duodecimo. Noli vinci a
malo.ſed vince ⁊c. Prouerbiorũ.
25. Si eſurierit inimicus tuus
⁊c. Matthei quinto. Bene facite
eis qui oderunt vos.4. Regum.
6. Regi ſamarie mandauit heli=
ſeus vt apponeret cibos exerci=
tui regis ſyrie:qui venerat ad ca
piẽdum eum. Appoſitaq̃ eſt eis
ciborũ magna preparatio. ¶Cõ
ſequenter cum dicit.

¶Decidaz merito ab inimi
cis meis inanis. Perſequat̃
inimic⁹ aĩam meã ⁊ compre
hẽdat:⁊ conculcet in terra vi
taz meam:⁊ gloriam meam
in puluerem deducat.

¶Determinat ſibi penam que
ſequitur quaſi dicat. Si iſta non
ſunt vera que dico: fiant mihi
iſta. Et primo ponit detrimentũ
pecunie. Secundo perſone. Ter
tio glorie. Dicit ergo quantũ ad
primum. Hoc malum accidat mi
hi ſcilicet(ꝙ decidam merito.)id
eſt iuſte.(ab inimicis.)id eſt aufe
rantur mihi bona mea. Job.31.
Si adheſit membris meis:macu
la feram.⁊ alius comedet. Quo
ad perſonam tria ponit que ho=
mo patitur in ſe. Primo perſecu
tionem. Secundo captiuitatem.
Tertio mortem. Quantũ ad pri
mum dicit.(Perſequat̃.) quantũ
ad 2^m.(Comprehendat.) quan=
tum ad 3^m(Et conculcat.)vel oc
cidendo:vel totaliter me proſter
nat. Quantum ad gloriam ſub=
iungit.(⁊ gloriam meam ⁊c.) Ac
ſi diceret. Quicquid ſit illud in
quo glorior redigatur in pulue= Miſterium.
rem et diſpergatur. ¶Myſtice
inimicus diabolus perſequens
tentãdo. Tre.4. Ueloci ores fue
runt perſecutores ⁊c.(Compre=
hendat.)per conſenſum peccati.
Tre.1. Omnes perſecutores ei⁹
apprehenderunt eam inter an=
guſtias.(Conculcet.)per conſue
tudinem ⁊ contemptum. Iſaie.
51. Incuruare vt tranſeamus.

¶Gloria hominis duplex eſt na Gl'ia hoĩs duplex
turalis.ſ. ⁊ ſpũalis. De pͥma pri
me.Cor.11. Uir non debet id eſt
mens: velare caput ſuum: quia
gloria et imago dei eſt. De ſecũ
da ſecunde. Corin.1. Gloria no=
ſtra hec eſt teſtimonium conſciẽ
tie noſtre. Gloriam ergo homi=
nis reducit diabolus in puluerẽ
quia imago dei deturpatur:ꝗ
maculatus. Thimote.4. Caute
riatã habentes conſcientiã. pſal
mus. Domie in ciuitate tua ima
gines ipſorũ ad nihilũ rediges.

¶Exurge domine in ira tua
⁊ exaltare ĩ finibus inimicorũ
meorũ. Et exurge dñe deus
me⁹ in precepto quod mãda
ſti:⁊ ſynagoga populorũ circũ

dabit te. Et propter hanc in
altum regredere.

¶Supra ꝓpoſuit orationem ꝓ
ſe petens liberari ⁊ ſaluari. Hic
petit contra inimicos vbi duo fa
cit. Primo petit eorum punitio=
nem. Secundo punitionis fru=
ctum ibi(et exaltare.) Legamus
primo litteram ſecundum hiſto
riam:ſicut potuit competere da
uid.(Exurge.) Duobus generi=
bus hominum dicit̃. dormienti et
iacenti. Deus autem quãdo pec
cata nõ punit dormire videt̃ qua
ſi nõ haberet prudentie vigilãtiã
Ps. Exurge quare obdormis do
mine. Item qñ non punit̃ videtur
impotens iacere:ſʒ tunc ſurgere
videt̃:quando poteſtatem mani
feſtat aduerſarios puniẽdo. Iſa.
26. Exaltetur manus tua vt non
videant: videant et confundant̃
zelantes populi et ignis heredi
tatem tuam deuoret.(in ira.)di
cit id eſt in punitionem que eſt
ire effectus. Fructum autem pu
nitionis ponit triplicem. Unum
ex parte dei vt deus exaltetur nõ
in ſe:ſed in opinione hominum
quia per hoc reputatur altus et
potens: et ideo dicit.(exaltare.)
quaſi dicat. Deprime inimicos
meos: et in hoc altus appare=
bis. Eccle.36. Sicut in conſpe=
ctu illorũ manificatus eſt in no=
bis: ita in conſpectu noſtro ⁊c.⁊
dicit.(In finibus.) vt totaliter
deprimat et nihil remaneat inua
dendo fines eorum. Hierony=
mus habet.(eleuare indignans
ſuper hoſtes.) quaſi dicat. Ira=
ſcere: et in hoc(eleuare.) Alius
fructus eſt ex parte dauid. Nam
primi Regum.13.legitur. Inue=
nit dominus virum ſecundum
cor ſuũ:cui precepit vt eſſet dux
ſuper populum ſuum. Et ipſe da
uid de ſe dicit.ſecundi Regũ ſex
to. Precepit mihi dominus: vt
ſim dux ⁊c. Hoc ergo preceptum
videbatur euacuari dauid de=
preſſo.et ideo dicit.(exurge in
precepto quod mandaſti.) ſcili=
cet ſim dux in regno.⁊ ideo hie
ronymus habet.(exurge ad me
in iudicium quod mãdaſti.) Ali⁹
fructus eſt ex parte populi. In
veteri lege ordinabatur per ho=
mines:de aliis ꝓncipibus popu
li:ſed de ſummo principe ſolum
diſpenſabatur per deum. Nume
ri vigeſimoſeptimo. Prouideat
dominus deus ſpirituũ omnis
carnis hominem ⁊c. Deuter.de=
cimoſeptimo. Cũ intraueris ter
ram:quam dominus deus tuus
dabit tibi ⁊ poſſederis eã habita
uerisq̃ in illa:⁊ dixeris:cõſtituã
ſuper me regẽ ſicut habẽt oẽs ꝑ
circuitũ nationes.illũ cõſtitues
ꝓncipẽ quẽ dominus tuus elege
rit. Ergo dñs in magno principa
tu debebat ſequi diuinam ordi=
nationem. ¶Et ideo ſubdit.) et
ſynagoga populorum circunda
bit te.)i. ſequetur tuã ordinatio
nem:vt reuertat̃ in me.(⁊ ꝓpter
hoc in altum regredere.)i. appa
rebit manificentia tua.q.d. Non
ſolum ꝓpter vindictaz ſed vt ho
mines reuertant̃ ad me:ſed ꝓut
refertur ad chriſtũ petit incarna
natiõis myſteriũ:in quo duplex
eſt fructus. Primus depreſſio de
monum ⁊ conuerſio hominum.
(exurge domine.) ¶Quantum
ad primum dicit(exurge.) id eſt
appare in mundo per incarna=
nem.et hoc(in ira tua.)id eſt vt
punias demones. Joannis.12.
Nunc iudicium eſt mundi ⁊c.

Universidad de Deusto Biblioteca

Marci primo. Quid nobis et ti-
bi Jeſu Nazarene: veniſti ante
tēpus perdere nos. (et exaltare
in finibus inimicorū.) auferēdo
eorū poſſeſſionem. Luce. 11. Cū
fortis armatus cuſtodit atrium
ſuum in pace ſunt omnia q̄ poſ-
ſidet. Si aūt fortior illo ſuperue
uerit ⁊ vicerit eum: vniuerſa ar-
ma eius auferet: in quibus confi
debat: et ſpolia eius diſtribuet.
et Matthei. 12. Quomodo pōt
q̄ſꝙ intrare domū fortis: et vaſa
eius diripere niſi prius alligaue
rit fortē et tunc domū eius diri-
piet. vel cōtra Judeos: vt ſit pe-
titio eccleſie gentiliū cōtra eos.
Et dicit. (Exaltare in finibus ini
micorū.) alia non mutantur. Il-
lud quod exaltatur homini ap-
parens ex hoc occultatur. vtpu
ta quando nimis in altū exalta-
tur. Sicut ergo qđ latet in ꝓfun
do ſi exaltetur apparet. Job. 28.
Profunda fluuij ſcrutatus eſt ⁊
abſcondita produxit in lucem.
Sic ait. (exaltare.) ideſt manife-
ſtare: ⁊ ſicut qđ nimis exaltatur
occultat᷑. Unde Actuum primo.
Eleuatꝰ eſt et nubes ſuſcepit euꝫ
ab oculis eorꝫ. ſic (exaltare.) vt
efficiaris Judeis occultus: vt te
cognoſcant: ⁊ ſic crucifigāt: ⁊ re
dimantur. ¶ Quantū ad 2^{m} di-
cit. (Exurge dn̄e deꝰ in p̄cepto.)
pro conuerſiōe hoīm. Ubi p̄mo
ponitur motiuū cōuerſionis. Se
cūdo perfectio. Tertio punitio.
Dicit ergo. (in precepto.) ſcilicet
manſuetudinis et humilitatis.
(Quod mādaſti.) Matth. Diſci
te a me: quia mitis ſum ⁊ humi
lis corde. (exurge.) ergo in hoc
(precepto.) ideſt appare humi-
lis altus exiſtens. quaſi dicat.
Ita humilitatem accipias vt al
titudinem non deſeras. vel (ex-
urge.) a mortuis. et ſic (Synago
ga populorū circundabit te.) Cō
gregatio. ſ. beatorū qui remune
rabūtur et malorū qui puniētur
Can. 1. Oleū effuſum nomē tuū
⁊c. Iſaie ſcđo. Preparabit᷑ mons
domus dn̄i in vertice montium:
⁊ eleuabitur ſuper colles et fluēt
ad eum oēs gentes. 2. 60. c. Le-
ua oculos tuos in circuitu: oēs
iſti congregati ſunt venerūt ti-
bi. (⁊ propter hanc in altū regre
dere. (ſcꝫ vt hanc ſynagogā per
ficias credentiuꝫ. ſ. congregatio
nem. Epheſeos quarto. Aſcen-
dens in altū captiuā duxit capti
uitatē ⁊c. Mich. 2. Aſcēdit pan-
dens iter ante eos. vel (in altū.)
abſconderis ab oculis iudeorꝫ
⁊c. (Synagoga populorū circū-
dabit te.) contēnendo et ꝑſequē
do: in quo maxime punientur.

¶ Dominus iudicat popu-
los. Judica me domine ſm̄
iuſtitiam meam: et ſm̄ inno-
centiam meā ſuper me. Con
ſumetur nequitia peccatorꝫ:
et diriges iuſtū: ſcrutans cor
da et renes deus.

¶ Secunda pars eſt iſtius pſal
mi: in qua agitur de exauditio-
ne petitionis. Et quia exaudi-
tio petitiōis fit iudicio dei. ideo
introducitur diuinum iudicium
Et primo premittit ipſum. Se
cundo agit de dilatione eius.
(Deus iudex iuſtus fortis et pa
tiens: nunquid iraſcitur per ſin-
gulos dies. (Circa primum tria
facit. Premittit enim primo iu-
dicium. Secundo eius modum.
(Judica me domine ⁊c; Tertio
iudicis idoneitatem. (ſcrutans
corda et renes deus.) Dicē ergo.
habeo

habeo inimicos perſequētes: ⁊
peto diuino auxilio liberari. Et
de hoc cōfido. Quia. (Dominꝰ
iudicat populos). Judicat eniꝫ
orbeꝫ terre in eq̄tate ⁊ populos
in veritate ſua. p̄s. Iſa. 3. Stat
ad iudicandū dn̄s: ⁊ ſtat ad iu-
dicādum populos. Et nota qđ
poſtꝙ dixit. (Propter hāc in al-
tum). ſubiūgit de iudicio: quia
poſt aſcēſioneꝫ reuertet᷑ ad iudi
candum. Act. 1. Quēadmodum
vidiſtis eum aſcēdenteꝫ in celū
ita veniet ad iudicādum. Mo-
dus iudicij ponit᷑ in forma ora-
tionis: qꝛ orando oſtēdit q̄d fiet
in iudicio dicens. (Judica me).
Et primo ponit bonorū retribu-
tionem. Secūdo malorum pu-
nitionem. (cōſumetur). In iudi
cio duo retribuūtur: quia bonis
bona: ⁊ malis mala. Qui ergo
bonus eſt ⁊ qui caret malis: ha
bebit abundātiam bonorum et
ſublationē malorum. Prouer. 1.
Qui me audierit abundātia ꝑ-
fruetur timore malorum ſubla
to ⁊c. ¶ Et ideo quātum ad pri
mū dicit (iudica me ſm̄ iuſtitiaꝫ
meam): ſcꝫ quā dediſti mihi ſm̄
ꝙ ſum iuſtus. ⁊ hec iuſtitia eſt
vt mihi retribuātur bona. Mat
the. 5. Beati qui eſuriūt ⁊ ſitiūt
iuſtitiam: quoniam ⁊c. ¶ Quā-
tum ad ſecūdum dicit. (Secun-
dum innocētiam meam). et hec
iuſtitia eſt vt nihil mali patiar.
Job. 22. Saluabitur innocens:
ſaluabitur autē mundítia ma-
Nota- nuū ſuarum. ¶ Et nota ꝙ petit
tu di- hoc iudicium ſcđm iuſtitiaꝫ. ſu-
gnum. pra nota i p̄niali pſalmo ſm̄ mi
ſericordiā: nullū meritum cōme
morās. Nunc aūt qꝛ iā iuſtifica-
tus fecerat aliq̄ bona: quibꝰ de-
bebat᷑ premiū: petit iudicari ſm̄
iuſtitiā. Quod ait. (Super me).
deſignat qꝛ iuſtitia hominis et
innocentia non ſunt ab hoīe ſed
a deo. Cōtra hoc quod petit: vt
ſibi ſint bona: ⁊ mali nihil patia
tur. Videt᷑ aliquādo bonuꝫ eſſe
⁊ vtile opprimi a malis. ⁊ etiam
vniuerſalr̄ boni habēt mala in
mundo iſto: ⁊ mali bona. Luce.
16. Recordare qꝛ recepiſti bona
in vita tua ⁊c. ¶ Et ratio huiꝰ
aſſignatur. (Conſumetur) ideſt
ad finē deueniat. (nequitia pec
catorū). Apoca. vlt. Qui in ſor-
dibꝰ eſt: ſordeſcat adhuc. ¶ No
ta ꝙ quādoꝙ deus differt pe-
nā vt predeſtinati cōuertantur.
Iſa. 30. Propterea expectat vos
deus: vt miſereat᷑ veſtri. Unde
tunc (cōſumetur nequitia pecca
torū) ideſt deficiet. Quādoꝙ vt
mali malitiā ſuam ampliꝰ ma-
nifeſtent: ⁊ iudicia dei appareāt
iuſta. ⁊ tunc (cōſumetur) ideſt ꝑ-
ficietur. (nequitia peccatorum):
vt iuſtior appareat vindicta: ꝓ-
pter quod dicit Gene. 15. Scito
prenoſcēs ꝙ peregrinū futuruꝫ
ſit ſemen tuum ⁊c. vſꝙ nec duꝫ
cōplete ſunt iniquitates amor-
reorū. ⁊ Actu. 7. Et nō dedit illi
hereditatē meam: nec paſſuꝫ pe
dis ⁊c. vſꝙ dixit dn̄s. ¶ Sic ait.
(Conſumetur) quaſi dicat. Fa-
ciant quicq̄d poſſunt: qꝛ tandeꝫ
(cōſumetur nequitia ipſorꝫ pec
catorū). Sed nūquid mali gra-
uabunt bonos? Nō: qꝛ (deus di
riget iuſtos). Uñ (Diriget iuſtū)
ꝓuer. 11. Simplicitas iuſtorꝫ di
riget eos. ¶ Deinde cuꝫ addit.

¶ Scrutans corda ⁊ renes
deus. Juſtū adiutoriuꝫ me-
um a domino: qui ſaluos fa
cit rectos corde.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Oſtendit iudicis idoneitatē.
Et primo ponit idoneitatē iudi
cis. Secūdo confidētiam deeo
conceptam.ibi. (Juſtum adiu=
Duo toriū meū). Duo autez requi
requirūt rūtur ad idoneitatem iudicis.ſ.
in iudi vt ſit ſapiēs:ꝛ vt ſit iuſtus. Hec
ce que autem ſunt in deo.ꝛ ideo iudex
pfecte ẽ eſt idoneus. Prouer.20. Rex qui
ſunt in ſedet i ſolio iudicij:diſſipat om
deo. ne malum intuitu ſuo. Eſt enim
ſapientiſſimus oia cognoſcens:
etiam interiora. Hebre.4. Om=
nia nuda et aperta ſunt oculis
eius.eſt etiam iuſtiſſimus. Hie=
re. 11. Tu autem domine ſab=
baoth : qui iudicas iuſte ꝛc.
¶ Et ideo dicit. (Scrutans cor
da). Hieronymꝰ habet ſic. (Pro=
bator cordis ꝛ renum deus iu=
ſtus).ꝛ poſt ſequitur alius ver=
ſus. (Clypeus meꝰ in deo). Ubi
littera noſtra habet. (Juſtū ad=
iutorium ꝛc.) ¶ Dicit ergo (ſcru
tans). Tria ſunt in hoie. Unum
apparens.ſ. exterius opus : et
duo que latent. ſ.intentio ꝛ de=
lectatio. Hec duo nobis latent:
ſed deo patent.ꝛ quia deo ſunt
nota:licet nobis occulta.ideo di
cit (ſcrutans corda):quia nouit
intentionem.(ꝛ renes) ideſt dele
ctationem.vtruz.ſ.delecteris in
laude dei vel hominū: ſed quia
ſcrutari eſt inquirere.inquirere
autem eſt ignorantis.hoc a deo
remouet. ꝛ vt oſtendat ꝙ deus
euidenter ſcit:cum dixit. (Con=
ſumetur ꝛc.) conuenienter dixit
(ſcrutans). Quia in tribulatio=
ne maxime apparet cōditio ho=
minum. ¶ Deinde ſubinfertur.
(Juſtum adiutorium meū a do
duplex mino ꝛc.) Ubi ponitur fiducia
di adiu concepta de iudice a quo adiu=
toriuz. torium eſt ſperādum. Eſt enim

duplex adiutorium dei:ſcz mi=
ſericordie ꝛ aliud iuſtitie. Adiu
torium quo liberatur a malis ꝛ
peccatis eſt miſericordie:ꝛ non
eſt iuſtum quia non ex meritis.
Sed quando quis iuſtificatur
deus perficit:hoc eſt iuſtitie: qꝛ
reſpondet aliqͥliter merito. De
primo dicitur pſalmus . Adiu=
tor in opportunitatibus ꝛc. De
ſecundo pſalmꝰ. Adiuuabit eaz
deus ꝛc. Sed quare? Quia (ſal
uos facit ꝛc). Prouerb.2. Cuſto
diet rectorum ſalutem. (rectos
corde):ideſt qui intentione ten=
dunt in deum.

Sed querit Caſ= ſiodo Qōe ſiodo
rus:quare nō dicit. Qui ſaluos
facit rectos renibus:ſed (rectos
corde).

Reſpondeo Recti= tudo ꝑ Sol
tinet in ordine ad finē:ꝛ ad hoc
eſt intentio.ꝛ ideo oportet ꝙ in
tentio ſit recta. In renibus au=
tem eſt delectatio ſenſibilis.

¶ Deus iudex iuſtus fortis
et patiens:nūquid iraſcitur
per ſingulos dies?

¶ Supra premiſit diuinū iudi= Nu
cium.hic autē agit de dilatione eſt
futuri euentus.ſ. pene.ꝛ primo gr
oſtēdit cauſam dilationis.ſecū= hp
do preparationē ad vindictam. hol
(niſi cōuerſi ꝛc.) Proponit au= ctā
tem tres cauſas:quare deus po pūin
teſt putari non punire peccato=
res. Una eſt eo ꝙ nō ſit iuſtus:
vt auferatur prouidētia huma=
norum actuū. Eze.9. Iniquitas
domus iſrael ꝛ iuda magna eſt
nimis valde:et repleta eſt terra
ſanguinibus:ꝛ ciuitas repleta
eſt auerſione. Dicunt eñ. Dere

liquit dñs terram:ꝛ dominꝰ non
videt. Job.22. Circa cardies ce
li perambulat:nec noſtra conſi
derat.ꝛ hāc excludit a deo: qui
iudex eſt et iuſtus. Iſa.32. Ecce
in iuſtitia regnabit rex: et prin=
ceps in iudicio preerit . ¶ Alia
cauſa eſt. Quia nō eſt potens:
ſed hoc excludi:quia (Deus for
tis). Job.9. Si fortitudo queri
tur robuſtiſſimus eſt. Que ergo
cauſa? quia. (Patiēs).ꝛ ideo di=
cit. (Nūquid iraſcitur ꝛc.) ideſt
nō quolibet die puniet: ſed ex=
pectat aliquando ꝛ diſſimulat.
Sapiē.12. Diſſimulans pecca=
ta hominū propter penitētiam.
Iſa. 30. Expectat vos deus:vt
miſereatur veſtri ꝛc.ꝛ.28. Nō in
perpetuū triturans triturabit.
Hieronymus habet (cōminans
tota die) ſcz per ſacram ſcriptu=
ram. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Niſi cōuerſi fueritis gla=
dium ſuum vibrabit : arcum
ſuum tetendit ꝛ parauit il=
lum. Et in eo parauit vaſa
mortis: ſagittas ſuas arden
tibus effecit.

¶ Oſtēdit ꝙ dominus parat ſe
ad penam inferēdam:etſi diffe=
rat ex cauſa. Et ponitur hec pre
paratio primo ex parte dei pu=
nientis.ſecūdo ex parte homi=
nis puniti ſiue recipiētis ibi (Ec
ce parturit). Preparatio ex par
te dei deſcribitur ſcdm prepara
tionem hominis cōtra meritum
vel peccatū:quia odio ſunt deo
impius ꝛ impietas eius. Sap.
14. Et ſicut homo preparat ſe
gladio cōtra hoſtes qui ſunt ꝓ=
pe.ſed arcu contra remotos:ita
diuina vindicta contra eos qui
videntur ſibi adherere: et poſ=
ſunt videre cauſaz punitionis:
dicitur gladius quaſi contra ꝓ=
pinquos:ſed arcus cōtra remo
tos:ꝛ ideo non ſtatim te punit:
ſed preparat ſe vt conuertaris.
(et niſi conuerſi fueritis). ſicut
gladium ꝛc.ideſt vindictā ſuaz.
Job.19. Fugite a facie gladij.
Ultor enim iniquitatis eſt gla=
dius ꝛc. zacha. 9. Exibit vt ful=
gur iaculum eius. (vibrabit) ad
terrendum:ꝛ ad propinquos vt
fortius percutiat. Quia niſi per
cōminationes homo cōuerta=
tur fortiter percutit. ¶ Maxi= Nota.
mus Ualerius. Lēto gradu ad
vindictam ſui procedit diuina
ira.tarditatēqꝫ ſupplicij graui=
tate compēſat. Hieronymus ha
bet. (Gladium ſuuz acuet) ideſt
preparabit maiorem dānatio=
nem. Deutero.32. Si acuero vt
fulgur gladium meum ꝛc. Mat
the.10. Non enim veni mittere
pacem in terrā:ſed gladium ꝛc.
ſcdm glo. Gladius dei chriſtus
eſt. Uibratio ergo comminatio
gehēne in quo percutiētur im=
pij:ſicut eo vindicante. Iſa.27.
In die illa viſitabit deus in gla
dio ſuo duro ꝛc. Preparat etiaz
ſe arcu:quaſi ad remotos.vnde
(arcum ſuum ꝛc.) et primo agit
de preparatione arcus. ſecun=
do ſagittarium. (et in eo para=
uit). Qui parat arcū primo ten
dit.ſecundo ordinat in manu .
¶ Quātum ad primū dicit (ar=
cum ſum) ideſt diuinā vindictaz
quaſi ex inopinato punientem.
¶ Quantum ad ſcdm dicit (et
parauit illum). Iſaie.xxx. Pre=
parata eſt enim ab heri rophet
a rege:ꝑparata ꝓfunda ꝛ dilata
ta.ſ.ad puniendūz.ſcdo agit de
preparatiōe ſagittarū (ꝛ in eo ꝛc.)

⁊ primo quātum ad ipſas ſagit
tas. ſecundo qūo in eis aliquis
magis nociuū ponit puta ignez
vel venenum. ¶ Dicit ergo (et
in eo) ſcz arcu. (preparauit va=
ſa) ideſt inſtrumēta mortis. ſ. oc
cidentia. Ezechiel. 9. Unuſqſqz
habet vas interitꝰ in manu ſua.
(Ardentibus effecit). Quia ibi
aliquid combuſtiuū per qd in=
telligitur pena ignis eterni: ſed
dicit ꝙ in hebreo eſt. (ſagittas
ſuas perſequētibus me effecit).
Per hūc arcum. ſcdm Augu. in
glo. intelligitur ſacra ſcriptura.
Job. 29. Arcus meus in manu
mea inſtaurabitur. Hic tetēdi=
tur quādo duritia veteris teſta
menti eſt emollita per nouum.
Preparatur quādo exponit (et
in eo parauit vaſa mortis). Va
ſa mortis poſſunt duplr accipi:
ſcz in bono vel in malo. Hij ſunt
heretici: qui ex ſacra ſcriptura
mortē ſimplicibus parant. ⁊ ſic
parauit. i. parari permiſit. pſal.
Errare fecit eos ⁊c. (effecit) ideſt
extra fecit. hoc eſt in apparētia
poſuit (ſagittas) penetrabiles
ſentētias. pſal. Sagitte potētis
acute ⁊c. Vel i bono. (Vaſa mor
tis) Apoſtolus inobedietibus.
ſecūde Corinth. 2. Alijs ſumus
odor mortis in mortem. Et hos
effecit aptos ad comburendum
igne charitatis. Eccle. 48. Sur
rexit Helias quaſi ignis ⁊ ver=
bum ⁊c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ecce parturit iniuſtitiaz:
concepit dolorem et pepe=
rit iniquitatem. — *In pgreſſu pcti tria occurrūt*

¶ Agit de preparatiōe ex parte
hois puniēdi. Ubi duo pponit.
Progreſſum. ſ. in pctm quo pa=
ratur. ſ. ad punitionē. ⁊ ſecundo
incurſum pene. (Lacum ⁊c.) In
pgreſſu peccati tria occurrunt.
Malū propoſitū. Conatus ⁊ ef
fectus. Et ſic inimici dauid pri=
mo ɔceperant: ſed tunc tēporis
erāt in conatu: ⁊ poſt effecerūt.
Propoſitū autem eſt ſicut con=
ceptio. Conatus ſicut parturi=
tio. Effectus ſicut partus. ¶ Et
ideo dicit. (Ecce parturit) ideſt
nititur efficere. (Iniuſtitiā). con
tra proximuz. (Concepit dolo=
rē). quia Hiere. 9. Ut inique age
rent laborauerūt. Iſa. 59. Con=
ceperūt dolorem ⁊ pepererunt
iniquitatē. Jaco. 1. Cōcupiſcen=
tia cuz cōceperit parit peccatū.
(Peperit) autē (iniquitatē) con=
ceptam: quia abſtulerāt ei hie=
ruſalem abſalon ⁊ architophel
cum ſuis complicibus.

¶ Lacum aperuit et effodit
eum: ⁊ incidit in foueā quaz
fecit. Cōuertetur dolor eiꝰ
in caput eius: ⁊ in verticē ip
ſius iniqtas eius deſcēdet.

¶ Agit de pena. Et primo po=
nit methaphorā. ſecundo expo=
nit eam. ibi. (Cōuertetur). Ve=
natores ponunt ingenia: vt ca=
piant lupos in foueis. Ipſi etiā
inimici vt capiant homines ex=
ercent ingenia ſua: ⁊ hoc fit per
proditionez. ⁊ ideo eſt ſicut fo=
uea. Apud hebreos fouea dici=
tur lacus. zacha. 9. Tu autē in
ſanguine teſtamēti tui amiſiſti
vinctos de lacu in quo non erat
aqua (lacum) ergo: ideſt foueaz
profundam. (aperuit): ideſt ex=
cogitauit fraudem. (fodit) pro=
funde cogitādo: ⁊ hoc explen=
do. (Incidit ⁊c.) quia cogitabat
occidere: ⁊ fuit occiſus. pſal. Fo
derunt ante faciem meam fo=
ueam ⁊c. ⁊ hoc exponit quomo
do meam? quia (cōuertetur ⁊c).
Quia conceperunt dolorē. (do
lor cōuertetur i caput eius. Si
iniquitas quā peperit deſcēdit
in verticem). Iſa. 24. Grauabit
eum iniquitas ſua ⁊c.

¶ Confitebor domino ſcdm
iuſtitiam eius ⁊ pſallam no=
mini domini altiſſimi.

¶ Hec eſt tertia pars vbi ponit
gratiarū actionem (ſecūdum iu
ſtitiam eius): quia preceſſit me
ritum. pſal. Confitebor domino
nimis in ore meo. pſal. Confeſ=
ſio ⁊ magnificentia opus eius.
(Et pſallam). cuz pſalterio. ps.
Summite pſalmū ⁊ date tym=
panum ⁊c.

¶ In finē pro torcularibus.
pſalmus dauid. viij.

DOmine dominꝰ
noſter: ꝙ admi=
rabile eſt nomē
tuum in vniuer=
ſa terra. Quo=
niam eleuata eſt magnificen
tia tua ſuper celos.

Supra poſuit pſalmuz
in quo dauid ora=
bat pro ſua perſecutiōe. hic po=
nit pſalmū ad gratiarum actio
nem. Et primo premittitur pſal
mus pro beneficijs collatis to=
to humano generi. ſecūdo aliꝰ
pro beneficijs collatis ſibi pro
deſtructione inimicorū: vel pro
bonis conceſſis. ſecūdo pro ma=
lis ſublatis ibi. (Confitebor).
Nam hic exprimit affectionem
hominis conſiderātis beneficia
dei conceſſa humano generi: ⁊
gratias agenti. ¶ Titulus. (In
finem pſalmi dauid pro torcu= — *Titulꝰ*
laribus.) Quia aliud eſt ſupra — *expla=*
expoſitum exponā hic ſolum vl — *natio.*
timum. Ubi conſiderādum eſt
qd Deutero. 16. dicit. Septem
diebus facies feſtum taberna=
culorū: quādo de area ⁊ torcula
ri colliges fruges tuos ⁊c. Sci=
endum enim eſt ꝙ dauid ſpecia
lez deuotionē habebat in feſtis
celebrandis: ⁊ aliquid faciebat
ſpeciale ad laudē dei. Feſtum
autem tabernaculorū precipuū
erat. Et hoc fiebat in vindemijs
in cōmemorationem diuini be=
neficij: quādo eduxit de egypto
filios iſrael in tabernaculis et
induxit in terram promiſſionis:
vbi ſunt fructus. ⁊ ideo oporte=
bat ꝙ haberēt fructus pulcher
rimos: quo tempore erāt torcu=
laria. Et ideo dicitur. (pro tor=
cularibus). hoc ad litteram.
¶ Sed ſpiritualiter torcular eſt — *Myſte*
eccleſia. Iſa. 5. Plantauit vineā — *rium.*
electam: torcular extruxit in ea.
Matthe. 21. Plantauit vineam
⁊ fodit in ea torcular. Dicit er=
go. (pro torcularibus): ideſt ec= — *Cur ec*
cleſijs orbis. et dicitur eccleſia — *cleſia*
torcular. Quia ſicut in torcula= — *dr tor=*
ri ſeparatur vinum a vinacijs: — *cular.*
ſic in eccleſia boni ſeparātur a
malis opere miniſtrorum. ⁊ ſi non
loco ſemper affectu tamen. Ea=
dem ratiōe dicitur ⁊ area. quia
ſeparatio fit grani a paleis. Itē
a verbis litteraliter poſitis ſe=
paratur ſenſus ſpiritualis. Itez
torcularia ſunt martyria in qui
bus fit ſeparatio animarum a
corporibus. dum corpora eorūz
qui pro chriſti nomine afflictio=
ne: ⁊ perſecutiōe calcant quaſ=
ſatim remanent in terra. anime

Universidad de Deusto
Biblioteca

vero ad requiem celeſtibꝰ emanant.

pſalmi ptitio.

¶ Pſalmus iſte diuiditur in duas partes. Primo eñ pſalmiſta admiratur diuinaz excellentiam. Secūdo eius clementiam ibi. (Quid eſt homo.) Circa primū duo facit. Primo oſtēdit maieſtatem dei eſſe admirabilem. ſecundo eſſe manifeſtam ibi (ex ore infantium). Circa primum duo facit. qꝛ primo ponit eum mirabilem. Secūdo rationem dicti manifeſtat ibi. (Quoniam eleuata ⁊c.) Dicit ergo O (domine) omniū. Heſter. 13. Dominus omniū tu es. ſed ſpecialiter (dominus noſter). qui te colimus. tibi adheremus. Hieronymꝰ habet. (Dominator noſter). Judic. 8. Non dominabor veſtri nec filius meus: ſed dominabitur ſuper vos dominus. (Quam admirabile eſt nomen tuum ⁊c.) ſcꝫ diuinitatis. pſal. Mirabiles elationes maris ⁊c. Geneſ. 32. Cur queris nomen meū quod eſt mirabile. Itē chriſti incarnati. Iſa. 9. Vocabitur nomen eius admirabilis. Sed nūquid ſolum in iudea: vt dicūt iudei: vel in affrica: vt donatiſteꝰ non. ſed (in vniuerſa terra). Malach. 1. Ab ortu ſolis vſqꝫ ad occaſum. magnum eſt nomē meum in gētibus. Ratio admirationis ſubiungitur. (Quoniā eleuata eſt magnificentia tua). quia in celis apparet magnitudo tua. Admiratio eſt quando aliquis videt effectū: ⁊ ignorat cauſam. Dupliciter eſt ergo aliqua cauſa admirabilis. vl' quia ignota totaliter. vel qꝛ nō producit effectuz manifeſtantē cauſam perfecte. primuz non eſt in deo: qꝛ ꝓducit effectū. Roma. 1. Inuiſibilia dei per ea que facta ſunt ⁊c. Producit dico effectuz. non tamē manifeſtantem perfecte cauſaz: ⁊ ideo remanet admirabilis. ⁊ hoc eſt quod dicit. (Magnificētia tua): ideſt laus vel virtus tua: qua poteſt facere magna. (Eſt eleuata ſuper celos) iproportionalr̄ excedens factionē celoruz.

Erro res ex ploſi.

Unde excludit errorem dicentiū ꝙ deus ſit forma celi. Eſſet eñ ſcd̄m hoc ꝓportionatus celis. Itē dicentiuz ꝙ agit ex neceſſitate nature. quia nō extenderet ſe ſupra celos. tamen poteſt in infinitū maius facere: vel (ſuper celos) ideſt ſcripturas qꝛ plus eſt ꝙ̄ in ſcripturis cōmendetur. Eccle. 43. Glorificantes deum quātūcūqꝫ poteſtis perſuadebit adhuc: ⁊ admirabilis magnificētia eius vel (magnificētia tua): ideſt filiꝰ tuus deus homo. (Eleuata eſt) in aſcēſione. (Super celos). Eph. 4. Qui deſcendit ipſe eſt qui aſcendit ſuper omnes celos ⁊c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex ore infantiū ⁊ lactentium perfeciſti laudez ꝓpter inimicos tuos: vt deſtruas inimicum: ⁊ vltorem.

¶ Oſtēdit ꝙ eſt maxime manifeſta. Et primo oſtēdit manifeſtationem. ſecūdo eius rōnem ibi. (Qm̄ videbo). Qđ ſit manifeſta ꝓbat. qꝛ illud eſt manifeſtuz qđ eſt oībus inditum quātūcunqꝫ ſimplicibus: quaſi quadaz nāli cognitione.

Dupl hoīu gen

Duplex nāqꝫ eſt genus hominū qui cōſeqtur nālez ⁊ rectuz inſtinctum. Sicut ſunt ſimplices vel ſapientes. Qđ ſapientes cognoſcāt deuz. hoc nō eſt magnuz: ſed ꝙ ſimplices ſic.

Sunt aūt quidā qui naturalem inſtinctum peruertunt: ⁊ iſti cognitionem dei repellūt. ps. Neſcierunt. i. neſcire voluerūt: neqꝫ intellexerunt ⁊c. Job. 22. Dixerunt deo recede a nobis: ſcientiā viarum tuarū nolumus.

Recte noīe infantiū ſignificātur ſimplices.

Deus autē facit vt per illos. i. per ſimplices qui ſequunt̄ naturalē inſtinctum cōfundantur. qui peruertūt naturalē inſtinctum per infantes deſignant̄ ſimplices. pme Petri. 2. Sicut mō geniti infantes ratiōabiles ſine dolo ⁊c. Dicit ergo. (Admirabile) quidē (eſt nomen tuum.) ita tn̄ ꝙ. (Ex ore infantiū ⁊ lactentium perfeciſti laudē.) qꝛ interius inſtigas ad hoc: ⁊ hoc. (Propter inimicos tuos.) qui aduerſantur ſcientie ⁊ cognitioni tue. Phil. 3. Inimicos crucis xp̄i ⁊c. (Ut deſtruas inimicū ⁊ vltorem.) quemcunqꝫ perſecutorem. Uel pharaonez q̇ velit vlciſci contra confitentē nomen tuuz. ſcd̄e Cor. 10. Conſilia deſtruētes ⁊ omnē altitudinem extollentē ſe aduerſus ſcientiaz dei. Uel tyrannū qui armis impugnat nomē ſanctum tuū. prime Petri 2. Ut benefaciētes obmuteſcere faciatis imprudentiū hominum ignorantiā. hoc facit xp̄s. Nam Matth. 21. De pueris hebreoꝝ reſpondit chriſtus. Ex quorū ꝟbis perfecta ſit laus qui ſpūs ſancti inſtinctu laudabant. qđ tamen videbat̄ pueriliter agt. hic locū habet qn̄ ſimplices recognoſcūt deuz: ⁊ alij peruertūt ſtudia cognitionis naturalis. ne cognoſcant ipſum deū. Item hoc in apoſtolis qui ſine litteris ⁊ idiote. Act. 4. Simplices ſicut colūbe. Matth. 10. Et ſicut oues in medio luporum et deſtruxerunt oēs inimicos chriſti. prime Cor. 1. Que ſtulta ſunt mūdi elegit deus vt cōfundat ſapientes ⁊ infirma ⁊c. ¶ Cōſequēter huius manifeſtationis rationem ſubnectit dicens.

¶ Quoniā videbo celos tuos opera digitoꝝ tuoꝝ lunam ⁊ ſtellas que tu fundaſti.

Tulliꝗ ſententia de diuina prouidētia.

¶ Tullius dicit in libro de natura deorū: ⁊ fuit dictum etiam ab Ariſtotele ꝗbuis in eius libris q̇ apud nos habent̄ non inueniatur: ꝙ ſi aliquis homo intraret palatium qđ videret bene diſpoſitum nullus eſt ita amens: qui licet nō videret quomō factū fuerit: quin percipiat ꝙ fabricatum ſit ab aliquo. Nos intramus mūdum: nec videmus quomō factū ſit: ſed ex hoc ipſo ꝙ eſt ita bene ordinatus. debemus percipere ꝙ eſt factus ab aliquo. Et hoc ſpecialiter oſtendit ordo corporum celeſtium.

Philoſophoruz erratuz.

Fuerūt quidam errātes qui cauſas rerum attribuūt neceſſitati materie. vñ dicunt facta omnia: ꝓpter caliduz ⁊ frigidū: ſiccum ⁊ humiduz: vt elementa que ſic conuenerunt: hoc autē ſi apparentiam poſſet habere in alijs. nullo tamen mō in celeſtibus corporibus: qꝛ non poſſunt attribui neceſſitati materie: ꝙ tantū diſtet hoc ab illo ⁊ tanto tempore cōpleant curſum ſuum.

Cur ſcriptura ſepe nos ad celos remittat.

hoc aūt niſi in cauſaz intellectiue opꝫ reducere. Et ideo ſcriptura quādo vult manifeſtare dei potentiā reducit nos in cōſiderationem celorum. Iſa. 40. Leuate in excelſum oculos veſtros: ⁊ videte quis creauit hec. Ideo dicit. (Qm̄ videbo celos tuos: opera digitorum tuoruz.)

¶ Dicit autez. (Opera digito=
rum.) propter tria. quia aliqua
cum digitis facimus attente et
diſtincte facimus. Et que de cor
poribus celeſtibus conſideran=
da: ſunt non reducuntur niſi in
cauſam intelligibilē. ¶ Et ideo
dicit. (Opera digitorum tuoꝝ.)
ps. Qui fecit celos in intellectu
Uel reſpondet ad id quod dicit
(Eleuata. Quādo quis facit ele
uari qđ graue eſt ſupponit hu=
merum: ſed quādo facit eleuari
qđ eſt leue. ſupponit digitum.
¶ Et ideo dicit. (Opera digito=
rum.) quaſi nomen ſit ei facere
celos. Iſa. 40. Quis appendet
tribus digitis molē terre. et ce=
los palmo ponderauit. Uel que
digitis facimus ſubtilia opera
ſunt. Ut oſtēdat ergo ꝙ hec ſub
tiliora ſunt alijs. dicit. (Opera
digitorum ⁊c.) Lunam vero no
minat ⁊ non ſolē propter genti
les: qui credebant eum ſummū
deum. ⁊ ideo ponit ſpecialiter.
(lunam ⁊ ſtellas.) in quibus nō
eſt manifeſta ratio erroris. Ec=
cle. 43. Species celi gloria ſtel=
Miſte larum mundū illuminās in ex=
rium. celſis dominus. ¶ Myſtice apo
ſtolos: vel ſcripturas (opera di=
gitorum.) Tres digiti. tres per
ſone. q. d. Opera totius trinita=
tis vel ſpiritus ſancti. (lunā.) ec
cleſiā (ſtellas.) doctores. Et hoc
deus fundauit.

¶ Quid eſt homo ꝙ memor
es eiꝰ: aut filiꝰ hominis quo
niā viſitas eum.

¶ Supra pſalmiſta admiratus
eſt diuine maieſtatis excellen=
tiam. Et nunc cōmemorat duo
beneficia diuinitus collata ho=
minibus. 2° ex hoc pſalmū ter=
minat in laudē ibi (Domine do
minus noſter ⁊c̄.) Circa primuz
tria facit. prio oſtendit clemen=
tiam dei ad homines: p cōpara
tionē ad ea que ſunt ſupra ho=
mines. ſcđo per cōparationē ad
primū hominez ibi (Gloria ⁊ ho
nore.) tertio per comparationē
eorū que ſunt ſub homine (⁊ cō
ſtituiſti.) Supra hominem du=
plex eſt natura. diuina. ſ. ⁊ ange
lica. Primo ergo ponit benefi=
cia per cōparationem ad deum.
ſcđo per cōparationē ad ange=
los ibi (Minuiſti.) primo expo=
natur ſm ꝙ cōpetit quantū ad
beneficia naturalia. ſecūdo quā
tum ad gratuita. Et ſm primuz
modū ⁊ circa eum duo facit. Pri
mo ponit ſpecialē curam homi
nis a deo. ſcđo familiaritatem
ſpecialez. (Aut filius hominis)
Mirabile eſt ꝙ quis magnꝰ ali
cui paruo ſpeciali familiaritate
coniungatur. ⁊ ideo primo pſal
miſta cōmemorat paruitatē ho Adm
minis ex conditione. (Quid eſt rand
homo) tam parua res. Job. 14. dei
Homo natus de muliere. et. 25. mētia
Homo putredo ⁊ filius hominis
vermis. ſcđo quantum ad origi
nem: quia etiam vilis. Job. 14.
Quis poteſt facere munduz de
immundo cōceptum ſemine. ⁊. 10.
Nonne ſicut lac ⁊c̄. ¶ Et ideo
dicit. (Aut filius hominis.) Sz
iſti ſic paruo: ſic vili deus quos
duo facit. ſ. ꝙ memoratus ē eiꝰ:
⁊ ꝙ viſitat euz. Primū pertinet
ad curam. ſcđm ad familiarita=
tem ſpecialem. Et eſt talis mo=
dus loquendi. Sicut ſi aliquis
artifex feciſſet magna: ⁊ inter
aliquid vnum minimū. ſ. acum.
Et quando fecit acum oſtendit
ſe habere eius ſcientiam. Sed

quod in diſpoſitione operū cu=
raret de acu eſſet valde mirabi
le. ¶ Et ideo dicit. (Quid eſt ho
mo.) ꝙ inter magnas creaturas
recordaris eiꝰ. Eccleſiaſtici. 16.
Ne dicas a deo abſcondar ⁊c. ⁊
que ē anima ⁊c. quia ꝑpter par
uitatem deus nō obliuiſcit tui.
Sed quid magnū eſt hoc. deus
habet curā de oībus. Sap. 12.
Nec eſt eñ alius ꝙ̄ tuꝰ cui cu=
ra eſt de omnibꝰ. Dicendū ꝙ de
homine habet ſpecialē curaz. ſ.
ꝙ in iudicio remunerētur actꝰ
eius. Job. 14. Dignū ducis ſup
huiuſcemodi aperire oculos ⁊c.
Itē non curā ſolū habet de ho=
mine: ſz familiaritatē habet cuz
eo. ⁊ hoc eſt qđ dicit. (Quoniam
viſitas eū.) Sola natura rōna=
lis eſt capax dei cognoſcēdo et
amando. Inquantū ergo deus
nobis preſens efficit per amorē
vel cognitionē: viſitat nos. Job
10. Uiſitatio tua cuſtodiuit ⁊c̄.
Sic ergo magna clementia dei
eſt in cōparatione hominis ad
deum: ſed ſequitur de homine
hoc in cōparatione ad angelos
quibus homo inuenitur propin
quus.

¶ Minuiſti eum paulomi=
nus ab angelis: gloria ⁊ ho=
nore coronaſti eum ⁊ conſti=
tuiſti eum ſuper opera ma=
nuum tuarum. Omnia ſubie
ciſti ſub pedibus eiꝰ: oues ⁊
boues vniuerſas: inſuper et
pecora campi. Uolucres ce=
li ⁊ piſces maris: qui peram
bulant ſemitas maris. Do=
mine dominus noſter: ꝙ̄ ad
mirabile eſt nomen tuum in
vniuerſa terra.

¶ In angelis inuenitur imago Mino
dei per ſimplicem intuitum ve= ratio
ritatis abſqꝫ inquiſitione. In ho hois
mine vero per diſcurſum. ⁊ ideo ab an
in homine aliquantulum. Inde gelo.
eſt ꝙ homines dicuntur angeli.
Mal. 2. Legem requirent ex ore
eius: quia angelus domini exer
cituum eſt. Eſt etiā homo corru
ptibilis ſed modicū qr aliquan=
do homo ī patria oīa ſine diſcur
ſu cognoſcet: ⁊ erit ſm corpus
incorruptibilis. prime Corinth.
15. Oportet corruptibile hoc in
duere incorruptionem. ¶ Con=
ſequenter oſtendit clementiam
dei ad hominē p cōparationem
ad ipſum hominem. cum dicit.
(Gloria ⁊ honore ⁊c.) Corona=
ri eſt regum. Deus fecit homi=
nem quaſi regē inferiorū. et eſt
gloria. ſ. claritas diuine imagi=
nis. ⁊ hec eſt quedā corona ho=
minis. prime Corint. 11. Uir ima
go eſt ⁊ gloria dei. ps. Signatū
eſt ſuper nos lumen vultus tui
domine. Sed ille honorat qui
nō ſubijcit alicui. Homo eñ nul
li creature naturali corporali
ſubijcit: quātū ad animā nec in
ingreſſu: nec in ꝑgreſſu. Non in
ingreſſu: quia a creatura nō p=
ducit: ⁊ libere agit: nec perit cū
corpore: ⁊ in hoc honor hominis
conſiſtit. ⁊ ideo dicitur. Sap. 2.
Nec iudicauerunt hominē ani
marū ſanctarū ⁊c. vſqꝫ fecit illū
ps. Homo cum in honore eſſet
non intellexit ⁊c. ¶ Conſequē=
ter cum dicit. (cōſtituiſti. Ponit
clementiam dei ad hominem
per cōparationē ad ea que ſunt
ſub homine. Quia voluit habe=
re hominem dominiū ſuper iſta

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

inferiora. Et circa hoc tria facit.
Primo ꝓponit dominiũ. ſcđo fa
cultatẽ dñandi. tertio numeruz
ſubditoꝝ. 2^m ibi (Omnia ſubie
ciſti.) tertiũ ibi (Oues ⁊ boues.)
Dicit ergo. Ex quo homo eſt
fec dediſti ei dominiũ. (Super
opera manuũ tuaruz.) Gene. 1.
Ut preſit piſcibus maris ⁊ volu
crib⁹ celi ⁊ beſtijs vniuerſe ter
re: ⁊ reptili quod mouet in ter-
ra. hoc habet per rationẽ: qua
excedit omnia animalia. ⁊ ideo
ſtatim cũ dicit. (Gloria ⁊ hono-
re) ſubdidit. (Conſtituiſti.) i. de
diſti dominiũ. ¶ Sed non q̃ di
cit q̃ homo habet auctoritatez
ſuper opera manuũ: non digito
rum: quia non ſubtilia vt ſunt
celi qui ſunt opera digitorum.
homo nõ põt ſibi ea ſubijcere. ⁊
ideo 2° oſtendit facultatẽ domi
nandi. (Omnia.) inquit (ſubie-
ciſti.) vt preeſſet ⁊ dominaretur
ad nutũ. hoc ſignatur Gene. 2.
Ubi deus adduxit omnia anima
lia ad Adã. Et hec ſubiectio ple
narie fuit ante peccatũ: ſed ali-
qua nunc reſiſtunt in penã pec-
cati. ¶ Tertio cuz dicit. (Oues
⁊ boues ⁊c. ¶ Enumerat ſubie-
cta. ⁊ ponit animalia vt etiam
plante intelligant. In animali-
bus autẽ quedã ſubijciunt ſm
totũ genus. ſuũ. ſ. animalia mã-
ſueta ⁊ domeſtica ſm ſuã natu-
rã. ſ. oues ⁊ boues. ⁊ hoc in fe-
minino dicit. (vniuerſas: quia
armenta fiunt precipue de vac-
cis ⁊ ouibus. Alia ſunt que nõ
ſubijciuntur ſm totũ genus: et
horum quedã ſunt greſſibilia: ⁊
quãtũ ad hoc dicit. (Inſuper et
pecora cãpi ⁊c.) ſ. apri: cerui: et
hmõi. ⁊ quedã volatilia. ſ. aues
⁊ quedaz natatilia ſicut piſces

¶ Poſſunt ⁊ hoc ad bñficia gra
tie referri: ⁊ tũc in hijs oia my- Miſte
ſteria chriſti numerant. Primo rium.
incarnationis. (Quid eſt hõ.)
Duo tãgit. ſ. cauſaz incarnatio
tionis: ⁊ ipſaz incarnationẽ. ⁊ di
cit. (Quid eſt homo.) Uidebat
eñ de⁹ oblitus hois: qñ expulſit
eũ de paradiſo: hmõi recordat
qñ reducitur ad illud p̃s. Me-
mento noſtri domine. Et hic ſe-
quitur incarnatio: q̃ viſitat. ⁊ iõ
dicit. (Aut filius hominis ⁊c.)
Quia licet totũ genus huma-
nũ viſitauerit. ſpecialiter tamẽ
illũ hominẽ aſſumptũ in vnitate
ypoſtaſis. heb. 1. Nũ unq̃ ange-
los apprehẽdit: ſed ſemẽ abrae
apprehendit. 2^m eſt paſſionis.
(Minuiſti.) ꝓpter paſſionẽ he-
bre. 2. Eum aũt qui in modicuz
q̃ angelus minoratus eſt ⁊c.
In hebreo habet (⁊ minues eũ
parum a deo.) quia coniunctus
eſt deo in vnitate perſone: ſed
minutus ꝓpter paſſibilitatẽ aſ-
ſumptã. tertiũ eſt beneficiũ re-
ſurrectionis in honore exhibito
apoſtolis que numerat per paſ
ſionẽ. phil. 2. In noie ieſu om-
ne genu flectatur ⁊c. Jo. 5. Ut
oẽs honorificent filiũ ſicut ho
norificant patrẽ. quartũ myſte-
riũ eſt aſcenſionis. (Conſtituiſti
eũ ſuper ⁊c.) Ephe. 1. Conſtituẽs
euz ad dexteraz ſuaz: ſupra om
nez principatuz ⁊ poteſtatẽ ⁊c.
quintuz myſteriuz eſt aduẽtus
ad iudicium. (Omnia ſubieciſti
⁊c.) i. conſtituiſti euz iudicez ſu-
per omnia. heb. 2. Nunc autez
necdum videmus omnia ſubie
cta. et tũc oia ſubijciunt ſub pe
dib⁹ eius. i. humanitate eius q̃
caput chriſti deus. ſcđe Corint.
11. Et ſunt pedes humanitas.

Jo. 5. Poteſtatẽ dedit ei iudiciũ
facere. Et hij in iudicio quidaz
boni: ⁊ horum quidam ſubditi
ſunt ſignati per (oues.) 2. Reg.
vi. Iſti qui ſunt oues quid fece
runt. Quidam predati ⁊ hij ſi-
gnati ſunt per. (boues.) Prouer
bio. 14. Ubi plurime ſegetes:
ibi manifeſta fortitudo bouis.
Quidaz mali: ⁊ horuz ſunt tria
genera. Jo. 1. Omne quod eſt in
mundo aut eſt concupiſcentia
oculorum: aut concupiſcentia
carnis: aut ſuperbia vite. Et pri
mo ponit luxurioſos: ⁊ hij ſunt.
(oues ⁊ boues ⁊ pecora campi.)
quia beſtialibus delectantur.
Joel. 1. Putruerunt iumenta in
ſtercore ſuo demoliti ſunt hor-
rea campi. Dicit quia vadunt p
amplam viam. Matth. 7. Se-
cundo ſupbos (volucres.) Mat
th. 13. Aues celi comederunt il-
lud. Deutero. 32. Deuorabunt
eos aues morſu amariſſimo. ter
tio cupidos. (qui perambulant
ſemitas maris.) Ad litterã. vel
mũdi. p̃s. In circuitu impij am
bulant. Job. 1. circuiui terraz et
perambulaui eam. ⁊ ſicut deus
eſt mirabilis ex eminentia ma-
ieſtatis. ita oſtenditur ex clemẽ
tia: ⁊ ideo concludit admiratio
nem. (Domine dominus noſter
⁊c.) Tamen ſciendum eſt: q̃ iſte
pſalmus eſt circularis. quia eũ
dem verſum habet: in principio
⁊ in fine. Quidam ſunt ſemicir-
culares: quia non repetunt to-
tum verſum: ſed partem: ſicut
Benedic anima mea domino. fi
nis in omni loco dominationis
eius.

¶ In finẽ pro occultis filij
p̃s dauid Nonus.

Confitebor tibi
domine in toto
corde meo nar-
rabo oĩa mira-
bilia tua.

Supra in pſalmo grãs
egit pro bñficijs
toti hũano generi collatis. In
iſto aũt pſalmo ſpecialiter gra-
tias agit pro beneficio ſibi col-
lato in in deſtructiõe inimicorũ
⁊ hoc patet ex titulo ſm hiero-
nimũ qui talis eſt. ¶ Uictori ꝓ Pſal-
morte filij canticũ dauid ⁊c. ⁊ tã mititu
git hiſtoriam. 2. Reg. 18. ⁊. 19. q̃ lus.
mortuo abſalon recuperauit re
gnũ. ⁊ pro iſto bñficio fecit iſtuz
pſalmũ. Sz in nr̃a littera titul⁹
occultior eſt. (In finẽ pro occul
tis filij p̃s dauid.) Occulta filij.
mors filij. ſ. q̃ per eã occultatur
ab oculis omniũ. ¶ Scđz myſte
riũ refert ad chriſtũ qui dicitur Miſte
filius antonomaſice: qui eſt fi- rium.
lius naturalis dei patris. Jo. 8.
Si fili⁹ vos liberauert vere libe
ri eritis. Itẽ filius dauid princi
paliter repromiſſus. Luc. 8. Mi
ſerere mei fili dauid. Pro occul-
tis filij ideſt. chriſti que occulta
ſunt. ¶ Duplex eſt filij dei ad- Du-
uentus. Primus fuit occultus plex ⁊
quantũ ad diuinitatem et eius filij dei
gloriã que latebat in infirmita- aduen
te carnis. Iſaie. 45. Uere tu es tus.
deus abſconditus. Secundus
erit manifeſtus. Luce. 23. Uide
bunt filium hominis venientez
in nube cum poteſtate mãgna ⁊
maieſtate. ¶ Item eſt duplex
chriſti iudiciũ: vnum occultum
⁊ hoc eſt in diſpoſitione mundi
ſm q̃ permittit bonos perſecu-
tionem pati a malis. pſalm⁹. Iu
dicia tua abyſſus multa. Item

Universidad de De… Bibliot…

aliud eſt manifeſtũ in fine. prime
Cor. 4. Quouſq; veniat dñs et
illuminabit abſcõdita tenebrarũ
et manifeſtabit cõſilia cordium.
Agit enĩ de occulto iudicio ſʒ ꝙ
boni afflictionẽ patiunt̃ a malis
Job. 30. Expectabã bona et ecce
mala: preſtolabar lucẽ: ⁊ erupe-
runt tenebre. ⁊ totum in ideʒ re
dit: q: gr̃as agit de liberatione
Pſalmi partitio. ab inimicis. ¶ Diuidit̃ autẽ iſte
pſ̃ in duas partes. Primo ponit
gratiarũ actionẽ. 2° materiã gra
tiarũ actionũ. ibi (in cõuertẽdo)
Gratias agit tripl'r. corde ore et
opere. Ore dupl'r laudãdo ⁊ pre
dicando. Laudando: quia dicit.
Cõfeſſio triplex. (Cõfitebor). Eſt aũt triplex con
feſſio. ſ. fidei. Ro. 10. Cõfeſſio fit
ad ſalutem. pſ̃. Dixi confitebor
⁊c. peccatorũ. Jac. vlti. Confite-
mini alterutruʒ peccata veſtra.
Laudis. 12. Coram oĩbus viuen
tibus cõfitemini ei ⁊c. Et de hac
confeſſione agit hic. O domine
cõfitebor tibi. i. gratias agam. i.
laudabo te. pſ̃. Laudabo nomẽ
dei mei ⁊c. Hec in corde: quia. 1.
Reg. 16. Homines vident q̃ ap-
parent. deus autẽ intuetur cor.
Contra qđ Iſaie. 39. ⁊ Mar. 7.
Populus hic labijs me honorat
cor auteʒ eorum longe eſt a me.
Sed dicit. (in toto): q: deus eſt
maior corde noſtro. Jo. 3. Et iđ
quantũcunq; laudemus ſm poſ
ſe noſtrum minus eſt ipſo. Deu
Toto corde amandus deus. te. 6. Diliges dominũ deũ tuuʒ
ex toto corde tuo. Qui ergo non
totum cor dat deo: ſed aliquid
aliud vult habere ſimul cuʒ ipſo
perdit eum. Jſa. 28. Anguſtatuʒ
eſt ſtratum: ita vt alter decidat:
⁊ pallium breue eſt: ⁊ vtrũq; ope
rire nõ poteſt. Ille ergo toto cor
de laudat eũ qui nihil aceptat

contra deum: ſed totum in eum
actu vel habitu refertur. Tho.
12. Opera dei reuelare ⁊ confite
ri. ſ. annunciãdo honorificuʒ eſt.
(narrabo.) predicãdo ⁊ annun-
ciãdo alijs: quia deus dat bene
ficia alijs cõmunicanda: et hoc
bene fit alijs annũciando. Luce.
8. Uade ⁊ annuncia quanta fe-
cerit tibi deus. ¶ Et ideo dicit.
(Narrabo mirabilia tua.) Sed
rationem habet quod dicit. (mi-
rabilia.) quia opera dei mirabi-
lia ſunt. pſ̃. Tu es deus qui fa-
cis mirabilia.

Sed quid eſt qđ di-
cit. (Oia.) Qõ. hoc videtur impoſſibile. Joã. 5.
Qui facit magna ⁊ inſcrutabi-
lia: ⁊ abſq; numero. Quomodo
ergo dicit. (Omnia).

Dicendũ ꝙ omnia ſm
gen⁹: vel oia
Diſſolutio. quecũq; narrat: omnia ſunt mi-
rabilia. vel omnia: quia intentio
narrãtis nõ dʒ ſiſtere in aliquo:
ſed procedere quantũ põt. Hyla
rius in li. de trinitate qui pie in-
finita proſequitur: ⁊ ſi nunq̃ per
ueniet proficiet tamẽ ꝓdeundo.
Eccleſia. 43. Glorificantes deuʒ
quantum poteſtis ſuperualebit
adhuc: ⁊ admirabilis maieſtas
eius. ⁊ q:. Nõne fecit deus ſan-
ctos ſuos enarrare mirabilia?

¶ Letabor ⁊ exultabo in te:
pſallã nomini tuo altiſſime.

¶ Hic gratias agit quantum ad
cor. Aliqui narrant alijs bona
ſua: ⁊ gaudent de ſe: ſicut pecca
tores. Luc. 18. De phariſeo qui
dicebat. Gratias tibi ago: quia
non ſum ⁊c. Sed hic gaudet in
deo ſemp. Eccl. 31. In omni da-
to hilarem fac vultum tuũ: et in

exultatione ſanctifica decimas
tuas. (Letabor.) interius in cor-
de. (⁊ exultabo in te.) exiliẽs ad
exteriorem letitiam. Abach. 3°.
Ego autem in dño gaudebo: et
exultabo in deo ieſu meo. (Pſal
lam). ¶ Hic gratias agit quan-
tum ad opus. Pſallere enim eſt
opus manuale: ⁊ per hoc intelli
gitur bona operatio: q: omnia
opera noſtra ad gloriam dei ter
minari debent. Matth. 5. Sic lu
ceat lux veſtra ⁊c. pſ̃. Pſallam
deo meo: quãdiu fuero. Sed ad
dit. (Nomini tuo altiſſime). q. d.
Deus non proficit ex hoc ꝙ (cõ-
fitebor.) ⁊ (pſallam) tibi: q: no-
men tuum altiſſimũ eſt: ſed no-
bis proficit. pſ̃. Oratio mea in
ſinu meo conuertetur. Job. 35.
Si iuſte egeris: qđ donabis ei:
aut quid de manu tua accipiet?
Ex. 22. Quid prodeſt deo ſi iu-
ſtus fueris: aut quid ei conferes
ſi immaculata fuerit via tua?

¶ In cõuertendo inimicum
meũ retrorſum: infirmabun-
tur ⁊ peribunt a facie tua.

¶ Hic ponit̃ materia gratiarum
actionis. Primo in ſpeciali ꝓ ſe.
ſcđo in generali. (Cõuertantur)
Circa primũ tria facit. Primo ꝓ
ponit factũ. ſcđo auctoritatẽ fa-
cientis laudat ibi (dñs in eter-
nuʒ permanet.) tertio ſubdit fru
ctum ibi (ſperent in te). Duplex
proponit factum ⁊ facti iuſtitiã.
ſcđm ibi (qm̃ feci.) Factum eſt
deſtructio inimici in qua dicit
tria: quia ſi aliquis deſtruitur
primo deficit a propoſito: ⁊ quã
tum ad hoc dicit. (In conuertẽ-
do inimicum meum retrorſum.)
ſupple in hoc (confitebor). i. da-
bo gratias deo. Tunc conuerti

tur inimicus retrorſum quando
deficit ab eo quod proponit. pſ̃.
Auertantur retrorſum ⁊ erube-
ſcant qui cogi. mihi mala. Se-
cundo debilitatur eius virtus.
Et quantũ ad hoc dicit (infirma
buntur). ſ. in ſua poteſtate. Hie-
re. 20. Dñs mecum eſt tanq̃ bel
lator fortis: idcirco qui ꝑſequũ-
tur me cadent et infirmi erunt.
tertio pereũt ipſi. ideo dicit (peri
bunt.) vel deſinendo impietatẽ.
⁊ hoc (a facie tua). i. cognitione
vel condẽnatione tua Uel (peri-
bunt.) te vindicante ⁊ ſententiã
te eorum malitiã. Uel (peribũt.)
a facie tua: quia te videre nõ po
terunt. Jſa. 26. ſm aliam trãſla
tionem. Tollatur impius ne vi-
deat gloriam dei.

¶ Quoniam feciſti iudiciuʒ
meum ⁊ cauſam meam: ſedi-
ſti ſuper thronum qui iudi-
cas iuſtitiam.

¶ Hic ponit iuſtitiã facti. Primo
ex parte ſua cum dicit. (Qm̃ fe-
ciſti.) Aliq̃n quis habet iuſtitiaʒ
non tamẽ hʒ iudicem qui faciat
eam. Aliq̃n habet iudicem ſʒ nõ
teſtem vel aduocatum: ſʒ iſte ha
bens iuſtitiam inuenit iudicem:
⁊ ideo dicit. (Quoniã feciſti iudi
cium meũ). i. dediſti. (⁊ cauſam
meam). i. teſtis meus. Hiere 29.
Ego ſum teſtis ⁊ iudex dicit do-
minus. Deus enĩ eſt iudex ⁊ te-
ſtis. inquantũ iudex facit iudiciũ
inquantũ teſtis cauſas defendit
ſecũdo ponit iuſtitiã facti ex par
te iudicis. ⁊ dicit de deo aucto-
ritatem iudicandi. (ſediſti ſuper
thronum.) qui ſedes. iudicis eſt
i. habes regiam poteſtatem ad
deſtruendũ malum. Prouer. 20.
Rex qui ſedet in ſolio intuitu ſuo

Universidad de Deusto Biblioteca

diſſipat omne maluȝ. Item ha-
bes amorē iuſtitie: ideo dicit (qui
iudicas iuſtitiam.) Hiere. 11. Tu
autem domine ſabbaoth qui iu-
dicas ꝛc. q. d. tibi propriū eſt hoc
pš. Iuſtus dominus et iuſtitias
dilexit. Iſa. 63. Ego qui loquor
iuſtitiam: ꝛ propugnator ſuȝ ad
ſaluādum. ¶ Uel ſi hoc ad chri-
Expo- ſtum referatur. (Qm̄ feciſti ꝛc.)
nit lo- chriſtus iudicatus fuit ꝛ cauſaȝ
cus de habuit. Job. 36. Cauſa tua q̄ſi
xp̄o. impij iudicata eſt. Sȝ fuit cauſa
ſua: qꝛ peruenit ad gloriā ſuam
(ſedes). ſ. deus pater. (ſup thro-
num). i. animā chriſti. Uel chri-
ſtus ad dexteram dei patris ſe-
det. Cetera adapta vt vis.

¶ Increpaſti gentes et pe-
rijt impius: nomen eorū de-
leſti in eternum ꝛ in ſeculum
ſeculi.

¶ Supra oſtendit p̄s iudicium
facti ex parte ſua: qꝛ in hoc ē fa-
ctum ſibi iudiciuȝ debitum ꝛ ex
parte iudicis. hic oſtendit iudi-
cium ſiue iuſtitiā factam ſibi ex
Ordo parte vindicatorū. Et primo po-
dei in nit ipſaȝ iuſtitiā. ſecūdo exponit
puniē ibi. (Inimici defecerunt). Domi
disma nus puniēs malos tria per ordi
lis. nem facit in eis. Primo quia nō
ſtatim procedit ad vltimā penā
ſed primo reprehendit. ſcd̄o niſi
corrigātur punit. tertio extermi-
nat. ¶ Quantum ad primū dicit
(increpaſti.) per predicatores.
Iſa. 58. Annuncia populo meo
ſcelera eorū: ꝛ domui iacob pec
cata eorum. ſcd̄e Thi. 4. Argue
obſecra increpa in omni patien-
tia ꝛ doctrina. Item per tribula
tiones. Job. 33. Increpat quoq͂
per dolorem in lecto: ꝛ oſſa illius
marceſcere facit. Et quantuȝ ad

hoc dicit. (perijt impius.) vel ab
ſalō vel diabolus. Job. 4. Quia
nullus intelligit in eternū peri-
bunt. (Increpaſti gentes). i. de-
ceptas. (et impius.) concitans.
(perijt.) qꝛ tota multitudo rebel
lauit. ſed nō eſt deſtructa qꝛ fuit
ſeducta. ¶ Quantū ad tertiū di-
cit (nomē eoꝝ deleſti.) qd̄ impū
perpetuare nituntur: ſed ipſi in
perpetuum non inuenientur.

Contra. Nomē iude ē Q̄ō.
in memoria.

Dicendū q̄ holes non Diſtin
intendūt no- tiō.
men magnificare in malo ſed in
bono. ſed nomen iude manet in
malo. Prouer. 10. Nomē impio-
rum putreſcet. Hiero. dicit q̄ q̄-
dam ignotus vt in memoria eēt
combuſſit tēplum: ꝛ ſic in malo
remanet nomen malorum.

¶ Inimici defecerunt fra-
mee in finem: ꝛ ciuitates eo-
rum deſtruxiſti.

¶ Hic exponit q̄uō perijt: ꝛ duo
facit. Primo aſſignat cauſaȝ q̄re
perijt. ſcd̄o modū ibi. (Perijt me
moria. Cauſa quare perijt eſt:
quia perijt illud vnde ſibi voluit
facere nomē. Quādoq͂. ſ. aliqui
faciunt ſibi nomen ex potentia
militari ꝛ bellorū. vnde Gene. 6.
Hij ſunt potētes a ſeculo viri fa
moſi. Aliquādo edificādo ciui-
tatem. Eccle. 40. Edificatio ciui
tatis canfirmabit nomē: ꝛ ſuper
hanc mulier immaculata cōpu-
tabitur. Sicut nomē romuli per
romā: ſed dn̄s deſtruxit vtrūq͂.
(framee). ſ. gladij. (inimici). ſ. ho
minis. (defecerunt.) (in finem.)
pš. Ibi confregit potentias. (ci-
uitates eorum deſtruxiſti). Iſa.
1. Terra veſtra deſerta: et ciui-

tates veſtre ſuccenſe igni. Hic
inimicus ſpecialiter diabolus.
Matth. 13. Inimicus hō hoc fe-
cit. Framea eius. tentatiōes. Ci
uitates. mala conſilia q̄bus vti-
tur ad peruertendum bonos.

¶ Periſt memoria eorū cum
ſonitu: ꝛ dominus in eternuȝ
permanet. Parauit in iudi-
cio thronū ſuum: ꝛ ipſe iudi-
cabit orbem terre in equita-
te: iudicabit populos in iuſti
tia. Et factus eſt dominus
refugiuȝ pauperi: adiutor in
opportunitatibus in tribu-
latione.

¶ Hic ponitur modus quo p̄ijt.
dupliciter exponit̄ hoc. (Perijt.)
i. ſimul pereunt memoria ꝛ ſoni
tus eorū. Mali ſonitum faciunt
concutiendo regna deſtruūt ci-
uitates. Eze. 31. Omnes traditi
ſunt in mortem ad terrā vltimā
in medio filiorū hominū ad eos
qui deſcendunt in lacū. Uel (im-
pij.) Quādo quis malus homo
deſtruitur ſed nō ſine magno tu
multu: quia oportet aliquā tri-
bulationē pati. vt patet Mar. 9.
quādo diabolus exiuit clamās
et multū diſcerpēs. Littera hie
ronymi habet. (Perijt memoria
cum impijs.) quia nihil boni fe-
cerunt vnde memoria eorū ma-
neret in bono. Eccleſ. 6. Fruſtra
venit ꝛ pergitur ad tenebras: et
obliuione delebitur nomē eius
(et dominus in eternū ꝑmanet.)
¶ Hic ponit auctoritatē facien-
Sex tis ꝛ tāgit ſex conditiones circa
condi- iudicium dei. Primo q̄ non eſt
tiones momentaneū ſed eternū. Alio-
diuini rum potētatus vita breuis: ideo
iudicij pš dicit (dominus in eternū per

manet.) Hierony. habet (ſedet
quaſi ad iudiciū dominus.) Iteȝ
dicit q̄ ſemper promptū eſt: alio
rum nō ſic eſt. vnde dicit. (Para-
uit in iudicio thronū ſuuȝ). i. pa-
ratum habet. Iſa. 3. Stat ad iu-
dicandū dominus: ſtat ad iudi-
candos populos. Item dicit q̄ ē
vniuerſale. vnde dicit (iudicabit
orbem terre.) ꝛ nō ſoluȝ iudeos
Gene. 18. Abſit a te dn̄e vt per-
das iuſtum cum impio. Item q̄
eſt iuſtum. vnde dicit (in equita-
te: iudicabit populos in iuſtitia)
Duo dicit. ſ. equitatē ꝛ iuſtitiaȝ:
quia iuſtitia importat executio-
nem eorū que ſunt ſm ſe iuſta:
que nō ſunt iuſta in aliquo ca-
ſu: quia regule ꝛ numerus ſunt
circa ꝯtingentia: nec poſſunt ad
aptari ad ſingula particularia:
ſed in aliquo caſu intermittun-
tur: ſicut ſunt quedā regule ꝛ nu
merus ꝛ ꝯcluſiones que in caſu
ꝓpter aliquid nō ſeruantur. Ap
plicatio aūt horum principioruȝ
vniuerſaliū ad facta vniuerſalia
pertinet ad equitatē. Hierony.
dicit. (iudicabit populos in eq̄-
tate.) quia ad ſingularia ē equi
tas que quodāmodo reſtringit
ꝛ regulat iuſtitiaȝ. Item dicit q̄
eſt miſericordia plenū. Hoc com
mendatur ex perſona cui ſit mi-
ſericordia: puta ſi facis indigēti.
Luce. 14. Cum facis prandium
aut cenam noli vocare amicos
tuos aut cognatos neq͂ vicinos
diuites ꝛc. Job. 30. Flebā quon
dam ſuper eo qui afflictus erat:
et cōpatiebatur anima mea pau
peri. ꝛ ideo dicit. (Factus eſt do-
minus refugium pauperi). ſ. op
preſſo. Iſa. 1. Subuenite oppreſ
ſo iudicate pupillo defendite vi
duam. p̄s. Judicate egeno ꝛ pu-

Universidad de Deusto Biblioteca

pillo: humilem ⁊ pauperem iu-
ſtificate. Et hoc verum vbi ha-
bent iuſtitiam. Leuiti. 19. Non
iniuſte iudicabis: neq; conſide-
res perſonam pauperis ⁊ nō ho
nores vultum potentis. Itez ex
tempore: quia. ſ. tempore quādo
indigent eſt accepta miſericor-
dia eius. Eccle. 35. Speciosa eſt
miſericordia in tempore tribula
tionis: quaſi nubes pluuie in tē-
pore ſiccitatis. Et ideo dicit (ad-
iutor in tribulatione.) ⁊ addit (in
opportunitatibus.) quia tempo
re tribulationis homines cōuer
tuntur ad deum: et tunc eſt eis
predicandum. ¶ Et poſſunt hec
de chriſto exponi. (dominus in
eternum permanet.) quia ieſus
chriſtus heri et hodie. (parauit
iudicium.) quia (ſedet in throno
ſuo iudicans). (Et ipſe iudica-
bit orbez terre in equitate.) Iſa.
59. Indutus eſt iuſtitia vt lorica
et galea ſalutis in capite eius.

Chri-
ſto cō-
gruit
locus.

¶ Et ſperent in te qui noue-
runt nomē tuum: quoniā nō
dereliquiſti querentes te do
mine. Pſallite domino q̄ ha
bitat in ſyon: annunciate in-
ter gentes ſtudia eius. Quo
niam requirens ſanguinem
eorum recordatus eſt: non ē
oblitus clamorē pauperum.

¶ Supra pſ̄ poſuit factum de
quo gratias egit: ⁊ auctoritatez
facientis. Hic ponit fructum fa-
cti. Et primo quantum ad alios.
ſecundo quantuz ad ſe ibi. (Mi
ſerere mei domine ⁊ vide.) Pri-
mo ponit triplicem fructum in
alios. Primus eſt notitia vel fi-
ducia nominis dei. ſecundus ſpi
ritualis letitia diligentium euz.
tertius denunciatio nominis ei⁹
ſecundū ibi. (Pſallite.) tertium
ibi (annunciate.) Hos fructus
inducit per modum exhortatio-
nis. Et circa hoc tria facit. Pri-
mo inducit ad ſperandum. ſecū-
do oſtendit quibus cōuenit ſpe-
rare. ⁊ tertio querere. Dicit ergo.
(Et ſperent in te.) Eccleſiaſti. 2.
Qui timetis dominum ſperate
in illum. Sed vnde venit? (quia
nouerunt nomē tuum.) Ex duo-
bus enim ſpes conſurgit q̄ ſit
potens: ⁊ hoc patet (quia domi-
nus nomen illi.) ⁊ q̄ ſit volens:
quia ſumme bonus. vnde Luce
18. Nemo bonus niſi ſolus de⁹
Et precipue hoc nomen Ieſus.
Matth. 2. Ipſe ſaluū faciet po-
pulum ſuum ⁊c. Phili. 2. In no-
mine Ieſu omne genu flectatur.
Et quare? (quia nō derelinquis
querentes te.) Sapien. 1. Inue
nitur ab hijs qui non tentant il-
lum: apparet autem eis qui fi-
dem habent in illum ſcilicet qui
querunt eum bona intentione:
quia mali non inueniunt eum.
Ioan. 7. Queretis me ⁊ non in-
uenietis. Item: vbi eſt: quia non
inter cognatos ⁊ notos. Luce. 2.
Iob. 28. Nec inuenitur in terra
ſuauiter viuentium. ¶ Tertio
inducit ad ſecundū fructum. ſcz
ad letitiam. (Pſallite domino
qui habitat in ſyon.) Dominus
dicitur habitare in loco non cor
poraliter. 2. Regū. 6. Dauid po-
ſuit archam in ſyon: ſed ſm ve-
ritatem habitat in eccleſia. Syō
interpretatur ſpecula. ⁊ in eccle
ſia ſpeculamur eterna. Iſti er-
go debemus pſallere. i. gaudere
corde ⁊ ore et operibus pro be-
neficijs datis. ¶ Tertio indu-
cit ad tertium fructum (annun-
ciate.

ciate. 1. Pe. 4. Unuſq̄ſq; ſicut ac-
cepit gratiā in alterutrū illā ad
miniſtrātes. Et iō prio īducit q̄
debeāt ānūciare Greg. Ille vbe
res fruct⁹ ſue p̄dicationis colli-
git qui ſemina bone operationis
p̄mittit. (inter gētes): idest inter
gētiliter viuētes. i. inter pctōres
Iſa. 21. Occurrētes ſitiēti ferte
aquā. (ſtudia) ideſt curā ei⁹ ſiue
ſollicitudinē de ſalute humani
generis. Hiere. 29. Ego cogito co
gitatiōes pacis. ſcdo hec ſtudia
exponit ibi. (Qm̄ requirens ⁊c.)
Illud qđ aliquis cū ſtudio ⁊ di
ligentia facit nō obliuiſcit quin
illō faciat. Deus aūt ſtudioſus
eſt ad ſalutē hominū: ⁊ ideo nō
obliuiſcit. Duo faciūt obliuionē
ſcz mors pſal. Obliuioni datus
ſuz tanq̄ mortuus a corde. Item
paupertas Prouer. 19. Frēs hois
pauperis oderunt eū. Apoc. 6.
Quare nō vindicas ⁊c. Si deus
nō obliuiſcit mortuorū. (Qm̄ re
quirēs ſanguinē eorū) ſcz te que
rentiū: etiā ſi cōtingat eos occi-
di ⁊ hoc iudicādo. pſal. Uel (re-
quiret) ſcōrū ſanguinē in reſur-
rectiōe reparādo illum Sap̄ 5.
Ecce quō cōputati ſūt ⁊c. ¶ Di
citur autē (recordatus). non qđ
ſit oblitus ſed q2 videt oblitus
propter dilationē. Itē non obliui
ſcit pauperū ⁊ puorū. vnde (non
eſt oblitus clamorē pauperuz).
p̄s. Iſte paup clamauit vl in pe
riculis: vel in oratione. Iaco. 5.
Clamor eorū ⁊c. p̄s. Non ſpre-
uit neq; deſpexit depcationem
paupis. Exo. 3. Uidēs vidi affli-
ctionē populi mei qui eſt in egy
pto: ⁊ deſcendi liberare eum.

quāto
ſtudio
de⁹ nřa
curet.

¶ Miſerere mei dn̄e vide hu
militatez meam de inimicis
meis. Qui exaltas me ī por-
tis mortis.

¶ Hic ponit fructū q̄tum ad ſe.
Et p̄° cōmemorat bn̄ficium. ſcdo
ponit fructū ibi (vt annūciez ⁊c.)
Beneficiū duplex. vnū futuruz.
aliud habitū. (Qui exaltas ⁊c.)
prio duo facit. Prio ponit miſe-
ricordiā. ſcdo miſericordie mo-
tiuū. Futurū bn̄ficium eſt miſe-
ricordia. (Miſerere mei). p̄s. Mi
ſericordia dn̄i plena eſt terra. Mo
tiuū ad eam ꝯſideratio dei. (vi-
de) ideſt cōſidera (humilitatem
meā). Hec hūilitas nō importat
virtutē: ſicut illud. Si nō humi
liter ſentiebā. ſed deiectiōez. Un̄
Hier. hz (afflictionē de inimicis
meis) qua. ſ. affligūt me. Uel alr
(vide humilitatē): q2 humilib⁹
dat gratiā. Sed hoc pōt cōſide-
rare ex cōſideratione inimicorū
qui ſunt ſupbi ⁊ mali. ¶ Conſe
quēter cōfitet bn̄ficium habitū.
(Qui exaltas me ⁊c.) q. d. De tā
to piculo eruiſti me: qui non re
ſtabat niſi vt morerer. Hiere. 9.
Aſcēdit mors p feneſtras nr̄as:
ingreſſa eſt domos nr̄as diſper
dere puulos deforis. ¶ Spūali
ter aūt porte mortis ſunt here-
tici. Mat. 17. Porte iferi nō p̄ua
lebūt aduerſus eam. Et ſenſus
hois. Hier. 9. Mors itroiuit per
feneſtras. Odiū verbi dei. pſal.
Oēm eſcaz abhominata eſt aia
eorū: ⁊ appropinquerūt vſq; ad
portas mortis. Tētationes ⁊ vi
tia. Sap̄. 16. Deducis ad portas
mortis ⁊ reducis. Qui g̊ liberat
ab iſtis: dicat. (Exaltas me) i. li
beraſti me de portis mortis.
¶ Conſequenter cum dicit.

Quid
nomie
porta-
rū im-
portet

¶ Ut annūciem oēs lauda-
tiōes tuas in portis filie ſyō.

Universidad de Deusto Biblioteca

Eponit fructum:ſed ordine re
trogradu. Prio annunciatiõis.
ſcdo exultatõis ibi.(Exultatio)
tertio cognitõis ibi.(Cognoſce
tur). Dico q̃ miſert⁹ es:ꝛ peto
q̃ miſerearis:ꝛ hoc vt(annũciez
p̄dicatiões). Antiq̃tus iudicia
fiebant in portis. Et iõ dicit (in
portis filie ſyon)ideſt hierl'm q̃
ſubiecta erat arci que vocabaꝶ
ſyõ.q.d.In multitudine populi
hieroſolymitani (annũciem oẽs
laudatiões)non q̃(oẽs): ſed de
oĩ genere laudis.Itẽ(porte filie
ſyon)ideſt eccleſie dñr doctores
eccl'ie Iſa.52.Ponã portas eius
in lapides ſculptos: vniuerſos
filios tuos a dño.Item iuſtitie.
Hec porta dñi iuſti intrabũt per
eam: vt dicit p̄s. Itẽ bone cogi=
tationes.pſal.Seras portarum
tuarum.ꝛ in his ergo portis(an
nunciabo laudes tuas).

Iudi= cia an= tiqt⁹ fiẽ bãt in portis

**Exultabo in ſalutari tuo:
infixe ſunt gẽtes in interitu
quẽ fecerũt. In laqueo iſto
quẽ abſcõderunt: cõprehen
ſus eſt pes eoꝝ. Cognoſceꝶ
dñs iudicia faciẽs:in operi=
bus manuũ ſuarum compre
henſus eſt peccator.**

Poſito vno fructu.ſ.predica=
tiõe diuine laudis. Hic ponitur
ſm.ſ.letitiã ſpũalez a deo.Et p̄°
ponit ſuã exultationem.ſcdo oc
caſionẽ exultãdi ibi (infixe ſunt
gẽtes).Dicit ꝗ(annunciem oẽs
laudes tuas)ſꝫ he nõ eſſent ſte
riles:ſi ita eſſent in ore q̃ nõ in
corde.Eſſet iocũditas.p̄s. Deo
nr̃o iocunda ſit laudatio. Et iõ
ſubdit.(Exultabo i ſaluta tuo.)
Nõ in mũdo vel in carne ſed in
tua ſaluatiõe qua me exaltas.
Uel in xp̄o ſaluatore. Abach.3.
Exultabo i deo ieſu meo.1. Re=
gũ.2.Letata ſũ in ſalutari tuo.
Occaſio exultatiõis eſt inimico
rũ deſtructio qui pſequunꝶ ſan
ctos.Et pſequũtur ſcõs dupl'r.
Prio violẽtia.ſcdo fraudulẽtia.
Dicit ꝗ q̃ntum ad pu^m^(infixe
ſunt gẽtes).ex hoc q̃ pauerunt
occaſionẽ alijs ipſi occiſi ſũt.Et
iõ dixit(ifixe).vel ſm Hier.(ſub
merſe)q̃ illud qd̃ infigiꝶ depmi
tur cũ violẽtia.Et iſti q̃ alios cũ
violẽtia occidere videbanꝶ:vio=
lẽter oppſſi ſũt.Iſa.59.Semite
eoꝝ icuruate ſũt in eis.p̄s. Gla
dius eoꝝ itret ꝛc. Uel ſpũal'r
q̃s imergiꝶ in interituz qñ facit
pctm̃:q̃ ex hoc penã eternaz in
trat ꝛ dãnaꝶ.ꝛ in his opib⁹ infi=
gũtur ex ꝯſuetudie.Iob.18.Im
miſit in rete pedẽ ſuũ:ꝛ i m acul'
ei⁹ ambulat. Quãtũ ad 2^m^ di
cit.(In laqueo iſto).Inſidiato=
res auib⁹ꝛ alalib⁹ ponũt laq̃os
ſic q̃ iſidioſe pcedũt.p̄s.Laqueũ
parauerũt pedib⁹ meis.Et dicit
(abſcõderũt).q̃ ad l'ram aucu=
pes abſcõdũt laqueos.ſic frau=
dulẽter p verba pacis que dant
parãt venenũ ſeductõis.p̄s.In
via hac q̃ ambulabã abſconde
rũt ſupbi laqueũ mihi. Ter=
tius fruct⁹ ẽ agnitio diuie maie
ſtatis.(cõprehẽſus eſt pes eoꝝ)
ideſt malus affect⁹ eoꝝ.Oſee.13
Colligata ẽ iniq̃tas effraim:ab=
ſcõditũ eſt pctm̃ eius: qui incli=
nanꝶ ſolũ ad malũ. Et iſti abſcõ
dunt laqueũ:ſed fruſtra:q̃(co=
gnoſceꝶ dñs).Et p que? q̃ i ope
rib⁹.Aliq̃ aliq̃ in pſperitate nõ
cognoſcũt deũ ſicut pharao: ſꝫ
in aduerſitate.p̄s.Imple facies
eoꝝ ignominia.Et iõ dicit(iudi
cia faciens).Que aũt ſint iudi=

cia dei ſubdit(in opibus). Pro=
priũ diuine ſapie eſt q̃ diſponat
oĩa ſuauiter.Sap̄.8.Et hoc fa=
cit dãdo reb⁹ vt per pprias for=
mas in pprios fines tẽdant ſic
per ea p que cogitãt pctõres of
fendere incidũt i penas.Iob.5.
Qui apphẽdit ſapiẽtes in aſtu=
tia eoꝝ.Et iõ dicit. (In opibus
manuũ ſuaꝝ ꝯprehẽſus eſt pec
cator). Prouer.5. Iniq̃tates ſue
capiũt ipiuz:ꝛ funib⁹ pctõꝝ ſuo
rũ cõſtringitur.Iob.18. Precipi
tauit eũ ꝯſilium ſuũ.Itẽ(cogno
ſceꝶ dñs).hic a ſcis.Etiã fugiẽs
laqueũ.Prouer.1.Fruſtra iaciꝶ
rete añ oculos pẽnatorũ. Dicit
ibi gl.Facile euadit laqueos in
terris q̃ ſemp hꝫ oculos i celis.
Hier.Unuſq̃ſq꜠ ſecuz portat fu=
nes vincula ꝛ tormẽta vnde ſu=
ſtinet mala:ꝛ occulto dei iudi=
cio comprehẽdũtur peccatores
in laqueos quos abſcondunt:ꝛ
iuſti euadunt .

**Cõuertanꝶ pctõres in in
fernũ:oẽs gẽtes que obliui
ſcũtur deũ.Qm̃ nõ in finem
obliuio erit paupis:patien=
tia paupeꝝ nõ pibit in finẽ.**

Supra p̄s.pſecut⁹ eſt de iudi
cio dei q̃trũ ad ſuos aduerſari=
os.hic pſeq̃tur q̃tuz ad totũ hu
manũ genus:ꝛ q̃tuz ad mala q̃
vbiq꜠ p peccatores aguntur.Et
circa hoc duo facit.Prio per mo
dũ oratiõis p̄nũciat dei iudiciũ
ꝯ malos. ſcdo ponit maloꝝ pro
greſſum.(Ut q̃d dñe ꝛc.) Circa
p̄muz duo facit.Prio prenũciat
peccatorũ penam.ſcdo expoſcit
diuinũ iudiciũ puniẽs ibi. (Ex=
urge dñe). Circa primũ tria fa=
cit.Primo prenũciat optandam
penam.ſcdo ponit cãm pene ex
parte peccatorũ ibi(oẽs gẽtes)
tertio ex parte iuſtorũ.(Qm̃ nõ
in finẽ).Dicit ergo. (Cõuertan
tur).Hec petitio dupl'r põt intel
ligi.Uno mõ de punitione ma=
lorũ in preſenti per mortẽ. Alio
modo in futuro per penam eter
nam.Et dicit.(Conuertanꝶ pec
catores)ideſt puniantur.

Sꝫ nũquid hoc
eſt petendum.

Qõ ſan peten= dum q̃ pctõ= res pu niãꝶ .

Dicẽdũ eſt q̃ pp̄heta di
cit hoc p modũ
prenũciatiõis ꝛ nõ petitiõis vel
cõformando ſe diuine volũtati.
p̄s.Introibũt in inferiora terre.
Iſa.14.Uerũtñ in iſernũ detra=
heris in pfundũ laci.Uel p iſer=
nũ intelligiꝶ obſtinatio mẽtis in
pctõ ꝛc.Etiã viu⁹ in iferno ꝯuer
tiꝶ peccator:qñ initiur in obſti=
nationẽ.Rom.1. Tradidit illos
de⁹ in reprobũ ſenſuz.q.d.in hac
vita deijciãtur. Eſt ꝗ pena ꝯuer
ſio in infernũ vt dcm̃ eſt. Cã pe
ne eſt obliuio dei.Qui eñ rece=
dit ab vno termino diſponit ſe
ad tendendũ in aliũ.Duo termi
ni hoĩs ſunt:dei fruitio:ꝛ gehẽ=
na.ꝛ hoc eſt qd̃ dicit.(Cõuertã=
tur ꝛc.)ſcꝫ illi pctõres qui(obli
uiſcũtur).dei mãdatoꝝ ꝛ bene=
ficiorũ eius.p̄s.Obliuiſcere bñ=
ficiorũ ꝛ mirabiliũ eius que oñ=
dit eis.Deuꝶ.32.Deũ qui te ge
nuit dereliq̃ſti ꝛ oblitus es dñi
creatoris tui. Ex p̄te iuſtorũ eſt
alia cã que petit vidictã de pec
catorib⁹.Sũt aũt in iuſtis duo
que exigunt vindictã.ſ.abiectio
tpalis:ꝛ virt⁹ ſpũal'. Quãtuz
ad primũ dicit.(Qm̃ nõ in finez
obliuio erit paupis).Res viles
habẽtur deſpectui. ſmo tradiꝶ
obliuioni.ſed nõ ſic tradunꝶ ob

lluioni iuſti apud deũ. Jaco.2.
Deᵘ elegit paupes: diuites in fi
de: heredes regni qđ repromiſit
deus diligẽtibᵘ ſe. Mat.5. Bea-
ti pauperes ſpũ qm̃ ipſoꝝ eſt re
gnũ celoꝝ. Ergo lʒ hic videãtur
obliuioni traditi: hoc tñ non eſt
in finem) ſcʒ finalr. Jſa.54. Ad
punctũ in modico dereliq te: ⁊ in
miſeratõibᵘ magnis cõgregabo
te. Et ſeqᷓtur. Et in multitudine
ſempiterna miſertᵘ ſum tui. Qñ
eñ recordabit: ⁊ tũc puniet op-
primẽtes ꝑs. Non obliuiſcet mi
ſereri deᵘ: neqꝫ continebit in ira
ſua miſicordias ſuas. ¶ Quã-
tũ ad ſm (patiẽtia pauperũ ⁊c.)
Uel (expectatio) ſm hiero. Cuʒ
eñ hic ſuſtineãt oppreſſionẽ pa
tiẽter ⁊ pauptatẽ ex patiẽtia me
rẽtur vindictam. nec (expectatio
peribit in finẽ) qꝛ cõſequent bo-
num qđ expectant. Aliter (in fi-
nem). qui ſcʒ eſt vita eterna.

Quõ an in pñia ſit patientia Dilu- dio.

Sed nunqđ patientia eſt in patria?

Dicendũ ꝙ nõ ſm eẽntiã: ſed ſcđm fructũ. ſecus de charitate ⁊ iuſti
tia que erunt etiã ſm eſſentiaʒ.
¶ Conſequenter cum dicit.

¶ Exurge dñe nõ ꝯfortetur
hõ iudicent gẽtes i ꝯſpectu
tuo. Cõſtitue dñe legiſlato-
rem ſuper eos: vt ſciant gen
tes quoniam hoĩes ſunt.

¶ Prenũciat diuinũ iudiciũ. Et
circa hoc tria facit. Pˢᵒ excitat
iudicẽ. ſcđo iplorat iudiciũ. ter-
tio oſtẽdit iudicij fructus. Dicit
ꝙ (nõ eſt oblitᵘ in finẽ paupeꝝ).
vñ ipſe q̃ſi vnus de paupibᵘ di-
cit. Dñe rogo vt nõ differas vſ-
qꝫ in finẽ ꝑmiare. ſed (Exurge).
Et circa hoc tria facit. pᵒ repu-
diat prauũ ſiue humanum iudi
ciũ. hõ eñ humanitᵘ abſqꝫ rõne
opprimẽs. (nõ ꝯfortet) ideſt non
valeat facere qđ vult. prouer.29.
Cuʒ ipij ſumẽt ꝑncipatũ gemet
ppl's. ſcđo expoſcit iudiciũ alte-
rius (iudicẽtur gẽtes) nõ ſm vo
lũtatẽ humanã ſed (in cõſpectu
tuo) ideſt tuo iudicio q̃ſi appel-
lo ad te. Actu. 25. Añ tribunal
ceſaris ſto: ibi opʒ me iudicari.
ꝑs. Judica me dñe qm̃ ⁊c. tertio
petit auditorẽ. (Cõſtitue legiſla
torẽ) ſcʒ filiũ tuum. Jſa.23. Dñs
legifer nr̃. Uel alr. (Cõſtitue le-
giſlatorẽ). ideſt punitorẽ ſm le-
gẽ tuam. ſm eñ legeʒ pena iſer
tur. hier.hʒ. (Pone eis terrorẽ)
Alia trãſlatio. (Mitte eis ama-
ritudinẽ). Glo. (nõ cõfortet hõ).
ideſt antixp̃us: (iudicẽtur) i. pu-
niant. Fructᵘ iudicij: qꝛ recogno
ſcũt ſe eſſe hoĩes: (ſciãt gentes
qm̃ hoĩes ſunt) fragiles pecca-
tores ⁊ mortales. Jſa.28. Uexa
tio dat intellectũ. Sic alexãder
qñ fuit percuſſus recognouit ſe
non filiũ iouis: ſed mortalem: vt
ipſe ait ſuis militibus.

¶ Ut quid dñe receſſiſti lon
ge: deſpicis in opportunita-
tibᵘ in tribulatiõe. Dum ſu-
perbit impiᵘ incẽditur pau-
per: cõprehendũtur in conſi
lijs quibus cogitant.

¶ Hic ponit ꝓceſſu ipioꝝ. Et pᵒ
ponit cãm neqᷓtie eoꝝ. ſcđo de-
ſcribit nequitiã ibi. (Cuiᵘ male-
dictõe ⁊c.) tertio ꝯ eã implorat
diuinũ auxiliũ ibi. (Exurge dñe
deus). Cã nequitie eſt duplex.
ſ. ꝑmiſſiua ⁊ iductiua. ſcđa ibi.
(Qm̃ laudat peccator). Circa ꝑ

dupl... nequi... tie d...

mũ tria facit. Pˢᵒ ponit diuinã
diſſimulationẽ que videt cauſa
male agendi malis. Eccl.8. Qꝛ
nõ profert cito cõtra malos ſen
tẽtia: abſqꝫ timore filij hominũ
perpetrãt mala. vñ ſubdit. (Ut
quid dñe receſſiſti lõge) a nobis
inq̃ʒtũ nõ punis affligẽtes nos:
⁊ in hoc videris nos deſpicere:
(in opportunitatibᵘ) ideſt tpe in
quo deberes ferre auxiliũ. Uel
(in opportunitatibᵘ) ideſt opor
tune hoc facis: qꝛ ſci inde ꝓfici-
unt ad meritũ vite eterne. ſecũ-
do ponit diſſimulatiõis effectũ.
(Dũ ſupbit ipius). Et ponit du
plicẽ effectũ in malis. Supbiaʒ:
eo ꝙ nõ ſtati puniũtur a deo: et
iđ dicit (ſupbit ipius) in ꝓſꝑitatibᵘ
(incendit paup) ideſt affligitur.
Uel (incẽdit). ſpũalr ex conſide-
ratiõe ſupbie ipioꝝ ⁊ eoꝝ pecca
tis. ꝑs. zelus domᵘ tue comedit
me. tertiᵘ effectᵘ eſt qꝛ (cõprehen
dũtur in cõſilijs qbᵘ cogitant).
qꝛ cõſilia eoꝝ finaliter deſtruẽt
eos. Prouer.5. Jniquitates ſue
capiunt impiũ: ⁊ funibus pecca
torum ſuorum conſtringitur.

¶ Qm̃ laudat pctõr in deſi-
derijs aĩe ſue: ⁊ iniquᵘ bñdi
cit. Exacerbauit dñm pec-
cator: ſm multitudinem ire
ſue non queret.

¶ Hic ponũtur tres cauſe indu
cẽtes ad peccatũ. Pˢᵃ eſt adu-
latio. ſcđa cõtẽptus dei ibi. (Di
xit eñ in corde ſuo). tertia pre-
ſumptio ibi (nõ eſt deus). Circa
primũ tria facit. Pˢᵒ ponit adu
lationẽ eius. ſcđo effectũ. tertio
diuinã clementiã. Laudant aũt
ſm glo. pctõres de duplici pec-
cato. ſ. carnalis ꝯcupiſcẽtie q̃ʒtũ
ad ſeipm̃: ⁊ iniuſtitie ad ꝓximũ:
ideo ſuperbiũt. Sed ſm hiero.
(Qm̃ laudatur). ⁊ iđ (exacerba
uit). in deſiderijs quãtũ ad con
cupiſcentiã. (⁊ iniquus). quãtũ
ad iniuſtitiã cõtra ꝓximuʒ. Lra
hiero.hʒ. (Uir auarus). Alia lit
tera. (Raptor). Jſa.5. Ue qui di
cunt bonum malum: qm̃ ita eſt.
(Exacerbauit dñm pctõr): ideſt
ad iracũdiã ꝓuocauit. hiero.hʒ
totũ hoc ſub vno vſu. ⁊ aliᵘ ver-
ſus icipit ibi. (Peccator ſm mul
titudinẽ ⁊c.) Põt auteʒ legi (ſm
multitudinẽ ire ſue nõ queret).
Uel qꝛ citra cõdigna punit: vel
qꝛ ex magna ira nõ punit modo
vt fortius puniat in futuro. Uel
(ire ſue) ſcʒ peccatori. (non que
ret.) peccator deum.

¶ Non eſt deus in cõſpectu
eius: inquinate ſunt vie illi-
us in omni tempore.

¶ Supra poſuit ꝑs quaſdã cau
ſas malitie impioꝝ. quarũ vna
erat ꝑmiſſiua: qꝛ deus recede-
bat lõge. ſecũda inductiua. ſ. lin
gua blandiẽs. hic ponũtur alie
cãe motiue. ſ. intriſece que ſunt
due. ſ. dei ꝯtẽptus ⁊ ꝓpria ꝑſum
ptio. ſecũda ibi. (Dixit enim in
corde ſuo). Circa primũ duo fa
cit. Ponit ꝑmo ꝙ de deo nõ re-
cogitat. ſecũdo ꝙ eiᵘ fiducia nõ
formidat ibi. (Auferant). Circa
ꝑmũ duo facit. qꝛ pᵒ ponit auer
ſionẽ a deo ſine eius ꝯtẽptũ. ſe-
cũdo auerſiõis effectũ ibi (inq̃-
nate). Dicit g̃. (Nõ eſt deus in
cõſpectu eoꝝ). hier.hʒ (in cogi-
tatiõibus) qꝛ nihil deo cogitat:
⁊ cõtinuat ſic. (Nõ queret) deuʒ
peccator qꝛ (nõ eſt in conſpectu
eius): ideſt in intẽtione vel cogi
tatiõe. Job.21. Dixerũt deo: re-
cede a nobis: ſciam viarũ tuaꝝ

Universidad de Deusto Biblioteca

nolumus. Effectus eſt: q̄ꝛ (inqui
nate ſunt): ideſt ſordent oī tem-
poꝛe vite ſue. Uie pctōꝛis ſunt
cogitatiões vel volūtates. Sa-
pien. p°. In maliuolā aīam non
introibit ſapia: nec hitabit ī coꝛ
poꝛe ſubdito peccatis. Et dicun
tur inq̄nari per pctm̄ vel ad ſili-
tudinē pctōꝝ precedentis tpis.
Hic allegoꝛice de antixp̄o. Mo-
ralr̄ de pctōꝛibus dici pōt: q̄ꝛ eo-
ipſo q̄ deus nō eſt in intētione
eoꝝ cōuertunt ſe ad tpalia ex q̄
bus aīa inquinat̄ inq̄ſtuz permi
ſcet̄ eis que ſunt peioꝛa q̄ aīa.
Sed aīa p̄mixta deo qui eſt aīa
melioꝛ nō inq̄nat̄ ſed clarificat̄.
Tre. 1. Soꝛdes eius in pedibus
ei°: nec recoꝛdata ē finis ſui. P̄s.
Uie illoꝝ tenebre ꝛ lubꝛicū. Hie
re. 2. Me dereliquerūt fontē aq̄
viue: ꝛ foderūt ſibi ciſternas diſ
ſipatas que cōtinere non valent
aquas. Hier. hꝫ. (Percutiunt vie
eius): q̄ꝛ peccatoꝛes p̄ponūt fa-
cere diuerſa. Luce. 12. Aīa mea
habes multa bona repoſita in
ānos plurimos: comede ꝛ epu-
lare. ꝛ dixit dn̄s. Stulte hac no
cte ꝛc.) P̄s. Cōcepit doloꝛē ꝛ pe-
perit iniq̄tatē: tpalib° adherens
in vno nō infigit̄: q̄ꝛ nō ſufficit: ꝛ
p̄pter hoc diuerſa cogitat.

¶ Auferunt̄ iudicia tua a fa
cie eius omniū inimicoꝝ ſuo
rum dn̄abit̄. Dixit enī in coꝛ
de ſuo: nō mouebo a gene-
ratōe in gn̄atōez ſine malo.

¶ Hic oſtēdit quō contēnūt diui
nū iudiciuz. Et p° ponit cām. ſe
cūdo oſidit effectū ibi. (Omniū
inimicoꝝ). (iudicia tua) .i. bn̄fi-
cia tua. (auferūtur a facie ei°):
ideſt a mēte ꝛ memoꝛia ei°. ꝛ ſic
nō timebit q̄ꝛ nō cogitat de eis.
p̄uer. 28. Uiri mali nō cogitant
iudicia. qui autē req̄runt deum
aīaduertūt oīa. Dan̄. 13. Declia
uerūt oculos ſuos ne viderent
celū. Sed hieronymi lr̄a opoꝛ-
tet extoꝛte dicere (oēs inimicos
ſuos deſpicient). quaſi. ſ. nō cre
dit iudicia dei. (Et dn̄abitur).
ſupple in coꝛde ſuo. Uel aliquā
do ex dei permiſſiōe mali domi
nātur inimicis. Et hec eſt cau-
ſa quare nō cognoſcunt diuina
iudicia. Abach. 1. Ipſe de regi-
bus triūphabit. Ibidē. Impius
p̄ualet aduerſus iuſtū: p̄pterea
egreſſum eſt iudiciū peruerſuz.
Alia cā eſt p̄ſumptio de ſeipſo.
ꝛ preſumūt duo. Stabilitatē. ꝛ
hoc eſt qđ dicit. (Dixit in coꝛde
ſuo nō mouebo a generatōe) i.
dn̄iuz meū nō extēdetur ab vna
gente in aliā: non multis mala
inferā. (non mouebo) ideſt non
amittam p̄ſperitatem. Iſa. 47.
Aggrauaſti iugū tuū valde. di-
xiſti in ſempiternū ero dn̄a. Hie
ronym° habet. (Et dixit in eter-
nū ero). (a generatiōe ſine ma-
lo) ideſt nūq̄ patiar malū. Apo
ca. 18. Sedeo regina ꝛ vidua nō
ſum. Et Luc. 3. in glo. exponens
vnā. Dixit peccatoꝛ volēs p̄pe-
tuare nomen ſuū non ibit p̄ ce-
lebꝛitatē ꝛ famam. (ſine malo) i.
non faciā maluz. Uel (nō moue
boꝛ) ideſt nō perueniā ad poſſeſ
ſionē domoꝛū: (ſine malo.) violē
tie ꝛ iuſtitie. Et ſic faciet anti-
chꝛiſt° ſm̄ glo. Uel ego antixp̄s
(nō mouebo) ideſt inq̄etabo a
gn̄atōe in generationē (ſine ma
lo) ſcꝫ ero ſcđm q̄ eſt licitum.

¶ Cui° maledictiōe os ple-
nū eſt ꝛ amaritudine ꝛ dolo:
ſub lingua ei° laboꝛ ꝛ doloꝛ.

¶ Hic ponit p̄ceſſum malitie. Et
pꝛimo in coꝛde de quo iaꝫ dictū
eſt. ſcđo de oꝛe. tertio de opere.
(Sedet in inſidijs ꝛc.) Circa pꝛi-
Pctm̄ oris tri plex. mūz duo ponit. peccatū oꝛis qđ
cōmittitur triplr̄. Aliq̄n maledi
cendo deum vel p̄ximū qđ eſt in
blaſphemiā pꝛorūpere. Iſa. pꝛi-
mo. Blaſphemauerūt ſanctum
iſrael. Quia aliqui maledicūt ſe
miplene q̄n timoꝛe retrahūtur.
Aliq̄n in iniurias pꝛorūpendo. ꝛ
hoc eſt (os plenū amaritudine.)
Glo. Amaris v̄bis ꝛ minis. Eph̄.
4. Oīs amaritudo indignatio
blaſphemia ꝛ clamoꝛ tollat̄ a vo
bis. Aliq̄n decipiendo: ꝛ hoc eſt
(plenū dolo.) pꝛime Coꝛ. 6. Ne-
q̄ maledici neq̄ raptoꝛes regnū
dei poſſidebunt. Heb̄. 12. Neq̄
radix amaritudinis ſurſum ger
mināſ impediat: ꝛ per eam inq̄-
nentur multi. Scđo ponit radi-
cem coꝛdis. (Sub lingua) .i. in i-
terioꝛa coꝛdis laboꝛ latet. Glo. i.
iniquitas. Cogitat eīm perficere
iniquitatē in qua laboꝛat. Hier.
9. Ut inique agerēt laboꝛauerūt
Job. 20. Cuz dulce fuerit in oꝛe
eius ꝛc. Uel (laboꝛ.) q̄ꝛ alijs co-
gitat inferre laboꝛē ꝛ doloꝛem.
(doloꝛ) .i. pernicies ex laboꝛe ſe
quēs. Iſa. 59. Labia viri locuta
ſunt mendaciuz: ꝛ lingua veſtra
mendacium ꝛ iniquitatem facit.

¶ Sedet in inſidijs cuꝫ diui
tib° in occultis vt interficiat
innocentē. Oculi ei° in pau-
perem reſpiciunt: inſidiatur
in abſcōdito quaſi leo in ſpe
lunca ſua.

¶ Hic oſtendit p̄ceſſum maloꝝ
quantū ad coꝛpus. Et circa hoc
duo facit. Pꝛimo p̄ponit eoꝝ p̄-
ceſſuꝫ. ſcđo p̄ceſſus terminū (in
laqueo.) Circa pꝛimū tria facit.
pꝛimo p̄ponit cum q̄bus inſidie
tur ibi. (cum diui.) ſcđm ꝯ quos
(vt interficiat innocentē.) tertio
q̄uō inſidiat̄. (Inſidiat̄ in abſcon
dito.) Dicit g̃. Mali nō cōtenti
locutiōe laboꝛāt perficere. vnde
(Sedet in inſidijs.) cogitās q̄uō
noceat alijs. (in occultis.) p̄pter
ſimulationē. Eccle. 11. Multe in-
ſidie ſunt doloſi. (Cuꝫ diuitib°.)
i. conſiliarijs. Eccle. 13. Uenatio
leonis onagri in heremo ſic pa-
ſcua diuitum pauperes. Hiero.
hꝫ. (iuxta veſtibulum) .i. came-
ram ſuaꝫ. Cōtra quos oſtendit?
Certe ꝯ innocentes. vn̄ (vt inter-
ficiat innocentē.) coꝛpoꝛalr̄ vel
ſp̄ualiter. Exo. 23. In ſontē ꝛ iu-
ſtum nō occides. Et ꝯ pauperes
vn̄ (Oculi eius in pauperem re-
ſpiciunt.) Iſa. 3. Quare atteritis
populū meū: ꝛ facies pauperuꝫ
cōmolitis. glo. Antichꝛiſtus cuꝫ
diuitibus habebit conſiliū ꝯtra
pauperes. Hieronymus habet.
(Oculi eius in robuſtos.) q̄ꝛ pau
peres in tempoꝛalibus non ſunt
robuſti: ſed in ſpiritualibus. Job
16. Hoſtis meus terribilib° ocu-
lis intuitus eſt me.

¶ Inſidiatur vt rapiat pau
perē: rapere pauperē dum
attrahit eum.

¶ Hic ponit̄ modus inſidiandi.
Et pꝛimo ponit ſilitudineꝫ (ſicut
leo in ſpelunca ſua) .ſ. ſic pꝛinci
pes mali pauperes oppꝛimunt.
Pꝛouer. 28. Leo rugiēs ꝛ rurſus
eſuriēs pꝛinceps impius ſup̄ po
puluꝫ pauperē. ſm̄ ipm̄ modum
inſidiarū (inſidiatur vt rapiat.)
Pꝛouer. 12. Uerba impioꝝ inſi-
diant̄ ſanguini. Uel (inſidiatur
vt rapiat pauperem.) ideſt bona

Universidad de Deusto Biblioteca

pauperis per violẽtiã ⁊ fraudu
lentiã. ℭ Subdit modũ rapine
(dum attrahit.) alliciendo ꝓ
miſſis vel violentia vel fraudu
lẽtia. Prouer. 7. Blãditijs labio
rũ attrahit illum in ſagena.

ℭ In laqueo ſuo humiliauit
eum inclinabit ſe ⁊ cadet cũ
dominatus fuerit pauperũ.
Dixit enim in corde ſuo obli
tus eſt deus: auertit faciem
ſuã ne videat in finem.

ℭ Hic ponunꝭ duo. Et p̱io ad
quid ꝑuenit eoꝝ conatus ſcd̃o
cauſaꝫ ibi (Dixit eñ.) Peruenit
eñ conatus pctõꝝ ſm̃ eius in
tentionẽ ad proſtrationẽ paupe
ris: vnde (In laqueo ſuo.) ſed
ſm̃ dei ordinationẽ peruenit pri
mo ad euacuati onẽ poteſtatis.
vnde inclinauit ſe.) Contingit
eñ bellicoſos quãdoqꝫ in p̱ĩci
pio poſtea conuerti ad delitias
⁊ ſic facti effeminati expellunꝭ.
Et ideo phs dicit q̃ ſeruantes
dñiuꝫ non faciãt filios ſuos de
licate nutrire. Eccleſi. 47. Incli
naſti femora tua mulieribꝰ. ps.
Oẽs declinauerũt 2° ad totalẽ
caſum. Prouer. 16. Añ ruinam
exulta tio: qꝛ ſignũ ruine exalta
tio. Glo. exponit de antixp̃o. Hie
ro. hꝫ aliter. (Dũ attrahit eũ ad
laqueũ ſuũ. ⁊ cõfractũ ſubijciet
⁊ irruet viribꝰ ſuis valẽter) Leo
p° ꝓſternit aial captũ. 2°. ſubij
cit tertio incũbit ſup eũ). Cã eñ
eſt falſa ſecuritas quã ꝯcipit pri
mo de p̃terito: quia (oblitus eſt
deus.) ſ. peccatori.

Qō. **Contra** Eccle. 16. Ne
dicas in corde
tuo a deo abſcondar: ⁊ ex ſum
mo quis mei memorabitur. Itẽ
ibidẽ. 23. Delictorũ meoruꝫ non
rememorabitur altiſſimus ⁊ nõ
intelligit qm̃ oia videt oculꝰ eiꝰ
2° de futuro. (Auertit faciẽ ſuã
ne videat in finẽ.) Job. 37. Nu
bes latibulũ eius ⁊c.

ℭ Exurge domine deus et
exaltetur manus tua: ne obli
uiſcaris pauperuꝫ. Propter
quid irritauit impius deum
dixit enim in corde ſuo non
requiret.

ℭ Supra pſal. diligenter proſe
cutus eſt ordinem humane. ini
quitatis. hic quaſi zelo ductus
exclamans implorat auxiliũ cõ
tra huiuſmodi nequitiã. Et p̱u
mo iplorat auxiliũ. ſcd̃o inducit
rationes ⁊ exauditiones. tertio
p̄nũciat ſuã exauditioneꝫ ſcd̃o.
ibi. (ne obliuiſcaris.) tertio ibi.
(Conꝭ.) Et petit vnũ ⁊ aliõ pre
ſupponit: petit q̃ ſurgat (Exur
ge) videtur dormire dñs quãdo
patiꝭ bonos affligi. Surgit qñ
liberat. Iſa. 53. Cõſurge cõſur
ge induere fortitudinẽ tuã ſyon
ſupponit diuinã potentiã. (exal
teꝭ manꝰ tua.) inpotentia: ⁊ loq̃
tur ad ſimilitudinem ꝑcucientis
irati qñ vult pecutere hoſtẽ qui
ſubleuat manũ. Ecc̃. 36. Alleua
manum tuã ſuper gentes alie
nas: vt videãt potentiã tuam.
Iẽ. 26. Exalteꝭ manus tua vt
nõ videãt. (Uide ⁊c.) ⁊ cõfundã
tur zelãtes populi. ℭ Rõnes po
nit. (Ne obliuiſcaris.) Et nota
qꝛ q̃ iſte pſalmꝰ eſt factꝰ cõtra
pctõres ꝑſequẽtes iuſtos ſemꝑ
ponit ex vna p̄te malitiã pctõꝝ
⁊ ex alia iuſtoꝝ afflictionẽ. Po
uit ergo p° rõnes. 2° oñdit eas
efficaces. (Uide qm̃ ⁊c.) Et po
nit duas rõnes. vnã ex p̄te iuſto
rũ: ⁊ aliã ex p̄te maloꝝ ibi (Pro
pter quid irritauit.) Dicit ergo
(Exalteꝭ. qꝛ alias videbiꝭ verũ:
qꝛ mali dicũt te eẽ oblitũ paupe
rũ. Iſa. 49. Nunq̇d põt obliui
ſci mulier infantẽ ſuũ: vt nõ mi
ſereaꝭ filio vteri ſui? Et ſi illa ob
lita fuerit: ego tñ nõ obliuiſcar
tui p̃s. Adhereat ligua mea fau
cibꝰ meis: ſi non meminero tui.
Alia rõ ex p̄te maloꝝ q̇ grauius
peccãt ſi nõ puniãꝭ. Eccleſi. 8.
Et qꝛ nõ cito ꝓferꝭ ꝯtra malos
ſn̄ia ⁊c. Et iõ dicit (Propter q̇d.)
q. d. ꝑꝑ hoc peccãdo deũ irritãt
impij qꝛ nõ credũt ab eo requiri
ꝑ penas. Job. 22. Circa cardies
celi ꝑambulat: nec noſtra ꝯſide
rat: ⁊ dicis q̇d nouit deꝰ. ⁊ quaſi
ꝑ caliginẽ iudicat. Ezech. 9. De
relinquet deus terram.

ℭ Uides quoniã tu laborem
et dolorẽ conſideras: aut tra
das eos in manus tuas.

ℭ Fortificat rõnes. Prio ſecun
dã dicens. (Tu ſolus vides la
borẽ.) quẽ inferunt mali bonis:
vt ex hoc (tradas.) i. in poſteruꝫ
(eos in manꝰ tuas.) i. iuſticie tue
q̇ mõ habes eos in manibꝰ p̄tã
tis tue: ⁊ mõ iuſtitiã nõ exerces.
Hoc aũt ignorãt pctõres: qꝛ rõ
ꝓuidentie tue ibi nota eſt. Job.
11. Uidẽs iniq̇tatẽ nõne ꝯſiderat
Itẽ ibidẽ. 12. c. Apud ipm̃ eſt for
titudo ⁊ ſapia: ipe nouit decipiẽ
teꝫ ⁊ eũ q̇ decipiꝭ: ⁊ adducit ꝯſi
liarios in ſtultũ finẽ: ⁊ iudices in
ſtuporẽ. Ro. 11. Incõprehenſibi
lia ſunt iudicia eiꝰ Uel (in manꝰ
tuas.) i. filij tui. Jo. 13. Sciẽs q̃
oia tradidit ei pꝭ in manus. Uel
ſm̃ Auguſtinũ hic v̄ſus dictꝰ eſt
ex p̄te impioꝝ: q̃ (Dixit in corde
ſuo nõ req̇ret.) ſ. deꝰ. Et interuꝫ
dixit (Qm̃ vides tu laborẽ.) Pre
latus aliqñ videt culpã ſubditi
⁊ nõ punit timẽs laborẽ vel etiã
penã a punito. Et iõ dicit (impiꝰ
dixi.) o deus nõ punis: qꝛ nõ te
ſequiꝭ labor ⁊ dolor. ſed p̱ima
eſt melior littera.

ℭ Tibi eniꝫ derelictꝰ eſt pau
per orphano tu eris adiutor

ℭ Hic cõfirmat primã rõnẽ. q. d.
nõ debes obliuiſci: qꝛ (Tibi de
relictꝰ ẽ paup.) vñ a te expectat
curã de eo. Iſa. 52. Gaude ⁊ leta
re ſimul deſerta hieruſalẽ: qꝛ cõ
ſolatus eſt dñs populuꝫ ſuum.
Oẽs q̇ nihil hñt in mũdo niſi ſo
lũ deũ auxiliũ eorũ ad deũ ſolũ
ſpectãt. ſcd̃i Paraꝭ. 2°. Cũ igno
remus quid agere debeamus:
hoc ſolum habemus refugij vt
oculos noſtros dirigamus ad
deũ: ſed ſignanter loquiꝭ. Homi
nes eñ in mundo iſto ddfendũt
ſe quãdoqꝫ ꝑ diuitias. p̃s. Qui
confidunt in virtute ſua ⁊ in mul
titudine diuitiarũ ſuarũ gloriã
tur. Quãdoqꝫ ꝑ ꝯſanguineos ⁊
amicos ⁊ defenſores: ſed nõ hñt
iſta derelinquunꝭ deo. Et iõ di
cit. (Tibi eñ derelictus eſt pau
per.) Job. 36. Eripiet paupereꝫ
d̄ ãguſtia ſua. Itẽ. ibidẽ 3°. Fle
bã quondã ſuꝑ eo qui afflictus
⁊c. Tre. vltimo. Pupilli facti ſu
mus abſqꝫ patre. p̃s. Factꝰ ſum
ſicut homo ſine adiutorio. Et ſi
ſic de paupere ex neceſſitate:
multo magis de paupere ex ſpi
ritu. ⁊ hoc quantũ ad p̱imum.

ℭ Quantũ ad ſecũdũ dicit (or
phano tu eris adiutor.) qui non
habet defenſoreꝫ. p̃s. Patris or
phanorum ⁊ iudicis viduarum.
Idẽ. Qm̃ pater meus et mater
mea dereliquerũt: me dominus
aũt aſſumpſit me.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Contere brachium pecca
toris ⁊ maligni queretur pec
catuz illius ⁊ non inuenietur
Dominus regnabit in eter=
num ⁊ in ſeculum ſeculi peri=
bitis gentes de terra illius.

¶ hic annũciat ſuaz exauditio=
nẽ. Et primo quantũ ad pecato=
res. ſcđo quan tũ ad paupes ibi
(Deſideriũ pauperũ ⁊c.) Circa
primũ duo facit. Primo annun=
ciat ceſſationẽ pͣtatis malorum:
qua mala inferebant. ſcđo ceſſa
tionẽ ipſoꝝ maloꝝ. ¶ Quãtuz
ad pͥmũ dicit. (Cõteres brachiũ
pctõris.) qui ꝯtra deum peccat.
Iſa. 14. Contriuit dñs brachiũ
ſiue baculũ impioꝝ. virgã cedẽ
tiũ pp̄los ⁊c. (⁊ maligni.) q̄ pec=
cat ꝯtra ꝓximũ. p̄s. Brachia pec
catoꝝ cõterent ⁊c. Iob. 39. Au
ferẽ ab impijs lux ſua ⁊ brachiũ
eoꝝ confringeẽ. Sed qñqꝫ cõtin
git ꝙ aliqͥs tyrannꝰ facit malitiã
⁊ lꝫ ipſe ꝯſumaẽ tñ malitia du=
rat Sed nõ ita: qꝛ (quereẽ pctm̃
illius ⁊ non inueniẽ.) i. opꝰ pec=
cati illius actu trãſit: ſed nõ rea
tus: ⁊ pena pctõris manet. Uel
(quereẽ pctm̃ illius ⁊ nõ inue=
nieẽ.) in mũdo. Mar. 2. hodie ex
tolliẽ: ⁊ cras nõ inuenieẽ. Aliqñ
deꝰ pmittit aliquos peccare ꝑꝑ
bonũ qđ inde elicit: ſicut ex ira
tyrãni paſſio vel patiẽtia marty
rũ. ⁊ ideo hic inueniẽ locus ma
loꝝ. ſed tũc nõ inuenieẽ habere
pctm̃ aliquã vtilitatẽ. Sed qũo
fiet hoc. qꝛ regnũ dei auferri nõ
põt. ⁊ iõ ab eo impij ꝯterentur.
(Dñs regnabit in eternũ.) qđ cõ
prehẽdit oia ſecula. (⁊ in ſeculũ
ſeculi.) i. eternaliẽ. Uel (i ſeculũ.)
qđ ſuccedit ſeculo. Da. 4. Ptãs
eius ptãs eterna q̄ nõ auferet
⁊ regnũ eius qđ nõ corrũpeẽ. ⁊
vos impij ꝑibitis de terra iſta et
viuẽtiũ. p̄s. Tanqꝫ puluis quẽ
ꝓijcit ventꝰ a facie terre p̄s. Ui
di impium ⁊c.

¶ Deſiderium pauperuz ex
audiuit dominus prepara=
tionem cordis eoꝝ audiuit
auris tua. Iudicare pupillo
⁊ humili: vt non apponat vl=
tra magnificare ſe homo ſup
terram.

¶ hic prenũciat exauditionem
ex pte pauperũ. ⁊ ponit tria. Pri
mo exauditionẽ ibi (Deſideriũ)
2° in quo exaudiuit ibi. (Iudica
re.) 3° quo fructu ibi (vt nõ appo
nat.) Circa primũ oſtẽdit ꝙ ex=
audiunẽ pauperes efficaciter.
qꝛ deꝰ dat eis qđ deſiderãt. Pro
uer. 10. Deſideriũ iuſtis dabiẽ.
Aliqñ vero exaudiunẽ in pticu
laribꝰ deſiderijs vt exaudiũtur
ſancti in hijs que plus deſide=
rant. Itez (exaudiuit.) velociter
preparationẽ. Iſa penul. Ante=
qꝫ clamẽt ego exaudio. p̄s. Cla=
mauit ad me ⁊ exaudiã eũ. (ex=
audiuit.) aũt in hoc: qꝛ (iudicat
pupullo.) qꝛ pupillus eſt. Iſa. vl
timo. Iudicabit in iuſtitia pau=
peres. ⁊ arguet in equitate pro
manſuetis terre. ſ. humili.) hu=
milis diciẽ qui nõ innitiẽ ſue vir
tuti. Ioel. 2. Iudiciũ pauperum
⁊c. Iob. 36. Iudiciuz pauperibꝰ
tribuit. Et quo fructu? (vt nõ ap
ponat hõ.) ſ. terrinus hõ non eſt
bonũ. qꝛ ſupbia ⁊c. p̄s. Si nõ hu
miliẽ ſentiebã ſed exaltaui aĩam
meã: ſicut ablactatꝰ. Itẽ ibidez.
Linguã nr̃am magnificabimꝰ.

Hũilis quis.

¶ In finẽ p̄s dauid Decimꝰ

In dño ꝯfido qũo
dicitis anime mee
trãſmigra in mõ
tem ſicut paſſer.
Qm̃ ecce peccatores inten=
derunt arcũ: parauerunt ſa=
gittas ſuas in pharetra: vt
ſagittent in obſcuro rectos
corde. Quoniã quẽ perfeci=
ſti deſtruxerunt.

In p̄cedẽtibus

pſalmis poſita eſt gratiarũ ac=
tio ꝑ ligatiõe ab hoſtibꝰ. hic oñ
dit fiduciã ex hoc cõceptam. Et
loquiẽ ex pſona hoĩs deſideran
tis dei bñficia q̄ ꝯſequiẽ ſecuri=
tatẽ. ¶ Titulus. (In finẽ p̄s da
uid.) hieronimꝰ hꝫ (victor) hoc
ſupra expoſitũ eſt. hic p̄s põt ex
poni aliẽ de dauid. Myſtice aũt
de xp̄o: ſiue allegorice. Morali
ter vero de viro iuſto ⁊ hereti=
cis vt exponit glo. Prĩo ergo da
uid ꝓponit ſuaz fiduciã. (In do
mino cõfido.) quaſi liberatꝰ per
iuſtũ dei iudiciũ deꝑmes pctõ=
res ⁊ exaltas pauperes. hiere.
17. Btũs vir q̄ cõfidit in dño: et
erit dñs fiducia eiꝰ. Dañ. 3. Nõ
eſt cõfuſio ꝯfidẽtibꝰ in te. 2° po
nit fiducie eiꝰ impugnatorẽ que
fiebat ṽbis. (qũo dicitis ⁊c.) Da
uid eñ fugiẽti cõſulebãt quidã
vt iret ad loca munita ⁊ mõtes:
vel vt ibi latitaret vt paſſer ẽ ſa
ctꝰ. Qũo? (Ecce pctõres ⁊c.) Et
exponiẽ dupliẽ. prĩo vt ſint verba
nõ dauit ſed alioꝝ. q. d. iõ (tranſ
migra.) qꝛ (tetẽderunt arcũ) Uel
ſint ṽba dauid. q. d.) In dño cõ
fido: qꝛ tetẽderunt arcũ perauе
rũt pctõres ſagittas ⁊c.) Et fa=
cit tria prĩo ponit eoꝝ prauã ſo
licitudinẽ. ſcđo ꝑuerſaz intẽtio=
nẽ. (vt ſagittẽt.) tertio iniuſtã opa
tionẽ. (Qm̃ quẽ pfeciſti.) Myſti
ce de xp̄o ſic. Ego xp̄s in dño
ꝯfido. (qũo.) ergo vos phariſei
(dicitis trãſmigra in mõtẽ.) i. ad
legis obſeruãtias datas in mõ
te ſynai. Deuẽ. 33. Dñs đ ſigna
veniet: ⁊ de ſeyr ortꝰ eſt nobis. ⁊
niſi hoc feceris (ecce pctõres in
tẽderũt arcũ ⁊c.) i. parauerũt ſe
ad occidẽdũ te ⁊ diſciplos tuos
⁊ hoc (qm̃ quẽ tu pfeciſti deſtru
xerũt.) i. occiderũt. Uel moraliẽ
dicit fidelis hereticis ſm glo.
(In dño ꝯfido.) tenẽs eiꝰ fidem.
(qũo.) ꝗ nos heretici (dicitis trã
ſmigra.) ad vos. (in mõtẽ.) i. xp̄z
quẽ crediderũt habere heretici.
Iſa. 2. Erat p̄paratꝰ mõs domꝰ
dñi in ṽtice mõtiũ. 2. Reg. 1. Mõ
tes gelboe nec ros nec pluuia
veniãt ſuper vos: neqꝫ ſint agri
primitiarũ qꝛ ibi abiectꝰ eſt cly=
peus fortiũ. i. iudeoꝝ. vł magno
rũ hereticoꝝ. hier. 51. Ecce ego
mons peſtifer: q̄ corrũpo vniuer
ſaz terrã. Uel mons altitudo in
tellectꝰ: quẽ fingunt ſe habere.
Sꝫ ſi hoc facerẽ eẽ paſſer leuis
nõ mãſionariꝰ. (Qm̃ ecce pctõ=
res.) i. heretici. (intenderunt ar=
cũ.) i. ad ſe traxerũt ſacrã ſcriptu
rã. ſicut q̄ tendũt arcũ. (paraue=
rũt ſagittas.) venenoſa eloquia
(in pharetra.) i. memoria: vł ſciẽ
tia: hiere. 5. Pharetra eiꝰ quaſi
ſepulchrũ patẽs. hieronimꝰ ha
bet (ſagittas ſuas ſuper neruũ)
i. chordã. intẽtio ꝑuerſa. (vt ſa=
gittent rectos corde.) i. iuſtos.
(in obſcuro.) i. doloſe. hiere. no
no. Sagitta vulnerans lingua
eorum. Uel (in obſcuro.) i. ſubti
litatibus ſacre ſcripture. Alia
littera habet (in obſcura luna.)

Pſalmi titulus. Patiẽ p̄s q̄tuor expoſitiões.

Myſtice.

Moraliter.

Lune cōparatur eccl'ia.

Luna eſt eccleſia. Canti. 6. Pul-
chra vt luna. ꝑpter eius clarita
tem ⁊ ꝑpter eius obſcurationē.
Claritas lune eſt a ſole: ſic clari
tas eccl'ie eſt a chriſto. Jo. 1. Erat
lux vera q̄ illuminat ⁊c. Itez me
dius lune globus ē clarus ⁊ me
dius obſcurus: ſic in eccleſia ali
qui ſunt clari: aliq̄ obſcuri. Ob-
ſcuratur autē luna ſm glo. qn̄q3
per reuolutionē ⁊ ſic fit obſcura:
qn̄q3 per eclypſiz: ⁊ tūc in ſangui
nem ↄuertitur: qn̄q3 per interpo
ſitionem nubis: ⁊ tunc fit nigra.
Sic eccleſia fit obſcura in noui-
tate qn̄ nō ſunt in ea ꝑ̄dicatores
et doctores. Sāguinea ꝑ perſe-
cutionem tyrānoꝝ: nigra per nu
bes. i. per ſeductionē hereticoꝝ:
⁊ tūc vult ſagittare. hic ponitur
iniuſta actio coꝝ. (Qm̄ que per
feciſti deſtruxerūt.) Alia littera.
(Qm̄ quē perfeciſti.) ſ3 prīa me
lior eſt: ⁊ ſm hiero. (Qm̄ leges
quas ꝑfeciſti deſtruxerūt.) Iſa.
48. Scio q̄ preuaricās preuari
catus es: ⁊ trāſgreſſorē ex vtero
vocaui te. hiere. 2. A ſeculo fre-
giſti iugū: rupiſti vincula: dixiſti
nō ſeruiā. q. d. deſtruēt legē tuā
quam tu precepiſti ſeruari. Exo.
23. Innocentē ⁊ iuſtū nō condē-
nabis: ſed iſti volūt eum occide-
re. ps. Diſſipauerūt iniqui legē
tuam: ⁊ deus perfecit eam: q2 de
dit eaz. ps. Nō fecit taliter omni
nationi. Matth. 5. Nō veni ſolue
re legem: ſ3 adimplere. Si dicā.
(quē perfeciſti deſtruxerūt.) ſe-
cundum intelligitur de chriſto.
(Quem tu perfec.)

¶ Juſtus autem quid fecit?
Dn̄s in tēplo ſancto ſuo: do-
minus in celo ſedes eius.

¶ hic ponit rō fiducie. ⁊ primo
ponit queſtio. ſcd̄o ſolutio. ibi.
(Dn̄s in tēplo ⁊c.) tertio ſolutio
nis ratio. (Qm̄ iuſtus dn̄s ⁊ iu-
ſtitias dilexit.) Dicit ꝗ ſic faciūt
iſti: ſed iuſtus dn̄s auctoritate vi
dens hoc q̄d facit. hiere. 23. hoc
eſt nomen qd̄ vocabūt eum dn̄s
iuſtus noſter. Soluit q̄ōnem: et
ponit quid facit hic iuſtus. Et ꝑ̄-
mo eius iudiciariā poteſtatē vel
conditionez iudicis. ſcd̄o iudicij
diſcuſſionē. (Oculi eius.) tertio
condēnationē concuſſorū. (Qui
aūt diligit.) Judex ſi ſemper pu
nit crudelis eſt: ſi ſemper parcit:
remiſſus. Deus aūt vtrūq3 facit
⁊ ideo locuz h3 tribunal miſeri-
cordie: ⁊ hoc eſt templū. heb. 4.
Adeamus cū fiducia ad thronū
gratie. ¶ Et iō dicit. (Dn̄s in tē-
plo ſancto ſuo.) prime Corin. 3.
Neſcitis q2 templum dei eſtis: ⁊
ſpūs ſanctus habitat in vobis?
habet etiaz locū iuſtitie. vn̄ pu-
nit. ſ. celum: ⁊ hoc eſt etiam (dn̄s
in celo ſedes eius.) Ubi enume-
ratur poteſtas eius. Iſa. vlt. Ce
lum ſibi ſedes eſt. Templum di-
cunt fideles ꝑpter deuotionez:
celum ꝑpter ſapientiā. Item ce-
lu3 dr̄ cuna in qua deus ſedet vt
faciat eū celuz. i. ſecreta ſcientē.
Item dr̄ anima templū dei: q2 in
templo deus adorat. Similiter
in anima fideli. Matth. 6. Intra
in cubiculū tuū. i. ſecreta anime
tue: ⁊ clauſo oſtio ora p̄rem tuū
in abſcōdito. Item ibi offerūtur
ſacrificia. Silr in anima fideli.
ps. Sacrificiū deo ſpūs cōtribu
latus. Item in tēplo funduntur
orationes ad deu3: ita in anima
operatur deus. Iſa. 26. Omnia
opera noſtra operatus es in no
bis dn̄e. Item quia deus eā ſan-
ctificat: ⁊ in eā deſcendit ſicut in

Alia l[ittera] tēplum dn̄i.

templum. Sap. 4. Gratia dei in
ſanctis eius ⁊ reſpectus illius in
electis eius.

¶ Oculi eius in pauperē re
ſpiciunt: palpebre eius inter
rogant filios hominu3. Do-
minus interrogat iuſtum et
impium.

¶ hic agit de diſcuſſiōe iudicij.
Et primo ponit diuine cognitio
nis perfectionē. ſcd̄o diligentem
examinationē ibi. (Palpebre ei9
interrogāt filios hominū.) ter-
tio iudicij equitatē ibi. (Dn̄s in-
terrogat iuſtū ⁊ impiū.) Per pri
mu3 nullus pōt occultari: q2 vi-
det affectū pauperis etia3 impij
peccatoris ⁊ iuſti. Eze. 23. Oculi
dn̄i lucidiores ſunt ſuper ſolem:
circūſpiciētes ſuper oēs vias ho
minū ⁊ ꝑfundū abyſſi: ⁊ hominū
corda intuētes. Prouer. 16. Oēs
vie hominū patent oculis eius:
ſpirituū pōderator eſt dn̄s. i. co-
gitationū vel animaru3 ſm glo.
¶ Et ideo dicit. (Oculi eius in
pauperē reſpiciūt.) ad miſeran-
dum. ps. Miſerere mei dn̄e qm̄
tribulor. Item ibidē. Dn̄s prote
ctor meus: ⁊ in ipſo ſperauit cor
meū ⁊c. Ad ꝑtegendū. etiā pro-
bando. ps. Oculi dn̄i ſup iuſtos.
Item ibidē. in via hac qua gra-
dieris firmabo ſuper te oculos
meos. Et ſic reſpiciēs examinat
diligenter. (Palpebre eius inter
rogāt ⁊c.) Per palpebras ſignifi
catur diſcretio: q2 ſicut palpebre
oculi dirigunt viſum: ſic diſcre-
tio moderat humanā ſapientiā
Prouer 4. Palpebre tue prece-
dent greſſus tuos. Ipſa ꝗ diſcre
tio dei interrogat. i. ꝑbat ⁊ exa-
minat. Sap. 1. Cogitationibus
impij interrogatio erit: ſermonū
aūt illius auditio ad deū veniet.
Et quomodo? Quia qn̄q3 punit:
qn̄q3 parcit: qn̄q3 dat beneficia:
qn̄q3 aufert. Job. 6. Sagitte dn̄i
⁊c. Etiā claudit palpebras ⁊ ape
rit. Matth. 17. Miſereor ſuper
turbā ⁊c. Item ibidē. 21. Aufere
tur a vobis regnu3 dei. ps. Dat
iumētis eſcam ipſoꝝ ⁊c. (Inter-
rogat filios hominū.) q2 efficiun
tur quidā ex ipſis meliores qui
dam peiores. vel quidā ex ſcri-
ptura efficiunt mali: quida3 bo-
ni: q2 quidā eam bene intelligūt
⁊ nō fatigant ſed exercent: mali
vero ecōuerſo faciūt. ¶ Judicij
equitas ponit: q2 (Interrogat iu
ſtum ⁊ impiū.) q2 imittit flagel-
la iuſtis ⁊ iniuſtis ⁊ tribuit bona
temporalia bonis ⁊ malis. Sap.
11. hos. ſ. bonos tanq̄ pater mo
nens probaſti. illos aūt. ſ. malos
tanq̄ rex durus interrogans cō
dēnaſti. Propterea dicit. (Dn̄s
interrogat iuſtū ⁊ impiū). i. per
tribulationes ꝑbat. Grego. Pe-
na inflicta interrogat. ſi quis in
tribulatione poſitus deū veraci
ter amat. (iuſtum interrogat). i.
examinat dn̄s vt premiet. Sap.
10. Reddidit deus mercedē labo
rum ſanctoꝝ ſuoꝝ. Sed impiu3
ſiue peccatorē interrogat vt con
demnetur. Mat. 23. Ligatis ma-
nibus et pedibus proijcite eum
in tenebras exteriores.

¶ Qui aūt diligit iniquitatē
odit animā ſuam. Pluet ſu-
per peccatores laq̄os: ignis
et ſulphur ⁊ ſpiritus procel-
laru3 pars calicis coꝝ. Quo
niam iuſtus dominus ⁊ iuſti
tias dilexit equitatem vidit
vultus eius.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ hic ponit̃ condēnatio. Et circa
hoc duo facit: qꝛ ponit culpam.
ſcd̃o penā ibi. (Pluet ſuper pec-
catores.) Oſtendit ꝙ quantū eſt
ex parte dei nō eſt perditio ma-
loꝝ: ſed ex parte noſtra. ¶ Unde
dicit. (Qui diligit iniquitatem.)
i. peccatū. Jo. 3. Omnis qui facit
peccatū ⁊ iniquitatem facit.) qꝛ
peccatū iniquitas eſt. (Odit ani
mam ſuaꝫ.) Sap. 16. Homo pec
malitiam occidit animaꝫ ſuam.

Qō. **Sed querit̃** Quo-
modo
quis ſe odire poſſit.

Dilu-
ſio. **Dicendū** ꝙ quodāmō
odit peccator
ſeipſum: ſed ſimplr̃ nullus odit.
Eph. 5. Nemo vnꝙ̃ carnē ſuam
odio habuit. Sꝫ ꝙ mali quodā
mō odiunt ſeipſos: ⁊ etiam boni
quodāmō ſe odiunt: declaratur
hoc mō. Anima nr̃a duas hꝫ fa
cies: vnam verſus deū ſm rōneꝫ
aliam verſus carnē ſm naturaꝫ
ſenſitiuā que tm̃ corporalia cō-
prehendit. Et ſicut quelibet res
diligit propriū bonū. ita hō dili-
git illud qd̓ extimat animā ſuaꝫ
Peccatores eñ extimant animā
ſuam qd̓ principalr̃ intendūt: q
quelibet res eſt illud qd̓ eſt prin
cipiū in ea. Sicut rex dr̃ regnū. ⁊
Qui ꝰ naturā ſenſitiuā habent
principale: diligūt eam. Qui aūt
intellectiuā ⁊ eandē amāt. Nul-
lus ꝰ odit animā quantū ad id
qd̓ extimat p̄ncipale. Boni ergo
odiunt quantū ad naturā ſenſi-
tiuā: mali quantū ad intellecti-
uaꝫ. ¶ Scd̃o ponit penā. Et hoc
poſſumus exponere de p̄nti vel
de futuro. De p̄nti ſic et ſeruat
metaphorā. Dixit ꝙ dñs ē in ce
lo: qꝛ ibi eſt ſedes eius: ſed de ce
lo venit pluuia. idō eorum pena
ſignatur cum dr̃. (Pluet ſup pec
catores.) Et quid? (Laqueos.)
Et ſi exponat̃ hic de eccleſia in
p̄nti notandum eſt: ꝙ in peccato
ſunt quattuor. Primū eſt ſedu-
ctio. Unde dicit. (Pluet ſup pec-
catores laqueos.) Quaſi iuſto
iudicio permittit eos illaqueari
et ſeduci. Iſa. 8. Et offendent̃ ex
eis plurimi ⁊ cadent ⁊ conterent̃
⁊ irretient̃ ⁊ capient̃. ſcd̃m eſt cō
cupiſcētia: ⁊ idō dicit. (Ignis con
cupiſcentie.) p̄s. Super cecidit
ignis ⁊ nō viderūt ſolem. ſ. carna
lis cōcupiſcentie ⁊c. tertiū eſt fe-
tor infamie. Et idō dicit (ſulphur)
Sic pluit dñs ſuper ſodomaꝫ et
gomorrā: ignē ⁊ ſulphurem. Pōt
addi ⁊ quartū. ſ. inquietudo mē
tis: ⁊ idō dicit. (Sp̄us procellaꝝ.)
Iſa. 57. Cor impij quaſi mare
feruens. (Pars calicis eorū.) qꝛ
calix eſt quedaꝫ menſura: ⁊ ipſi
penas habent ſm eorū peccata.
Iſa. 27. In menſura cōtra men-
ſurā cum abiecta fuerit iudica-
bit. Sed ſi exponat̃ de futuro:
ſic punient̃ ibi motus: qꝛ ligabū
tur vt nec mala vitare nec bona
cōſequi poſſunt. Idō dicit. (Pluet
ſup peccatores laqueos). i. col-
ligantes ſenſus: ⁊ ſic referuntur
ad odoratū ſulphur. ad tactum
ignis. Iſa. 66. Ignis eoꝝ nō ex-
tinguet̃. Apoc. 20. Miſſi ſunt in
ſtagnū ignis. Item affectus qꝛ
nō quieſcunt. qꝛ (Sp̄us procella
rum pars calicis eoꝝ). i. demo-
nes inquietantes: moleſtātes: et
affligētes. (Qm̃ iuſtus dñs ⁊ iu
ſtitias dilexit.) idō non expectan
duꝫ eſt ab eo niſi iuſtitia. Hiere.
9. Ego dñs qui facio miſericor-
diam iudiciū ⁊ iuſtitiā in terra.
p̄s. Iuſtus dñs in omnibus vijs
ſuis. (Equitatē vidit vultus eiꝰ.)

vel facies. i. equitas viſa eſt noti
tia eius. q. d. Illis quibus inno-
teſcit et quos diligit: equitatem
oſtendit.

¶ In finem pro octaua p̄s
dauid Undecimus.

SAluum me fac do
mine quoniā defe
cit ſanctus: qm̃ di
minute ſunt verita
tes a filijs hominum.

In premiſſa de-
cada pſalmiſta tractauit de per
cuſſione quaꝫ ipſe paſſus eſt ab
abſalon filio ſuo per quā figura
batur perſecutio quā paſſurus
erat xp̄s a iuda. In hac aūt ſcd̃a
decada ſicut ex titulis quorūdā
pſalmoꝝ apparet agit de perſe-
cutione quā paſſus eſt a Saule
per quam figurabat̃ perſecutio
quā chriſtus erat paſſurus a p̄n
Pſal-
mi di-
uiſio.
cipibus ſacerdotū. ¶ Diuiditur
aūt decada huius in duas par-
tes. In p̄ma petit liberari ab ini
micis. In ſcd̃a iam liberatꝰ, erat
pro ſui exaltatione. in pſalmo.
(Exaudiat te dñs.) qui quidem
cōpetit quantū ad hiſtoriam da
uid qui mortuo Saule dauid' p
motus eſt in regē. ¶ Et quantū
ad myſteriū chriſti cuius regnū
in morte eius confirmatū ē. Phi
li. 2. Propter qd̓: qꝛ. ſ. factus eſt
obediēs patri vſqꝫ ad mortē deꝰ
exaltauit illum. In prima parte
facit duo. Primo petit liberatio
nem. ſcd̃o de liberatiōe gratias
agit: et hoc in ſeptimo pſalmo.
(Diligā te.) Circa primū tria fa
cit. primo exaggerat perſecutoꝝ
malitiā. ſcd̃o cōmemorat ꝓpriā
iuſtitiā ibi. (Dñe q̇s habitabit.)
tertio ꝓpter ſuā iuſtitiā petit ex
auditiōis efficaciaꝫ ibi. (Exaudi
dñe ⁊c.) Circa primū duo facit.
Primo reprehēdit aduerſarioꝝ
doloſitatē. ſcd̃o arguit eoꝝ iniq-
tatem ibi. (Dixit inſipiēs.) Cir-
ca primū duo facit. Primo cōme
morat doloſitatē eoꝝ. Scd̃o pe-
tit diuinū lumen: ne ab eis illa-
queatur ibi. (Uſquequo dñe.)
hoc etiam ſatis cōpetit quantuꝫ
ad hiſtoriā dauid: ꝯ quem ſaul
doloſe ꝓcedebat. Premittit aūt
huic pſalmo talē titulum. (In fi-
nem pro octaua p̄s dauid.) qd̓
expoſitum ē ſupra. Circa primū
tria facit. Primo deſcribit cōme
morationē doloſitatis eoꝝ. Se-
cundo petit eorum deſtructionē
ibi (Diſperdat dñs.) Tertio po
nit orationis exauditionem ibi.
(Propter miſeriā ⁊c.) Circa pri-
mū duo facit. primo deſcribit eo
rum defectuꝫ. ſcd̃o ſubdit defe-
ctus ſignum ibi. (Uana locuti
ſunt.) Circa primū ſciendum eſt
ꝙ dauid conſiderans malitiam
aduerſarij cōtra ſe inualeſcentē:
quaſi ſtupefactus primo recur-
rit ad diuinū auxiliū dicens. O
(domine ſaluū me fac.) Et meri-
to qꝛ preter eum nō eſt ſaluator.
vt dicitur Iſa. 45. Secūdo enu-
merat eoꝝ defectus. Duo autē
preſeruant hominē a malo. ſ. ti- Duo
mor dei. Eccle. 2. Qui timet deū preſer
cuſtodiet mādata illiꝰ. Et amor uāt ho
veritatis: quia ſcilꝫ recta opera minē a
dicuntur vera quaſi concordan- malo.
tia regule: que ſi nō ſint recta ꝑ-
tinent ad infamiā. Aliqui eñ et
ſi ꝓpter timorem dei mala non
vitent: retrahunt̃ tñ ab eis pro-
pter infamiam. Sed aliquis nec
infamiā timet. Unde dicit̃ Lu-
ce. 18. de quodam qui nec deum

Universidad de Deusto Biblioteca

timet nec hominē reueretur. Et
iſta duo excludit ab aduerſarijs
ps. Primo quidē timorē dei cuꝫ
dicit. (Qm̄ defecit ſanctus.) ſan
ctitas eniꝫ in timore ⁊ cultu dei
cōſiſtit. Unde ⁊ diuino cultui de
Scā dicata ſancta dicunt̄. q. d. Nō in-
que. uenitur in hoc mūdo homo qui
deū timeat. Mich. 7. Perijt ſan-
ctus de terra ⁊ rectus in homini
bus nō eſt. Secūdo excludit ve-
ritatis amorē cum dicit. (Quo-
niam diminute.)

Qō. **Sed querendū**
eſt: quare dicit. (ꝟitates) in plu
rali. Oſee. 4. Nō eſt veritas dei
in terra.

Ad quod ſciendū eſt ꝙ
De ve vna eſt ꝑmor
ritati- dialis veritas q̄ eſt in intellectu
busno diuino. Jo. 14. Ego ſum via veri
tarudi tas ⁊ vita. Sicut aūt ab vna fa-
gna. cie hoīs diuerſe ſilitudines reſul
tant in diuerſis ſpeculis: ⁊ i vno
ſiliter ſpeculo fracto: ita i diuer
ſis animabus ab vna veritate di
uina diuerſe veritates reſultāt.
Et ſiliter in vna anima: q̄ nō at
tingit ad ſimplicitatē diuinā ſed
eſt cōpoſita: ex quo eſt: ⁊ qꝺ eſt:
apparēt ab illa vna veritate qua
ſancta aīa illuſtrat̄ diuerſe veri
tates: q̄ quidē veritates cum aīa
recedit a deo per culpas dimi-
nuunt̄. ¶ Uel dicendū ꝙ dicit ve
triplex ritates: ꝑpter triplicē veritatem
ꝟitas. creatā q̄ eſt in ſanctis. ſ. vite. De
qua Iſa. 38. Memento quō am
bulauerim corā te in ꝟitate. Do
ctrine. Mat. 21. Scim⁹ q̄ verax
es: ⁊ viam dei in veritate doces.
Et iuſtitie. De qua Exo. 18. Pro
uide de omni plebe viros poten
tes ⁊ timētes deū: in quib⁹ ſit ve
ritas. De iſta veritate vr̄ loqui
pſ iſte. ſ. de ꝟitate iuſtitie: a qua
quidē receſſit Saul cum pſeque
retur ipm̄ dauid iniuſte. Dicen-
dum ꝙ eſt ꝙ hmōi veritates di-
minute ſunt: nō a ſeipſis: ſed (A
filijs hominū.) per quoꝝ culpas
deprauant̄. Et quidē veritas vi-
te diminuit̄: qn̄ bonū iudicatur
malū. Doctrine: qn̄ lux dr̄ tene-
bre: veritas vero iuſtitie: quādo
amarū iudicat̄ dulce: ⁊ ecōuerſo
Iſa. 5. Ue qui dicitis bonū malū
⁊ malū bonū. ponētes luceꝫ tene
bras: ⁊ tenebras lucē. ponentes
amarū dulce ⁊ dulce in amarū.
Dicit aūt ſanctitatē deficere: q̄
cum ſit a deo per gratiā ſtatim
tollitur vnico peccato mortali.
Ueritas aūt quaſi ſucceſſiue di-
minuitur. Hiero. habꝫ. (Qm̄ de
fecit miſericors.) ⁊ qm̄ diminuti
ſunt fideles. q̄ miſericordia ⁊ iu
ſtitia requirunt̄ ad ꝓximū. Pro
uer. 20. Utrū aūt fidelē: quis in-
ueniet? ¶ Cōſequēter cuꝫ dicit.

¶ Uana locuti ſunt vnuſqſq̄ ad ꝓximū ſuuꝫ: labia doloſa in corde ⁊ corde locuti ſunt.

¶ Ponit ſignū defectus ſanctita
tis: ⁊ eſt duplex. ſ. vanitas ⁊ dolo
ſitas. Primū ſignuꝫ defectus eſt
vanitas: ⁊ quantū ad hoc dicit.
Uana locuti ſunt ⁊c. Uanum eſt Uan
qꝺ nō hꝫ ſubſiſtētiā. Uera ergo quid
quib⁹ nihil vanitatis ſubeſt ſunt
vna. ꝑme Thi. 1. Finis precepti
ē charitas: de corde puro: de cō
ſcientia bona: ⁊ fide non ficta: a
qua quidē oberrantes conuerſi
ſunt i vaniloquiū. Hier. 9. Unuſ
quiſq̄ a ꝓximo ſuo ſe cuſtodiat
Grego. Sermo vanus vane mē
tis iudex eſt. Itē vanū eſt: quod
intellectu nō tenet̄. Etiaꝫ ſuper
flua ꝟba vana ſunt. Prouer. 14.
Ubi

Ubi plurima verba ibi frequen
ter egeſtas. Iteꝫ vanū eſt qꝺ nō
eſt ſtabile. ⁊ ſic verba de tꝑali-
bus vana ſunt. Jo. 3. Qui de ter
ra ē de terra loqtur. Iſa. 29. De
humo muſitabit eloquiū tuuꝫ.
Sꝫ ad quē loquūtur vana. (Ad
ꝓximū). cui dꝫ dicere veꝝ. Eph.
4. Loqmini vnuſqſq̄ veritatem
cū ꝓximo ſuo. Fm̄ ſignuꝫ defect⁹
ſcitatis eſt doloſitas. ⁊ q̄tuꝫ ad
hoc dicit. (Labia doloſa in cor-
de: ⁊ corde locuti ſunt). Gemina-
tio duplex cor ſignificat. Oñdit
autē ore ſe habere vnum. corde
aūt habēt aliud. Oſtēdūt ſe do-
lere ⁊ gaudēt diligere ⁊ odiunt:
cōpati ⁊ letātur. Jaco. 1. Uir du
plex aīo inconſtans eſt in oībus
vijs ſuis. Eccleſia. 2. Ue duplici
corde ⁊ labijs ſceleſtis.

¶ Diſperdat dn̄s vniuerſa labia doloſa: ⁊ linguam magniloquā. Qui dixerunt linguam noſtram magnificabimus: labia nr̄a a nobis ſunt quis noſter dominus eſt?

¶ Hic petit deſtructionē eoꝝ.
Et primo petit eam. ſcḋo innuit
cām ibi. (Uniuerſa labia ⁊c.) q̄ſi
bis perdat. ſ. i anima ⁊ corpore.
Hiere. 17. Induc ſup eos dieꝫ af
flictōis: ⁊ duplici cōtritione con
tere eos dn̄e deus. ¶ Cōſequen
ter ponit cām malitie eorum: et
ponit tria. ſ. fraudulentiā. quia.
(Labia doloſa). Eſt enim dolus
cum aliud agit ⁊ aliud ſimulat.
Dolus in corde cōcipit: ſed te-
Doluſ gitur verbis vel factis. Prouer.
quid. 12. Dolus in corde cogitātium
mala. Hos diſpergit deus: quo-
niā detegit. tunc em̄ non hꝫ ra-
tionē doli. Dolus em̄ eſt occul-
ta malitia. Unde nō petit eoꝝ
deſtructioneꝫ: ſed malitie dete-
ctionē. Uel petit eorū perditio-
nem per gratiā. Prouer. 19. Pe
ſtilente flagellato ſtultus ſapiē
tior erit. ¶ Unde dicit. (Labia
doloſa). Gl. quaſi rō petitionis
eſt doloſitas. (vel diſꝑdet eos):
quaſi de malitia puniēdo: vt ip
ſi in ea incidāt iuſto dei iudicio
vt de aman dr̄ Heſter. 7. contra
Mardocheū. Suſpēſus ē aman
in patibulo qꝺ parauerat Mar
docheo. Ezech. 3. Linguā tuam
adherere faciā palato tuo. ⁊ erꝭ
mutus quaſi nō audens vlteri⁹
fraudes facere. Prouer. 21. Mul
ctato peſtilētie ſapientior eſt ꝑ-
uulus. Idē. 22. Stultitia colli-
gata eſt in corde pueri: et virga
diſcipline fugabit eā. ſecūdo po
nit iactantiā. (Et linguam ma-
gniloquā). De ſe apud eos: qui
eos magnos reputāt. ps. Poſue
rūt in celum os ſuū: ⁊ lingua eo
rum trāſiuit in terrā. Illud aūt
qꝺ eſt maius in alio cōſueuim⁹
reuereri: ⁊ qꝺ minus nō reputa
re. Ut ergo appareant magni ⁊
deo eq̄les contēnunt deū. i. diui
nos honores. Sed de antixp̄o
dr̄ qui aduerſus deū deoꝝ lo
quit̄. Theſ. 2. Aduerſat̄ ⁊ extol-
litur ſuꝑ omne qꝺ dr̄ deus ⁊ co
litur. ita vt in tēplo dei ſedeat:
oſtēdens ſe q̄ſi ipſe ſit deus. Et
de anthioco. 2. Mach. 9. Juſtuꝫ
eſt ſubditū eſſe deo: ⁊ mortalem
deo nō paria ſentire. Et act. 12.
de herode ꝙ acclamabat ei po-
pulus voces dei ⁊ nō hominis.
Et ne poſſent excuſari ꝙ non ex
ꝓpoſito fecerūt ſubdit. (Qui di
xerūt) ſcꝫ ex ꝓpoſito. (Linguam
noſtrā magnificabimus). tertio
ponit eorū blaſphemiā ſiue fu-

Universidad de Deus… Biblio…

perbiaꝫ.(Labia noſtra a nobis
ſunt).hec eſt eñi prima ſpẽs ſu=
perbie qñ quis eſtimat ſe hr̃e a
ſemetipſo.1.Reg.2. Nolite mul
tiplicar̃ loq̃ ſublimia gloriãtes.
ſcđe Cor.3. Nõ ſumus ſufficien
tes cogitare aliq̃d a nobis qua=
ſi ex nobis:ſed ſufficiẽtia noſtra
a deo eſt. Scđa ſpẽs ſupbie eſt
qñ aliquis vult in aliquo gliari
p̃teteris. ¶Unde dicit.(Quis
noſter dñs eſt)?Job.21.Quis ẽ
oĩps.vt ſeruiam⁹ei.Oſee.7.Re
uerſi ſunt vt eſſent abſq; iugo.⁊
facti ſunt quaſi arcus doloſus.
Job.11.Uir vanus in ſuperbiaꝫ
erigitur.⁊ quaſi pullum onagri
ſe liberum natum putat.

¶Propter miſeriã inopum
⁊ gemitũ pauperũ:nũc exur
gam dicit dñs.Ponã in ſalu
tari:fiducialiter agaꝫ in eo.
Eloquia dñi eloquia caſta:
argentũ igne examinatum:
probatũ terre:purgatũ ſep=
tuplũ. Tu dñe ſeruabis nos
⁊ cuſtodies nos:a generatio
ne hac i eternũ. In circuitu
impij ambulant: ſcḋm altitu=
dinẽ tuam multiplicaſti fi=
lios hominum.

¶hic tertio ponit oratõis exau
ditionẽ.⁊ primo p̃mittit eã.ſecũ
do ponit eius certitudinem ibi.
(Eloquia dñi).tertio ponit ſuã
crudelitatẽ ibi.(Tu dñe).Dicit
ergo.(Propter miſeriã)i.multi=
plicẽ defectũ(inopum)i.carẽtiũ
opibus.(Et gemitũ)i.ſingult⁹.
(Pauperũ)ideſt parũ hñtiũ.p̃s.
Tibi derelict⁹eſt paup. Exo.2.
Audiuit gemitus eorũ ⁊ recor=
dat⁹eſt federis.(Nũc exurgam
dicit dñs). Nũc in tp̃e opportu=
no.p̃s. Adiutor in opportunita
tib⁹in tribulatiõe.Iſa.59.Tp̃e
accepto exaudiui te:⁊ in die ſa
lutis adiuui te.(Ponã in ſalu=
tari tuo)ideſt apponam.(Fidu
cialr̃ agã in eo)ideſt ego ero in
eo.hier.1.Ne timeas a facie eo
rũ:q: ego tecũ ſum.Iſa.14.Do
min⁹exercituũ decreuit.⁊ q̇s po
terit īfirmare:manu tua extẽta:
⁊ q̇s auertet eã hier.1.Bella=
bũt aduerſum te.⁊ nõ p̃ualebũt:
q: tecũ ſum vt liberẽ te. Et
29.Erit tibi aĩa tua in ſalutem:
q: in me habuiſti fiduciã ait do
minus. ¶Cõſequẽter ponit p̃=
miſſionis certitudinẽ.(Eloquia
dñi eloq̇a caſta). Non adultera
per admixtionẽ alicui⁹extranei
vel caſtigate a ſupfluitate: vel
incorrupta:q: caſtus quis dicit
ante experientiã:ſꝫ ꝯtinẽs poſt.
Non vana ſed firma.Mat.24.
Celũ ⁊ terra trãſibũt.verba au
tẽ mea nõ tranſibunt.ſcđo ſunt
plena veritate.vñ(Argẽtũ igne
examinatũ).Argentũ eſt album
ſine maculatione:ſonor ſine ſi=
mulatõe:odoriferũ ſine īfectõe.
(Probatũ terre)ideſt a t̃ra.Gre
ci autẽ ablatiuo carent. hec au
tem eſt trãſlatio de greco.(Pur
gatũ ſeptupluꝫ)ideſt pfecte. Et
rñdet ppheta.(Tu ergo dñe ſer
uabis nos)a malo.(⁊ cuſtodies
nos)in bono.(a generatiõe hac
in eternũ).Ergo.(In circuitu i=
pij ambulãt).ita q̧ ad finẽ itine
ris quẽ intendũt nunq̃ veniant
ſcꝫ vt affligãt alios.ſicut volũt.
Iſa.59.Semite eorũ incuruate
in eis.Et q̃re? Quia.(Scḋm al
titudinẽ tuã multiplicaſti filios
hominũ):q: in domo mea nõ ſo
lum ſunt vaſa aurea ⁊ argẽtea:

ſed lignea ⁊ fictilia.⁊ quedã qui
dẽ in honorẽ ſanctificata ad oẽ
opus bonũ parata.ſcđe Thi.2.
vt(in circuitu)vitiorũ (ambulãt
impij)nõ pertingẽtes ad mediũ
virtutis.1.Regũ.25. Aĩa inimico
rum tuorum rotabitur ⁊c.

¶In finem pſalmus da=
uid duodecimus.

VSq̃quo dñe obli
uiſceris me ĩ finẽ:
vſq̃quo auertꝭ fa
ciem tuam a me.

In precedenti

pſalmo pſalmiſta poſuit aduer
ſariorũ dolos.hic ꝯ eos petit re
mediũ a deo. ¶Titulus.(In fi
pſalmi nẽ pſalmi dauid).hoc ſupra ex
diuiſio poſitũ eſt. ¶Diuidit aũt p̃s iſte
in tres ptes.In pria ponit con=
queſtio.in ſcđa qõ ibi.(Reſpice
⁊ exaudi me).tertio.Exauditio
ibi.(Ego aũt in miſericordia tua)
Cõqueſtio tria cõtinet. Admi=
rat diuinã diſſimulationẽ: cõfi=
tet ppriũ defectum:cõqueritur de
aduerſariorũ ptãte.2ᵐ ibi.(Quã
diu).tertiũ ibi.(Uſq̃quo exalta
bitur). Qui diſſimulat iniurias
alicui⁹.hoc iõ facit:aut q: nõ re
cordat eius:aut q: non vult re=
mediũ apponere.⁊ iõ dic.O(do
mine).ego grauor ab aduerſa=
rijs:⁊ non apponis remedium.
(Uſq̃quo obliuiſceris me in fi=
nẽ)ideſt finalr̃ vĩ q̧ velis meui=
tare.Iſa.49. Dixit ſyon:derell
quit me dñs:et dñs oblitus eſt
mei.Abacũ.1. Quare nõ reſpi=
cis ſup inique agentes:⁊ taces
deuorãte impio iuniores ſe.(Uſ=
q̃quo auertis faciẽ tuaꝫ a me).
Auertit faciem quãdo non po=
nit remediũ quis.p̃s. Quare fa
ciẽ tuaꝫ auertis obliuiſceris in=
opie nr̃e ⁊ tribulatõis nr̃e. hoc
ſcḋm hiſtoriã dauid q̇ diu eſt pſe=
cut⁹ a Saule. ¶Allegorice dr̃
de prib⁹veteris teſtamẽti q̇ cõti
nue expectabãt xp̃m:⁊ deus q̃ſi
oblit⁹ eorũ differebat remediuꝫ
adhibere ⁊ dicũt.(Uſq̃quo do=
mine ⁊c.)(Uſq̃quo auertꝭ faciẽ
tuã a me)ideſt p̃ñtiaꝫ filij tui a
nobis. Uel vt ſit cõqueſtio mo=
dernorũ iuſtorũ de ſcđi aduen=
tus dilatiõe.(vſq̃quo dñe obli=
uiſceris me).Erit hoc vſq; (in fi
nem)ideſt in die iudicij:vel vſq;
ad morteꝫ.Et(vſq̃quo auertis
faciem tuã a me)ideſt faciẽ glo
rie tue vt videã te facie ad fa=
ciem.Exo.33.Oſtẽde faciẽ tuam
mihi.pſal. Oſtẽde faciem tuã ⁊
ſalui erimus. ¶Poſſunt tamẽ
aſſignari ⁊ multe cauſe: quare
antiqui patres tantũ deſidera=
bant aduentũ chriſti in carneꝫ.
Prima ppter exultationem hu
mane nature:in cuius pſona di
citur Tre.1.Uide domine:quo=
niã facta ſum vilis. Sed exal=
tata eſt per incarnationẽ.pſal.
Cum gloria ſuſcepiſti me.i. fa=
cta ſũ glorioſa:ſicut mlier igno
bilis ſublimat ſi contrahat cuꝫ
nobili viro. Inde ẽ q̧ omne pec
catuꝫ poſt aduẽtum ſaluatoris
grauius eſt quã fuerit ante. Si
cut ſi mulier nobilis vel homo
aliquã turpitudineꝫ faceret.eſt
magis ignominioſuꝫ:q̃ ſi faceret
vn⁹ruſticus. ¶Scđa cã eſt:vt li
berarent captiui de carcere in=
ferni ſiue limbi.Job.17.In p=
fundiſſimũ inferni deſcẽdẽt om
nia mea.putaſne ſalteꝫ ibi erit
requies mea. q.d. non ſed per
xp̃ꝫ liberati ſum⁹ab eo.zach.9.

Alle=
gorica

Quiq;
de cãis
ſci pa=
tres de
ſidera
bãt xp̃i
aduen
tum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Tu quoq; in ſanguine teſtamẽ-
ti tui eduxiſti vinctuȝ de lacu in
quo nõ erat aqua. ¶ Tertio ꝑ-
pter depreſſioneȝ dyaboli. pſal.
Tu humiliaſti ſicut vulneratuȝ
ſupbũ. i. minoraſti potentiã ei⁹.
¶ Quarto q: per aduẽtum xp̄i
pacificatus eſt nobis de⁹. Ephe.
2. Lapis angularis q̄ facis vtra
ꝗ vnũ. ¶ Quinto ꝑpter delecta
tionẽ quã ſperabãt habere cum
xp̄o vidẽdo: audiendo: cõuerſan
do cũ ipſo. Mat. 13. Beati oculi
qui vident que vos videtis ⁊c.
¶ Moderni ꝓo ſm aduẽtũ deſi
derant. p̄io q: tũc exaltabimur.
Sap. 3. Judicabũt ſc̄i natiões ⁊
dominabũtur populis. Et itex.
5. c. Cõputati ſunt inter filios
dei. ſecũdo q: liberamur ab om
ni pena. Jſa. 25. Aufert dñs om
nem lachrymã ab oi facie. i. cãm
lachrymãdi vel penã. tertio q:
liberamur ab oi peccato. Jſaie.
25. Opprobriũ populi ſui aufe-
ret dñs de vniuerſa terra. quar-
to q: tũc eripiemur a ptãte dya
boli. Jſa. 11. Non nocebũt neq;
occidẽt in vniuerſo ſcõ meo. q̄n-
to q: liberabimur a ſuitute cor
poris. p̄s. Educ; de carcere ani
mã meam. Rom. 8. Jpſa creatu
ra liberabit a ſuitute corruptio
nis. ſexto q: videbimus deũ fa-
cie ad faciem. p̄me Joan. 3. Sci
mus quoniã cum apparuerit ſi
miles ei erimus: quoniã videbi
mus eũ ſicuti eſt. Hiere. 31. Om-
nes cognoſcẽt me a minimo vſ-
q; ad maiorẽ. ¶ Uel põt eſſe cõ-
queſtio cuiuſlibet hois iuſti p̄ſ-
ſi aduerſitate vel corruptõe pec
cati ⁊ concupiſcentie.

Uñ eſt q̄ſci iu niores deſide rẽt ſm aduen tum.

¶ Quãdiu ponam conſilia
in anima mea: dolorem in
corde meo per diem?

¶ Hic cõfitetur ꝑpriũ defectuȝ.
Et circa hoc duo facit. p̄mo po-
nit anxietatẽ cordis. ſc̄do dolo-
rem cõſequẽtem ibi. (Dolorẽ in
corde meo per diẽ). ¶ Quãtum
ad p̄mũ dicit phs in rhetori. Ti
mor cõſiliatiuos facit. hoc ideȝ
habet Jſa. 16. Jni ꝯſilium coge
conſiliũ. Sic homo aliquãdo in
aduerſitate ⁊ tentatione ꝯſiliat
q̄uo reſiſtat. ⁊ ideo dicit. (Quã-
diu ponã conſiliũ in aĩa mea) i.
quãdiu opȝ me hr̄e noua conſi-
lia ad reſiſtendũ inimicis: ſic pa
tres veteris teſtamẽti habuerũt
diuerſa cõſilia ad figurandum
xp̄m. Quãdo aũt homo in conſi
lio accipit vnã viam ⁊ tamẽ de-
ficit ab ea. tunc ſeq̄tur dolor. et
ideo dr̄. Quãdiu ponam domi-
ne conſiliũ in corde meo) i. quo-
tidie dum cõtinue deficio. Hie-
re. 8. Dolor meus ſup dolorem
in me cor meum merens.

Lib. 1. capi te. 5.

¶ Uſq; que exaltabitur ini-
micus meus ſuper me?

¶ Hic cõqueritur de ꝓſperitate
inimici qui exaltabit. ſ. Saulis
ſuper dauid ⁊ inimici qui ducit
in cõſenſuȝ peccati ⁊ carnis: q̄m
hñt cõcupiſcẽtias ſuas. Abach.
1. Propter hoc nõ peruenit vſq;
in finẽ iudicium: q: preualet im
pius aduerſus iuſtum.

¶ Reſpice ⁊ exaudi me dñe
deus me⁹. Jllumina oculos
meos: ne vnq̄ obdormiaȝ in
morte: ne q̄n dicat inimicus
p̄ualui aduerſus eũ. Qui tri
bulant me exultabunt ſi mo
tus fuero.

¶ Sc̄da ps hui⁹ pſalmi ponitur
oratio ſiue petitio. Et p̄⁹ ponit

petitio rñdens diuine diſſimu-
latõi. ſc̄do ꝑprio defectui ibi (Jl
lumina oculos meos ⁊c.) tertio
ꝓſperitati inimicoꝝ ibi (Nequã
do dicat ⁊c.) Prio dicit de diui-
na diſſimulatõe obliuionẽ ⁊ ad-
uerſionẽ. q. d. (Reſpice) ideſt cõ-
uerte qui auertis tunc oblitus.
Nũc (Exaudi me). Jſa. 64. Re-
ſpice ppl's tuus oẽs nos. ſecũdo
ponit petitio correſpõdens ꝑprio
defectui: vnũ ex multis cõſilijs
⁊ aliud ex doloribꝰ. Et iõ q: non
habeo cõſilia ex me. (Jllumina
oculos meos. ne vnq̄ obdormiã
in morte) ideſt doce me. Jtẽ Lu
ce. 1. Jlluminare his q̄ in tene-
bris ⁊c. ¶ Hoc cõpetit ad lr̄am
dauid fugiẽti a facie Saul' quẽ
oportebat ſepi⁹ cauere. ne aliq̄n
in man⁹ ipſius incideret ⁊ occi-
deret. Silr ⁊ q̄diu hõ ſollicitus
eſt vt peccato reſiſtat non cadit
in mortẽ: ſed q̄n dormit occidit.
Sic. 2. Reg. 4. q̄n Jſboſeth dor-
miebat: ⁊ illa purgabat triticuȝ
occiſus eſt. Ephe. 5. Exurge qui
dormis. Petitio ꝯ aduerſariuȝ.
(Neq̄n dicat inimicus). Et põit
duo. p̄mo petitionẽ. ſc̄do ei⁹ ra-
tionẽ ibi. (Qui tribulãt me.) (Jl
lumina neq̄n dicat inimic⁹) exul
tãdo. (Preualui aduerſus euȝ).
Et dyabolus exultat q̄n tẽtat ⁊
trahit i pct̄m. Silr. Exurge dñe
nõ preualeat hõ ⁊ hmõi eſt ra-
tio ne gaudeat: q: (Exultabũt ſi
motus fuero). ſi dimiſero ſtatũ
iuſtitie ⁊ labar in pct̄m. Eccl. 18
Poſt cõcupiſcẽtias aĩe tue non
eas ⁊ a volũtate tua auerte. ſi
p̄ſtes aĩe tue cõcupiſcẽtias eius
faciet te venire in gaudiũ inimi
corũ tuorum. Dañ. 9. Propter
temetipȝ de⁹ inclina aurẽ tuaȝ ⁊
audi. apī oculos tuos ⁊ vide de
ſolationẽ noſtrã ⁊ ciuitateȝ ſup
quã inuocatum eſt nomẽ tuuȝ.

¶ Ego autẽ in miſericordia
tua ſperaui. Exultauit cor
meũ in ſalutari tuo: cantabo
dño qui bona tribuit mihi:
⁊ pſallam noĩ dñi altiſſimi.

¶ Hic ſignat exauditio ſue ora-
tiõis. Et circa hoc tria facit. p̄⁹
petit ſpeȝ exauditõis. ſc̄do gau
diũ de exauditiõe facta ibi. (Et
exultauit cor meũ). tertio gr̄as
agit ibi. (Cantabo). Dicit ergo
(Jn miſ̄icordia tua ſperaui). nõ
in mũdo. Tre. 3. Miſ̄icordie do
mini multe q: nõ ſum⁹ ꝯſumpti
nõ in ptãte mea: q: nulla eſt cõ-
tra dyabolũ. Job. 41. Nõ eſt po
teſtas ſup terrã que poſſit ei cõ
parari. ¶ Et ponit hic tria per
que hõ iuuat cõtra dyaboluȝ. ſ.
per letitiã ſpũalem: per orõneȝ
deuotã: ⁊ per bonã operationẽ.
¶ Propter p̄ᵐ dicit. (Exultauit
cor meũ in ſalutari tuo) nõ in tẽ
poralibꝰ vel vanitatibꝰ: ſicut fa-
ciũt peccatores de q̄bꝰ. Job. 21.
Gaudẽt ad ſonitũ organi: ⁊ du-
cũt in bonis dies ſuos: ⁊ in pun
cto ad iferna deſcẽdũt. Oſee. 9.
Noli letari iſrael: noli exultari
ſicut populi: ſed (i ſalutari tuo):
ideſt in xp̄o qui ad hoc venit vt
ſaluet nos. Mat. 1. Jpſe em̄ ſal-
uum faciet ⁊c. Et hec letitia ar-
mat hoieȝ cõtra diabolũ. puer.
17. Anim⁹ gaudẽs etatẽ floridã
facit: ſpũs triſtis exſiccat oſſa. ſe
cũdũ ẽ orõ ſiue laus dei. ¶ Uñ
addit. (Cãtabo dño) i. laudabo
eũ. p̄s. Qui timet; dñm laudate
eũ. Laus em̄ dei multũ valet ad
expugnandũ diabolũ. Mat. 17.
Hoc gen⁹ demonioꝝ nõ eijcitur
niſi p orõnẽ ⁊ ieiuniũ. Abach. 3.

Trib⁹ iuua mur ꝯ demo nium.

Universidad de Deusto Biblioteca

Ego aūt in dn̄o gaudebo ⁊ exul
tabo in deo ieſu meo. Et hoc ꝑ
bn̄ficiis conceſſis: ⁊ iō ſequitur.
(Qui bona tribuit mihi.i. q꞉ bo
na tribuit. Jaco.1. Oē datū op-
timū ⁊c. Et dicit (bona). q꞉ ſunt
quedā bona tꝑalia que dn̄s tri
buit. Mat.25. Tradidit illis bo
na ſua: ⁊ vni dedit qnq꞉ talenta
⁊c. Itē (bona) ſpūalia que ſunt
bona grē ⁊ virtutes. ꝑme Cori.
12. Diuiſiōes graꝝ ſunt ⁊c. Hec
oia opat̄ vnus atq꞉ idē ſpūs di-
uidēs ſingulis ꝓut vult. Job.2.
Si bona ſuſcepim⁹ de manu do
mini ⁊c. Itē bona glie. ps. Cre-
do videre bona dn̄i in terra vi-
uentiū. Hec oia bona tribuit do
min⁹. ⁊ iō merito laudādus eſt.
Eccle. vlt. Danti mihi ſapiētiā:
dabo gloriā. tertiū eſt bonū op⁹
de quo ſubiūgitur. (pſallam) i.
pſalle- opabor. Pſallere eſt manu tan
re qd. gere pſalteriū. Hier. Semp ali-
qd boni facito: vt te dyabol⁹ ine
niat occupatū. Mat.12. Cū im-
mūdus ſpūs exierit ab hoīe ⁊c.
vſq꞉ ingreſſi habitāt ibi ⁊c. ⁊ fi-
unt ⁊c. (Nomē dn̄i) i. ad laudē
nois dn̄i. (altiſſimi) Luc.1. Glo-
ria in altiſſimis deo. Matthe.5.
Sic luceat lux veſtra coram ho
minibus: vt vi. ⁊c.

¶ In finem pſalmus da-
uid tertiuſdecimus.

Dixit inſipiens in
corde ſuo: non eſt
de⁹. Corrupti ſūt
⁊ abhominabiles
facti ſunt in ſtudiis ſuis: non
eſt qui faciat bonum: nō eſt
vſq꞉ ad vnum.

Supra ps exprobrauit
dolositatē inimi
coꝝ. hic ponit eoꝝ malitiā. Ti-
tulus. (In finē ps dauid) Et cir
ca hoc duo facit. pri° māifeſtat
eoꝝ malitiā. ſcd̄o ponit ſpē li-
berationis ſue ab eis ibi. (Nōne
cognoſcent ⁊c.) Et circa pᵐ duo
facit. prio ꝓponit eoꝝ malitiā.
ſcd̄o certificat hanc malitiā eis
ineē ibi (dn̄s de celo ⁊c.) Pria in
duo p° ꝓponit radicem malitie
eoꝝ. ſcd̄o ꝓceſſū malitie (corru
pti ſunt ⁊c.) Sicut dr̄. Eccl. 10.
Initiū ois pcti ſupbia: ⁊ initium
ſupbie hois apoſtatare a deo fa
cit. Qd̄ hō ꝗ nō hēat deū in cor
de prinᵐ malitie eſt. Et iō dicit.
(Dixit inſipiēs in corde ſuo. nō
eſt deus). Sap.1. In maliuolā
aiā nō itroibit ſapia: aut hita-
bit in corpe ſubdito peccatis.

Sed nunqd po Anpoſ
teſt dicere? Dicere in corde eſt ſit qs
cogitare. ¶ Sed nūqd pōt cogi cogita
tare deū non eſſe? Anſelm⁹ dicit re deū
ꝙ null⁹ pt. Itē Dama. Cognitio nō eſſe
dei nālr oib⁹ ē iſerta nālr cogni
ta nullus pōt cogitare non eſſe.

Sed ſciendum Solo
qōnis.
ꝙ de cognitōe dei duplr loq poſ
ſumus. ſ. ſm ſe: vel quo ad nos.
Si pmo modo ſic ꝓculdubio nō
pōt cogitari non eſſe. Nulla em̄
propoſitio pōt cogitari falſa: ex
ſua natura: cui⁹ predicatū inclu
dit in diffinitiōe ſubiecti. ¶ No-
tandū eſt aūt ꝙ in deo eſt alr eē
ꝙ̄ in aliis. q꞉ eſſe dei eſt ei⁹ ſub-
ſtātia. Ergo qui dicit deum ſcd̄z
ſe. dicit ipm eſſe. ⁊ iō ſm ſe non
pōt cogitari nō eſſe. ⁊ verbū Da
maſceni ſoluitur. q꞉ qd̄ naturalr
inſertū eſt. indeterminate ſcil. ſ.
ꝙ de⁹ ſit: ſed nō idē ꝙ de⁹: ſꝫ per Vn̄ no
fidē habet. Deus dr̄ a theos qd̄ mē dei

eſt ardere oēm malitiā. Tunc ꝗ
dicit aliquis ꝙ nō ē deus qn̄ co-
gitat ꝙ nō eſt ops: ⁊ ꝙ nō hꝫ cu
rā rerū humanaꝝ. Job.21. Quis
eſt ops vt ſeruiamus ei. ¶ Pōt
Expo- referri ad iudeos dicentes xp̄m
nit de hominē purum eſſe nō deū. Jo.
xp̄o. 10. Tu hō cum ſis facis teipſū
deum. Qui iudei nō credentes
ipſum qui ꝓmiſſus erat in lege
dicunt. (Nō eſt deus.) iſte. ſ. qui
nobis predicat. Et hoc dixit (in-
ſipiens.) q꞉ dei ſapientiā recipe
re noluerunt habentes oculos
mentis excecatos. ps. Neſcierūt
neq꞉ intellexerunt. Sap.2. Exce
Alia cauit ei eos malitia eoꝝ. ¶ Uel
expō. i hic reprehendit peccator. primo
de peccato cordis in cōſenſu ibi.
(Dixit inſipiens.) ſcd̄o peccato
operis ibi. (Corrupti ſunt.) ter-
tio peccato cōſuetudinis ibi. (Et
abhominabiles.) pmo vocat pec
catorē inſipientē: q꞉ ſapientiam
nō hꝫ: vt dicit ⁊c. Item q꞉ nō ſa-
piunt ei ſpūalia. prime Corin.2.
Animalis hō non percipit q̄ dei
ſunt. ¶ Cōſequenter ponit pro-
ceſſus malitie. (Corrupti ſunt ⁊
abhominabiles.) ¶ Sicut due
partes iuſtitie ſunt facere bonū
⁊ vitare malū: ſic iniuſtitie due
partes ſunt: facere malū ⁊ vita-
re bonū. Et primo ponit primā
partē. ſcd̄o ſecundā. Circa pmā
duo ponit. primo peruerſitatē vi
Nota tiorū. ſcd̄o abhominationē eoꝝ.
locū. ¶ In corporibus ſequitur corru
ptio per exalationē naturalis ca
loris expulſi ab extraneo calore
Calor nāq꞉ naturalis anime eſt
amor dei. Qn̄ ꝗ ſubintrat extra-
neus amor ꝯcupiſcentie ⁊ alioꝝ
peccatoꝝ recedit deus. ¶ Et iō
cum dixit. (Nō eſt deus.) ſtatim
ſubdit. (Corrupti ſunt.) Hiere.5.
Negauerunt deū: ⁊ dixerunt nō
eſt ipſe. ſ. peccatoꝝ dānator: iu-
ſtorum remunerator. Eccle.21.
Cor fatui. ſ. peccatoris quaſi vas
cōfractū (corrupti.) ergo (ſunt)
peccatores per malū actū. Jo.
3. Erant autē eoꝝ mala opera.
Quia poſtꝙ̄ per cōſenſū amit-
tunt bona gratuita corrumpunt
in eis naturalia: ⁊ iō ſequit eos
pena. ps. Ignis ante ipm prece-
det: ⁊ inflāmabit in circuitu ini-
micos eius. ¶ Item qn̄ corpus Qūo
putreſcit. redditur abhominabi pecca-
le. Sic anima hois ꝙ̄diu amor tor ab
dei eſt in ea eſt deo accepta: ſed homi-
qn̄ corrūpitur per peccatū fit ab nabil.
hominabilis. Abhominabile eſt
qd̄ humanus appetitus refugit.
¶ Et iō dicit. (Et abhominabi-
les facti ſunt). ſ. deo et hoibus
peccatores ꝑ cōſuetudinē peccā
di. Hiere.2. Quā vilis facta es:
nimis iterās vias tuas. Oſee.9.
Abalienati ſunt in confuſione ⁊
facti ſunt abhominabiles ſicut
ea que dilexerūt. Et dicit (In ſtu
diis.) q꞉ per ea deueniūt ad ab-
hoiabilia. Uel ſtudioſe faciunt
ſm Hieronymū. Plus em̄ abho-
minatur deus ſtudioſam volun
tatem peccandi: ꝙ̄ ipm peccatū.
Job.34. ꝙ quaſi de induſtria re
ceſſerunt ab eo: ⁊ vias eius in-
telligere noluerunt. Alia littera
hꝫ. (Corrumpunt ⁊ abhominati
ſunt ſtudium). ſ. ſapiētie ⁊ diſci-
pline. Prouer.1. Exoſam habue
runt diſciplinā: ⁊ timorē domini
non ſuſceperunt. Ezechielis. 8.
Adhuc videbis abhominatio-
nes maiores. ¶ Conſequenter
agit de vitatione boni. (Non
eſt qui faciat bonum.) quia non
eſt iuſtus in terra qui faciat bo-
num ⁊ non peccet. Eccleſiaſti.7.

Universidad de Deusto Biblioteca

Vſq₃ ad vnū.)ſ.xp̄s q: ipſe ſol•
nec pctm̄ contractū habuit: nec
cōmiſſuz.Sz tā ergo habuit ꝯctū
pctm̄.Eccl.7.Uirū de mille vnū
reperi:mulierē ex oībus nō in=
ueni.Uel(vſq₃ ad vnum.)q: nec
vnus eſt qui ꝑfecte faciat bonū
Uerū eſt ſuppoſito qꝺ dixerunt
(Nō eſt deꝰ.)(Et corrupti ſunt)

¶ Dominꝰ de celo ꝓſpexit
ſuper filios hominum vt vi=
deat ſi eſt intelligens aut re
quirens deum.Omnes de=
clinauerunt ſimul inutiles fa
cti ſunt:non eſt qui faciat bo
num:non eſt vſq₃ ad vnuz.

¶hic p̄io certificat culpā ſcꝺo
exponit ibi(Sepulchꝛū.) Pctm̄
certificat̄ ꝑ iniq̄tatē.⁊ iō hic po
nit dei inq̄ſitionez dicens.Uos
dicitis ꝙ(non eſt deus.) Sz fal
ſum eſt:q:(dn̄s de celo ꝓſpexit
ſuꝑ filios hominū.) Prouer.16.
Oēs vie hominis patēt oculis
eius.(Proſpexit.ergo mittendo
filiū ſuum dn̄s pater de celo.i.
de ſinu pietatis ſue.Iſa.vlt.Ce
lū mihi ſedes eſt.Uel(de celo.)
i.xp̄s per quē iudicabit p ctōres
Uel aliter.Dicunt aliqui ꝙ deꝰ
nō cognoſcit ſingularia ⁊ muta
bilia q: eſt imaterialis⁊ ſimplex
⁊ eternus.Et ſic nō cognoſcit ꝫ
motus rerū:⁊ ſm̄ modū ſue co=
gnoſcibilitatis.Rn̄det imo q: co
gnoſcit meterialia imaterialr vt
Dionyſiꝰ cōcludit.Et ita etiam
cognoſcit intellectꝰ:⁊ ideo dicit.
(De celo.)i.de altitudīe ſue di=
gnitatis ⁊ nature.(Proſperit ſu
per filios hominū.)Et vult inue
nire in nobis voluntate antece
dente:qua vult oēs ſaluos fieri
id qꝺ pertinet ad ſalutē.ſ.vt co
gnoſcamus deū per intellectuz
⁊ amemus per effectū:⁊ deſide=
remus.Et ideo dicit.(Ut videre
faciat.)q: ipſe ſemꝑ videat.i.vi
det.(Si eſt intelligēs.)ꝑ intelle
ctū.Deut.32.Utinam ſaperent
⁊ intelligerent⁊c.(Aut requirēs
deuz.)per affectū.Quid inue=
niet cum hic queſiuit cōtrariū:
q:(Omnes declinauerunt.)Et
ponit tria.ſ.declinationē a deo
inutilez operationē:⁊ ceſſatio=
nem a bono.Dicit ergo.(Om=
nes declinauerunt.)ſ.a deo.
Deut.21.Noui ꝙ poſt mortem
meā inique agetis.⁊ declinabi=
tis de via quam precepi vobis.
Oſee.4.Non eſt veritas: nō eſt
ſciētia:non eſt miſericordia dei
in terra.Hiere.8.Nemo qꝺ bo=
num eſt loquit̄ : nullus eſt qui
agat penitentiā de peccato ſuo.
Itē ex hoc qꝰ declinat a deo effi
cit̄ inutilis.Quia illud eſt inuti
le qꝺ nō attingit ad id ad qꝺ fa
ctum eſt.Homo autē factus eſt
ad fruendū deo.Sap.4.Mul= Hō in utilis.
tigena impiorū multitudo non
erit vtilis.Unde dicit.(Simul
inutiles facti ſunt.)Itez ceſſant
a bono:quia(Nō eſt qui faciat
bonum ⁊c.Hoc iam expoſitū ē.

¶ Sepulchꝛum patens eſt
guttur coꝛuz:linguis ſuis do
loſe agebant:venenū aſpidū
ſub labijs eorum.

¶hieronimꝰ dicit ꝙ apoſtolus
vtit̄ teſtimonio iſtorū verſuum.
(Sepulchꝛū patens eſt.)Et in=
uenitur alibi in ſacra ſcriptura.
Ro.3.vbi dicit ꝙ aliquā partem
accepit.Iſa.59.Aliam ex alijs
partibus pſalterij:⁊ non ex iſto
pſalmo:tātū cū ipſe hebreus eēt
⁊ ſciret hoc in hebreo nō habe=

ri.Habentur tamen meditatiōe
vulgata:qua vulgus vtit̄:vel q̄
non attribuitur alicui certe per
ſone.A ſepulchꝛo pa tenti exa=
lat fetor.⁊ ideo ſupra pſalmiſta
certificauit malitiā ſiue culpaz
inimicoꝛuz.Hic autē exponit eā
⁊ circa hoc duo facit primo oſtē
dit q̄ūo ſunt peccatores inuti=
les alijs.ſcꝺo q̄ūo ſibi ibi (Con
tritio ⁊ infelicitas.)Circa ꝓmuz
duo ꝓponit.Primo q̄ūo noceāt
alijs verbo.ſcꝺo q̄ūo facto ibi
(Ueloces ⁊c.Circa primuz duo
facit.p̄io ponit promptitudinē
oris ad nocendū.ſcꝺo modū no
cendi ibi(Linguis ſuis doloſe
agebant.)Dicit ergo.(Sepul=
chꝛū patens eſt guttur eorum.)
Tale aūt ad nihil aliud eſt pa=
ratū niſi vt recipiat cadauera
ſic os eius qui ſemꝑ eſt paratū
ad moꝛtificandū per detractio=
nem:eſt ſepulchꝛū patens.Apo
calip.9.De ore eorum ꝓcede=
bat ignis : ⁊ fumus ⁊ ſulphur.
Uel nota voracitatem eoꝛuz:q:
guttur ſeruit etiā ad comeſtio=
nem:ſed quādoq₃ nocent dolo.
quādoq₃ in malitia:⁊ q̄nq₃ iniu
ria.Et p̄io ponit dolū quē ha=
bet in lingua.(Linguis ſuis.)ex
terius blāde loquēdo.Hiere.9.
Sagitta vulnerans lingua eoꝝ
dolū locuta eſt.ſcꝺo dolū in cor
de.(Uenenū aſpidū ſub labijs
eorum.)Occultatū venenū mor
tificatiuum eſt:ſed venenū aſpi
dū inſanabile eſt:⁊ incantari nō
pōt .pſ.Sicut aſpidis ſurde:et
obturantis ⁊c. cuius venenum
dormiendo interficit.Hierem.5.
Inuenti ſunt in populo meo im
pij inſidiantes : quaſi aucupes
ad capiendos viros.Ibidē Si=
cut decipula plena auibꝰ:ſic do
mus eorū plene dolo:qui dulci
ſono attrahunt ad laqueū aues
In quo deſignat̄ crudelitas et
ꝑtinacia ⁊ malitia.Crudelitas:
q: nituntur occidere ꝑtinacia:
quia ſemꝑ odiū eſt in corde ip=
ſorum . ¶Et ideo dicit.(Uene=
num ⁊c.)

¶ Quorū os maledictione⁊
amaritudine plenū eſt: velo
ces pedes eorū ad effunden
dum ſanguinem.

¶hic oñdit q̄ūo a parte nocent:
q: per verba detractoria . (Et
amaritudie.)i.amara verba.Le
uit.9.Non maledices ſurdo.i.
abſenti.Uel quando verba con
tra deū dicit:ꝓuocatiua ad in=
iuriā vel irā.Iſa.5.Rugitꝰ eius
vt leonis.(veloces.)hic oſtēdit
q̄ūo noceāt facto:q:(Ad offen=
dendū ſanguinē.)Prouer.1.Pe
des eorū ad malū currūt ⁊ feſti=
nant:vt effundāt ſanguinem .

¶ Contritio ⁊ infelicitas in
vijs eoꝝ:⁊ viā pacis non co
gnouerūt:non eſt timor dei
ante oculos eorum.

¶hic oſtendit q̄ūo ſint nociui Q̄ūo pctōr ſibi noceat.
ſibiipſis.Dupl'r aliq̄s ſibi nocet
ꝑdendo.ſ.bonū qꝺ habet ⁊ defi
ciendo ab eo qꝺ ſperat.Dicit er
go.(in vijs eorum eſt contritio.)
q: contritur bonū quod habēt.
(Et infelicitas.)q: non perue=
niunt ad bonū ſperatū.ſ.felicita
tem.Iſa.59.Uaſtitas ⁊ cōtritio
in vijs eorū:⁊ viam pacis neſcie
runt:non eſt iudiciū greſſibꝰ eo
rū.Uel(contritio.)in mūdo iſto.
(infelicitas.)poſt mortē:que fe=
licitati eſt oppoſita.Job.21.In
diē ꝑditionis ſeruatur malus:⁊
ad diē furoris ducturus.Hoc ꝑ

Universidad de Deusto Biblioteca

uenit ex vno qđ eſt contra dilectionē primi. qꝛ (Uiam pacis nō cognouerūt.) ſ. quid ſit. Uel (viā pacis non cognouerunt.) ſ. chriſtū: quia vie ſunt vie pacis. Prouerbio. 3. Uie eius: vie pulchre. (Non cognouerunt.) qꝛ ipſi chriſtū peccando occiderunt. Aliud cōtra dilectionē dei. ¶ Unde dicit. (Non eſt timor dei ante oculos eorū.) Et ex hoc peccant. qꝛ vt dr̄. Prouer. 17. Per timorem dn̄i declinatur omnis hō a malo. Quia ergo hoc nō habēt. iō ſunt ſepulchrum patens.

¶ Nonne cognoſcent om̄es qui operantur iniquitatem: ⁊ deuorant plebē meam ſicut eſcam panis? Dominū non inuocauerunt: illic trepidauerunt timore: vbi nō erat timor. Quoniam dominus in generatione iuſta eſt: conſilium inopis confudiſtis quoniam dn̄s ſpes eius eſt.

¶ Hic agit de ſpe liberationis. Et primo oſtendit ꝙ impij non habent ſpem: quia (Nō cognoſcent.) ſcđo oñdit que ſit hmōi ſpes ibi. (Quis dabit ex ſyon.) Circa primū duo facit. pri͂o oſtēdit ꝙ non cognoſcent ſpem hāc ſcđo ponit ſignum ibi. (Cōſiliū inopis. Mouet pri͂o queſtio nē: ⁊ interponit in eo culpā impioꝝ ⁊ loquit ſic. Dico ꝙ ſunt ſepulchrū patens. ꝙ non eſt deus in corde eorū ſed nunꝙ̄ cognoſcēt ꝙ dn̄s eſt in generatiōe iuſta? q. d. hoc debēt cognoſcere: et ꝙ dominus ſit in ea. Hier. 14. Tu in nobis es domine ⁊ nomē ſanctū tuū ⁊c. ps. Tu autē in ſancto habitas laus iſrael. Eſt ergo dominus in eo ſicut in templo. (Et oēs qui operant iniquitatem.) ſ. quantū ad deū. (Et deuorāt plebē meā ſicut eſcā panis.) quantū ad ꝓximū. quos deuorat auferendo bona eorum. zacha. 11. Uoret vnuſquiſq; carnem proximi ſui. Michee. 2. Comederūt carnē populi mei: ⁊ pellem eorum deſuper excoriauerunt. Eccle. 24. Panis egentium vita pauperis: qui defraudat illū homo ſanguinis eſt. (Non inuocauerunt deū.) i. non habent ſpem de deo Iſa. 59. Deum nō inuocauerunt. Et ſequitur ex hoc ꝙ habēt ſecuritatē. ideo dicit. (Illic trepidauerunt ⁊c.) Prouer. 28. Fugit impius nemine pſequente. Iob. 15. Sonitus terroris ſemper in auribus illius: et pax cū ſit illi ſemꝑ inſidias ſuſpicaf: ſed q̇ inuocāt deū ſaluantur. Ioel. 3. Oēs q̇ inuocauerūt nomē dn̄i ſalui erūt. Prouer. 18. Turris fortiſſima nomē domini. Nō ergo tales cognoſcēt: qꝛ (Dn̄s in generatiōe iuſta eſt.) Et oſtēdit ꝙ nō per ſignū: quia (Confundiſtis ꝯſiliū inopis.) i. ꝯfuſibilē reputaſtis ⁊ blaſſemaſtis quātū in vobis eſt: ⁊ hoc eſt ꝯſiliū inopis: vt ſciat (quoniam ſpes eius eſt.) pſalmus. Sperauit in domino eripiet eum ſaluum faciet eū quoniā vult eū. Matth. 27. Qui dicit. Si vis pfectus eſſe ⁊c. Item. 19. Hoc conſilium ſemper diuites cotēnūt. Prouer. 1. Deſperiſtis omne cōſilium meum: ⁊ increpationes meas neglexiſtis. Et vn̄? (Quoniam dominus ſpes eius eſt.) quia non habent in mundo vnde ſperent niſi in deo: qui ſpes ſanctorum eſt.

¶ Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrael: cū auerterit dn̄s captiuitatē plebis ſue exultabit iacob ⁊ letabit iſrael.

¶ Oēs antiq̇ expectabant hoc. Geñ. 49. Nō auferet. ſceptrū đ iuda ⁊c. Sꝫ hoc expectabant ex ſyon. i. ex iudeis. Io. 4. Salꝰ ex iudeis eſt. Sꝫ qn̄? Rn̄ſio. Hoc habebimꝰ (Cum auerterit dn̄s captiuitatē plebis ſue. q̇ ſunt in captiuitate pcti ⁊ carcere inferni. Iſa. 49. Et q̇dē captiuitas a forti tollet: ⁊ qđ captū fuerit a robuſto: ⁊ tunc (letetur iacob.) ſ. populus dei interius et exultet iſrael exterius.

¶ Pſalmus dauid. xiiij.

Domine q̇s habitabit in tabernaculo tuo: aut q̇s requieſcet in monte ſancto ſuo.

Supra ps egit de malitia ⁊ dolo aduerſariorū. hic agit de ꝓpria iuſtitia. Et primo oſtendit qualis ſit iuſtitia quā deus acceptat ſecūdo quaſi gratias agēs oſtendit qualis ſit ſua iuſtitia ibi (Cōſerua me.) Titulus (ps dauid.) In pſalmo iſto duo facit. Nā q̄ſi ſacerdos ex pn̄s corā deo ꝯſulit deū. Pri͂o ponit queſtio. ſcđo reſponſio ibi (Qui ingredit ſine macula. (Premittit ergo duplicē queſtio nē qꝛ duplex eſt ſtatꝰ preſentis ecclie ⁊ future. Primꝰ eſt militātiū. Apoc. 14. Amodo iā dicit ſpūs vt requie. Et hij duo ſtatus ſignati ſunt i veteri teſtamēto: qꝛ pri͂o habuerūt tabernaculū. Exo. 26. Quādiu habuerunt bella ⁊ labores ſcđi Reg. 7. factū eſt cū dediſſet dn̄s requiem dauid ab vniuerſis inimicis ſuis dixit ad nathā. Uides ꝙ ego habitē in domo cedria ⁊ archa dei poſita eſt in medio pelliū. Poſtea fecit tēplū quādo habuit pacē. Per tabernaculū deſignatur eccleſia militās. ꝑ tēplū in monte factū ſtatꝰ future vite ⁊ iō dicit (quis habitabit in tabernaculo tuo.) i. in pſenti ecclia. q. d. q̇s eſt dignꝰ habitare? Pctōres em̄ habitāt numero nō merito. Hieronymꝰ hꝫ (Quis pegrinabitur.) ps. Habitare facit vnanies in domo 2ª queſtio (Quis requieſcet in mōte ſctō tuo?) Et dicit mons ſctūs qꝛ nihil eſt ibi coinquinatū. Hiere. 31. Bn̄dicat tibi dn̄s pulchritudo iuſtitie: mons ſanctꝰ. Iſa. 35. Uia ſancta vocabit. Exo. 15. Introduces eos et plantabis in monte hereditatis tue firmiſſimo habitaculo tuo qđ operatus es domine.

Duplex ſtatus pn̄tis ecclie ⁊ futuri.

Pulchrā figuraꝫ vide.

¶ Qui ingredit ſine macula ⁊ operat iuſtitiā: q̇ loquitur veritatē in corde ſuo: qui nō egit dolū in lingua ſua.

¶ Hic ponit reſpōſio. ⁊ circa hoc duo facit. Pri͂o cōmemorat merita habitātiū in pdictis locis. ſ. in tabernaculo ⁊ in mōte ſancto dei. ſcđo pmiū ibi (Qui facit hec nō cōmouebit in eternū. (Pōit aūt de cē effectꝰ ꝟtutū. Sꝫ actio virtuoſi cōſiderat duplr. Pri͂o ꝑ cōparationē ad ſe. ſcđo per comparationē ad alios. Pri͂o proponit ea ꝑ que homo bene operat in ſe. ſcđo ea per q̄ ſe bene habꝫ ad ꝓximū ibi (Nec fec ꝓxio ſuo ⁊c.) In ſe q̄ntum ad exteriora. in ope ⁊ in locutiōe. In ope q̄tuꝫ ad duo. Pri͂o ꝙ fugiat malū. Et

Universidad de Deusto Biblioteca

iō dicit. (Qui ingredit̃ ſine macu
la.) Uita iſta quedā via ē ad vi-
tam eternā. Et iō dicit (ingredi-
tur).i. in via graditur. ps. Ingre
diar in locuʒ tabernaculi. Item.
Beati imaculati in via. (ſine ma
cula). ſ. mortali: qꝛ peccatū venia
le nō hꝫ maculā ꝓprie. Eccl̃. 31.
Beatus diues q̃ inuētus eſt ſine
macula. Sed in xp̄o ⁊ in virgine
maria nulla oino hmacula fuit: ⁊
iſtis appropriat̃ tēperantia: qꝛ ꝯ
tēperantiā maculat̃. ſcd̄o vt fa-
ciat bona. Et iō ſequit̃ (⁊ operat̃
iuſtitiā).i. ea ad q̃ iuſtitia incli-
nat: ⁊ reducit̃ ad eam ꝓut ē ſpe-
cialis v̄tus. In ſermone. Primo
vt faciat bonū. (Qui loquit̃ veri
tatem).i. faciat bonū locutiōis.
Iſa. 33. Quis poterit ex vobis cū
ardoribꝰ ſempiternis? Qui am-
bulat in iuſtitijs ⁊ loquit̃ verita
tem. Et dicit (in corde.) ꝯ illos q̃
loquunt̃ veritatē a caſu: non ex
ꝓpoſito. Prouer. 12. Labiū veri-
tatis firmū erit. prime Petri. 2.
Deponētes omne mendaciū et
oēm dolū quaſi mō geniti infan
tes. ſcd̄o vt vitet maluʒ. ſ. doloſi
tatem. Hiere. 9. Sagitta vulne-
rans lingua eorū dolum locuta
eſt. (Qui nō egit doluʒ in lingua
ſua.) Alia littera. (Qui nō eſt fa
cilis in lingua ſua.) Prouer. 25.
Urbs patens ⁊ abſq; murorum
ambitu: vir qui nō pōt in loquen
do cohercere ſpiritū ſuum. Alia
littera. (Et nō eſt accuſatio in lin
gua eius.) qꝛ. ſ. non eſt detractor
et relator: vel quia verba ſua nō
ſunt accuſabilia. Eph. 4. Omnis
ſermo malus et ore veſtro non
procedat.

Uirgo immunis a peccato oino.

¶ Nec fecit ꝓximo ſuo malū
⁊ obprobriuʒ nō accepit ad-
uerſus proximos ſuos.

¶ Supra egit ps de v̄tuoſa ope
ratione quā deus acceptat con-
numerādo per que hō bene ope
ratur in ſe. Hic autem cōnumerat
ea per q̃ ſe bene hꝫ ad ꝓximum.
Et hic quantū ad ꝓximum petit
tria. Primo vt ei nō noceat. ſcd̄o
ꝙ nō conſentiat nocenti. Ro. 1.
Qui talia agunt regnū dei non
conſequent̃: ſʒ digni ſunt morte:
non ſolum q̃ faciunt ea: ſʒ etiā q̃
conſentiūt facientibus. tertio ꝙ
nō decipiat ipſum. ¶ Dicit ergo
quantū ad primū. (Nec fecit ꝓ-
ximo ſuo malum.) nec corporalr
nec ſpūaliter. Ro. 12. Nulli malū
pro malo reddētes. Col̃. vlt. Dū
tēpus habemus operemur bo-
num. ¶ Quantū ad ſcd̄m dicit (⁊
obprobriū nō accepit aduerſus
proximos ſuos.) Aliqs dicit ali-
quid cōtra aliū ſed nō eſt ſuſtinē
dum. Et ideo dicit. (Obprobriū
nō accepit.) tūc. ſ. qn̄ ille q̃ audit
verba detractoria ꝯ euʒ: ⁊ ex eis
deteſtat̃ illum de quo dicūtur:
vel etiā ipſe dicit alijs. Eccl̃. 19.
Audiſti verbū cōtra proximum
tuum cōmoriatur in te ⁊c. Eccl̃.
28. Sepi aurē tuam ſpinis ⁊ no
li audire linguaʒ nequā. Hiero.
Si non eſt auditor nō eſt detra-
ctor. Bernar. Detrahere aut de-
trahentē audire quid hoꝝ dāna
bilius ſit: nō facile dixero. Pro-
uer. 25. Uentus aquilo diſſipat
pluuiam: ⁊ facies triſtis linguā
detrahentem. Quia ad litteram
detrahens ceſſat cum audiens
contriſtatur.

¶ Ad nihiluʒ deductus ē in
conſpectu eius malignus: ti-
mentes autē dn̄m glorificat.

¶ Hic oſtendit ꝙ non deſpiciat.
In hoīe ſunt duo. ſ. vitium ⁊ vir
tus. Uitium eſt deſpiciendū: ⁊ iō
dicit (malignus.) inquantū ta-
lis. (ad nihilum ē deductus).i.
nihil reputat̃. Et hoc eſt bonuʒ.
Primo ad tollendū emulationē.
Qn̄q; eñ aliquis malus exaltat̃
Hiere. 12. Uia impiorū ꝓſperat̃
⁊c. Sed ꝓpter hoc nullo mō dꝫ
eum reputare magnū: ſed dꝫ euʒ
deſpicere. Mala. 2. Gloria hoīs
peccatoris ſtercus ⁊ vermis eſt:
hodie extollit̃ ⁊ cras nō inuenit̃:
qꝛ cōuerſus eſt in terrā ſuam: et
cogitatio eius perijt. Uel aliqs
magnus intendit nocere: ſed ex
quo eſt malignus contēnas euʒ:
qꝛ taliū derogatio eſt noſtre vi-
te approbatio. ps. Si conſiſtant
aduerſum me caſtra nō timebit
cor meū. i. peccatores. Sʒ v̄tuo-
ſum hoīem reputa magnū. ideo
dicit. (Timētes aūt dn̄m glorifi
cat.) Eccle. 25. Quā magnus eſt
qui inuenit ſapientiā ⁊ ſcientiaʒ
ſʒ nō eſt ſuper timentē dn̄ʒ. Glo.
aliter exponit. (Ad nihilū dedu
ctus eſt in conſpectu eius mali-
gnus).i. diabolus vinctus ē ab
eo. Io. 2. Uidiſtis malignum ⁊c.
⁊ dn̄s glorificat timentes domi-
num. ſ. ſe. Sed prima expoſitio
eſt magis litteralis.

¶ Qui iurat proximo ſuo et
non decipit: qui pecuniā ſuā
nō dedit ad vſuram: ⁊ mune
ra ſuper innocentē non acce
pit. Qui facit hec non cōmo
uebitur in eternum.

¶ Hic ꝓhibet ne decipiat proxi-
mum. In tribus aūt ꝓximus de
cipitur. vʒ in ꝓmiſſis: ⁊ hoc per
iuramentū. Et iō dicit. (Qui iu-
rat ⁊c.) i. firmat ad decipiendū:
ꝙ nō ſeruat. Zach. 8. Iuramētuʒ
mendax non diligas. Leuit̃. 14.
Non periurabis in nomine dei
tui: ⁊ non pollues illud. Iurare
nō pertinet ad virtutē: ſed iura-
mentū ſeruare. Item in cōtracti
bus. Unde (Qui pecuniā ſuam
nō dedit ad vſuraʒ.) Luc. 6. Mu
tuum date nihil inde ſperātes:
(⁊ munera ſuper innocentē non
accepit) Prouer. 17. Munera de
ſinu. i. eccleſie impius accepit: vt
peruertat ſemitas iudicij. Deut̃.
23. Prohibet̃ ꝙ non detur fratri
ad vſuram: qꝛ vēdit qđ nō eſt cū
non habeat vſumfructū. Itē in
iudicijs qn̄ dat ſententiā contra
innocētes. Et iō dicit (⁊ munera)
Iſa. 5. Ue qui iuſtificatis impios
propter munera. Iob. 19. Ignis
deuorabit tabernacula eoꝝ qui
munera libenter accipiūt. ¶ Cō
ſequēter ponitur premiū. (Qui
facit).i. ſeruat. (hec).i. omnia pre
dicta. Iac. 1. Eſtote factores v̄bi.
Ro. 2. Non auditores legis iuſti
ſunt apud deum: ſʒ factores. (nō
cōmouebit̃ in eternū).i. hic habi
tabit in mōte ſancto meo. Infra
Qui cōfidunt in dn̄o ſicut mons
ſyon ⁊c. ps. Nō dabis in eternū
fluctuationem iuſto.

¶ Inſcriptio tituli ipſius
dauid. ps. xv.

Conſerua me dn̄e
qm̄ ſperaui in te:
dixi domino deus
meus es: quoniaʒ
bonorum meorum nō eges.

In precedēti pſal-
mo
enumerauit iuſtitias quas deus
requirit ab hoīe. Hic aūt oſten-
dit quomō iuſtitiā ſequebatur.
¶ Titulus talis eſt. (Inſcriptio

Universidad de Deusto Biblioteca

Pſal-mi ti-tulus.

tituli ipſius dauid.) Et quantū ad litterā ſignat ꝙ editus ē ſpecialiter de his que pertinent ad perſonā dauid. ¶ Sed qꝛ dauid gerebat etiā perſonā xp̄i ex eius ſemine naſcituri: iō quedam hic de dauid: quedā de xp̄o ponuntur. Et ideo Petrus Act. 2. Prouidebam dn̄m ꝛc. de reſurrectione chriſti dicit ꝓprie dictū eſſe ꝛ nō de dauid. Et ſm̄ hoc tāgit hiſtoriam in pſalmo iſto de nouo teſtamento ſm̄ ꝙ dꝛ Jo. 19. Qd̄ chriſto crucifixo impoſuit pilatꝰ titulum ſuper caput eius. Hic ē Jeſus nazarenus rex iudeorū: ꝛ hic eſt quaſi titulus regni eius. Triplex titulus cōſueuit deſcribi. Aliqñ in ſepulchro alicuius: hoc eſt ſepulchrū talis. Aliqñ in domo: hec eſt domus talis. Aliquando pro triūpho ſicut rome fiebat: hic titulus chriſti eſt qui triumphauit per crucem. Col. 2. Palam triūphans illos in ſeip̄ꝫ expolians principatū ꝛ poteſtates. Signatur ḡ hic ꝙ in pſalmo ſpecialiter de regno chriſti agit̄.

De xp̄o. p̄s. ex-p̄ā.

Pſal-mi ti-tulus ſꝫ Hie-ro[m].

¶ Titulus Hieronymi talis eſt. (Humilis et ſimplicis pſalmus dauid.) Et ſignat̄ qd̄ agitur in pſalmo illo de ſimplicitate ꝛ humilitate dauid ſiue ſingularis ſiue figurati. ſ. chriſti. ¶ Diuidit̄ ergo p̄s iſte in duas partes. In prima oſtendit ſiue ex parte ſua ſiue ex parte chriſti loquens ſe ſoli deo inherere. ſcd̄o cōmemorat beneficia que a deo recepit. ibi. (Benedicā dn̄m qui ꝛc). Primū ad ſimplicitatē. ſcd̄ꝫ ad humilitatē pertinet. Circa primum duo facit. Primo oſtendit ꝙ ſoli deo inheret. ſcd̄o rōneꝫ aſſignat ibi. (Dn̄s pars ꝛc.) Circa primū tria facit. Primo oſtendit qūo ſe

Pſal-mi di-uiſio.

habeat ad deum. ſcd̄o qūo ſe habeat ad ſanctos dei. tertio qūo ſe habeat ad inimicos dei. ſcd̄a ibi. (Sanctis.) tertia ibi. (Multiplicate ſunt ꝛc.) Ad deum ſe hꝫ vt ſibi ſoli inherens: ꝛ dupliciter per ſpem ꝛ fidē ibi. (Dixi dn̄o.) Circa primū duo proponit. ſ. ſignum ſpei ꝛ ipſam ſpem. Signū ſpei ibi. (Conſerua me domine) quaſi nō confido per me ſeruari poſſe: ſed tu dn̄e (Cōſerua me.) vel in ſe vel in mēbris ſuis. Joā. 17. Pater ſeruā eos in nomine tuo: quos dediſti mihi. Et hoc (quoniam ſperaui in te.)

Sed nunquid

Qd̄ ſperauit chriſtus?

Dicendū

ē ꝙ ſic. Sperauit quideꝫ pro aliīs vitam eternā. ꝓ ſe aūt claritatē corporis. Claritatē aūt anime habuit in inſtāti ſue cōceptionis. (Dixi ꝛc.) Hic primo ponit actuꝫ fidei. ſcd̄o rationē aſſignat ibi (qm̄ bonoꝝ ꝛc.) Actus fidei eſt ↄfiteri deo: vel in corde credēdo: vel exterius laudādo: factis approbādo. Ro. 10. Corde creditur ad iuſtitiā: ore aūt confeſſio fit ad ſalutē. Et iō (Dixi.) corde ore ꝛ opere. (qꝛ deus meꝰ es.) Gene. 28. Erit mihi dn̄s in deū. Et iō eſt (qꝛ bonoꝝ meoꝝ nō eges.) Et hoc eſt ꝓprium dei qꝛ infinite bonitatis eſt nihil ei addi pōt: qꝛ eſt ſubſtātiale bonū ad omnia extendēs bonitatem: ſicut ſol lumē; nō per participationem ſed per ip̄m eſſe illuminans omnia. Cuilibet auteꝫ aliū creature poteſt addi (etiam ſanctis.) ꝛ ꝓpter hoc aliquid eis accreſcit: ꝛ ideo aliquo modo indigent nobis: ſed deus ſolus non

Sol.

indiget bonis nr̄is. Job. 35. Porro ſi iuſte egeris quid donabis ei: aūt quid de manu tua accipiet? Hieronymus habet. (Qm̄ bene non eſt nobis ſine te.) quaſi ex hoc apparet. Quia tu es deꝰ meus: qꝛ tu es bonitas: nec mihi bene eſt ſine te.

¶ Sanctis qui ſunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in eis.

¶ Hic oſtendit qūo ſe habet ad ſanctos: etiā vt legitur ex perſona xp̄i. Et ſciendū ꝙ volūtas patris ſicut voluntas xp̄i eſt: et inquantū hō: vt impleat volūtateꝫ patris. p̄s. Ut faciā voluntatem tuaꝫ deus meus volui. Theſ. 4. Hec eſt voluntas dei ſanctificatio veſtra. Jo. 6. Deſcendi de celo nō vt faciam voluntatē meā: ſed voluntatē eius qui miſit me patris: vt omne qd̄ dedit mihi nō perdam: ſed reſuſcitem illud in nouiſſimo die. Chriſtus autē multa voluit: ꝛ hoc ꝓpter nr̄am vtilitatem. Sꝫ quid voluit? Pati: mori: reſurgere: vt nos viuificaret. Dicit ḡ deus pater (om̄es volūtates meas mirificauit). i. mirifice adimpleuit (in eis). In quibus (eis) (In ſanctis q̄ ſunt in terra eius). i. in eccleſia militante et triumphante. Hieronymus habet ſic. (Sanctis q̄ ſunt in terra ꝛ magnificis: omnis voluntas mea in eis.) Alia littera habet (robuſtis.) Et dato ꝙ aliquis terrenus confidat in poteſtate robuſti exercitus: ſed Dauid dicit.) Ego ſperaui in te.) Eccleſia. 2. Nullus ſperauit in domino ꝛ cōfuſus eſt. Et robuſti mei ſunt ſancti tui q̄ magna faciunt. p̄s. Oculi mei ad fideles

dicit chriſtus: vt ſedeant mecū. Qd̄ ipſe chriſtus diligat ſanctos patet Prouer. 18. Ego diligentes me diligo.

¶ Multiplicate ſunt infirmitates eorum: poſtea accelerauerunt.

¶ Hic oſtendit quomodo ſe habeat ad aduerſarios dei ſiue ad peccatores. Et primo ponit eoꝝ conuerſionē. ſecūdo conuerſionis modum ibi. (Nō congregabo.) Circa primū duo facit. Primo proponit ſtatum precedētis culpe. ſecūdo ponit ſtatum ſubſequentis gratie ibi (poſtea accelerauerūt.) Dicit ergo. (Multiplicate ſunt infirmitates eoꝝ.) i. diuerſa peccata. Uel (infirmitates). i. penalitates ex peccato conſequentes. Tre. 1. Multi gemitus mei. Et ex hoc ſequitur (poſtea accelerauerunt). i. conati ſunt ad curandū vitam, vt redimerent tempus perdituꝫ. Et ſignanter hoc faciunt: qꝛ vbi abūdat delictum ſuperabundat gratia. vt dicit̄ Roma. 5. Item poſt tribulationes homo currit ad deum. Oſee. 6. In tribulatione ſua mane conſurgent ad me: venite reuertamur ad dominum. p̄s. Imple facies eorum ignominia: et querent nomen tuum domine.

¶ Non cōgregabo conuenticula eorum de ſanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

¶ Ponit modum conuerſionis. Et primo oſtendit ad quē ritum conuertantur. ſcd̄o qūo perfecte ibi (nec memor ero ꝛc.) Dicit

Univerſidad de Deus
Biblio

ergo (accelerauerūt).Sed qūo
cōuertent? Jn veteri lege illi qui
cōuertebant offerebant diuerſa
ſacrificia. Sʒ ego adunabo ex di
uerſis partibꝰ ad fidē : ſʒ non vt
effundāt ſanguinē:qr vt Apl'us
dicit heb.10. Impoſſibile ē per
ſanguinē tauroꝝ aut hircoꝝ au
ferre peccata. (Nō congregabo
cōuenticula coꝝ de ſanguinibꝰ)
i.de ritu legis: ſʒ hec ꝯgregatio
eſt de ſanguine nouo.i.xp̄i.heb.
9.Chriſtus ſemel oblatus ē ad
multoꝝ exhauriēda peccata.he
bre.10.Una oblatione ꝯſumauit
in eternū ſanctificatus ꝛc. zach.
9. Tu aūt in ſanguine teſtamēti
tui emiſiſti vinctos tuos de lacu
in quo nō ē aqua ꝛc. Sʒ qūo ꝑ-
fecta erit iſta cōgregatio:qr non
ero memor nois illoꝝ:qđ habe-
bāt in ſtatu peccati:qr vnus dice
bat fornicator:aliꝰ latro.Sʒ nul
lus poſt ꝯuerſionē dʒ ſic noiari:
qr hmōi noia ſunt deleta.Uel ñ
ero memor peccatoꝝ in iudicio:
cū ꝯgregabo iuſtos.Uenite bn̄-
dicti Matth.25.Et hoc (ꝑ labia
mea.) vel ꝑ predicatores meos.
Sed dicet eis.Ite maledicti ꝛc.
hiere.15.Si ſeparaueris precio
ſuʒ a vili quaſi os meū eris.hie
ro.hʒ.(Multiplicata ſunt idola
eoꝝ: poſt tergū ſequentiū nō li-
babo libamina eoꝝ de ſanguine
neqꝫ aſſumā noia eorū in labijs
meis).q.d. Te colo:non idola.
Sed illorum idola multa ſunt.
Oſee.8. Multiplicaui poſt dor-
ſum recedētes a te.hiere.2.Uer
terunt ad me tergū ꝛ non faciē:
nec ero particeps libaminū eo-
rum.Deute.32. De quorum vi-
ctimis comedebāt adipes: ꝛ bi-
bebant vinum libaminū.Nec iu
rabo per illa idola.

¶Dominus pars heredita-
tis mee ꝛ calicis mei:tu es q̇
reſtitues hereditatem meaʒ
mihi. Funes ceciderunt mi-
hi in preclaris:etem̄ heredi-
tas mea preclara eſt mihi.

¶hic aſſignat rōneʒ ſue inheſio
nis ſoli deo:qr.ſ. ipſe ſolus ē he
reditas ſua.q.d. Jō ſoluʒ hoc in
celo qr hec ē hereditas mea. Pri
mo dicit deū eſſe ſuā hereditatē
ſcđo cōmendat eā ꝙ ē cōtentus
de ea ibi.(Etem̄ hereditas mea
ꝛc.)Ipſe eſt bonū nr̄m quo frui-
mur.hoies in mūdo iſto querūt
poſſeſſiones ꝛ vſus eaꝝ: ſed poſ
ſeſſio ſua ē deus.vn̄ (Dn̄s pars
hereditatis mee.) intrāſitiue. i.
hereditas q̄uenit mihi in partē.
Quidā habēt ꝑ hereditate dele
ctationes carnis.Sap̄.2.hec eſt
pars: et hec eſt ſors noſtra. Alij
aūt alia delectabilia mundi:ſed
deus eſt ſors mea. Tre.3. Pars
mea dn̄s dixit anima mea. Sed
nō ſolum eſt hereditas mea:ſed
(pars calicis mei).i.ē calix meꝰ
veniēs mihi in ſortē:qr tota de-
lectatio mea ꝛ potus ē deus.p̄s.
Calix meus inebriās q̄ꝫ p̄clarus
Uel xp̄s hʒ hereditatē fideles et
hmōi hereditas.ſ.fideliū deus ē
pars ſicut dictū eſt.(ꝛ dn̄s pars
calicis mei.) qr paſſio mea ordi-
natur ad deū. Ipſe etiā ē dator
huius hereditatis.(Tu es q̇ re-
ſtitues hereditatē meā mihi).ſ.
eterne glīe.Et ſic xp̄s loquit ex
perſona ſuoꝝ q̇ eam perdiderāt
peccāte primo parēte.Uel (here
ditatē).i.claritatē corporis quaʒ
perdidit hō peccādo.(Funes ex
tēderūt mihi i p̄claris.) Diuites
terrā menſurāt fune. Deute.32.
Jacob funiculus hereditatꝭ eiꝰ.
Et ideo

Et iō portio dr̄ q̄ſi funiculꝰ funis
i.portio mea cedit mihi in rebꝰ
optimis.qr nihil meliꝰ ip̄o deo.
hiere.3. Tribuā tibi terrā deſi-
derabilē p̄clarā hereditatē. 2°
oñdit ꝙ ſit ea cōtētꝰ.(Etei here.
mea p̄cla.ē mihi.)q.d. Nō ſolū
hereditas mea i ſe p̄clara ē: ſed
eſt ita p̄clara mihi qđ nullo mō
mutarē eā.p̄s. hec reqes mea i
ſclʒ ſcli.hic hitabo qm̄ elegi eā.

¶Bn̄dicā dn̄m q̇ retribuit
mihi intellectū: inſup ꝛ vſqꝫ
ad noctē increpuerūt me re
nes mei. Prouidebā dn̄m in
ꝯſpectu meo ſemp:qm̄ a de-
xtris eſt mihi ne cōmouear.
Propter hoc letatuʒ eſt cor
meū et exultauit lingua mea

¶Supra p̄s poſuit rōnē q̄re ſo
li deo ſheret.qr .ſ.ip̄e.ſ.ip̄e ē ꝑs
hereditatis ſue.hic recognoſcit
bn̄ficia. Et p̄mo ꝑponit bn̄ficia
ſuſcepta.2° ſperāda ibi(Inſup ꝛ
ca.mea.)Circa p̄ᵐ duo fać.Pri-
mo cōmemorat bn̄ficia ſuſcepta
2° oſtēdit gaudiuʒ qđ hʒ ex eis
ibi(Propt hoc.le.ē cor me.) Cō-
memorat ḡ duplex bn̄ficiū. vnuʒ
in adeptiōe boni.aliud ꝯſeruan
do ꝯ̄ mala.¶Quātū ad p̄mū di-
cit(Bn̄dicā do.ꝛc.)vt itelligāt q̄ꝫ
p̄clara ſit illa hereditas eterna.
p̄s.Da mihi intellectū ꝛ ſcruta
bor ꝛc.p̄s.Intellectū tibi dabo ꝛ
inſtruā te.Eccli vlti. Dāti mihi
ſapiam dabo gliam. Dedit autē
dn̄s hoi rōnē ad ſapiam ſed non
totalr abſtulit ifirmitatē quādo
gtiam.Et prio ꝑponit eā. 2° po
nit auxiliū ꝯ̄ eā ibi (Proui.do.)
Ois hō hʒ a deo ſ̄m rōnē lumē
intell'is:e: iuſtꝰ reformat lumine
grē.Sed adhuc infirmitas car-

nis reſtat:ꝛ iō dicit: In ſup ad-
huc increpuerūt me renes mei)
i.īfirmitates mee.ſ.culpe vł pcē
Et hoc(vſqꝫ ad noctē).i.vſqꝫ ad
mortē.(icrepue. me renes mei.)
i.rep̄henſibilē me oſtenderunt.
Alia lr̄a.qr in renibꝰ incētiuū lu
xurie ſedē hʒ:ꝛ ſic delectationeʒ
tentando moleſtat.2.Corin.12.
Ne magnitudo reuelationū ꝛc.
Sʒ in xp̄o nō ſunt infirmitates
culpe vel infectiōis:qr caro eius
nō repugnat aduerſus ſp̄m:ꝛ iō
intelligit ſolū de pena heb.4.
Tētatū ꝑ oīa.quātū ad infirmi-
tates corꝑales.Sed ſi de nobis
intelligat dōm ꝙ hō qui donuʒ
intellectꝰ hʒ vel grām.dicat ad-
huc cū aplo.Ro.7. Uideo aliā
legē in mēbris meis repugnātē
legi mētis mee(rene.s)i.iudei ſi
bi cōiūcti(vſqꝫ ad no).i.vſqꝫ ad
paſſionē ſiue vſqꝫ ad paſſibilita
tē carnis.Et quia caro timebat
paſſionē.ego in illa paſſione (ꝑ
uide.do.)erectis oculis in celuʒ
nō in mūdo. Prouidētia ē preui
ſio rerū fiendarū in futuro . ſed
viſio ſiue cōſpectus ē rerū p̄ntiū
Sed ſi adhuc tales renes impu
gnāt non eſt timendū . quia pa-
ratū habet auxilium dei. Et iō
primo ponit recordationē auxi
lij dicēs.(Prouidebam dominū
ꝛc.)quādo ſcilicet(increpuerunt
me renes mei.p̄s.Oculi mei ſem
per ad dominū quoniā ꝛc.) Et
hoc ideo quia(a dextris eſt mi-
hi ne cōmouear.)nō ad ſiniſtrā.
Prouerbio.3.Dominꝰ erit in la
tere tuo et cuſtodiet pedē tuuʒ
ne capiaris.Iſa.50.Stemus ſi-
mul ꝛc.(Propter hoc letatū eſt
cor meum.)p̄ ut Reg 2. Exulta-
uit cor meū in domino.p̄s. Le-
tabitur iuſtus in dn̄o ꝛc (et ex-

Universidad de D
Bibliot

ultauit lingua mea ⁊c.) exterius cū exteriori gaudio ꝓrūpit ī lau dē voc. Iſa. 12. Cātate dn̄o qm̄ magnifice fecit. ps. Exl'ta. do ⁊c.

¶ Inſuper ⁊ caro mea reqe ſcet in ſpe. Qm̄ non derelinques aīam meā in inferno: nec dabis ſctm̄ tuuz videre corruptionē. Notas mihi feciſti vias vite: adīplebis me letitia cū vultu tuo: delectatiōes ī dextra tua vſqȝ ī finē.

¶ Hic enumerat bn̄ficia ſperāda. Primo ꝗtū ad reſurrectionē carnis. 2° quātū ad aīaz ibi (Notas) Pria ī duo. Prio ponit ſpez reſurrectiōis. 2° modū ibi. (Qm̄ nō dere.) Dicit ḡ. Dediſti mihi ītellectū ⁊ aſtitiſti mihi hol. ſed (Inſup ⁊ ca. mea re. ī ſpe.) reſurrectionis. ps. Ego dormiui ⁊ ſoporat⁹ ſū ⁊ reſurrexi. Et ēt habebit caro mea in reſurrectiōe. Sapiē. 3. Spes illorū īmortalitate plena ē. Rō: qꝛ reſurrectio reqrit vnionē corpis ⁊ aīe. Et iō nō debuit aīa cōiūcta diuinitati remanere in īferno. ſȝ tādiu debebat ibi ſtare donec ꝓbaret veritas hūanitatis: ⁊ vere carnis relinq in īferno vbi deſcēderat ad liberādū ſctōs. Eccli. 24. Penetrabo oēs inferiores ptes terre et inſpiciā oēs dormiētes ⁊ illuminabo oēs ſperātes ī dn̄o. Itē ex pte corpis: qꝛ (nō da. ſctm̄) .i. corp⁹ meū ia te ſctificatū. (videre corru.) i. putrefactiōis vel reſolutionis quā nō ē paſſus: ſed mortis corruptionē paſſus eſt.

¶ Beneficia que pertinent ad animā cōmemorat cū dicit (Notas.) Hoc refertur ad chriſtū ꝓ mēbris ſuis: et hec ſunt documēta. fides ⁊ pcepta que ſunt via in beatitudinē. Prouer. 7. Serua mandata mea ⁊ viues. Et iō dicit. Notas mihi feciſti vias vite.) Secundo cōmemorat beneficiū vbi tria dicit. Primo plenaz dei viſionē. (ad implebis me letia cum vultu tuo.) i. videbo vultū tuū. ſcd̄e Cori. 13. Nūc cognoſco ex parte. i. impfecte tunc cognoſcā facie ad faciem. Plenaz letitiā. Job: 16. Ut gaudium veſtrū plenū ſit: qꝛ de ſummo bono delectationes indeficiētes: quia (in dextera tua vſqȝ in finē) Iſa. 51. Letitia ſempiterna ſuper capita eorū. gaudiū et letitiā obtinebunt. ⁊ fugiet ab eis dolor et gemit⁹. Prouer. 3. Lōgitudo dierum in dextera eius: ⁊ in ſiniſtra illius diuitie et gloria.

¶ Orō dd̄. Pſalmus. xvi.

Exaudi dn̄e iuſtitiā meā: itēde deꝓcationē meam. Aurib⁹ pcipe orationē meā: nō in labijs doloſis. De vl'tu tuo iudiciū meū ꝓdeat: oculi tui videāt eqtatē. Probaſti cor meū ⁊ viſitaſti nocte igne me examinaſti et nō ē inuēta ī me iniqtas. Ut nō loquaē os meum opa hoim: pp v̄ba labiorūz tuorū ego cuſtodiui vias duras. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis. vt nō mouēatur veſtigia mea.

Supra Deſcripſit ps diuinā iuſtitiaz et oſtēdit ꝙ eā ſeruabat. Hic ꝓponit orōnē in qua petit exaudiri ꝓpter iuſtitiā. ¶ Titulus. — Pſalmi titulus.

(Oratio dauid.) Et eſt prim⁹ ps q ītitulaē ab orōne. qꝛ hmōi totaliter eſt orō: ⁊ iō ab orōne incipit. qꝛ inter tribulatiōes ſingulare refugiū ē orō. ps. Pro eo vt me diligerēt detrahebant mihi: ego aūt orabam. Diuidiē ḡ ps iſte ī duas partes. In pma orat pro ſtabilitate ꝓpria. In 2a petit liberationē a malo ibi (Ego clā.) Circa primū duo facit. Primo petit exaudiri. 2° ꝓponit petitionē ſuā ibi (De vultu tuo.) Cōſiderādū eſt aūt ꝙ in exauditione e ſt triplex gradus. Primo ille cui fit petitio audit v̄ba. 2° attēdit ſeorſuz. 3° īplet petituz: Prio ergo petit vt exaudiaē dicēs (Exaudi ⁊c.) Dan. 9. Exaudi dn̄e de⁹ orōnē ſerui tui. Secūdo in exauditione ponit meritū petētis ⁊ iō dicit (Iuſtitiā meā) q. d. ī me eſt meritū vt exaudias Glo. Iuſtitia hȝ vocē apd̄ deum q penetrat celū. Jac. vlti. Multū valet depcatio iuſti aſſidua. Jo. 9. Pctōres de⁹ nō audit: ſȝ ſi qs dei cultor eſt. hunc de⁹ exaudit. Scd̄o petit ꝙ intēdat ad ſenſuz orōnis. (intēde depcatio. meā.) Glo. dicit. Depcationē q eſt pro malꝫ amouēdis. Alia lr̄a (Intende ad cāticos meos.) qſi ad ſpūalē intellectū. ps. Fiāt aures tue intē. in vo. depre. mee. Tertio ꝙ audiat verba orantis: ⁊ iō dicit (aurib⁹ percipe orōnē.) que eſt (nō ī la. do.) ſȝ ſimplicib⁹. Iſa. 53. Dolus nō fuit in ore eius.

Sed cū omnia audiat. Quare d'r qdaz audire ⁊ quadā non? Sapē. 1. Spūs ſcūs diſcipline effugiet fictum: ⁊ aufert ſe a cogitationibus q ſunt ſine intellectu. Deus nō d'r audire niſi verba vera. et non que ꝓueniūt ex labijs doloſis. ⁊ iō dicit. (nō in labijs doloſis). ps. Labia doloſa in corde. Et ſic doloſū dupl'r accipiē. ſ. fictio reſpectu oris. et reſpectu opis: cū opus nō cōcordat ori. Phariſeus qui dicebat: nō ſuz ſicut ceteri hoim ⁊c: nō fuit exauditus. ſed ali⁹ q nō in labijs doloſis: ſed recte orabat fuit exaudit⁹. qꝛ deſcēdit iuſtificat⁹ ī domū ſuā. Glo. Labia doloſa ſunt qui dicūt: dn̄e dn̄e: ⁊ nō faciūt voluntatem patris mei. (De vultu tuo) Iudex nō ꝓfert ſnīam niſi audita petitiōe ⁊ diſcuſſa cā. Et iō hic petitionem ponit ⁊ petit tria. Prio ſnīaz. Scd̄o cāe examinationē ibi (ꝓba. 3° ſnīe qlitatē (Perfi.) Circa pm̄ duo facit. Primo petit iudiciū 2° iudicij tēperamētū ibi (oculi tui.) Dicit ḡ. (De vultu tuo.) i. de cogitatiōe tua. (iudi. me. pro.) i. ꝓ me. Hie. 10. Corripe me dn̄e. verūtn̄ in iudicio nō in furore tuo. ne forte ad nihilū redigas me. Sed hic petit iudiciū nō ſecuritatis. Iſa. 64. Oēs iuſtitie vr̄e qſi pān⁹ mēſtruate. ſed eqtatis ſm̄ ꝙ patiē humana nā ⁊ iō dicit (oculi tui videāt eqtatē.) i. iudicēt iudiciū eqtatū. Iſa. 11. Arguet ī eqtate ꝓ māſuetꝫ tre. Job. 22. Eqtatē ꝓponat ꝯ me ⁊ ad victoriā ꝓueniet iudiciū meū. q. d. Nō peto iudiciū qꝛ cā mea tibi examinta ē. ꝙ cā ſua ſit examīata corā eo oſtēdit cū dic̄ (Proba. ⁊c.) Et p° ponit ordinē examīatiōis. 2° qd ſit inuētū exponit. (⁊ nō ē inē.) Dic̄ ḡ (Prob. cor me.) Dr̄ia ē iter ꝓbare ⁊ examīare. ꝓbare qrit rōnez facti examīare qrit ipm fcm̄ Rō aūt facti magis tāgit cor. ſed factū magis tāgit corpus. Dicit ḡ

Qō.

Universidad de Deusto Biblioteca

(Probaſti coꝛ meū.) .i. ꝓbaſti oſ
diſti: ꝙ nō ē turbatū ꝑꝑ tribula=
tiones ꝗs patioꝛ. De⁹ cū exami
nat tria facit. Probat. viſitat. et
examinat. Probat cū dijudicat
an habeat cordis rectitudinē: qꝛ
ſi nō hꝫ nō curat examinare. Sꝫ
qn̄ hoc hꝫ idiget examiari vtrū
hēat firmitatē. Hiere. 17. Ego
dn̄s ſcrutās coꝛda ⁊ ꝓbās renes
q̄ do vnicuiqꝫ iuxta viā ſuā. Sꝫ
hec examinatio ē dura ⁊ fortis:
ita ꝙ null⁹ ſuſtineret niſi adiut⁹
ab eo. Job. 6. Que fortitudo
mea vt ſubſiſtā: ⁊ ꝗs finis meus
vt patiēt agā: nec fortitudo mea
nec caro mea enea ē. Et iō ꝑmit
tit viſitatōē. ps. Uiſitabo i vga
vl̄ adiuuādo vel corrigēdo. (viſi
taſti noc.) Sꝫ pōt idē itelligi ꝑ
noctē ⁊ ignē: quia turbat aiam.
Job. 29. Nocte os meū ꝑforat
doloꝛib⁹. ⁊ incēdiū facit hoc idē
Uel nocte .i. defectu ſpūalis itel
ligētie. Qn̄qꝫ ꝗs hꝫ rectū coꝛ ſi
ſuꝑuenit ſibi tētatio ⁊ negligen
tia. ⁊ ē i nocte: ⁊ i hac viſitat dn̄s
adiuuādo ꝯ tēta tiōes: ⁊ negligē
tiā excutit et ꝯfortat. ps. Cū de
fecerit vt⁹ mea ne drelinꝗs me
Ul̄ nocte .i. ꝗete ⁊ ſilētio: ⁊ tūc vi
ſitat ꝑ ꝯſolatiōes. Mat. 52. Me
dia nocte clamoꝛ fact⁹ ē ecce ſpō
ſus venit. (examiaſti igne) .i. tri=
bulatiōe. qꝛ tūc appēt ſi ē bon⁹
amic⁹ ⁊ nō recedit. Eccli. 6. Eſt
amic⁹ ſm tp̄s ſuū ⁊ non ꝑmane
bit i die tribulatiōis. Inuenunt
ꝑ iſtā examinationē inocētia ⁊ ꝑ
fectio: qꝛ examiat ſi i eo iueniat
innocētia hoc i iſto iueuit. Et ꝓ=
mo ponit ei⁹ inocētia. 2° ꝑfectio
nē ibi (nō eſt iuēta i me iniq̄tas.)

Qo. **Sꝫ cōtra** ꝑtie Jo. 1. Si
dixerimus qꝛ
pcm̄ nō hēm⁹ nosipos ſeducim⁹
et vitas i nob nō ē. Et puer. 20.
Quis pōt dicere mūdum ē coꝛ
meū. Et eccl̄ia. 7. Nō eſt hō iu=
ſt⁹ i terra q̄ faciat bonū ⁊ nō pec
cet. Glo. Nec infans vni⁹ diei.

Dicēdū ꝙ loq̄t de iniq̄ta
te pci ꝑ quā i tri
bulatiōe recedit a deo. Perfectio
innocētie iuenit in eo: intātū ꝙ
nō loquit oꝑa hoim .i. pctm̄. q. d.
Nō ſolū in coꝛde ſꝫ nec i oꝛe ei⁹
eſt iniq̄tas. Job. 6. Nō iuenietis
in lingua mea iniq̄tatē: nec i fau
cib⁹ meis iniq̄tas ꝑſonabit. Eph.
4. Ois ſermo malus de oꝛe vr̄o
nō ꝓcedat. Uel ſic (nō ē inuēta i
me ini. vt nō lo. os meū) cū poſt
ſeq̄t (oꝑa hoim ⁊c) q. d. Tu vidi
ſti ꝙ i me nō eſt iniq̄tas ⁊ hoc qꝛ
nō decet me loq̄ tu tn̄ vidiſti hoc
puer. 27. Laudet te alien⁹ ⁊ nō
os tuū. ex̄ne⁹ ⁊ nō labia tua. Hie
ro. hꝫ (Sic ꝓ. ⁊c.) ⁊ nō iueniſti co
gitatiōes meas aſcēdere ſuꝑ os
meū) q. d. Nō i tātū turbatio ꝓ=
ceſſit vt veniret a coꝛde ad os ꝑ
murmur. 2° exponit q̄ igne exa=
miat⁹ cū dic̄ (ꝑꝑ vba labio. tuo.
ego cuſt. vi. du.) Uie dure ſūt ad
uerſitates. ⁊ hoc ſuſtinui (ꝑꝑ vba
labio. tuo. (i. vt ſuarē vba: aut
ānūciarē vba tua. Hiere. 22. Fa
ct⁹ ē ſmo dn̄i i oppꝛobriū ⁊ i deri
ſum. Hiero. hꝫ (vt vias la.) La=
trōes q̄rūt diuerticula vt lateāt
ita dauid qn̄ ſeq̄bat eū ſaul. ps.
Poſuit pedes meos q̄ſi ceruoꝝ.

¶ Spūalr̄ dr̄ de xp̄o punito in=
ter latrones vt malefactoꝛ. Jo.
18. Si nō eēt hic malefactoꝛ nō
tibi tradidiſſem⁹ eū. Si ic̄pias
vſuꝫ ibi (ꝑꝑ oꝑa hoiꝫ cuſtodiui
vias du.) ⁊ dicas vias duras q̄
ſūt oꝑa hoiꝫ. puer. 4. Uiā ſapie
mōſtrabo tibi ducā te ꝑ ſemitas
eq̄tatis q̄s dū igreſſus fuerꝭ ⁊c.

Solutio.

¶ Cōſequēter dterminat q̄d pe
tit (Perfiſſe greſ. me: in ſe. tuis.)
ſ. iuſtitie. Job. 4. Ubi ē fortitu=
do tua patiētia ⁊ ꝑfectio viaꝝ.
Et hoc vt veſtigia .i. affect⁹ me⁹
nō moueat a mādatis tuis. Ul̄
petit xp̄s ꝓ eccl̄ia vt greſſus ei⁹
ꝑficiat. ⁊ veſtigia .i. facta nō mo
ueant. Itē cū ex actib⁹ gn̄entur
habit⁹. actus veſtigia relinquūt=
tur in volūtate. Uel ad l̄ram pe=
tit dauid ꝙ nō p̄cipitet de p̄ru=
ptis ꝑ q̄ trāſibat fugiēs ſaulē ꝓ
mi Reg. 24. Seq̄bat eū ſaul ꝑ p̄
ruptiſſimas petras. Alia l̄ra hꝫ.
(Suſtēta greſ. me. in calci. meis
⁊ nō labent veſti. mea) Ul̄ ꝙ xp̄s
ſm ꝙ hō ꝑficiat in ſempiternū
gl̄ia diuinitatis. Jo. 14. Clarifi=
ca me pr̄ apud temeipſum clari
tate quā hūi ꝓuſqꝫ mūd⁹ fieret.

¶ **Ego clamaui qm̄ exaudi=
ſti me de⁹. inclina aurē tuā
mihi et exaudi vba mea.**

¶ Supꝛa poſuit ps vt ſtabiliat i
bono. hic aūt petit vt liberetur a
malo. Et circa hoc tria facit. Pri
mo petit exaudiri i ſua petitiōe
2° ponit eā ibi (Mirifi. miſe. tu.)
3° exauditionē ſue petitiōis ma
nifeſtat ibi (Ego aūt.) Circa pri=
mū duo facit. Pꝛio ꝓponit ſpem
ꝯceptā de deo. 2° ex hac petit ſe
exaudiri ibi. (Incli. au.) Dic̄ ꝗ.
(Ego cla.) Ul̄ oꝛdo p̄poſter⁹ qꝛ
ꝯuenīēti⁹ vr̄ dici (qm̄ clama. ex=
au. me.) Et iō tripl̄r exponitur.
Uno mō ſm glo. (Ego cla.) In
clamoꝛe validioꝛ intētio mentis
eſt ⁊ libera. Tūc ꝗ clamāt q̄ cū
magna deuotiōe oꝛāt: ⁊ liberta=
te coꝛdis. Et vn̄ hoc: (qm̄ ex.) dā
do .ſ. libertatē. Greg. Neminem
exaudit de⁹ niſi quē vt p̄cet iſpi
rat aiam .ſ. ꝑ aliquā deuotionē
ps: Concupiuit aia mea deſidera
re ⁊c. Alio mō ſꝫ Aug. 10. de ci.
dei. ꝙ ly qm̄ nō deſignat cāꝫ ſꝫ
ſignū. q. d. hoc ē ſignū ꝙ clama
ui qꝛ exaudiſti me. 3° mō qꝛ cū
q̄s exaudit ſemel. iteꝝ fiducialiꝰ
petit. Et iō dicit (qm̄ ex. ego cla)
Hiero. hꝫ (plane qm̄ ex.) Sempꝫ
hec duo cōiūgit clamoꝛē ⁊ exau
ditionē qꝛ q̄ ſic clamat exaudit
Jone. 2. Clamaui de tribulatōe
mea ad dn̄m ⁊ exaudiuit me. ps.
Clamaui ad te dixi tu es ⁊c.

¶ Cōſequēter petit exaudiri: ⁊
q̄ exaudit ꝓmo audit. iō dic̄ (In
clina) ſi dn̄s ſit i alto loco opꝫ ꝙ
iclinet aurē ad audiēdū illū q̄ ē
i imo. Dn̄s ſedet i maieſtate ſua
et ſi vellet nr̄a agere ſm altitu=
dinē ſue iuſtitie nō ſaluaremur.
qꝛ Iſa. 64. Quaſi pān⁹ mēſtrua
te iuſtitie nr̄e. Et iō opꝫ ꝙ incli=
net et tunc exaudiat. Dan. 9.
Inclina dn̄e aurē tuā ⁊ audi.

¶ **Mirifica mīas tuas qui
ſaluos facis ſperantes in te.
A reſiſtētib⁹ dextere tue cu
ſtodi me. vt pupillam oculi
Sub vmbꝛa alarū tuaꝝ pꝛo
tege me: a facie impioꝛū qui
me afflixerunt.**

¶ Hic ponit petitio ⁊ ē duplex.
Pꝛia de ſui libatiōe. 2a de inimi
coꝛū deiectiōe ibi (Exur. dn̄e ꝑ.
eū) Circa ꝓmū duo fac̄. Pꝛio pe
tit libationē. 2° ſubdit neceſſita
tē libatiōis ibi (Ini. mei.) Circa
ꝓmū tria facit. Pꝛio petit mīam.
2° ſalutē ibi (q̄ ſal.) 3° libationis
modū ibi (cuſto. me vt pu. ocl̄i.)
Dicit ꝗ (Mirifi.) Qd̄ q̄s liberat
a ꝑuo hoſte nō ē mirū. ſꝫ cū q̄s li
berat a maxio malo vel hoſte
hoc ē mirū. ⁊ hoc petit. (Mirifi.)

Universidad de D... Biblioteca

i.mirabilr libera me. Et hoc nō
ſm iudiciū hoīs:ſʒ ſm(miſ.tu.)
Eccli.36.Innoua ſigna ⁊ imuta
mirabilia:glifica manum et, bra
chiū dextū.excita furorē ⁊ effun
de irā.extolle aduerſatiū ⁊ affli
ge inimicū.Et hui⁹ rō ē q̄r tuū ē
ꝓpriū:(q̄ ſaluos fac.ſpe.in te)
Dex-tera dei q̄d ſit. Eccli.2.Null⁹ ſpauit in dn̄o ⁊ cō
fuſus ē.Et ſaluas(a reſiſtē . dex.
tue.)Dextera dei ꝟtus ē opati-
ua:ſiue ſpūaliter in bonis . Pro
uer.3.Lōgitudo dierū i dextera
ei⁹.⁊ i ſiniſtra illi⁹ diuitie ⁊ glia
Dicūt reſiſtere dextē dei demo
nes ſiue pctōres q̄ ipediūt ſpūa
lia.Uel dextera dei d̄r xp̄s. p̄s.
Dextera dei fecit virtutē.Cui re
ſiſtūt iudei ꝯdicēdo ei⁹ doctrine
Jo.7.Quō hic lr̄as ſcit cū nō di
dicerit.⁊ detrahēdo illius opa-
tioni.Jo.9.Nō eſt hō adeo qui
ſabbatū nō cuſtodit.Luc.11 .In
beelzebub ꝑncipe demoniorum
eÿcit demonia.

Ob. Sʒ ē qō Cōtra pſalmū.
Tu terribil' es
et q̄s reſiſtet tibi?Null⁹ergo ſui
volūtati pōt ꝯtradicere. Job.9.
Solu-tio. De⁹ cui⁹.ire null⁹ pōt reſiſtere.
Et dicēdū ꝙ null⁹effi
caciter p̄t
reſiſtere ei:ſʒ pōt hr̄e volūtatē
ſiue ꝓpoſitū reſiſtēdi. ¶ Conſe
quēter ponit modū' liberatiōis.
Boni ſunt pupil-la ocu li dei. q̄r diligēter ⁊ tute.iō dicit(cuſto
di me vt pu.ocu.)Pupilla oculi
cū diligētia cuſtodit̄ q̄r nihil qd̄
ledere poſſit ꝑmittit̄ appropinq̄
re. ſic ⁊ facit de⁹ in cuſtodia ſui
ſui.Deut.32.Circūduxit eū ⁊ do
cuit:⁊ cuſtodiuit q̄ſi pupillā ocu
li ſui.zach.2.Qui vos tetigerit
tāgit pupillā oculi mei. Uel ſm
glo.Pupilla oculi d̄r xp̄s diri-
gēs.Eccli.3.Uirt⁹ viſiua ē in pu
pilla qua diſcernim⁹ bonū. a ma
lo:⁊ xp̄s diſcernit fideles ab infi
delib⁹ ⁊ a bonis malos. Ad hāc
diligētē cuſtodiā manifeſtādam
vtit̄ duplici metaphora ſcilʒ vm
bre ⁊ alarū.Umbra eēm refrige-
rat ab eſtu.ſic et tutela dei refri
gerat dās ſecuritatē.Item alis
gallina pullos cōtra miluū cu-
ſtodit:ſic et de⁹ ſuis alis q̄ ſunt
charitas ⁊ mia iuſtos defendit
a rapacitate demonū.Matt.23.
Quotiēs volui congregare vos
quē admodū gallina congregat
pullos ſuos ſub alis ⁊ noluiſtis
Hÿs ergo alis deus nos eleuat
ad ſupna.p̄s.Mia ⁊ veritas pre
cedēt faciē tuā. beat⁹ ppl's ⁊c.
Hier.31.In charitate perpetua
dilexi te.ideo attraxi te miſerās
Uel pupilla oculi dicitur anima
q̄r:ſicut pupilla que eſt in medio
oculi circundat̄ multis pellibus
ad defenſionem : et hō apponit
manū ⁊ fere oē qd̄ habet ne le-
datur:ſic debet homo facere ꝓ
anima.Job.2.Pellem pro pelle
⁊c.Quia vt Marc.16.Quid pro
deſt homini ſi lucretur ⁊c.anime
vero ⁊c.(Uel cuſtodi me vt pu-
pillam oculi . ideſt vt chriſtum
(Sub vmbra alarū tuarum pro
tege me.)ideſt ſub cuſtodia an-
gelorum.p̄s.Angelis ſuis man
dauit de te ⁊c. Uel due ale ſunt
duo brachia chriſti extēta in cru
ce.Deutero.32.Expandit alas
ſuas et aſſumpſit eos: atq̄ por
tauit in humeris ſuis.
¶ Conſequenter oſtendit a qui
bus competit liberari:quia(a fa
cie impiorum qui me afflixerūt)
ideſt a poteſtate ⁊ p̄ſentia demo
nū vel falſorum fratrū .ſecunde
Corin.11.Periculis in falſis fra
trib⁹.Qui me (afflixerunt tētatio

nib⁹ et pſecutionib⁹.Exo.1.Ode
rant filios iſrael egyptÿ:et affli-
gebant illudētes eis.Sic nos de
bem⁹ petere liberari a peccato.
Eccleſiaſtici . 21 . Quaſi a facie
colubri fuge peccatum.
¶ Inimici mei animā meaʒ
circūdederūt : adipem ſuum
concluſerūt:os eoꝝ locutum
eſt ſuperbiā. Proÿciētes me
nunc circūderunt me oculos
ſuos ſtatuerunt declinare in
terraʒ. Suſceperūt me ſicut
leo parat⁹ ad predā: et ſicut
catulus leonis habitans in
abditis.
¶ Hic ponit neceſſitatē libera-
tiōis ⁊c.Hic duo facit.Primo p-
ponit afflictionē quā patit̄.Se-
cundo afflictionis ſilitudinē.ibi
(Suſceperunt me.)Circa p̄muʒ
duo facit.Primo premittit affli-
ctionē.Scd̄o afflictiōis modum
ibi (adipē ⁊c.)Dicit ergo.(Ini-
mici.)demones ſiue pctā ita af-
fligūt me q̄r(circūdederūt aīam
meā.)ideſt ſic vndiq̄ cōcludūt ꝙ
nō inueniāt viā libatiōis. Et dicit
(aīam.)q̄r nihil querūt niſi aīaʒ.
Hoſtes corpales querūt tollere
vitā.hoſtes ꝟo ſpūales querunt
aīam.Uel pōt intelligi de xp̄o cu
ius aīam Judei ſuis malitÿs cir
cundabāt.p̄s. Circūdederūt me
ſicut apes ⁊c.Itē ibidē.Circūde
derūt me canes multi:ꝯſiliū ma-
adeps in ſcri-ptura in ma-lā ptē ſumit̄. lignātiū obſedit me.(¶ Cōſ̄nter
ponit modū:vnde dicit(adipē.)
Adeps i ſcp̄tura q̄n̄q̄ i bono:q̄n
q̄ in malo accipit̄.In bono ſʒ ꝙ
ſignat deuotionē mētis.p̄s. Si-
cut adipe ⁊ pinguedine repleat̄
aīa mea. In malo p̄mo ſm ꝙ ſi-
gnat neq̄tiā cordis.ſcd̄o oris.ter
tio opis.⁊ iō deſignat deteſtabi
lē malitiā.Job.21.Uiſcera impÿ
plena ſunt adipe : ⁊ medull' oſſa
illi⁹ irrigant̄.Et hoc ē multiplex
Q̄n̄q̄ delectatio de pctō qd̄ fa-
ciūt.Prouer.2.Qui letātur cuʒ
male fecerit ⁊ exultāt i reb⁹peſſi
mis. Itē ſupbia ⁊ falſitas.Job.11
Uir van⁹ i ſupbia erigit̄ ⁊ q̄ſi pul
lū onagri ſe liberuʒ natū putat.
Itē carnal' ſenſ⁹.Dicit ḡ(adipeʒ
ſuū.)ideſt carnalē ſenſū vel ſup-
biā vel delectationē.cōcluſerūt)
in ſe vt nō capiāt ſpūalē ſenſum
Hieronym⁹ hʒ.(adipe ſuo.)ideſt
abūdātia tpaliū ⁊ ſclaris ptātis
(ꝯcluſerūt me)2° q̄ ad os:q̄r (os
eoꝝ locutū ē ſupbiā.)Et hoc q̄n
Judei dicebāt ꝯtra xp̄m.Si res
iſrl' es ⁊c.3° q̄ ad opus . Et p̄mo
oñdit quō ꝓcedit ad op⁹. 2° cāʒ
hui⁹ibi.(ocl'os ſuos.In opotio-
ne āt duo ponit.p̄io defectū.2°
ſollicitudinē nocēdi:et tn̄ q̄n' q̄s
cōtēnit non ſollicitat̄ nocere.(Et
iō dicit(pÿciētes.) i.deſpiciētes
Iſa.33.Proiecit ciuitates nō re-
putauit hoīes:⁊ tn̄ circūdederūt
me vndiq̄ ſollicite.Et hoc fecerūt
iudei xp̄o q̄n ꝓiecerūt euʒ extra
ciuitatē.Lu.2.Et circūdederunt
me cōuenientes ad ſpectaculū vt
irriderēt.Ac.7.Et hui⁹rō ē:q̄r n̄
reſpiciūt ad deū: ſed ad terrena.
p̄s. Nō ē ſalus illi i d̄o ei⁹(Sta
tuerūt ocl'os ei⁹ declinare in ter
ram.ſcilʒ peccatores ſtatuerunt
intentionē cordis ſui declinare i
terrā cum deliberatiōe ⁊ mora.
Prouer.17.Oculi ſtultoꝝ.i. pec
catoꝝ in finib⁹terre.et iō nō reci
piūt lumē gr̄e Eccl'i.2.Ocl'i ſapiē
tis in capite ei⁹:ſtult⁹.i.pctōr in
tenebris.i.in pctis ābulat.Dan.
13.Declinauerūt ocl'os ſuos vt
nō viderēt celū.Et hoc ad lr̄am

Universidad de Deusto Biblioteca

fuit in iudeis cū dicebāt Jo.xi.
Ne forte veniāt romani ⁊ tollāt
locū noſtrū ⁊ gantē.(Uel(in ter-
rā.).i.in carnē xp̄i:cuiꝰ infirmita
tē tantū cōſiderabāt et nō eiꝰ di-
uinitatē.q.d.(ſtatuerūt oculos
ſuos ⁊c.) De induſtria ſilitudo
ponit̄ quātū ad violētiā:q̄(ſicut
leo paratꝰ ad predā ſuſceperunt
me.)vel a deo vel a pilato mili-
tes:quātū ad fraudulētiā:q̄(ſicut
catulꝰ leonis habitās i abditis)
Leo in agro iuadit: ſ3 catulꝰ eiꝰ
in occulto morās:raptā p̄dā co-
medit vel inuadit. Matthei.26.
Oſculo em̄ fuit traditꝰ: ď nocte
captus:p falſos ↄdēnatus:⁊ p̄n
ceps ſacerdotum ſcidit veſtimen
ta ſua.

¶ Exurge dn̄e p̄ueni cum ⁊
ſupplāta eū:eripe aīam meā
ab ipio:frameā tuā ab inimi
cis manꝰ tue. Dn̄e a paucis
de terra diuide eos i vita eo
rū:⁊ de abſcōditis tuis adi-
pletꝰ eſt vēter eorū: ſaturati
ſunt filijs: et diuiſerunt reli-
quias ſuas paruulis ſuis.

¶ Hic ponit aliā petitionē.i.de-
iectionē inimicoꝝ. Et ponit tria.
Primo petitionē.ſcd̄o expoſitio-
nē.ibi.)Eripe aīam meā.)3° pe
tiōis rōnē ibi.(de abſcōdit.)Cir
ca primū duo facit.Primo petit
occultationem auxilij.2° deſtru
ctionē aduerſarij.Dicit ḡ. L or-
mire videris dū pateris me affli
gi.ſed(Exurge dn̄e p̄ueni eū.)vt
citiꝰ ſubuenias q̄3 nocere poſſit.
(⁊ ſupplāta eū.).i.deſtitue eū q̄ſi
aſtute.Job.5.Qui app̄hēdit ſa-
piētes i aſtutia eoꝝ.Prouer.19.
Aſtutia hoīs ſupplantat greſſus
eiꝰ.ſupplanta eū.)in duobꝰ.ſ.in
mei liberatiōe.Et quātū ad hoc
dicit(eripe aiam mea3 ab ipio.)
q̄ cōtra iuſtitiā pſeq̄tur me:et iō
ipſiꝰ eſt.p̄s.Ab hoīe iniq̄ ⁊ dolo-
ſo eripe me. Et huiꝰ rō eſt quia
aīa mea ē framea mea.i. gladiꝰ
acutꝰ.ex vtraq3 pte q̄ deſtructus
eſt diabolꝰ. Et hoc pp̄e d̄r de aīa
xp̄i. Iſa.17. In die illa viſitabit
dn̄s ſup leuiā hā in gladio du-
ro ⁊ forti.Dicit(frameā tuā ab
inimicis manꝰ tue.)ſupple(eripe)
p̄s.Itēde aīe mee et libera eam.
Uel(eripe frameā tuā ab inimi-
cis.).i.aufer gladiū et ptāte quā
hn̄t a te.Sap̄.6. Data eſt vob̄ a
d.o ptās.Et voluntatē quā hn̄t a
ſe.zach.13.Frameā ſuſcitare ſu
per paſtorē meū.Uel(ſupplanta
eos.)in eorū fruſtratione. et eri-
pe aīam tuā ab inimicis manus
tue.(.i.xp̄i filij tui.Na3 filius d̄r
manꝰ p̄ris.Deut.32.Tollā in ce
lū manu meā.i.i filiū meū.(Dn̄e
a paucis de t̄ra diuide eos.)q̄
pp hoc pſeq̄tur me vt regnū ſuū
ſtabiliat.Hec ē duplex lr̄a.i pſal
mo romano ſic.(Dn̄e diſpertire
eos in vita eorum)q̄ſi dicat ipſi
oclos hn̄t ad terā:et iō: et iō ma
la faciūt.ſ3 tu exclude eos de t̄ra
quā dediſti eis.S3 q̄uo? Nunq̄d
vt vadāt in vnū locū.Nō.S3 diſ
partire eos p totū mundū. Alia
lr̄a.(Dn̄e a paucis de t̄ra dimit
te eos.)q.d.diuide eos de t̄ra. ⁊
(paucis.)i.a ſocietate electoꝝ.)
in vita eoꝝ.i.dū viuūt.Uel q̄ le
gitur q̄ iminēte deſtructione ſūt
admoniti p angelū: q̄ fideles re
cederēt ⁊ irēt in regnū agrippe.
Et iō (diuide eos a paucis.).id
xp̄ianis q̄ ſūt reſeruati.(ď abſcō
ditis tuis adipletꝰ ē vēter eoꝝ).i.
de pctīs nō ↄfeſſis.Prouerb.28.
Qui abſcōdit ſcelera ſua nō di-

rige.Job.31. Si abſcōdi q̄ſi hō
pctm̄ meū et celaui i ſinu meo i-
quitatē meā. Uel hic pōit̄ rō pe
titiōis:et hmōi rō eſt duplex. v3
q̄ pōt referri ad pctā:vel ad be
neficia dei q̄bꝰ ſunt igrati.Si pri
mo mō ſic p̄mo ponit abūdātia3
pctōꝝ.Si ſcd̄o mō oſ̄dit q̄uo bn̄
ficia dei deriuabantur ad filios.
¶ Dicit ḡ quantū ad p̄mū.(De
abſcōditis tuis adipletꝰ eſt vēter
eoꝝ)i.de pctīs q̄ ſibi abſcondita
ſūt nō q̄ nō videat: ſ3 q̄ nō vult
ea videre.Abach.1. Mūdi ſunt
ocli tui dn̄e ne videāt malū:⁊ ad
iniq̄tatē reſpicere nō p̄nt(adiple-
tus ē vēter eoꝝ.)i.ↄſcia:vl̄ mēo-
ria:vel carnalis ↄcupiſcētia: vel
ſēſualitas.(Saturati ſūt filijs.)
.i.pctīs vl̄ mal' opibꝰ.Mala opa
dicūtur filij malorum:ſicut bona
opa filij bonoꝝ.Alia lr̄a h3(ſatu
turati ſūt porcina.)i.immūditia
pctōꝝ et ē expō eiꝰ q̄ď dicit ď ab-
ſcōtis.(et diuiſerūt reliq̄as ſuas
paruulis ſuis.)q.d.deriuant̄ ad
filios q̄ imitati ſūt pctā eoꝝ.Sa
piētie.4. Ex iniq̄s oēs filij q̄ na-
ſcent̄:teſtes ſūt neq̄tie aduerſus
parētes i interrogatiōe ſua.Uel
(ſaturati ſūt filijs i. ad vtilitatē
filioꝝ.(et diuiſerūt reliq̄as ſuas
paruulis ſuis.)q̄ eos ad peccatū
q̄tū i eis fuit obligauerūt. Mat
thei.27.Sanguis eiꝰ ſup nos et
filios nr̄os.vl'(ſaturati ſūt filijs)
.i.p filijs:q̄ſi ita ſaturati ſūt pec
catis q̄ ſuffecit eis ⁊ filijs ſuis.i.
reliq̄ pctā q̄ nō fecerūt ipſi dimi
ſerūt faciēda filijs ſuis. ¶ Si 2°
mō ſic duo bn̄ficia receperīt.Pri-
mo ſpūalia q̄ legē.Et iō dicit(ď
abſcōditis.)ſapiētie tue.(adiple
tus eſt vēter eoꝝ.)i.carnalis ſen
ſus.p̄s.Nō fecit taliter oī natiōi
Scd̄o bona tp̄alia:q̄(ſaturati
ſunt filijs.)et q̄ď plus eſt:reliq̄-
rūt ea eis.Hieronymi littera ha
bet ab illo loco(eripe aīam meā
ab impio.)quaſi.ſcilicet impius
ſit gladius tuus.Iſaie.10.Ue aſ
ſur virga furoris:a viris manus
tue qui ſunt mortui in pfundo
quorū mentita pars.q.d.(Eripe
aīam meā ab ipio.)i.a ſaule.(et
a viris manꝰ tue.)q̄ cōtradicunt
manui tue. Qui ſunt mortui in
pfundo.i.pctō. Quoꝝ pars ē in
vita.ſ.iſta.(Quoꝝ venter adim
pletꝰ eſt ⁊c.(Saul f3 glo.ſignat
mortē:⁊ ſicut mortuo ſaule Da
uid regnauit in pace: ita chriſtꝰ
morte deuicta pꝰ reſurrectionē.

¶ Ego aūt iuſtitia appare-
bo cōſpectui tuo: ſatiabor cū
apparuerit gloria tua.

¶ Hic oſ̄dit ſpem ſue exauditio
nis:et ponit duo.ſ.iuſtitiā quam
h3:et viſionē dei. Et cōſequūtur
ſe:q̄ per iuſtitiā puenit̄ ad dei vi
ſionē.p̄s.Quis hitabit in taber-
naculo tuo ⁊c. Qui igredit̄ ſine
macula ⁊ opat̄ iuſtitiā.Alia lr̄a.
(Ego aūt in iuſtitia videbo faciē
tuā)et iō apparebo in conſpectu
tuo.i. veniam ad vidēdū te.(Et
ſatiabor cū apparuerit gl̄ia tua)
id eſt q̄n videbo te replebor oībꝰ
bonis.p̄s.Qui replet i bonis de-
ſideriū tuū.i.gloria tua: in q̄ oīa
bona ſunt.Filis ſatiant̄ porcina
f̄m.lxx.Noſtra littera dicit.(In
terra ſanctoꝝ ⁊c.)Iſaie.26.Tol
latur impius ne videat gloriam
dei.(Ego autem ſatiabor.)Hie
re.3.Cum apparuerit: ſimiles ei
erimus.

¶ In finē puero dn̄i dauid q̄
locutꝰ eſt dn̄o verba cantici
huius in die qua eripuit eu3
dominus de manu oī3 inimi

Universidad de Deusto Biblioteca

coꝛum eius: et de manu ſau-
lis. Pſalm⁹ decimuſſeptim⁹

D Iligā te dñe forti
tudo mea: dñs fir-
mamētū meū ꝛ re
fugium et libera-
toꝛ meus.

In ꝓcedēti pſal
mo pſalmiſta petiuit orādo libe
rari ab iimicis. Hic āt libat⁹ gra-
tias agit. Et ꝑmo gr̄as agit de
bñficio libatiōis. 2° ꝓrūpit i lau
dē libatoꝛis ibi (Celi enarrāt glo
Tituli riā dei.) ¶ Titulus (In finē pue
expla- ro dñi Dauid.) Et locut⁹ eſt v̄ba
natio. cantici huius in die q̄ eripuit eū
dñs de manu inimicoꝝ ei⁹: ꝛ de
manu ſaulis. Et ꝑs iſte de verbo
ad verbū habet. 2. Reg. 22. Et hi
ſtoꝛia manifeſta eſt. qꝛ. 1. Reg. 19
Legit q̄uo ſaul q̄rebat eū occide
re. Et eo moꝛtuo. 2. Reg. 2. Iter͂
abner filius ꝛ filius ei⁹ fuit cōtra
eū. Tandē victoꝛiā habuit Da-
uid cōtra eos. Et ideo facit hūc
myſte- pſalmū. Et hieronym⁹ dicit idē.
riū de ¶ Et qꝛ per Dauid ſignificatur
xp̄o. xp̄s. oīa iſta referri pñt ad xp̄m:
vel ſm̄ caput; vel ſm̄ coꝛpus. ſcʒ
eccleſiā. qꝛ liberat⁹ eſt a ſaule. i.
moꝛte. Saul eīm interp̄tat̄ peti-
tio: qꝛ ad petitionē ppli dat⁹ fuit
imo poti⁹ extoꝛt⁹. Uñ nō fuit da
tus ad ꝑmanēdū. Sic xp̄s ꝑmo
ſuſtinet moꝛteʒ. poſtea remanet
ꝗet⁹ ſm̄ glo. Libat̄ etiā ab inimi
cis oīb⁹ iudeis ꝛ demonib⁹. ꝛ q̄ꝫ-
pſalmi tū ad coꝛp⁹ ſuū. i. eccliam. ¶ Di
parti- uiditur aūt iſta pars in tres. In
tio. ꝑma i gñali ꝯmemoꝛat bñficiuʒ
libatiōis. In 2ª oñdit potētiā li-
berātis. ibi. (Cōmota eſt.) In 3ª
modū libatiōis ibi (Miſit de ſū-
mo ꝛc.) Circa ꝑ^m duo facit. ꝑmo
ꝯmemoꝛat affectū quē ꝯcepit ex
bñficio ꝑdicto. In 2ª oñdit effe-
ctū ide ſeq̄ntē. ibi. (Laudās) du
plex affect⁹ ſurrexit i eo ex hmōi
bñficio. ſ. amoꝛis ꝛ ſpei. Et ꝑ° po
nit primū. Secūdo ſecundū. ibi.
(Deus meus.) Primo ponit af-
fectum amoꝛis ad deū. 2° ratio
nē ei⁹. ibi (foꝛtitudo.) Dicit ꝫ. O
dñe q̄ me libaſti; ego ſp. (Diligā
te.) qꝛ in te manebo. Jo. 14. Ma
nete i dilectiōe. Ro. 8. Cert⁹ ſum
qꝛ neqꝫ vita: neqꝫ moꝛs: neqꝫ an
geli: neqꝫ creatura alia poterit vñ cū
nos ſeparare a charitate xp̄i. Dili amoꝛ.
gere eīm ē rōnabiliū: amare gñā
le ē. Judic. 5. Qui diligūt te: ſicͭ
ſol i oꝛtu ſuo ſplēdet ita rutilāt
¶ Rō aūt dilectiōis alicuius eſt
ꝓpꝛiū bonuʒ. Uñ qñ q̇s reputat
bonū ſuuʒ depēdere ab aliq̇. hec
ē rō q̄re diligat eū. Dauid repu-
tabat totū bonū ſuuʒ a deo. Uñ
dicit. (Diligā te.) qꝛ tu es (foꝛti-
tudō mea.) Foꝛtitudo hʒ firma-
re animū: ne q̇s recedat a bono
ꝑꝑ difficultates iminētes. Q̄uo
aūt ſit ei⁹ foꝛtitudo oñdit. Hō in
diget foꝛtitudie ad duo. ꝑ° i bo-
nis vt ſtabiliat̄ in eis; et iō dicit.
(Dñs firmamentū.) i. firmū fun-
damētum. 2. Reg. 22. Dñs petra
mea. Matth. 7. Oīs q̄ audit ver
ba mea ꝛ facit ea: ſilis ē viro edi
ficāti domū ſuā ſupꝛa petrā. Itē
in malis: ꝛ hoc ad duo. Uno mō
anteqꝫ adueniat vt fugiat. Uñ
dicit. (Refugium meū.) Prouer-
bioꝝ. 14. Turris foꝛtiſſima no-
men dñi. ꝑs. Petra refugiū heri
nacijs. Alio modo: poſtqꝫ eue-
nerit; vt liberet. ¶ Uñ dicit. (Et
liberatoꝛ meus.)

¶ Deus meus adiutoꝛ me⁹:

et ſperabo in euʒ. Protectoꝛ
meus et coꝛnu ſalutis mee: ꝛ
ſusceptoꝛ meus. Laudās in-
uocabo dñm: et ab inimicis
meis ſaluus ero.
¶ Hic pōit effectū ſpei; ꝛ differt
Dña inter ſpem ꝛ amoꝛeʒ: qꝛ amoꝛ eſt
ſpei et vis vnitiua. Amam⁹ eīm aliq̇d in
amoꝛʒ quantū reputamus illud nr̄m.
¶ Et iō dicit. ꝙ ipe eſt foꝛtitudo
ſua. Iſaie. 12. Foꝛtitudo et laus
mea dñs factus eſt mihi in ſalu-
tem. Spes iportat defenſionem
ab extrinſeco: et vtrūqꝫ deus fa-
cit. Uel ſic. Obiectū ſpei ē bonū
arduū futurū poſſibile adipiſci.
Sicut ergo q̇s amat ꝓpter bo-
num iam datū: ita ſperat futurū
ex fiducia ex amoꝛe concepta: et
ex ſilib⁹ inquātū credit ſilia i fu
turuʒ recipe. Et iō ſic tria facit.
ꝑ° ſꝑat refugiū et firmamētū qꝺ
eſt in bonis. Scꝺo petit ꝓtecto-
riū qꝺ eſt in malis. q̄ iam euene-
runt. Dicit ergo ꝑmo. (De⁹ me⁹
adiutoꝛ me⁹.) ꝑs. Niſi dñs adiu
uit me. paulominus habitaſſet i
inferno aīa mea ꝛc. Et ideo (ſpe-
rabo in eū.) Eccli. 2. Qui timetꝭ
dñm; ſperate in illuʒ: cū oblecta
tione veniēt vob̄ mie. Scꝺo ſpe
ram⁹ liberari a malis: q̇b⁹ nondū
ſubiecti ſum⁹: qꝛ defēdit nos. ꝑ°
ne ledamur. ſcꝺo ꝙ ea vincam⁹
et ꝑ victoꝛia coꝛonat. ¶ Quan-
tū ad ꝑ^m dicit. (Protectoꝛ me⁹.)
Hieronym⁹ hʒ (ſcutū) qꝺ ꝓtegit
ne trāſfigi poſſit a malis. Sic fa
cit de⁹. ꝑs. Protexiſti me de ꝯ cō
uentu malignantiū. ¶ Quantū
ad ſcꝺm dicit. (Et coꝛnu ſalutꝭ.)
qꝛ aīalia coꝛnu ipingūt; ita virt⁹
dei cōtra aduerſarios reſiſtit: qꝛ
pugnat: vt vincat mala tꝑalia et
ſpūalia. ꝑs. In te inimicos nr̄os
ventilabimus coꝛnu; ꝛ in nomie
ſpernem⁹ inſurgentes i nobis. 1.
Reg. 2. Exultauit coꝛ meū i dño:
ꝛ exaltauit coꝛnu meū i deo meo
. i. virt⁹ mea ¶ Quantū ad tertiū
(et ſusceptoꝛ me⁹. Qñ q̇s vincit
ſuſcipit̄ cū triūpho. Sic etiā fa-
cit deus. Jo. 14. Iterū veniam ꝛ
accipiā vos ad me ipm: vt vbi ſū
ego ꝛ vos ſitis. ꝑs. Cū gloꝛia ſu
ſcepiſti me. Silr̄ habet. 2. Regū
22. ¶ Cōſequenter ponit effectū
ſequentē. ſ. laudē. Laus ē ſermo
elucidās magnitudinē v̄tutꝭ. vel
ex hoc ſaltē ſeq̇t̄. Primo ꝫ ponit
laudē. ſcꝺo ei⁹ efficaciā. (Dicit ꝫ
(Laudans inuocabo dñm.) q. d.
ex hoc laudē ꝓpꝛiā no habeo: ſʒ
q̄ro tuā qꝛ tu feciſti. Iſa. 63. Mi
ſerationū dñi recoꝛdaboꝛ: ꝛ lau
dem dñʒ ſuꝑ oīb⁹ q̄ retribuit mi
hi. (Et inuocabo te.) ſecure cum
efficacia; qꝛ ſic inuocās. (Salu⁹
ero ab iimicis meis.) Joelis vult
Quicūqꝫ inuocauerit nomē dñi
ſaluus erit.

¶ Circūdederunt me dolo-
res moꝛtis: ꝛ toꝛrētes iniq̇ta
tis conturbauerunt me.

¶ Hic ponit̄ neceſſitas liberatio
nis. Et ꝑmo magnitudinē libera
tiōis oñdit. Scꝺo oꝛationē quā
fundit ad deū. (in tribulatione.)
Tertio ponit exauditiouē. (Ex-
audiuit.) Nota ꝙ iſta tria ſic ſūt
adinuicē oꝛdinata: iniq̇tas: moꝛs
et infernus: ꝙ ex iniq̇tate hō in-
ducit̄ ad moꝛtem: et ꝑ moꝛtē de-
ducit̄ ad infernū. Et ſicut ꝑ^m eſt
via ad 2^m: ita ē 2^m ad 3^m. ¶ Et
ideo ꝑmo dicit de primo ꝓgreſ-
ſu. ſcꝺo de ſecundo. ꝙ de moꝛte
vadunt ad infernum. ibi. (Dolo
res inferni ꝛc.) Primo duo facit.
Primo ponit modum. Secūdo

Universidad de Deusto Biblioteca

viā ad eā.ſ. iniq̄tatē. (Torrētes iniq̄tatis.) Dolor mortis maxi= m⁹ eſt. 1.Reg.15. Siccine ſepat amara mors. Eccle.41. O mors q̄ȝ amara ē memoria tua. Uñ qñ q̄s nō pōt eā effugere tūc circun= dāt eū dolores τ tāto magis q̄to ſunt ineffugabiles. Uia eſt iniq̄= tas: quaſi iō timeo eā. q̄r (Torrē tes iniq̄tatis ɔturbauerūt me.) Torrens: eſt fluxus aq̄ decurrē= tis cū īpetu. Job 6. Sicut torrēs q̄ raptiȝ trāſit in ɔuallib⁹. Impe t⁹ ꝙ ſubit⁹ iniq̄tatis īterioris: pu ta ſubite tētatiōis τ grauis ē tor rēs: īpellēs ad pctm̄. Uel exterio ris: ſicut īpet⁹ alicui⁹ hoſtis. Et hūi. (Cōturbauerunt me.)

Torrēs q̄d

Dolores īferni circūdede rūt me preoccupauerūt me laq̄i mortis. In tribulatiōe mea inuocaui dñm: τ ad deū meū clamaui. Et exaudiuit de tēplo ſctō ſuo vocem meā τ clamor meus in conſpectu eius introiuit in aures eius.

Hic pſequit̄ ſcōȝ pgreſſuȝ. Et iō dicit. (Dolores īferni.) i. ſimi= les īfernalib⁹. Geñ.37. Lugēs in īfernū deſcēdā. Uel dolores q̄ cō cipiunt̄ ex timore inferni. Et hūi circūdāt qñ ineuitabiles ſunt: et veniūt hūi dolores. (Quia p̄occu pauerūt me laquei mortis.) Que mors? Prouer.21. Qui cōgregat theſauros ligua mēdacij: van⁹ τ extors ē: īpinget ad laq̄os mor tis. Ecce neceſſitas. Sȝ remediū appoſuit oīonis. Et p̄mo ponit̄ oīo τ ideo dicit. (In tribulatione mea inuocaui dñm.) Oſee.6. In tribulatiōe ſua mane cōſurgent ad me Baruch.3. Nunc domine deus τc. Iſa.55. Querite dñȝ dū inueniri pōt τc. p̄s. Inuoca me in die tribulatiōis: τ eruā te. Sap. 7. Inuocaui τ venit in me ſpūs ſapie. Cōſequēter ponit̄ orāntis deuotio: quia (Ad dñm meū clamaui.) i. cū magnitudie deuo tionis orātis. p̄s. Ad dñm cū tri bularer τc. Heb.5. Cū clamore va lido τ lachrymis offerēs exaudi tus eſt. τ dicit. (Ad dñm meum clamaui.) nō alienum. Deut.10. Dñȝ deū tuū adorabis τc. 3° po nit̄ exauditio. (exaudiuit.) Duo dixerat ſe iuocaſſe τ clamaſſe. Et iō dicit. Exauditā vocē τ clamorē Unde. (De tēplo ſctō ſuo vocem meā exaudiuit.) Tēplum dei eſt īpa excellētia ſue ſctitatis: q̄r do minus eſt tēplū ſuum. Apoc.21. Tēplū nō vidi in ea. dñs em̄ de⁹ oīps tēplū illius eſt: τ agn⁹. Item tēplū eſt īpe xp̄s. Jo.2. Hoc autē dicebat de templo corpis ſui: in quo deus eſt p vnionē pſone. Itē aīa iuſta in qua de⁹ eſt p grām. p̄me. Cor.3. Tēplū em̄ dei ſctm̄ eſt qđ eſtis vos. Itē btā vgo. p̄s. Adorabo ad tēplū ſanctū tuū in qua. i. p quā exaudiuit nos de⁹. p̄s. Exaudiuit me τ ex oīb⁹ tribu latiōibus meis eripuit me. Item ecclīa. p̄s. Dñs in tēplo ſcto ſuo. Et de quolibet tēplo iſto exaudi uit. 3.Reg. Si q̄s cognouerit pla gam cordis ſui τ expanderit ma nus ſuas in domo hac: tu exau= dies in loco habitatiōis tue. Et nō ſolū oīonē dicit exauditā: ſed ēt clamorem. iō dicit. (Et clamor me⁹ in cōſpectu eius introiuit in aures ei⁹.) Et dicit (in cōſpectu.) i. in oculis ei⁹ q̄r oia videt. Exo. 3. Uidens vidi afflictionē τc. Uel (in cōſpectu.) i. in bñplacito: vel in corde: vt ipſe ſolus cōſpicit. 1. Reg.16. Hō videt ea que apparēt

tēplū [illegible]

deus aūt intuet̄ cor. (Et itroiuit in aures eius.) per acceptationē Jaco.5. Clamor eorum in aures domini. Ut (in aures.) i. in clemē tiam eius Eccle.35. Oīo hūilian tis ſe nubes penetrat.

Cōmota eſt τ contremuit terra: fundamēta mōtiū con turbata ſunt τ commota ſunt quoniam iratus eſt eis.

Supra egit pſalm⁹ de effectu ɔcepto ex bñficio liberatiōis hic agit de potētia liberātis. Poten tia agētis oſtēdit̄ ex effectu agē tis: q̄ aūt hic dicunt̄. p̄nt ad du= plicē dei effectū ptinere. ſ. ad illū q̄ oſtēdit̄ in corpalib⁹ τ ad effectū redemptiōis. Et forte verius ad vtrūq; q̄r ea q̄ hic dicunt̄ ſub figu ra corporaliuȝ ſpūaliter cōplent̄ p effectū redēptiōis. Effect⁹ aūt diuine potētie maxie manifeſtat̄ in rebus corporalib⁹ q̄r ſpūalia minus ſunt nobis nota: τ p̄cipue in illis quos hoīes admirant̄: et hec ſunt cōmotiōes elemētoꝝ. ſ. terre aeris aque τ ignis. Diui ditur ꝙ p̄s iſta in tres ptes: Pīo oſtendit dei potētiā in effectib⁹ q̄ ſunt circa terrā. ſecundo in per mutationibus aeris. 3 in pmuta tionibus aquarū. ſcđa ibi (Incli nauit celos. (tertia ibi) Apparue rūt fōtes aquaꝝ. (Sȝ ſi ad miſte riū referat̄ diuidit̄ in duo. Pīo oſtēdit fructū diuīe redēptiōis fa cte p chriſtū. Scđo modū ipſius ibi (Inclinauit celos (Prima in duo ad p̄m referēdo. p̄° agit de effectu terre que eſt ab imo 2° de eo qui a ſūmo aſcēdit. Si myſti ce ſic oſtēdit̄ duplex effect⁹ redē ptionis. ſ. pnia pcōrum τ deuotio iuſtoꝝ ibi (Aſcēdit. (Sȝ ſm̄ q̄ re fert̄ ad corporalem effectū qui eſt ab imo terre maxie mirabilis effectus eſt terremot⁹ τc. Hic tria tangit: p̄mo īpam cōmotionē. ſe= cundo id qđ mirabilē eā reddit. tertio eius cām. Dicit ergo. (Cō mota eſt τ cōtremuit terra.) Du= pliciter aliquid mouet̄. Uno mō mouet̄ aliq̄d de loco in locū τ ſic nō mouet̄ terra. alio mō ad mo= dum tremētis. τ ſic mirabilē facit eſſe terremotū cōcuſſio montiū: q̄r ſi terra mollis mouet̄ nō eſſet mirabile: ſed qñ mouent̄ mōtes: tunc mirabile eſt. τ iō dicit. (Con turbati ſunt.) q̄r vidētur ſtabilita tem amiſiſſe. Prima cā eſt volun tas diuina. τ hāc exprimit meta phorice cuȝ dicit (Qm̄ iratus eſt eis.) ſ. deus. Sicut cū dñs turba tur q̄ ei aſſiſtūt tremūt: ita ad cō motionē dei oia turbant̄. Myſti ce deſignat̄ p hoc cōmotio hoīȝ ad pniam. Itē inter eos: quidaȝ ſunt minores. τ hūi deſignant̄ per terrā. Unde dicit. (Cōmota eſt τ contremuit terra.) i. q̄ p̄us pctō res p̄us erāt τ terreni. Iſa.51. Po ſuiſti vt terrā cor tuū: τ quaſi viaȝ trāſeuntib⁹. Hec cōmota eſt per effectū a terrenis ad celeſtia: et hoc a tremore quē cōcepit de pe nis. Iſa.62. A timore tuo dñe cō cepimus: τ quaſi parturiuimus τ peperim⁹ ſpm̄ ſalutis. Quidaȝ ſunt magni. τ hūi dicunt̄ montes i. ſupbiētes in ſeculo. Commoti ſunt p xp̄i aduētū. (Montiū fun damēta.) ſunt illa in q̄b⁹ firman tur ſcȝ diuitie ptātes τ honores. p̄s. Trāſferunt̄ mōtes in cor ma ris. puta turbāt̄ qñ veniūt aduer ſitates: τ poſt totalr̄ cōmouent̄. Iſa.23. Dñs exercituū cogitauit hoc vt detraheret oēȝ ſupbiā glo rie τ ad ignominiā deduceret vni uerſos inclytos terre: oia regna

De dī poten tia affa tīȝ i qō nibus ſuipu= tatis.

Myſti ce.

Universidad de Deusto Biblioteca

⁊ ptãtes q̃ habẽt initiũ habebũt
occaſum. Nõ eſt (qm̃ turbat⁹ eſt
eis.) hoc põt duplr̃ itelligi. Si ð
malis nõ eſt dubiũ ꝙ ex vindicta
dei q̃ ðr ira transferent. Si de bo
nis. i. qm̃ ira de eis innotuit. i. cõ
uertunt. Innotuit em̃ ꝑ eũ; Ro.
1. Reuelat ira dei de celo ſuper
oẽm impietatẽ: ⁊ in iudicium ho
minum eorum qui veritatez dei
et in iniuſtitiam detinent.

¶ Aſcẽdit fum⁹ in ira ei⁹: et
ignis a facie ei⁹ exarſit: car
bones ſuccenſi ſunt ab eo.

¶ Hic ponit corpalr̃ exponendo
effectũ q̇ eſt a ſummo. Effect⁹ aũt
terre a ſummo eſt: qñ terra cele-
ſti igne in aliqua ſui pte cõburit
Et circa hoc duo facit. Pˀmo tan
git materiã ipam. Scðo accẽſio
nez ignis ⁊ cõbuſtionẽ. Materia
ei⁹ eſt fumus ſiccus reſolut⁹ aſcẽ
dẽs quouſq; inflãmet. ¶ Et iõdi
cit. (Aſcẽdit fum⁹ in ira ei⁹.) i. in
volũtate ei⁹. i. dei ꝑ quam ſic pu
nit. (A facie.) i. a ptãte ei⁹. (ignis
exardeſcit.) i. accendit. (Et carbo
nes.) i. materia cõbuſtibilis hic
incẽdit. Myſtice ꝑ hoc innuũtur
duo. ſ. deuotio orõnis ⁊ inflãma
tio charitatis. (Aſcendit. (Et ex
hoc cõſiderat ira dei cõtra pctõ
res. (Aſcẽdit fumus) deuote orõ
nis. Apoc. 8. Aſcẽdit fumus aro
matũ. i. ingnis charitatis. (A fa
cie ei⁹.) i. chriſti. (exardeſcit.) Lu
ce. 12. Ignẽ veni mittere in terrã
(Carbones ſuccẽſi ſunt ab eo.)
carbo ſ. iſti ſuſceptiui accẽſiõis. Carbo
hoiem aliqñ habuit ignez ſic hõ a pˀnci
ſignifi pio habuit charitatẽ ſ; extictus
cat. erat. ſ; iſti ſuccẽſi ſunt a xp̃o. Itẽ
carbones nõ hũidi ſic incẽdunt
ſ; humidi: nõ ſicut humidi fluxu
carnaliũ p̃s. Sagitte potẽtis acu

cũ carbonib⁹ ⁊c. (Cõmota eſt et
cõtremuit terra fundamẽta ⁊c.) alia ex
(qꝛ irat⁹ ẽ eis) de⁹ iraſci ðr qꝛ ad põ.
modũ irati ⁊c h; nõ ſe ſ; q̄ntũ ad
effectũ. Dñs aũt iratus facit tre
mere ſeruũ: ⁊ leo catuluz: ꝑ quo
ſciẽdũ ꝙ virtus cõti nẽs mẽbra d
mittit exteri⁹: ⁊ reuertit interius
pura ad cor quaſi fugiẽs ⁊ cedẽs
malo imaginato: vel virtuti ſur-
gẽti cõtra eã: cui reſiſtere nõ põt
⁊ mẽbra tremũt: ſicut murus cũ
cõcutit fundamẽtũ. Aia em̃ coti
net corpus: ⁊ eſt quaſi fundamẽ Uñ ei
tum ei⁹: ⁊ pars aie ptẽ corpis. Uñ ꝙ ira
cõcuſſo fundamẽto cõcutit mu- t⁹ tre
rus: ⁊ cõcuſſa virtute cõcutit mẽ mit.
brũ. Sic ergo effectus ire in aia
li eſt tremor. Dicit autẽ aial tre
mere qñ ꝯcutit pars eius toto in
eodẽ loco manẽte. ⁊ ſimilr̃ qꝛ cõ
tingit hoc in terremotu. ðr terra
tremere ꝑ ſimilitudinẽ ad aialia
Dicit de⁹ iraſci terre in terremo
tu. Uel ſic. In hoie ſunt quatuor
ſ. rõ: vires ſenſitiue: vires natura
res: ⁊ corpus. S; in mundo ſunt
deus angeli aialia plãte: ⁊ elemẽ
ta. Uidimus em̃ ꝙ ad malũ ima
ginatũ cui corp⁹ nõ põt reſiſtere
corpus ſtati; tremit: nõ ex cogni
tiõe: ſ; quodã naturali ordine ſi
ue naturalr̃ inq̄tũ v̄t⁹ mali ima
ginati eſt potẽtior. Et ſimilr̃ de⁹
cũ vertit v̄tutẽ ſuã ſupra terrã: l;
nõ cognoſcat irã naturalr̃ tremit
(Fundamẽta.) i. alique cõcauita
tes ſiue terra cõcaua q̃ mota mõ
tes concutiunt. (Qm̃ iratus ⁊c.)
Pˀma cã eſt veri dei ſiue v̄tus ei⁹
volens in eis agere: ſed mediãti
bus cauſis ſecũdis hoc agit: ita
ꝙ oẽs cauſe ſcðe comparant ad
terrã: ſicut imaginatũ malũ cõ-
mouẽs mẽbra. (Aſcẽdit fumus.)
Ubi nota ſm̃ phm̃. ꝙ a terra hu

mida reſoluit virtute caloris ſo-
dupl̃r lis vapor calidus ⁊ humidus. A
exala- terra aũt ſicca vapor ſiccus ⁊ cali
tio. dus: ſ; naturalr̃ plus aſcendit ſe
cũdus q̄ pˀmus. Hic em̃ aſſimila
tur igni ille aeri: ⁊ hũc vaporẽ p̃s
vocat fumũ. ſ. calidũ ⁊ ſiccũ. Phs
vero vocat eum materiã incẽdij.
Surſu; em̃ lat⁹. hic vapor cũ mo
dico augmẽto caloris fact⁹ ꝑ mo
dũ circulatiõis accẽdit. Qui q̇dẽ
fumus ſiccus ſi habeat lõgitudi
nem ⁊ latitudinez poſtq̄ accẽſus
eſt vocat flãma. Eſt em̃ flãma ſ;
phm̃ ſpũs ſicci ardoris. ſi lõgitu
Flam dinẽ tm̃: vocat daly ſiue titiões
ma qd ⁊ eges: ſiue capre ⁊ ſydera. Daly
q̇dẽ qñ eſt materia illa incendij
longa: cõtinua ſine ſcintillatione
Capre vocat qñ eſt cũ ſcintillatio
ne. i. qñ videt ſalire ⁊ diſcurrere: ſi
cut capre. Sydera qñ ẽ materia
diſcõtinua ⁊ vr̃ volare ſicut ſyde-
ra: ⁊ hoc h; minimũ de materia.
Eſt ⁊ aliud genus ſyderũ ꝙ frigus
expellẽs calidũ: ⁊ talia ſydera nõ
vident volare. ſed magis ꝓijcivt
dicit phs. Et gñatur nõ ex fumo
oino ſicco: ſ; vapore magis humi
do calido; q̇ ſm̃ naturã ſuã: non
tm̃ aſcẽdit ſicut ſicc⁹: ſicut dictu;
eſt. Et qꝛ eſt ſiccũ patit a frigido
⁊ repcutit: ⁊ inferi⁹ ꝓijcit. Et fit
hoc in die ⁊ in ſereno: alias extin
gueret a denſitate ⁊ humiditate
aeris. Et qꝛ vr̃ ꝙ in die ſignũ eſt.
ꝙ eſt ꝓpe terrã. Aſcẽdit aũt du
pliciter ⁊ ꝑ cõtinuationẽ ſicut ſu
perior flãma accẽdit iferiorẽ lu-
cernã: ſiue ꝑ motũ a frigore ⁊ cõ
ſtrictiõe ſiue cõglobatiõe calidi.
¶ Sic ḡ dicit. (Aſcẽdit fum⁹.) i.
exalatio ſicca. (In ira ei⁹.) i. ꝑ vo
lũtatẽ ipſi⁹ volẽtẽ agere i eo. (Et
ignis.) i. ille fum⁹ q̇ vocat ignis ẽt
a philoſopho i principio meta-

phiſicorum quaſi eo ꝙ non ha-
beat proprium nomen: ſicut exa Ca. 5
latio humida que vocatur vapor
ſed dicitur ignis: quia diſpoſita
eſt ad accenſionem: et quia eſt
calida ⁊ ſicca ſicut ignis. Iſte in
quam ignis (exarſit.) id eſt ac-
ſuſ eſt ſcilicet a deo tanquam a
prima cauſa. Qui quidem ignis
accẽſus vocatur dalus: flamma:
⁊ ſydera. Sydera dico generata
pˀmo mõ vt dictũ ẽ. (Et carbones
ſuccẽſi ſunt ab eo.) i. ſydera ſcðo
mõ gñata. Uel ſic (Commota eſt
⁊c.) Uapor ſiccus v̄tute caloris
ſolis a terra eleuat⁹ aliqñ ẽ ſub-
tilis: ⁊ tũc eleuat ſupi⁹: ⁊ facit icẽ
ſionẽ vt dcm̃ ẽ ſupra. Aliqñ in ſu De cã
ꝑficie terre ẽ aliquãtulũ groſſior terre
vñ a frigore repcuſſ⁹ nõ tm̃ aſcẽ mot⁹.
dit ⁊ eſt vẽtus. Aliqñ ifra terram
eleuat groſſior: vapor ſiccus: q̇
ꝓpter ſuã groſſitiẽ ⁊ terre ſolidi-
tatẽ ⁊ ꝓfũditatẽ nõ expirat extra
ſ; claudit in terra: ⁊ cõgregat in
aliq̃ cõcauitate terre: ſimili ſibi:
coartat ab aliq̃ corpe nõ ſibi ſili
in ſpẽm ⁊ ſic agitat in terre viſce-
rib⁹. ⁊ ſic cõmouet eã. nec mirum
cũ videam⁹ vẽtũ in mari facere vn
das: q̄ſi mõtes: ⁊ in terra eleuare
arbores ⁊ edificia corruere: ⁊ i ae
ra tẽpeſtates marias facere. Qð
aũt vẽt⁹ ſit cã terremot⁹. ſignũ ẽ
ꝙ añ terremot⁹ ꝯſueuit fieri trã
q̄llitas avẽtis: ſ; poſt terremotũ
ſunt vẽti. Materia aũt terremot⁹
ſubtiliata ꝑ calorẽ ſolis expirat
a terra: ⁊ ſic ceſſat terremotus: ⁊
fit ventus. ¶ Cã terremotus eſt
impulſio vnius venti ab alio: ⁊ ꝑ
terea nõ põt eſſe in tota terra ſi-
mul: ſed durant per vncẽtamilia
ria: ad plus: vt dicit Seneca: Et
dicit ꝙ terremotus diuiſit ſici-
liam a calabria. et hiſpaniam

Universidad de Deusto
Biblio

ab africa. Et durat aliqñ per qua
draginta dies: aliqñ p vnũ annũ.
Itez nõ: q terra ſolida a qua nõ
põt vapor exire extra apta eſt vt
cito moueat. ea enim q̃ eſt de na
tura lapidea: non leuiter mouet
& cõcutit. opz tñ ab aliqua parte
poroſam eſſe vñ ingrediat vapor
vt p poros intret: & p ſoliditatem
cõtineat. Et ſi dicas ſi ingrediat
nõ põt egredi. Dicẽdũ q nõ põt
ſemp hoc facere q2 aliqũ ſemp cõ
tinuat ingreſſus & eleuatio vapo
ris ad locũ illũ. Et iterũ q2 calidũ
nõ vadit infri9: ad hoc cooperat
vnda maris claudẽs poros: & p̃
frigore recludẽs iferius. Uñ loca
cauernoſa circa mare. faciũt fre
quẽter terremotũ. Item nota q
iſte vapor cõtinue egredit de ter
ra q̃ntum ad aliqd: & ꝓpterea tpe
terremotuum aialia q̃ portãt ca
put iuxta terraz ſepe ex hoc infi
ciunt p vaporẽ illum venenoſum
egredientem de terra.

¶ Inclinauit celos: & deſcen
dit: & caligo ſub pedib9 eius.
Et aſcẽdit ſuper cherubin.

¶ Hic agit de vẽtis. Ubi nota q
De vẽtorum materia. materia vẽti ẽ vapor vel exalatio
ſicca calefacta ſz ñ ita ſubtiliata
q poſſit ad ſupmũ locũ aſcẽdere
Nec ita calefacta. vñ ipedit a fri
gore & igroſſat & repcutit iferi9: &
hac repcuſſa mouet aerẽ. Habet
tñ tm̃ de caliditate q nõ ita vicit
a frigore vt ↄuertat ad terrã. & dr
(Caligo.) & dr (Sub pedibus.) q2
nõ ẽ alta ſicut illa q̃ accẽdit in flã
ma. Aliqñ ãt nõ ſtatiz repcutit ſz
agitat nubes q2 nõ totalr vincit:
nec directe redit iferi9 ad terrã &
ꝓpter hũc motũ tortuoſum qua
ſi nitens ſurſum aſcendere. & nõ
valẽs ꝓpter repcuſſionẽ. Et hoc
eſt qd dicit. (Uolauit.)

¶ Et volauit: volauit ſup pẽ
nas vẽtorum. Et poſuit tene
bras latibulũ ſuũ in circuitu
ei9 tabernaculũ ei9: tenebro
ſa aqua in nubib9 aeris. Pre
fulgore in ↄſpectu ei9 nubes
tranſierunt: grando & carbo
nes ignis.

¶ Hic agit de pmutatiõibus aeris
ſm corporales effect9. & ẽ triplex
pmutatio. ſ. in vẽtis: in nubib9: et
tonitruis: & agit de qualibz. Circa
pm̃ ꝓponit tria. Pmo cauſaz effe
ctiuã oiz iſtaꝝ trãſmutationũ 2°
mãm. 3° modũ. Cã aũt oiz iſtoꝝ
eſt corp9 celeſte qd ſuo motu cãt
has alteratiões aeris. & iõ dicit.
(Inclinauit celos.) i. ꝟtutẽ cele
ſtiũ corpoꝝ ordiauit ad hos effe
ct9: q2 hoc hñt a deo. (Et deſcen
dit.) Lz de9 imobilis manẽs oia
operet. dr tñ moueri p effectũ in
q̃ntũ facit mobiles effect9. Sap.
7. Oib9 mobilib9 mobilior ẽ ſa
pia. & ſz hoc dr deſcẽdere: in q̃ntũ
facit deſcẽdere ꝟtutẽ celoꝝ. Ma
teria vẽtoꝝ eſt caligo: ſiue fum9
ſiccus: nõ ita ſubtilis q aſcẽdat
vſq ad ignẽ: ſz ſubſiſtẽs: & dicit.
(Sub pedib9.) i. ſub ptãte ei9: et
totũ eſt a deo. Modus. (Aſcẽdit
ſup cherubin. ¶ Notandũ q in
dei fingũt q ſicut rex hz currũ:
ita hz de9 ẽt currũ q̃ ẽ cherubin:
& imaginant deũ corporalem & ſi
milem cherubin. Et iõ in pſalmo
hieronymi ẽt de ꝟbo ad ꝟbũ dr.
(Equitauit ſup cherubin.) Et iſti
habent falſam imaginationẽ: q2
que imaginabiliter dicunt in ſcri
ptura. ſigna ſunt ſpũalis verita
tis. Diuina aũt ſapia moueri dr
in q̃tũ motũ cauſat imobilia.
Quicquid

Quicq̃d autẽ cãt deus in iſtis in
ferioribus: cauſat miſterio ſpũalis
creaturre. vnde dicit Aug. q de9
mouet corporalẽ creaturam me
diante ſpũali. ſed non facit hoc
Quid cherubin ſignificet. ſua virtute ſpũalis creatura: ſz
deo preſidente. Et dr hoc ſpũali
ter facere cherubin. q2 interpre
tatur plenitudo ſcie. Et de9 oia
per ſuã ſciam facit. E dr eſſe ſu
per cherubin. q2 ſcia dei excedit
ſciam angeloruz. Et iõ facit hoc
deus. (Uolans:) i. volare faciẽs
Et per cherubin. i. per ſuam ſciẽ
Myſterium xpi. tiã. et ſup eos qui excedit illos.
et dixit (Uolauit volauit) q2 mo
tus venti non eſt vniformis: et
dicit (Pẽnans ventorum) ꝓpter
velocitatẽ motus eorũ. ¶ My
ſtice. hic ponitur myſterium in
carnationis. Et primo ponitur
chriſti incarnatio. per quam exi
uit et venit in mũdũ. Scdo eius
aſcenſio qua iuit ad patrem ibi
(Aſcendit ſuper cherubin) Ter
tio ea que poſt chriſti aſcenſiõez
in eccleſia facta ſunt. (Et poſuit
tenebras.) Dicit ergo. (Inclina
uit celos et deſcẽdit &c.) Si q̃s
magnus facit humilitatẽ alicui
paruo de villa. dr facere iniuriã
et detectionẽ toti loco cui preſi
det. Sic filius hois dr humilia
re & ſe iclinare celos. quia voluit
venire ad nos humilis (Deſcen
dit.) ideſt viſibilis apparuit. Ba
ruch. 3. Poſt hec in terris viſus
eſt. et cũ hoibus cõuerſatus eſt.
Io. 1. Qd vidim9 et audiuimus
et man9 nr̃e cõtrectauerunt de
ꝟbo vite. (Deſcẽdit) ĝ p hũilita
tẽ accipiẽdo carnẽ humanã. mo
riẽdo et docẽdo hũilia. Uel (In
clinauit ce. &c.) i. pdicatores hũ de
ſcẽdẽs faciẽs eos dicere capa
cia hoib9 (Et cali.) i. diabolus et
oẽs mali (Sub pe. ei9.) i. xpi. ps.
Ponã inimicos tuos ſcabellum
pedũ tuorũ. De aſcẽſione dicit
(Aſcẽdit ſup cherubin.) Eph. 4
Qui deſcẽdit ipẽ ẽ & q̃ aſcẽdit ſu
per oẽs celos. vt adimpleret oia
(Super cheru.) i. ſup ordies an
gelorũ. Eph. 1. Cõſtituẽs eũ ad
dexterã ſuam in celeſtib9 ſup oẽm
pncipatũ & ptãtẽ & ꝟtutẽ & dñã
tionẽ &c. (Et ſubie. ſub pe. eius)
& ipm deduc caput ſup oẽm ec
cleſiã q̃ ẽ corp9 ipſi9. Hiere. 32.
Fortiſſime magne potẽs dñs ex
ercituũ nomẽ tibi magn9 ↄſilio
et incõdẽnabilis cogitatu. Et di
cit ſpãlit (Sup che. q2 nõ ſo. aſc.
vt ẽẽt eis ſup. ſz q2 eis incõp. ẽ.)
(Uolauit vo.) duplex volat9 itel
ligit hic. Pmo inquãtũ fama ei9
poſt aſcẽſionẽ in breui tpe p to
tũ mũdũ creuit: vñ dicit. (Sup
pẽ. vẽto.) i. pluſq pẽne q̃ ſparg ũ
tur ipulſu vẽtorum: q2 i modico
tpe añ tres annos. ps. In oẽz ter
rã exiuit ſonus eorũ &c. q2 añ de
ſtructionẽ hierl'm. Uel (volauit
&c) aſcẽdẽs i celũ fact9 inuiſibilis.
& (volauit) Ab aſpectu nr̃o. Act.
1. Nubes ſuſcepit eũ ab oculis eo
rũ. Itẽ (vola. ſup pẽnas vẽto.) i.
ſup ſciam angeloꝝ. ps. Qui fac
ãgelos ſuos ſpũs &c. Uñ dr in li.
5. de cãis ꝓprie. q pma cã ſupe
rior ẽ oi narratiõe: et nõ deficiũt
lingue a narratiõe ei9 niſi q2 de
ficiũt a narratione eẽ ipſi9. q2 ẽ
ſup oẽm cãm. Et dicit ↄmẽtator
q ei9 nõ eſt indiciũ nec cognitio
(& poſ. tene. &c. ¶ Sic dictũ ẽ q̃
hic iducunt ad oñdẽdũ dei mi
rã potẽtiã. q̃ dauid liberat9 eſt:
pñt referri ad corpales effectus
in figura. & ad ſpũales in myſte
rio. Primo ergo introducit ps.
ſm q exponitur ſm corporales

Universidad de Deusto Biblioteca

effectꝰ excellentiā diuine poten
tie in aere. Et hoc tripliciter ſcʒ
quātū ad vētos: quantū ad plu
uias ⁊ nubes: ⁊ ꝙtū ad fulgura
Et qꝛ d vētis ſupra dictū ē dōʒ ē
de pluuijs in aere. Scdm ergo
nubes ⁊ pluuias inuenimus du
plicē cōmutationē in aere. vnaʒ
de ſereno in nubilū aliā de nubi
lo in ſerenū. Primo ergo ponit ꝓ
mā cōmutationē. Scdo ſecudaʒ
ibi (Pre fulgore.) Circa primum
tria facit. Pͥo oſtēdit nubiloſi
tpis obſcuritatē. Scdo adhibet
ſilitudinē. Tertio ponit obſcuri
tatis cām. ¶ Dicit ergo ꝙtū ad
ꝓmū (poſuit tenebras latibulū
ſuū) Dicit ꝙ deꝰ habitat in celo
Uñ qñ nubes occultāt celū. vide
tur deꝰ habitare i occulto. Eze.
32. Celū nube tegā. Et poſuit ſi
militudinem de tabernaculo.
¶ Et iō dicit (In circuitu eiꝰ ta
bernaculū eiꝰ.) Tabernaculum
eñ ponitur: ⁊ deponit ſicut nu
bes. Dicit (Tenebroſa aqua in
nubibus aeris.) ¶ Cōſequenter
agit de ſcda. (Pre fulgore ⁊c.)
Et vtit tali ſimilitudine. qñ ve
nit lux expelluntur tenebre: ⁊ ſic
deo oſtēdente lumē ſuum fugit
obſcuritas nebularū. ¶ Et ideo
dicit. (Pre fulgore in conſpectu
eius nubes tranſierūt.) pre ful
gore luminis a facie tua nubes
trāſierūt: ſicut fulgore ſiue ſplē
dore ſolis nubes fugiūt ⁊ lique
fiūt. vt in libro metheoroꝝ. Da
lij vel titiones ponuntur in trā
ſitu nubiū. qꝛ ſimilē cām genera
tionis habet grando. et fulgur:
ſiue ignis. Antiq vero dicunt ꝙ
gñantur in loco ſupremo quod
oñdit fortiorē ꝯgellationē a for
ti frigore cauſari. Uñ plus requi
rit de frigore nix ꝙ̄ aqua pluuie
et grando pluſ ꝙ̄ nix. ⁊ tātū po
teſt eſſe frigus ꝙ ſtatim conden
ſat in grandinē aliquādo prius
in aquā ⁊ poſtea in grandinem.
Et dicunt ꝙ vapores ſuperius
eleuati cōgelātur multū. ⁊ iō ge
nerantur groſſi grādines. Sed
phs cōtradicit ꝙ groſſiores eēnt
in montibus et in hyeme: cuius
ꝯriū videmꝰ: qꝛ groſſiores ſunt
i valle ⁊ fiūt i vere. ⁊ i autūno ⁊
gñant in loco ꝓpinquo. Itē ſm
phm aliqñ veniūt angulares ꝙ
eſt ſignū ꝙ veniūt de ꝓpinquo
Anguli eñ citius liquefiūt. Uñ
ſciēdū ꝙ naturale eſt ꝙ oppoſi
tū fortius agat in oppoſitū. Cō
ſtat autē ꝙ in nubibꝰ admiſcet
frigidū ⁊ calidum: ergo qñ calor
aeris circūſtans conſtringit fri
gidū qd nō pōt cōſumere: tūc fri
gidū agit interiꝰ circūdate extra
calore. Titiones autem cadē
tes habent duplicem cauſam ge
nerationis. vnam per fumum ſu
perius aſcendentem vſ ad lo
cum inflammationis qui inflam
matur: et ſic ſm inflammatio
nem deſcendit quouſ inuenit
materiam combuſtibilē. Et hoc
tetigit quādo dixit. (Carbones
ſucceſi ſunt ab eo.) Et hic tan
git alium modum qui eſt per cō
tra reſiſtentiam. In nube autem
aliquando eſt aliquid calidum.
et iſtud a frigido exteriori con
ſtringitur interius: ⁊ multiplica
tur. ita ꝙ materiā groſſaʒ addu
cit et cadit: ⁊ iō carbones ignis
et grando habent ſimilem gña
tionē. ſ. cōſtrictionē frigoris vel
caloris: vt dictū eſt. Dicit ergo.
(Pre fulgore in cōſpectu eiꝰ ⁊c)
Et hic trāſierūt ſimul cū carbo
ne ⁊ grandiue que generātur ex
nubibus vt dictum eſt.

De grādinibus ſm Ariſt.

¶ Et intonuit de celo dñs: ⁊
altiſſimus dedit vocē ſuam:
grando et carbones ignis.
Et miſit ſagittas ſuas ⁊ diſ
ſipauit eos.
¶ Hic agit de tertia ꝯmutatiōe
Et pͥo de tonitruo. Secūdo de
fulgoribꝰ ibi. (Miſit ſagittas.)
Sciēdū ꝙ ps loquit hic ſm hāc
ſilitudinē. ꝙ qcqd fit in celo at
tribuat deo. Uñ ſonū auditꝰ in
celo accipit. quaſi vox dei eſſet.
Eſt autē duplex ſonus in celo.
Unus qui eſt in tonitruo: ⁊ hic
(lʒ aliq dicāt extinctionē ignis i
nube) pſalmꝰ reprobat ⁊ dicit ꝙ
fit ꝑ cōcuſſionē vētoꝝ: ita et nu
bes. Et iō ps dicit (Intonuit de
celo dñs.) Itē aliqñ nubes groſ
ſe ex quibꝰ grādines generant:
qñ cū ſonitu. vnde phs dicit.
ꝙ aliqñ ante grādinē eſt fragor
nubiū aliqñ non. Sicut eñ va
por calidus et ſiccus expulſus
a frigido ſcindēs nubē facit ſo
nū. vt pʒ in fulgure: ſic vapor hu
midus cōgelatus in grādinē et
expulſus a calido ſcindit aliqua
liter et facit ſonū. ¶ Et iō dicit.
(Altiſſimꝰ dedit vocem ſuam.)
ideſt manifeſtauit potentiam
ſuam. Et ſequitur. (Grando et
carbones ignis.) q ex hijs nubi
bus generantur vt dictum eſt.
Uel ſic. (Intonuit de celo.) Nō
quod aliquando ad locum ſu
periorem aſcendit vapor humi
dus: et quia eſt de natura aque
fiūt ex eo impſſiones humide q
ſunt nebula. ros: caligo. pluuia
grādo: ⁊ nix. ⁊ hmōi. Diuerſifica
tūr aūt iſta aliqñ diuerſitate ꝙ
tū ad caloris ⁊ frigoris tenuita
tē ⁊ ſpiſſitudinē. Aliqñ ei aſcen
dit vapor ſiccꝰ. ⁊ ſi ſolū aſcēdi
facit vētos. Si aūt ſit cōprehen
ſus ille vapor ſiccꝰ i vapore hu
mido. tūc qñ vapor hūidus ſur
ſum aſcēdit ⁊ incipit inſpiſſari
ꝓpter frigus. vapor ſiccus in va
pore illo hūido iclusus facit agi
tationē magnā ⁊ inflāmat. talis
eñ vapor cito inflāmat. vt ē vi
dere in vapore q egredit de ven
tre hois. et hec inflāmatio cā ē
fulgoꝝ ⁊ coruſcatiōis. Agitatꝰ
aūt vapor ſiccꝰ i interioribꝰ nubi
bus. multiplicē ſonū facit. Si ei
ſic iflāmatꝰ ꝑcutiat latera nubꝫ
et nō ſcindat: tūc micat nō clare
ſicut ſi aliqs aliquē ſplēdorē vi
deret ꝑ pānū. Eſt eñ nubes ali
quātulū ꝑuia: vñ aliqualiter vr.
Sonat aūt ſicut ſonus flāme in
medio incēdio. Aliqñ etiā ſine i
flāmatiōe: ⁊ ꝑ ꝯñs ſine coruſca
tione fit ſonꝰ qſi tumultuās: et
hoc fit cū ꝑcutit: nō inflāmatus
in lateribꝰ nubis. Si aūt ꝑcutiat
latera ⁊ ſcindat. tñ cū difficultate
quadā. ⁊ hoc in parte groſſiori
nubis. tūc ē terribilis ſonꝰ. qſi ali
qs pānū imenſe latitudis ſcinde
ret: ⁊ tūc viſꝰ fulguꝝ vl coruſca
tiōis ē curuꝰ: qꝛ nō recte egredit
de nube: vt dictū ē. Aliqñ ſcindit
nubē vtute magna ⁊ qſi ſubito:
⁊ totꝰ vapor ſil egredit. ⁊ tūc ſo
nat: ſicͭ veſica iflamata: vl vter i
flatꝰ frāgeret ſup caput alicuiꝰ:
⁊ ꝑcutit aerē ꝑcuſſiōe fortiſſima
Aliqñ vapor ille ſiccꝰ ex iflatiōe
creſcit: ⁊ qrēs maiorē locū fac
diſſoluere nubē ſubito ⁊ ſonare
ad modū viridiū lignoꝝ trepidā
tiū i igne vl ouoꝝ marie. ⁊ hoc
marie ēt appet i caſtaneis. qbꝰ
in igne poſitis cū humidū inci
pit reſolui ⁊ maiorē locū qrere
frāgit teſtā reſiſtentē. ⁊ cū ipetu
⁊ ſono mag exit. Aliqñ ēt nō va

Duplex ſonus i celo.

De tonitruis et fulgoribus.

Universidad de Deusto Biblioteca

lēs exire extinguit. et ſonat ad
modū ferri cadētis in aqua exti
cti: quē ſonū vocat phs ſiſinuz:
vel ſtridorē. Aliqñ etiā ille va=
por facit diuerſa foramina in lo=
cis nubis min⁹ ſpiſſis. ⁊ tunc fa=
cit q̄ſi ſonū ſibili: ſicut vētus qñ
exit p foramina. Aliqñ antequā in
cēdat erūpit de nube: ⁊ tunc ſo=
nat ſicē folles fabriles cū ſufflāt.

¶ Fulgura multiplicauit et conturbauit eos.

¶ Hic deſcribit motū fulguruz:
et comparat ea ſagitte pp vehe
mētiā venti a quo mouent. (Et
diſſipa. eos.) ſ. pctōres: q̄ aliqñ ex
eis mouētur ſm diuerſitatē ven
Libro; 2. c. 12. toꝝ eſt diuerſitas mot⁹ fulgurꝫ.
Nā ſicut superi⁹ de mō ventoꝝ
agebat dixit. (Uolauit vol. ⁊c.) vt
oſnderet diuerſum modū vētoꝝ
ita hic dicit. (Fulgura multi.) vt
oñdat diuerſuz modū fulgurū.
dicit (Cōturba. eos) qꝛ dicē Ply.
q̄ ſm fulgura ſunt auguriatio=
nes. qꝛ qñq̄ eſt bonū ſignū. ſ. qñ
eſt ab oriēte. Aliqñ nō eſt bonū:
⁊ iō hoies auguriātes ꝯturbāt
ꝓpter preſagia futurorum.

¶ Et apparuerūt fontes aq̄rū: ⁊ reuelata ſunt fundamē ta orbis terrarū. Ab incre=patione tua dñe: ab inſpira=tione ſpūs ire tue.

¶ Hic agit de ḡnatione aquarū
q̄ ex aliq̄b⁹ principiis emanāt: q̄
fōtes dñr. ex q̄b ⁹eſt oīs ḡnatio
Deſcō= ſium m ḡnatō ne. aq̄rū. Hij aūt dupl'r ḡnant. Ali=
qñ ex cā ꝯſueta et naturali. ſicut
cū vapores ſup terrā eleuantur
et ex hac eleuatiōe infrigidant
ſupius ⁊ deſcēdūt. ⁊ fiūt pluuie
ita etiā ex calore iterre iteri⁹. et
qñ vapores nō exeūt ꝯgregant
et reſoluunt in aquā ⁊ fiūt fon
tes aquarū. ſicut pluuie ḡnant i
aere. ita fontes in terra. ⁊ iō cir=
ca mōtes a q̄b⁹ vapores nō ex=
eunt: fiūt fōtes. ¶ Et hoc eſt qđ
dicit. (Apparuerūt fon. aq̄.) Ali
qñ ḡnant fontes ex ſubuerſione
terre ex terremotu ex cui⁹ ꝯmo=
tione apparēt aq̄ vene in ꝓfun=
do terre ſubmerſe. ¶ Et iō dicit
(Et reuelata ſunt fūda. orb' ter=
rarū) Phs: Subuerſio eſt a ven=
to int⁹ incluſo: ſicut vēt⁹ i aere
ꝯmouit aerē. Sꝫ qñ retinet ven
tus ſit terremot⁹: ⁊ vterq̄ vētus
videt ira dei. Et iō dicit facta p
terrā ſicut terremotū. ¶ Myſti
ce ſm ſpūales effect⁹. ⁊ ſicut ſu=
pra oñſum eſt: myſteriū incarna
tiōis ſignās ipam incarnationē
p quā deſcēdit: et aſcenſionē: ita
hic deſignant ea q̄ ſecuta ſunt
poſt. Pri̇o ḡ oñdit ei⁹ occultatio Myſteriū
nē. Scđo eccl'ie cōgregationem
ibi (In circuitu ei⁹. 3° apl'oꝝ pre Dea
dicationē ibi (Tenebroſa aqua) ploꝝ ꝑdicatione.
¶ Quātū ad p̄m dicit (Poſuit te
ne.) gloſa diſtinguit q̄druplicit
tenebras. Pri̇o humanitatem.
Ezec. 32. Solē nube tegaz. Iſa.
45. Uere tu es deus abſcōdit⁹.
Scđo ſpēs ſacramētales ſicut
baptiſmus et alia ſacramēta in
q̄bus diuina virtus opat ſecrete
Tertio latuit in fide fidelium.
ſcđe Cori. 5. Quādiu ſumus in
corpe peregrinamur a domino.
Quarto latēter opat aliq̄d per
malos. q̄ ſunt tenebre. Ioan. 1.
Lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre
eā nō cōprehenderūt. Aliqñ ma
li pmittuntur aliq̄d facere ꝯtra
ſctōs: ſed hūs tenebris exn̄tib⁹
(tabernaculū eius.) i. eccleſia ē.
(in circuitu eius.) Ps. Sāctifica=
uit tabernaculoſuz ſuū altiſſim⁹

Apoca. 21. Ecce tabernaculum
dei cū hoibus ⁊ habitabit ⁊c. p
fidē et charitatē inquātū ſibi in=
herēt tāq̄ medio qui eis equali
ter fauet. vt dicit glo. (Tenebro
ſa aqua in nubib⁹ aeris.) ¶ Hic
agit de predicatione apl'orū. ⁊ p̄
mo ponit qualitatē predicatōis
Scđo cōditionē ꝑdicātium, ibi
(Nubes.) Tertio ꝑdicatiōis ef=
fectū. (Apparuerūt fontes aqua
rū) dicē ergo. (Tenebroſa aqua.)
i. doctrina. (in nubib⁹). i. in phis
et predicationib⁹. Hos vocat nu
bes qui a terrenis eleuati in flo=
ribus cōpluunt v̄bū dei. Iſa. 63.
Qui ſunt iſti q̄ vt nubes volant
⁊c. Et. 45. Rorate celi deſuper:
et nubes pluāt iuſtū. ¶ Uel di
cit (In nubib⁹ aeris.) i. apl'is ele
uatis a terra. Iſa. 5. Mandabo
nubibus ne pluāt ſup eā imbrē
Et dicunt apl'i. aqua tenebroſa i
cōparatione ad fulgorem. i. xp̄m
qui apparebit videntib⁹ eū p̄me
Corin. 13. Uidem⁹ nūc p ſpecu=
lū in enigmate. tūc aūt facie ad
faciē. ¶ Uel aliter. ⁊ ſic punctet.
Apl'i ſunt aq̄ te=nebroſa. (Tenebroſa aqua in nubib⁹ ae
ris. pre fulgore in conſpectu ei⁹
nubes tranſierūt:) ¶ Poſtea ſe=
quitur. (Grando et carbones
ignis ⁊c.) Et diſtiguitur duplex
doctrina ſcilicet prophetarū. et
hec eſt obſcura. quia velamen
habet vt dicitur ſcđe Cori. 3. Uſ
q̄ in hodiernū diem idipſuz ve
lamen in lectione veteris teſta=
mēti manet nō reuelatū: qm̄ in
chriſto euacuat iō dr. (Tenebro
ſa aqua.) in prophetis. i. doctri=
na. Sed doctrina noui teſtamē=
ti eſt clara. et ideo dicit. (Preful
gore.) tota eſt vna dictio. i. fulgi
da. quia vt dicitur Eph. 3. Aliīs
generationibus non eſt agnituz
hīs. Non fecit taliter omni natio
ni. ¶ Conſequenter agit de ip=
ſis doctoribus et comparātur
nubibus ſagittis et fulgoribus.
Nubibus pro predicatorib⁹. Et
dicit tria. Primo eorū trāſitum.
(Nubes.) Qualitatē predicatio
nis. (grādo et carbones ignis.)
Auctoritatē ꝑdicādi (Intonuit)
Nubes ideſt apoſtoli (trāſierūt)
de iudeis ad gentes. Iob. 37.
Nubes ſpargunt lumē ſuū que
illuſtrāt p circuitū. Act. 13. Uo=
bis oportebat primūloqui ver=
bum dei: ſed qꝛ ⁊c. Grādo nocet
multū fructib⁹ ⁊ floribus: ⁊ eoꝝ
predicatio fuit quaſi grādo com
minatiōis: (Et carbones ignis.)
i. verba inflāmātia: ⁊ auctoritas
qꝛ dñs per eos loquebat. Unde
(Intonuit de celo dñs). i. de ipis
apoſtolis intonuit verba cōmi=
natiōis. Matth. 10. Nō enim
vos eſtis qui loq̄mini. ſꝫ ſpirit⁹
patris vr̄ qui loquit in nobis
⁊c. (Et altiſſimus dedit vocem
ſuā) ſ. māſuetudinis. flāmando.
Iac. 1. In māſuetudine ſuſcipi=
te inſitū verbū ⁊c. Ex primo ſeq̄
tur verbū (Grādo.) ex ſcđo (Car
bones ignis) Uel alit (Intonuit)
ſuper chriſtum. Ioan. 12. Uenit
vox de celo dicens. et clarificaui
ei iterū clarificabo. dicebat tur=
ba que audiebat tonitruū factū
eſſe. (Et altiſſimus dedit vocem
ſuā.) In tranfiguratione. Luc. 3.
Hic eſt filius meus dilect⁹. (Mi
ſit ſagittas. Comparant hic iſti
doctores ſagittꝭ pp feruorē ſpūs
ſcti in eis. Iſa. 49. Poſuit me q̄
ſi ſagittā electā. et. 27. Qui egre
dientur impetu a iacob: et im=
plebunt faciem orbis ſemine.
(Et diſcipauit eos.) quia aliīs
odor vite in vitam: aliīs fuerunt

Universidad de Deusto Biblioteca

ſdor mortis. ſcđe Corinthio. 2. (Fulgura multiplicabis) hic dicit ꝓpter claritatē miraculoꝝ Job. 38. Nunqđ mittes fulgura et ibunt et reuertentia dicent tibi aſſumus. (Et cõturbauit eos) i. fecit eos obſtupeſcere. Act. 3. Dicitur de miraculo petri: ꝙ repleti ſunt oẽs ſtupore et extaſi in eo qđ cõtigerat. (Apparuerunt fõtes.) ¶ Hic ponit effect⁹ predicationis. Et primo ponit effect⁹ Scđo ꝑncipiũ. (Ab icrepatiõe.) Et eſt dulex effectus. Unus oſtēditur cũ dicit (Apparuerũt fontes aquarum.) i. documenta ſapientie. Jſa. 41. Aperiā in ſupinis collibus flumina et i medio campoꝛum fontes. ponā deſertũ in ſtagna aquarum. ⁊ terram in viam in riuos aquarum. Jtē 12. Haurietis aquas in gaudio de fontibus ſaluatoris. Uel dona ſpũſancti. Zach. 13. Erit fõs patens domui dauid et habitatoribus hieruſalē in ablutionē peccatoris ⁊ menſtruate. ¶ Alius effectus ponitur cum dicit. (Reuelata ſunt fundamenta) ſcilicet ſancti patriarche et prophete: ſupra quos fides noſtra fundata eſt. quia quod in eis dictum vel factum eſt figuraliter reuelatum eſt per apoſtolos. Principiũ autem horum eſt qñ xp̃s incepit increpare. Matt. 3. Penitētiam agite appropinquabit ⁊c. Luce. 13. Niſi penitētiā egeritis oẽs ſimul peribitis. (Ab inſpiratione ſpiritus ire tue.) quando inſpirauit qđ oẽs turbarem⁹ cõtra peccata.

¶ Miſit de ſomuo et accepit me, et aſſummſit me de aquis multis.

¶ Supra egit p̃s de potētia liberãtis. hic ꝓſequit ꝑ ordinem bñficiũ liberatiõis. Et circa hoc duo facit. Prio agit gr̃as de liberatione quãtũ ad p̃terita. 2° quãtum ad futura q̄ ſperat ibi. (Et ero imaculat⁹ cũ eo.) Circa ꝑmũ tria ponit. ꝑ° narrat a qb⁹ ſit liberatus. 2° liberationem ibi (Et factus ē.) 3° liberatiõis cãz ibi (Saluũ me fac.) Circa ꝑmũ duo facit. ꝑ° ſe oſtēdit liberatuz a magnis tribulationib⁹. 2° exponit qũo tribulationes ſint magne ibi (Eripuit me.) Dicit glo. ſm lr̃am. (Miſit ꝺ ſummo.) q.d. Deus potēs eſt. q2 oia p̃dicta facit. ſ. cõmouere ⁊c. (Intonuit ⁊c) Habens ſuā poteſtatem. Et hoc (de ſũmo.) ſ. ptãte. (Accepit me) eripiendo (Et aſſumpſit me) id eſt eleuauit me protegēdo. (De aq̃s mul.) i. ꝺ mltis tribulatõib⁹ p̃s. Mlte tribulatiões iuſtoꝝ: ⁊ de oibus ⁊c. Eccli. 51. Liberaſti me de portis tribulationũ q̄ circundederũt me: ⁊ a preſſura flãme q̄ circuudedit me. ¶ Myſtice miſit deus pater filiũ ſuũ de ſummo. i. de celo. Jo. 6. Deſcendi de celo: nõ vt faciā voluntatē meā ⁊c. Hoc eſt quod petebat. p̃s. Emitte manum tuā de alto. (Et liberauit me de aquis multis.) A ſummo celo egreſſio ei⁹ ⁊c. Uel ſpiritum ſanctum. Tre. 1. De celſo miſit ignem. (Et accepit me) infirmum ad ſanandum. (Et aſſumpſit me de aq̃s multis,) ſcilz baptiſmi: vel de mltitudine peccatorum. Uel (miſit de ſummo.) dicit vir iuſtus gratiam ſuam. Jac. 1. Omne datum optimum et omne donum ⁊c. (Et accepit me.) ad penitētiam. Jſa. 40. Sicut paſtor gregē ſuũ

Myſteriũ.

paſcet in brachio ſuo congregabit agnos ⁊c. Oſee. 11. Ego quaſi nutritius effraim: portabā euz in brachijs meis. Uel ꝑploꝝ: q2 fideles de multitudie gentiũ ſunt aſſumpti.

¶ Eripuit me de iimicis meis fortiſſimis ⁊ ab his q̄ oderunt me: qm̃ cõfortati ſunt ſuper me. Preuenerunt me in die afflictionis mee: et fact⁹ eſt dñs protector meus. Et eduxit me i latitudinē: ſaluũ me fecit qm̃ voluit me. Et retribuet mihi dñs ſm iuſtitiā meā: et ſm puritatē manuuz mearũ retribuet mihi. Quia cuſtodiui vias dñi: nec impie geſſi a deo meo. Qm̃ oia iudicia eius in conſpectu meo et iuſtitias eius nõ repuli a me.

¶ Hic ꝓbat qũo tribulationes ſunt multe. Et ꝑmo ex cõditione inimicoꝝ. ſcđo ex ꝑſecutiõe eoꝝ ibi. (Qm̃ cõfortati ſunt.) Conditio inimicoꝝ nociua eſt valde: q2 potētes et odientes. vñ. (Eripuit me de inimicis fortiſſimis: et ab hijs q̄ oderunt me.) ¶ Potentes myſtice ſunt peccata carnalia. Eccleſiaſtici. 18. Si p̃ſtes aie tue ꝯcupiſcētias eius: faciet te in gaudiũ inimicis tuis. Jſaie 49. Nunq̄d tollit a forti preda. Odiētes ſunt demones. Oderũt egyptij filos iſrael. p̃s. Cõcidā a facie ipſius inimicos eius ⁊c.

¶ Conſequenter ponitur perſecutio. Dupliciter poteſt quis liberari ab inimicis. vel ꝙ nõ permittat ſe vinci: vl ꝙ fugiat. Utrũ ꝙ autem excludit a ſe. Primo q2 fortes ⁊ cõfortati. i. multiplicati vicerunt eum: nec potuit fugere Et hoc eſt qđ dicit. (Preuenerũt me.) p̃cludētes mõ viā ad fugiēdum. Tre. 4. Velociores fuerũt perſecutores mei aq̃lis celi ſuꝑ montes ꝑſecuti ſunt nos. ⁊ hoc. (In die afflictionis.) q2 tunc hõ debilior eſt qñ eſt afflictus. Tre. 1. Oẽs perſecutores eius apprehenderunt eam: inter anguſtias Auxilium liberatoris ponit duplex. Primo contra inualeſcentes hoſtes. ¶ Unde dicit. (Et factus eſt dñs protector meus.) vt non noceant. p̃s. Protexiſti me a conuentu malignantium ⁊c. ſecundo cõtra prudētes. ¶ Unde ſequitur. (Eduxit me in latitudinem.) de anguſto in quo erā poſitus: neſciēs q̄d facerē dãs vias q̄d facerē. Uel in latitudinē charitatis. p̃s. Latũ mãdatũ tuũ nimis. Cauſa liberationis eſt duplex. ſ. diuia gratia ⁊ meritũ humanum. ¶ Unde dicit. (Saluuz me fecit qm̃ voluit me.) hec ē potentiſſima cauſa liberationis. ſ. volũtas ſua. Epheſ. 1. Qui operatur omnia cum conſilio voluntatis ſue. et tñ ſubſequēter opatꝛ ibi aliq̄d meritum humanũ. prime Corinthioꝝ. 15. Gratia dei in me vacua non fuit. ¶ Et ideo ſubdit. (Retribuet mihi domin⁹ ⁊c.) Ubi tria facit. Primo proponit meritum. Secũdo in quo cõſiſtit. Tertio ponit viam perueniendi ad hoc meritum. ſecunda ibi. (Quia cuſtodiui ⁊c.) tertia ibi (Qm̃ omnia iudicia.) Meritum hominis conſiſtit in duobus. ſ. in operatiõe boni: ⁊ in euitatione mali. Pſalmus. Declina a malo et fac bonum. Et ideo quantum ad premium dicit.

Meritũ hominis ꝯſiſtit in duobus.

Universidad de Deusto Biblioteca

(Retribuet mihi dñs ſm iuſtitiã
meã.) quã ipſe in me opatus eſt.
Sap.3. Iuſtoꝝ aie in manu dei
ſunt: et nõ tãget illos tormentũ
malitie ꝛc. Prouer.11. Seminã-
ti iuſtitiã merces fideles. Quan
tũ ad 2m dicit (ſm puritatẽ ma-
nuum mearũ retribuet mihi.) i.
innocẽtiã. Job.22. Saluabiť in-
nocẽs: ſaluabiť in munditia ma
nuũ ſuarũ. Nõ pꝛiuabit bonis ꝛc.
Hec aũt iuſtitia ꝯſiſtit i obſerua
tione viarũ dei. ps. Viã mãdato
rũ tuoꝝ cucurri. Et iõ dicit. (Q2
cuſtodiui vias dñi.) Job.23. Ve-
ſtigia eius ſequut⁹ eſt pes me⁹:
vias eius cuſtodiui etn on decli
naui ex ea. Et q2 (nõ impie geſſi)
recedendo (a deo.) q2 p pctm̃ hõ
recedit a deo: et inq̃nať. ps. Non
receſſit retro coꝛ noſtrum. Quõ
peruenit ad hoc? Quia (oia iudi
cia eius in ꝯſpectu meo.) Valet
valde ad opandũ bona ꝛ euitan
da mala cogitare diuia iudicia.
Jo.19. Fugite a facie gladij: qm̃
vltoꝛ iniquitatuz eſt gladius. Et
cuſtodiui hoc: q2 (iuſtitias eius
nõ repuli a me.) de induſtria pec
cando. Job.21. Dixerũt deo rece
de a nobis. Et ſeq̃tur. Perueniet
eis inſidatio. Qui ex infirmitate
vel ignorãtia peccat: faciliter ve
niam conſequitur.

¶ Et ero imaculatus cũ eo:
ꝛ obſeruabo me ab iniq̃tate
mea. Et retribuet mihi dñs
ſm iuſtitiã meã: et ſm puri-
tatem manuũ mearum in cõ
ſpectu oculoꝛum eius.

¶ Supra cõmemorauit ps bene
ficium liberatonis de preterito.
hic de futuro quantuz ad ſpem.
Et pmo ꝯmemorat bñficia in ge
nerali. ſcdo in ſpeciali q̃ accepit
et q̃ ſperat. ibi. (Deus me⁹ impo
luta via eius.) tertio cõmẽdat iu
ſtitiã diuinã. Circa primuz duo
facit. Primo proponit orationez
ad deũ. ſcdo cõmẽdat ſpem exau
ditionis. ibi. (Qm̃ tu illuminas.)
Tria pponit. Primo ppoſitũ p-
ſeuerãdi in innocẽtia. ſcdo meritũ
retributionis. tertio rationẽ aſſi
gnat. ſcda ibi. (retribuet.) tertia
ibi (Cũ ſancto ſanctus eris.) Di
cit ergo.) Et ero imaculatus cũ
eo.) ideſt adherebo deo: q2 loq̃-
tur ex pſona ſua et alioꝝ: quoꝝ
q̃dã inocẽtes ſunt dicit. (Et ero)
ideſt ſtabo et pſeuerabo in inno
centia. Eccľi.31. Beatus vir q̃ in-
uentus ẽ ſine macula. Vel (Ero
imaculatus cũ eo.) ideſt adhere
bo deo. 1. Coꝝ.6. Qui aũt adhe
ret deo vnus eſt ſpũs cõſeruans
te ab oi macľa. Job.27. Donec
deficiã: nõ recedã ab innocentia
mea) Quidam ſunt penitẽtes: ꝛ
ad hoc ptinet ne iterũ i pctm̃ la
banť. Et ideo dicit (ꝛ obſeruabo
me ab iniq̃tate mea.) Nõ ero ſi-
cut canis q̃ reuertiť ad vomitũ.
et ſus lota in uolutabro luti. 2.
Petri.2. Eccľi.26. In duob⁹ con
triſtatuz eſt coꝛ meũ: ꝛ in tertio
iracũdia mihi aduenit. Vir bel-
latoꝛ deficiẽs pꝛe inopia. ꝛ vir ſen
ſatus contemptus: et q̃ trãſgre-
ditur de iuſtitia in pctm̃: de⁹ pa-
rauit illũ ad rũpheã. ¶ Cõſeq̃n-
ter ponit ſpem retributionis cũ
dicit. (Et retribuet mihi dñs ſm
iuſtitiã meã.) Et eſt duplex retri
butio. vna que datur pro bonis
ipletis. Et ppter hoc dicit (Re-
tribuet mihi dñs ſz iuſtitiã me-
am.) Anſelmus. Juſtitia ẽ recti-
tudo volũtatis propter ſe ſuata
Vel ſm opa hois reddet ei. ps.
Reddet vnicuiq3 ſm opera ſua.

Dicit (obſuabo.) et (retribuet.)
Quia ſi hõ aliquãdo fuit iuſtus
et fecit opa iuſtitie: et nõ obſer-
uat ſe a pctis: vel nõ cõſeruat ſe
in opibus iuſtitie ꝛ ideo moꝛtifi-
cantur: nec meretur retributio-
nem. Eze.8. Omnes iuſtitie eius
nõ recoꝛdabũtur. Alia ẽ que dať
pꝛo beneficijs. vnde dicit. (Retri
buet ſm puritatẽ manuũ meaꝝ
in conſpectu oculoꝛũ eius.) Aliq̃
habẽt exterius tm̃ manus. i. ope
rationes puras: et illis deus nõ
retribuet. ſed qñ habẽt puras in
coꝛde operatiões tũc retribuet.
Et hoc eſt (in conſpectu oculoꝝ
eius.) nõ illis bonis q̃ ſunt in cõ
ſpectu noſtro: ſed in conſpectu
dei. Jſa.64. Ocul⁹ nõ videt de⁹
abſq3 te. Et q̃d retribuet. Jocun
ditatem ineffabilẽ et augmentũ
gratie que pꝛoueniunt ex man-
datis dei ſeruatis. ps. In cuſto-
diẽdis illis retributio multa. (Et
retribuet ſm puritatem manuũ
mearum.) i. operũ. Dicitur aũt
opus impurum ratiõe carnalis
affectus. Jſaie pmo. Manus ve
ſtre ſanguine plene ſunt. Itẽ ra-
tione inanis gloꝛie. Matthei.5.
Attendite ne iuſtitiam veſtrã fa
ciatis coꝛam hoibus vt videami
ni ab eis: alioquin mercedez nõ
habebitiſ. Gregoꝛius. Vecoꝛdia
eſt magna agere: ꝛ laudi inhiare
qui vnde celum mercari potuit
inde vanuz et trãſitoꝛium ſermo
nem querit. Conſequenter poni
tur ratio retributionis: ideo ſe-
quitur.

¶ Cum ſancto ſanctus eris:
et cum viro innocente inno-
cens eris. Et cum electo ele
ctus eris: et cum puerſo per
uerteris. Qm̃ tu populũ hu-
milem ſaluum facies et ocu-
los ſuperboꝛuz humiliabis.

¶ Circa hoc duo facit. Primo
ponit rationẽ retributionis. ſe-
cundo exponit eam ibi (Quoniã
tu populum.) Primi duo. v̄. du-
pliciter poſſunt itelligi. Una mo
do vt intelligatur ad deum loq̃:
et ſic eſt litteralis ſenſus ꝛ dicat
Tu dñe. (cũ ſancto ſanct⁹ eris.)
Et ſic dicit duo. ſ. q᷑ deus ſit re-
munerator et appꝛobatoꝛ bono
rum. ſecũdo quomodo eſt repꝛo
batoꝛ maloꝛum. vnde ſequitur.
(at cum innocẽte ꝛc.) (et cum p-
uerſo peruerteris.) ¶ Eſt autem
ſciendum q᷑ nomina. ſ. ſanctum
innocentẽ et electuz. Electus au
tem poteſt dupliciter intelligi.
Uno modo a deo: et hoc eſt com
mune oib⁹ ſanctis. Ephe.1. Ele
git nos deus ante mundi conſti
tutionem ꝛc. Alio modo dicitur
electus qui habet excellentiã in
nocentie et ſanctitatis. Canti.5.
Dilectus meus cãdidus et rubi
cundus: electus ex millibus. Si
primo modo ſumatur elect⁹ tũc
ſm ponit ex parte noſtra: et ter-
tiũ ex parte dei. Si ſecundo mo
do ſic proponit duo que ex par-
te noſtra ſunt. Primũ eſt opera-
tio boni que fit propter deum: et
que propꝛie habet rationem ſan
ctitatis: quia omnia que oꝛdinã
tur ad deum dicuntur ſancta: et
hoc eſt quod dicit. O domine tu
eris ſanctus cuz ſancto ſanctita
tem i eo cauſando. Leui.21. ego
deus qui ſanctifico vos. Vel ſic.
Tu eris ſanctus effectiue. i. oſtẽ
dens te amare et appꝛobare ſan
ctitatem. Non enim oſtendit ſe
niſi per opera. ſubſtãtiam enim
eius nõ videmus. Nec aliter eſt

Universidad de Deusto Biblioteca

ſanctus cum ſancto niſi oſtendē
do ſanctitatē. Nō eſt em̄ viſibil
nunc nobis vt dicam⁹ q̄ confor
mat ſe ſancto in motibus exte=
ribus: ſicut de hoīe qui diuerſis
diuerſimode ſe conformat mari
me amicis. q̄ꝛ omne animal dili
git ſibi ſimile. et q̄ꝺ diligit quis
illud remunerat. Unde oſtēdes
te ſanctū quando remunerabis
ſanctitatis opera. (Et cū viro in
nocēte innocēs eris. (effectiue ⁊
remunerādo. (Et cū electo.) quē
tu diligis. (electus eris.) quia fa
cies q̄ ipſe te eliget. Jo. 15. Non
vos me elegiſtis: ſed ego elegi
vos: p̄mordialiter. Deut. 4. Di
lexit patres tuos: ⁊ elegit ſemen
eorū poſt eos. Et. 26. Deū elegi
ſti hodie vt ſit tibi deus: et obe=
dias eius imperio; ⁊ dn̄s elegit
te hodie vt ſis ei populus pecu=
liaris; et faciet te excelſiorē cun=
ctis gentibus vt ſis popul⁹ ſan=
ctus. Uel (electus) ideſt excellen
ter ſeparatus. (et cum peruerſo
peruerteris.) ideſt permittes eū
eſſe peruerſuz. Uel peruerſi ſunt
illi qui nō ſequuntur illos quos
debēt ſequi. Qui ergo nō ſequit̄
voluntatē dei videt̄ peruerſus.
ergo tu cōtra volūtatē dei ⁊ de⁹
contra voluntatē tuaz. q. d. Tu
vis habere btitudinē; et de⁹ da=
bit tibi miſeriā. Leui. 16. Si am
balaueritis mihi ex aduerſo: et
ego cōtra vos aduerſus incedā
et pcutiā vos ſepties ꝓpter pec
cata veſtra. Et iō dicit (cū pūer=
ſo pūerteris.). i. ages contra vo=
luntatē peruerſoꝝ. Alio mō po=
teſt legi vt referat ſermonez ad
aliquē hoīem et ſic. o hō cū ſctō
hoīe vel cū chriſto ſanctus eris:
quia nō audies de deo niſi ſan=
ctitatē. Exo. 37. Cū viro religio=
ſo tracta de ſanctitate. (et cū in=
nocente innocens eris.) q̄ꝛ ſm̄ cō
uerſationē informantur mores.
prime Coꝝ. 15. Corrūpūt bonos
mores colloquia mala. (et cū p̄=
uerſo pūerteris.) Eccli. 16. Qui
tetigerit picem inq̄nabit̄ ab ea: ⁊
qui cōicat ſuperbo. ꝛc. ¶ Conſe
quenter exponit p̄miſſa ſm̄ p̄mā
lecturā. Quare eris dn̄e cū ſctō
q̄ꝛ (Tu ppl'm humilē ſaluum fa
cies.) i. in hoc q̄ humilē ſaluum
facies oñdis te cū ſctō ſctm̄ eſſe.
Jacobi. 4. Humilibus dat gra=
tiam. Matth. 19. Sinite paruu=
los venire ad me: taliū em̄ eſt re
gnū celoꝝ. p̄s. Excelſus domin⁹
et humilia reſpicit. Quare cum
peruerſo peruerteris? q̄ꝛ (oclos
ſuperboꝝ humiliabis. Luc. 14.
Oīs qui ſe exaltat humiliabit̄.
Jſaie. 2. Oculi ſublimis humilia
ti ſunt: et incuruabit̄ altitudo vi
roꝝ. Et dicit (oculos.) q̄ꝛ ſupbia in q̄ cō
in hoc ꝯſiſtit: q̄ hō aſpectū ſuuz ſiſtit
ad maiora q̄ꝫ ſit ſua ꝓportio ere ſu=
git. Jſaie. 16. Supbia ei⁹ ⁊ arro= perbia
gantia eius pluſq̄ꝫ fortitudo ei⁹
Et ideo p̄s. Domine non eſt ex=
altatum cor meū: neq̄ꝫ elati ſunt
oculi mei.

¶ Qm̄ tu illuminas lucernā
meam dn̄e: deus me⁹ illumi
na tenebras meas.

¶ Hic ꝯuertit ſe ad orationē. q.
d. Ita iuſt⁹ es. (Qm̄ tu illumias
lucernā meā.) Et duo facit. Pri=
mo refert gratiarum actiōem de
bn̄ficio ſuſcepto. ſcd̄o ponit peti
tionē de ſuſcipiendo ibi. (Deus
me⁹ illu. te. me. (Dicit ḡ. (Tu il
luminas ꝛc.) Hoc totum pōt ſm̄
litteram duplr̄ exponi: vt per lu
cernā intelligat̄ pſperitas. p te=
nebras intelligatur aduerſitas.

Sicut q̄ñ hō eſt letus videt̄ur ſi
bi clare oīa: q̄ñ eſt triſtis vident̄
ſibi oīa obſcurari. Hoc eſt ergo
q̄ꝺ dicit. (Qm̄ tu illumias lucer
nam meā dn̄e.) q̄ꝛ tu dediſti mi=
hi ꝓſperitatē: et cōtinue das. (il
lumina tenebras meas.) i. ſiquid
aduerſitatis remāſit i me expel
Nota lex remoue a me. ¶ Alio mō po
liter. teſt intelligi moralr̄: vt p lucer=
nā intelligat̄ mens ſiue aīa ho=
minis. Prouer. 20. Lucerna dn̄i
ſpiramētū hoīs. Mens ḡ hoīs ē
Aīa ſā q̄ſi lucerna dei accēſa diuino lu
cta eſt mine. p̄s. Signatū eſt ſuper nos
lucer= ꝛc. Quādiu ſine pcō ſum⁹: lucer
na lu= na nr̄a accēſa eſt. i. aīa nr̄a ſplen
cens. det lumine gr̄e. ſed q̄ñ aliq̄d te=
nebre corruptibilis carnis rema
nat eſt extincta. Ro. 7. Ego ipſe
mente ſuio legi dei carne autez
legi pcti. Et hoc ē q̄ꝺ dicit (Qm̄
tu illu. lu. me.) i. q̄ꝛ aīa mea illu=
minata eſt lumine gr̄e. (illumia
tenebras meas.) i. remoue a me
allego defectus ⁊ corruptiōes per que
ria. hō incidit i tenebras. ¶ Uel pōt
legi allegorice vt dicant̄ verba
q̄ſi ex pſona xp̄i vel cuiuſcū q̄ꝫ vi
ri iuſti. In eccleſia ſunt multi lu
cētes ſicut fideles ⁊ ſcti. Phil. 2.
Inter q̄s luceris ſicut luminaria
in mūdo: verbum vite cōtinētes.
Item multi tenebroſi ſicut īfide=
les ⁊ pctōres. Phil. 5. Eratis ali
quando tenebre ꝛc. Ergo homo
orās pro eccleſia; vel eccleſia ꝓ
ſe dicit. (Qm̄ tu illuminas lucer
nam meā.) i. fideles q̄ lucēt. (illu
mina tenebras.) ideſt pctōres.

¶ Spem exauditionis ponit cū
dicit.

¶ Qm̄ i te eripiar a tētatio
ne: et in deo meo tranſgre=
diar murum.

¶ Hic facit duo. Prio tāgit liba
tionē a malo. ſcd̄o victoriaz ſup
malo. Dicit ḡ. Oro q̄ꝛ ſpero i te
ideſt in ꝟtute tua. (eripiar a ten
tatiōe) i. a q̄cūq̄ꝫ tribulatiōe ſiue
impugnatione. 1. Coꝝ. 10. Fidel̄
de⁹ qui patiet̄ tētari ſupra id q̄ꝺ
poteſtis. (et in deo meo trāſgre=
diar murū.) i. victoriā a pctō vir
tute dei habebo. Tūc em̄ hoſtis
hz victoriā ciuitat̄ q̄ñ trāſgredi
tur murū. Mur⁹ iſte eſt quecūq̄ꝫ
difficultas q̄ impedit nos ad bn̄
operandū: ſiue pctā q̄ ꝓuocant
nos ad male faciendū. Hierony
mus dicit (frāgā murū.) qui non
poſſum⁹ eſſe in mundo ſine pctō.
1. Jo. 1. Si dixerim⁹ q̄ꝛ pctm̄ nō
habem⁹ ꝛc. ſed trāſgredimur q̄ꝛ
ſuperam⁹ illud dū nō cōſentim⁹
cōcupiſcentijs eius. ¶ Sequit̄.

¶ De⁹ meus īpoluta via ei⁹
eloq̄a dn̄i igne examiata: p=
tector eſt oīm ſperantiū in ſe
Qm̄ quis de⁹ p̄ter dn̄m: aut
q̄s deus p̄ter deū noſtrum?

¶ Supra cōmemorauit in gn̄ali
beneficia que in futurū expectat
a deo: q̄ꝛ (In te eripiar ꝛc.) Hic i
ſpeciali proſequitur ea. ¶ Et no
tandum q̄ loquitur ad modum
habentis aduerſitatē et aduer=
ſarios; de quib⁹ ſperat victoriā.
in qua triplex eſt gradus. Primo
vt pſequat̄ aduerſarios fugien=
tes: ⁊ ſicut captos deſtruat. ſcd̄o
vt in eis regnet. ſcd̄a ibi. (Et pre
cinxiſti me.) tertia vt exaltet̄ ibi.
(⁊ eripies me.) Circa p̄m̄ tria fa
cit. Primo cōmēdat ſuū adiutorē
ſcz deum. ſecūdo oſtendit q̄ūo a
deo iam data ſunt ei quedam p
que idoneus eſt ad perſequen=
dum eos. Tertio agit de perſe=
cutione. ſcd̄a ibi. (De⁹ qui p̄cinx̄

Universidad de Deusto Biblioteca

ſti.) 3° ibi (Perſequar.) Prima in
duo. Prio cõmẽdat deũ 2° cõmẽ
datiõnẽ ꝓbat ibi (Quõ quis ⁊c.)
Commẽdat ergo deũ de tribus.
ꝙ ſit iuſtus in opere verax, in ſer
mone. ⁊ ꝙ ſit miſericors in ſubuẽ
tione. ¶ Quantũ ad p̄mum dicit
(eripiar a tẽtatione.) dum conſi=
dero diuine iuſtitie puritatez. qꝛ
(Deus meus impolutavia eiꝰ.)
Iterum dum conſidero eius diſ
poſitionem: qꝛ nihil iniuſtum eſt
in eo. Eze. 18. Nunquid via mea
equa eſt; ⁊ non magis vie tue pra
ue ſunt. Uel via dei per quã; deꝰ
vadit ad aiam eſt impoluta. Et
eſt hec charitas. prime Corin. 12
Adhuc excellentiorem viam vo=
bis demõſtro.) i. vt ſecuri eatis.
Hec eſt impoluta qꝛ charitas nõ
agit perperã. i. peruerſe. Uel via
dei eſt ipſe chriſtus: qꝛ peccatuz
non fecit. Iſa. 35. Uia ſancta vo=
cabit: ⁊ non trãſibit per eam po=
lutus: et erit via recta ita vt ſtul=
tus nõ erret per eã. Uel via chri
ſti eſt ꝟgo beata. p̄s. In mari via
tua. Hec eſt impoluta. Cant. 4.
Tota pulchra eſt amica mea ⁊c.
Iſa. 54. Dilata locũ tẽtoriꝫ tui.
¶ Quantum ad 2ᵐ dicit. (Elo=
quia domini.) Et loquit ad ſimi=
litudinem auri ⁊ argenti. ꝙ ſi ſit
purum probat per ignẽ. Unde ſi
cut aurum per ignem purgatuz
nihil habet impuritatis: ita ſunt
purgata verba domini. Prouer.
8. Iuſti ſunt omnes ſermones
mei: et nõ eſt in eis q̄cq̄ʒ contra=
rium atq̄ʒ ꝑuerſum ⁊c. (igne exa
minata.) p̄s. Eloquia domini elo
quia caſta: argentũ ⁊c. Et dicun
tur igne examinata. ſ. ſpũs ſancti
Iob. 12. Auris verba dĳudicat ⁊
fauces comedẽtis saporẽ. Nulla
põt examinare ꝟba niſi habeat

ignẽ ſpũs ſctĩ. p̄me Corin. 2. Ala
lis hõ nõ ꝑcipit q̄ ſunt ſpũs dei.
Uerũ qꝛ eſt verax iplebit qđ ꝓmi
ſit. Et ꝓpter hoc dicit (ꝓtector ẽ
oĩm ſperantium in ſe.) Eccleſi. 1.
Quis ſperauit in domino et con
fuſus eſt. ¶ Cõſequẽter ꝓbat cõ
mendationẽ: qꝛ hee ſunt ꝓprie=
tates ꝙ ſit iuſtus. ꝙ ſit verax. ⁊ ꝙ
ſit miſericos. Si ergo iſta bñ cõ=
ueniunt deo meo; nõ queras aliũ
ſed nullus alius deus eſt preter
ipſum. Et ideo dicit (Quis deus
preter dñm.) q. d. nullus. Iſaie.
42. Ego ſum dñs: hoc eſt nomẽ
meum. Deut. 6. Audi iſrael. Do
minus deus tuus vnꝰ eſt. In hoc
differebãt iudei ab alĳs. Et quia
alĳ colebãt elementa mundi vel
hoĩes vel angelos. Hĳ vero dice
bant factores eorum. Sed iudei
colebãt verũ deum factorẽ eorũ.
Dicit ergo ꝙ ipſe eſt deus totiꝰ
creature. 2° ꝙ ipſe colebat ſpãli
ter a iudeis. ¶ Dicit ergo quan=
tum ad p̄mum (Quis deus p̄ter
dominum.) ſcilicet totius creatu
re factorez. Iudith. 16. Tibi ſer=
uiat omnis creatura tua. (Aut
quis deus preter dominum no=
ſtrũ.) ſpecialiter. 1. Reg. 2. Nõ eſt
ſanctus vt dominus: neq̄ʒ eniʒ eſt
alius extra te: ⁊ non eſt fortis ſi
cut deus noſter. p̄s. Notus in iu
dea deus ⁊c. Qui dicitur noſter
ſpãliter: pietate ⁊ cultura: ⁊ vnio=
ne nature: ⁊ carnis aſſumptiõe: ⁊ [illegible]
redẽptione. In hoc confundunt [illegible]
manichei: qꝛ hic eſt deus ⁊ domi nes.
nus viſibiliũ. ⁊ ꝙ deus veteris te
ſtamenti eſt verus deus: qꝛ nullꝰ
deus preter eum.

¶ Deus qui precixit me vir=
tute: ⁊ poſuit immaculatam
viam meam.

¶ Hic oſtẽdit quomodo hʒ a deo
idoneitatẽ ad vincendũ. Deꝰ eñ
aliquãdo dat ꝟtutẽ alicui ad be
ne operandum. nec tñ ſufficit ni
ſi deus ꝓtegat eũ exterius. Prio
ergo oſtẽdit quomodo deus de
dit ꝟtutẽ interius. 2° q̄ũo iuuat
exteriꝰ ibi (Dediſti mihi ꝓtectio
nez.) Tria ſunt neceſſaria alicui
ad vincẽdũ. ſ. ꝙ ſit fortis. Prouer.
vi. Fortitudo ⁊ decor indumẽtũ eiꝰ
Fortis q̄ dicatur. Luc. 11. Fortis armatꝰ cuſtodit
atriũ ſuum. Qđ ſit agilis ⁊ ꝙ ſit
doctus in bello. Et hec tria dicit
ſe habere. 2° ibi. (Qui ꝑfecit pe=
des meos.) 3° ibi (Qui docet ma
nus.) Circa p̄mũ duo facit. Prio
cõfitet ſibi datã fortitudinem a
deo. 2° debitũ fortitudinis vſum
Dicit ḡ (Deus q̄ precinxit me vir
tute ad bellũ ⁊c.) Milites p̄dicti
precingunt armis ⁊ gladio vt ſint
expediti ⁊ parati ad pugnam. 1.
Mach. 3. Iudas machabeus in
duit ſe lorica ſicut gigas. ⁊ ſuccin
ſe arma bellica in prelĳs. Hec eſt
fortitudo. ſ. virtus q̄ data eſt mi=
hi a deo: nõ ſolũ in corꝑalibꝰ bel
lis ſed ẽt in ſpũalibus: q̄ nõ vince
rem ſine virtute dei. Et ideo dicit
(precinxit me ꝟtute.) Eph. 6. Cõ
fortamini in dño ⁊ in potẽtia vir
tutis dei. Iſa. 40. Qui dat lapſo
virtutem: ⁊ hĳs qui non ſunt for
titudinem et robur multiplicat.
(Uel (precinxit.) ad modum cur
rentis ne impediatur ex defluxu
veſtium: Ita virtus dei retinet af
fectuz ne defluat ad terrena. Et
ideo ſequitur (et poſuit immacu
latam viam meam.) 1. Regũ. 25.
Benedictus deus q̄ cuſtodiuit
ſeruum ſuum a malo. p̄s. Beati
immaculati in via. Uel via iſta via
charitatis que non agit perperã
vt ſupra dictum eſt.

¶ Qui ꝑfecit pedes tãq̄ cer
uoꝝ ⁊ ſuꝑ excelſa ſtatuẽs me.
Qui docet manus meas ad
prelium: et poſuiſti vt arcum
ereum brachia mea.

¶ Hic ponit agilitas q̄ neceſſa=
ria eſt ad pugnã. 1. Reg. 24. Di=
citur ꝙ egreſſus ſaul ꝯtra dauid
ſuꝑ petras abruptiſſimas que ſo
lis ceruis ꝑuie ſunt. q. d. tãtã agi
litatẽ mihi cõtulit deus ꝙ quaſi
ceruus ibã ꝑ mõtes. (⁊ ſuꝑ excel
ſa ſtatuit me.) In mõtibus decli
uibus veſtigia hoĩs nõ figunt;
ſed deus dedit ei tantã grãm vt
nõ laberet in eis. Myſtice legit Miſte
ſic. Ceruus trãſcẽdit ſine leſiõe rium.
ſpinas ⁊ ſiluas: ſic ſpũalis effectꝰ
ꝑtrãſit ſine leſione ⁊ infectiõe ma
la: ſiue delectatiões mũdi. Gene.
pe. Neptalim ceruus eſt emiſſus
dãs eloq̄a pulchritudis. Iſa. 25.
Tũc ſaliet ſicut ceruus claudus
(⁊ ſuꝑ excelſa ſtatuit me.) i. ſuper
celeſtia ſtatuit mẽtẽ meã defixã.
Abach. 3. Suꝑ excelſa mea dedu
cet me victor. ¶ Cõſequẽter po=
nitur doctrina militaris. vñ ait.
(Qui docet manus meas ad pre
lium.) Doctrina militaris acq̄ri
tur ſcia: ⁊ ꝑfectio exercitio. Prio
ergo ſciam ſiue doctrinã querit;
qꝛ hec doctria neceſſaria eſt mi=
litibus. Prouer. 24. Cũ diſpõne
innitit belluʒ. Sʒ iſte edoctus a
deo dicit quãtũ ad 2ᵐ (Poſuiſti
vt arcũ ereũ brachia mea.) i. bra
chia quaſi infatigabilia mihi ad
bellãdũ dediſti. Uel (q̄ docet ⁊c.)
i. contra vitia ⁊ demones: docet
nos oꝑari ad ſuperãdos hoſtes
qui iter; celi claudere conantur.
Poſtea mutans perſonaz dicit.
(Poſuiſti ⁊c.) Alia lr̃a habet (Cõ
fregiſti arcum eneum.) i. brachiũ

meum. ps. Bñdictus dñs deus
meusq̃ docet man⁹ meas ad pliũ
ꝛc. ¶ Nota ꝙ excellẽtia agilitatꝫ
ꝛ excellẽtia fortitudis ẽ in leõib⁹
ſiccitate nimia non hñt medullã
in oſſibus ꝛ huius ꝯtingũt ex ma
gna inequalitate elemẽtoꝝ imix
ta: ꝛ iõ parũ viuũt. ꝛ hoc nõ decet
in homine ꝓpter operatiões ei⁹
vnde huiuſmodi dicũtur ex ſpe-
ciali munere data dauid vt dicit
Eccle. 47. Luſit cũ leonib⁹ qua
ſi cum agnis: ꝛ vrſis ſimil'r fecit ſi
cut in agnis ouiuꝫ. Et ſimil'r ſibi
Miſteriũ. data eſt a deo ex gr̃a doctrĩa pu
gnandi. ¶ Myſtice. Opꝫ nos in
ſpirituali bello eſſe doctos. Ec-
cle. 11. Multe inſidie ſunt doloſi
quas non poſſumus euadere ni
ſi habeamus ꝛ doctrinaꝫ ꝛ auxi-
lium diuinũ. Job. 39. Gloria na-
riũ eius. i. demõis terror cõtẽnit
pauorẽ nec cedit gladio ꝑme Co
rin. 4. Lꝫ is q̇ foris eſt nr̃ homo
corrũpatur: tñ qui intus eſt reno
uatur de die in diem.

¶ Et dediſti mihi protectio
nem ſalutis tue ꝛ dextera tua
ſucepit me. Et diſciplĩa tua
correxit me in finẽ: ꝛ diſciplina
tua ipſa me docebit. Dilata-
ſti greſſus meos ſubtus me
ꝛ nõ ſunt infirmata veſtigia
mea.

¶ hic oſtẽdit quõ ꝑdicta ſibi da
ta ꝯſeruanẽ a deo exteri⁹ vñ dicit
(Precinxiſti me virtute.) ꝛ tñ ꝓte
git me. (Et dediſti mihi ꝓtectio
nem ſalutis tue.) i. proteriſti me
ad ſalutẽ: qꝛ nõ ſufficiũt predicta
niſi adſit protectio dei ps. Pro-
teriſti me deus a ꝯuẽtu malignã
tiũ ꝛc. (ꝛ dextera tua ſuſcepit me
i. fauor gr̃e tue me in bello cõfor
tauit. De hoc bello Eze. 3. Ma-
nus dñi erat mecũ cõfortãs me.
Uel (dextera tua.) i. filius tuus.
(ſuſcepit me.) i. naturã meã. Uel
(me.) infirmũ ad curãduꝫ. (Et di
ſciplina tua correxit me in finẽ.)
i. final'r ꝛ ꝑfecte. Prouer. 3. Quẽ
diligit dominus corrigit ꝛ caſti
gat: et quaſi pater in filio com-
placet ſibi. vñ (diſciplina tua cor
rexit me in finẽ. ¶ Quantum ad
2m dicit. hoc cõtingit aliqñ ꝙ ali
q̃s dubitat: aliqñ errat. Ille aũt
ſ. de⁹ errata corrigit. vñ (diſcipli-
na tua correxit me in finẽ.) vt ſu
pra dictũ eſt. Iteꝫ dubitata diri-
git. (Et diſciplina tua ip̃a me do
cebit. ps. Bonitatẽ ꝛ diſciplinã ꝛ
ſciam doce me. ¶ Quãtũ ad 3m
dicit (Dilataſti greſſ⁹ meos ſub-
tus me.) quaſi das agilitatẽ: ꝛ in
ea foues illos q̇ latos hñt greſſ⁹
qñ nõ artanẽ. ¶ Uel ſpũaliter qñ
cor eſt prõptũ ꝑ charitatẽ ad bo- Spũaliter.
nũ. ps. Uiam mãdatoꝝ tuoꝝ cu
curri: cũ dilataſti cor meũ. (ꝛ non
ſunt infirmata veſtigia mea.) qꝛ
non deficit. Uel (veſtia.) i. ſigna q̃
in itinere relinquuntur.

¶ Perſeq̃r inimicos meos
ꝛ conprehendam illos: et nõ
conuertar donec deficiant.

¶ Supra ps poſuit idoneitateꝫ
ſuam ad vincẽdũ: hic aũt agit de
victoria quõ perſequutus eſt fu
gientes. Et circa hoc duo facit.
Primo ponit perſecutionis mo-
dum. Secundo oſtendit impotẽ
tiã reſiſtẽdi ibi (Confringã illos
nec poterunt ſtare. Circa ꝑmum
tria facit. Primo oſtendit ꝑſecu-
tionem eſſe iuſtã. Secundo effi
cacem. Tertio ꝑſeuerãteꝫ. Iuſtã
cuꝫ dicit. (Perſequar inimicos.)
nõ amicos ſꝫ inimicos. 1. Mach.
3. Perſecut⁹ eſt iudas inimicos
et ꝑſcrutãs: ꝛ qui ꝯturbabãt po-
pulum ſuum ſuccẽdit flammis.

Qõ. Sed non videẽ ꝙ li-
ceat bonis
viris facere ꝑſecutiõeꝫ cõtra ali
quos. Gal. 4. Quõ tunc is q̇ ſm
carnẽ natus fuerat ꝑſequebatur
eũ q̇ ſm ſpm̃: ita ꝛ nũc: ꝫ carnaliũ
ẽ iſ ferre ꝑſecutionẽ ꝛ ſpũaliũ ẽ pati

Sed dicendum

Diluſio. ꝙ affect⁹ ꝑſequẽdi diſtinguit per
ſecutiõis genus. Quidã em̃ ꝑſe-
quunẽ amore ꝛ zelo. ps. Zelus do
mus tue comedit me ꝛ hoc faciũt
vt ad bonum ſiue ad ſalutem
perducant: vel malũ ĩpediãt. ps.
Detrahẽtẽ ſecreto ꝓximo ſuo hũc
ꝑſequebar. Et hoc mõ ꝑſequunẽ
boni malos ſiue pctõres. Quidã
ꝑſequunẽ ex odio inferẽtes malũ
ꝛ impedientes bonũ: ꝛ hoc modo
perſequunẽ mali ſiue carnales:
viros iuſtos. ps. Perſequimini ꝛ
comprehendite eũ ꝛc. Uel (perſe
quar inimicos meos.) i. carnales
effectus. (ꝛ comprehendã illos.)
non illi comprehendent me ſm
gloſ. Et oſtendit quõ eſt efficax
ad perſequendum inimicos. vñ
dicit (ꝛ comprehendã illos.) Tũc
oſtendiẽ efficax qñ peruenit ad fi
nem vt capiat eos. 2. Regũ. 5. Si
aſcendã ad philiſtijm: ꝛ ſi dabis
eos in manu mea. Et dixit dñs
ad dauid. Aſcende ꝛc. Et ſupra
ingrediebaẽ proficiens atq̃ ſuc
creſcens. ꝛ dñs deus exercituum
erat cũ eo. Itẽ oſtẽdit quõ eſt ꝑ-
ſeuerãs: qꝛ (nõ ꝯuertar. ſ. a ꝑſecu
tione iniuſtoꝝ (donec deficiant.)
i. donec ꝯſumenẽ ſcḋ Reg. 1. Sa
gitta ionathe nũq̃ rediJt retror
Moral'r. ſum. ¶ Moral'r inimici nr̃i ſunt
motꝰ cõcupiſcẽtie q̇ i nobis ſũt ꝛ
mouẽt ꝯtinua bella Ro. 7. Uideo
aliã legẽ i mẽbris meis repugnã Frenã de ſenſualitates;
tẽ legi mẽtis mee ꝛc. hos debe-
mus ꝑſequi ꝛ cõprehẽdere ꝛ liga
re eis dñari ꝛ refrenare. (ꝛ nõ con
uertar.) i. deſiſtere ꝑſeq̃. (donec de
ficiãt a rebelliõe ſcḋ Reg. 8. Per
cuſſit dauid philiſteos ꝛ humilia
uit eos: ſꝫ hec nõ deficiũt in vita
iſta. lꝫ em̃ ſemꝑ minuanẽ: nunq̃
tñ total'r extirpanẽ. Exo. 15. Eua
ginabo gladiũ meũ iterficiet eos Allegoria.
manus mea. ¶ Allegorice dr̃ de
xp̃o: q̇ ꝑſequiẽ inimicos nr̃os iu-
deos: ꝛ alios pctõres: puniẽs eos
corporaliter ꝛ ſpiritualiter.

¶ Confringam illos nec po-
terunt ſtare: cadent ſubtus
pedes meos.

¶ hic excludit eoꝝ potentiã re-
ſiſtendi. q. d. Non reſiſtent mihi:
qꝛ (Cõfringã illos.) i. ita vires eo
rum diminuã ꝙ (nec poterunt
ſtare.) pſalmus. Ceciderunt om-
nes qui operantur iniquitatem:
expulſi ſunt nec potuerunt ſtare
Job. 38. Brachium excelſum con
fringeẽ. i. non durabũt aduerſuꝫ
me vel nõ poterũt reſiſtere. Leui.
28. Perſequemini inimicos ve-
ſtros: ꝛ corruent coram vobis. Et
hoc ideo ꝯuenient in poteſtatẽ
meam. Et hoc eſt qḋ dicit (ca-
dent ſubtus pedes meos.) hoc
etiã debemus nos facere de ma
lis motibus et peccatis vel de de
monibus. Malach. 4. Calcabi-
tis impios cum fuerint cinis ſub
plãta pedum veſtorum. Luce. 10.
Ecce dedi vobis poteſtatẽ calcã
di ſuper ſerpẽtes ꝛ ſupra oẽꝫ vir
tutem inimici ꝛ nihil vobis nocebit
Gen. 4. Subtus te erit appetit⁹
tuus: ꝛ tu dñaberis illius. Et ho-
otum eſt ex eo quis.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Et precinxiſti me virtute ad bellum: et ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me. Et inimicos meos dediſti mihi dorſum: et odientes me diſperdidiſti.

¶ Hic agit de eorum totali deiectione: et cōmemorat duo. Primo diuinū bñficium. ſcđo finale eorum exterminium ibi. (Et cōminuet eos ꝛc.) et q̄ ea q̄ dixit videntur ad gloriā ſuā pertinere: ideo attribuit ea deo. Et primo excludit ꝓpriā virtutē. ſcđo oſtēdit inimicoꝝ deiectionē ibi (ſupplantaſti.) tertio eorū auxilij deſtitutionem. ibi. (Clamauerūt.) Dicit ergo. O dñe tu feciſti hoc mihi. (Et precinxiſti me virtute ad bellum. i. tota virtus quā habeo ad bellandum eſt ad te: non a me. Iſa. 40. Qui dat lapſo virtutem: ⁊ hijs qui nō ſunt fortitudinē multiplicat ⁊ robur. Et ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me.) Ponit deiectionē inimicorū de q̄ tria dixit. ſ. fugā: diminutionem. (Cōfringā.) et eorum caſum. q̄ (cadent.) Et hoc deo attribuit. nō eodem ordine. Primo ponit caſum inimicorū ſuoꝝ quaſi dicat. Inimici mei cadent. (ſubtus me.) Iſaie. 40. Deficiēt pueri ⁊ laborabūt. et iuuenes in infirmitate cadent. ſed tu hoc feciſti. (Et ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me.) . i. virtutē abſtuliſti ne poſſent mihi reſiſtere. Leuiti. 26. Perſequētur q̄nq̄ de vr̄is cētū alienos. 2° ponit fugam inimicoꝝ. (Et inimicos meos dediſti mihi dorſum.) Iſa. 45. Dorſa regis vertam. tertio agit de fractione. (et odientes me diſperdidiſti.) i gētib⁹ q̄s nō nouerāt.

¶ Clamauerūt nec erat qui ſaluos faceret ad dñm: nec exaudiuit eos. Et cōminuam eos vt puluerem ante faciem venti: vt lutum platearū delebo eos.

¶ Hic oñdit q̄ oīno ſunt deſolati. vñ dicit. (Clamauerūt nec erat q̄ ſaluos faceret.) q̄ nec auxiliū hoīm habebāt: nec ēt deoꝝ: quos ipſi dicebāt creatores rerū. Hiere. 2. Ubi ſunt dij tui q̄s fecerūt: ſurgant et liberēt te in die afflictionis tue. vnde ſequit̄ (Clamauerūt ad dñm: nec exaudiuit eos) Iſaie. 1. Cum multiplicaueritis oratiōes vr̄as nō exaudiā vos.

Sed contra Iſa. penulti. Anteq̄ clamēt: ego exaudiā. ps. Clamabit ad ⁊ ego exaudiā eū.

Et dicēdū q̄ñ recta intētiōe quis clamat ſiue orat: tunc exaudit̄: ⁊ deus ſuā orationem approbat et exaudit. Io. 9. Siq̄s dei cultor ē ſcꝫ recta intētione. hūc exaudit. ſed q̄ñ ſimulatā orationē ⁊ fictā clamarē ad deū: nō exaudit. Iacobi. 4. Petitiſ et nō accipitis: eo q̄ male petatis. i. mala intētiōe vel iniuſta petitione. Prouer. 1. Tūc inuocabūt ⁊ nō exaudiā: mane cōſurgēt et nō inuenient. ¶ Cōſequēter oñdit eoꝝ totalē deſtructionē. vñ dicit (Et cōminuā eos) Q̄ñ puluis ꝓijcit̄ nullū veſtigiū remanet: q̄ ventus ipm diſpargit Sic q̄ñ mali deſtruūt̄ nullo mō remanēt. Iō dicit. (Et cōminuam eos vt puluerem ante faciē venti.) ps. Impij tanq̄ puluis quē ꝓijcit ventus a facie terre. ſ. ſunt diſp̄ſi ps. Perijt memoria eoꝝ ꝛc. Sꝫ q̄ aliq̄ deſtruūtur aliq̄ñ cū honore oſtendit

Oſt. — Sola. — Deinde ponit deiectionem

oſtēdit q̄ mali ſiue peccatores viliter cōſumunt̄ ⁊ inhoneſte. Unde dicit. (vt lutum platearū delebo eos.) Iob. 20. Si aſcēderit vſq̄ ad celū ſuperbia eius. ſ. peccatoris et caput eius nubes tetigerit. q̄ſi ſterq̄linū in fine ꝑdet. ps. Deleantur d̄ libro viuētiū. Iſa. 17. Rapiet̄ ſicut puluis mōtiū a facie vēti. ſ. peccator: ⁊ ſicut turbo corā tēpeſtate. Iob. 13. Redigent̄ i lutū ceruices veſtre.

¶ Eripies me de contradictionibus ppl'i: cōſtitues me in caput gentiū. Ppl's quem nō cognoui ſeruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi.

¶ Supra cōmemorauit ps inimicorū ꝑſecutionē: ⁊ omnimodam deſtructionē. Hic āt cōmemorat ſuā exaltationē qua ꝓmotus ē in regem. Et circa hoc duo facit primo ponit exaltationē. Scđo grāꝝ actionem ibi (Uiuit dñs.) Circa primū duo facit. Primo proponit ſuā exaltationem ſuꝑ iudeos. Scđo ponit deuotionem gētiliū ibi (Pplm.) 3° ꝑuerſitatem iudeorum ibi (Filij alieni.) Hoc magis: ꝑaliter pertinet ad xp̄m q̄ ad dauid. Et iō circa hoc duo facit. Primo oſtēdit quō liberat̄ a ꝯdictione iudeoꝝ. 2° quō dat̄ ei ꝑtās ꝯ gētes. Dicit ergo. Nō ſolū (odientes me diſꝑdidiſti.) ſed (Eripuiſti me de ꝯdictionib⁹ ppl'i.) Si intelligatur de dauid. multū ꝯdixerūt ei iudei: ſcđi Re. 20. Non eſt nobis ps in dauid: neq̄ hereditas in filio iſai. Reuertere in tabernacula tua iſrl' Et etiā xp̄o ꝯdixerūt vt pꝫ i euāgelio. Heb. 12. Recogitate eū qui talē ſuſtinuit aduerſus ſemetipm ꝯdictionē ꝛc. Et ex hac ereptus fuit dauid: ⁊ ēt xp̄s. (conſtitues me. in caput gentiū.) q. d. Iudei nolunt me dñari ſuper ſe. ſed tu me feciſti dñm ⁊ iudeorū et gentiū. Et hoc maxime cōuenit xp̄o vt dı̄ Ephe. 1. Ipm dedit caput ſupra oēm eccl'iam que eſt corpus ipſi⁹. Deīde ponit̄ deuota ſubiectio gētiliū. vñ dicit (Populus quē nō cognoui ſeruiuit mihi.) Popul⁹. ſcilꝫ exter̄ne⁹ puta hiſmaelitarū et moabitarum vt hr̄ ſcđi Reg. 8. Facti ſunt ei ſub tributo. Silr̄ ⁊ xp̄o: q̄ quos nō cognouit viſitando eos corꝑaliter: ſeruierunt et obedierunt ei. Matth. 15. Non ſum miſſus niſi ad oues q̄ perierūt dom⁹ iſrl' ſ. corꝑaliter viſitare. Uel (non cognoui.) i. non approbaui dando ei legem ⁊ ꝓphetas. Iſa. 55. Ecce gētes quas neſciebas vocabis: et gētes que te nō cognouerūt ad te currēt. (in auditu auris obediuit mihi.) q̄ lꝫ non videant me ex ſolo auditu fidei ꝑ apl'os obedierūt. Iſa. 64. Inuenerūt me: qui nō queſierūt me. Ro. 10. Fides ex auditu. Uel (i auditu auris obediuit mihi.) quia ſtatim cum audiſſent: ſicut dicit̄ Matth. 4. Relectis oībus ſecuti ſunt eum.

¶ Filij alieni mentiti ſunt mihi: filij alieni inueterati ſunt. et claudicauerunt a ſemitis ſuis.

¶ Hic ponitur proteruia iudeorum: et vocat eos filios alienos quia olim fuerunt filij generati a deo per gratiam et doctrinam legis. Exod. 4. Primogenitus meus iſrael. ſed tamen alieni facti ſunt. Iſa. 1. Filios enutriui ⁊

Universidad de Deusto Biblioteca

exaltauit. Et ſequitur. Abaliena
ti ſunt retrorſum. Et ſunt alieni
tripLici ratione. (quia mētiti ſunt
mihi.) quia (inueterati.) q: (clau
di.) Alienat quis a deo quando
nō ſeruat fidelitatē. Et quantū
ad hoc dicit (mentiti ſunt mihi.)
ideſt fregerunt pactum. Item
quando non conſequuntur pa-
trum fidelium veſtigia. vnde (in
ueterati ſunt.) Res inueterata ē
propter interitum. Iſti fuerunt
a principio noui. 1. Paral. 12. cū
dicunt. Tui ſumus o dauid et
tecum filij iſai: ſed paulatim te-
puerunt. Aliud eſt quando tota
liter recedit. vnde dicit (claudi-
cauerunt a ſemitis ſuis.) qua-
Expōitur de xp̄o.
ſi vno pede debiles vetus te-
ſtamentū male ſeruātes: ⁊ nouū
reſpuentes. ¶ Uel ſi referatur
ad chriſtum. (Filij alieni mētiti
ſunt mihi.) quia pepigerunt pa-
ctum cum deo. Exo. 24. Omnia
quecūq; locutus eſt deꝰ facies.
Poſtea fregerūt. ps. Mentiētur
tibi in multitudine virtutis tue
inimici tui. Item virtus que fuit
in patribus in filijs non eſt: ideo
(inueterati ſūt.) Baruch. 3. Quid
eſt iſrael quod in terra inimico-
rū es: et inueteraſti in terra alie
na? Item (claudicauerunt a ſe-
mitis tuis.) ideſt preceptis le-
gis: quia vno pede incedunt: ſci
licet ſenſu litterali non ſpiritua
li. Item litteraliter etiam (clau-
dicauerunt.) quia ſequebantur
ſolum traditiones phariſeorum
tertij Reg. 18. Uſquequo claudi
catis in duas partes: ſi dñs eſt
deus: ſequimini eum.

¶ Uiuit dominus et benedi
ctus deus meus: et exaltet
deus ſalutis mee.

¶ Hic ponit grāꝝ actio ⁊c. Hic
tria facit: Primo ꝓponit ea; 2°
ponit eius materiā ibi (Deus q̄
das ⁊c.) 3° ꝓrūpit in laudes dei
ibi (Propterea viuit dñs.) Et lo
quit admodū regis de deo. An-
tiquitus modus ſalutādi regez
fuit. Uiuat rex. Hoc nō cōuenit
deo: q2 ipe ē vita eterna. ps. Apd
te eſt fons vite. Et iō dicit (Ui-
uit dñs.) Eze. 33. Uiuo ego dicit
dñs deꝰ. Ipe em̄ eſt dator vite
hoibꝰ. Jo. 1. Qđ factū eſt in ipſo
vita erat. Itē alijs optatur bñ-
dictio: ſz ipe ē ipa bñdictio (Bñ
dictus deus meꝰ) Deꝰ meꝰ dr fi-
lius. Iſa. 9. Filiꝰ datꝰ eſt nobis.
ps. Bñdicat nos deus deus no
ſter. bñdicat nos deus. Dan. 3.
Bñdictus es dñe deus patrum
noſtrorū. ⁊ laudabilis ⁊ bñdictꝰ
in ſecula. Et quia nos bñdictio-
nibus implet. Tertio optat eius
exaltationem. (Et exaltetur deꝰ
ſalutis mee. ideſt actor et dator
ſalutis gratie in preſenti et glo-
rie in futuro. ps. Tu es ipſe rex
meus et deus meꝰ. qui mādas
ſalutes iacob: Item idem. Ope-
ratus es ſalutez in medio terre.
Nō petit vt exaltetur in ſe: quia
altiſſimꝰ eſt. ps. Fūdauit eam
altiſſimus. Sed exaltet in cogni
tione nr̄a. Et dicit (ſalutis mee)
i. qui me ſaluat. Iſa. 45. Deꝰ iu
ſtus et ſaluās. non eſt pter me.
Act. 4. Nō eſt aliud nomē datū
hoibꝰ ſub celo. Uel deꝰ q̄ ſaluas
me exaltet p ſuū effectuz vt ſal-
uet me nō ſolū i īfimis ſz ēt in ex
celſis. Matt. 11. Bñdictꝰ q̄ venit
in noīe dñi oſanna in altiſſimis
Eccli. 44. Exaltate illū quātum
poteſtis maior ē ei oi laude. ps.
Exaltate dñm deū nr̄m. ⁊ adora
te ſcabellū pedū eiꝰ: q̄m ſctm̄ eſt

Modꝰ q̄ pſal rege ſaluta do vtbant.

¶ Deus q̄ das vindictas mi
hi et ſubdis populos ſub me
liberator meus de inimicis
meis iracūdis. Et ab inſur-
gētibꝰ in me exaltabis me: a
viro iniquo eripies me. Pro
ptea ꝯfitebor tibi i natōibꝰ
dñe: ⁊ noī tuo pſalmum di-
cā. Magnificans ſalutes re
gis eius: ⁊ faciens miſericor
diam chriſto ſuo dauid: et ſe
mini eius vſq; in ſeculum.

¶ Hic ponit mat̄ia grāꝝ actio-
nis: ⁊ p bñficio liberatiōis a ma
lo: ⁊ p bñficio ꝓmotiōis ad bo-
nū. vñ dicit. (Deus ⁊c.) Et hoc
pōt dici in pſona eccl̄ie. quia qui
perſequūtur eā. ſubijciūt ſibi.
Iſa. 60. Uenient ad te curui filij
eorū qui humiliauerūt te: ⁊ ado
rabunt veſtigia pedū tuorū. Si
cut Paulus q̄ cōdēnauit ſtepha
nū ꝓſtratꝰ eſt. vñ pia vindicta ē
duz rebellis ſubdit et humiliat
iō tu es liberator. Jo. 8. Si filiꝰ
vos liberauerit ⁊c. (meus de ini-
micis meis)) nō qualibuſcūq;: ſz
(iracundis.) Prouer. 27. Ira non
habet miam. vñ maior glīa a fer
uētibꝰ malis liberari. (⁊ ab iſur-
gentibus in me.) ps. Inſurrexe-
rūt in mē teſtes iniqui ⁊c. (exal-
tabis me.) Ut oſtēdat dei proui
dētiā hoc dicit: i quo credūt de
primere: exaltāt. Phil. 2. Propt
qđ ⁊ deus exaltauit illū. Ge. 7.
Multiplicate ſunt aque: ⁊ eleua
uerunt archā in ſublime (a viro
iniquo eripies me. ideſt a frau-
dulentia. ps. Eripe me domine
ab homine malo a viro iniquo
eripe me. ¶ Cōſequēter ꝯcludit
gratiarum actio propter predi-
ctas cauſas. (Propterea cōfite-
bor tibi in nationibꝰ domine ⁊c)
ideſt corā omni populo te lau-
dabo (Tho. 12. Benedicite deuz
celi. et coram omnibus viuētibꝰ
confitemini ei ⁊c. (⁊ nomini tuo
pſalmum dicam.) In pſalmo in
telligitur bona operatio quia
quicquid boni facimus: debemꝰ
facere in gloriam nominis dei.
(Magnificās ſalutes regis eiꝰ.)
Hieronymꝰ hz. (Sic magnificā-
ti et faciēti tibi.) ſ. magnificanti
et faciēti ſm lr̄am noſtrā (Deꝰ
q̄ das vindictas.) Et eſt deus in
ꝗtū magnificās. Et ponit duo.
vnū ad ſtatū regni: aliud ad p-
ſonā q2 vtrūq; magnificatū eſt.
Quantū ad primū dicit (magni-
ficans ſalutes regis eius:) q2 p
mouiſti me ad regnū Uel (regis)
ideſt xp̄i per cuius nomē oēs ſal
uant. Act. 4. Nō eſt aliud nomē
datū ⁊c. Quantū ad perſonā di
cit (et faciēs miās xp̄o ſuo dauid
et ſemini eius vſq; in ſeculuz.) q2
multiplicauit ſemen ſuum ſicut
promiſit.

¶ In finē pſalmus dd̄. xviij.

CEli enarrant glo-
riam dei: et opera
manuum eiꝰ anuū-
ciat firmamentum.

Supra ps multiplicit
egit grās de bñ
ficijs datꝭ ⁊ ſpatꝭ. Hic aūt ex ꝯſi
deratiōe illoꝝ bñficioꝝ ꝯſurgit
i laudē bñfactoris. Titulꝰ pz (In
finē ps dd̄.) ſm lr̄az refert ad da
uid. ſz aūt myſteriū ad xp̄m (In
finē) ¶ Diuidit aūt pſalmus iſte
in duas partes. In prima eiuſ
commendatur deus ex ſua eru
ditiōe qua nos inſtruit. Et hoc
dupliciter. Una communi que

Pſlī ꝑtitio.

Universidad de Deusto Biblioteca

ſe habꝫ equaliter ad oēs: ⁊ hoc p opa ſua manifeſtaſ. Ro. 1. Inuiſibilia dei per ea que facta ſunt intellecta cōſpiciūtur. Alia ſpāli per legis lationē: que eſt ſoluꝫ ad fideles 2m ibi.) Lex dñi imaculata.) ¶ Pſalmus iſte ſm veritatē exponiſ de chriſto: qꝛ Apoſtol⁹ de hoc auctātē ad myſteriū chriſti Ro. 10. inducit. In omnē terram exiuit ⁊c. nihilominus tamen ſicut myſteria chriſti repñtantur figuraliter qñqꝫ in figuris veteris teſtamēti: ita quandoqꝫ figuraliter premonſtrātur in figuris operū ſanctorū. Et iō pmo exponetur iſte pſalm⁹ quo ad figurā. Scđo quo ad veritatē. Et primo loquitur de celis. ſcđo de ſole. Per celos apli. per ſolē chriſtus intelligitur. (In ſole.) Circa hoc duo facit. Primo ponit doctrinā qua nos erudit deus per celos quōcūqꝫ intellectos. Scđo excludit ipedimēta hui⁹ doctrine ibi (Dies diei eructat verbū ⁊c.) Duo neceſſe eſt cognoſcere de deo. Unū ſcꝫ gloriā dei in qua eſt glorioſus. Secūdo opa ei⁹. Si reſpiciam⁹ corporales celos. iſti nunciāt nobꝫ gloriā dei. qꝛ in eis eſt mira et ordinata diſtinctio. que eſt quedā redūdantia illius infirmitate glorie. Eccli. 43. Species celi gloria ſtellarū mundum illuminans in excelſis dñs. Et qꝛ ſol illuminans per oia reſpexit, et gloria domini plenū ē opus ei⁹ Et ideo intelliguntur iſti celi materiales indicare nobis gl'iam dei. nō quaſi aīalia mālia. vt Rabi moyſes dicit ſed in eius pulchritudine qua multomagis indicatur eorum artifex. Et firmamētū demōſtrat nobis quātum de⁹ ſit magnific⁹. Firmamētū dr celū. vt dr Gen. 1. Uocauit deus firmamētū celū. Scđm aūt diſtinctionē dr celū. ⁊ ſic i celorū diſtinctione apparet diuiā ſapia ſi totū accipiaſ ſimul. ſic narrat ei⁹ ꝟtutē ⁊ iō dicitqꝫ (Celi enarrāt.) i. manifeſtāt. (gloriā dei ⁊ firmamētū nūciat opa manuū eius.) per que opa apparet eius ꝟtus ¶ Scđm aūt ꝟitatē p celos intelligūtur apli. in quibus tanqꝫ in celis habitat de⁹. Et dicūtur celi pꝑter ſublimitatē cōuerſatiōis. Phi. 3. Noſtra cōuerſatio in celis ē. Itē ſtellati pꝑter multarū ꝟtutū abūdātiā. Eccli. 43. Species celi gl'ia ſtellarū. Iſa. 55. Sicut exaltati ſunt celi a terra ⁊c. Qꝛ lucidi per doctrinaꝫ et exemplū. Matth. 5. Sic luceat lux veſtra corā hoīb⁹ vt videāt opa veſtra bona. ⁊ glorificēt patrē veſtrū q̄ in celis eſt. Qꝛ volubiles: p obediētiā et diſcurſum pdicatiōis. Eccli. 24. Girū celi circuiui ſola: ⁊ in fluctibus marꝫ ambulaui ⁊ pfundū abyſſi penetraui. ⁊ in oī terra ſteti: et in oī populo ⁊ in oī gēte pmatū tenui Iſti (enarrāt gl'iam dei). ſ. pris i qua ē xp̄s ⁊ qꝛ xp̄s eſt eq̄lis pr̄i: ⁊ qꝛ eſt de⁹ et qꝛ gratis pctā dimittit. Iſa. 52. Gratis venūdati eſtis et ſine argento redimemini. ¶ Itē apli dicūtur firmamētuꝫ qꝛ firmati virtute ſpūs ſcti. Luc. vlti. Sedete in ciuitate donec induamini virtute ex alto. (et annūciant opa manuū eius.) ideſt mirabilia q̄ fecit xp̄s. ſ. natiuitatē: paſſionē: reſurrectionē. ⁊ aſcēſionē. Eccli. 42. Nōne de⁹ fecit ſctōs enarrare oia mirabilia ei⁹ ꝑs. Annūciate hoc in vniuerſa terra. Idem: Annūciate inter gētes gloriam eius: in omnibus populis mirabilia eius. Uel (Celi enarrant ⁊c. quia celi nouam ſtellam miſerūt: ortū ſaluatoris nunciantem. Mtthei. 2. Uidim⁹ ſtellam eius in oriente.

Expō lſalis⁹.

Myſteriū Apli ſunt celi.

Apli dñr firmamtum.

Emenda k Rabi moyſes.

¶ Dies diei eructat verbuꝫ et nox nocti indicat ſcientiā. Non ſunt loquele neqꝫ ſmones: quorū non audianſ voces eorū. In oēm terrā exiuit ſon⁹ eorū: et in fines orbis terre verba eorum.

¶ Hic excludit ipedimētum doctrine: et excludit triplex ipedimētū. Aliqñ ipediſ doctrina vt nō poſſit adiſci ex tpe. Aliqñ ex linguarū varietate. Aliqñ ex locorū diuerſitate: Primū ipedimētū eſt de nocte. Nō eſt temp⁹ legēdi cū ſit tēpus quieſcēdi: ⁊ ſꝫ diuerſa tpa cōuenit docere ⁊ diſcere. Et primo dicēdū ē de mālibus diebus q̄ cauſanſ ſm nām ex motu celi: et ideo nō ſolū ſubſtātiā celoꝝ opꝫ ꝯſiderare ſed ēt motū firmamēti: ⁊ ſic opꝫ accipere in hac viciſſitudine ſapiētiam Eccli. 33. Quare dies diē ſupat et lux lucē et annus annū ⁊ ſol ſolem dñi ſcia ſeparati ſunt. i. diſpoſiti ſupra. Et ideo dicit (Dies.) ſuccedēs. (diei eructat verbū.) i. diem ſapientie.) i. manifeſtat ordinē ⁊ bonitatē diuine ſapiētie: inquātū vna dies eſt maior alia ⁊c. Una die ē maior eſt⁹ quā alia: et ſic de ſingulis. (Et nox.) Supra oſtendit diuinā ſapientiam et ordinem diſpoſitionis diuine: quia ordinate nox nocti ſuccedit: et dicit quia (Dies eructat.) quia tempus diei ē tempus loquendi. et ideo eſt tēpus verbi. Propter qđ dicit (eructat verbū) Sed tēpus noctis ē tēpus meditationis pꝑter quietē: et ideo inq̄etē noctis hō meditaſ: ⁊ adinuenit multa ex quib⁹ ſit ſciēs: ⁊ iō eſt tēpus ſciētie. Et ideo dicit (et nox) ſuccedēs) nocti indicat ſciam). ſ. dei. qꝛ i vna nocte eſt alia diſpoſitio tpis qꝫ i alia: ⁊ hoc totū a ſciētia dei diſponēte. Scđm veritatē. apli dicuntur dies. Et hoc eſt qđ dicit (Dies). i. apli (eructāt verbū) diuine ſapiētie. (diei). i. pfectus. pme Corin. 2. Sciam loq̄mur inſ pfectos. Nō eni oib⁹ oia pdicantur. ſed clari claris. ſcti ſctis: magnis magna predicant. Itē apl's inquātū eſt nox. i. in carne viuēs et mortalis: infirmitati ⁊ ignorantie rudium cōdeſcēdēs tanqꝫ nos indicat nocti. i. pfectis ſciaꝫ ſꝫ de reb⁹ humanis: prime Cor. 3. Nō potui vobis loq̄ q̄ſi ſpūalib⁹: ſed quaſi carnalib⁹. Tanqꝫ puulis i xp̄o lac vobis dedi nō eſcā. Uel (Dies). i. gabriel. (eructat verbū diei.) i. virgini btē pponit ꝟbū ſaluatoris. ſꝫ (nox) .i. diabolus. (indicat ſcientiam nocti. ideſt eue. Gene. 3. Eritis ſicut dij ſcientes bonum ⁊ malū. ¶ Itē ſcđo impeditur doctrina ſm varietatem linguarum: ſed hec doctrina per hoc non impeditur. quia (Non ſunt loquele neqꝫ ſermones.) ideſt quecūqꝫ ſint ille lingue ſeu nationes poſſunt erudiri de diuina ſapiētia et virtute. et hoc ſiue per celos: ſiue per apoſtolos. Sed ſm veritatem dicendum qđ (Non ſunt loquele ⁊c. quorum non audiantur verba eorum.) quia voces ſiue predicatiōes ſiue doctrina aploꝝ auditur a quolibet.

Universidad de Deusto Biblioteca

Sed de loquela Apl'oꝝ duplex eſt opi=
nio. Quidā em̄ dicūt ꝙ apoſtoli
vna lingua loquebantur. ſꝫ aliȷ̄
oēs eos intelligebant.

De s= aploꝝ ligua due o pīonēs

Sed cōtra hoc
eſt Apoſtolus prime Corin.14.
Gratias ago deo meo,ꝙ oim̄ ve
ſtrū lingua loquor. Vn̄ (Nō ſunt
loquele.) in quibus nō audiant
loqui. Loquele ſignificant lin=
guas principales. ſed ſermones
ſignificāt varietates idiomatuꝫ
in eadē lingua. Vel (loquele) lin
gue (ſermones) ſunt modi loquē
di. ¶ Eſt autem triplex modus
loquendi. Vnus humilis quem
cōiter loquimur. Alius quando
eſt colorat⁹. Et alius quādo eſt
ornatus tantū. Primus cōuenit
docēti. Secūd⁹ pſuadenti. Ter
ti⁹ delectanti: et quolibet iſtoꝝ
modorum loquebant apoſtoli.
Iſa.28. In loquela labȷ̄ et lin=
gua altera loquar ad populum
iſtū. Item impedimentū doctri=
ne eſt diuerſitas et remotio loci
Q: doctrina aliqñ nō vadit ad
remotas partes. ſed nō ita ē de
iſta, q: (In oēm terram exiuit ſo
nus eorū.) ſ. celorū. vel apl'orū:
q: vbiq; eſt doctrina. q: celi eru=
diūt: ſed de apoſtolis meli⁹ dici
tur quia dicit (exiuit) nō exierūt
(ſonus). i. fama (et in fines orbis
terre verba eorū.) Iſa.12. Canta
te dño qm̄ magnifice fecit. annū
ciate hoc i vniuerſa terra. Mat.
vlti. Euntes docete omnes gen
tes. Et ideo dicit (in fines orbis
terre verba eorū) q: ſonus pue=
nit ad remota. ⁊ verba ad loca p
pinq̄. Sꝫ nō eſt ita de aplis: im=
mo ēt v̄ba. i. diſtictio ſoni puenit
ad fines orbis terraꝝ: vel pphe

Tri= plex modus lo quēdi.

tia aliq̄: vel fama miraculorum.
¶ In ſole poſuit tabernacu
lū ſuū: et ipſe tanq̄ ſponſus
pcedēs d' thalamo ſuo. Ex=
ultauit vt guigas ad curren
dam viam.

¶ Supra ps fecit mētionem de
celis. et hic ad oſtendendā lau=
dem creatoris agit de ſole. Et ſi
cut per celos intelliguntur apo=
ſtoli: ita per ſolem intelligitur
chriſtus. Macha. 4. Vobis ti=
mentibus nomen meum: orietur
ſol iuſtitie. Et quedam prophe=
tie dicunt hoc de chriſto ſub fi=
gura ſolis. Ideo primo ponit fi
guram per quam incipit verita=
tem de chriſto explicare. Circa fi
guram tria ponit. Primo ſitum
ſolis. Secundo motum (Et ipſe
tāq̄ ſpōſus) Tertio effectū ei⁹.
(Non eſt qui ſe abſcondat ⁊c.)
Primo ſciendū eſt quod hec di=
uerſa littera Hieronymi habet
(Soli poſuit tabernaculū i eis)
q d. Ita celi enarrāt ⁊c. et p eis
ſcꝫ celis (poſuit ſoli tabernacu=
lum.) ideſt collocauit eū in celis
Ponitur cōuenienter tabernacu
lū. q: hic mundus eſt locus via=
torū non habitantiū in certo lo
co. qui ſunt in continuo motu.
Noſtra aūt littera hꝫ. (In ſole
poſuit tabernaculū ſuū) Dom⁹
alicui⁹ dñi pulchrius ſtat i ciui
tate q̄ in rure: ita pulchius i ce
lo videt tabernaculū dei: iō di=
cit (In ſole poſuit tabernaculū
ſuū.). q. d. Sol eſt eius taberna=
culū. non ꝙ de⁹ in loco ꝯtineat:
ſed q: vt Dionyſi⁹ dicit. In ſole
maxime repreſentatur bonitas
et virtus dei ſiue diuina. De mo
tu ſolis duo dicit (A ſummo ce=
lo. Non quod loquitur de celo

Xp̄s ē sol.

ſicut eſt i motu ſuo q̇ eſt finis no
ctis et pncipiū diei. Et ſm ꝙ ē fi
nis noctis nō eſt niſi exit⁹ de oc=
culto in manifeſtū: q: nō orit: q̄ſi
tunc eſſe incipiat: q: tūc maniſe=
ſtatur. et iō aſſimilat euꝫ ſponſo
egredienti de thalamo: q: ſicut
occultat ſponſus in thalamo: ſic
occltatur ſol ſ noctē. ideo dicit.
(Ipſe tāq̄ ſponſus pcedens de
de thalamo ſuo. Scdꝫ aūt ꝙ eſt
pncipiū diei quattuor ponit. ſ. p
prietatē ſiue efficaciā ei⁹: magni
tudinē. velocitatē: et regularita
tem motus eius. Proprietatē q:
nox triſtitiā indicat: ſed dies le=
tificat. ps. Ad veſperū demorabi
tur fletus: ⁊ ad matutinū letitia
Et ideo dicit. (Exultauit.) Ma=
gnitudinē: q: magnus inter oia
corpalia particularia. Et ideo di
cit. (Vtgygas.) Velocitatem. Vn̄
dicit. (Ad currendā.) regularita
tem. ¶ Unde dicit (viā.) q: nō ex
orbitat a rectitudie vie: ſicut ali
qui planete. ¶ Item hanc ſimili
tudinē exponit: cū dicit. (A ſum
mo celo.) Et qd̄ hic d: pōt duplr
itelligi. Vno modo q: ſunt duo
pūcta ſm aſtrologos. ſ. ſūmitas
celorū vbi ſol eſt qñ eſt in meri=
die: ⁊ punctus oppoſitus qui eſt
angulus terre vbi eſt ſol in me=
dio noctis: et hoc eſt qd̄ dicit. (A
ſummo celo egreſſio eius.) ſm il
los q̇ incipiūt diē a medio noctꝭ
(Et occurſus eius vſq; ad ſum=
mū eius.) quantū ad angulū ce=
li: vbi eſt in meridie. Sed ſi ad
vnū punctū ſummū referatur ſic
eſt vnus punctus. vbi ſol eſt in
meridie. Et hoc eſt qd̄ ſm aſtro=
logos plures dies ꝯputantur a
medio diei. q. d. A puncto meri=
dionali eſt recurſus eius. ſ. ſolis
vſq; ad locum illū. Eccli. 1. Orit

ſol ⁊ occidit: ⁊ ad locū ſuū reuer
titur. ¶ Effectus ei⁹ manifeſtat
cū dicit. (Nec eſt q̇ ſe abſcondat
a calore ei⁹.) q. d. ſol in meridia=
no ita exurit terrā: ⁊ ita calidus
eſt ꝙ i aliq̄bus terris vix hō ſub
ſiſtit. Eccli. 43. In meridiano ex
urit terrā: et in cōſpectu ardoris
eius quis pōt ſubſiſtere. ¶ Se=
cundū autē rem ſignificatā deſi
gnantur myſteria xp̄i. Et p° deſi
gnatur ipſius cōceptio. ſcdo na=
tiuitas. tertio eius progreſſus.
quarto eius aſcēſio. ¶ Cōceptio
gnatur cū d. (In ſole poſuit ta=
bernaculum ſuum.) Eſt aūt con
ſuetū: ꝙ per tabernaculū intelli
tur corp⁹. ſcde Petri pmo. Scio
ꝙ velox eſt depoſitio tabernacu
li mei: ſꝫ ꝙ dñs noſter ieſus xp̄s
ſignificauit mihi. ſcde Corin.5.
Qui ſumus in hoc tabernaculo
ingemiſcim⁹. Qd̄ ergo dicit. (In
ſole poſuit ⁊c.) i. corpus ſuū po=
ſuit in ſole. i. in beata v̄gine: que
nullā habuit obſuritatatēꝫ pcti.
Can. 4. Tota pulchra es amica
mea: et macula nō eſt in te. Vel
(In ſole.) ſunt tria. Lucet: ardet
et diſtinguit vices temporum.
(In ſole poſuit tabernaculum
ſuū.) ideſt in manifeſtatio: quia
cum inuiſibilis eſſet per aſſum=
ptionem corporis factus eſt vi=
ſibilis. Ioannis primo. Verbum
caro factum eſt: et habitauit in
nobis. Item (In ſole.) ideſt ar=
dore. (poſuit tabernaculum ſu=
um.) ideſt corpus ſuum: quia ſu
ſcepit paſſibibile. Iſaie quinqua
geſimotertio. Vere lāguores no
ſtros ipſe tulit: et dolores nr̄os
ipſe portauit. Item ſubiecit ip=
ſum varietati: vt qui ſm ꝙ deus
erat eternus: ſm ꝙ homo fact⁹
eſt temporalis. pſalm⁹. In mani

Myſte riū de xp̄i in= carna= tione.

Pul= chra expō.

Universidad de Deusto Biblioteca

bus tuis tpa mea. Uel (taberna-
culum ſuū.) i. eccleſiam. Apoca.
21. Ecce tabernaculū dei cū hoi-
bus. (Poſuit in ſole.) i. in mani-
feſto. Matth. 5. Non pōt ciuitas
abſcondi ſupra montem poſita.
Xpi na- Natiuitas deſignat cum dr.
tiuitas (Ipſe tanq̄ ſponſus ꝓcedens ď
thalamo ſuo.) Thalamus vter9
virginalis eſt. de hoc ſicut ſpon
ſus proceſſit. qr in ea vnione per
petua deſponſauit hūanā natu-
rā. vnde in morte diuinitas re-
manſit vnita anie et corpi. Oſee
2. Spōſabo te mihi in fide. Pro-
ceſſus vite eius deſcribitur a io
cunditate. Uñ (Exultauit.) inte-
rius. ſ. cū letitia ſpūali: quaʒ nec
mors nec triſtitia aliq̄ in ſenſua
litate potuit perturbare: qr etiā
in paſſione fruebat. Iſa. 42. Nō
erit triſtꝫ neq̧ tribulat9. qr ex tri
ſtitia ſenſualitatis nulla triſtitia
in pte ſupiori fuit. tñ tota aīa pa
tiebat ſm ꝙ erat natura: nō aūt
ſm q erat ꝯuerſa ad deū. Itē
deſcribit a magnitudine: qr (vt
gygas.) gemine ſubſtātie; qr na
ture diuie in q̄ magn9. ps. Quis
deus magn9 ſicut ⁊c. Et hūane
nature in qua etiā magnus. Lu
ce. 1. Hic erit magnus ⁊c. A velo
citate: qr ſalutē noſtrā opat9 eſt
in modico tpe. Uñ dicit. (Ad
currendā viā.) Act. 10. Pertrāſi-
uit benefaciendo: ⁊ ſanando q̄ſi
velociter.

A ſūmo celo egreſſio ei9.
Et occurſus ei9 vſq̧ ad ſum
mum eius: nec eſt qui ſe ab-
Xpi a- ſcondat a calore eius.
ſcēſus. Hic proſequitur de aſcenſione
Et circa hoc tria facit. pmo pōit
aſcenſionem debitam. ſcdo eius
terminū. tertio effectū debitū po
nit. primū cum dicit. (A ſummo
celo egreſſio eius.) Naturale eſt
cuilʒ rei tēdere i locū ſuū ſibi cō-
naturalē. Locus naturalis ſum-
mus debetur et qui hʒ ſummaʒ
naturā xps nat9 a patre habens
ſummā naturā. Epheſ. 4. Qui
deſcēdit ipſe eſt qui ⁊ aſcēdit. Et
ideo dicit. (A ſummo celo egreſ
ſio eius.) ſcʒ per eternā genera-
tionē. Et dicit. (A ſummo.) nō ex
ethereo vel empyreo; vel alio: ſʒ
ab eſſe trinitatis. qui eſt cōſub-
ſtantialis patri: idem in eſſentia.
Deinde ponit terminū. Dicit
ergo. (Et occurſus eius vſq̧ ad
ſummū eius.) Io. 16. Exiui a pa
tre ⁊ veni in munduʒ iterū relin-
quo mundum et vado ad patrē.
Sequit effectus. (Nec eſt qui
ſe abſcōdat a calore ei9 (Epheſ.
4. Dedit dona hoibus. Ibidē.
Aſcēdit ſup oēs celos: vt adiple
ret oia. Sʒ qñ eſt i alto: oēs cale
facit. Sic xps aſcēdēs miſit ſpm
ſctm diſcipulis. Uñ dicit. (Nec ē
qui ſe abſcondat a calore eius.)
Spiritus ſanct9 calefacit. Can.
8. Lampades eius: lampades
ignis. Sed nunq̄d multi non re-
cipiunt calorem eius. Dicen-
dum ꝙ ſicut eſt de ſole materia
li: ita contingit de ſpū ſancto.
Multi aūt poſſunt ſe abſcōdere
et nō recipere calorē ſolis: ſʒ ſol
ex parte ſua ſe exhibet oibus. ſic
ſpūs ſanctus effundit vbiq̧ ⁊ pe
tit ab oibus recipi: niſi aliq̄d ſe
per malitiā abſcondāt. Uel (non
eſt qui ſe abſcondat ⁊c.) quia li-
cet peccator nō recipiat eum: ta
men nō poteſt abſcondi quin co
gnoſcatur ab eo ⁊c. Prouerb. 15.
Infernus et perditio coram do-
mino.

Lex domini immaculata

ꝯuertēs aīas teſtimoniū dñi
fidele ſapiētiā preſtans par-
uulis. Iuſtitie domini recte
letificantes corda: preceptuʒ
domini lucidum illuminans
oculos.
Supra ps egit de ſua genera
li inſtructione que fit per creatu
ras: nunc agit de ſpeciali que fit
per legis lationem. Et circa hoc
duo facit. Primo ponit legis cō
mendationem. ſcdo agit de deli
ctis que cōmittūtur cōtra legeʒ
ibi. (Delicta q̄s intelligit.) Et cō
uenienter poſt myſteria incarna-
tionis chriſti agit de lege veteri
que eſt per chriſtū impleta ⁊ no
ua tradita. Et circa hoc duo fa-
cit. pº oñdit legis bonitatē ſiue
rectitudinē. 2º ei9 ſuauitatē ſeu
dilectionē ibi. (Deſiderabilia.)
Circa pm tria. pº ꝯmēdat legē in
gñali ſecūdo ea que in lege con
tinent ibi. (Teſtimoniū dñi.) ter
tio cōmēdat ea que adiacent le-
gi ibi. (Timor dñi.) Eſt aūt cōſi-
Cōpa derandū ꝙ de lege dñi dicit duo
tio le- et ꝙ eſt imaculata et ꝙ eſt ꝯuer
gis hu tens: et poteſt ad vtrāq̧ legē re
mane ferri. ſ. nouā et veterē: ⁊ ponūtur
ad di- ad differentiā legi s humane: in
uinam qua quedā illicita permittūtur:
ſicut vſure ⁊ proſtibula. Nō eīm
pōt oia corrigere. Sed lex domi
ni nō eſt talis ſʒ eſt (immaculata
i. oia mala excludēs ps. Eloq̄a
dñi eloquia caſta ⁊c. Iob. 6. Nō
inuenietis in lingua mea iniqui-
tatem: nec in faucib9 meis ſtulti-
tia perſonabit. Itē lex humana
nō extēdit ſe niſi ad ea ad que ſe
habet iudicium humanū. ſ. tm̄ ū
ad exteriora. 1. Reg. 16. Hō videt
q̄ apparent: de9 aūt intuetur cor
Et iō lex humana retrahit ab ex
terioribus. ſʒ diuina lex cōuertit
cor ad deū. Et iō dicit (Cōuertēs)
nō tm̄ exteriores actus ſʒ ⁊ (ani-
mas.) Sʒ lex vetus hoc faciebat
imperfecte. lex noua perfecte: qr
lex vetus cohibet per penas tē
porales: q̄ cohercēt manū: ſʒ lex
noua cohibet per penas eternas
que cohercēt cor. Continētur Tria i
aūt in lege tria: teſtimonia: iudi lege cō
cia: ⁊ ꝑcepta. Teſtimonia: qr lex tinent.
diuina procedit ex neceſſitate ſu
per aliqua credulitate. Heb. 11.
Accedentē ad dñm opʒ credere.
Et iō neceſſaria ſunt teſtimonia
per q̄ fides recta hoibus probe-
tur. ⁊ ita in ea ſunt teſtimonia ⁊
cerimonie. Et dicit de eis duo.
ꝙ teſtimonia ſiue ꝑcepta habēt
aliq̄d fidele: et ꝙ ſapiētiā ꝑſtāt.
Doctrine aūt hūane habent Defal
aliquid nō fidele: nec ſapientiaʒ ſitate i
preſtāt. Nō fidele: qr antiquitus legum
confixerunt in legib9 quedā fal- huma
ſa: ſed quod videbat eis ad vtili narū.
tatē ciuitatū. Sicut ꝙ quidā ho
mines nati ſunt ex diis: vt conci
perent magnos aīos. et ꝙ bñ re-
gentes trāſferebant ad deos: vt
alarēt ad bonū reipublice. Sed
(teſtimoniū dñi.) ideſt doctrina
ſeu mandatū diuinū eſt (fidele.)
ideſt habet veritatē: ſed illud. ſ.
doctrina illoꝝ ē falſa. ps. Teſti-
monia tua dñe credibilia facta
ſunt nimis. et hoc ideo eſt qr lex
illa ordinat ea que ſunt in vita
iſta tantū: ſed lex diuina ordinat
ad futurā vitā. Rom. 8. Nō ſunt
cōdigne paſſiōes huius tpis ad
futuraʒ gloriā que reuelabit in
nobis. Teſtimonia proprie di
cuntur in lege illa que generant
auctoritatē precipiētis in corde
ſubditoꝝ vt obediant preceptis
vt ꝙ de9 ſit vnus: ⁊ ꝙ ſit creator

Universidad de Deusto Biblioteca

celi et terre et hmōi. Et q: ceri-
monialia precepta ſunt ex ſola
auctoritate diuina debita poſſēt
dici teſtimonia. p̄cepta vero mo
ralia fundant̄ in debito oīs v̄tu-
tis. Judicialia vero p̄cepta fun-
dantur in debito qđ eſt inter ho
mines quantū ad ꝯtractus. Lex
aūt illa hūana nō preſtat ſapiaʒ
Aliq̄ enim ſapiētia eſt in hūanis
vbi eſt aliq̄ veritas; vt phica: et
quedā ſapiētia eſt qua vtebant̄
ſacerdotes in tēplo: et hec ē fal-
ſa: et hec multis ꝓponebatur: ſʒ
illa phica paucis: ſed diuia. (par
uulis.) quia populis. Deut. 4.
Hec eſt ſapiētia veſtra ⁊ intelle-
ctus corā populis. Uel (paruu-
lis.) i. hūilibus. Matth. 11. Abſcō
diſti hec a ſapiētibus et prudēti
bus: ⁊ reuelaſti ea paruul. (Ju-
ſtitie dn̄i recte.) ſeu iudicia illa
que dicūtur Exo. 22. Qui furat⁹
fuerit bouē aut ouē ⁊c. Jſa. 26.
Rectus callis iuſti ad ambulan
dum. Prouer. 21. Gaudiū eſt iu-
ſto facere iuſtitiā: et pauor ope-
rātibus iniq̄tatē. Et dicit duo de
eis: q recta ⁊ q iocunda. Recta
q: ꝯtinēt iuſtitiā. Rectū d: iuſtū
Prouer. 8. Juſti ſunt oēs ſermo-
nes mei et nō eſt in eis prauum
q̄d nec ꝑuerſum: recti ſunt itelli
gentib⁹ ⁊c. Jocūda nō ſeuera et
ꝑturbatiua q: ſūt eq̄tati ꝑmixta.
vn̄ dicit. (Letificātes corda.) pp
eq̄tatē ⁊ ſpem p̄miu̇. p̄s. Letabor
ego ſup eloquia tua. ¶ Moralia
v̄o p̄cepta ſunt lucida ⁊ illumia
tiua. vn̄ dicit. (Preceptū dn̄i luci
De p̄ceptis moralibus. dum) Lucidū d: q: in ſe eſt mani
feſtū ⁊ euidēs ſicut hic. Nō occi
des: nō mechaberis; nō furtū fa
cies ⁊ ſilia. q̄ hn̄t in ſe claritateʒ
qđ q̄libet ſeruare tenetur dicēs.
Prouer. 6. Mādatū lucerna: e

lex lux. Preceptū d: ad qđ atten
dit̄ ſm imperiū ſuꝑioris: et eſt d̄
agēdis ⁊ iportat debitū faciēdi i
eo cui p̄cipit̄: qđ q̄dē debitū eſt;
vel ex ꝑte regule diuine quā te-
nemur ſeq̄. ⁊ ſic illđ cadit ſub de
bito: ſine q̄ rōnis ordo ſuari nō
poteſt. Uel eſt debitū ex auctori
tate p̄cipientis: cui obedire tene
mur. Ul' ex parte finis: quē oino
volum⁹: q̄ eſt p̄ſtitut⁹ nob: et tūc
cadit ſub p̄cepto illud ſine q̄ nō
poſſum⁹ ſuare ſbiectionē ad p̄-
cipientē: vel ſine quo non poſſu-
mus cōſeq̄ finē intētū. Dicit em̄
p̄ceptū q̄ſi p̄ciſe ceptū. ſ. ad agē-
dū q̄ſi q p̄ciſe teneamur illđ age Preceptū vn̄
re: iō tale p̄ceptū eſt (illuminans
oclos) ſ. rōnis. q̄ ocli tenebreſcūt
ꝑ cupiditatē exteriorū et ꝯcupi-
ſcētias interiorū paſſionū. ⁊ hoc
remouet p̄ceptū dn̄i. ⁊ iō (illumi
nās oculos.) Jllumina oculos
meos: ne vn̄q̄ obdormiā i morte

¶ Timor dn̄i ſctūs ꝑmanēs
i ſeculū ſeculi: iudicia dn̄i ve-
ra iuſtificata in ſemeipſa.

¶ Hic ponit q̄dā adiacētia legi
quoꝝ vnū eſt ex parte noſtra. ſ. ti
mor: q̄ inducit nos ad ſeruandū Omis timor ex amore naſcit
p̄cepta. Eccli. vii. Deum time: ⁊
mādata eius obſerua. Et de ti-
more iſto duo dicit. Primo dicit
eū ſctm̄. 2⁹ dicit eū ꝑmanentem.
Oīs aūt timor ex amore cauſat̄
q: illđ timet hō ꝑdere qđ amat.
Et iō ſicut ē duplex amor: ita eſt timor duplex.
duplex tior. quidā ē timor ſāct⁹
q̄ cauſat̄ ab amore ſctō. Quidā
nō ſctūs: q̄ a nō ſctō cāt̄. Sanct⁹ timor ſanct⁹ tria facit.
amor ē q̄ amat̄ de⁹. Ro. 5. Chari
tas dei diffuſa eſt i cordib⁹ nr̄is:
per ſpm̄ ſctm̄ q̄ datus eſt nobis.
¶ Timor iſte ſctūs tria facit. p̄⁹
timet deū offēdere. 2⁹ recuſat ab

eo ſeparari. 3⁹ de deo ꝑ reueren
tiā ſubijcit: ⁊ iſte timor d: caſt⁹ ⁊
filialis. ¶ Nō ſctūs timor ē qui
cauſat̄ ab amore nō ſctō: q̄ ē mū
di et ſuiipſi⁹: et de tali amore nō
ſctō cauſat̄ duplex timor nō ſan
ctus. Seruil' q̄ eſt ex amore ſui:
⁊ mūdanus q̄ procedit ab amo-
re mūdi. Matth. 10. Nolite time
re eos q̄ occidūt corpus ⁊c. De ti
more ſctō. p̄s. Timete deuʒ oēs
ſcti eius: qm̄ nō eſt inopia timē
tib⁹ eū. Mūdan⁹ timor non per-
manet: niſi cū mūdo. ſeruil' ꝑma
net i malis in ꝑpetuū: ſed ſanct⁹
ꝑmanet i bonis. De hoc dicit p̄s
Timor dn̄i ſanctus ꝑmanet in
ſeculum ſeculi.

Sed contra Perfecta cha
Q̄ō. ritas foras mittit timorem. p̄me
Joannis quarto.

Dicendū q charitas ex pellit timorē
Solo. ſuilē: ſed filialis timor dupl'r ꝑ-
manet. ſ. i patria. Primo q̄ītū ad
ſui p̄miū. p̄s. Patiētia pauperuʒ
nō peribit i finē. Nō q ibi ſit pa
tiētia q: nō ibi tribulatio ſʒ fru-
ctus ei⁹: ⁊ ſic fruct⁹ timoris ꝑma
net. Eccl. 1. Timēti deū bene erit
in extremis: ⁊ in die defunctiōis
ſue bn̄dicet̄. Uel manet ſm ali-
quē ſui actū: nō q timeat offēde
re: q: ibi nō timet pctm̄ nec ſepa
rationē: ſed quantū ad reueren-
tiā q: ſubmittēt ſe deo; nec aude
bunt ſe ei eq̄re. Job. 26. Colūne
celi cōtremiſcūt: et pauēt ad nu-
tū ei⁹. Ex ꝑte dei eſt illud. ſ. iudi-
ciū ei⁹: qđ d: executio iuſtie. p̄s.
Quouſq̄ iuſtitia ꝯuertat̄ in iu-
dicium. Et hec fiūt ſm q punit
vel p̄miat. Et iō. (Judicia dn̄i.)
dicūtur (v̄a ⁊ iuſtificata.) Uera
propter rectitudinē: q: in eis ſꝑ

eſt v̄itas. Ro. 2. Judiciū dei ē ſm
veritatē in hūs q̄ talia agūt. Nō
em̄ ſequit̄. (Teſtimonia.) hūana
ſed (iuſtificata in ſemetipſa.) d:
q: vel nō ſeq̄t aliā ſuꝑiorē legē:
ſed in ſemetip̄a. Uel q: in ſemet-
ipſis ipſa iudicia dn̄i habēt eui-
dentē iuſtitiā. p̄s. Et educet iuſti
tiam tuam iudicium tuum tāq̄
meridiem.

¶ Deſiderabilia ſup aurū et
lapidē preciosum multum: et
dulciora ſuper mel ⁊ fauum.
Etem̄ ſeruus tu⁹ cuſtodit ea
in cuſtodiendis illis retribu
tio multa.

¶ Supra p̄s cōmēdauit legē di
uinā. quantū ad eius rectitudi-
nē. hic aūt cōmendat quantū ad
eius ſuauitatē ⁊ iocunditatē. Et
circa hoc duo facit. Primo ponit
eius cōmēdationē. ſcđo talē com
mēdationē ꝓbat ibi. (Etem̄ ſer-
uus tuus.) Prefert aūt legē q̄ītū
ad deſideriū aie oībus reb⁹ mū-
di. Jn rebus aūt mundanis deſi
derantur exteriores diuitie: ⁊ vo
luptates corꝑales. Et ſupra iſta
eſt delectatio legis dei. ¶ Quā
tum ad primum dicit iſta q̄ dicta
ſunt. (Deſiderabilia ſup aurū.)
Prouer. 8. Melior eſt ſapia cun
ctis opib⁹ precioſiſſimis: ⁊ oē de
ſiderabile ei nō pōt cōparari. p̄s
Dilexi mādata tua ſup auꝝ ⁊c.
Et tangit illa duo que homies
deſiderant. vn̄ dicit. (Aurum.) ⁊
pompas. vnde (Lapidem precio
ſum.) Lapides p̄cioſi non ſer-
uiunt niſi ad apparentiam. vnde
ibi multum poteſt referri vel ad
lapidem vel ad precioſum.
¶ Jtem quantum ad ſcđm di-
cit. (Et dulciora ſuper mel et fa-

Universidad de Deusto Biblioteca

num.) ps. Quã dulcia faucibus
meis eloqa tua ſup mel ori meo
Dicit mel ⁊ fauũ cõtrum ad dele
ctationes corporales. Mel extra
hitur a cera: ſed fauus eſt mel et
cera. Delectatões corpales quãq
ſunt manifeſte. ⁊ ſic eſt mel; quãq
ſunt abſcondite ⁊ dulciores. ⁊ ſic
eſt fauus. Prouer.9. Aque furti
ue dulciores ſunt ⁊c. Uel prefe-
runt fauo ppter vetus teſtamẽ-
tum in quo eſt mel in fauo. veri-
tas in figura. mel ppter nouum
vbi eſt veritas manifeſta.

Qõ **Sed nunqd** Spi-
ritua-
Solõ. les delectationes ſunt delecta-
Quan biliores?
tũ dele **Dicendum** eſt q ſic:
ctent ⁊ eſt tri-
ſpũa- plex rõ. Una ex parte boni dele-
ctati: qd eſt potius bonũ: ⁊ ex cã
delectatiõis qd eſt maius bonũ
ergo magis delectabile 2° ex par
te potẽtie delectãtis. qr vis intel
lectiua eſt fortior ſenſitiua. 3° ex
mõ delectationũ. Corporales de
lectationes conſiſtũt in fieri ⁊ in
motu ſicut in cibis ⁊ in aliis. Mo
tus autẽ eſt qd impfectũ ⁊ quod
dam futurũ ⁊ pteritũ importat:
qr nõ habet totum ſimul. Spũa
les autẽ delectatiões nõ ſunt in
motu: qr cõſiſtunt in amando ⁊
intelligẽdo bonũ qd nõ eſt in mo
tu: ſz p accñs plus deſiderant il
le inqntum abũdãt aliq in ſenſu:
⁊ deficiũt in itellectu Uel ſcti. ho
mines plus diligũt pcepta dei qȝ
ſeipſos. Et ſancti deſignant per
aurum ⁊ lapidẽ precioſum. pme
Corin.3. Siquis edificauerit ſu-
per fundamentũ hoc aurũ: argẽ
tum: lapides pcioſos. Itez p mel
⁊ fauum ſunt illi q alieni ſunt a
rebus mundi: ſed fauus ſunt illi
q adhuc rebus mundi delectan
tur: ⁊ tales qr nõ ſunt totalr alie
ni. diligũt plus ſe qȝ pcepta: alij
diligũt plus pcepta qȝ ſe. Et hoc
pbat duplr. Prio experimẽto. 2°
ex affectu. Experimẽto cũ dicit. (Et
enim ſeruus tuus cuſtodit ea.) q.d.
Poſſum dicere qr dulcia ſunt: qr
pbaui ea. nã ego diligo ⁊ expior
Nullus aũt teſtimoniũ põt ferre
niſi q expit. Io.7. Si qs voluerit
volũtatẽ eius facere. cognoſcet de
doctrina: vtrũ ex deo ſit: an ego
a meipo loquor. Iob.23. Ueſtigia
eius ſequutus ẽ pes meus. Ex effectu
i. remuneratiõe pbat idẽ cũ dicit
(In cuſtodiẽdis illis retributio
multa.) Mat.5. Gaudete ⁊ exul
tate qr merces vrã copioſa eſt in
celis. Et nõ dicit p cuſtodia: ſz (i
cuſtodiẽdis illis.) qr ipa cuſtodia
eoꝝ eſt magna retributio. ſ. glo-
ria cordis ⁊ mũdicia. ſcdo Cor.1.
Gloria nrã hec eſt teſtimoniũ cõ
ſcie nrẽ. Et ſic cõmẽdat lex ab ho
neſtate: qñ dicit (In cuſtodiẽdis
illis. ⁊c.) qr honeſtũ idẽ eſt qd vir
tus: ⁊ eſt p ſe appetibilis.

**Delicta qs intelligit: ab oc
cultis meis munda me: ⁊ ab
alienis parce ſeruo tuo.**

Hic orat p delictis illoꝝ q pre
tereũt legem. Et pmo pponit oc
cultationẽ pctõꝝ. 2° petit eoꝝ re
miſſionẽ ibi (Ab occultis.) 3° po-
nit rõnẽ petitionis ibi (ſi mei ⁊c.)
Dicit ḡ. Legẽ frequẽter offendi
mus. ſz (delicta qs intelligit.) q.
d. Nullus. Et hoc ppter tria. pmo
qr delictũ excecat oculos peccã- Uñ
tis. vñ nõ de facili diſcernuntur dific
pua peccata. Sap.2. Excecauit tas
eos malitia eorũ. ſecũdo qr pctã gnoſ
ſunt multa. ps. Circundederunt di p
me mala quoꝝ nõ eſt nũerus com cata.
prehẽderũt me iniqtates mee: et
nõ potui vt viderẽ. Itẽ ppter eo-
rum ſubtilitatez. ps. Multiplica
ti ſunt ſup capillos capitis mei:
ex ſubtilitate: ſz nõ dicit pctã: ſed
Pctm̃ (delicta.) Duplex eſt pctm̃. ſ. trãſ
duplr gresſiõis. ⁊ hoc facilius cognoſci
tur: qr hõ ſcit ſe feciſſe actuz pra
uum. Item omiſſiõis: ⁊ hoc diffi-
cile cognoſcit: qr hec nõ obligãt
ad ſemp: ſed p loco ⁊ tpe. Et di
ſtingue. Quãq eſt locus ⁊ tẽpus
eſt difficile affirmare: ⁊ qñ dãda
eſt elemoſyna; qualiter ⁊c. ⁊ vbi.
Cõſequenter ponit pctõꝝ re
miſſionẽ. Eſt autẽ duplex genus
duplr peccati. Unum qd ſumit initiũ a
genus nobis. ⁊ hoc eſt precipue origina
pcti. le ⁊ que ex corruptiõe fomitis p
ceduunt vt peccata carnalia. ⁊ hec
animã inquinãt qr cõiungũt eã
rebus terrenis. Et iõ dicit. (Ab oc-
cultis meis mũda me.) i. que ab
occulta radice pcedunt: vel q in
occulto fiunt: vel que ſecreta vo
luntate oriunt. Eph.5. Que in oc
culto fiunt ab ipſis tempus eſt ⁊
diſtictio. Aliqñ ſumũt originẽ ab
alio. ideo dicit (Ab alienis parce
ſeruo tuo.)

Qõ. **Sed nunqd** alicui
impu
tatur alienũ pctm̃? Eze.18. Aia
Solu que peccauerit: ipſa morietur.
tio. **Dicendum** q nõ qñ
totaliter
eſt alienũ; ſed qñ trãſit ad te per
imitationẽ. Eccle.13. Qui tetige-
rit picez inqnabit ab ea. Uel per
ſuaſionẽ vel cnoſenſuz. Prouer.
1. Fili ſi te lactauerit pctõres nõ
acquieſcas eis. Uel p diſſimula-
tionẽ. Tẽpore ⁊ loco debito tũc
fit tuũ: ⁊ imputat Ro.1. Nõ ſolũ
qui faciunt ea digni ſunt morte;
ſed etiã qui conſentiunt facienti
bus. Et hoc maxime in prelatis
qñ diſſimulant ſcienter ſcelera
ſubditoꝝ. Et dicit. (Parce ſeruo
tuo.) qr hec peccata vident in no
bis ex diuina ira prouenire. q. ſ.
huiuſmodi occaſiones pcti dent
nobis. Uel (ab alienis.) i. ſupbis
hominibus. ps. Filij alieni men
titi ſunt mihi.

**Si mei non fuerint dñati
tũc immaculatus ero: ⁊ emun
dabor a delicto maximo. Et
erũt vt cõplaceãt eloqa oris
mei: ⁊ meditatio cordis mei
in cõſpectu tuo ſemp. Domi-
ne adiutor meus: et redem-
ptor meus.**

Hic ponit rõ petitiõis. Et pmo
ex parte dauid petit immunita-
tem a malo. Scdo pfectionẽ in
bono. (Et erũt vt cõplaceãt.) Pe
tit aũt imunitatẽ a malo. Et hoc
dupliciter a futuro ⁊ a pterito. Di-
cit ḡ. (Si mei nõ fuerint dñati.)
vel (dñata.) ſ. pctã. ps. In matuti
nis interficiebã oẽs pctõres terre
i. oia pctã q terra dicunt ppter
multas pprietates terre: vt diſp
derẽ de ciuitate dñi oẽs operan
tes iniqtatẽ. i. oẽs opationes ini
quas. Uel (dñati.) ſ. ſuperbi. Uel
(alieni.) i. pctõres vel demones q
dicunt tũc dñari qñ ptrahũt ad
cõſenſum Io.8. Qui facit pctm̃
ſeruus eſt pcti. (Si ḡ nõ fuerint
dñati: tunc immaculatus ero.) i.
ſeruabo me ſine macula peccati
mortalis. ſ. non venialis. Iob.15.
Quid eſt hõ vt immaculatus ſit.
De preterito dicit. (Et emunda
bor a delicto maxio.) Iſa. Si fue
rint pctã veſtra ſicut coccinũ qſi
nix dealbabunt. Iob.11: Si iniq
tatem que in manu mea abſtule

Universidad de D... Biblio...

leris a te: nõ permanebit in ta
bernaculo tuo iniustitia tūc leua
re poteris faciē tuā. Uel (maxio.)
i. superbia, q: est initiū ois pcti.
Eccle. 10. Nõ est malus pctm̄ q̄
apostatare a deo: ⁊ hoc fit p sup
biam. Un̄ pctm̄ qḋ est ex supbia:
potius ē q̄ sit ex ignorãtia vel ex
infirmitate. Superbia nãq3 est
initiū ⁊ cã ois pcti: ⁊ q̄ caret illa:
esivere imaculatus. ¶ Cõsequē
ter ponit illud qḋ ptinet ad pse
ctiõe3 in bono. Et pmo oris. Un̄
dicit (Et erūt vt cõplaceãt eloqa
oris mei.) Quãdiu hõ ē in pctis:
eloqa sua non placēt deo. Eccle.
15. Non est speciosa laus in ore
pctõris. ps. Peccatori autē dixit
deus: quare tu enarras iustitias
meas ⁊ assumis testamētū meu3
p os tuū. Itē ponit pfectionē cor
dis q̄ reqrit placentiã dei. Unde
dicit (Et meditatio cordis mei in
conspectu tuo semp.) i. corã ange
lis vel q̄ intus vides ⁊ cõsciam in
spicis. Et hoc dico: q: tu (dñe es
adiutor meus.) in bonis agēdis
(Et redēptor meus.) a malis ca
uēdis. Isa. 44. Reuertere ad me
quia redemi te.

¶ In finem ps dauid. xix.

EXaudiat te do
min⁹ in die tri
bulatiõis ptc
gat te nomen
dei iacob Mit
tat tibi auxiliū
de sctõ ⁊ de syõ tueaṫ te. Me
mor sit ois sacrificij tui: ⁊ ho
locaustum tuum pingue fiat.

In pcedētibus psalmis agebaṫ de liberatiõe a p
secutiõe. ⁊ gr̄as egit p libera
tiõe hic aūt liberat⁹ vel i spe libe
ratiõis existēs petit ad maiora p
moueri. ¶ Diuiditur q̄ ps iste in
duas ptes. In pª pte poniṫ peti
tio exaltatiõis. in 2ª pponiṫ pro mi dis
missio ibi. (Dñe in virtute ⁊c.) Cir tribu:
ca pᵐ tria facit q: pº põiṫ petitio tio.
2º ponitur spes exauditiõis ibi.
(Nūc cognoui.) 3º poniṫ cõclusio
psalmi ibi. (Dñe saluum me fac
⁊c.) Circa pᵐ duo facit. Pmo po
nit petio p malis. 2º p pmotiõe
ad bonum ibi. (Retribuat mihi.)
Psalm⁹ iste pcedit alio mõ q̄ p
missi. In alijs aūt psalmis iduciṫ
q̄si oro dd p se petēris hic iduciṫ
q̄si oro alior p ipo: ⁊ q̄si s3 lraṁ
ea q̄ hic dicunt aliqualr referūṫ
ad Dauid tñ pprie ⁊ vere ptinēt
ad xp̄3. Scḋ3 mysteriū ãt ptinēt
ad eccliã3 ⁊ virū iustū ⁊ q̄liter cū q3
itelligant circa istã pte3. Psalm⁹
duo facit. Pmo poniṫ exauditio
depcãtis. 2º poniṫ rõ exauditio
nis ibi (Protegat te.) Dicit q̄. O
dauid vl o xp̄e (Exaudiat te dñs)
Mala. i. Exaudiet orationes ve
stras ⁊c (Exaudiat te dominus)
Dauid pass⁹ ē tribulatões. ⁊ xp̄s
in passiõe simil̄r tñ dicit. (In die
tribulatiõis.) ⁊ correptiõis. Isa.
37. Dies tribulatiõis ⁊ correptio
nis ⁊ blasfemie dies h̄. Et i hac ex
audit⁹ ē xp̄s p se ⁊ p alijs. Heb.
5. In die carnis sue cu3 clamore
valido ⁊ lachrymis offerēs exau
dit⁹ ē. Et iust⁹ hõ dicit. Cū tribu
larer clamãdo exaudiuit me. Est
q̄ triplex cã q̄ facit orõnē exaudi triplx
bilē. Pria ē diuia bonitas 2ª sctõ cã ex
rū suffragia. 3ª ppriū meritū: q: audi
vt dr Jo. 9. Des pctõres ñ audit: tiõis.
s3 si qs dei cultor est hūc exaudit
Rõ exauditiõis poniṫ cum dicit
(Protegat te nomē dei Jacob.)
Pria cã. i. pcter suū nomen. i. pp
suã bõitatē. (ptegat te.) si refera

tur ad xp̄m. Si aūt ad alios pti
neat: sic poniṫ. (Deprecātē.) (pte
gat te nomē dei iacob) Quē deū
ip̄e adorauit: q̄n appuit ei in be
thel. Gen̄. 28. De⁹ iacob: q̄ terre
nos ad celos ducit: ⁊ de celis au
xiliaṫ terrenis. Iste q̄ (ptegat te)
Prouer. 18. Turris fortissima no
mē dñi. ps. Proteges eos i taber
naculo tuo ⁊c. hoc nomē ē op̄s.
Exo. 15. Qui põt saluare ⁊c. Itē
est nomē mie. Luce. 1. Sanctū. i.
misericors nomē ei⁹. Ca. 1. Oleū
effusu3 nomē tuū. Sic q̄ ex potē
tia ⁊ mia dei ptegimur. Isa. 49.
Sub vmbra man⁹ sue ptexit me
ps. Sub vmbra alar tuar ptege
me. ¶ Secunda causa. (Mittat
tibi auxilium de sancto.) i. de col
dupl'x legio sanctorum. Et est duplex
sctõ: ū collegiū sanctorum. Unū regnã
colle: tium cu3 deo. in gloria. aliud est
gium. militantium in terra. ⁊ ex vtrisq3
adiuuamur q: angeli intercedūt
pro nobis. Jo. 1. Aduocatum ha
bemus. s. collegium angelorum
Apoca. 7. Ascēdit fumus incen
sorū de orationibus sanctorū de
manu angeli corã deo. Fumus
est ex humore ⁊ calore. Ite3 chri
stus qui est rex eorum pro nobis
assistit. Heb. 7. Accedens per se
metipsum ad deū ad interpellã
dum pro nobis. Et iõ dicit (Mit
tat tibi auxilium de sancto.) i. de
filio incarnato qui anagogice di
citur sanctus. Luce. 1. Quod na
sceṫ ex te sanctum: vocabitur fi
lius dei. Dan̄. 9. Ungatur sanct⁹
sanctorum. Uel (de sctõ.) i. de xp̄o
passo quia in passione sua sancti
ficauit se pro nobis. Jo. 17. Pro
eis sanctifico meipsum: vt sint et
ipsi sanctificati in veritate. 1. Re
gum. 11. Cras erit vobis salus:
cum incaluerit sol. Uel (mittat ti
bi auxiliu3 de sancto.) scilicet de
beatorum collegio. ps. Tu autē
in sancto habitas. (Et de syon
tueatur te.) Syon. i. specula id pulcra
est de arce Dauid: vbi erat ar expõ.
cha. tūc ibi colebatur deus. q. d.
Ex precibus illorum qui specu
lanṫ in hoc mundo celestia (tuea
tur te.) i. faciat te esse tutum. Uel
ecõuerso. (De sancto.) s. collegio
qui sunt in mundo. (Et de syon.)
i. illis qui sunt in gloria. (tueatur
te.) Uel (de sancto.) quantum ad
eos qui sunt in vita actiua. (Et
de syon.) quantum ad illos qui
sunt in vita contemplatiua: oim
s. istorum precibus. (tueatur te.)
¶ Tertia cã est vt deo sua opera
sint placita. vnde dicit. (Memor
sit ois sacrificij tui.) Omne opus
bonum est sicut sacrificium: quia
omnia debent deo offerri. prime
Cor. 10. Omnia in gloria dei faci
te. Ergo omnia opa nostra sunt
sacrificium quodãmodo: siue ele
mosyne. Heb. vl. Beneficientie ⁊
communionis nolite obliuisci ta
libus enim hostijs promeretur
deus: siue ieiunium. Ro. 12. Exhi
beatis corpora vestra hostiam vi
uentem sanctã deo placētem: ra
tionabile obsequium nostrum. duplx
¶ In veteri quidem testamento: genus
quedam sacrificia fiebãt que nõ sacrifi
totaliter comburebantur. sed ps ciorū.
et pars in vsum offerentium ve
niebat: sicut hostie pacifice que
dam que total. ter comburebã
tur: que, dicebatur sanctissima: holo:
que vocabantur holocaustū ab caustū
olon quod est totum et cauma
quod est incēsum. Et ideo est du
plex genus bonorū operū. Que
dam que dicuntur sacrificiu3 q̄n
aliqs de bonis suis dedicat deo
vt siqs cõiugatus aliquibus die

Universidad de Deusto Biblioteca

bus ab ſtineat. Eccli.3. Tēpus
amplexandi: et tēpus longe fieri
ab amplexib⁹. Sꝫ qñ aliquis to
tum dat nihil ſibi reſeruans: vel
totaliter cōtinet ſic dr holocau=
ſtum. ideo dicit. (Memor ſit oīs
ſacrificij tui) p̄s. Sacrificiū deo
ꝛc. (Et holocauſtū tuuꝫ pingue
fiat.) ideſt acceptū deo. Eccli. 5
Oblatio iuſti impinguat altare
ꝛ odor ſuauitatis eſt in ꝯſpectu
dñi. Et dicit. (Pingue) qꝛ holo=
cauſtū incendebat̄ et odorem fa
ciebat: qꝛ pinguia plus odoris
habēt. Et ideo qui plus deuote
ſacrificiū offert: magis eſt acce=
ptum quantūcūqꝫ ſit illud. Hec
referri poſſunt ad ſacrificiū chri
ſti qui totū ſe obtulit in ara cru=
cis. Et ſic (memor ſit.) .i. memo=
res nos faciat eſſe paſſionis et
mortis. Tre.3. Recordare paup=
tatis ꝛ tranſgreſſiōis mee abſin=
thi et fellis. Uel (memor ſit.) bo
norum operum noſtrorum que
ſacrificauimus ei.

¶ Tribuat tibi ſm cor tuum
et omne conſilium tuum con
firmet.

¶ Supra petijt p̄s orando pmo
tionē in bonū qđ eſt bonū exte=
rius deſideratū. hic petit q̄d eſt
illud bonū interius petitum. Et
circa hoc duo facit. Primo petit
impleri qđ poſtulat. ſcđo ponit
rationeꝫ ibi. (Letabimur.) Circa
primū duo facit. p̄° petit illđ qđ
eſt in interiori motu aīe ſm volū
tatē finis. 2° petit impleri ꝯſiliū
de hijs que ſunt ad finē. (Et om
ne conſiliū tuū ꝛc.) Dicit ergo.
(Tribuat tibi ſm cor tuū.) i. ſm
voluntatē q̄ eſt de fine. q.d. Per
ducat te ad finē quē intēdis: qui
dꝫ eſſe deus. Prouer. 10. Deſide
rium ſuuꝫ iuſtis dabitur. (Et oē
cōſiliū tuū cōfirmet.) Hoc eſt de
hijs q̄ ſunt ad finē. Conſilia eñ
noſtra debilia ſunt: qꝛ non poſſu
mus puidere oīa. Sap̄. 9. Cogi
tationes mortaliū timide: et in=
certe puidētie noſtre. Sed deus
eſt q̄ confirmat dirigendo conſi=
lium noſtrū qđ debet eē de eter
nis petēdis. Joan. 17. Petite: vt
gaudiū veſtrū ſit plenū. Et dan=
do efficaciā ad noſtra ꝯſilia exe
quenda. Sed conſiliū prauorū
diſſipat: vt dicitur Joannis. 5.

¶ Letabimur i ſalutari tuo:
et in nomie dei noſtri magni
ficabimur

¶ Hic ponit̄ rō exauditiōis. De
us libēter dat bona eis q̄ cōicāt
alijs. 1. Petri. 4. In alterutrū il=
lam adminiſtrantes. Et iō ratio
exauditiōis ē: qñ debet alijs bo=
num qđ petit̄ cōicari. Et hoc fit
primo quantū ad multoꝝ letiaꝫ
quaſi nos exaltati. (Letabimur i
ſalutari tuo.) non in nobis. Gre
gorius. Juſtū eſt vt in ſe ſemper
merorē inueniat: q̄ derelicto deo
i ſe gaudiū q̄rebat. (Et magnifi=
cabimur. i noīe dei noſtri.) p inuo=
cationeꝫ ei⁹ q̄ te exaltauit. Sap̄.
vlt. In oībus magnificaſti pplm
tuū: ꝛ honoraſti: ꝛ nō deſperiſti
in oī loco ꝛ in oī tp̄e aſſiſtens eis
Et iō dicit magnificabimur ꝛc.)
ideſt magni erimus.

¶ Impleat dñs oēs petitio
nes tuas: nūc cognoui qm̄ ſal=
uum fecit dñs chriſtū ſuum.

¶ Hic agit̄ d petitiōib⁹ exterio=i
bus: et hoc qñ de⁹ que petimus
exaudit: qꝛ xp̄s p nobis multas
petitiōes fecit. Jo. 17. (Nūc co=
gnoui.) ¶ Hic ponitur ſpes ex=
auditionis et dicit. Conſiderās
ꝙ de bono tuo multiplicabimur
(Nunc cognoui qm̄ ſaluuꝫ fecit
dñs chriſtum ſuū), vt intelligan
tur vel de xp̄o per quē multi ſal
uati ſunt vel de dauid quē ſaluū
fecit in predeſtinatōe. Nunc q̄ſi
ex nūc antecꝫ fiat. p̄me p̄e. 1. De
qua ſalute exquiſierūt pphete
pronunciantes que in xp̄o ſunt
paſſiōes ꝛ poſteriores glorias.
Et nō ſolum eſt hoc ꝙ ſaluū fe=
cit xp̄m ieſum ſuſcitādo eum a
mortuis. p̄s. Nō dabis ſcm̄ tuū
videre corruptionē. Et ſic ſaluo
capite ſaluabūtur mēbra. Sed
exaudiet illum .ſ. chriſtū oran=
tem pro membris. Joan. 11. Pa=
ter ſcio quia ſemper me audis.
Uel dauid. Sed etiam.

¶ Exaudiet illū de celo ſcō
ſuo: in potētatib⁹ ſalus dex=
tere eius. Hi in curribus et
hi in equis: nos autē in no=
mine dei nr̄i inuocabimus.

¶ Hic cōmendat̄ virt⁹ exaudien
tis. Et p̄mo ponit virtuteꝫ. ſcđo
experimentū virtutis ibi. (Hi in
currib⁹). Potētatus dicit multi
tudineꝫ potentie. Potētatus eſt — potēta tus q̄d
opus validum dñatoris. Et pōt
referri ad hoīes: ꝛ ſit ſenſus. (ſa
lus dextere tue) qua ſaluas xp̄ꝫ
ꝛ nos per eū. Apparet (in poten
tatibus) ideſt in oī loco: qui vir=
tuoſe ꝛ potēter eſt in nobis. Uel
pōt referri ad deum: ꝛ ſic (ſalus
dextere tue eſt in potētatibus):
ideſt in magnitudie ptātis tue.
pſal. Qui educit vinctos in for=
titudine. Et dicit (dextere) quia
duplex eſt ſalus dei. Una .ſ. ſini=
ſtra qua ſaluat in tp̄alib⁹ omnia
tp̄alia largiendo. p̄s. Hoīes ꝛ iu
mēta ſaluabis dñe. Alia ē ſalus
dextere que eſt eternoꝝ qua ſal
uat iuſtos: bona tribuēdo. Sa=
pien. 10. Reddidit de⁹ mercedeꝫ
laborū ſcōꝝ ſuoruꝫ. ¶ Cōſequē
ter ponit experimētū ꝟtutis. Et
p̄mo ponit diuerſitatē fiducie ꝛ
glorie q̄ eſt in hoībus. ſcđo ponit
euentū vtroruꝫ ibi. (Ipſi obli=
gati ſunt). Eſt eñ duplex gen⁹
hoīuꝫ. Quidā eñ ponunt totaꝫ
ſpem ſuā in potētia ſeculari: cō= — duplr̄
tra quos dr̄. Hiere. 17. Maledi= — hoīum
ctus hō qui ꝯfidit in homie. p̄s. — genus
Uidebūt iuſti ꝛ irridebūt ꝛ dicēt
ꝛc. Quidaꝫ ponūt ſpem in deo.
p̄s. Bonū eſt ſperare in dño. Et
iō dicit. (Hi in curribus: et hi in
equis) q.d. Quidā ꝯfidūt in po=
tētia ſecnlari: de q̄b⁹ dr̄. (Hi i cur
ribus ꝛc.) Uel refert̄ ad pugnā
vel ad triūphos qꝛ q̄dā pugnāt
in curribus: quidā in eq̄s. Exo.
15. Ingreſſus eſt pharao cū cur
ribus ꝛ eq̄tib⁹. Uel ad triūphos
ꝛ tūc non cōfidūt ſed gloriātur: — duplr̄
qꝛ ſm glo. antiq̄tus erat duplr̄ — trium=
gen⁹ triūphi. vnus maior: alter — phi ge
minor. Primus dicebat̄ laurea= — nus.
tus: qꝛ victor coronabat̄ lauro: ꝛ
hoc fiebat in curru. Secundus — Lau=
dicebat̄ ouatio: ꝛ fiebat in equo — reatus
q.d. Quidam gloriātur in ma= — trium=
gnis: quidā in equis: vt in oua= — phus.
tiōe. Ouo ouas idē eſt ꝙ letari: — Oua=
ꝛ eſt tractū a pueris ꝙ letantur — tio.
quādo datur eis ouū. Sed nos — Oua=
magis .i. gloriamur in noīe dñi. — tio vñ.
Triūphus dr̄ a tris ꝙ eſt tres. ꝛ — Triū=
phonos ꝙ eſt ſon⁹: qꝛ triplex ſo= — ph⁹ vñ
nus reuertētibus victorib⁹ exhi
bebat̄. Primo eñ tot⁹ populus
ei obuiā exibat. ſecūdo omnes
captiui ſequebātur currū eius
ligati manibus. tertio ipſe indu
tus tunica iouis ſedebat in cur=
ru quē trahebāt quattuor equi
albi: ꝛ ſic ducebatur ad capito=
liū. Sed in curru ponebat̄ cum

Universidad de Deusto Biblioteca

eo ſeruus quidam: qui collaphizabat eum dicens: cognoſce teipſum.

¶ Ipſi obligati ſunt ⁊ ceciderunt: nos autem ſurreximus ⁊ erecti ſumus.

¶ Hic ponit diuerſus euentus: qꝛ eſt euētus malorū. Hiero. hꝫ. (Incuruati). ⁊ tūc planuꝫ eſt. ꝙ incuruatio eſt via ad caſuꝫ: ⁊ ſic potētia mūdi paulatim deficit. Uel (obligati). qꝛ bona tēporalia ligant: ⁊ maxime peccatores Sap̄. 14. Creature dei facte ſūt in odiū ⁊ in muſipulā pedibꝰ inſipientiuꝫ. i. petōꝝ. Uñ dicit. (Et ceciderūt) qꝛ final'r conterūtur. Iſa. 8. Cadent ⁊ cōterētur: ⁊ irretiētur ⁊ capiētur. Itē euētus potētie cū dicit. (nos aūt ſurreximꝰ) paulatim. Michee. 8. Cecidi: cōſurgam cū ſedero in tenebris ſedero: dñs lux mea eſt. (Et erecti ſumus). Sicut īclinatio eſt via ad caſum: ita erectio eſt via ad rectitudinem ſtatus. Et hoc in ſanctitate eſt.

¶ Domine ſaluū fac regem: ⁊ exaudi nos in die qua inuocauerimus te.

¶ Ponitur ꝯcluſio totius iſtius pſalmi: qui quidē ad duo vr̄ tendere. Quia vel petunt pro chriſto vero: vel pro chriſto figuratiue. ¶ Quātum ad primuꝫ dicit. (Domine ſaluū fac regem): ideſt chriſtū. Uel pro dauid. Et ſic deprecatur pro ipſis orantibus. (Exaudi nos in die qua inuocauerimus te). pſalmus. (In quacunqꝫ die inuocauero te exaudi me.

¶ In finem pſalmus dauid Uigeſimus.

Domine in virtute tua letabitur rex: et ſuper ſalutare tuum exultabit vehementer.

Supra in p̄cedēti pſalmo facta eſt petitio ꝓ exaltatiōe regis. Hic aūt quaſi exauditus ꝓnunciat eam.

pſalmi diuiſio

¶ Titulus. (In finē p̄s dauid.)

¶ Diuidit ergo p̄s iſte in duas ꝑtes. In p̄ma ꝓnūciat regis exaltationē. in ſc̄da oſtiū deletōeꝫ ibi. (Inueniat). Circa p̄mū tria facit. primo ꝓnunciat regis gaudiuꝫ. ſc̄do ponit cām gaudij ibi. (Deſideriū). ⁊ tertio meritū cāe ibi. (Qm̄ rex ſperat in dño). Hic pſalmꝰ exponit de xp̄o q̄ eſt rex: ⁊ de dauid q̄ fuit eius figura. et iō de vtroqꝫ pōt exponi: de chriſto ſm̄ veritatē. de dauid ſm̄ figuram. Eſt ǧ duplex gaudium. Unū de deo: aliud de dei beneficio.

duplex gaudium.

¶ Quātū ad primū dicit. O (dñe). deus pr̄. (rex): ideſt xp̄us. (Letabit in virtute tua) i. tue diuinitatis. p̄s. Deus iudiciū tuū regi da. Et tūc letatus eſt quādo vincit diabolū. ⁊ mortē morte ſua: ⁊ qñ fecit miracula: quādo aſcēdit in celuꝫ. p̄s. Aſcendit deus in iubilo. Iſa. 23. Regnabit rex ⁊ ſapiēs erit ⁊c. p̄me Cori. 1. Chriſtū dei virtutē ⁊ dei ſapientiā. Similiter ſi dicat de dauid. O (dñe). deus (rex) ſcꝫ dauid: et alij ſancti (letabūtur in virtute tua). Cañ. 1. Letabimur ⁊ exultabimus in te: memores vberuꝫ tuorū. ¶ Quātum ad 2m dicit. (Et ſup ſalutare tuū ⁊c.) i. ſuper adeptionē ſalutis per te facte. Precipue chriſtus exultabit per hoc ꝙ per eū ſaluas genus hu-

manum. Luce. 1. Ipſe ſaluum faciet populum ſuum.

¶ Deſideriū cordis eius tribuiſti ei ⁊ volūtate labioruꝫ eius non fraudaſti eum.

¶ Hic ponit cā gaudij q̄ eſt impletio deſiderij. Prouer. 13. Deſideriū ſi ꝯpleatur: delectat animā. Sicut ſe hꝫ deſiderium ad gaudiū: ſic motus ad quietē: ad quā per motū peruenit. Uñ primo ponit īpletio deſiderij. ſc̄do ponit in quibꝰ deſideriū implet ibi. (Qm̄ preueniſti). Eſt aūt duplex deſideriuꝫ. vnum qđ eſt tm̄ in corde. aliud qđ exprimit ore: ⁊ vtrūqꝫ implet. qꝛ deꝰ antequā oretur exaudit. ¶ Quātum ad primū dicit. (Deſideriū cordis eius tribuiſti ei. Lu. 22. Deſiderio deſideraui hoc paſcha manducare vobiſcū. Et dr̄ de q̄libet viro iuſto. ¶ Quātum ad ſm̄ dicit. (Et volūtate labiorū eius) i. quā expſſit per labia. (Nō fraudaſti eū.) qꝛ exaudiſti eū Heb. 5. Exauditus eſt ꝓ ſui reuerentia. Iſa. 46. Cōſilium meū ſtabit: ⁊ oīs voluntas mea implebitur.

deſiderium duplex.

¶ Qm̄ preueniſti eū in bñdictōibus dulcedinis: poſuiſti in capite eiꝰ coronā de lapide p̄cioſo. Uitā petijt a te et tribuiſti ei: lōgitudinē dierꝫ in ſeculū ⁊ in ſeculum ſeculi.

¶ Hic ponit in q̄bꝰ implet deſideriū. Et p̄mo dic de impletiōe deſiderij cordis. ſc̄do de impletiōe deſiderij oratōis qđ idē eſt ꝙ deſideriū labioꝝ ibi (Uitaꝫ.) Eſt aūt duplex bñficiū. ⁊ iō pꝛiꝰ ponit bñficiū ſpūale iteriꝰ qđ eſt bñficiū. Et q̄tū ad hoc dic̄. (Qui p̄ueniſti eū in bñdictiōibꝰ dulcedinis). Uñ dicere eſt bonū dicere: ⁊ dicere dei ē eiꝰ facere. Uñ in bñdictōe dei intelligit īfuſio bonitatis. vñ Geñ. 26. Bñdicam tibi: ⁊ multiplicabo ſemē tuū ⁊c. ⁊ 17. Bñdicā ei ⁊ mltiplicabo eū: ⁊ augebo eū valde. Hec ǧ bñdictio eſt dulcis. Sap̄. 12. O q̄ꝫ bonus ⁊ ſuauis eſt ſpūs tuꝰ in nobis. ǧ (In bñdictiōibꝰ dulcedīs): i. in bonis gr̄e: ⁊ in īmunitate a pctīs (preue. eū.) i. xp̄m tpe: qꝛ a p̄rinꝰ ꝯceptōis fuit plenꝰ oī gr̄a. Io. 1. Uidimꝰ eū plenū gr̄a ⁊ veritate: q̄ſi vnigenitū a pr̄e: qꝛ q̄ꝫ cito ꝯceptꝰ fuit: fuit vnitus diuine nāe: ⁊ tā cito fuit plenus gratia. Itē (preueniſti eū.) quātitate: qꝛ pre oībus alijs gratiaꝫ accepit: ⁊ nō ad menſurā. Sancti etiā dicūtur p̄ueniri. Io. 4. Non quaſi nos dilexerimꝰ deū: ſed qm̄ ipſe prior dilexit nos. Sap̄. 6. Preoccupat eos qui ſe cōcupiſcūt. Et ſic in figura xp̄i dauid ſpāli gratia p̄uētus eſt: qꝛ vnctus fuit in regē cū adhuc eſſet puer anteqꝫ ipſe cogitaret de regno. Beneficiū exteriꝰ oſtēdit cū dicit. (Poſuiſti in capite eiꝰ coronā de lapide p̄cioſo). Si hec referuntur ad chriſtū: tunc eſt ſenſus. (Poſuiſti in capite eius coronaꝫ de lapi. ⁊c.) ideſt feciſti eū regē. Corona aūt eſt ſignum regie dignitatis: q: vt dicit Iſa. 33. Regē in decore ſuo videbunt. Cañ. 3º. Egredimini filie ſyon. et videte regem in dyademate quo coronauit eū mater ſua: ideſt diuinitas: Propter hoc dicit. (De lapide p̄cioſo) ideſt de diuinitate: qꝛ regnū ſuū non eſt de hoc mundo. Ioā. 18. vel Hiero. (De auro obrizo): ideſt puriſſimo. Apo. 6:

duplex beneficium.

In bñdictiōe dei itelligit infuſio bonitatis.

Corone ſignificatio.

Universidad de D[...] Biblio[...]

Data eſt ei corona. Uel corona de lapide ꝑcioſo ſunt apl'i: qui dicũtur lapides precioſi ꝓpter precioſitatẽ doctrine. Apoc.12. In capite eius.ſ.xp̄i corona ſtel laꝝ duodecim. Eccl'.25. Corona ſenũ multa peritia. Unde cetus apl'oꝝ eſt quaſi corona xp̄i. Uel (poſuiſti in capite eiꝰ coronã)i. eccleſiam.puer.12. Mulier.ſ.ec cleſia diligẽs: corona ẽ viro ſuo: i.xp̄o. Uel pōt dici hoc de quoli bet ſcõ.q꞉ coronaſti ſiue merui ſti: ipſe eſt deus. Iſa.28. In die illa erit dn̄s corona glorie.(De lapide) ꝓpter ſoliditatẽ. ⁊ (pre cioſo). q꞉ Dauid ad lr̃aꝫ ab ipſo deo coronatus eſt. ¶ Cõſequẽ ter oſtẽdit quõ implet petitio la biorũ eius. vñ dicit. (Uitã petijt a te). q̄ petijt reſurrectionẽ ꝑs. Tu aũt dñe miſere mei.⁊ reſuſ cita me:⁊ retribuã eis. Et hoc datuꝫ eſt ei. ꝑs. Poſtula a me.et dabo tibi hereditatẽ. Lu.11. Oĩs qui petit accipit. Silr̃ ēt q̄libet ſanctꝰ petit hoc.ſ.vitã:⁊ maxime vitam eternã. ꝑs. Unam petij a dño hanc requiraꝫ ⁊c. Et dauid silr̃ hoc petit. Scđo oſtẽdit quo implet petitio quo ad alios. Uñ dicit. (Tribuiſti ei ⁊c.) petijt ꝙ corpus eius.ſ.eccleſie ſeruet in (longitudinẽ dieruꝫ). Et hoc ei tribuit deus. Mat.vl. Ecce ego vobiſcũ ſuꝫ vſq; ad ꝯſumatiõnẽ ſcl'i. Hoc ēt petebat dauid. ſcđi. Reg.7. Inſup locutus eſt de do mo ſerui ſui in longinquum.

Apl'i dr̄ la pides ꝑcioſ.

pl'chra exp̄ō.

¶ Magna eſt gloria eius in ſalutari tuo: gloriã ⁊ magnũ decorẽ impones ſuper eum. Qm̄ dabis eũ in bñdictionẽ in ſcl'm ſeculi: letificabis euꝫ in gaudio cum vultu tuo.

¶ Hic ponit conſumatio bono rum. Et circa hoc duo facit. pˀo ponit magnificationẽ iſtius re gis preuẽti: in quo inchoata eſt bñ dictio. ſecũdo exponit magni tudinẽ ibi. (Gloriã ⁊ magnũ de corem). Dico ꝙ (preueniſti eum ⁊c.) ſꝫ adhuc plus: quia (gloria eius) ſcꝫ chriſti et hoĩs eſt (ma gna in ſalutari tuo) idest in v̄bo cui vnita eſt nã humana. Uel (magna eſt gloria eius). apud hoĩes. ⁊ hoc (in ſalutari tuo). q꞉ ſuſcitaſti eũ. Heb.5. In diebꝰ car nis ſue preces ſupplicationẽq; ⁊c.) Uel magna eſt gl'ia eius in ſalutari tuo) idest i auxilio tuo: in quo inſtitutũ eſt: vt hẽat ma gnã gloriã: ⁊ hanc exponit ꝯtruꝫ ad tria. pˀmo per cõparationem ad ſeipm̄. iõ dicit. (Gloriã ⁊ ma gnũ decorẽ impoſuiſti ſup eũ). qui quideꝫ decor impoſitus eſt ſuper xp̄m in ſua reſurrectiõe et gloria in alioꝝ admiratiõe. Uel vt accipiat pro eodẽ (gloriam ⁊ magnũ decorem impoſuiſti ſup euꝫ). Job.40. Circũda tibi de corẽ ⁊ in ſublime erigere et eſto glorioſus. ſcđo in cõparatõe ad alios. vñ dicit. (Qm̄ dabis eum in bñdictionẽ in ſeculuꝫ ſeculi). q꞉ per ipm̄ deriuata eſt benedi ctio in oẽs alios. Gene.12. In ſe mine tuo bñdicẽtur oẽs gentes. tertio in cõparatiõe ad deũ. Un de dicit. (Letificabis eũ in gau dio cũ vultu tuo): idest letificat chriſtũ hoĩeꝫ letitia ſempiterna (Et in vultu tuo) idest in viſiõe vultꝰ tui. pſal. Adimplebis me letitia cum vultu tuo. Uel (glo riã impoſuit ſuper eũ). quando ſanctis ſuis dedit facere miracu la: ⁊ hoc ſuper chriſtũ: q꞉ totum ad gloriam chriſti factũ eſt.ſ.qꝺ

benedixit eis: ⁊ ꝙ perduxit eos ad viſionem ſuã. Iſa. 66. Uide bitis ⁊ gaudebit cor veſtrũ. Jo. 16. Gaudium veſtrum nemo tol let a vobis.

¶ Quoniã rex ſperat in do mino: ⁊ in miſericordia altiſ ſimi non cõmouebitur.

¶ Supra pſalmus nũciauit re gis chriſti exaltationẽ. hic auteꝫ meritum huius declarat: ⁊ hoc meritũ eſt: q꞉ chriſtus ſm̄ ꝙ hõ: ⁊ quilibet iuſtus nõ ponit niſi in deo ſpem ſuã. Hiere.17. Benedi ctꝰ vir qui ſperat in dño: ⁊ erit do minꝰ fiducia eius. Et iõ q꞉ ſpera uit in dño (non cõmouebit). ꝑs. Qui cõfidunt in dño ⁊c. q꞉ ſpes in deo eſt firmamẽtũ. 1. Mach. 2. Oẽs qui ſperant in eo nõ in firmãtur. Ideo hee cõparantur anchore. ¶ Sed notãdũ ꝙ tria ſunt que debẽt mouere ad ſpe randũ in dño. primo diuina, pui dẽtia. Homo non conſueuit ſpe rare i illis ad quos ſui cura nõ pertinent. Ad deũ autẽ pertinet cura noſtra: iõ dicit. (Sperat in dño.) cuius eſt gubernare. ſcđꝫ eſt (miſicordia). Lu.1. Miſericor dia eius a ꝓgenie in ꝓgenies. 3^m eſt poteſtas: ⁊ ideo dicit (altiſſi mi). pſal. Qui habitat in adiu torio altiſſimi.

que ho minẽꝫ vt in deo ſpe ret mo uere poſſint

¶ Inueniat manus tua om nibꝰ inimicis tuis: dextera tua iueniat oẽs q̄ te oderũt.

¶ Supra prenũciauit ꝑs regis exaltationeꝫ. hic aũt agit de ho ſtiũ deiectiõe. Et circa hoc duo facit. Primo ponit hoſtium deie ctionẽ. ſcđo infert cõcluſionẽ ibi (Exaltare). Circa primũ duo fa cit. Primo ꝓponit penã hoſtiuꝫ. ſcđo culpã ibi. (Qm̄ dedu.) Cir ca primũ duo facit. pˀo ponit in flictorẽ pene. ſcđo ipſam penam ibi. (Pones ⁊c.) Inflictor pene ẽ manꝰ dei. vñ dicit. (Inueniat ma nus tua oĩbꝰ inimicis tuis. Hie ro.hꝫ. (Inueniat manꝰ dextere dei inimicos odiens). ſed hoc vi det repetitio pſal. q꞉ idẽ eſt ma nus ⁊ dextera dei: ⁊ inimicus: et odiẽs. Et cõſuetũ eſt in pſal. Ul' ſi diſtinguit oĩs dextera eiꝰ eſt manus: ſed nõ oĩs manꝰ dexte ra. Per manꝰ ergo dei intelligit potẽtia dei opatiua: ⁊ hec ẽ que dã dextera qua exaltat bonos i ſpũalibus bonis. Prouer.3. Lõ gitudo dierũ in dextera eiꝰ. Si niſtra eſt q̄ punit malos ⁊ largit tpalia. Ibidẽ. In ſiniſtra illiꝰ di uitie. Dicit ḡ. (manus) i. poten tia. (inueniat) idest tradet ad vo tũ (oẽs inimicos). Iſa.9. In oĩbꝰ nõ ẽ auerſus furor eiꝰ: ſꝫ adhuc manꝰ eius extẽta. Et (dextera:) q꞉ hoc ꝙ deꝰ punit malos ptinet ad dexterã: in q̄tũ talis punitio ordinat ad ſaluteꝫ electoꝝ. Sic ergo in q̄tũ punit malos dr̄ ma nus. vel in q̄tũ ordinat ad bonũ iuſtoꝝ dr̄ dextera. Ul' (dextera) eſt xp̄s ⁊ manꝰ. vñ ſicut (manus tua) idest xp̄s (inueniat) i. cogno ſcat in bonũ ab his q̄ ſunt amici tui.ſ. gẽtibꝰ. Ro.9. Iſa.45. Inue nerũt me q̄ nõ queſierũt me. Ul' in malũ (inueniat ⁊c.) i. cognoſcat ab (inimicis tuis) i. iudeis in iu dicio cũ venerit ad iudiciũ. Lu. 21. Uidebũt filiũ hoĩs venienteꝫ ⁊c. (et dextera tua) idest filiꝰ tu us) inueniat) idest puniat. (om nes qui te oderunt).

quid ꝑ manuꝫ dei in tellig tur.

¶ Pones eos vt clibanum ignis in tẽpore vultꝰ tui: do minus in ira ſua cõturbabit

Universidad de Deusto Biblioteca

cos:⁊ deuorabit eos ignis.
¶Hic ponit̄ pena hoſtiū.⁊ ꝑmo
q̄ꝫtū ad mala eis inflicta.2° q̄ꝫtū
ad bōa eis ſublata ibi(Fructū.)
Ponit aūt triplicē ordinē pene.
⁊ ſi referat ad myſteriū pꝫ q: in
futuro iudicio erūt tria.Pri° erit
ignis incēdēs ſuperficiē mundi.
p̄s.Inflāmabit i circuitu inimi-
cos ei°. iō dicit.(Pones eos vt
clibanū ignis)ſcꝫ(in tp̄e vultus
tui)ideſt xp̄i quo tp̄e apparebit
ad iudiciū.p̄s.De vultu tuo iu
diciū meū p̄deat ⁊c.⁊ dicit(vt cli
banū)quaſi vndiqꜫ igne opp̄ſſi.
Mat.6.Sicut fenū qd̄ hodie ē
⁊ cras in clibanū mittit̄. Uel (vt
clibanū)ideſt in ſe ignē ꝯtinet.⁊
per hūc itelligit̄ ignis quē mali
patient̄ interi° praue cupiditatꝫ
⁊ iracūdie.Bona affectio eſt bo
nus ignis.Tre.1.De excelſo mi
ſit igneꝫ in oſſib° meis ⁊c.Mala
affectio ē malus ignis.p̄s. Sup
cecidit ignis ⁊ nō viderūt ſolē.i.
ſemꝑ ardēs in ꝯſcia ipietatꝫ ſue
Oſee.7.Oēs adulterantes q̄ſi
cliban° ſuccēſus a coquēte.Ad-
ulterātes oēs ſunt q̄cūqꜫ alii q̄ꝫ
deo ſe ꝯiūgūt lordiate. Coquēs
eſt diabol° q̄ malas cogitatiōes
miniſtrat:ſicut coquens miſtrat
ligna.Tre.vlt.Pellis nr̄a velut
cliban° exuſta eſt a facie tēpeſta
tū famis.Et hoc(in tp̄e vult° tui)
ideſt i tp̄e manifeſtatōis tue ad
iudiciū.2° ponit̄ diſceptatio iu-
dicii.in q̄ iproperabit ipiis pctā
⁊ ꝓferet ſniāꝫ dānatōis ſiue vo
calr̄ ſiue mētalr̄. Et iō(dn̄s i ira
ſua ꝯturbabit eos)i.turbationē
inducet triſtitie de malis illatꝫ:
⁊ de bōis ſublatꝫ.tertio ab igne
inuoluētur.vn̄(Et deuorabit eos
ignis).Job.20. Deuorabit eos
ignis qui nō ſuccendetur.ſ.hu
mano flatu.ſed ſuccēdetur ꝟtu
te diuina.vnde Hiero.hꝫ (deii-
ciet eos).Hec omnia poſſunt ſa
tis dauid conuenire.

¶Fructum eorum de terra
perdes:⁊ ſemen eorum a fi-
liis hominum.

¶Hic ponit̄ ꝓuatio bonoꝝ. Bo
na que h̄nt hoies in hoc mūdo
quedā ſunt q̄b° cupiūt hoies in
hac vita frui:⁊ quedā deſiderāt
dimittere poſt ſe:⁊ vtrꝫqꜫ ꝑdēt.
¶Et iō q̄ꝫtuꝫ ad p̄m dicit.(Fru-
ctū eo.d'ter.ꝑdes).quo frui q̄re
bāt.Sap̄.3.Uana ē ſpes.e.⁊ la.
e.ſi.fructu.Ro.6. Quē fructum
ha.i his in qui. nō erubeſcitis?
¶Quātū ad 2m dicit (ſemē eo-
rū)ſcꝫ ꝑibit(a filiis hoium)ſcꝫ a
ſocietate ſcōꝝ.Iſa.14.Perdam
ba. no.⁊ re.⁊ ꝓ.⁊ germē.Et hoc
iō accidit q: vt d' Eccle.14. Oē
op° cor.in fi.deficiet.Sap.3.Na
tiones em̄ ini.di.ſunt cōſu. ⁊ ab
ini.tho.ſe.exterminabitur.

¶Qm̄ declinauerūt i te ma
la:cogitauerūt ꝯſilia que nō
potuerūt ſtabilire. Qm̄ po-
nes eos dorſum:in reliquiis
tuis ꝑparabis vultū eorum.

¶Hic ponit̄ cl'pa pctōꝝ ⁊ deſcri
bit̄ q̄ꝫtū ad duo.ꝑmo q̄ꝫtum ad
conatū op̄is.⁊ q̄ꝫtū ad hoc dicit
hic.(Qm̄ declinauerūt ⁊c.)q: lꝫ
nō poſſint facere:tn̄ conant̄ q̄ꝫtū
p̄nt mala inferre.p̄s.Retribue-
bāt ma.mihi.Ul'(declinauerūt)
q: mala eis iminētia volūt aliis
inferre.Imminebat em̄ duplex
malū iudeis.ſ.malū pene:et hoc
in xp̄m retorquere conati ſunt
q̄ñ ne romani auferrēt d̄niū oc
ciderūt xp̄m. ſcd̄o iminebat eis
malū culpe. Jo.8.Uos ex patre

di.eſtis:⁊ hoc torquebāt(in xp̄m
q̄ñ dicebāt.Jo.8.Nōne b̄n di.n.
q: ſamari.es ⁊c.Ipſi demoniaci
erāt ⁊ xp̄o peccatū imponebant
ſcd̄o deſcribit̄ culpa iudeoꝝ ſiue
pctōꝝ q̄ꝫtum ad conatū cogita-
tiōis.vn̄ dicit (cogitauerūt cōſi.
que nō po.ſtabilire.)i.cogitaue-
rūt vt fidē eius deſtruerent. Hie
re.11.Cogitauerūt cōſi.ꝯ̄ me di.
Uenite mit.li.in panē⁊c.De hoc
ligno d' Sap̄.14.Bn̄dictū eſt li.
per qd̄ fit iuſtitia : ſꝫ nō ſtabiliet̄
i.nō potuerūt ꝑficere cogitatū.
Iſa.8.Inite cōſi.⁊ diſſi.⁊ loqui.
ver.q: nō fiet:quare? q: nō ē ꝯſi
lium ꝯ̄ dn̄m.Et rōnē huius dcti
aſſignat quare nō ſtabilierūt ꝯſi
lium ꝯ̄ dicētes(dorſuꝫ.)Lr̄a Hie
ro.planior eſt.(Qm̄ pones eos
humerū: fines tuos firmabis ꝯ̄
facies eoꝝ.) Dupl'r contingit ꝙ
hoſtes ꝯ̄ aliquē cōſilia nō ſtabi-
liūt.Uno mō ſi ab eo vincantur.
Alio mō ſi fines hoſtiuꝫ ſint fir-
mati:⁊ iō dicit (nō po.ſtabi.conſi
liuꝫ eoꝝ:qm̄ pones eos dorſuꝫ)
i.fugiēt ante te. Iteꝫ fines tuos
Spūa firmabis ꝯ̄ eos faciē.¶Hoc ſpi-
liter. ritualr̄ intelligit̄ de xp̄o. non po
tuit irrumpere fines xp̄i. Jo.10.
Nō rapiet.e.q̄ſ.de ma.mea.Et i
lr̄a nr̄a h̄ēt (i reliquiis tuis.ꝑpa
rabis vultū eoꝝ.)i.ꝯ̄ vultū eoꝝ
ſm glo.Supra p̄s poſuit penaꝫ
maloꝝ futurā:hic aūt ponit pe-
nam eoꝝ p̄ntēꝫ.Et ē duplex pe-
na ſpūalis q̄ ē in anima.ſcd̄o ſm
auerſionē a deo:⁊ ſm ꝯuerſionē
ad malū.¶Quātū ad primū di-
cit.tu ſm tuā ꝓuidentiā (pones
eos dorſum.)¶Quātū ad ſcd̄m
dicit(in reli.tu.pre.vul.eoꝝ.)Et
hoc multipl'r exponitur.ſm glo.
Uno mō de his q̄ xp̄s reliquit.ſ.
tp̄alia que cōtempſit.Jo.18.Re-
gnū meū nō eſt de hoc mūdo: q:
in cupiditate rerū tp̄alium reli-
quis vultū eoꝝ.i. ꝑparabis intē
tionē eoꝝ:vt ꝓp hoc occidāt xp̄ꝫ
ſicut cū dixerūt. Ne forte ve.ro-
ma.⁊ tollāt ⁊c.Uel (in reliquiis
eoꝝ.) i.gētibus quas relinquis
cōuertendas.Ro.15. In eū gen.
ſperabūt.(ꝑparabis vultū eoꝝ)
i.cognitionē tuaꝫ q̄ eſt eoꝝ.i.iu-
deorū.i.eis ꝓmiſſaꝫ.Uel reliq̄e
xp̄i extrema vite eius dicunt̄.i.
paſſio ⁊ mors eius:⁊ in iſtis fuit
preparata mala eoꝝ intētio ad
eius paſſionē.Uel (ꝑparationeꝫ
vultus in bonū.) in reliquiis iu
deorum q̄ conuerterent̄.Iſa.10.
Reliquie ſalue fiēt.Et lꝫ ponant̄
vt dorſum.modo tū reliquie cō-
uertentur ⁊ cognoſcent.

¶Exaltare domine in virtu
te tua: cantabimus ⁊ pſalle-
mus virtutes tuas.

¶Hic ponit̄ concluſio.Et primo
petit id qd̄ eſt ex parte dei.ſcd̄o
ꝓmittit id qd̄ ē ex parte nr̄a.Di
cit ergo.(Exaltare dn̄e i ꝟtute tua.)
vt.ſ.in ea rex letet̄.Iſa.26.Exal
tetur manus tua vt nō videāt ⁊ Expō
confundant̄.Tn̄ ſm myſterium. ſꝫ my-
(Exaltare.) xp̄e in reſurrectione ſteriū.
que erit (in virtute tua.) Jo.10.
Ptātēꝫ habeo ponēdi aīaꝫ meā
⁊ iterū ſumo eaꝫ ꝑ reſurrectionē
⁊ aſcenſionē.(Exaltare) q̄ erit in
virtute tua. Iſa.63. Gradiēs in
multitudine ꝟtutis ſue. Et nos
(cantabimus.)ſ.interius.(⁊ pſal
lemus.) exterius.(ꝟtutes tuas)
Uel (cātabimus) i. predicabi-
mus et annūciabimus excellen-
tiam ptātis tue.prime Pe.2. Ut
virtutes annūcietis eius qui de
tenebris vos vocauit in admira
bile lumen ſuum.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ In finem pro aſſumptio-
ne pſalmus. xxj.

Deus deꝰ meꝰ re
ſpice in me: q̄re
me dereliq̄ſti: lō
ge a ſalute mea
verba delictoꝝ meorum.

In p̄cedētibus

priꝰ vſ eē actuz de tribulatione
quā ſuſtinuit dauid a filio et a
ſaule. hic aūt in 3ª decada agit̄
de pſecutiōe quā paſſus eſt a to
to ppl̄o: q̄ eū abiecit ad manda-
tum ſaulis. ¶ Diuidit̄ ergo p̄s
iſte in tres ptes. In p̄ª narratur
tribulatio. in 2ª fundit̄ ōrō ad
deū ꝓ liberatiōe. in 3ª ponit̄ grā-
rū actio 2ª incipit p̄s (Ad te dn̄e
leuaui.) 3ª ibi (Afferte dn̄o). Cir-
ca primū duo facit. Primo exponit
tribulationē. 2° oñdit quō a deo
iuuat̄ in tribulatiōe ibi (Dn̄s re
git me.) Sicut ſupra dcm̄ eſt ſic
in alijs ꝑphetijs: ita hic agit̄ de
aliq̄bꝰ tūc pn̄tibꝰ inquantū erant
figura xp̄i ⁊ q̄ ad ipſam ꝓphetiā
ptinebāt. Et iō q̄ñq̄ ponūtur ali
qua q̄ ad xp̄m ptinent que exce-
[P̄s iſte de xp̄i paſſione proculdubio loquitur]
dūt quaſi virtutē hiſtoriarū. Et
inter alia ſpecialiter iſte p̄s agit
de paſſiōe chriſti. Et iō hic ē eiꝰ
ſenſus l̄ralis. Unde ſpāl'r hunc
pſalmū in paſſiōe dixit cuz cla-
mauit. Hely hely lamazabatha
ni. qḋ idē ē q̄ deus deus meꝰ. ſi
[Theodorus moneſtenꝰ dānat̄]
cut p̄s incipit. Et iō lz figurali-
ter hic p̄s dicat̄ de dauid. tamē
ſpecialiter ad litterā refertur ad
xp̄m. Et in ſynodo toletana qui
dā Theodorꝰ moneſtenꝰ q̄ hūc
ad litterā de dauid exponebat
fuit dānatus. ⁊ ꝓpter hoc ⁊ pro
pter alia multa ⁊ ideo de xp̄o ex
ponendus eſt. ¶ Sciēdū eſt au
[in q̄bꝰ pſalmis fit ſmo de xp̄i paſſione.]
tē q̄ q̄ñq̄ priꝰ agūt de paſſiōe
xp̄i ꝓlixe: quoꝝ iſte p̄s primus
eſt. Alij eīm breuiꝰ tangūt paſſio
nē xp̄i. ſcḋs eſt. Iudica dn̄e nocē
tes me. tertiꝰ eſt Exaudi deꝰ ora
tionē meā. ⁊ ne deſpexeris dep̄
cationē meam. quartꝰ Saluum
me fac deꝰ q̄m intrauerūt aque
quintꝰ. Deus laudē meaz ne ta
cueris. Et hoc propter quinque
plagas xp̄i: vl' ꝓpter quinquies
effuſionē ſanguinis. Et vnus eſt
modꝰ ꝓcedēdi in oībꝰ q: incipiūt
a gemitu ⁊ terminant̄ in ſalutē
populoꝝ: q: ex paſſiōe facta eſt
[ḋ titulo huiꝰ pſalmi]
ſalus oībus hominibꝰ. ¶ Titu-
lus hiero. eſt (Uictori pro ceruo
matutino.) In nr̄a littera. (Ui-
ctori ꝓ aſſumptiōe vel pro cer-
ua matutia.) In hoc pſalmo pri
cipaliter agit̄ de paſſione chriſti
ſcḋo tangit̄ in eo de reſurrectio
ne: q: ꝑ eā dat̄ intelligi paſſio: ⁊
paſſio ordinat̄ ad reſurrectionē
ſicut ſi dicā. Iſte eſt manumiſſꝰ.
oſtendo q̄ fuit ſeruus. ergo iſte
p̄s eſt dauid. i. xp̄i. Et ē ꝓ aſſum
ptiōe. i. reſurrectiōe. ⁊ hec fuit
matutina. vñ (ꝓ ſeruo.) i. ꝓ hūa
na natura. (vel ꝓ ſeruo matuti-
no.) i. xp̄o. p̄s. Exurgā diluculo.
Hic autez titulus eſt q̄n dauid
ibat ꝓfugus ⁊ latebat in deſer
tis ſicut ſeruus. Unde ſupra di
xit. Et poſuit pedes meos tanq̄
ceruoꝝ. Unde pro iſta tribula-
[Xp̄s ceruꝰ dicat̄.]
tione q̄ figurabat paſſionē xp̄i in
titulat̄ iſte p̄s hoc mō. tn̄ meliꝰ
refertur ad xp̄m vt ꝑ ceruū intel
ligat̄ hūana natura in xp̄o. q:
ceruꝰ tranſit ſpineta ſine leſiōe
pedū: ſic xp̄s tranſiuit per iſtaz
vitā preſentē ſine ſui inq̄natio-
ne. Itē ceruꝰ optime ſalit. ſic xp̄s
de fouea mortis aſcendit ꝑ glo
riā reſurrectiōis. Et iō ceruꝰ di
cit̄: ⁊ matutinꝰ dicit̄: q: tūc ſurre
[pſalmi diuiſio]
xit. ¶ Pſalmꝰ iſte diuidit̄ in tres
ptes. In pria ponit̄ ꝯqueſtio. in
ſcḋa narratio paſſiōis ibi (Ego
aūt ſum vermis.) in tertia poni-
tur liberationis petitio ibi (Tu
aūt dn̄e ne elōgaueris.) Circa
p̄m̄ tria facit. p̄° ponit̄ ꝯq̄ō ſiue
q̄ō. ſcḋo ponit̄ expō ꝯq̄ōnis ibi.
(lōge a ſalute.) 3° ponit̄ rō con-
querēdi ibi. (Tu aūt in ſctō ha-
bitas.) Hec eſt trāſlatio ſeptua-
ginta. In greco aūt ⁊ in hebreo
nō eſt (Reſpice in me. ſed habet̄
ſic (Deꝰ deꝰ meus deꝰ meꝰ qua
re me dereliq̄ſti.) q: hec verba
dixit xp̄s in cruce. ſed (reſpice.)
interpoſitū eſt. Ponit̄ ergo peti
tio cū dicit (Deꝰ deus meꝰ.) Re
petitur aūt bis deꝰ ad maiorem
certitudinē. Geñ. 41. Qḋ āt ſcḋo
vidiſti ad eandē rem ptinet. in-
diciuz eſt firmitatis. (reſpice in
me. i. miſerere mei. p̄s. Reſpice
in me ⁊ miſerere mei q: vnicus
⁊c. (quare me dereliquiſti.) hec
fuerūt v̄ba xp̄i in cruce. Ex hijs
[arrijer rorum]
aūt verbis Arrianꝰ occaſionem
ſumpſit erroris. ſ. q̄ in morte xp̄i
ſepata eſt diuinitas ab hūanita
te. Uñ de hoc ſm̄ eū conquerit̄
dn̄s dicēs (q̄re me dereliquiſti.)
[Quō xp̄s dr̄ derelictus in paſſione.]
Sz hoc erroneū eſt. ¶ Eſt autē
ſciendū q̄ aliq̄s dicit̄ derelictus
a deo quando nō adeſt ei deus
ſicut videt̄ adeſſe q̄n ꝓtegit eū:
⁊ implet eiꝰ petitionē. Hiere. 20
Dominꝰ deꝰ mecū eſt tanq̄ bel
lator fortis: id circo q̄ perſequū
tur me cadent ⁊ infirmi erunt.
Chriſtus non eſt liberatꝰ a paſ-
ſione corporali cū eſſet in paſſio
ne ⁊ ſm̄ hoc dicitur ad horā de
relictus. i. paſſiōi expoſitus. Ro.
8. Proprio filio ſuo non pepe
cit ⁊c. Itez illa petitio. Pater ſi
fieri pōt tranſeat a me calix iſte
vt dicit̄ Matth. 26. nō videt̄ im
pleta: q: erat ſm̄ carnē. Iſa. 54.
Ad punctū ⁊ in modico dereliq̄
te. i. paſſioni te expoſui: ⁊ in mi-
ſerationibꝰ magnis cōgregabo
te. ſ. in reſurrectiōe. Et ideo di-
cit (quare me dereliq̄ſti. i. paſſiōi
me expoſuiſti. (longe a ſalute
mea verba delictoꝝ meoꝝ.) Hic
exponit̄ ꝯq̄ō ſiue queſtio. Et p̄°
in gn̄ali. 2° in ſpāli ibi (Deꝰ meꝰ
clamabo.) Dicit ergo (dereliq̄-
ſti me.) Et in hoc q̄ (longe ſunt
verba delictoꝝ meoꝝ a ſalute
mea.) mei veri hominis inquan
tū habeo hūanā naturā. p̄s. Lō
ge ē a peccatoribꝰ ſalus. Et hec
verba. ſ. (dereliq̄ſti. ⁊ lōge. ⁊ qua
re.) nō vidētur eſſe hominis iu-
ſti ſiue iuſticie: ſed videnṫ eē (ver
ba delictoꝝ meoꝝ.) ſ. hominis
pctōris. i. oſtendūt me nō eē iu-
ſtū ſed peccatorē. Uñ hec verba
dixit xp̄s in pſona pctōris ſiue
eccleſie. Et hec eſt vna de regu
lis ſupra in principio pſalterij
poſitis: q̄ ea que ptinēt ad mē-
bra dicit chriſtus de ſe: propter
hoc quia ſunt ſicut vnū corpus
myſticū chriſtꝰ ⁊ eccleſia loquū-
tur ſicut vna perſona ⁊ chriſtus
trāſformat ſe in eccleſiā ⁊ eccle
ſia in chriſtū. Ro. 12. Multi vnū
corpus ſumus in chriſto. In mē
bris autez xp̄i. i. in eccleſia ſunt
delicta ſiue peccata. In capite
vero. i. in chriſtū nulluz eſt deli-
ctū ſed ſimilitudo delicti. Ro. 8.
Miſit deus filiuz ſuuz in ſimili
tudinē carnis peccati. Et de pec
cato dānauit peccatū. ſecunde
Corinth. 5. Euz qui peccatū nō
nouerat peccatorē ꝓ nobis fe-
cit: vt nos efficeremur via dei ip

Universidad de Deusto Biblioteca

De xp̄i oratione in paſſione.

xp̄o. Xp̄s autẽ iminẽte paſſiõe
orauit. Pater ſi fieri poteſt ⁊c.
Sed hec verba chriſti orantis
poſſunt dupliciter exponi. Uno
modo vt chriſt⁹ ea protulit qua
ſi gerens infirmorũ perſonã qui
ſunt in eccleſia. q꞉ futuruȝ erat
vt aliqua mẽbra ſua debilia qñ
imineret eis paſſio formidarẽt.
Alio modo ꝙ protulit hanc pe
titionẽ gerens officiũ carnis in
firme in chriſto que naturaliter
timet ⁊ fugit mortẽ. Quod petijt
ergo liberari fuit verbum. Uel
mẽbrorum in quib⁹ delictuȝ in=
uenitur. vl' carnis xp̄i in qua eſt
ſimilitudo delicti ſine peccati. ⁊
ideo dicit (verba.) quib⁹ petijt
liberari: que ſunt (delictoꝝ meo
ruȝ.) i. fideliũ pro quorũ deli=
ctis patior. vel ſunt infirme car=
nis que habet ſimilitudinẽ deli
cti. longe a ſalute corporali. q꞉
calix ſiue paſſio nõ tranſit a me
vt petij. q. d. Non cõſequor ſalu
tem quã intendo: ſi petitio mea
exaudiretur quam peto. Pater
tranſeat a me calix iſte. Et ideo
littera Hiero. habet (longe a ſa=
lute mea verba gemitus mei.)
Aliter exponit Auguſt. in libro
de gratia no. te. Hec verba qui=
bus peto liberari a paſſione et
conqueror ꝙ ſum derelict⁹ paſ=
ſiõi ſunt lõge a ſalute mea quã
ſm ꝙ deus debeo facere. Mat.
1. Ipſe ſaluũ faciet populũ ſuũ
a peccatis eoruȝ. Et aſſignat ra
tionẽ quare ſit derelictus. Eſt
eñ duplex ſal⁹. vna corporalis
que eſt cõmunis hominib⁹ ⁊ iu
mentis. p̄s. Homines ⁊ iumẽta
ſaluabis domine. Alia ſpiritua
lis ⁊ eterna: ⁊ hec eſt ꝓpria chri
ſti. vnde dicit (mea.) q꞉ ſalus no
ui teſtim eſt ꝑ chriſtũ facta. Iſa.

Alia Aug. expõ.

duplex ſalus.

45. Iſrael ſaluat⁹ eſt in domino
ſalute eterna. Et hec differunt:
quia prima querebat̃ in veteri
teſtamento. ſcd̃a querit̃ in nouo
Quare ergo derelictus eſt paſ
ſibilis: q꞉ ipſe venit in nouo te=
ſtamento. Et hec verba que hic
dixi ⁊ (longe a ſalute mea.) ſpe=
ciali. quia ſunt ꝓ corpali ſalute
(longe.) chriſt⁹ loquit̃ in perſo=
na pctõruȝ qui qñq꞉ ꝓpter pec=
cata derelinquunt̃ a deo. vñ di=
cit (verba delictoꝝ meoꝝ.) i. pec
catoꝝ. ſunt (longe a ſalute.) ſpiri
tuali. q꞉ hec eſt cauſa quare pec
catores ſaluant̃: q꞉ ſunt pecca=
tores. Jo. 9. Pctõres de⁹ nõ au
dit. Uel ſm Auguſtinũ loquit̃ a
me quaſi derelinquẽdo me feci
ſti me longe a ſalute mea. i. cor
porali. Et hec verba ſunt deli=
ctorum meorum.

Deus meus clamabo per diem ⁊ non exaudies: et no=cte et non ad inſipientiam mihi.

Hec in ſpeciali proſequuntur
Per diẽ ⁊ noctem duo intellige
re poſſum⁹. Uno mõ ad litteraȝ
diẽ ⁊ noctẽ temporaleȝ: ⁊ ſic cla
mare eſt clamare aſſidue. vnde
dicit (non exaudies.) q. d. Quã=
uis aſſidue clamẽ: non ſum ta=
men exauditus. Littera Hiero=
ny. habet (⁊ nocte ⁊ non eſt ſilẽ=
tium mihi. quaſi non ſileo die
et nocte orare. Alio modo vt per
diem intelligatur proſperitas:
⁊ per noctem aduerſitas. Et ſȝ
Auguſtinũ verba que pro ſalu=
te corporali dicuntur fiunt per
diem. pro proſperis per no=
ctem vt tollatur aduerſitas. Er
go chriſtus clamat per diẽ quã
do eſt in ꝓſperitate. ⁊ nõ exau=
ditur: quia petit vt nõ pereat: ⁊
⁊ per noctẽ vt tollatur aduerſi=
tas ⁊ non tollitur.

ꝟba q̃ p̄ñr ꝓ ſalute corpali die p̄ñr. q̃ ꝓ ꝓſpis in nocte.

Sed contra

dicitur d chriſto. hebreo quinto vt exaudi=
tus eſt.

Q̃ő de chriſti orõne

Et dicendum

ꝙ ora
tio eſt actus rationis. Unde om
nis oratio chriſti procedens ex
rationis iudicio eſt exaudita.
Secus eſt de oratione exprimẽ
te infirmitatẽ nature paſſibilis ⁊
ꝓpriũ motuȝ mẽbroꝝ: q꞉ nec ip
ſe voluit eam exaudiri. Jo. 12.
Nunc anima mea turbata eſt: ⁊
quid dicam pater ⁊c. Et quare
non eſt exauditus in ꝓſperis et
aduerſis: oſtendit (⁊ non ad inſi
pientiam mihi.) q꞉ hec petitio
non pertinet ad ſalutẽ noui te=
ſtamenti quã ego intendo que
eſt ſalus eterna: ſed pertinet ad
ſalutẽ veteris teſtamenti. Ut er
go hanc ſapientiaȝ diſcas: ſcias
ꝙ ſalus temporalis non ꝑtinet
ad nouũ teſtamẽtũ ſed ad vet⁹.
hec eſt ſapiẽtia que ſtultitia eſt
apud hoĩes. p̄me Cori. 4. Nos
ſtulti propter chriſtũ. prime Co
rint. 1. Nõne deus ſtultaȝ fecit
ſapientiã huius mundi ⁊c.

Tu autem in ſancto habi=tas: laus iſrael.

Supra poſita eſt queſtio xp̄i
inquirentis cauſã paſſionis ſue
hic auteȝ oſtendit ꝙ hmõi que
ſtio eſt rõnabilis ⁊ rationabile
eſt ꝙ eſt derelictus. Et primo di
cit hoc eẽ mirabile ex parte de.
ſcd̃o oſtendit hoc experimento
antiquo ibi (In te ſperauerunt.)
Hoc quod hic dicitur tripliciter
refertur ad predicã ſm tres ex
poſitores. Una eſt q꞉ eſt longe a
ſalute tp̄ali: ⁊ ſic facta eſt iſta di
uiſio. Uñ illud eſt mirabile ex ꝑ
te dei ꝓpter duo. Primũ eſt cuȝ
deus in ſanctis habitet ⁊ nõ de
fendat eos. Judith. 6. Si domi
nus nobiſcum eſt: cur hec mala
omnia apprehẽderũt nos. Ubi
ſunt mirabilia eius q̃ patres no
ſtri narrauerũt nobis. Et ideo di
cit (Tu aũt in ſancto habitas.)
Hiere. 14. Tu in nobis es domi
ne. ſed ſpecialiter habitas i chri
ſto. Alia rõ eſt: quia quicq̃d bo=
ni habem⁹ totũ eſt in laudẽ dei.
Et ideo ſi nobis eſt bñ melius a
nobis laudat̃ de⁹. Et ideo ſequi
tur (laus iſrael. Hiere. 17. Sana
me domine ⁊ ſanabor: ſaluũ me
fac ⁊ ſeluus ero. qm̃ laus mea
tu es. Secundũ aliã expoſi=
tionẽ. (Quare me dereliquiſti.)
ideo. ſ. quia (verba delictorum
meoꝝ ſunt longe a ſalute mea)
ſpiritualiter: ſed ego clamo pro
tẽporali. tu vero qui habitas in
ſancto: vt ſit (laus iſrael.) nõ ex
audies: q꞉ non exaudis qñ quis
nõ clamat pro ſpirituali ſalute.
Uel ſm tertiã expoſitionẽ vt
loquat̃ xp̄s in perſona pctõris.
q. d. iõ es longe a ſalute mea: q꞉
non habitas in peccatoria⁹: ſed
in ſancto.

alia loci expõ.

tertia expõ.

In te ſperauerũt patres noſtri: ſperauerunt et libe=raſti eos. Ad te clamaue=runt et ſalui facti ſunt: in te ſperauerunt et non ſunt con fuſi.

Hic ponitur alia ratio q̃ ſumi
tur ex antiqua ꝯſuetudine ⁊ ex=
perimẽto: quo ſancti p̄res libe=
rabant̃ a tribulationibus inuo

Universidad de Deusto Biblioteca

cantes deū ſicut pꝫ Exo.14. Qð
liberati ſunt de perſecutiōe egy
ptiorꝝ. De ſuſanna q̄ liberata ē
ab iniqua ſentētia ſenū. Dan.13.
Daniel liberatus de ore ſiue de
lacu leonū. Dan.15. Quō ꝫ ſuꝫ
derelictus a te ⁊ nō ſum libera=
tus a paſſione? Duo ꝫ facit cir=
ca hoc. Primo facit mentionē de
malo corporalis afflictiōis. ſcdo
de malo ꝯfuſionis. ¶ Quantuꝫ
ꝫ ad liberationē primi mali duo
faciebāt. Primo ſperabāt in eū:
vn̄ dicit. (In te) nō in mūdo (ſpe
rauerūt pr̄es nr̄i.) Iſa.26. Spe
raſtis in dn̄o in ſeculis eternis:
in dn̄o deo forti in perpetuū ⁊c.
(⁊ liberaſti eos) ⁊ iſte ē fructus
ſpei qꝛ liberaſti eos. ſcdo clama
bant. vn̄ dicit (Ad te clamaue.)
ex magna cordis affectiōe (⁊ ſal
ui facti ſunt.) p̄s. Ad dn̄m cū tri=
bularer clamaui ⁊c. ¶ Quantuꝫ
ad ſcdm malum. ſ. confuſionem
dicit. (In te ſperauerunt et non
ſunt confuſi.)

Qð. **Sed cōtra** Dan.13. Non eſt
confuſio cōfidentibus in te. Ro.
5. Spes non confunditur.

Dilu= ſio. **Patres** pertinebant ad
vetus teſtamen
tum in quo tpalia dabanṫ: et iō
vt oſtendat ꝙ diuina ꝓuidētia
tpalia etiā diſponat: liberat eos
etiā tpali liberatiōe. Eꝫ xp̄s ꝓ=
mittit ⁊ donat ſpūalia: ⁊ vt oſten
dat contēnenda tpalia ⁊ ſperan=
da eterna noluit tpalem libera
tionē ſm rōneꝫ: ⁊ tn̄ aliqui in no
uo teſtamēto ſunt tpalibus libe
ratiōibus liberati: ⁊ in veteri te=
ſtamento aliqui ſunt ſpirituali=
bus afflictionibꝰ eruditi: vt oſtē=
datur deus auctor eſſe vtriuſqꝫ
teſtamenti.

¶ Ego aūt ſum vermis ⁊ nō
hō: obprobriū hominū ⁊ ab=
iectio plebis. Oēs videntes
me deriſerūt me: locuti ſunt
labijs ⁊ mouerunt caput.

¶ Hic ponit paſſionē ſuā. Et pri
mo ꝓponit cōfuſionē ſuā quam
paſſus eſt. ſcdo exponit eaꝫ ibi.
(Oēs videntes me.) tertio cām
eiꝰ aſſignat ibi. (Qm̄ tu es.) Pri=
ma ps duplx pōt legi. Uno mō
vt primo ꝓponat ſimilitudinem
cōfuſionis. ſcdo exponat obpro=
brium. Dicit ꝫ. Illi ſunt liberati
ego aūt nō ſum liberatus a con
fuſione: ſꝫ ſic viliter cōculcatus
ac ſi eſſem vermis: ⁊ nō hō. Job
25. Homo putredo: ⁊ filius hois
vermis. Tre.3. Factus ſuꝫ in de
riſum omni populo: canticū eorꝝ
tota die. Et quō? Exponit (obpro
briuꝫ hominū ⁊ abiectio plebis)
Matth.25. Pretereūtes blaſphe
mabant eum. Uah qui deſtruis
templū. Et qui crucifixi erāt cō=
uitiabantur ei. Alios ſaluos fe=
cit ⁊c. Et Jo.19. Plectentes coro
nam de ſpinis ⁊c. ⁊ ideo (obpro=
brium factus ſum hominuꝫ.) in
verbis corū vt dictū eſt (⁊ abie=
ctio plebis.) qꝛ ſpreuerunt euꝫ:
et qꝛ abiecto eo petierunt barra
bam. Matth.27. Tre.3. Abie=
ctioneꝫ poſuiſti me in medio po
pulorum. ſcdo mō vt pertineat
ad chriſti dignitatē. Uermis em̄ Chri= ſtus ꝟ= mis.
nō generatur ex coitu: ſed ex ter
ra ſolo calore ſolis celeſtis. Ipſe
em̄ quaſi tenerrimus ligni ꝟmi=
culus: vt dr̄. 2. Reg.23. Sic chri=
ſtus ex virgine ſola operatione
ſpūs ſancti. p̄s. Dn̄s dabit beni=
gnitateꝫ: ⁊ terra noſtra dabit fru
ctum ſuuꝫ. Ideo dicit. (Ego aūt
ſum vermis ⁊ non hō). ſcḋm: ſed

etiam deus. Uel aliter ſm Aug.
Loci expoſitio ſm Auguſtinuꝫ. Per hominē intelligiṫ hō vetus.
ſ. adam qui ſic fuit homo ꝙ non
filius hois. Per vermē intelligi=
tur chriſtus qui ſic hō ꝙ filius
hois. i. virginis: ideo dicit (ſum
vermis ⁊ non hō). ſ. gaudēs tem
poralibus: ſꝫ filius hois gaudēs
ſpūalibus. (abiectio plebis.) hic
non mutaṫ. ¶ Cōſequēter ponit
deriſioneꝫ: ⁊ primo oſtendit quō
ſit vlis. ſcdo quō ſit multiplex.
Qð ſit vlis oſtendit cum dicit.
(Omnes vidētes me deriſerunt
me.) Hiere.20. Tota die omnes
ſubſanabāt mihi: quia populi ⁊
principes: ⁊ hec diſtributio (oēs)
ꝓ toto populo intelligiṫ. ſ. malo
Qð illuſio fuerit multiplex oſtē
dit: qꝛ verbis. vnde dicit qꝛ (lo=
cuti ſunt labijs.) Matthei.27.
Pretereūtes blaſphemabāt euꝫ
Iſa.57. Super quem luſiſtis et
ſuper quem dilataſtis os: ⁊ eie=
ciſtis linguam. Sap.2. Si verus
filius dei eſt ſuſcipiet illum. Itē
factis (⁊ mouerūt caput.) Mat=
thei.27. Mouentes capita ſua
ſcilicet pre deriſu dicentes: alios
ſaluos fecit ⁊c.

¶ Sperauit in domino eri=
piat eum: ſaluum faciat eum
quoniam vult eum.

¶ Hic oſtendit que ſint illa ꝟba
que in eius confuſionē loquebā
tur: quia primo improperabant
ſibi ſpem quā habebant de deo
vnde dicit (Sperauit in dn̄o eri=
piat eum.) Mat.27. Confidit in
deo: liberet euꝫ ſi vult. q. d. ſi ſpe
raſſet in dn̄o liberaſſet euꝫ: quia
dictū eſt ſupra ſtatim. Quia ſpe
rauerūt in te patres noſtri ⁊ libe
raſti eos. Sed decipiuṫ: qꝛ non
intelligitur de ſalute ſiue de li=
beratione tēporali. ſcdo impro=
perant chriſto ꝙ nō ſit deo acce
ptus. vnde dicit (ſaluū faciet eū
quoniā vult eum. Sap.2. Filiuꝫ
dei ſe nominat.

¶ Qm̄ tu es q̄ extraxiſti me
de ventre: ſpes mea ab vbe=
ribus matris mee: in te pro=
iectus ſum ex vtero.

¶ Conſequēter poniṫ cā confu=
ſiōis ⁊c. Hic duo facit. Primo po
ni. cauſam. ſcdo ꝓrumpit in ora
tionē. (ne diſceſſeris.) Cauſa ir=
riſionis conſueuit eſſe ſtultitia.
Unde tēporales reputāt bonos
hoies ſtultos: qꝛ nō confidūt de
mundo. p̄s. Conſiliū inopis con
fudiſtis: qm̄ dn̄s ſpes eius ē. In
hac cauſa duo facit. Primo po=
nit diuinū beneficiū motiuū ad
ſperanduꝫ. ſcdo ipſam ſpem ibi.
ſpes mea). q. d. derident me: qꝛ
ſpes mea eſt in te. et ideo dicit.
(Qm̄ tu es qui extraxiſti me de
vētre matris mee.) ¶ Hic ponit
primo que pertinent ad caput.
Quecūqꝫ naſcuṫ naturaliter et
vliter ex vtero matris ꝟtute di=
uina producuṫ: ⁊ ipſa eſt oīum
cauſa. Gal.1. Qui me ſegregauit
ex vtero matris mee vocauit ꝑ
gratiā ſuaꝫ. Sed ſingulariter di
cit chriſtum abſtractuꝫ ex vtero
matris: qꝛ mirabiliter cōceptus
eſt ⁊ ſine ſemine natus ſeruata
matris integritate. hoc eſt bene
ficiuꝫ: ⁊ ex hoc ſequitur ſpes. Et
circa hoc tria ponit. Pmō ipſam
ſpem. ſcdo eius perfectionem: ⁊
tertio eius rōnem. Dicit ꝫ (ſpes
mea ab vberibus matris mee.)
i. tu es ſpes mea: ex quo hō ſum
⁊ ſuxi vbera matris mee: qꝛ cuꝫ
erat verbum apud deū non con=
uenit ei ſperare p̄s. Spes mea

iuuentute mea.

Qō. **Sed cōtra** Chriſtus ab inſtāti conceptionis habuit vſuꝫ liberi arbitrij. ergo extunc ſperauit.

Solo. **Reſpōdeo** dicendū ꝙ vbera ideſt lac vberū in eodē ꝑparatuꝫ eius fuit ex quo fuit ꝯceptus. vñ vbera ad ipſam ꝯceptionē referunt. (In te proiectus ſum ex vtero.)

Qō. **Cōtra.** Si poſtq̄ egreſſus eſt ex vtero ꝓiectus eſt in deum. ergo anteq̄ exiret vterum non fuit ꝓiectus in deum.

Diluſio. **Dicendū** ꝙ ille proijcitur in alterū qui nō in ſe ſed ei innitit. prime Pe. 5. Omnē ſollicitudinē nr̄am proijciētes in euꝫ. vñ (proiectus ſum ex vtero.) qꝛ tibi ſoli innitoꝛ. Et ſic deſcribit perfectio ſpei.

De vētre mr̄is mee deus meꝰ es tu: ne diſceſſeris a me.

Hic ponitur rō ſpei. q. d. in te ſperaui: qꝛ te habui ſemper vt deū. ps. In deo ſperauit coꝛ meū ⁊ adiutus ſum. Et iō dicit. (Tu es deus meus de ventre matris mee.) i. ex quo factus ſuꝫ hō: qꝛ ante nō erat dei filius hō. Sed ſi exponatur de mēbris chriſti ꝓiectio ſiue extractio ē de vno in aliud ſm carnē. chriſtus aūt ſemper tendebat in deū: ſed loquit de mēbris que ſm carnē ſemper ſunt in ventre carnali. ſ. cōcupiſcentijs mūdanis: ſꝫ per deuꝫ ab hmōi cōcupiſcentijs extrahūtur ⁊ ꝓijciunt in deum: vt nihil niſi deum ſperent ⁊ querāt. Conſequenter cōcludit orationē cuꝫ dicit (ne diſceſſeris a me.) ſ. defendendo: vel in me vel in membris meis quantū ad ſpūalia. q. d. (dereliquiſti me.) exponendo paſſioni corporali: ne recedes a me: fouendo me ſpūali auxilio.

Qm̄ tribulatio ꝓxima eſt qm̄ non eſt qui adiuuet.

Hoc ſm hiero. eſt principium verſus ſequētis: ⁊ iō poteſt vt dictum eſt cōueniētius cum precedentibus legi: ⁊ etiā cū ſequentibus. Et vt dicit hiero. cōuenientius legit cum ſequētibus. Naꝫ ps ex perſona dn̄i exponēs paſſionem: premittit primo oꝛōnez: poſtea ordinē paſſionis cōſequitur ibi. (Circūdederunt me ⁊c.) Circa primū duo facit. Primo ꝓponit orationē. ſcdo neceſſitatez orandi oſtēdit. (Qm̄ tribulatio) Dicit ḡ. (Tu es deus meus de ventre matris mee.) ⁊ iō oꝛo (ne diſceſſeris a me: qm̄ tribulatio proxima eſt.) hec eñ intelligenda ſunt vt chriſtus loquatur in perſona membroꝝ ſuoꝝ vt non derelinqueret ea in tribulationibus. prime Cori. 10. Fidelis deus qui non patietur vos tentari ſupra id qđ poteſtis. ps. Ne derelinquas me: quia dixerunt inimici mei mihi: ⁊ qui cuſtodiebant animā meaꝫ conſilium fecerunt in vnuꝫ. Non aūt dicit hoc ꝓ ſe. Neceſſitas autem eſt duplex: tribulatio que imminet: ⁊ auxiliuꝫ quod deficit. Unde dicit (tribulatio proxima eſt.) ſcꝫ tempore. Matth. 26. Ecce appropinquabit hora: et filius hominis tradetur ⁊c.

Qō. **Sed obijcit** qđ cum hec v̈ba ſint chriſti iam in cruce exiſtentis: qūo dicit. (Qm̄ tribulatio proxima eſt ⁊c.

Solo ſm. ſ. Thomam. **Poſſumus** dicere ꝙ Dauid mutat tēpora. Augu. aliter ſoluit. Tribulatio qñq̄ eſt propinqua: qñq̄ remota. Senſus doloris. ē in anima. ꝓpinquū anime ē coꝛpus: remota ſunt bona exteriora. Qñ ḡ eſt afflictio in exterioribus: tribulatio nō eſt ꝓpinqua. Sed qñ eſt in ꝓprio coꝛpore: tūc eſt ꝓpinqua ⁊ ꝓxima: ⁊ impoſſibile ē quin hō ſentiat. Chriſtus aūt in ꝓprio coꝛpore affligebat. ps. Tribulationē ⁊ dolorem inueni. Item deficit auxiliū (qm̄ nō eſt qui adiuuet.) Et ideo eſt orationi inſtandum. Iſa. 63. Circūſpexi ⁊ nō erat auxiliatoꝛ: queſiui ⁊ non erat qui adiuuaret: quia etiam apoſtoli relicto eo fugerunt.

Solo ſm auguſtinū Aug.

Circundederūt me vituli multi: thauri pingues obſederunt me. Aperuerunt ſuꝑ me os ſuum: ſicut leo rapiēs et rugiens.

Supra oſtēdit ps in perſona xp̄i ſuā conqueſtionē ſiue querelam rōnabilē eſſe: ⁊ ex parte dei ⁊ ex antiquoꝝ cōſuetudine ſiue experimēto: hic aūt ꝓſequit ordinem paſſiōis quantū ad afflictionem carnis. Et ꝓponit pmo perſecutores. ſcdo perſecutiōis effectum ibi. (Sicut aqua.) tertio perſecutionis modū ibi. (Circundederūt me canes.) Primo ḡ introducunt perſecutores inuadentes opere: quoꝝ quidaꝫ minores vt plebis ⁊ miniſtri: ⁊ quātuꝫ ad hoc dicit. (Circūdederūt me vituli multi.) Eccl. 1. Stultoruꝫ infinitus ē numerus. (Circūdederūt me.) qꝛ vndiq̄ inuaſerūt ps. Circūdederūt me ſicut apes ⁊c. Quidā ſunt maiores. vñ dicit (thauri pingues obſederūt me. Eccle. 6. Ne extollas te in cogitatione tua ſicut taurus qui ex pinguedine ⁊ foꝛtitudine: nec iugo premit ⁊ multū generat ⁊ ſuperbit. Dr̄ ꝙ thaurus ē aial melācolicū: ꝓꝑ hoc diu retinet irā: ⁊ ſicut minores hn̄t audaciā ꝓꝑ multitudinē: ita maiores ꝓꝑ diuitias. Et iō dicit (pingues). Iob 15. Pingui ceruice armatus eſt: (obſederūt me.) Iob. 19. Obſederunt in giro tabernaculū meuꝫ. Cōſequenter ponit perſecutores inſurgētes oꝛe: vñ dic. (Aperuerūt ſuꝑ me os ſuū.) Et quidē multiplr eū tentādo. Matth. 22. Quid me tētatis ypocrite: accuſando: inuidēdo: ad moꝛtē expectādo dicētes crucifige. Tre. 3. Inimici mei aperuerūt os ſuuꝫ ſuꝑ me. Conſequēter adhibet ſilitudinē (ſicut leo rapiēs et rugiēs.) cui cōparant ꝓꝑ crudelitatem. hiere. 12. Facta ē mihi hereditas mea quaſi leo in ſylua: dedit ꝯ̄ me vocē. Nam leonis ē vt capta preda rugiat. Amos. 3. Nunqđ dabit catulus leonis vocem de cubili ſuo: niſi aliqđ apprehēderit? Et dicit (rapiēs) inſidiādo. ⁊ (rugiens.) manifeſte in moꝛtē expetendo. Eze. 11. Sicut leo rugiens: rapienſq̄ predam: animam deuoꝛauerunt.

Thaurꝰ aial melancolicū.

Leōis natura.

Sicut aqua effuſus ſuꝫ: ⁊ diſꝑſa ſunt omnia oſſa mea. Factum eſt coꝛ meuꝫ tanq̄ cera liqueſcēs: in medio ventris mei.

Cōſequēter ponit perſecutionis effectū. Et prio ꝓponit hunc effectū. ſcdo exponit eū ibi (diſperſa.) Dicit ḡ. Perſequuntur

Universidad de Deusto Biblioteca

me ꝛ nocet:q꞉ quantū ad corpo⸗
ralem ſalutē totalr inualuerūt.
Et iō dicit.(Sicut aqua effuſus
ſum.) Si effundaꝉ oleum aliq̇d
remanet in vaſe:ſi effundaꝉ vinū
ſaltē remanet odoꝛ in vaſe:ſꝫ de
aqua nihil remanet.q.d. Totali
ter effuſus ſuꝫ ſm eoꝝ opinionē
2.Reg.14. Quaſi aq̄ dilabimur
que nō reuertunꝉ ſuper terram.
Aqua leuiter effundiꝉ et ꝓijciꝉ:
ſicut ego effuſus ſuꝫ. Sicut etiā
iudei nō ſolū eū delere deſuper
terrā conati ſunt:ſꝫ etiā famam
eius ꝑdere voluerūt. Uel aſſimi
latur xp̄s aque : q꞉ aqua lauat:
ſic paſſio xp̄i de oībus peccatis ꝛ
oēs ſordes lauat. Apoc.1. Dile⸗
xit nos ꝛ lauit nos a peccatis no
ſtris in ſanguine ſuo. Jteꝫ aqua
rigat ꝛ facit fructificare:ſic paſ⸗
ſio xp̄i. Eccle.24. Dixi irrigabo
ortū meū ꝛc. Et fructificat fructū
vite eterne. Eccl.24. Floꝛes mei
i.paſſiōis mee: fructus honoꝛis
ꝛ honeſtatis. Jtē facit viā lubri⸗
cā. ſic paſſio xp̄i diſponit iudeos
ad caſuꝫ. prime Coꝛ.1. Nos aūt
p̄dicamus xp̄m crucifixū:iudeis
quidē ſcādalū: gētibus aūt ſtul
titiā:ipſis aūt vocatꝫ iudeis atq̄
grecis xp̄m dei ꝟtutē ꝛ dei ſapiē
tiaꝫ. ¶ Cōſequēter exponit hūc
effectuꝫ:ꝛ iō dicit (diſperſa ſunt
ꝛc.) q.d. q̇cquid videbaꝉ i me foꝛ
te ē diſſolutū: quicq̇d pulchꝛum
emarcuit. Et iō dicit(diſpſa ꝛc.)

Duplex in hoīe fortitudo. — Jn hoīe ē duplex foꝛtitudo. Una
eſt foꝛtitudo coꝛpoꝛis:ꝛ hec cōſi
ſtit in oſſibus ꝛ neruis: ꝛ quātū
ad hoc dicit (diſperſa ſunt oīa
oſſa mea.) q.d. Oīs ꝟtꝰ mea coꝛ
poꝛalis defecit:tn̄ de xp̄o dr ſpi⸗
ritualr. Nā apli q̄ ſunt oſſa chꝛi
ſti diſperſi fuerūt. zach.13. Per⸗
cutiam paſtoꝛem ꝛ diſpergentur
oues gregis. Alia eſt foꝛtitudo
anime que conſiſtit in coꝛde. vn̄
dicit.(Factuꝫ eſt coꝛ meū tanq̄
cera liqueſcens.)

Queſtio auguſtini. — **Querit** aug. q̄ſo de xp̄o
capite verꝝ ſit:q꞉
hoc vꝛ ꝓuenire ex ſuperabūdā⸗
ti timoꝛe:qḋ nō ē dicendū de xp̄o
q꞉ ſi fuerit in eo timoꝛ naturalis
non tn̄ fuit tantus ꝙ liqueſceret
coꝛ. Et ita intelligiꝉ de xp̄o nō ſꝫ
ſe:ſꝫ quantū ad mēbꝛa q̄ quideꝫ
ſunt coꝛ xp̄i:quos p̄cipue diligit
Phil.1. Eo ꝙ vos habeā in coꝛde
Et ſequiꝉ. Teſtis eſt mihi deus:
q̄ſo cupiā vos eſſe in viſceribus
ieſu xp̄i. Hū fuerūt apli q̄ fuerūt
oſſa ad ſuſtentandū infirmos in
eccleſia:ſicut oſſa ſuſtentan ꝛ car
nes. Rom̄.15. Debemus nos fir⸗
mioꝛes imbecilitatē infirmoꝝ ſu
ſtinere. Et fuerunt coꝛda coꝝ ſic
cera liqueſcēs. Primo mala liq̄⸗
factione per timoꝛē :ſicut in fu⸗
ga diſcipuloꝝ. Matth.28. Tūc
relicto eo fugerūt oēs. Et in ne⸗
gatiōe petri Luce.22. At ille ne
gauit dicēs. O homo neſcio q̇d
dicis. ſecūdo bona liquefactione
ſicut in cōuerſione diſcipuloꝛū:
vt patet in petro et andrea. Uel
dicendū ꝙ liquefactio etiam eſt
amoꝛis. Cañ.5. Anima mea liq̄⸗
facta ē. Res anteq̄ liquefiat du
ra eſt ꝛ cōſtricta in ſe:ſi liqueſcit
diffunditur ꝛ tēdit a ſe in aliud.
Timoꝛ etiam qn̄.ꝫ indurat qn̄
ſ.non eſt magnus:ꝛ ſic eſt etiam
de amoꝛe : q꞉ qn̄ ſuꝑuenit amoꝛ
tunc homo tendit in aliud quod
ante in ſe erat. Et de hac lique⸗
factione poteſt exponi etiam de
chꝛiſto ſm ꝙ eſt caput. Naꝫ hoc
liquefieri ꝛ eſt a ſpiritu ſancto :
ꝛ eſt in medio vētris.i.affectus.
Uel per coꝛ chꝛiſti intelligitur — Pulchꝛa expō.
ſacra

ſacra ſcriptura que manifeſtat
coꝛ chꝛiſti. Hoc auteꝫ erat clau⸗
ſuꝫ ante paſſionē:q꞉ erat obſcu
ra:ſed aperta eſt poſt paſſionē:
q꞉ eā iam intelligentes conſide⸗
rant ꝛ diſcernūt quomodo pꝛo⸗
phetie ſint exponende.

¶ Aruit tanq̄ teſta virtus
mea:ꝛ ligua mea adheſit fau
cibus meis: et in puluerem
moꝛtis deduxiſti me.

Tria i xp̄o anteaq̄ patere tur floꝛere vi debāꝉ. — ¶ Hic oſtēdit ꝙ quicq̇d pulchꝛū
fuit in chꝛiſto euanuit. Floꝛere
videbātur in chꝛiſto añ paſſio⸗
nē tria. Oꝑatio miraculoꝛuꝫ:fa⸗
cūdia doctrine:fama ꝛ glīa po⸗
puloꝛū. De p̄mo Jo.6. Multitu
do magna ſequebaꝉ eū:q꞉ vide
bant ꝛc. Et hec ꝟtus aruit i paſ
ſione q̄tū ad opinionē eoꝝ. vn⸗
de clamabant. Alios ſaluos fe⸗
cit ꝛc.(Aruit)ideſt viluit (tanq̄
ꝛc.) Uel(teſta.) qn̄ areſcit indu⸗
raꝉ. ſic in paſſiōe virtꝰ xp̄i fuit in
durata ad ſuſtētandū . Eccl.27.
Uaſa figuli ꝓbat foꝛnax:ꝛ hoies
iuſtos tētatio tribulatiōis. De
ſcḋo Mat.7. Erat docēs eos ſe
cundū p̄tāteꝫ hn̄s:ſed in paſſio
ne.(Adheſit lingua mea fauci⸗
bus meis).p̄ taciturnitate. Eze.
3. Adherere faciā linguā tuam
palato tuo:ꝛ eris mutꝰ. Et hoc
eſt factū in paſſione:q꞉ nō reſpō
debat herodi. Luc.23. Jnterro⸗
gabat eū herodes multis ſmo
nibus. At ipſe nihil rn̄debat ei.
De tertio Matthe.21. Plurima
autē turba ſtrauerunt veſtimē⸗
ta ſua in via. Alij autē cedebāt
ramos de arboꝛibus ꝛc. Tunc
impletū eſt quod dauid ꝓpheta
uerat de chꝛiſto dicēs. O domi
ne ſaluū me fac:o dn̄e bn̄ ꝓſpe⸗
rare:bn̄dictus qui venit in noīe
domini:deꝰ dn̄s ꝛ illuxit nobis.
Sed in paſſione viluit. vnde di
cit(ꝛ in puluerē moꝛtis deduxi⸗
ſti me)ideſt vilē moꝛtem me pa⸗
ti feciſti. Sap̄.2. Moꝛte turpiſſi
ma condēnemus eū. Uel ſi refe
ratur ad mēbꝛa(in puluerē moꝛ
tis deduxiſti me):ideſt membꝛa
mea q̄ ſunt incinerata:non autē
chꝛiſti. Uel(in pulvereꝫ ꝛc.)i.in
poteſtateꝫ iudeoꝛū dediſti me q̄
ſunt ſicut puluis ꝛc.

¶ Qm̄ circūdederūt me ca⸗
nes multi:conſiliū malignā⸗
tium obſedit me. Foderunt
manꝰ meas et pedes meos:
dinūerauerūt oīa oſſa mea.

¶ Hic poniꝉ modus paſſiōis. Et
pꝛio ponit ea que facta ſunt an
te crucifixionem. ſcḋo que facta
ſunt in ipſa crucifixiōe. tertio q̄
facta ſunt poſt crucifixionē. An
te crucifixionē facta fuerūt duo — Precedentia paſſionum.
Pꝛimo fuit captus:ꝛ quātuꝫ ad
hoc dicit.(Circundederunt me
canes multi). Phili.3. Uidete ca
nes:videte malos oꝑarios Jſa.
56. Canes impudētiſſimi neſci⸗
erūt ſaturitatē. Jtem ſcḋo quo⸗
mō fuit illuſus. vn̄ dicit(cōſiliuꝫ
malignantiū obſedit me.) ¶ Cō
ſequēter ponit ea q̄ facta ſunt in — Que i paſſione geſta ſūt.
ipſa crucifixione. Et p̄mo q̄tuꝫ
ad affixioneꝫ.(Foderūt manus
meas ꝛ pedes meos)groſſis cla
uibus affigētes ligno. zacha.13.
Quid autē plage iſte in medio
manuū tuarum? Jtem quātum
ad diſtenſionē dicit (dinumera⸗
uerunt oīa oſſa mea):ideſt dinu
merabilia fecerunt.

¶ Jpſi vero cōſiderauerunt
ꝛ inſpexerunt me:diuiſerunt
ſibi veſtimenta mea : et ſu⸗

Universidad de Deusto
Biblioteca

per veſtem meam miſerunt
ſortem.
❡hic ponūtur illa q̄ facta ſunt
Que p⁹paſſionez. poſt paſſionem. Unde dicit. (Ip
ſi ⁊c.) Cōuenientes ad ſpectacu
lum vt illuderēt. Luce.23. Mili=
tes illudētes impleuerūt ſpon=
giam aceto dicētes. Si rex iſra=
el es: ſaluū te fac ⁊c. (⁊ inſpexe=
runt) ſcʒ quid eueniret de me.
(Diuiſerunt inter ſe veſtimenta
mea). que erāt plura ⁊ diuiſibi=
lia. (⁊ ſuper veſtē meam): ſcʒ in=
cōſutilem. (miſerunt ſortem). et
hoc fecerūt vel propter cupidita
tem: vel ꝑpter quādam illuſio=
Xp̄i veſtes q̄d preſi=gnent. nem. Per hec veſtimēta diuiſa
ſignātur eccleſie ſacramēta. ſed
per veſtem que nō diuiditur ſi=
gnatur vnitas eccleſie quā qui
libet credit habere. ſed non ha=
bet niſi vnus: q̄ ſola eſt vnitas
eccleſie. Cañ.6. Una eſt colum
ba perfecta mea.

❡Tu autem dñe ne elonga=
ueris auxilium tuū a me: ad
defenſionem meam cōſpice.
❡Narrata paſſione hic ꝓcedit
ad orationem. Et circa hoc duo
facit. Primo petit diuinum auxi
liū. ſecundo petit preſtiti auxilij
fructū ibi. (Narrabo nomē tuū)
Circa primū duo facit. Pr̄io pe=
tit diuinū auxilium in generali.
ſecūdo p ſe in ſpeciali ibi. (Erue
a framea). Circa primū duo fa
cit. Primo petit accelerationem
auxilij. ſecūdo auxilij neceſſita=
tem. Dicit ergo quātum ad pri
mum. Sic fecerūt. (Foderūt ma
nus meas ⁊ pedes meos ⁊c.) ſʒ
(tu domine ne•elōgaueris auxi=
liuʒ tuū a me): ideſt ne differas
prebere mihi homini chriſto au
xilium diuinitatis. q.d. factū eſt
quia liberatus eſt a morte per
gloriam reſurrectiōis que non
eſt elongata: q̄ poſt triduuʒ re=
ſurrexit. Et fuit chriſtus reſur=
gens prime Corin.15. Chriſtus
reſurgēs ex mortuis p̄mitie dor
mientium. pſal. Exurgā dilucu
lo. (ad defenſionē meam conſpi
ce). q.d. ad hoc neceſſariū eſt au
xilium tuū mihi. ſ. ad defenſio=
nem. (ſub vmbra alarū tuarum
protege me ⁊c.) Defende me. ſ.
cōtra perſequentes ad mortē: ⁊
contra demones ne detineāt in
limbo. Sic ergo petijt ne corpꝰ
reſoluatur in cineres: ne aīa de=
tineatur in inferno. Actu.2. So
lutis doloribus īferni: iuxta qḋ
impoſſibile erat teneri illuʒ. p̄s.
Non derelinquas me ⁊c.
❡Erue a framea deus ani=
mam meam: ⁊ de manu ca=
nis vnicam meam.

❡hic exponit in ſpeciali a qui=
bus petit defendi. Et primo con
tra mortē. ſecundo contra tenta
tionem mortis ibi (de manu ca=
nis). Dicit ergo (cōſpice ad de=
fenſionē meam). ⁊ o deus. (erue
animam meam). quaʒ ipſi que=
runt. (a framea): ideſt a gladio
qui fremit agitatus.

Sed contra Chri=ſtꝰ nō fuit occiſus gladio ſed lancea: ⁊ Ob.
lancea etiaʒ fuit percuſſus poſt
mortem.

Sed dicendum Solo.
q̄ gladius ſua acuitate diuidit.
Hebre.4. Acutior omni gladio
pertingēti vſq̄ ad diuiſionē. Et
iō q̄ mors diuidit aīam a corpe
⁊ patrem a filio ⁊ econtra: ⁊ fra=
trem a fratre: dicitur gladius.

Rom.15. Framea. i. mors: ſuſci=
tare ſuper paſtorem meū. Et ab
hac eruit in reſurrectione. Uel
(framea.) eſt lingua aduerſario
Uarie expoſitiones. rum. pſal. Lingua eorū gladius
acutus. Uel hic loquit̄ chriſtus
pro mēbris quorū plures ſunt
occiſi gladio. Actu.12. Occidit
autem iacobum fratrē ioannis
gladio. (⁊ de manu canis). hic
orat cōtra tentationes ⁊ triplici
ter deſcribit hic eos irrationa=
biles. Et hoc facit ſub ſimilitu=
dine canis qui latrat antequaʒ
percipiat contra quē debeat la=
Iudei canes iure dicti ſūt. trare ꝑpter ſubitam iram eius.
Sic iudei anteq̄ ſcirent quare
latrarent cōtra chriſtum: clama
bant. Phili.3. Uidete canes: vi=
dete malos operarios. Et ſupra
(Circūdederunt me canes mul
ti.) hoc maxime pertinet cōtra
iudeos: qui contra chriſtum la=
trantes clamabant. Crucifige
crucifige eum.

❡Salua me ex ore leonis: ⁊
a cornibus vnicornium hu=
militatem meam.

❡hic deſcribit eos crudeles ſub
ſimilitudine leonis: qui eſt cru=
dele animal. Et hoc refertur ad
pilatum qui fungitur leonis po
teſtate. ſ. imperatoris: quē Apo=
ſtolus dicit leonem. 4. Thimo.
7. Liberatus ſuʒ de ore leonis.
Uel refertur ad diabolum. pri=
me Pe. vltimo. Tanquā leo ru
giens circuit querēs quem de=
uoret. (Et a cornibus vnicorniū
humilitatē meaʒ). hic deſcribit
eos ſuperbos: ⁊ refertur ad p̄n=
cipes ſacerdotum ⁊ ſcribas qui
ſcʒ comparātur vnicorni ſuper=
biam deſignāti. ⁊ hoc indicat q̄
vnum cornu habet in capite: et
eſt tāte ſuperbie q̄ nullo modo
patitur ſubiectionem: ſed ſtatim
captus moritur. Iob.39. Nun=
quid volet rinoceros. i. vnicor=
nis ſeruire tibi. Et propter hoc
ſignificātur principes iudeorūʒ
qui ſingulariter gloriabātur de
cognitione dei. Et quicūq̄ ſin=
gulariter ſe extollit ſimilis eſt
phariſeo. Luc.18. Non ſuʒ ſicut
ceteri hominū. p̄s. Nolite extol
lere in altum cornu veſtrum.
❡Narrabo nomen tuū fra=
tribus meis: in medio eccle=
ſie laudabo ⁊c.

❡Conſequēter oſtendit diuini
auxilij fructum. Et primo oſten
dit hoc quātum ad ipſum xp̄m.
ſecūdo q̄tū ad alios ibi. (Edent
paupes). Circa primum duo fa
cit. Primo ꝓpouit duplicem fru
ctum. ſ. predicatiōis ⁊ laudis. ſe
cundo explicat vtrūq̄ ibi. (Qui
timetis). Circa primū ponit du=
plicem fructū de liberatiōe chri
ſti. Primus fructus chriſti fuit Predicatio p̄mꝰ xp̄i fructꝰ.
predicatio per vniuerſum mun
dum. Dicit ergo. (Salua me ex
ore leonis ⁊c.) Quia ſaluatus et
liberatus de faucibus eorum.
(Narrabo nomē tuuʒ fratribus
meis): ideſt apoſtolis. Et hoc fe
cit poſt reſurrectionē. Sunt au=
teʒ apoſtoli fratres ſui: ⁊ per na
turam aſſumptā: et per gratiam
vocationis ad apoſtolatuʒ. Ro=
ma.8. Quos preſciuit ⁊ predes=
ſtinauit conformes fieri imagi=
nis filij ſui: quos predeſtinauit
hos ⁊ vocauit.

Sʒ nūquid nō narrauit Ob.
aū paſſionēʒ nomē dei: cum ipſe
dicat. Io.22. Pater manifeſta=
ui nomen tuum hominibus ⁊c.

Universidad de Deusto Biblioteca

Soto.

Dicendum ꝙ ſic: ſʒ plenius poſt paſſionē ⁊ reſurrectionem. Primo quidē narrauit diſcipulis oꝛe ppꝛio: quādo aperuit illis ſenſuʒ vt intelligerent ſcripturas. Luce. vlt. ſecūdo dando eis ſpiritū paraclitum. Jo. 16. Cum venerit paraclit⁹ ille ſpūs veritatis: docebit vos omnē veritatē. Et Jo. 14. Cū venerit paraclit⁹ quē mittet pater ⁊c. ille docebit vos oīa. Sed pleniſſime narrabit quādo manifeſtabit diuinitatē ſuaʒ in iudicio. Jo. 14. Manifeſtabo ei meipʒ. Luc. 21. Tūc videbunt filiū hominis venientem cū poteſtate magna ⁊ maieſtate. Tūc eñi in filio cognoſcēt patrem. Joā. 14. In die illa cognoſcetis: q2 ego in patre ⁊ pater in me ⁊ ego in vobis. Et hoc ipſi ſoli filio cōuenit vt ipſe dicit Matthe. 10. Nemo nouit patrē niſi filius.

Liberatõis xpi ſecũdus fruct⁹ fuit la⁹ diuia. Expõ augu.

¶ Secundus fructus liberatõis chriſti fuit laus diuina. Unde dicit (in medio eccleſie laudabo te.) Iſa. 44. Laus eius ab extremis terre. Sed dicit (in medio eccleſie) qđ Augu. ſic exponit dicēs primo ſic. Illud dicimus eſſe in medio qđ eſt in manifeſto. In veteri teſtamēto deus laudabatur ī occulto. i. in myſterijs. ſed in nouo laudatur in publico: q2 in nuda veritate. ſecūde Corin. 3. Nos autē reuelata facie gloriā domini cōtemplantes per amotionē velaminum. Aliquādo dicimus eſſe in medio illud quod eſt intimum. Intimi in eccleſia ſunt viri perfecti: qui ſpecial'r laudant deuʒ in corde. (in medio eccleſie laudabo te): ideſt in doctoribus ⁊ viris perfectis.

¶ Qui timetis dominū laudate eum vniuerſum ſemen iacob glorificate eū. Timeat eum omne ſemen iſrael.

¶ Exequitur vtrūqʒ. ⁊ primo primuʒ. ſecūdo ſcđm ibi. (Apud te) In primo ꝓponit totam predicationē noui teſtamēti quomodo narratur nomē domini. Et primo oſtēdit ad quid inducuntur hoīes in nouo teſtamēto. ſecundo quid eis narret ibi (quoniaʒ nō ſpreuit). Ad tria inducuntur homines in nouo teſtamēto. videlʒ ad confeſſionē oris ad querendā gloriā dei: ⁊ ad deū timēdum.

Quid faciat p̄dicatio.

¶ Quātuʒ ad primū dicit (Qui timetis deū laudate euʒ) Eſt autē duplex timor. vn⁹ filialis qui timet deū offendere: ⁊ timet ab eo ſeparari: ⁊ exhibet ei reuerentiaʒ. ⁊ hic eſt ex charitate. Ali⁹ autē eſt timor ſeruilis: qui timet ſolum penā: ⁊ hic non eſt ex charitate. Jo. 4. Charitas foras mittit timoreʒ. Vet⁹ lex fuit timoris: ſʒ noua eſt lex amoris. Vos ergo (q̄ timetis dñm) ideſt qui impletis legē ex timore (laudate eū) q2 nihil laudat quis ꝙ nō diligit. q. d. cōfitemini euʒ ex amore. p̄s. Laudare dominū ⁊c.

Duplex timor.

¶ Quātum ad ſcđm dicit (vniuerſum ſemē iacob magnificate eū.) prime Cor. 10. Siue mā ducatis ſiue bibitis ſiue aliq̄d facitis oīa in gloriaʒ dei facite. Et dicit (vniuerſum ſemē iacob ⁊c.) q2 filijs iacob. i. iudeis lex veteris teſtamēti fuit data: in qua promittit gloria humana. ſʒ in nouo teſtamēto ꝓmittitur gloria dei. Et dicit (vniuerſum): vt includat filios promiſſiōis qui computātur in ſemine vt dicitur Gala. 3. ſ. gentiles. ¶ Quātum autē ad tertium dicit. (Timeat eum omne ſemē iſrael): timore reuerentie qui eſt cū dilectione. Deut. 10. Et nūc iſrael quid domin⁹ deus tuus petit a te: niſi vt timeas eum ⁊ ambules in vijs eius. Iſrael idem eſt ꝙ iacob.

¶ Quoniā non ſpreuit neqʒ deſperit deprecationē pauperis. Nec auertit faciē ſuā a me: et cum clamarem ad eum exaudiuit me.

¶ Hic oſtēdit quid eis annūcietur. ſ. virtutes chriſti ſcđm ꝙ loquitur in ꝑſona chriſti orant⁹. Aliquādo enim nō vult d̄s preces exaudire quādo. ſ. ipm pro quo petitur nō vult videre. vel quādo non vult videre rogantem: aliquādo ⁊ ſi vult videre rogantez non tamē vult exaudire petitionē: ⁊ hoc excludit quātū ad primū cum dicit (nō ſpreuit): quaſi negligēdo). neqʒ deſperit deprecationē pauperis): ideſt humilitatē eius qui nō habet ſpeʒ in tēporalib⁹. i. chriſti. ſm oſtendit. (nec auertit faciem ſuam a me). quaſi nō acceptādo me. p̄s. Ne auertas faciē tuaʒ a puero tuo ⁊c. tertiū cum dicit (⁊ cū clamarem ad eū exaudiuit me.) q2 iudex admiſit qđ petij pro me ⁊ pro meis. Jo. 16. Si quid petieritis patrē in noīe meo dabit vobis. Jonas. 2. Clamaui: ⁊ exaudiſti vocē meam. ¶ Et nota qđ ante paſſionē tria dicit ſe fuiſſe paſſum. Dicit enim fuiſſe abiectum. (Ego ſuʒ vermis ⁊c.) Derelictum. (Quare me derel quiſti). Item dicit ſe nō eſſe exauditum. (Clamabo per diē ⁊ non exaudies). Et quare? Quia tūc dicebat (verba delictoruʒ) ideſt pertinētia ad infirmitatem carnis: ſcđm quam potius temporalia querūtur. Nunc autē quia ꝑ reſurrectioneʒ ad hoc genus adduxit humanaʒ naturam vt quereret ſpiritualia: dicit contrariū. Quia ſupra dixit. (Ego ſuʒ vermis ⁊c.) hic dicit (nō ſpreuit me ⁊c.) Supra dixit. (Dereliquiſti me). hic dicit (neqʒ auertit faciem ſuā a me). Supra dixit. (Clamabo per diem). hic dicit (dum clamarem ad eum exaudiuit me).

¶ Apud te laus mea ī eccleſia magna: vota mea reddaʒ in cōſpectu timentium eum.

¶ Supra pſalmus ex perſona chriſti duo ꝓmiſit ſe dicturum: ſcʒ narrationem diuini noīs: et laudem dei. De primo iam dixit. Hic agit de ſecūdo. ſ. de laude diuina. Circa hoc duo facit. primo oſtendit qualis ſit laus dei. ſecūdo quomodo laudi adiungit opus ibi. (Vota mea ⁊c.) ¶ Dicit ergo quātuʒ ad primū. (apud te laus mea). Et hoc poteſt dupliciter ītelligi. Uno modo ſicut laus mea qua ego laudor eſt apud te: nō apud homines a quibus nō habeo laudeʒ: ſed a te. ſecūde Corin. 10. Non qui ſeipſum cōmendat ille probatus eſt: ſed quē deus cōmendat. Alio modo ſic. (Laus mea) qua ſcʒ te laudo. eſt (apud te.) non in oculis hominū. Eccleſ. 47. De omni corde ſuo laudauit deum: ⁊ dilexit dominū. Et hoc (in eccleſia magna) per me. ⁊ in meo nomine cōgregata. (Magna.) dilatatiōe. Iſa. 54. Dilata locum tentoriū tui: et pelles ta-

bernaculorum tuoruʒ extende. (Magna) poteſtate. Matthe.16 Super hãc petram edificabo eccleſiam meã ⁊c. ⁊ quodcũq; ſolueris ⁊c. Dignitate. Apoca.11. Reges terre afferent gloriam ſuam et honorẽ in illam. ¶ Hic oſtẽdit quomodo laudi adiungit opus Uotũ chriſti fuit vt ſe daret pro ſalute fidelium. Ipſe enim illud vouit inquãtum homo. pſal. Ut facerẽ voluntatem tuã deus meus volui. Que quidem volũtas dei eſt ſanctificatio noſtra. Iſa.6. Deſcẽdi de celo vt nõ faciam voluntatẽ meã: ſed volũtateʒ eius qui miſit me. Hec vota ſoluit chriſtus dando ſe ad paſſionẽ. Et iteruʒ quãdo dedit ⁊ corpus ſuũ in cibum fidelium. Unde dicit. (Uota) ideſt ſacrificia. (reddam.) in ara crucis ⁊ in ſacrificium fidelium. Et hoc faciam. (In cõſpectu timentium eũ). Eccle.3. Qui timet dominum honorat parentes.

¶ Edent pauperes ⁊ ſaturabũtur: ⁊ laudabunt dñm qui requirunt eum: viuent corda eorum in ſeculum ſeculi.

¶ Hic conſequenter ponit effectum paſſiõis qui eſt ad alios. Et primo ꝓponit diuerſos paſſionis effectus. ſecũdo oſtendit eos ad futura pertinere ibi (Annunciabitur). Circa primũ duo facit. primo ꝓponit effectus pertinẽtes ad apoſtolos. ſecundo ponit tales effectus per apoſtolos ad alios deriuatos ibi. (Reminiſcẽtur). Ad apoſtolos pertinet miniſteriũ dominici ſacramẽti: quod deſignat cum dicit. Edent paupes. i. hũiles ⁊ ↄtẽnẽtes res mundi. Mat.5. Beati pauperes ſpũ: qm̃ ipſorũ eſt regnum celorũ. Iſti edent ſacrificium. i. ſacrm̃ corporis ⁊ ſanguinis: ſacr̃aliter ⁊ ſpũaliter. Et ex hoc ſequit̃ triplex effect⁹ ſpũalis ſcʒ ſatietas: laus: ⁊ vita. ¶ Quãtum ad primũ dicit. (Et ſaturabũtur) q: quieſcet deſideriũ ſuũ in plenitudine grãrum: quã per hoc ſacramẽtuʒ acquirunt. ps. Sicut adipe ⁊ piguedie repleatur anima mea. ¶ Quãtum ad ſcd̃m dicit. (Et laudabũt dominũ qui requirunt eum). Nec mirum. q: laus ſequitur ex leticia. Iſa.51. Uenient in ſyon laudantes: ⁊ letitia ſempiterna ſup capita eorũ. Satietas autẽ deſiderij cauſat delectationeʒ. Iſa.55. Delectabit̃ in craſſitudine anima veſtra. i. in ſpũali pinguedine. ps. In voce exultationis et ↄfeſſionis ſonus epulãtis. Sed non quilibet laudat deũ. ſʒ (qui requirũt euʒ) ideſt qui nihil aliud querũt niſi chriſtuʒ: vel deũ. Iſa.55. Querite deũ dum inueniri poteſt: inuocate eum dũ prope eſt. ¶ Quãtum ad tertiuʒ dicit. (Uiuent corda eorum ⁊c.) Joan.6. Si quis manducauerit ex hoc pane: viuet in eternũ. Et ideo dicit. (Uiuent) quaſi di. Quãuis corpore moriãtur imitando paſſionẽ domini: tñ corda viuent. pſal. Querite dominuʒ: ⁊ viuet anima veſtra.

¶ Reminiſcẽtur ⁊ cõuertentur ad dominuʒ: vniuerſi fines terre. Et adorabunt in conſpectu eius: vniuerſe familie gentium.

¶ Hic põit effect⁹ deriuatus ad alios. Et pri⁹ cõiter ad oẽs. ſcd̃o q̃tum ad carnales ibi. (Mãdu-

cauerũt.) tertio quantũ ad ſpũales ibi. (Et ala mea.) Eſt aũt triplex effectus. Primus eſt diuina cognitio: ad quã gẽtes p apl̃os deuenerũt. Secũdus ẽ effectus ad conuerſionẽ ad xp̃ʒ. Tertius effectus manifeſtat̃ p operis ꝑfectionẽ. ¶ Quãtũ ad primũ dicit. (Reminiſcent̃.) Hoibus naturaliter inſerta eſt quedã dei cognitio: ſʒ obliuiſcunt̃ dñi per pctm̃. Deut.32. Oblitus es dñi creatoris tui. Gentiles aũt habuerant aliquã dei cognitionẽ: ſed obliti fuerũt ꝓpter peccata: ſʒ p apl̃os fuerũt reducti ad reminiſcentiã naturalis cognitiõis. ⁊c. Recordamini dñi ꝓcul ⁊c. ¶ Quantuʒ ad ſcd̃m dicit. (Et reuertent̃ ad dñm.) ſ. p amorẽ. Et hoc fecerunt nõ ſolũ iudei: ſʒ (vniuerſi fines terre.) Iſa.21. Si queritis q̃rite: cõuertimini ⁊ venite. Et hij duo effectus etiã ad ſacrm̃ altaris ꝑtinent qd̓ ẽ quoddã memoriale dñice paſſiõis. vt dr̃ prime Cor.11. Jõ dicit (Reminiſcent̃.) q: ↄuerſio anime ad deũ. hoc eſt effectus ſacri altaris. ps. Super aquam refectiõis educauit me. Colẽtes eũ nõ in cerimonijs: ſʒ i ↄſpectu eius. i. ſpũali cultu. Jo.4. Ueri adoratores adorabũt patrem in ſpũ ⁊ veritate. (Et oẽs familie gentiũ.) Sophoñ.2. Adorabũt eũ viri de loco ſuo: oẽs inſule gentiũ: quaſi vt intelligatis q̧ gẽtiles coluerũt deũ iſrl̃: ⁊ ſic proſeliti eũtes ad habitandũ cũ iudeis receſſerunt a loco ſuo.

Effectus triplex.

¶ Qm̃ domini eſt regnum: ⁊ ipſe dominabitur gentium.

¶ ꝑtãs ſpũalis totius mũdi eſt chriſti. Dañ.7. Et dedit ei ꝑtãtem ⁊ honorẽ ⁊ regnũ ⁊c. Et non ſolum iudeoꝝ: ſʒ illud ſuper ſoliuʒ dauid. Et ipſe dominabitur gentium. ps. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatem:

¶ Mãducauerũt ⁊ adorauerunt oẽs pingues terre in cõſpectu eius cadent omnes q̃ deſcendunt in terram.

¶ Hic ponit̃ effectus q̃ ſecutus ẽ q̃tuʒ ad carnales. Et ponit duo primo ponit bonũ eoꝝ. ſcd̃o ponit eoꝝ defectũ ibi. (In ↄſpectu eius cadẽt.) carnales. Et hic ꝑceperunt duplex bonũ. ſ. participationẽ ſacri: ⁊ venerationẽ dei in cultu. ¶ Quantũ ad primũ dicit. (Manducauerũt) lʒ indigne q: carnales ſunt. prime Cor.15. Caro ⁊ ſanguis regnuʒ dei non poſſidebunt. De bonis dixit ſupra. q̧ ſaturabunt̃ ⁊ laudabunt dñm: ⁊ viuent: q: venerant̃ ſacr̃ʒ per fidẽ quã hñt. Sʒ iſti q: ſunt pingues terre. i. in terrenis defixi. i. nõ in ſpũalib⁹ eleuati. (cadent in ↄſpectu eius.) ſ. dei. Hier.21. Inebriabo alas ſacerdotum pinguedine: ⁊ ppl̃s meus bonis meis adimplebitur. Iſti deſignãtur per vaccas pingues. Amos.4. Deut.32. Incraſſatus ẽ dilectus: ⁊ recalcitrauit. Naʒ q̃ indigne manducat ⁊ bibit: iudicium ſibi mãducat ⁊ bibit: vt dr̃ prime Cor.11. Et bñ dicit. (Oẽs qui deſcendũt.) i. ſi q̃ affectu demerguntur ad terrena. Et q: ⁊ ſi iſti videant̃ ſtare in ↄſpectu hominũ, tñ in ↄſpectu dei cadent. Iſa.8. Offendẽt ex eis pplm ⁊ cadent. Uel (cadent in ↄſpectu eius.) i. ſubſternent̃ ei ẽt inimici. (oẽs q̃ deſcendunt in terrã.) i. in corruptioneʒ peccati. Phil.2. In nole ieſu omne genu flectatur.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deu
Biblio

¶ Et aīa mea illi viuet: ⁊ ſe
men meū ſeruiet ipſi.

¶ Hic ponit̃ effectꝰ quo ad ſpūa
les. Aīa chriſti ſunt illi in quibꝰ
requieſcit. ſ. ſpūs ſcūs ſpūales
q. ſ. dupliciter ſe hn̄t ad deū. pri
mo quantū ad cor. q2 viuūt illi.
ſ. deo vel xp̄o. Gal. 2. Viuo ego
⁊c. ſcd̄e Cor. 5. Qui viuunt iam
non ſibi ipſi viuant: ſed ei q̄ pro
ipſis mortuus eſt. 2ª quantū ad
opus. (⁊ ſemen meū.) Semē bo
nū ſicut filij regni. q. d. Filij re⸗
gni quos ego ſeminaui ſeruie⸗
rūt ſoli deo. q2 oīa opa q̄ fecerūt
ad eius gloriā retulerunt.

¶ Annunciabit̃ domino ge
neratio ventura: ⁊ annūcia⸗
bunt celi iuſtitiā eius: popu
lo qui naſcetur quem fecit
dominus.

¶ Hic exponit qn̄ fiet q2 nō in tē
pore: ſʒ in futuris tēporibus. Et
ponit tria. p2io p̄nūciat fidei pre
dicationē. 2° a quibꝰ debeat p̄di
cari. 3° quibꝰ p̄dicet̃. ¶ Quātuʒ
Expō ad primū dicit (Annūciabit̃ dn̄o
ſʒ hie gn̄atio vētura.) Et hoc p̄t dupl̄r
roᵐ. exponi. Vno mō cū hieronymo
q. d. (Gn̄atio vētura annūciabit̃)
i. euangelizabit̃. Et ad hoc: vt
cōuertant̃ ad dn̄m. Etiā annun
ciabit̃ ſiue paſſiue. q. d. Per p̄di⸗
cationē apoſtoꝝ illa gn̄atio ad
ducet̃ ad dn̄m. Matth. 11. Pau⸗
peres euāgelizātur. Vel ſic. Bo
nū generatiōis annūciabit̃ per
angelos ipſi deo. nō q2 ignoret
ſiue indigeat: ſed vt ordo ſerue
tur. vt dicit Dion. xvi ꝺ̃ Thob.
12. Ego ſum raphael angelꝰ vnꝰ
ex ſeptē qui aſtamꝰ ante dn̄m.)
(Et annunciabunt celi.) i. cele⸗
ſtes apli. Phil. 3. Nr̄a ꝯuerſatio
in celis eſt. (iuſtitiā eiꝰ.) nō hu̅a
nā: ſed dei: quā repellūt iudei.
Ro. 10. Ignorātes dei iuſtitiam
⁊ ſuā querētes iſtituere ⁊c. Qui
bus annūciabit̃ (Populo qui na
ſcet̃.) ſpirituali gn̄atione. Jo. 3.
Niſi quis renatus fuerit ⁊c. Hic
aūt populꝰ nō renaſcit̃: opatio
ne hūana ſʒ diuina. Jo. 1. Nō ex
ſanguinibꝰ: neqʒ ex volūtate car
nis: neqʒ ex voluntate viri: ſʒ ex
deo nati ſunt. Et iō dicit (Queʒ
fecit dominus. (p̄s. Dominus fe
cit nos ⁊c.

¶ Pſalmus dauid. xxij.

Dominus regit
me ⁊ nihil mihi
deerit ī loco pa
ſcue ibi me col⸗
locauit. Super
aquam refectiōis educauit
me animā meā cōuertit. De
duxit me ſuper ſemitas iuſti
tie: ꝓpter nomen ſuum.

Pſalmus ſupra in ꝑ⸗
ſona xp̄i di
xit de ſua tribulatiōe multa. hic
aūt dicit de remedio quo i ea ſu
ſtentat̃. Et p2io cōmemorat bn̄fi
cia quibꝰ ſuſtentat̃. 2° potentiā
ſuſtentatiōis ibi (Dn̄i eſt terra)
p̄s iſte non hʒ nouū tituluʒ: ſed
vt̃ deſignare aliquos in via am
bulātes. vn̄ pōt ſignificare redi
tū populi de babilone: ⁊ ſignat
reditū xp̄i de mundo ad celum.
Circa hoc duo facit. p2io cōme
morat bn̄ficia preterita. ſcd̄o cō
memorat beneficia futura ibi.
(Et miſericordia tua) Circa pri
muʒ duo facit. p2io cōmemorat
beneficia que conſiſtunt in con
ſolatione bonoꝝ. 2° ea que con
ſiſtunt in adiutorio cōtra mala

ibi (Nam ⁊ ſi ambulauero.) Cir⸗
ca primū tria tangit. p2io cōme⸗
morat ſufficientiā diuine ꝓuiſio
nis. ſcd̄o eius abūdantiam ibi.
(In loco paſcue) tertio eiꝰ effe⸗
ctū ibi (Animā meā ꝯuertit.) Po
nit ergo p2io diuinā ꝓuiſionem
vn̄ dicit (Dn̄s regit me.) Hiero⸗
nimꝰ (Dn̄s paſcit me.) Et idem
eſt. q2 qui paſcit regit. Et intelli
git̃ in perſona eccleſie. deīde de
xp̄o q̄ eſt paſtor noſter. Jo. 10.
Ego ſum paſtor bonꝰ. Matth. 6
Reſpicite volatilia celi ⁊c. Quia
deꝰ dicit̃ paſtor noſter: ipſe eniʒ
paſcit ēt valatilia celi: vt dictū
eſt Matth. 8. Paſce populū tuū
in virga tua Gregē herditatis
tue. Jſa. 1. Qui exurget regere
gentes. Et ſufficienter paſcit.
Vn̄ dicit (Nihil mihi deerit. ſ. de
eo qd̄ neceſſariū ad ſalutē: et in
tēporalibꝰ. Luc. 22. Quoniā mi
ſi vos ſine ſacculo ⁊ pera ⁊c. nū
qd̄ aliqd̄ ⁊c. Matth. 6. Primū q̄
rite regnū dei: ⁊ hec oīa adijcē
tur nobis. Tū in futuro omneʒ
ſufficientiā habebimus: q2 nihil
deerit nobis. qm̄ habebimꝰ deū
Abundantiam omnē deſignat
metaphorice per habundan⸗
tiam cibi ⁊ potus. Quia ſi pa⸗
ſcit habet ſe ad nos: ſicut paſtor
ad oues: que duobꝰ paſcent̃. ſ.
herbis ⁊ aqua. ¶ Quantum ad
primū dicit (In loco paſcue ibi
me collocauit.) i. paſcuoſo vbi
eſt abūdātia herbarū. hec abū
dantia ſunt ſacra documēta di
uine ſcripture: ⁊ ſpiritualiū abū
dātia Eze. 34. In herbis virē
tibus ⁊ in paſcuis pinguibꝰ pa
ſcentur. ¶ Quantū ad 2ᵐ dicit.
(Super aquas refectiōis edu⸗
cauit me.) Et dicit (Collocauit)
q2 ſermo diuinꝰ duo facit. ſ. inci
pientes inſtruit: ⁊ perficientes
firmat. Propter primū dicit (In
loco paſcue.) Propter ſecundū diuinꝰ
dicit. (ibi me collocauit. ¶ Quā ſermo
tū ad 2ᵐ dicit (Sup aquas refe duo fa
ctionis educauit me.) Hec ē aq̄ cit.
baptiſmi. Ezech. 36. Effundā ſu
per vos aquā mundā ⁊c. Vel ē
aqua ſapie ⁊ ſacre doctrine: que
quidē ⁊ eſt cibꝰ q2 confortat: et
aqua quia refrigerat. Eccle. 15.
Aqua ſapiētie ſalutaris pota⸗
uit illū. (Animā meā ꝯuertit.)
Hic eſt effectꝰ paſcue. q2 (animā
meā conuertit.) Vel dicit. Que
ſint hec paſcua: q2 ꝯuerſio aie.
¶ Eſt aūt duplex effectus ſpiri
tualis doctrine. Primus eſt in⸗
terior in cōuerſione aie ad deū:
qn̄ totaliter ad ſe a rebus mun⸗ duplex
di trahit. p̄s. Lex dn̄i imaculata ſacre
ꝯuertēs aīas Et ꝯuerſio fit vir doctri
tute dei. Tre. vlt. Cōuerte nos ne fru
dn̄e ad te. ¶ Alius effectꝰ eſt ex ctus.
teriꝰ. vt opa exteriora exequat̃.
Vn̄ dicit (Deduxit me ſuper ſe⸗
mitas iuſtitie) Hic aūt bona opa
Iſaie. 40. Rectas facite ſemitas
dei nr̄i. Vel ſemite ſunt conſilia.
Prouer. 4. Deducā te per ſemi
tas equitatis. ⁊ hoc (Propter
nomen tuū.) i. gloriam nominis
tui. p̄s. Propter gloriā nominis
tui libera nos.

¶ Nam ⁊ ſi ambulauero in
medio vmbre mortis non ti⸗
mebo mala quoniā tu mecū
es. Virga tua ⁊ baculus tuꝰ
ipſa me conſolata ſunt. Pa⸗
raſti in cōſpectu meo mēſaʒ
aduerſus eos qui tribulant
me. Impinguaſti in oleo ca
put meū ⁊ calix meꝰ inebriās
q̄ preclarus eſt.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Hic ponit bñficia ɔtra mala.
Et primo in gñali. 2° in ſpeciali
ibi (Uirga tua.) Et loquit̃ ad ſi=
militudinẽ hois euntis per loca
periculoſa cui neceſſe eſt ſecuri
tas. ꝛ hec beneficia ponit hic.
Nã ꝛ ſi ãbulauero in medio tri
bulatiõis nõ timebo mala: qm̃
tu mecũ es. tanq̃ dux ꝛ ꝓtector
ꝛ ſic ſecurus ero. Umbra mortis
dicit̃ phs tribulatio. Eſt eñi vm
bra p̃ſagiũ corporis ſubſequen=
umbra quid. tis. Col. 3. Lex vmbra futuroꝝ.
corpus aũt xp̃i. Sic tribulatio ẽ
quaſi mortis indicium. (In me=
dio.) i. in intimo ſiue vehemẽtia
tribulatiõis. ps. Si ambulaue=
ro in medio tribulatiõis viuifi=
cabis me ꝛc. Uel vmbra mortis
dicitur preſens vita caligine pec
catorũ obſcura. Jo. 3. Occupet
eũ caligo ꝛc. Uel vmbra mortis
dicũt̃ facta hereticoꝝ portãtiũ
in ſe imaginez diaboli. Job. 28.
Lapidẽ caliginis ꝛ vmbrã mor=
tis diuidit torrens ꝛc. Dicitur
aũt vmbra mortis que non in=
fert malũ deo pñte. Job. 17. Po
ne me iuxta te ꝛc. Jſa. 43. Cum
tranſieris p aquas tecũ ero. ne
flumina operiãt te: cũ ambula=
ueris in igne nõ cõbureris. Sz
p̃ter dictã ſecuritatez ponit tria
beneficia que deus facit in eis.
Primo ſuſtẽtat. vnde dicit (Uir=
ga tua ꝛ baculus tuus.) Et hoc
põt dupliciter intelligi. Uno mo
do: vt per virgam intelligamus
directionez vie. ps. Uirga dire=
ctionis virga regni tui. Per ba=
culũ intelligamus ſuſtentaculũ
Tho. 5. Baculũ ſenectutis nře.
Littera hieronymi habet. (Ful
cimentũ.) q. d. Oſtenſio ꝛ ſuſten
tatio (Jpſa me conſolata ſunt.)
i. dederunt mihi cõſolationẽ in
via. ſcđe. Cor. 1. Deus totius cõ
ſolationis qui conſolatur nos.
¶ Alio modo vt exponat̃ hoc
pertinere ad correctionẽ: quia
virga ſit correctio. Prouerb. 13.
Qui parcit virge ꝛc. (Et bacul⁹
tuus. ſ. ſenioris diſcipline. q. d.
Mitis ꝛ dura correctio tua de=
dit mihi conſolationẽ. Prouer.
3. Quem diligit corripit: ꝛ quaſi
pater i filio ɔplacet ſibi. ¶ Quã
tũ ad 2m dicit (Paraſti in cõſpe
ctu meo menſaz.) duplicis qui=
dẽ doctrine. Prou. 9. Propoſuit
mẽſaz miſit ancillas ſuas voca
re ad arcẽ vbi ſunt diuerſa fer=
cula. ſ. diuerſa documẽta ſpiri=
tualia. Et hoc (in cõſpectu meo)
qꝛ in lege meditat̃ die ac nocte.
Uel mẽſam ſacramentalẽ. ſ. al=
taris. Triplex eñi menſa legit̃
in ſacra ſcripturã. ¶ Prima eſt Triplex mẽſa i ſcriptura.
menſa veteris legis. Exo. 25. Fa
cies mẽſaz de lignis ſethim: et
pones ſuper mẽſaz panes ꝓpo
ſitiõis. ¶ Alia eſt noui teſtamẽ
ti. prime Cori. 10. Non poteſtis
menſe dñi eſſe ꝑticipes ꝛ menſe
demoniorum. ꝛ hec menſa fuit
re ꝛ figura. ¶ Tertia menſa eſt
in patria. Luc. 22. Ego diſpono
vobis regnũ: vt edatis ꝛ bibatis
ſuper mẽſaz meã in regno meo
Et vtraq̃ menſa pugnamus cõ
tra inimicos noſtros. vnde dicit
Aduerſus eos q̃ tribulant me.)
quia per menſaz q̄ eſt ſacra ſcri
ptura expellimus tentationes.
Eph. vlt. In omnib⁹ ſumentes
ſcutum fidei in quo poſſitis om=
nia tela nequiſſimi ignea extin=
guere. Jtem corpus chriſti con
tra inimicos tutat: vt dicit Chri
ſoſtom⁹ ſup Jo. (Jmpinguaſti
in oleo. i. letitia. (caput meum.)
hoc aũt per duo ſignat̃. ſ. p oleũ Mos.

inungens: ꝛ vinum inebrians.
Et hoc dicit ad ſimilitudinẽ an
tiquoꝝ orientaliũ qui in feſtis
vngebãt capita oleo. Jſa. 61. Ut
daret eis coronã p cinere: ꝛ oleũ
gaudij p luctu. (Caput meũ.) i.
chriſtũ. (impinguaſti.) i. repleſti
abundantiſſime. (oleo.) ſpũalis
grẽ: vt ex eo ad nos grã diffun=
dereĩ. prie Cor. 8. Unus domin⁹
ieſus: xp̃s: p quẽ oĩa: ꝛ nos p ip
ſuz. ps. Unxit te de⁹ ꝛc. Uel (ca=
put meũ.) i. mentẽ meã. Mat. 6.
Tu aũt cũ ieiunas vnge caput
tuũ. i. mentẽ oleo. i. ſpũali deuo
tiõe. (ꝛ calix tuus.) vel (meus.)
i. mihi dat⁹: vel tuus. i. a te dat⁹
Hic calix ẽ donũ dñi diuini amo
ris q̃ inebriat: qꝛ ebrius nõ eſt in
ſe: nec ſm ſe loquit̃. ſed ſm ipſe
tũ vini. Sic ille qui eſt plen⁹ di
uino amore loquit̃ ſm deuz. q̃ ẽ
eñi in extaſim fact⁹. Cañ. 5. Co=
medite amici ꝛ inebriamini Jſa.
55. Quõ deſcendit imber ꝛ nix de
celo ꝛ inebriat terrã ꝛ germina
re eam facit: ſic erit verbũ quod
egrediet̃ de ore meo. Hiere. 23.
Fact⁹ ſum quaſi vir ebrius. et
quaſi homo madid⁹ vino a facie
dñi. Uel calix dicit̃ ſanguis chri
ſti. qꝛ debet inebriare. Et hoc
(quã preclarus eſt.) i. maxime
clarus.

¶ Et miſericordia tua ſub=
ſequet̃ me: oĩb⁹ dieb⁹ vite
mee. Et vt inhabitẽ in do=
mo domini: in longitudine
dierum.

¶ Hic ponit beneficia futura.
Et primo quãtũ ad ꝑticipatio=
nẽ diuinorũ donoꝝ. ſcđo quãtũ
ad fruitionẽ ipſi⁹ dei. Dicit er
go. hec omnia predicta mihi fe
ciſti: ſed rogo, vt (Miſericordia
tua ſubſequat̃ me.) Alias peti=
uit vt preueniat: hic q̃ ſubſe=
quatur. Et vtraq̃ eſt neceſſaria
qꝛ ꝑueniens eſt neceſſaria q̄ in=
ſpirat animũ: ſubſequẽs q̃ iuuat
vt efficiat̃ (Ut inhabitẽ in domo
dñi.) hoc eſt in eccleſia. (Jn lon
gitudine dieꝝ.) i. ſemp p gratiã
ꝛ in celo p gloriã. ps. Unã petij
a domino ꝛc. Jſa. 65. Gaudebi=
tis ꝛ exultabitis vſq̃ in ſempi=
ternum.

¶ Pſalmus dauid in prima
ſabbati. xxiij.

Domini eſt ter=
ra ꝛ plenitudo
ei⁹ orbis terra
rũ ꝛ vniuerſi q̇
habitãt in eo.
Quia ipſe ſup
maria fundauit eũ: ꝛ ſup flu
mina preparauit eũ. Tituli ratio.

Poſita tribulatione et
auxilio diuino.
hic commendat pſalmus pote=
ſtatem auxiliantis. Titulus nõ
eſt nouus in hebreo: ſed in lati=
no additur in pria ſabbati. Ubi
ſciendum eſt: q̄ ſicut dicitur.
Exodi. vigeſimo. Memento vt
diem ſabbati ſanctifices ꝛc. eſt
tertium preceptum. Sex enim
diebus fecit deus celum ꝛ ter=
ram: ꝛ omnia que in eis ſunt: et
in ſeptima requieuit. Jta ꝛ nos
debemus pro reuerentia ſepti=
ma die requieſcere. Unde om= Oẽs
nes dies hebdomade ſabbatuz dies
appellantur. ſicut dies domini hebdo
cus dicitur Prima ſabbati. Mat made
thei. vlti. Ueſpere. autem ſabba ſabba
ti que lucreſcit in prima ſabba= tuz ap
ti. Et deinceps tota hebdoma= pelant̃
da ſabbatum dici tur. Luce. 18.

Universidad de Deusto Biblioteca

Que fecerit deus i dñica.

Ieiuno bis in ſabbato. vñ ps hic in prima ſabbati cõmemorat ea que pertinẽt ad primã ſabbati. i. ad dñicam. In quo tria facta ſunt. ſ. creatio mũdi: ꝓductio lucis: ⁊ reſurrectio xpi: vt in euangelio hr̃ Matth. 28. De iſtis ḡ agit ps. ſ. de potentia creantis: ⁊ gloria reſurgẽtis: ⁊ forte iſte pſalmus cantabat in prima ſabbati ſed vr̃ eſſe diſiunctus. Tamen ſciendũ eſt ꝙ tpe dauid deus colebatur ſolũ in iudea: ⁊ dauid cõſiderans ꝙ deus ẽ deus totius terre: ⁊ vidit in ſpũ ꝓphetico futurum eſſe ꝙ coleret in toto mũdo: fecit iſtum pſalmũ: ⁊ de hoc agit hic.

Partitio pſalmi.

¶ Diuidit ḡ pſalmus iſte in tres partes. In prima ponit vl'e eius dñium. In ſcda ponit ſiue oſtẽdit modũ quo hoies accedũt ad deũ ibi. (Quis aſcẽdet.) In tertia predicit futurum cultũ dei per totum mundũ ibi. (Attollite.) Circa primũ duo facit. primo oſtendit ꝙ vl'e eſt dei dominiũ. ſcdo ponit ſignum vel cãm ibi. (Quia ipſe ſup maria.)

Alia diuiſio

¶ Vel ſic in pſalmo iſto agit de tribus. primo de creatione. ſcdo de illuminatione ibi. (Quis aſcẽdet.) tertio de reſurrectione ibi. (Attollite.) ſiue de reſurgentis glorificatione. Circa primũ duo facit. primo ponit creantis potẽtiam. ſcdo ſubdit rõnem ibi. (Qz ipſe ſuper maria.)

Terra dupl'r cõſideratur.

¶ Eſt aũt ſciẽdum ꝙ terra põt dupl'r conſiderari vel ſm ꝙ eſt vnũ elementũ: vel ſm ꝙ eſt habitaculum hominũ: ⁊ vtroqz mõ eſt ſub diuino dñio primo mõ fuerũt aliqui non extendẽtes diuinã ꝓuidentiaz ad corruptibilia: ſz tantũ ad celos, Iob. 22. Nubes latibulũ eius: et circa cardines celi perambulat: nec nr̃a cõſiderat. Eze. 9. Dereliquit terrã ⁊ dñs nõ videt eam. ps. dicit. Mentimini: qz (Dñi eſt terra.) ſ. ipm elementũ ſuper qđ hz dominiũ, vel (terra,) i. eccl'ia que eſt bona terra q̃ facit multũ fructum. Iſa. 40. Quis appẽdit tribus digitis molem terre: ⁊ librauit in pondere mõtes ⁊ colles in ſtatera? Sed addit (⁊ plenitudo eius.) Gen. 1. Terra erat inanis ⁊ vacua ⁊c. qz nõ erat plena arboribus ⁊ aliis que pertinent ad ornatũ terre: ſicut plante ⁊ herbe: vel (plenitudo terre) i. eccleſie plenitudo gratiaꝝ. Et hic eſt chriſtus q̃ attulit omnez gratiarũ plenitudinẽ in ſe. Eccl. 15. Facies tua plena gratiarum. Ioã. 1. De plenitudine eius oẽs accepimus.

Variatio loci Expõnes.

Scdo mõ etiã dicit dei orbis terrarũ. i. noſtra terra habitabilis (⁊ vniuerſi qui habitant in ea.) i. oẽs habitatores eius. ps. Iudicabit orbem terre in equitate: ⁊ ppl'os in iuſtitia. Iſa. 45. Nõ in vanum creaui eã ſ. terrã: vt habitaret formaui eã.

Cẽtrũ quid.

Centrũ eſt infimus locus in mũdo ad qđ terra grauitate ſua tẽdit ⁊ oĩa alia cedunt ſibi: ⁊ dicit pſalmus. (Qui fundauit terraz ſuper ſtabilitatẽ ſuaz.) quia per grauitatem tendit illuc: ⁊ ſuper nihilum: qz nihil ſibi ſubſidet: et Iſa. 40. dicit. Appendit tribus digitis molem terre: frigiditate ⁊ partium ſuarũ cõtinuitate. Sz qz terra eſt elementũ: ⁊ ex ea cũ aliis elemẽtis fit mixtum: terra autẽ eſt ſicca ⁊ frigida. vnde nec ex motu nec ex ſitu pars vna continuat: indiget humore cõtinente ⁊ ꝯtinuante: ⁊ ſic fundatur vel confirmat ſuper aquas: ⁊ qz in qualibet parte terre: quaſi ſit generatio aquarũ: tota terra fere põt dici fundari ſuper aquã. Propter qđ dicit. (Ipſe ſup maria fundauit eam.) Vel ſicut fundamẽtũ ꝯtinet edificiũ ſic aqua cõtinet terrã: ne diſcontinuetur. Diſcõtinuatio etiã terre facit ꝙ aqua q̃ liquida ẽ ⁊ grauis fluat: quaſi per totã terrã. Item ꝑ orbem deſignat eccleſia ⁊ oẽs habitantes in ea. ſ. fideles ⁊ oẽs ſumus xpi: ſiue viuimus: ſiue morimur dñi ſumus: vt aplus dicit Ro. 14. ¶ Conſequenter reddit cãm ſupradictoꝝ: qz. ſ. (Super maria fundauit eaz.) q. d. Illud eſt artificis qđ ipſe artifex facit: ſed deus fecit terram ⁊ ea que ſunt in terra. Ergo ipſius ẽ terra ⁊ plenitudo eius.

Qõ. De ꝓuidentia dei

Sed quidã dicũt ꝙ non eſt ꝓuidẽtia dei in rebus terrenis.

Solo.

Sed cõtra hoc ẽ ſignũ magne ꝓuidẽtie diſpoſitio aquarum ad terrã: qz elementa leuia debent eſſe ſuper grauiora. Similiter ḡ ſicut aer circũdat aquã ita aqua dz circundare terram. Et phi aſſignant ſuper hoc multas cauſas. Sz cã eſt ꝓuidentia diuina: vt ibi eſſet habitatio hominũ ⁊ animaliũ. vnde Moyſes in principio qñ poſuit rerũ creationem poſuit terrã primã informem:

Expõnes pulcre

vñ (terra erat inanis.) i. informis: ⁊ vacua arboribus: ⁊ iõ poſuit eam circũdatã ſiue opertam aqua. (⁊ tenebre.) i. aq̃ erãt ſuper (faciẽ abyſſi.) i. ſuper terram. (Et ſpũs dñi.) i. aer ferebatur ſuper aquas. Vel (terra erat inanis.) i. inuiſibilis ꝓpter aq̃s: vñ ſequit. (Cõgregentur aque ⁊c.) ⁊ appareat arida. q. d. Quia terra eſt prima ſm ordinẽ elemẽtorum: a ꝓuidentia diuina factũ eſt ꝙ ſit ſuper aquas: ⁊ hoies ⁊ aialia poſſint in ea viuere: et aq̃ nihilominus occupẽt terrã quãtum durãt maria: vñ dicit. (Ipſe ſuper maria fundauit eaz.) i. iuxta: ſicut alibi. Super flumina babilonis. i. iuxta flumina babilonis: illic ſedimus ⁊c. (Fũdauit) i. firmã ſtatuit: vt mare eam nõ occupet. Iob. 38. Poſuit mari oſtia ⁊ vectes ⁊ dixi. Hucuſqz venies: ⁊ nõ ꝓcedes amplius: ⁊ hic cõfringes tumẽtes fluctus tuos Hiere. 5. Qui poſuit arenam terminũ mari ꝓceptum ſempiternũ qđ nõ preteribit. (Et ſuper flumina preparauit illam.) i. iuxta flumina: ⁊ dicit. (Preparauit.) nõ fundauit: qz ad preparationẽ requiritur ꝙ irrigetur flumine. ps. Flumen dei repletuz eſt aquis: paraſti cibũ illoꝝ: qm ita eſt preparatio eius. Riuos eius inebrians multiplica ⁊c. Vel eccleſia (fundata eſt ſuper maria.) i. ſup tribulatiões. ps. Mirabiles elationes maris. (Et ſuper) i. perſecutiones quibus preparata eſt eccl'ia ad coronas martyrũ. Vel (ſuper maria.) i. amaritudines: ⁊ tñ conſolationẽ eius preparauit flumina conſolationũ. ps. Fluminis impetus letificat ⁊c.

¶ Quis aſcendet in montez domini: aut quis ſtabit in loco ſancto eius.

¶ Quaſi dicat. Magnus eſt: et qũo accedetur ad eum. Eccle. 2. Quis eſt hõ qui poſſit ſequi regem factorem ſuum. Et ideo docet modũ perueniendi. vñ circa hoc duo facit. Primo ponit queſtionem, ſcdo reſponſionem ibi.

Univerſidad de Deusto Biblioteca

(Innocens ma.) In q̄ſtione que
rit duo. ſcilicet de via ſeu motu.
(Quis aſcendet.) Et de termi=
no. (Aut quis ſtabit.) Mons ſi=
gnat hic altitudinē diuine iuſti
tie ſiue maieſtatis. ps̄. Juſtitia
tua ſicut montes dei. Mons ḡ
eſt altitudo diuine maieſtatis:
vel ſublimitas chriſti: qui mons
dicitur. Iſa. 2. Erit in nouiſſimis
diebus preparatus mōs domus
dn̄i in vertice montiū: ⁊ eleuabi
tur ⁊c. Quis ergo aſcendet tātū
ꝙ deueniat ad chriſtum ⁊ deū.
Sancti viri qui diſponunt aſcen
ſiones in corde ſuo aſcendent:
vt dicit ps̄. Item quis poterit
ſtare ibi: vbi ipſe ē qui eſt locus
ſanctus locus glorie. Hiere. 17.
Locus ſanctificatiōis noſtre ex=
pectatio iſrael. Exo. 3. Locus in
quo ſtas terra ſacta ē. q. d. Quis
ſtabilietur ibi? Sed alibi dicit
ps̄: ꝙ ſic. Stantes erant pedes
noſtri in atriūs tuis hieruſalem.
Unde ꝯſ̄ter ponitur reſponſio.

Innocēs manibus ⁊ mun
do corde: qui non accepit in
vano animā ſuam: nec iura=
uit in dolo proximo ſuo.

Et primo oſtendit hic in gene
rali. ſcd̄o in ſpeciali. (Hec eſt ge
neratiō.) Circa primū duo facit.
primo proponit meritū. ſcd̄o pre
mium ibi. (Accipiet.) In merito
eſt vnum qd̄ pertinet ad innocē
tiam operis. Unde dicit. (Inno=
cens manibus.) Job. 22. Salua
uabitur innocēs: ſaluabitur au=
tem mūditia manuū ſuarū. ps̄.
Ego in innocētia mea ingreſſus
ſum. Aliud pertinet ad purita=
tem cordis: ⁊ quantū ad hoc po=
nit: ꝙ conſeruetur cor purum a
concupiſcentijs interioribus. vn̄
dicit. (Et mūdo corde.) Matth.
5. Beati mundo corde: quoniam
ipſi deum videbunt. Item ab o
cupiditate rerum temporaliū.
(Qui non accepit in vanū aīam
ſuam.) i. qui nō effudit eam ſu=
per res vanas: vel qui non vane
gloriatur de virtutibus: vel qui
non permittit ſenſualitatē ſuam
peruenire vſq̧ ad conſenſū pec
cati. Hierony. habet. (Qui non
extollunt in vanum.) q: ex mun=
ditia cordis aliqui ſuperbiūt. ps̄
Domine non eſt exaltatum cor
meum. Item pertinet ad verita=
tem oris. vnde ſequit. (Nec iu=
rauit in dolo proximo ſuo.) Za=
cha. 8. Juramentū mendax non
diligatis.

Hic accipiet bn̄dictionem
a dn̄o: ⁊ miſericordiā a deo
ſalutari ſuo. Hec eſt genera=
tio querentium eum: queren
tium faciem dei iacob.

Hic ponit premiū. Premium
autē conſiſtit in duobus. ſ. in cō
ſecutione bonorū. (Hic accipiet
benedictionem.) i. bona a deo.
Prouer. 10. Benedictio domini
ſuper caput iuſti. prime Petri. 3.
In hoc vocati eſtis: vt benedi=
ctionem hereditate poſſideatis
Item in liberatione a malis. vn̄
dicit. (Et miſericordiā a deo ſa=
lutari ſuo.) qui liberat a miſeria
Uel aliter poteſt accedere inno=
cens manibus: q: pōt eſſe inno=
cens: ꝓpter hoc ꝙ (accipiet be=
nedictionē a dn̄o ⁊ miſericordiā)
q: vitat peccata. Ro. 9. Non eſt
volentis neq̧ currentis: ſed dei
miſerentis. Cōſequēter oſten
dit iſtū modū in generali. (Hec
eſt generatio querentiū dn̄m.) q.
d. In generali multi ſunt tales

et iſti ſunt tota generatio querē=
tium deū: qui ſunt innocētes ⁊c.
Unde loquit ſcriptura de bonis
ſicut de vna gn̄atione. Matth.
24. Non pertranſibit generatio
hec. ſ. bonoꝝ ⁊c. Et deſcribit eā
a duobus. ſ. a ſtudio: quia nihil
querit niſi deum: vn̄ dicit. (Que
rentium deū.) etiam in vita iſta.
Iſa. 55. Querite dominū dū in=
ueniri pōt. Quo fine? Ut perue=
niat ad eius viſionē: vnde ſequi
tur. (Querentiū faciem dei ia=
cob.) Exo. 33. Uidi dominum fa=
cie ad faciem: et ſalua facta eſt
anima mea.

Attollite portas p̄ncipes
vr̄as: ⁊ eleuamini porte eter
nales ⁊ introibit rex glorie.
Quis eſt iſte rex glorie: dn̄s
fortis ⁊ potens: dn̄s potens
in p̄lio. Attollite portas prin
cipes veſtras: et eleuamini
porte eternales: et introibit
rex glorie. Quis eſt iſte rex
glorie: dominus virtutū ipſe
eſt rex glorie.

Hec eſt tertia pars pſalmi in
qua prenūciat quomō futurum
erat ꝙ deus coleret in toto mū=
do: vt ſenſus litteralis exponit.
Deus dr̄ hominē inhabitare p
fidem. Ephe. 3. Inhabitare chri
ſtum per fidem in cordibus ve=
ſtris. Et per charitatem. Jo. 4.
Qui manet in charitate in deo
manet ⁊ deus in eo. Itē dicitur
intrare qui incipit eē: vbi prius
non erat. Tūc ergo deus intrat
in nos qn̄ incipimus habere fidē
de eo. Olim totus mūdus nō hā
bebat fidē dei: ⁊ hoc cōtingebat
ꝓpter duplex impedimentū. ſ. ꝓ
pter ſtatuta principū ⁊ ꝓpter cō
ſuetudinē antiquā. Primū con=
tingebat: q: ſingule ciuitates ꝓ
ponebāt ſibi leges de idolatria
⁊ cōſtituebant ſpeciales deos: ⁊
hic cultus erat quaſi inueteratꝰ
hoc etiā demones procurabāt.
Item angeli colebātur: quos vo
cabant militiā celi: ⁊ iſta impedi
menta erāt porte ſiue oſtia que
clauſum prohibent introitū do=
mus. Tria aūt facit. primo pre=
nunciat illud qd̄ eſt futurum. ſe
cundo ꝓponit q̄ōnem. tertio ſub
dit reſponſionē. Dicit ḡ. O (prin
cipes.) i. o mali homines vel o
demones. (Atollite portas ve=
ſtras.) i. eleuetis impedimenta
que apponitis ne homines acce
dant ad deum. Hiero. hꝫ. (Ele=
uate.) q. d. Remoueatis ⁊c. ps̄.
Eduxit me de portis mortis: vt
annunciem omnes predicatiōes
tuas in portis filie ſyon. Et o
(vos porte eternales.) i. eternū
et antiquum impedimentū. (ele
uamini.) i. remoueamini. ps̄. Il=
luminans tu mirabiliter a mon=
tibus eternis. q. d. Uos antiqua
impedimenta remoueatis vos
de cordibus hominū: ⁊ tunc ille
qui eſt (rex glorie introibit.) in
mundū per fidem: ⁊ charitatem
⁊ cultum. Uel pōt dici ꝙ ſunt Porte
duplices porte: quedam q̄ ſunt duplī=
male que claudunt aditum ad ces.
vitam. Alie bone: quibus aperi=
tur via vite. ps̄. Aperite vias vi
te ideſt iuſtitie ⁊c. Porte male Male
ſunt peccata: bone autem ſunt porte
virtutes. Dicit ergo. O (princi= que.
pes attollite portas veſtras.) i. Bone
aperite: et remouete peccata: et porte
acquirite. (eternales.) ideſt do= que.
na eterna a deo eterno. (Eleua=
mini.) in cordibus vr̄is. (Et in=
troibit rex glorie.) Prophetice

Univerſidad de Deust
Biblio

loquit᷑: q᷑ a principio non ſtatim
oēs crediderūt: ſʒ dubitauerunt
q.d. Cui volumus credere: ⁊ cui
volumus obedire: nunquid deo
iudeoꝝ? Exo.5. Neſcio dn̄m: et
iſrael nō dimittā. Et iō hic oſtē=
dit: cum dicit. (Quis eſt iſte rex
glorie.) Et r̄ndet. (Dn̄s fortis et
potēs.) Aliquis rex apparet glo
rioſus: ex tribus. Quia acquirit
primo per robur magna. vn̄ di=
cit. (Fortis.) Prouer.12. Manus
fortiſſima dn̄abitur. Job.9. Si
fortitudo querit᷑: fortiſſimus eſt.
ſcdo ꝓpter poteſtatē: ⁊ hāc oſtē
dit: cum dicit. (Dn̄s potēs.) Qꝛ
potentiſſimus eſt ad dominādū
Job.36. Deus potentē nō abij=
cit. Dan̄.7. Poteſtas eius ptās
eterna ⁊c. tertio q᷑ ſit bonus pre
liator. vn̄ dicit. (Dn̄s potens in
prelio.) quo ꝯ mortē ⁊ diabolū
vicit in oībus. Apoca. Uicit leo
de tribu iuda. Uel fortis in natu
ra ſua: potēs in iuriſdictione in
ſuos: ⁊ potens ꝯ aduerſarios.
Qd̄ ḡ ſcdo dicit. (Attollite ⁊c.)
pōt dici q᷑ eſt repetitio: et ſic ne
differant audiētes quis hic po=
tens ſit. Uel prius refertur ad
principes. i. ad demones. Quod
aūt hic dicit. refertur ad bonos
angelos: qui etiā ſua dignitate
prius nō ſuo ſtudio erāt ab hoī
bus colendi qui colebāt eos. 4.
Reg.17. Adorauerūt vniuerſā
militiā celi. q.d. Remouete im=
Alia expoſitio ſm glo. pedimēta ꝓpter q̄ homines vos
colunt. Et iō hic dicit. (Dn̄s vir=
tutum ipſe eſt rex glie.) In glo.
autē eſt alia expoſitio. chriſtus
ad inferos deſcendit ⁊ aſcendit
in celū: ⁊ hec duo prenūciat hic.
Et primo monet infernales vt
aperiant. Un̄ dicit (Attollite ⁊c.)
O (principes infernales aperite
portas veſtras: ⁊ eleuamini ⁊c.)
(Et introibit rex glorie.) Sʒ cuʒ
demones quererēt. (Quis ē iſte
rex glorie.) R̄ndet ille qui fuit.
(fortis ⁊ potēs in prelio.) ꝯtra te.
ſecūdo monet ſupra nos ciues:
(Aperite portas) paradiſi. Un̄
r̄ndens xp̄s quaſi preconis voce
⁊ vicē gerens dirigens voceʒ in
celum dicit. (O principes.) cele=
ſtes. (Attollite.) i. aperite. (por=
tas veſtras ⁊c.) (⁊ introibit ⁊c.)
Et illis querētibus dicit. (Dn̄s
virtutuʒ: ipſe eſt rex glorie.) Eſt
aūt ſciendū ſicut dicit Diony. q᷑
nō eſt intelligenduʒ ſic q᷑ angeli
eſſent ignorātes de myſterio in=
carnationis: ſʒ admirantes dixe=
runt. (Quis eſt iſte rex glorie.)
Quia gloria chriſti excellit oēm
cognitionē. Aliqn̄ em̄ ipſe chri=
ſtus docet de ſe per ſcripturā: vt
dicitur Iſa.64. Ego qui loquor
iuſtitiā ⁊c. hic aūt nō ipſe: ſʒ alij
de eo. ſ. angeli r̄ndent. (Dn̄s vir
tutum ⁊c.) qꝛ aliqui angeli acci=
piunt illuminationē imediate a
deo: ſicut dr̄. Iſa.6. Uidi dn̄m ſe
dentē ſuper ſolium excelſum: et
plena erat ⁊c. Alij ab illis ſicut
medij ⁊ infimi: ⁊ iſtis hic reſpon=
detur ab alijs angelis.

In finē pſ dauid. xxiiij.

AD te domīe leuaui
animā meā: deus
meus in te cōfido
nō erubeſcā. Ne=
q᷑ irrideant me inimici mei.

Supra pſalmus poſuit chriſti tribula=
tionem ⁊ diuinum auxilium: hic
ſubiungit orationē. Et circa hoc
duo facit. Primo ponitur oratio
Secūdo orantis merita. (Iudi=
dica me

dica me dn̄e ⁊c.) Circa primum
tria facit. pmo ꝓponitur orō. ſe=
cūdo ſubdit᷑ fiducia ex oratione
cōcepta ibi. (Dulcis et rectus.)
tertio cōtinuat oratiōis inſtātiā
ibi. (Oculi mei). Circa pu[m] tria
facit. prio. petit liberari ab hoſti
bus. ſcdo petit dirigi in bona iu
ſtitie ibi. (Uias tuas). tertio pe=
tit remitti ſibi peccata ibi (Remi
niſcere). Circa primuʒ tria facit.
primo ꝓponit᷑ preparatio ad oran
dum ſm illud. Eccle.19. An̄ ora
tionē prepara aīaʒ tuam ⁊c. ſe=
cūdo ponitur petitio ibi. (Non
erubeſcā). tertio ponit᷑ petitōis
rō ibi. (Etem̄ vniuerſi). Dupliciter
Preparatio ad orādū ſit duplicit. ter em̄ preparatur ad oranduʒ.
Uel per erectionē mētis in deū:
qꝛ vt Damaſce. dicit. Oratio eſt
aſcēſus intellectus in deuʒ. Uel
Orō q̄ ſm damaſ. per fiduciā quā quis hʒ de deo
¶ Quātum ad primuʒ dicit. (O
dn̄e ego leuaui aīaʒ meā ad te)
per contemplationē: bonitatem
tuā inſpiciēs: ⁊ per amorē. Tre.
3. Leuemus corda noſtra cū ma
nibus ad deū. ¶ Propter ſcdm
q᷑ nullus impetrat niſi cōfiden=
ter oret. Iac.1. Poſtulet in fide:
nihil heſitans. Heb.4. Adeamꝰ
cū fiducia ad thronū glorie ſiue
gratie eiꝰ. Et iō dicit. (In te de=
us meus cōfido). ſecūde Cor.3.
Fiduciam talē habemus p chri
ſtum ad deū: non q᷑ ſufficientes
ſimꝰ cogitare aliquid a nobis.
¶ Cōſequenter ponit᷑ petitio: ⁊
ponit duo. Unū qd̄ pertinet ad
ipm ſm ſe. 2[m] qd̄ pertinet ad ip=
ſuʒ per cōparationē ad hoſtes.
¶ Quātū ad primū dicit. (Non
Erubeſcentia ex tribus. erubeſcā). Erubeſcit q̄s a tribꝰ.
Uel qn̄ opprimit᷑ ab hoſte: vl᷑ qn̄
fruſtrat᷑ ſpe: vl᷑ quādo recogitat
peccatū quod fecit. De hoc Ro.
6. Quē fructum habuiſtis nunc
in his in q̄bꝰ nūc erubeſcitis. De
ſcdo. Ro.5. Spes nō cōfunditur
qꝛ charitas ⁊c. Unde dicit. (Ne=
q᷑ irrideāt me inimici mei) ideſt
nō habeant facultatē me irridē
di ad qd̄ parati ſunt. Sapien.5.
Hi ſunt quos aliquādo habui=
mus in deriſum: ⁊ in ſimilitudi=
nem improperij. Job.12. Deri=
detur iuſti ſimplicitas. ¶ Quā=
tum ad ſcdm dicit.

¶ Etenim vniuerſi qui ſuſti
nent te non confundentur.

¶ Hic ponitur rō petitionis: ⁊ eſt
duplex. q.d. Peto nō erubeſce=
re ⁊ nō irrideri. Et primo oſtēdit
quibus nō debeatur cōfuſio. et
ſecūdo oſtendit quibꝰ debeatur
ibi. (Confundātur ⁊c.) ¶ Dicit
ergo quātum ad primū. (Etem̄
qui ſuſtinēt te non cōfundētur)
Illi ſuſtinēt euʒ qui cū longani
mitate eū expectant. Abach.2.
Si morā fecerit expecta eum qꝛ
veniēs veniet. Eccle.2. Nullus
ſperauit in eo: ⁊ confuſus eſt.

¶ Confundātur omnes ini=
que agentes: ſuperuacue.

¶ Hic oſtēdit quibus debeatur
cōfuſio ſiue erubeſcentia: quia.
(Inique agētibus). Eſt autē du
plex cōfuſio. ſ. bona ⁊ mala. Ec= Cōfuſio duplex.
cle.4. Eſt ꝯfuſio adducētes pec
catū: ⁊ eſt cōfuſio adducēs glo=
riam ⁊ gratiā. De prima dr̄ Hie
re.8. Confuſi ſunt: qꝛ abhomi=
natiōes fecerunt. Hec ꝯfuſio eſt
pene ⁊ dānationis eterne. Sed
de bona cōfuſiōe ſeq̄tur poſtea:
q̄nimo cōfuſione bona nō ſunt:
⁊ iō hic agit᷑ de vtraq᷑ ꝯfuſione.
Si em̄ intelligat᷑ de mala confu
ſione: tūc nō optat ſed ꝓnūciat.
q.d. Confundantur oēs q̄ male

Universidad de Deusto Biblioteca

agũt.ſ.me perſequẽtes.Hie.17. Cõfundãtur q̃ me perſequunt. (Supuacue).q2 nõ pñt hr̃e intẽ tũ in pſeqnẽdo.Hie.1. Bellabũt aduerſum te ⁊ non preualebũt. Itẽ oẽs inique agẽtes.i. peccan tes cõfundãtur dãnatõe ſua ſu peruacue.ſ.iniq̃ agẽtes q2 i ipſo actu pcti elongãtur a deo ⁊ ipe diunt a fine intẽto.ſ. btitudine. Sap̃.3. Inutilia ſunt opa eoꝝ vel ihabilia. Itẽ põt intelligi de bona cõfuſiõe: ⁊ ſic dicit. (Confundãtur ⁊c.) Optãdo: vt ad penitentiam conuertantur.

Uias tuas dñe demõſtra mihi: ⁊ ſemitas tuas edoce me. Dirige me in vitate tua ⁊ doce me: q2 tu es ſaluator meus ⁊ te ſuſtinui tota die.

Conſequẽter petit pmoueri ad bona. Et p̃mo ponit petitionẽ. ſecũdo rõnez eius ibi. (Quia tu es deus). Eſt aũt duplex bonũ. ſ. actiue ⁊ ɔtemplatiue vite. Prio ponit bonũ vite actiue. ſecũdo vite cõtẽplatiue ibi (Dirige me). In actiua vita ẽ duplex modus pcedẽdi. ſ. cõis per p̃ceptũ: ſpãlis per cõſilia. Quãtũ ad primũ dicit. (Uias tuas dñe demonſtra mihi). Uie dñi q̃bus itur ad deuz ſunt p̃cepta. Mat. 19. Si vis ad vitaz ingredi: ſerua mãdata. Ezech. 18. Si in preceptis meis ambulauerit ⁊ fecerit ea: hic iuſtus eſt vita viuet. Per has eni vias venit dñs ad nos. maxime per preceptũ charitatis. Jo. 14. Si diligitis me: mandata mea ſuate. Has vias ego nõ cognoſco: ⁊ iõ oſtẽde eas mihi: ⁊ quãtum ad intellectum et quãtũ ad affectũ. Quãtuz ad ſcõm dicit. Iſa. 30. Et oculi tui videntes preceptorẽ tuum audies vocẽ poſt terguz monẽtis. Quãtum ad 2^m dicit. (Et ſemitas). Uia eſt publica ⁊ cõis: ſed ſemita eſt breuis ⁊ nõ eſt cõmunis: ſed quedaz abbreuiatio cõis vie. Itẽ conſilia ſunt via ad deũ: ſed artiora ⁊ breuiora. Hiere. 6. State ſupra vias vr̃as: ſcz ſeruate p̃cepta: ⁊ iterrogate de ſemitis.i. cuſtodite cõſilia. Iſa. 40. Rectas facite ſemitas dei.

Semite ſunt ɔſilij p̃cepta.

Ad ɔtẽplatiuã aũt vitã duo ptinent. Primo vt q̃s notis bñ vtat ad alia inquirẽda: ⁊ vt ignota diſcat. Quantũ ad primũ dicit. (Dirige me in veritate tua) i. pp veritatẽ quaſi veritas tua dirigat. p̃s. Emitte lucẽ tuã ⁊ veritatem tuã. (Et doce me). Quãtuz ad ſm dicit. Nõ ſolũ per ſcripturã ⁊ creaturas: ſed ẽt interi⁹ Joã. 6. Oĩs qui audit a patre ⁊ didicit: venit ad me. (Quia tu es deus ſaluator meus). Hic ponit rõ p̃miſſe petitionis: ⁊ eſt duplex. Una ex pte dei: alia ex pte petẽtis. Ex parte dei eſt. q2 ipſe ſaluator ⁊ creator humane ſalutis: que cõſiſtit p̃cipue in cognitione veritatis. p̃me Thi. 2. Qui vult oẽs homines ſaluos fieri: ad agnitionẽ veritatis puenire. Unus eñi deus ⁊ vnus mediator dei ⁊ hominũ chriſtus ieſus vere ſaluator. Iſa. 45. Dñs iuſtus ⁊ ſaluans nõ eſt p̃ter me. Itẽ ex parte petẽtis: q2 non expecto ab alio doceri niſi a te. Quẽ (ſuſtinui tota die) p̃s. Suſtinẽtes dñm ipſi hereditabunt terrã. Item idẽ. Cõfortetur cor tuum ⁊ ſuſtine dominum.

Contẽplatio duo exigit.

Reminiſcere miſerationum tuarum domine: ⁊ miſericordiarum tuarum que a ſeculo ſunt.

Hic petit pctõꝝ remiſſionẽ ⁊c. hic duo facit. p̃mo ponit petitionez i generali. ſcõo explicat eã in ſpãli ibi. (Delicta). In generali aũt petit miſicordiã. hic pprie reſpicit miſeriã. Maxima miſeria eſt culpa. Miſeria autẽ felicitati opponit que ɔſiſtit p̃ncipalr in actu vtutis pfecte. ſecũdo in bonis exteriorib⁹. Ergo miſeria cõſiſtit principalr in actu pcti. ſcõo in detrimẽtis ⁊ exteriorib⁹ rebus. Prouer. 14. Miſeros facit populos pctm̃. Et iõ petit miſericordiã ɔtra pctã. In hac q̃ miſericordia ſunt duo: ſcz vſus ſiue effect⁹ miſericordie q̃ vocat miſeratio ſm eſt ipſa miſericordia que vocat miſicordia ſm q̃ eſt vtus. Qñ igit deus miſeret actu: tũc dicit miſericors: ſed vr̃ obliuiſci qñ actu non miſeret. Uñ dicit. (Reminiſcere miſerationũ tuarũ) p̃s. Aut obliuiſcet miſeri deus. Tñ hoc ip̃o q̃ differt miſereri facit pp bona noſtra. l3 ſm opinionẽ hoiuz videatur oblitus qñ nõ miſeret actu. q.d. Reminiſcere: ne apud iniq̃s videaris oblitus. (Et miſericordiarũ. (Hoc dicit pp̃ter mltos effect⁹ miſicordie dĩne ad humanã naturaz. (Que a ſclo ſunt) i. ab initio creature. Luc. 1. Miſericordia eius a progenie ⁊c.

Delicta iuuentutis mee ⁊ ignorãtias meas ne meminerís. Scdm miſericordiaz tuam memẽto mei tu: pp̃ter bonitatem tuam domine.

Hic explicat q̃re indigeat miſericordia. q.d. hic peto miſicordiã q2 habeo pctã: que vt ſic loquar ſunt digna miſicordia. Et ponit tria que faciũt ad dimiſſionẽ peccati. p̃mo ponit genus pcti: ⁊ eſt duplex. Unũ trãſgreſſionis: ⁊ aliud omiſſiõis: ⁊ hec. ſ. pctã omiſſionis vocãtur delicta q̃ſi leuiora: ⁊ aliquo mõ magis venia digna: q2 difficile eſt q̃ hõ a delicto ſe totalr cuſtodiat. Et iõ dicit. (Delicta.) Gala. vlt. Si p̃occupatus fuerit hõ in aliquo d̃licto. vos q̃ ſpũales eſtis hmõi inſtruite in ſpũ lenitatis. ſecũdo ex parte peccãtis: q2 q̃tomagis hõ eſt p̃ditus rõne ⁊ eſt i maiori ſtatu: tãto peccatũ eſt grauius in eo. Et iõ peccata que in iuuentute fiũt minus imputãtur: q̃ illa que fiũt in ſenectute. Iſa. 65. Peccator centũ annoꝝ maledict⁹ erit. Et iõ dicit. (delicta iuuẽtutis). Ad lr̃az p illis que cõmittũtur in iuuẽtute orat prout dicitur. Gene. 8. Proni ſunt ſpiritus hois in malũ. i. in peccatuz ab adoleſcẽtia ſua. Eccleſia. 11. Adoleſcentia ⁊ voluptas vana ſunt. Uel (iuuẽtutis): ideſt originalis: q2 hõ naſcitur fili⁹ ire. Et quãdiu homo eſt iuuenis eſt in domo patris. ſic quãdiu hõ eſt pctõr eſt in domo diaboli: que domus eſt ruinoſa. Job. 1. Uenit vẽtus a regione deſerti: ⁊ cõcuſſit quattuor angulos dom⁹: ⁊ oppreſſit oẽs filios ⁊c. Uel (iuuẽtutis) i. pctã ex ſupbia cõmiſſa. Iuuenes nãlr ſunt ſupbi ⁊ p̃ſumptuoſi. tertio ex motiuo ad peccãdũ: q2 pctã que p ignorantiã cõmittũtur ſunt minora. Unde dicit. (Et ignorantias meas ne memineris. p̃me Thi. 1. Miſericordiã conſecutus ſum: quia ignorãs feci in icredulitate. p̃s.

Universidad de Deusto Biblioteca

Ne memineris iniq̃tatū nr̃arū
antiquarū: ſed recordaris miſeri
cordie. ¶ Cõſequēter ponit ra-
tio petitõis. Non petit ſibi pctā
dimitti ꝓpter ſua merita: qꝛ mi-
ſericordia non hʒ meritū. Et iõ
allegat duo: ex parte dei. ſ. miſe
ricordiā ⁊ bonitatē que in deo
ſunt vt in ſubiecto: ſed differūt
rõne. In deo aūt ꝯſideratur bo-
nitas. ſ. cõicatio bonoꝝ in crea-
turis: qꝛ bonū diffuſiuū ſui. Mi
ſericordia ꝟo dicit ſpālē ꝓfuſio
nē bonitatis ad remouendā mi
ſeriā. Et iõ (ſm miſericordiā tuā
memēto mei tu.) nõ pctõꝝ. Da-
niel. 9. Nõ in iuſtificatiõibꝰ nr̃is
ꝓſternimꝰ preces ante faciē tuā
ſed in miſeratiõibus tuis mul-
tis. ps. Cito anticipēt nos miſe-
ricordie tue: qꝛ paupes facti ſu-
mus nimis. Non ſolū ꝓpter mi-
ſericordiā qua parcis miſeris ſis
memor tuī: ſed (ꝓpter bonitatē
tuam.) qua bona facies omnia.
⁊ hec bonitas eſt ipſe deus: qꝛ
ipſe eſt eſſe bonitatis.

¶ Dulcis ⁊ rectus dominꝰ.

¶ Supra petiuit ps ſibi ſua pec
cata dimitti ꝑ miſericordiā diui
nā. Hic aūt ponit fiduciā ex mi
ſericordia diuina ꝯceptā. Et cir
ca hoc duo facit. pmo ponit cāʒ
fiducie. ſcdõ ponit ipſam fidē cõ
ceptā ibi (ꝓpter nomē tuū). Cir
ca primū duo facit. pmo ꝓponit
pro cā fiducie circa diuinā bo-
nitatē. ſecūdo ponit diuine boni
tatis effectū ibi. (Propter hoc le
gē dabit ⁊c.) ¶ Notandū ꝙ circa
diuinā bonitatē dicit duo. ſ. dul
cedinē ⁊ rectitudinē: qꝛ (dulcis
⁊ rectꝰ). Dulcedo ꝓpe eſt in cor-
poralibꝰ. metaphorice aūt dr̃ in
ſpūalibꝰ. Unde oʒ ꝙ in ſpūalibꝰ
dulcedo ſumat̃ ad ſilitudinē cor
poralis. Habet aūt hoc dulcedo
corporalis ꝙ reficit guſtū corpalē
⁊ quietat ⁊ delectat. Silr̃ ⁊ ſpiri
tualis dulcedo q̃etat ⁊ reficit: et
delectat ſpūalem guſtū. In deo
aūt eſt eēntialis dulcedo. Sap.
16. Dulcedinē quā habes in fi-
lios oñdebas. Sed apud hoies
dulcedo dr̃ inquantū ſatiſfaciūt
vel ſibi vel alijs in malis ſiue in
pctis: ſed in deo nõ eſt niſi i bo-
nis. Et iõ ſubdit. (Et rectꝰ dñs).
ps. Iuſtus es dñe ⁊ rectum ⁊c.
Ita vt dulcedo ad miſicordiā:
rectitudo ad iuſtitiam referat̃.

¶ Propter hoc legem dabit
delinquētibꝰ in via. Diriget
māſuetos in iudicio: docebit
mites vias ſuas. Uniuerſe
vie dñi miſericordia ⁊ veri-
tas: requirētibus teſtamen-
tum eius ⁊ teſtimonia eius.

¶ Hic ponit effectꝰ diuine boni-
tatis. Eſt aūt triplex gradus ho
minū: in q̃bꝰ indiciū diuine boni
tatis inuenit̃. Primꝰ gradus eſt
pctõꝝ. Secūdus penitētiū. Ter
tius iuſtoꝝ. Quātū aūt ad pec
catores manifeſtat deus ſuā bo
nitatē: eos corrigendo. Uñ dicit
(Propter hoc) i. ꝓpter dulcedi-
nē ⁊ rectitudinē ſuā. (dabit legē
delinquentibus in via). Gala. 3.
Lex ꝓpter trāſgreſſionē poſita
eſt. Et iõ bõitas dei eſt: ꝙ delin
quētes corrigit. Et dicit. (Delin
quētibus.) qꝛ vt dr̃ pme Thi. 1.
Iuſto nõ eſt lex poſita. Itē dicit
(In via). qꝛ in via eſt ſtatꝰ merē-
di: ⁊ peccādi. Uel (in via) ſcʒ fidei
qꝛ dr̃. Uia querit̃ ad deū. Heb.
11. Accedentē ad deū opʒ crede
re. ergo ēt ſi in fide delinq̃tur: re
ducit̃ ad deū ꝑ correctionē. Uel

triplex hoium gradꝰ. Primꝰ effectꝰ diuine bonitatis.

dabit legē charitatiſ. Ro. 13. Ple
nitudo legis ē dilectio vt ex cha
ritate habeāt remiſſionē pctõꝝ
puer. 10. Uniuerſa delicta opit
charitas. Uel. (Delinquētibꝰ in
via) iuſtitie eā corripiendo. Ba-
ruch. 3. Uiā aūt ſapie neſcierūt.
Et deꝰ his ponit legē. ¶ Scdõs
effectꝰ eſt ꝙ penitēs dirigit̃. Un-
de dicit. (Dirigit māſuetos i iu
dicio). Māſuetat̃ aūt beſtia: qñ
depoſita ferocitate ſubdit̃ homi
nibꝰ. Sic hoies qñ deponūt pec
cata ſubduntur deo. Et iõ dicit.
(In iudicio) ſcʒ correctiõis: qꝛ ꝑ
iudiciū correctõis ꝓficiūt ad me
liora: ⁊ in futuro iudicio magis
ꝓficiēt: in quo penitētes perue-
niēt ad hereditatē eterne vite: ⁊
audiēt ſnīaʒ ꝓ ſe. Prouer. 16. Ho
minis eſt animū preparare: et dñi
gubernare linguā. Māſuetudo
eſt virtꝰ mitigās iras: q̃ ira valde
ipedit cognitionē: ⁊ maxie i mo
ribꝰ inuenit̃. Hec aūt ꝟtus maxie
dʒ appeti. vñ dicit. Dio. in epla
ad Demophilū. ꝙ moyſes ꝓp ni
miā māſuetudinē fuit dignꝰ ap
paritõe diuia. ¶ Tertꝰ effectus
eſt ꝙ iuſtos inſtruit. Uñ dic̃ (Do
cebit mites vias ſuas). Māſue
tus dr̃ qui de feritate ducit̃ ad
pietatē vel humilitatē: ſʒ mites
dñr qui ſemꝑ tales fuerūt. Iſti
miſerent̃ a deo. qꝛ diſciplina dñi
acq̃rit̃ ab hoie ſm ꝙ eſt hõ: non
ſm ꝙ eſt beſtia. Iob. 35. Docet
nos ſuꝑ iumēta terre. Propriū
hois. ſ. rõ peruertit̃ ꝑ paſſionem
iraſcibilis ⁊ cõcupiſcibilis. ⁊ mā
ſuetudo tēperat paſſionē iraſci
bilis: ⁊ tēperantia paſſionē cõcu
piſcibilis. Et iõ qui ſunt mites
merētur accipe dñi doctrinam.
Iſa. 28. Quem docebit ſciam: et
quē intelligere faciet auditum:

Scdõs effectꝰ diuine bonitatis.

Tertiꝰ effectꝰ diuine bonitatis.

Manſuetus qui.

Mites qui.

ablactatos a lacte auulſos ab
vberibus. ¶ Exponit ꝯñter vias
quas docet. vñ dicit. (Uniuerſe
vie dñi). Uie dñi ſunt proceſſus
eiꝰ in aliquo ope. q. d. Ego inue
ni iſtā viā. Proceſſus aūt dñi in
opibꝰ ſuis ad duo referūtur. ſ. ad
miſericordiā ⁊ iuſtitiā. Nam ſi
aliquid dr̃ de deo et de hoie de
vtroq; intelligit̃ ſm modū ſuū.
Cū ergo dr̃ miſericordia d deo
accipit̃ ſm modum dei: ⁊ in hoie
ſm modū hois. Miſicordia in
hoie eſt cū cõpatit̃ miſerijs alie
nis. Iuſtitia qñ reddit vnicuiq;
qd ſuū eſt. Hoc aūt non hoc mõ
eſt in deo: qꝛ deꝰ eſt ipaſſibilis ⁊
nõ cõpatit̃: qꝛ ꝯpaſſio eſt cū alio
in ſe aſſumpta paſſio de aliena
tribulatõe. Item nulli aliq̃d dʒ.
Eſt ḡ miſericordia in deo qñ re-
pellit miſeriā vniuſcuiſq; rei: vt
miſerie large ꝓ defectu ſumant̃
Iuſtitia eſt in deo qñ vnicuiq;
dat ſm ſuā ꝓportionem. Et hec
duo inuenimꝰ i oibꝰ opibus dei:
qꝛ in pma earū inſtitutiõe nõ in-
uenit̃ rõ iuſtitie ſʒ miſicordie qꝛ
nihilo nihil debet̃. ſed qñ iā res
fuerūt iſtitute tribuit eis oia re
bus cõpetentia ſm ſuā ꝓportio
nē. ⁊ in hoc manifeſta eſt diuina
iuſtitia. Et ſic ēt facit in effecti-
bus grē: qꝛ pma iuſtificatio pec
catoris eſt miſicordie ⁊ poſt iu-
ſtificato dat pmia iuſtitie: qꝛ dat
ſm ſuā ꝓportionem: ⁊ ſic p̄cedit
miſicordia: ⁊ poſtea ſeq̃tur iuſti
tia. Et iõ dicit. (Uniuerſe vie dñi
miſicordia et veritas). Tho. 3.
Oēs vie tue miſicordia et veri-
tas. ps. Iuſtificatões eiꝰ ſuꝑ oia
opa eius. Itē idem. Ueritas tua
⁊c. Sed q̃bꝰ vidētur vie dñi miſe
ricordia ⁊ iuſtitia. Non iniq̃s et
pctõribꝰ: imo vr̃ eis ꝙ ſint crus

Miſericordia dei ⁊ eiꝰ iuſtitia ab humana.

Universidad de Deusto Biblioteca

deles ⁊ iniuſte. Eze. 18. Non eſt
equa via dñi dicũt pctõres. ſed
bonis ⁊ iuſtis vie dñi videtur ta
les vt dcm̃ eſt. ps. Quã bonꝰ iſrl
deus his q̃ recto ſunt corde. Et
dicit. Quibꝰ vie dñi miſericordia ⁊
veritas ⁊ iuſtitia. qꝛ (reqrẽtibus
Teſti- teſtm̃ eiꝰ ⁊ teſtimonia eiꝰ) Hier.
monia hz. (cuſtodiẽtibꝰ). Sed q̃d eſt te
⁊ teſtm̃ ſtamẽtũ eiꝰ ⁊ teſtimonia eiꝰ? Te
vel q̃d ſtamentũ generalr eſt oẽ pactũ
ſit. dei: teſtimonia vero ſunt oĩs dei
ꝓmiſſio. Deꝰ aũt ꝓmittit adiuto
ria: ⁊ adhuc adhibet miracula.
Uel (teſtm̃) accipit ꝓ nouo teſtõ
in quo oẽs ꝓmiſſiões ſunt iple-
te. (teſtimonia): ſcz vetus teſtm̃:
qđ eſt teſtimoniũ noui. Act. 10.
Huic oẽs ꝓphe teſtimoniũ phi-
bẽt. Uel teſtimoniũ dr̃ q̃ſi teſta-
ta veritas. Deute. 7. Cuſtodi te-
ſtamentũ qđ iurauit pr̃ibꝰ vr̃is.
Uel teſtm̃ dr̃ teſtificatio legis
mẽtis ſm iuriſtas. teſtatio autẽ
põt dici manifeſtatio vel certifi-
catio vel certitudo. Teſtes eniz
manifeſtãt ⁊ certificãt: ⁊ ſic teſta
mentũ dr̃ q̃ſi manifeſtatio ⁊ cer
tificatio mẽtis diuine ſiue aliq̃d
velit deꝰ. Uel ſm Papiã. Teſta
mentũ in ſacra ſcriptura dr̃ eſſe
pactũ vel placitũ. Teſtimonium
aũt dr̃ oẽ qđ ab extranea re ali-
quid ſumit ad faciendũ fidem.

¶ Propter nomẽ tuum dñe
propitiaberis peccato meo:
multum eſt enim.

¶ Hic ponit fiducia ꝯcepta ex di
uina miſericordia ⁊ iuſtitia. Et
circa hoc duo facit. Prio ponit
fiduciã quã hz ꝓ ſeipſo. ſcđo in-
uitat alios ad confidendum ibi.
(Quis eſt hõ). Circa p̃mũ duo
facit. Prio ponit ſuã fiduciaz. ſe
cũdo rõnez eius aſſignat. Dicit

ergo q̃ dñs dabit legẽ ⁊c. ⁊ hoc
ad bonitatez eiꝰ ptinet. Et iõ di-
cit. Ego cõfido q̃ ipſe ꝓpitiabit
pctõ meo): ideſt remittet mihi
pctm̃. Lu. 7. Quis eſt hic qui
etiã peccata dimittit? Et hoc fa
ciet nõ ꝓpter merita nr̃a: qꝛ hec
merẽtur penã: ſed (ꝓpter nomẽ
tuũ). Nomẽ dei accipit hic non
ſolũ ſm q̃ dr̃: ſed res ſignificata
per nomẽ que eſt diuina bonitas.
q. d. Propter bonitatem ſuã re-
mittet mihi pctm̃. Dañ. 7. Sal-
uũ fac ꝓpter nomẽ tuũ. i. vt glo-
rificet nomẽ tuũ. Et maxie cõpe
tit noĩ ieſu xp̃i qđ eſt nomen ſa-
lutis: vt dicit Mat. 1. Et quare?
(ꝓpter nomẽ tuũ): qꝛ tm̃ eſt pec
catũ meũ qđ ex merito non me-
ret remiſſionẽ. vñ dicit (multum
eſt eñ) i. magnũ ⁊ graue: multi-
tudine ⁊ pluralitate pctõꝝ. Ja-
co. 1. In multis offendimus oẽs
ad minꝰ venialr. Prouer. 24. Se
pties in die cadit iuſtus ⁊ reſur
get. Uel (multũ) grauitate. pſal.
Iniq̃tates mee ſupgreſſe ſũt ca
put meum: ⁊ ſicut onus graue
grauate ſunt ſup me. Uel hoc
dr̃ cõtra nouatianos qui ſe ka-
taros dicebant. i. puros. Noua- Noua
tius ſacerdos fuit tpe decij: et tiani
hic dicebat q̃ nullꝰ poterat re- erratũ.
dire ad penitentiã poſt baptiſ- Noua
mum poſtq̃ lapſus fuerat. Sed tiꝰ qui.
ſi hoc eſſet verũ fruſtra diceret.
ps. (Propitiaberis pctõ meo).

¶ Quis eſt hõ q̃ timet dñm
legẽ ſtatuit ei in via quã ele
git. Aĩa eiꝰ ĩ bonis demora-
bit: ⁊ ſemẽ eius hereditabit
terrã. Firmamentũ eſt dñs
timẽtibꝰ eũ: ⁊ teſtamẽtuz ip
ſius vt manifeſtetur illis.

¶ Hic inuitat alios ad confiten-
dum. Et primo ponit quid neceſ
ſe eſt ex parte nr̃a. ſcđo quid ſpe
randũ a deo. Ex parte aũt nr̃a re
quirit q̃ ſubijciamur. Alias fru
ſtra cõſideremus. Prima ḡ ſub-
iectio eſt per timorẽ. Eccle. 1. Ti
mor dñi initiũ ſapiẽtie. Unde di
cit. (Quis eſt hõ qui timet dñz)
Eccl. 2. Qui timetis dñm credi-
te illi: ⁊ nõ euacuabit merces ve
ſtras. A deo autẽ ſperanda ſunt
A deo tria ſm q̃ tria ſunt in hoĩe. ſ. in-
tria tellectus: volũtas: ⁊ virtus opera
ſperan tiua. Deus ḡ intellectũ inſtruit:
da. volũtati ſatiſfacit ⁊ virtutez robo
rat. ¶ Quãtũ ad primũ dicit (le-
gem ſtatuit ei in via quã elegit.
i. ſicut hõ qui timet dñm elegit
viam. ſ. ſeruire deo. ps. Seruite
dño in timore. Iſa. 30. Hec ẽ via
ambulate in ea. Et in hac iſtruit
qualiter hõ procedat. Hiero. hz.
(Docebit eũ.) Et hoc ponẽdo le
gem facit. Uolũtas aũt hoĩs ad
duo refert in iſto mũdo. Primo
vt bona poſſideat. ſcđo q̃ illa bo
na filijs ſuis dimittat: et in his
etiã deus tpaliter timẽtibus eũ
ſatiſfacit. ¶ Uñ quantũ ad p̃mũ
dicit. (Aĩa eius in bonis demo-
rabitur.) Sz melius ẽ vt hoc ſpi
ritualr intelligamus. Et vr̃ hic
duo dicere. ſ. affluentiã bonoꝝ.
(Aĩa eius in bonis demorabit.)
vt accipiat pro voluntate: cuius
obiectũ eſt bonũ. Ergo tũc in bo
nis hõ moratr q̃ñ ſatiatur ſpũali
bus. ps. Qui replet in bonis de-
ſideriũ tuũ in bonis pñtis vite. ſ.
ſpũalibus virtutibus: ⁊ in futuro
bonis glie: ſcđo dicit firmitatem
(⁊ ſemẽ eius hereditabit terrã.)
Et ſemẽ. i. opera hoĩs ſpũalis q̃
opera ſunt ſicut filij nr̃i. Et hoc
(hereditabit terram.) ſ. q̃ñ dabit

hereditas illa. ſ. terra viuentiuz
ps. Credo videre bona domini
in terra viuentiũ. Uel ſemẽ. i. cor
pus noſtrum glorificatũ: heredi
tabit terraz illã ꝓpter bona ope
ra. ¶ Quantũ ad tertium dicit.
(Firmamentuz eſt dñs timenti-
bus eum.) Et primo ponit cõfir-
mationem virtutis operatiue. ſe-
cũdo ponit finẽ (⁊ teſtamentũ.)
Dicit ḡ. Alij hoĩes ꝓpter timo-
rem mundi infirmant qꝛ vacil-
lant: ſz timor dei facit fortes: qꝛ
vt Eccle. 34. Qui timet dominũ
nihil trepidabit. Et iõ ſubditur
(ſpes eius eſt firmamentuz.) Et
hic vſq; ad hoc firmat quouſq;
manifeſtet ei teſtamentũ ſuum
i. ſuam promiſſionẽ. Hoc ḡ teſta-
mentuz eſt vel promiſſio quam
facit de aduentu chriſti: qui qui
dem aduentus manifeſtatus eſt
ſimeoni timorato. Uel ꝓmiſſio
de vita eterna. Jo. 14. Ego dili-
gam eum ⁊ manifeſtabo ei me-
ipſum. Hiero. habet ſic. (Secre-
tum dñi timentibus eum: fedus
illius manifeſtabitur illi.) Pro-
miſſio enim vite eterne eſt in ſe-
creto: vt dicitur Iſa. 64. Oculus
non vidit deus abſq; te que pre
paraſti diligentibus te. Et hoc
datur (timentibus eũ.) ps. Quã
magna multi. dul. tue dñe quaz
abſcondiſti timẽtibus te. Et hoc
ſecretum eſt fedus qđ promiſit
timentibus eum. Mala. 4. Uo-
bis timentibus nomen meũ orie
tur ſol iuſtitie.

¶ Oculi mei ſemper ad do-
minum: quoniam ipſe euel-
let de laqueo pedes meos.
Reſpice in me et miſerere
mei: quia vnicus et pauper
ſum ego.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Supra ꝑs poſuit fiduciã cõ-
ceptã ex diuina miſericordia. et
ad hoc etiã alios inuitauit. hic
eñ iterato ex ꝯcepta fiducia cõ
tinuat orationem. Et circa hoc
duo facit. Primo ꝑmittit ꝑpara
tionẽ ad orãdũ. Eccl. 18. Añ ora
tionẽ prepara animã tuã. 2° po
nit ipſam orationẽ ibi (Reſpice)
Circa iſtã aũt ptẽ duo facit. Pri
mo ponit orationez in qua orat
pro ſe. 2° ex pte inimicoꝝ ibi (Re
ſpice inimicos meos.) Circa pri
mũ tria facit. Primo petit miſe-
ricordiã. 2° aſſignat rõ miſeren
di ibi (Tribulationẽ) Prepara-
tio oratiõis eſt eleuatio mentis
in deũ. vñ (Oculi. ſ. cordis. Eph.
1. Illuminatos hñe oculos cor-
dis nr̃i. Iſti oculi. ſ. intellectus ⁊
fidei dicunt ſpecialiter eẽ ad do
minũ. ꝑs. Ad te ſleuaui oculos
meos ⁊c. Et hoc ꝓpter fiduciaz
cõceptam (Quoniã ipſe euellet
de laqueo pedes meos.) Eccl. 9
Neſcit hõ finẽ ſuũ: ſed ſicut pi-
ſces capiunt hamo: ⁊ aues la-
queo: ſic homines a diabolo tẽ
pore malo. hec mala ſunt occa-
ſiones peccati. Et qñ hõ cadit
in pctm̃ tunc ligat laqueo affe-
ctus eius ꝗ dicit pctm̃ hominis
hũc laqueũ ſoluit ſolus deꝰ. ꝑs.
Laqueus cõtritus eſt ⁊ nos libe
rati ſumus. Et quo? Adiutoriuz
noſtrũ in nomine domini. ¶ Cõ
ſequẽter petit miſericordiã: ⁊ iõ
dicit (Reſpice in me ⁊ miſerere
mei.) Auertere videt oculos cũ
nõ impẽdit effectũ miſericordie
ſue: ſed reſpicit cũ impendit. vñ
ad aſpectũ chriſti petrus fleuit
Luc. 22. Sic dicit (Reſpice i me
⁊ miſerere mei.) Sap. 4. Miſeri
cordia eſt in ſctõs eiꝰ. ¶ Hic po
nit rõ q̃re miſericordia indiget.
qr (vnicꝰ.) hoc vno mõ intelligit
ſic. qr ꝗ nõ hz ſubſidiũ in ſe: opz
vt reuertat ad deũ. ꝑs. Auxiliũ
meũ a dño. Hñt eñ hoies du-
plex ſubſidiũ in mũdo. vnũ ami
coꝝ. aliud rerũ. ſed hic neutruz
hz: qr nõ amicoꝝ. vñ dicit (quia
vnicus.) i. ſolitariꝰ abſq; adiuto
rio ꝓpinquoꝝ ⁊ amicoꝝ. Eccle.
51. Reſpiciẽs erã adiutoriũ ho-
minũ ⁊ nõ erat. Itẽ non rerũ. qr
(pauper. ꝑs. Pauper ſum ego ⁊
in laboribꝰ a iuuẽtute mea Uel
aliter. Duo requirunt ad hoc q;
hõ iunet a deo. Primo q totа-
liter cor ſuuz tendat ad deũ. ꝑs.
Unã petij a dño: hanc requiraz
vt inhabitẽ in domo dñi oibus
diebꝰ vite mee. Luce. 10. Porro
vnũ eſt neceſſariũ. Et hoc qd di
cit (qr vnicus.) i. in vnũ intendo
2° q ſit cõtẽptor rerũ mũdana-
rũ alias nõ eſt vnicus: nec place
ret deo tãtũ. iõ dicit (qr pauper
ſuz.) i. ꝯtemno omnia ꝓpter te.

Mortales i mũdo duplex ſortiũtur ſubſidiuz

¶ Tribulatiões cordis mei
multiplicate ſunt de neceſſi
tatibus meis erue me. Uide
humilitatem meam ⁊ labo-
rem meũ: et dimitte vniuer-
ſa delicta mea.

duplex pena.

¶ Hic ponit tria pertinẽtia ad
miſeriã. duo videlicet pertinen
tia ad penam. tertiuz pertinens
ad culpã. Eſt aũt duplex pena.
Una eſt ex neceſſitate inflicta.
Alia voluntarie aſſumpta. Pe-
ne inflicte hñt duo. qr affligunt.
interiꝰ cor ⁊ exteriꝰ cogũt corpꝰ.
¶ Quantũ ad primũ dicit (Tri
bulationes cordis mei multipli
cate ſunt.) i. ex diuerſis rebus in
multis tribulationibꝰ que eue
niunt. Perueniunt tribulatiões
vſq; ad cor: ſicut tribuli pungẽ-
tes. Tre. 1. Multi gemitꝰ mei: ⁊
cor meũ merens. ¶ Quantũ ad
2ᵐ dicit (de neceſſitatibꝰ meis eri
pe me.) Tribulatiões vocat ne
ceſſitates iquãtũ ſũt vtiles tribu
lationes vt dicit Ro. 5. Tribula
tio patientiã operat: patiẽtia ꝓ
bationẽ: ꝓbatio aũt ſpem: ſpes
aũt nõ cõfundit Iac. 1. Patiẽtia
opus perfectũ hz. Glo. Patiẽtia
nõ vincit: perfectus ꝓbat. Et iõ
ſunt vtiles inquantũ humiliãt.
Ro. 5. Nõ ſoluz aũt tribulamur
ſed gloriamur in tribulatiõibꝰ
⁊c. Uel tribulatiões dicunt pe-
nurie. Deut. 8 Afflixit te penu-
ria. ſicut dicit Ro. 17. Neceſſita
tibus cõmunicãtes. Uel pp vio
lentiã que eſt neceſſitas quedã
Pena aũt aſſumpta interius eſt
humilitas ſpiritꝰ corã deo. Uñ
dicit (vide.) i. cõſidera humilita
tẽ meã. Luc. 1. Reſpexit humili-
tatẽ ancille ſue. Itẽ eſt etiã hu-
militas exteriꝰ manifeſta q̄ eſt
quidã labor vide dicit (et labo-
rem meum) ꝑs. In labore homi
num non ſunt ⁊c. De bonis
holbꝰ dr Sap. 3. Bonoruz labo
rũ glorioſus eſt fructꝰ. De cul-
pa dicit (dimitte oia pctã mea.)
Eccle. 34. Deprecãti tibi pecca
ta ſoluunt. ¶ Et nota q per tria
ꝯſequit ꝗs remiſſionẽ pctõꝝ. ſ.
per tribulatiões que remiſſionẽ
pctõꝝ operant. ſi patiẽter portã
tur. Tho. 3. In tpe tribulatiõis
pctã dimittis: ⁊ poſt tẽpeſtatem
trãquillũ facis. ⁊ poſt lachryma
tionẽ ⁊ fletũ exultationẽ infun-
dis. Itẽ per humilitatẽ. 3. Reg.
21: Quia humiliatꝰ eſt achab co
rã me nõ inducã malũ in diebꝰ
eius. ꝑs. Cor contrituz ⁊ humi-
liatũ ⁊c. Itẽ per laborem. Deu
tero. 26. Reſpexit humilitatem
noſtrã ⁊ laborẽ ⁊ anguſtias: et
eduxit nos de egypto in manu
forti. Et iõ dicit (dimitte ⁊c.)

Ex tribꝰ ꝯſeqmur pctõꝝ remiſſionẽ.

¶ Reſpice inimicos meos
qm̃ multiplicati ſunt: ⁊ odio
iniquo oderunt me.

¶ Hic orat petẽs auxiliuz cõtra
aduerſarios. Et primo inducit
deũ ad cõſideranduz inimicos.
ſcdo petit auxiliũ cõtra eos ibi
(Cuſtodi.) tertio aſſignat rõnẽ
ibi (Non erubeſcã (Dicit ꝗ (Re-
ſpice.) oculo miſericordie. (inimi
cos meos.) vt miſerearis eoꝝ: ⁊
ꝯuertas eos. Matth. 5. Orate ꝓ
perſequẽtibꝰ ⁊ calũniantibꝰ vos.
Prouer. 16. Cum placuerit dño
via eiꝰ inimicos quoq; eiꝰ ꝯuer
tet ad pacẽ. Et hoc peto orãdo:
qr tũc habebo pacẽ. (Qm̃ multi
plicati ſunt.) ꝑs. Multiplicati
ſunt ꝗ perſequunt me ⁊ tribulãt
me. (⁊ odio iniquo oderũt me.)
Eſt autẽ duplex odiũ. Primum
odiũ eſt bonũ qñ quis odit pec-
catũ ſiue pctõrẽ ꝓpter culpã. ꝑs
Perfecto odio oderã illos. Itez
eſt odiuz iniquum quãdo quis
odit naturã vel iuſtitiã. iõ dicit
(et odio iniquo oderunt me.) i.
iniuſto et ſine cauſa. Io. 15. Ut
impleatur ſermo ꝗ in lege eorũ
ſcriptus eſt: Quia odio habue-
runt me gratis.

Odiũ duplex

¶ Cuſtodi animã meam et
erue me: non erubeſcã quo-
niã ſperaui in te. Innocen-
tes et recti adheſerũt mihi
qr ſuſtinui te.

¶ Hic petit auxiliũ cõtra inimi
cos: quia multi ſunt ⁊ iniqui. iõ
petit duplex auxilium. Pri° vt
cuſtodiat eum in perſecutioni

Universidad de Deusto Biblioteca

bus ne preualeāt tēporaliter vl'
ſpūaliter vel vt cuſtodia cum vt
nō corruat in pctm̄. 2° vt liberet
eū a malis. vñ dicit (⁊ erue me. ſ.
a malis totalr vt abūdantia in
patria perfruat. Prouer. 11. Nō
ponit cū dicit (Non erubeſcā) qꝛ
ſi nō liberes ⁊ cuſtodias veniaꝫ
in cōfuſionē. Et hoc nō debet eē
(qꝛ ſperaui in te.) Dan. 3. Non
eſt ꝯfuſio cōfidentib⁹ in te. Alia
rō qꝛ innitūtur mihi amici tui.
Aliqñ de⁹ aliquē liberat nō pp
ppria merita: ſed ne amici dei
pereant cū eo: cui innitunt cum
dicit (Innocētes ⁊ recti adheſe-
innocē runt mihi.) Innocentes dicunt
tes q. qui declināt a malo recti q ope
recti q rant bonū. Eccle. 33. Oē animal
diligit ſibi ſimile Et q̄re? (qꝛ ſu
ſtinui te.) i. qꝛ ſperaui in te. p̄s.
Confortet cor tuū ⁊ ſuſtine dñꝫ
Hieronym⁹ habet (Simplicitas
⁊ veritas.

Libera deus iſrael: ex om
nibus tribulatiōibus ſuis.

Hic ponit p̄s petitionem pro
toto populo. vnde dicit (Libera
de⁹ iſrael.) i. populū illū: vl' eos
quos predeſtinaſti ad hoc vt vi
deāt deū. (ex oib⁹ tribulatiōib⁹
ſuis.) Et hoc eſt perfecte in pr̄ia
qñ cōplebit illud Apoc. 21. Ab-
ſterget de⁹ oēm lachrymaꝫ ab
oculis eoꝝ: ⁊ iā nō erit vltra ne
qꝫ luctus neqꝫ clamor ⁊c.

Pſalmus dauid. xxv.

IUdica me dñe qm̄
ego in innocentia
mea ingreſſus ſuꝫ
⁊ in domino ſpe-
rans non infirmabor. Pro-
ba me domine ⁊ tenta: me
vre renes meos ⁊ cor meuꝫ.

Supra p̄s ppoſuit orō
nē cōtra tribula
tiones. hic aūt vt ſua oratio ſit
acceptior ppponit ſuam iuſticiā
Titulus plan⁹ eſt qꝛ nō eſt no-
uus. Circa hoc ergo p̄s duo fa-
cit: primo p̄mittit in gñali totā in
tentionē. 2. exponit cā in ſpe-
ciali ibi. (Nō ſedi cuꝫ conſilio.)
Circa p̄m tria facit. p°. petit iu-
diciū. 2° allegat iuſtitiā ibi (Qm̄
ego.) 3° excuſat preſumptioneꝫ.
qñ miſericordia.) dauid aūt ex p
ſona ſua vel iuſti vidēs ſe cō-
mixtū inter pctōres loco: ⁊ ſi nō
merito petit ab eis diſcerni. Vñ
dicit (Domine iudica.) i. diſcer-
ne me ab eis.

Sed contra Non intres Qō.
in iudiciū cū ſeruo tuo: quoniā
non iuſtificabit in cōſpectu tuo
omnis viuens.

Reſpondeo dicēdū Solo
ꝙ du- duplex
plex eſt iudiciū. ſ. ſeueritatis ⁊ di iudiciū
ſtrictionis. Et hoc iudiciū nō pe
tit: qꝛ nullus poſſet ferre. Aliud
eſt iudiciū miſericordie ⁊ diſcuſ
ſiōis: ⁊ hoc petit Hie. 10. Corri
pe me dñe. verūtñ in iudicio ⁊ nō
in furore. ſ. ſeueritatis. Et ppo-
nit innocentiā: ⁊ iō dicit (Qm̄ in
greſſus ſuꝫ in innocētia mea.) i.
pceſſus ſum in innocentia mea.
Vel (ingreſſus ſum.) qꝛ vita nr̄a
eſt quidā pgreſſus. Prouerb. 4.
Ducā te per ſemitā equitatis:
quā cū ingreſſus fueris ⁊c. Et
hoc in innocētia mea quā ppo-
no ſeruare. Job. 2. Saluabitur
innocēs: ⁊ ſaluabit imūditia ma
nuū ſuarum. non infirmabor.)
Hieronim⁹ habet (nō deficiā.) ſ.
in hac innocentia ſeruāda Job.
27. Donec deficiā nō recedā ab

ea. ⁊ hoc faciā nō in virib⁹ meis
ſed confidētia diuini auxilij. qꝛ
(in dño ſperans nō infirmabor)
Mach. 2. Oēs q ſperant in euꝫ
non infirmantur.

Qō. Sed contra hoc vr̄ eē pre
ſumptionis. Job. 9. Si iuſtifica
re me voluero os meū condem
nabit me.

Solo. Reſpōdeo dicendū ꝙ allegatio
innocentie pōt quādoqꝫ pcede
re ex ſuperbia: quādo. ſ. aliquis
attribuit eam ſibi. ⁊ hoc eſt ma
lū. Qñqꝫ ex diuina miſericordia
⁊ hoc eſt bonū: ⁊ iō ſubdit (Qm̄
miſericordia tua.) ſed vñ ſcis ꝙ
tu ſis innocēs? (dñe. Proba.) tu
hoc. Et ponit tria. ſ. pbationeꝫ:
tribulationē. ⁊ tentationē. Se-
cundū ſequit ex primo: tertiū ex
ſcđo. Dicit ergo (Dñe proba me
tu.) nō vt ſcias aliq̄d ex hoc de
me: ſꝫ vt alijs oñdas. Probat āt
aliq̄s optime per tentationem q̄
eſt ſumptio experimēti. Tenta-
tio eſt acceptio experimēti d̄ eo
qđ quis neſcit. Probatio v̄o eſt
eius qđ ſcit virtutis manifeſta-
tio. Et iō dicit (Tenta me.) ſ. ad
hoc vt pbatus appareā mihi et
alijs. Nō em̄ tentat de⁹ ad ma-
lū. Jaco. 1. Deus em̄ intemtator
maloꝝ eſt. Sed dicit tētare qñ
aliqua ex difficultate imēſa oſtē
dunt. Hec aūt tētatio fit p ignē
vt dicit Sap. 3. Tanqꝫ auruꝫ in
fornace probauit illos. Et ideo
dicit (vre renes meos ⁊ cor meū)
i. immitte tribulationes per quas
pateat: quid ſit in corde ⁊ reni-
bus meis. Cordi attribuit cogi
tatio: renib⁹ delectatio. Et hoc
apparet per tribulationes: quia
qui delectant in terrenis multū

cōmouent quando perdunt: ea
ſed non illi qui non delectātur.
Vel pōt referri ad ignem ſanct
ſpiritus. Luce. 12. Ignē veni mit
tere in terram. q. d. Ne deficiam
in tribulationibus: adhibe au-
xilium mitte ignem qui exurat
quicq̄d carnalitatis eſt in dele-
lectationibus meis ⁊ vanitatib⁹
in cogitatione.

Quoniam miſericordia
tua ante oculos meos eſt:
et cōplacui in veritate tua.

Hic excuſat ſe dupliciter de
hoc quod petit ſe tentari. Pri-
mo ex ſua cogitatiōe: quia cogi
tat dei miſericordiam cum dicit
(Quoniā miſericordia ⁊c.) q. d.
Ideo peto tētari qꝛ cōfido in mi
ſericordia tua que ſemp facit p
uentū. Iſa. 63. Miſerationū do
mini recordabor laudē domini
ſup oib⁹ q̄ reddiderit mihi dñs.
Itē ex amore iuſtitie. (Et cōpla
cui in v̄itate tua.) i. ſi punis me
ppter pctā placet mihi ſi tētor:
ſcio ꝙ remunerabis.

Non ſedi cū conſilio vani
tatis: ⁊ cum iniqua gerenti-
bus nō introibo. Odiui ec-
cleſiam malingnātiū: ⁊ cum
impijs non ſedebo.

Hic explicat in ſpeciali inten
tionē ſuam. Et primo ponit ſuā
innocentiam. ſcđo ponit petitio
neꝫ ibi (Ne perdas cum impijs
deus.) Oſtendit ergo innocen-
ciam ſuam. Et primo per receſ-
ſum a malis ſcđo per acceſſum
ad bonū ibi (Lauabo.) Eſt autē
triplex gen⁹ maloꝝ ſm̄ tria pec
cata. Aut em̄ ē pctm̄ ꝯ deū. aut triplex
cōtra pximū: aut ꝯ ſe. Cōtra ſe pctm̄.
aūt ſunt vanitatis pctā: q b⁹ hō

Universidad de Deusto Biblioteca

vane delectaſ in terrenis: et de
his dicit.(Nõ ſedi cuz ↄcilio va-
nitatis.)q.d.quin in aliquo fue-
rim cũ eis: qꝛ nõ põt fieri q̃n hõ
vane aliq̃n nõ delecteſ in terre-
nis. Sʒ dicit.(Nõ ſedi.) Tho.3.
Nunq̃ȝ cũ ludẽtibus miſcui me:
neqȝ his q̇ in leuitate ambulant
participẽ me prebui. Peccata q̃
ſunt ꝯ ꝓximũ ſunt peccata q̃ ope
re generanſ: vñ dicit (⁊ cum ini-
qua gerẽtibus nõ introibo.) i.nõ
ſolũ nõ ſedi ⁊c.ſʒ nec introiui.i.
nullo mõ cũ eis miſcui Prouer.
1. Fili ſi te lactauerint pctõres
ne ambules cũ eis. Item cogitã
tur p̄dicta peccata corde: vñ di-
cit.(Odiui eccliaȝ malignãtiũ.)
i.ↄgregationẽ malignantiũ.p̄s.
Iniquos odio habui.i.culpaȝ ⁊
iniquitatẽ. tertio ponit peccatũ
cõtra deũ:⁊ hec eſt impietas. Et
iõ dicit (⁊ cuȝ impijs.i.hereticis
⁊ ſciſmaticis.(nõ ſedebo.) i.eoꝝ
doctrinis non cõicabo .Heb.13.
Doctrinis varijs et peregrinis
nolite abduci.

Cõtra e.

Cõtra proximum.

Cõtra deum.

Lauabo inter innocentes manus meas: ⁊ circundabo altare tuũ dñe. Ut audiã vocem laudis: ⁊ enarrem vniuerſa mirabilia tua.

Supra p̄s oſtẽdit innocentiaȝ
ſuaȝ ꝑ hoc ꝙ ſeparabat ſe a ma
lis. hic aũt oſtendit eaȝ per hoc
ꝙ applicat ſe bonis: et qꝛ bona
quoꝛuȝ applicatio nos facit iu-
ſtos:ſunt diuina bona: ⁊ iõ dicit
ſuam applicationẽ ad ea.Circa
hoc duo facit. Primo ponit ſtu-
dium ſuũ.ſcdo affectũ ibi.(Dñe
dilexi decoꝛẽ domus tue.(Circa
primuȝ tria facit.Primo ꝓponit
ſuam diſpoſitionẽ ad diuinũ cul
tum. ſcdo ponit ip̄m cultũ diui-
num ibi.(Circũdabo.) tertio fru
ctum ibi (vt audiã vocẽ laudis.)
Diſpoſitio fit per puritatẽ ⁊ in-
nocentiã.p̄s. Dñe quis habita-
bit in tabernaculo tuo ⁊c. Inno
cẽs manibus ⁊ mũdo coꝛde. Et
iõ vt purus accedat agit de puri
tate. Dicit ḡ.(Lauabo inter in-
nocentes manus meas.i. opera
mea q̃ principalr lauanſ a deo:
per gratiã quã infundit.p̄s.Am
plius laua me dñe ab iniquitate
mea ⁊c.Iteȝ lauanſ a nobis per
penitentiã.Iſa.1.Lauamini mũ
di eſtote ⁊c.(Lauabo.)ḡ.i.peni-
tentiam adhibebo vt lauenſ.Et
hoc(inter innocẽtes.)qꝛ ex cõui-
ctu mores foꝛmanſ.p̄s.Cũ inno-
cẽte innocẽs eris ⁊c.Et ſic lotus
accedo ad cultũ diuinũ.(⁊ circũ-
dabo altare tuũ dñe.)Hic ponit
de altare materiali ⁊ dicit (circũ
dabo altare tuũ dñe.)qꝛ vel oꝛat
vel ſtat iuxta.Ecc.50.De ſimeo
ne ſacerdote magno ipſe ſtans
iuxta arã.Et iõ ſacerdos q̃n ac-
cedit ad ſacrm dic̃.(Lauabo ⁊c.)
Uel põt intelligi de altari ſpũa-
li.Altare ẽ in tẽplo.⁊ ſicut ẽ tri-
plex templũ:ita ẽ triplex altare.
Primũ ẽ vir iuſtus.2.Coꝛ.6.Ne
ſcitis qꝛ mẽbra veſtra tẽplũ ſunt
ſpũs ſancti.Huius tẽpli altare ẽ
coꝛ.Leuit.6. Ignis.ſ.charitatis
in altari.i.in coꝛde ſemper arde
bit.Hoc altare debemus circun-
dare vł iuxta ſtare.i.oꝛnare ſem
per redeũdo ad xp̄m.Prouer.4.
Omni cuſtodia ſerua coꝛ tuum:
q̃m ab ipſo ꝓcedit.Aliud tẽpluȝ
eſt eccłia: ⁊ huius tẽpli altare ẽ
xp̄s.Heb. vlti. Habemus altare
de quo edere nõ h̃nt poteſtateȝ
qui tabernaculo deſeruiũt.Uel
fides.Et hoc debemus circũda-
re:vt toto coꝛde ſimus circa ip̄ȝ.

Diſpõ fit per puritatẽ ⁊ innocentiam.

Altare ſpirituale triplex ⁊ tẽpluȝ triplex

tertiũ tẽpluȝ eſt ipſe deus.Apo.
21. Tẽpluȝ vidi in ea:dñs deus
oĩpotens tẽplũ illius ẽ ⁊ agnus.
Et huius altare eſt mĩa dei. Et
hoc circũdare debemus deſide-
rio mentis.p̄s.Suauis dñs vni
uerſis: ⁊ miſeratiões eius ſuper
oĩa opera eius. Cõſequenter
oſtendit fructũ.⁊ ẽ duplex fruct⁹
ſ.audire ⁊ enarrare:vñ dicit (vt
audiã voceȝ laudis.) Et hoc ad
litterã circa altare materiale:qꝛ
hoc ſacrificiũ eſt maxime deo ac
ceptum.p̄s.Sacrificium laudis
honoꝛificabit me.Item laudem
quaȝ ſpũs ſanctus loquiſ in no-
bis.p̄s.Audiam quid loquaſ in
me dñs deus.Item in celo.Iſa.
35.Gaudiũ ⁊ letitiã ⁊c.Uel (au-
diam vocẽ laudis.)i.xp̄i me lau
dãtis:⁊ hoc erit in iudicio q̃n di
cet.Eſuriui ⁊c. Matth.25. Sed
Apoc̃.vlt.dꝛ.Qui audit dicat ve
ni.Uñ ad hoc audiuim⁹ vt alijs
dicamus. Iſa.21. Que audiui a
dño exercituũ deo iſrael: annun
ciaui vobis . Et ideo ſubdit (vt
enarrẽ vniuerſa mirabilia tua.)
Eccle.42.Nõne deus fecit enar
rare ſanctos ſuos. Et dicit (oĩa
mirabilia.) quantũ ad affectum
ſiue conatũ:nõ q̃tuȝ ad effectũ:
qꝛ ipſe eſt maioꝛ omni laude.

Domine dilexi decoꝛẽ domus tue:⁊ locum habitationis gloꝛie tue.

Hic oſtendit affectũ quem hȝ
ad cultum diuinũ:⁊ ꝙ ſit conue-
niens debet eẽ affectus amoꝛis.
Propter qđ dicit.(Dñe dilexi de
coꝛem domus tue.) Dio. Bonũ
⁊ pulchꝛuȝ eſt oĩbus diligibile.
Unde oĩs hõ amat pulchꝛũ:car
nales amant pulchꝛuȝ carnale:
ſpũales amãt pulchꝛũ ſpũale:et
hec eſt pulchꝛitudo domus dei.
Nume.24.Quã pulchꝛa taber-
nacula tua iacob:⁊ tentoꝛia tua
iſrł:vt valles nemoꝛoſe:vt hoꝛti
iuxta fluuios irrigui:vt taberna
cula que fixit dñs. Hec aũt pul-
chꝛitudo eſt bonoꝝ operum vel
diuinoꝝ munerũ vel ipſoꝝ ſan-
ctoꝛũ:qꝛ oĩa hec ſunt quaſi q̇daȝ
decoꝛ domus dei. Hec ḡ omnia
ego dilexi vt me facerent aptuȝ
ad decoꝛẽ domus dei.Sic ergo
oſtenditur affectus:qꝛ dilectio ⁊
pulchꝛitudo vt decoꝛ.Sȝ dicẽdũ
eſt:hic decoꝛ certe eſt ex habita-
tione dei:ſicut domus nõ ẽ pul-
chꝛa niſi inhabitetur : vñ me di-
lexi vt in me habites:vel patriã
dilexi vt ibi habitẽ:vel in eã ten
dam.Et iõ dicit (⁊ locuȝ habita
tionis gloꝛie tue.) vt pꝛo eodem
i.bona opera:dona dei:⁊ ipſi ſan
cti ſunt decoꝛ domus dei inquã
tum relucet in eis gratia diuina
que pulchꝛificat ſicut lux : ſicut
dicit Ambꝛoſius:ꝙ ſine luce oĩa
ſunt turpia.Eze.17.Ingreſſa eſt
gloꝛia domini poꝛtam.

Spũales affiũtur ſpũali pulcritudine

Ne perdas cũ impijs de⁹ animã meã: ⁊ cum viris ſanguinum vitã meã. In quoꝛũ manibus iniquitates ſunt; dextera coꝝ repleta ẽ muneribus. Ego aũt in innocẽtia mea ingreſſus ſum: redime me ⁊ miſerere mei.

Hic explicat petitionẽ iudicij
qđ petijt: ⁊ exponit quale iudi-
ciuȝ petijt. Et petit duo. Primo
petit ſeparari a malis que poſ-
ſent euenire in futuro.ſecũdo a
malis que in preſenti patiſ ibi.
(redime.) Primo ḡ ponit petitio
nem. Ubi ſciendũ eſt ꝙ duobus

Universidad de Deusto Biblioteca

generibus hominū ſeruatur pena a deo. ſ. illis qui ſunt impij ſiue peccatores ꝯ deum. Eze. 18. Impietas impij erit ſuper eum. Et iō dicit. (Ne perdas ⁊c.) q. d. Si hic affligor ⁊ patior terrena mala cum impijs: tñ ne perdas animam meā cum eis. Item ſeruatur pena impijs cōtra proximuz: iō dicit (⁊ cum viris ſanguinū vitā meam.) ps. Uiri ſanguinū ⁊ doloſi. hij cōputantur oēs qui contra proximū offendunt quocūq modo. Eſt autē triplex ſanguis. Unus qui cauſatur ex cibo ⁊ potu. vñ cibus ⁊ potus dicitur ſanguis pauperū. Eccle. 34. Panis egentiū vita pauperis eſt: qui defraudat illum hō ſanguinis ē. Secundus eſt ſanguis hominis ⁊ hunc effundit homicida. Tertius eſt ſanguis ſeminis ad ſpeciem ꝯſeruandā: ⁊ tunc effundit fornicator: qꝛ cā prolis non agit. (In quorum manibus iniquitates ſunt.) q. d. ideo hoc peto. ſ. vt ſeparer ab his tunc: qꝛ nunc ſeparatus ſum in ꝯuerſatione ⁊ vita qꝛ in eorū manibus iniquitates ſunt. ſ. ſunt valde proni ad malum. Prouer. 1. Pedes eoꝝ ad maluz currunt: ⁊ feſtināt vt effundant ſanguinē. Iſa. 59. Opera iniquitatis in manibus eorū. Item eſt inclinatio affectus eoꝝ ad mundana. vnde dixit. (dextera eorum repleta eſt muneribus.) Job. 15. Ignis deuorabit tabernacula eorū: qui munera libenter accipiunt. Uel (dextera eorū repleta eſt muneribus.) q. d. Lz ipſi ſint iniqui: tñ das eis tēporalia: ⁊ in his cōſiſtit merces eorum. Matth. 6. Receperūt mercedem ſuā. Cōſequēter deſcribit ſe dicēs. (Ego aūt in innocētia mea ingreſſus ſum.) q. d. hoc peto vt ſicut illis preparas mala: ita prepares mihi bona: ſicut dicit ps. Non priuabis eos qui ambulant in innocētia. Cōſequenter petit vt liberet a malis preſentibus. Mala q̄ ſunt homini duplicia poſſunt eſſe: quia vel ſunt mala exteriora: ⁊ ab his petit redimi. vñ dicit (redime me.) vt ſeruum malorū me prementium. Uel de redemptiōe humani generis. Uel ſunt mala interiora: ⁊ ab his petit liberari. vñ dicit. (Miſerere mei.) qꝛ miſeria proprie reſpicit maluz interius. Prouer. 14. Miſeros facit populos peccatum.

Sanguis triplex.

Pes enim meus ſtetit in directo: in eccleſijs benedicam te domine.

Hic ponitur ratio quare hoc petit: ⁊ eſt duplex. Una ē de preterito que ē rectitudo vite: vnde dicit. (Pes meus.) i. affectus meus vel proceſſus meus. (ſtetit in directo.) Item de futuro propono tibi ſemper ſeruire. vnde dicit (in eccleſijs benedicā te domine.) i. coram multis. ps. Annūciaui iuſtitiam tuam in eccleſia magna. Et dicit pluraliter ꝓpter multitudinem particulariū eccleſiaꝝ vt dicitur Apoca. 3.

Primi nocturni finis.

Diui Thome Aquinatis ordinis p̄dicatorū doctoris Angelici In ſcdm nocturnū Expoſitio Incipit.

In finem pſalmus dauid priuſq̄ liniretur. xxvj.

DOminus illuminatio mea ⁊ ſalus mea: quē timebo. Dominus protector vite mee: a quo trepidabo. Dum appropriāt ſuper me nocentes: vt edant carnes meas. Qui tribulant me inimici mei ipſi infirmati ſunt ⁊ ceciderunt.

Premiſſa oratione hic ps ꝯñter dicit fiduciā de oratione cōceptā. Et circa hoc duo facit. Primo ponit fiduciā conceptā. ſcdo iterato orat vt nō deficiat in ſua fiducia ibi. (Ad te dñe.) Titulus. (In finem ps priuſq̄ liniretur.) Notandū eſt q̄ ſicut glo latius dicit Dauid tribus vicibus fuit inunctus in regē: primo a ſamuele. 1. Reg. 16. Et tūc non fuit rex: ſꝫ habuit ſignū regni. Tulit ſamuel cornu olei ⁊ vnxit eū in medio fratrū ⁊c. Et tūc directus eſt ſpūs dñi in dauid: qꝛ extunc fuit ꝓpheta ſm hiero. ⁊ Joſephum. ſcdo in ebron. 2. Reg. 2. Uenerūt viri iuda ⁊ vnxerūt dauid in regem ſuper domū iuda. tertio occiſo iiboſeth filio ſaul regnauit ſuper totuz iſrael. 2. Reg. 8. Hee due inunctiones cōputabantur ꝓ vna: qꝛ vtraq̄ fuit pro actuali dignitate regni adipiſcenda. In prima paſſus eſt perſecutionē a ſaule: ſed poſt ſecundā ⁊ tertiaz regnauit in pace.

Titulus.

Qō.

Sed cōtra de Abſalone.

Solō.

Reſpōdeo dicendū q̄ nō eſt paſſus pſecutionē ab extraneis: ſed ab abſalone ⁊ ſiba. ⁊ iō fecit hūc pſalmū an̄ ſcdam inunctionem. Melius tñ vr̄ vt referantur ad xp̄m due vnctiones in nouo teſtamēto. ſ. regis ⁊ ſacerdotis. Et chriſtus fuit vnctus oleo ſpūs ſancti. ps. Unxit te deus ⁊c. in regē ⁊ ſacerdotē. Et hec vnctio deriuatur vſq̄ ad nos. ps. Sicut vnguentuz in capite qđ deſcēdit in barbā barbā aaron. Jo. 1. De plenitudine eius oēs accepimus. Primo ergo vngimur ſacerdotali vnctiōe in figura futuri regni. Erimus eñ reges, ⁊ liberi. Et qꝛ adhuc patimur hoſtes: poſtea vngimur duplex actuali grãa. ſ. ſtola glie aīe ⁊ corporis. Chriſtus aūt p̄mo fuit vnctus vnctione grē: poſtea glie. Diuiditur ergo ps iſte in tres ptes. In prima ponit fiduciaz de deo cōceptā. in ſcda oſtendit deſiderium ex fiducia ꝯceptū ibi. (Unā petij.) Tertio ponit deſiderij īpletionē ibi. (Exaudi dñe.) Circa primū tria facit. Primo cōmemorat bñficia ſibi a deo preſtita ꝓpter q̄ nō timet ſꝫ ſecurus eſt. ſcdo ꝯmemorat impedimēta parata hoſtibus a deo ibi. (Duz appropriāt.) tertio oſtēdit fiduciaz quā hꝫ a deo ibi. (Si cōſiſtant.) Notādū aūt q̄ ad timendū cōcitatur, qñ aliqñ ex interiori cā: qñq̄ ex exteriori cā. Primo ergo ponit auxiliū ꝯ primā cām. ſcdo ꝯ ſecundā ibi. (Dñs protector.) Eſt aūt duplex cā intrinſeca. timoris ignorantia ⁊ debilitas. vnde in tenebris magis timendū eſt. ſecunda cā timoris ē debilitas: et contra has eſt remedium a deo. Contra primuz eſt illuminatio: vñ dicit. (Dominus illuminatio mea.) Mich. 8. Cum ſedeo in te

Pſalmi diuiſio.

Universidad de Deusto Biblioteca

nebris dñs lux mea eſt. Contra
ſcdꝫ eſt ſalus:vñ ſequit̃.(⁊ ſalus
mea.)ps.In deo ſalutare meuꝫ
⁊ gloria mea deus auxilij mei ⁊
ſpes mea in deo ē.Et iõ oſtendit
fiduciã (quẽ timebo.)ſic illumi=
natus et ſic ſaluatus. Iſaie.51.
Quis tu vt timeas ab hoĩe mor
tali ⁊ a filio hoĩs: quaſi fenũ ſic
areſcet.Ro.8.Deus q̃ iuſtificat:
quis eſt qui condẽnet : ⁊ ſi deus
ꝓ nobis quis ꝯ nos.⁖Cã extrin
ſeca ē hõ qui aduerſat̃:ſꝫ adhuc
non eſt timendũ q: dñs opponit
ſe ſicut ſcutũ.vñ dicit(Dñs ꝓte
ctor vite mee.)Geñ.15.Ecce ꝓte
ctor tuus et merces tua magna
nimis.(Et iõ dicit (a quo trepi=
dabo.) A quo ſi ſumat̃ maſculi=
ne tũc ē ſenſus.(A quo.)ſ.a quo
hoĩe. Si neutraľr. a qua re. Et
ſic nihil eſt timendũ nec hõ nec
res aliqua.(Dũ appropiãt ſup
me nocẽtes.(Et q: poſſet dici ꝙ
deus ē illuminator etiã hoſtiũ :
iõ hoc remouẽs dicit:ꝙ deus ob
ſiſtit eis.Et p̃mo dicit eoꝝ cona=
tuꝫ.ſcdo ponit impedimentũ eis
ſuperueniens ibi (ipſi infirmati
ſunt ⁊c.) Circa primũ tria facit.
Primo p̃mittit p̃ſumptuoſuꝫ in=
ſultũ. ſcdo ꝑuerſuꝫ actuꝫ.tertio
malignũ effectũ.¶Quãtũ ad p̃=
muꝫ dicit.(Dũ appropiant ſup
me nocẽtes.)i.hñtes animũ nocẽ
di.(ſup me.)i.mihi ſe p̃ferentes.
Tre.1.Facti ſunt hoſtes eius in
capite.vſqꝫ añ faciẽ ⁊c.¶Quan
tuꝫ ad ſcdꝫ vt.ſ.grauiter affligãt
(vt edãt carnes meas.)i.carnalẽ
vitã.Prouer.1. Deglutiamꝰ euꝫ
ſicut infernus viuẽtẽ:⁊ integrũ:
Mich.3.Carnẽ ppli comederũt:
⁊ pellẽ eoꝝ deſup excoriauerũt.
Uel vt li vt teneat̃ ꝯſecutiue. vt
ſit ſenſus (Edãt carnes.)i.carna
litates meas:q: qñ mali ꝑſequũ
tur bonos aliud intẽdũt ipſi ma
li ſiue ipſi ꝑſecutores.ſ. offenſio
neꝫ corporalẽ: ⁊ ſm hoc ē prima
expõ. Aliud intẽdit deus hoc ꝑ=
mittẽs ſ.purgationẽ ab oĩ carna
litate: ⁊ ſic ſcda expõ.Et hoc mõ
dicit apľs Gaľ.5.Qui xp̃i ſunt :
carnẽ ſuã crucifixerũt cũ vitijs ⁊
cõcupiſcẽtijs.¶Quãtũ ad 3ᵐ di
cit (Qui tribulãt me inimici mei)
p̃s.Qui tribulant me exultabũt
ſi motus fuero. (Ipſi infirmati
ſunt.)q: nõ valuerũt implere ꝓ=
poſitũ (⁊ ceciderũt.) q: ſuperati
ſunt ⁊ abſorti.Hiere.20. Dñs tã
ꝗ̃ bellator fortis.idcirco q̃ perſe
quuntur cadent ⁊ infirmi erunt.

¶Si cõſiſtant aduerſuꝫ me
caſtra non timebit cor meũ.
Si exurgat aduerſuꝫ me pre
lium in hoc ego ſperabo.

¶Hõ dꝫ hr̃e ſecuritatẽ in duo=
bus:in p̃paratiõe maloꝝ.ſcdo i
eoꝝ paſſiõe ibi.(Exurgã.)Dicit
g̊.Dñs ſic ē illuminatio mea:q:
inimici cadũt corã me.Glo.(Si
cõſiſtãt aduerſuꝫ me caſtra.(Ca
ſtra ſunt vbi ſteterũt milites.(nõ
timebit cor meũ.)Quandiu hõ ē
in caſtris nõ pugnat: ſꝫ diſponit
⁊ ꝯſiliat̃ ad pugnãdũ. Per caſtra
intelligunt̃ ꝯſilia ⁊ ꝯiurationes
maloꝝ ꝯ aliquẽ.4.Reg.19.An=
gelus dñi ꝑcuſſit caſtra aſſyrioꝝ
Exo.14.Factũ ē in vigilia matu
tina: ⁊ ecce aſcẽdit dñs ſuper ca
ſtra ⁊ ꝑcuſſit ⁊c.(nõ timebit cor
meũ.)q: dñs mecuꝫ eſt.Job.17.
Pone me iuxͣ te:⁊ cuiuſuis manꝰ
pugnet ꝯ me.Sꝫ (ſi exurgat ad=
uerſuꝫ me p̃liũ.)i.ſi iaꝫ nõ inua
dãt me ⁊ p̃lient̃ ꝯ me ꝗ̃uis ſint
multi (in hoc ego ſperabo.)q: vt
dr.1.Mach.3.Nõ in multitudie

exercitus victoria belli:ſꝫ de celo=
lo fortitudo eſt. Eſt eñi ꝯſuetu=
do amicorũ iuuare amicos cum
impugnantur ab hoſtibꝰ.p̃s.Cõ
ſolatiões tue letificauerunt ani=
mam meam.

¶Unã petij a dño hãc req̊
rãt: vt inhabitẽ i domo dñi
oĩbꝰ diebus vite mee. Ut vi
deã voluntatem dñi. ⁊ viſitẽ
templum eius.

¶Supra p̃s poſuit fiduciam ex
orõne ꝯceptã hic aũt ponit deſi
deriũ qd̃ ex hac fiducia orit̃. Et
circa hoc duo facit. Prio ꝓpoĩt
dſideriũ.2° cãꝫ dſiderij aſſignat
ibi(Qm̃ abſcõdit me) Circa p̃ᵐ
tria facit.Prio deſcribit q̃litateꝫ
deſiderij.2° ipam rẽ deſideratã
ibi(vt inhabitẽ.) 3° intẽtionẽ fi=
nis ibi(vt videant voluntateꝫ.)
Deſiderij ergo q̃litas in duobꝰ
ꝯſiſtit.ſ.in vnitate ⁊ ſollicitudie
⁊ vtrũqꝫ ꝑtinet ad ꝑfectionẽ de
ſiderij.Perfectio eñi deſiderij de
pẽdet ex ꝑfectione cauſe ſue.ſ.
amoris.q̃ qñ eſt ꝑfectꝰ p̃mo con
gregat in vnũ oẽs vires.et mo=
uet eã in amatũ.Eſt eñi ſꝫ Au=
gu.põdus amãtis.Res aũt pon
deroſa ſine vacillatione tẽdit ad
vnũ:ſꝫ nõ ſic ſi res nõ eſt bñ põ=
deroſa.ſꝫ diuinꝰ amor facit totũ
hoĩem in deũ tẽdere ſine vacil=
latione.p̃s. Quid eñi mihi ē in
celo:⁊ a te q̃d volui ſup terraꝫ?
Grego.Uis amoris ſtudiũ mul
tiplicat inq̃ſitiõis. Hoc fecit an
na ꝓphetiſſa q̃ nõ diſcedebat de
plo ieiunijs ⁊ orõnibꝰ ſuiẽs die
ac nocte Et iõ dr Lu. 10. Porro
vnũ ē neciũ.vñ dicit(Unã petij.)
i.vnã rẽ vel vnã petitionẽ.3.reg.
3.Unã petitionẽ paruulam ego
dep̃cor a te:ne cõfundas faciem
meã.2° ſollicitat cũ ſit ſicut ſti=
mulꝰ ⁊ ignis amor.Cañ.8.Lãpa
des eiꝰ lãpades ignis.ſcdo Co.
5.Charitas dei viget nos.Uñ di
cit(hãc req̊rã.)Iſa.21.Si queri=
tis q̃rite.Matt.7.Querite et in
uenietis. ¶Conſequẽter ponit̃
res petita.vñ dicit (vt inhabiteꝫ
in domo dñi)Domꝰ dñi ſpũalis
eſt duplex:⁊ tertia eſt materialꝭ
ſ.eccľia in qua morari ſalutife=
rũ eſt.Ge.28.Nõ ē hic aliud niſi
domꝰ dei et porta celi.Nam i.ea
excitat̃ animꝰ hoĩs ad deuotio=
nẽ.Domꝰ ſpũalis dei eſt eccľia
militãs.p̃me.Thiñ.3. Ut ſcias
quõ opꝫ te cõuerſari i domo dei
q̃ eſt eccľia dei viui colũna ⁊ fũ=
damẽtũ veritatis.Alia eſt eccľia
triũphãs.ſcde Cor.5.Si terre=
ſtris domꝰ noſtra huiꝰ habitatio
nis diſſoluat̃ quã edificationem
ex deo habemꝰ domũ nõ manu=
factã ſꝫ eternã in celis.De vtra
ꝗ ergo põt hoc intelligi:q: hec
domꝰ via eſt ad illã et porta eiꝰ.
ps.Hec porta dñi iuſti intrabũt
ꝑ eã.Et iõ deſiderãdũ ē habita
re in hac domo.ſ.eccľia. Et hoc
(oĩbus diebꝰ vite mee)i.vſqꝫ in
finẽ.p̃s.Hec req̊es mea in ſclꝫ ſe
culi.hic habitabo qm̃ elegi eaꝫ.
Habitat aũt quis in domo mea
ꝑ fidẽ ⁊ charitatẽ ⁊ cõformitatẽ
bonorũ operum.p̃s. Qui habita=
re facis vniꝰ moris in domo.Et
laudabile eſt ꝙ ſemꝑ in ea habi
tet:⁊ nõ ſeꝑet̃ ab ea.Separatur
aũt hõ ab eccľia ꝑ pctm̃ ꝑ excõi
cationẽ et ꝑ ſciſma vel hereſim
Qui ergo vſqꝫ in finẽ habitat in
ea.i.in iſta eccľia habitabit in il
la in ꝑpetuũ.p̃s. Beati i habitant
in domo tua dñe. ¶ Hic ꝯñr po
nit̃ itẽtio vt.ſ.(vt videã vo.dñi.)
Et ponit duo.q:(vt videã volũ.

Deſi
deriuꝫ
ꝑſcm̃
quid
ꝑiat.

Domꝰ
dei tri
ꝑtita.

Per q̃
hõ ab
eccľia
ſeꝑet̃.

Universidad de Deusto Biblioteca

et viſitẽ tẽplũ eius.) Alia lr̃a h3 (vt cõtẽpler habi.) Hiero. h3 (vt eſt merces) ſm Aug. Jo.17. Hec eſt vita eťna vt cognoſcant ꝛc. Tria ſunt in illa viſione deſiderãda q̃naliter hõ deſiderat videre. Prio pulchra. Sũma pulchritudo ẽ in ipõ deo: qꝛ pulchritudo in formoſitate cõſiſtit: deꝰ aũt eſt ipſa forma iformans oia iõ dicit ſm vnã lr̃am (Ut vi. dec. dñi.) Sap. 13. Si ſpẽ delectati deus putauerunt: ſciãt quanto hꝫs dñator eoꝝ ſpecioſior eſt. Spẽi eñi gñator hec oia conſtituit. 2° delectabilia: ꝛ fugere triſtitiã: iõ 2ª littera h3 (Ut ꝯtẽpler delec. dñi.) i. bonitatẽ dei: in qua eſt ſumma dilectio. ps. Delectatiões in dextera tua vſqꝫ in finẽ. Tertio diſpõ rerũ. Uñ multũ ẽ delectabile ſcire ſciam oim rerũ q̃ in mũdo ſunt. Et iõ videre diſpoſitionẽ diuine ꝓuidẽtie ẽ maxime delectabile. Et iõ dicit (vt videã volũtatẽ dñi) rõnẽ a deo volitãt ꝛ diſpoſitã. Ro. 12. Probetis q̃ ſit volũtas dei bona bñplacẽs et ꝑfecta. Hec aũt habemus in vita iſta impꝑfecte ꝛ ꝑ fidem in futura aũt domo hẽbimꝰ ꝑfecte vbi ſunt ſcti ꝯtẽplãtes deũ facie ad faciẽ. ſcđe Cor. 3. Nos aũt reuelata facie ſpẽm dñi cõtẽplantes ꝛc. Scti ergo q̃ ſunt in pria dirigũt cõtẽplationẽ in ipz deũ: et etiã in hꝫs q̃ ſunt ad ipm deũ ordinata. Et iõ dicit (ꝛ viſitẽ tẽplũ eiꝰ). i. freqñter videã tẽplũ i. humilitatẽ xp̃i. Jo. 2. Hoc autẽ dicebat de tẽplo corpus ſui. Ut (viſitẽ.) ſiue videã ipam ordinationem eccleſie ꝑme Cori. 3. Tẽplum dei ſanctũ eſt quod eſtis vos. Item diſpoſitionem totius mũdi. ideo in pſalmo hebraico habetur. (et diluculo.) i. diluculo vt maneam. ps. Mane aſtabo tibi.

Tria ſunt i viſiõe dei.

¶ Qm̃ abſcõdit me in tabernaculo ſuo in die malorũ: ꝓtexit me in abſcondito tabernaculi ſui.

¶ Hic aſſignat rõ deſiderij habitãdi in domo dei. q. d. q̃re tãtũ petis habitare in domo dei. Rõ eſt ex beneficijs perceptis. Et circa hoc duo facit: qꝛ: qꝛ p̃mo ponit ipa bñficia. 2° addit recõpenſationẽ ibi (Circuiui.) Circa p̃m duo facit. Primo ponit bñficiu3 ꝓtectionis a malo. 2° bñficium ꝓmotionis in bonum ibi (In petra exaltaſti me.) Circa p̃mum duo facit. Primo ꝓponit bñficiũ Scđo eiꝰ neceſſitatẽ oſtẽdit ibi (in die maloꝝ) Dicit ergo. Quare petis habitare in domo dñi iõ. ſ. qꝛ abſcõdit me in tabernaculo ſuo. Et ſm lr̃am. 1. Reg. 24. qñ dauid fugit ad tutiora loca engaddi ꝛ abſcondit ſe ibi. Unde loquit ex ꝑſona fugiẽtis et latẽtis in aliquo loco. ¶ Ad litterã Tabernaculũ erat locus in quo orãtes diuino auxilio ꝓtegebantur: et maxime in ſctã ſctõꝝ vbi erat ꝓpitiatoriũ: ꝛ ſic vocabat tabernaculũ ipſam dei defenſionẽ: ſicut in pſalmo dr̃. Scapulis ſuis obumbrabit tibi: et ſub pennis eiꝰ ſperabis ꝛc. Deut. 32. Expãdit alas ſuas et aſſũpſit eos. atqꝫ portauit in humeris ſuis.

Ad litteram

¶ Sed myſtice tabernaculũ poteſt dici humanitas aſſumpta ſiue caro xp̃i. in qua abſcõdit me per fidẽ et ſpem. Col. 2. Abſcondita eſt vita veſtra in deo. Uel aliter Tabernaculũ dr̃ tota diſpoſitio eccľie. et in vtroqꝫ iſtoꝝ abſconditur homo iuſtus: quia in iſto tabernaculo quedã latẽt ſub manifeſtis: latẽtia ſunt inuiſibilia ꝛ ſpũalia vbi morãtur boni. Mali aũt morant in exterioribus. Jſa. 4. Tabernaculũ erit in vmbraculũ diei ab eſtu. Sed q̃d cõtulit hec abſcõſio. imo neceſſe erit mihi (in die maloꝝ) vľ oim illorũ malorũ que tũc immînebãt. Et ſiľe eſt: qꝛ qñ hoſtes vľ tribulatio iminet illi ſoli ſaluabuntur qui in ciuitate reperient ita in tribulatione illi pereunt qui circa huius exteriora habẽt affectus. quia facta tribulatiõe circa iſta. tales cõmouentur. Abſcondit ergo ipſe deus vel xp̃s vel mens iuſti. Matth. 6. Pater tuus qui videt in abſcõdito reddet tibi.

Myſteriũ,

¶ In petra exaltauit me: et nunc exaltauil caput meũ ſuper inimicos meos.

¶ Hic ꝓponit aliud beneficiu3 promotionis in bonum: ꝛ eſt duplex. Unũ exaltatiõis quãtũ ad ſe. Scđm q̃tũ ad hoſtes ibi (nũc exaltauit caput meũ) Dič ergo (In petra exaltaſti me) Secũdũ litterã alludit ad ea q̃ circa eu3 ſunt geſta. qꝛ qñ ꝑſecutionẽ patiebat ibat ꝑ petras peruias. 1. Reg. 24. Sed quãdo euaſit (tũc exultauit cor meũ ſuꝑ inimicos meos) Sed myſtice exponit (In petra exaltauit me.) i. in xp̃o p̃me Corin. 10. Petra autem erat xp̃s. Uľ (In petra). i. i deo. 2. Re. 22. Dñs petra mea. ps. Dũ anxiaret cor meũ in petra exaltaſti me. Et nũc iã exaltauit q. d. iſtõ feci in ſpe. ſed nunc in re (exaltauit caput meũ.) i. mẽtem meã. ſuper inimicos meos. (ideſt ſuꝑ omnea appetitus meos. Gene. 4. Subtus te erit appetitꝰ tuꝰ.

¶ Circuiui ꝛ immolaui i tabernaculo eiꝰ hoſtiã vociferationis: cãtabo ꝛ pſalmum dicam dño.

¶ Hic ponit recõpẽſatio bñficij et ponit duo. Prio cantũ. Scđo ſacrificiũ (ꝛ imolaui) Scđz Hie. cõiũgitur cũ p̃cedẽtibꝰ (ſuꝑ inimicos meos: ꝛ i circuitu noſtro ſunt) (Circuiui.) i. circa ſteti. deuotas p̃ces offerendo ꝓ eis. ps. Prout me diligerẽt. i. deberent. ego aũt orabã. Uel circa altare ſteti. Eccľi. 50. Et ipſe ſtãs circa arã ꝛc. Itẽ ſtrenui militis eſt circuire et protegere caſtra ſicut dr̃ de iuda. 1. Mach. 3. Protegebat caſtra gladio ſuo. vñ (Circuiui) i. ꝓtexi. Uel circuitꝰ iſte refertur ad cõtẽplationẽ. Circulus duo ꝓpria h3 iter alias figuras. Unũ qꝛ eſt capatior aliꝫs. aliud eſt qꝛ eſt totus vniformis ſine angulo et conuenit contemplationi. Primo quãtũ ad capacitatem: quia tũc dr̃ circuire cõtẽplãdo: quando oia que cõſiderãda ſũt contẽplatur. vnde dicit (Ciruiui) ideſt conſideraui oia dona tua ꝛ eccleſie beneficia. Btũs Dionyſiꝰ poſuit triplicẽ motũ. ſ. circularẽ: rectum: et obliquum. Recto motu ſemper mouetur aliquid diſformiter: quia ſemper habet diuerſam diſtãtiam: ꝛ iõ in cõtẽplãdo motꝰ eſt rectꝰ: quando de vno ad aliud q̃s mouet conſiderando ꝓceſſum reru3. Circulari motu mouetur aliquis cõtẽplãdo qñ cõceptio aïe eſt vniformis et tunc dicitur circularis quando ſc3 reuocat aïam a rebus. Et p̃mo congregat in ſe. poſtea vni

Circuire cõuenit cõtemplantibus.

Universidad de Deusto Biblioteca

tur ſpūalibus: ⁊ poſtea aſcēdit
in cōtēplatione vnius dei. Obli=
quus motꝰ eſt cōpoſitꝰ ex vtroqꝫ
qñ qs ꝓcedit ex conſideratione
creaturarū: ſed hāc ordinat i cō
Duplex ſacrificium. ſideratione dei. Et iō dicit (Cir=
cuiui) quātum ad vniformitatē.
Eze. 1. Hic erat aſpectꝰ ſplēdoris
per girū. (et immolaui.) Eſt aūt
duplex ſacrificiū. ſ. interius quo
homo animū ſuum dat deo. ps.
Libro x. de ciui. Dei a. c. 7. Sacrificiū deo ſpūs. ſ. acceptuꝫ
deo eſt ſpūs cōtribulatꝰ. Et oē
exterius ſacrificiū ordinatꝰ ad re
preſentādū illud vñ Aug. dicit
Quia qđ offers hoc exteriꝰ ē vt
repreſentes animū tuū deo: ſed
verū eſt qđ oīs repreſentatio fit
per aliqua ſigna: inter que pri=
matū tenent verba: ⁊ iō inter ſa
crificia videtur ꝑeminētiā habe
re ſacrificiū laudis. ps. Sacrifi=
ciū laudis honorificabit me. vñ
dicit (Immolaui in tabernacu=
lo eiꝰ hoſtiā.) nō pecorū: ſꝫ potiꝰ
(hoſtiā vociferationis.) ſ. diuine
laudis. Et hac vociferatiōe (can
tabo) tibi. ſ. cāticū ⁊ letitiā men=
tis et rectitudinē opis. ps. Para
tū cor meū. (cantabo.) q. d. Para
tū cor habeo ad ſeruiēdū tibi: cū
letitia mentis. ps. Seruite dño
in letitia.

¶ Exaudi dñe vocē meā. q
clamaui ad te: miſerere mei
et exaudi me.

¶ Supra ps poſuit ſuū deſide=
riū. hic prorūpit ad petēdū rē de
ſideratā. Et circa hoc tria facit.
Prio petit exaudiri. 2° ꝓponit
petitiōeꝫ ibi (Tibi dixi cor meū)
3° oſtēdit fiduciā quā habet de
exauditione ibi. Credo videre
bona dñi.) Ad hoc ergo q exau
diatꝰ inducit duas rōnes. Unam
ex deuotione ꝓpria. ⁊ aliā ex ſua
miſeria. Deuotio eſt cā q audia
tur a deo aliqs. Deuotio eſt cla
Ut deus orans exaudiatur quot requirit. mor cordis q excitat deū ad au=
diendū. Et iō dicit (Exaudi.) Qr
clamaui nō exteriꝰ ſed interius
Jaco. 5. Clamor eorūꝫ ad aures
dñi ſabbaoth introiuit. Itē miſe
ria noſtra prouocat ad exaudiē
dū. Exo. 3. Uidens vidi afflictio
nē populi mei: ⁊ deſcendi libare
eū. Uñ dicit (Miſerere mei ⁊ ex=
audi me.) q. d. Me miſerum et
meā miſeriā cognoſco. vñ tuum
eſt miſereri. Judith. 9. Exaudi
me miſerā deprecantem.

¶ Tibi dixit cor meū exquiſi
uit te facies mea. faciē tuam
domine requiram.

¶ Hic ponit petitiōes. Et pᵒ pe
tit diuine faciei ꝓſpectū. 2° diui=
nū auxiliū ibi (Adiutor meus es
tu) 3° vie ſue directiuū ibi. (Le=
gē pone mihi dñe) Circa pᵐ oñ
dit q de re petita hꝫ magnū de
ſideriū ⁊ itimū et anxiū et aſſidu
um. Intimū quia (Tibi dixit cor
meū.) Aliqñ hō aliqd petit ore:
ſꝫ cor eiꝰ ad alia verſatꝰ. Mat. 7.
Nō oīs q dicit mihi dñe ⁊c. Iſa.
29. Ppls hic labijs me honorat
⁊c. Sꝫ qñ petitio eſt ex itimo de
ſiderio cordis: tunc eſt deo acce
pta: ſed tunc non os tm̄: imo cor
petit. 2. Re. 7. Inuenit ſeruꝰ tuꝰ
cor ſuū. ⁊ orat te oſone hac. ps
Clamaui in toto corde. Anxium
⁊ equū dicit hr̄e cū dicit (Exeq=
uit te fa. mea) Cōtingit aliqñ q
deſideriū eſt itimū et qetū ⁊ non
multū q̄rit. Sꝫ qñ ē anxiū: tunc
q̄rit. vñ dicit (Exqſiuit te.) i. fre=
quenter ⁊ diligēter q̄ſiuit Et hoc
ēt oñdit equū deſideriū. qr ima
go nō ꝑficitꝰ niſi ꝑtingat ad exē

plar: ad qđ eſt facta. vñ dicit (Ex
qſiui te facies mea.) Facies ho=
minis interior ē: i qua viſus eſt i
terior. i. aīa ſiue mēs rōnalis: et
hoc. ſ. facies mea q eſt facta ad
imaginē tuā exqſiuit te. Uñ non
pōt reformari: ⁊ ꝑfici niſi iūgatꝰ
tibi dñe. Uñ ſicut quelibet res q̄
rit ſuā ꝑfectionē. ita mēs nr̄a q̄=
rit deū. Et oñdit q ſit aſſiduum
qr (Requirā). i. iterū ⁊ iterū q̄rā
Iſa. 21. Si queritis: q̄rite. Mat.
7. Querite ⁊ inuenietis. Hoc ē
ꝓpriū diligētis q̄rere ſepe rē di=
lectā. Et qđ q̄rit oſtēdit cū dicit
(Faciē tuā dñe reqrā.) Hoc pe=
tebat moyſes. Exo. 33. Oſtende
mihi faciē tuā. Et dñs nō ſtatim
oſtendit ſed dixit. Oñdā tibi oē
bonū. Luc. 10. Bti oculi q vidēt
q̄ vos videtis. Et iō dauid non
erat extra ſpem: ſed adhuc que=
rebat. vñ alibi dicit. Oñde nobis
faciē tuā ⁊c. Job. 33. Depcabitꝰ
deū ſuū: ⁊ placabilis erit: ⁊ vide
bit faciē eius in nihilo.

¶ Ne auertas faciem tuā a
me. ne declines in ira a ſer=
uo tuo.

¶ Hic ꝓponit triplicē petitionē
Et prio petit nō fraudari a re de
ſiderata. Secūdo petit amoueri
cām ꝑ quā poſſet fraudari. Ter
tio petit dirigi in via ibi (Legeꝫ
pone) Dicit ergo. Faciem tuā dñe
reqrā) Et rogo. (Ne auertas fa
ciem tuā a me.) q. d. Sicut auer
tit hō ab hoīe qñ non vult eum
audire. Sed aliter eſt in deo: et
in hoīe. Hō enim auertēs faciē
mutatur. Ipſe deus aūt imobi=
lis ē ſꝫ: dr auertere faciem iquā
tum nos auertimur ⁊ immutamur
Et ꝑ hoc q i corde noſtro fit ali
qđ velamē. quo inepti reddimur
ad videndū faciem ſuam. Et iō
littera Hieronymi habꝫ (Ne ab
ſcondas) Iſa. 8. Expectabo dñm
q abſcondit faciem ſuā a domo
iacob. Cā vero auerſionis ē ira
dei in penā pcti. Et hec auerſio
eſt maxima penarū. ⁊ hoc eſt qđ
dicit (Et ne declines in ira a ſer=
uo tuo.). i. ne iraſceris mihi in
hoc q declines faciēꝫ tuā a me
Et dicit (in ira) qr aliqñ declinat
in mia: cū. ſ. nō reſpicit pctā. ps.
Auerte faciē tuā a pctis meis.
Aliqñ declinat in ꝓuidentia. qñ
ſcꝫ ꝑmittit aliquē cadere vt for
tius reſurgat: qr diligentibꝰ deū
oīa cooperantꝰ in bonū. Ro. 8.

¶ Adiutor meꝰ eſto ne dere
linquas me: neqꝫ deſpicias
me deꝰ ſalutaris meꝰ. Qm̄
pater meꝰ ⁊ mater mea de=
reliquerunt me: dñs autem
aſſumpſit me.

¶ Hic petit diuinū auxiliū i agē
dis anteqꝫ veniat ad faciē: ne. ſ. im
pediatꝰ a viſione faciei. Et pmo
ponit petitionē. Scđo dictorūꝫ
rōnē ibi (Qm̄ pr̄ meꝰ. Petit ergo
diuinū auxiliū dicēs. Peto vide
re faciē tuam: ſꝫ ad hoc ꝑuenire
nō poſſum ꝑ me. ergo (Tu eſto
adiutor meꝰ.) vt ad hoc ꝑueniā
ps. Auxiliū meū a dño. Sꝫ quā=
tū ad ſupficiē nō vr̄ iſta lr̄a recta
eē. qr melius vr̄ dicendū eē. (Ad
iutor meꝰ es tu.) et ſic habetꝰ in
hebraico. ſ. Auxiliū meū fuiſti.
Et ſm̄ hoc cōmemorat bñficium
q. d. Adiutor fuiſti. (Non.) ergo
de cetero. (derelinquas me.) Et
petit duo remoueri. ſ. ipaꝫ deſer
tionē: ⁊ contemptū interiorem.
Nā ſi homo ſibi derelinquitꝰ pe=
rijt. Oſee. 13. Perditio tua iſrael
ex te. Deſerit autem aliquis ali

Universidad de Deu
Bibliote

quē.q̄ deſpicit eum.Et deſpicit
nos:q̄ ſumus fragiles p̄ natu=
rā:⁊ corrupti p̄ culpā. Et iō dic̄
(Ne deſpicias me deus) Et q̄re
hoc? Q̄ tu me creaſti.et es(ſalu
taris me⁹).i.tu me ſaluaſti. Nul
lus aūt deſpicit opera ſua . p̄s.
Opera ma.tu.ne deſpi. ¶ Cōſe
quēter ponit rō dictorū. Un̄ ſeq̄
tur.(Q̄m pater me⁹ ⁊ mr̄ mea d̄
reliquerunt me:dn̄s autē aſſum
pſit me.)q.d. Quia inueni te ad
iutorē in oībus aliīs deficiētib⁹
(Ne deſpicias me)Et ſic primo
ponit defectum humani auxilij.
Scd̄o ponit auxiliū diuinū.hec
littera legit̄ dupl̄r. Uno mō da=
uid ad litterā ſicut habet̄ in hi=
ſtoria.1.Reg.16.quādo fuit da=
uid vnctus iſai p̄ſentauit maio=
res filios. Dn̄s autē elegit da=
uid:q̄ ſamuel petijt eū.Uel pōt
legi in p̄ſona viri iuſti: q̄ ad lit=
terā ſperāti in dn̄o deficit oē hu
manū auxiliū.Job.16.Derelin=
querūt me p̄pinq̄ mei: ⁊ qui me
nouerūt obliti ſunt mei.Eccli.51
Circūſpiciēs erā adiutoriū hoīz
et nō erat.Sed dn̄s hūc aſſum=
pſit.⁊ aſſumit cure ſue:⁊ hoc me
lius eſt.p̄s.Btūs quē elegiſti et
aſſumpſiſti ⁊c. ¶ Myſtice autez
Myſtice. (pr̄ me⁹).i.Adā.(⁊ mater mea.)
i.Eua.(dereliquerūt me.)i .de=
ſertioni me expoſuerūt p̄ pctm̄
Uel (pr̄ me⁹.)i.diabol⁹:q̄ pater
me⁹ fuit i ſtatu pcti. (dereliquit
me.)q̄ nō h̄z ptātē in me .(Mr̄
mea.)Babilon. (derelīq̄rūt me)
i.contēpſerunt me.Et hoc quia
(dn̄s aſſumpſit me.)

¶ Legem pone mihi dn̄e in
via tua:et dirige me in ſemi
ta recta propter inimicos=
meos .

¶ Supra p̄s.poſuit duas peti=
tiōes.p̄ᵃ fuit de diuie faciei p̄ſpe
ctu.2ᵃ de diuie p̄tectiōis auxi=
lio.hic aūt ponit aliā petitionez
d̄ directiōe vie ſue.Et circa hoc
duo facit.p̄° ponit petitionē .2°
oñdit necītatē ibi(Propt̄ inimi
micos.) Circa p̄ᵐ duo facit . p̄o
ponit legis petitionez.2.petit di
rectionē in hijs q̄ ſunt legis ibi.
(Et dirige)Dixerat ſupra.(Unā
pe.)⁊ q̄cq̄d hoc ſi explicauit ſcilz
Uidere faciē tuā.Et q̄ ad hanc
viſionē cū ſit ardu⁹ p̄uenit̄ q̄dā
ardua via.p̄ quā null⁹ vadit ſi=
ne auxilio di.petit illō tituli.p̄s.
Btūs vir cui⁹ eſt auxiliū a te q̄
ibūt de v̄tute in v̄tutē.Q̄ vero
q̄ per viā ignotā vadit idiget du
ctore.petit eū dicēs.(Legē pone
mihi dn̄e in via tua.)q.d. Immi
net mihi aſcendere p̄ viā i qua
peto:vt ponas mihi lege.Lex ē
regula agendorū In hac via p̄
cedit̄ per actus virtutū.⁊ iō ne
ceſſaria eſt lex.q̄ ē regula actuū
humanoꝝ.q.d.Da mihi regulā
qualiter ambulem. Hierony.h̄z
ſic(Illuxit mihi dominus viā.)
Prouerbio.6.Mādatum lucer=
na et lex lux.Dare legem eſt il=
luſtrare. Sed q̄nqꝫ ſcit aliquis
in vl̄i quid ſit fiendum:ſed non
ſcit in particulari.precipue pro=
pter ſeductores.Et contra hoc
petit dicens(Dirige me in ſemi=
tam rectam.) Iſaie.26.Semita
iuſti recta eſt : rectus callis iuſti
ad ambulandum.Et hoc (pro=
pter inimicos meos.) Hec ē cau
ſa quare peto dirigi:in ſemitam
rectā.Quia ille qui ſcit viā:⁊ via
eſt recta.ſecurus incedit ſi non
inueniat aduerſarium:ſed quā=
do inimicum vel aduerſarium
ſuū inuenitur. indiget p̄tectio=

nem ⁊ directionē.p̄s.In via hac
qua ambulabā: abſconderūt la=
queū mihi.Iſti īimici noſtri ſūt
concupiſcētie carnis:praua deſi
deria demones:praui hoīes : ſi=
ue pctōres qui obſiſtunt in vis
eundi ad deum.

¶ Ne tradideris me in aīas
tribulantiū me: q̄m inſurre=
xerunt in me teſtes iniqui:et
mentita eſt iniquitas ſibi.

¶ Hic exponit qd̄ dictū ē:et duo
dicit.primo petit liberari ab ini
micoꝝ periculo.ſcd̄o oſtendit ſe
inimicos habere ibi.(Q̄m inſur
rexerūt.) Dicit ergo. (Ne tra=
dideris me in aīas tribulantiuz
me.) q.d.Sic peto dirigi in via:
q̄ nō incidā in p̄tātē inimicoruz
Et nō dicit in manus ſꝫ in aīas.
ideſt in volūtates.Sed cōtingit
q̄ ſcti tradunt̄:in man⁹ inimico=
rum:q̄ terra data eſt in manus
impij:vt dicitur Job.9.ſed nō in
aīas:quia voluntates eoꝝ eſt vt
trahātur ad malū: ſed deus hoc
nō permittit. Eccli.18. Si p̄ſtes
aīe tue ꝯcupiſcētias tuas: faciet
te in gaudiū inimicis tuis.(Q̄m
inſurrexerūt.) ¶ Hic oñdit ſe ha
bere inimicos.Et p̄mo ponit eo
rum conatū.ſcd̄o eoꝝ defectuz.
Dico (p̄pter inimicos.) Et hoc
(Q̄m inſurrexerūt in me teſtes
iniqui.)Hec verba exponunt̄ tri=
pliciter.hiſtorice allegorice ⁊ mo
raliter hiſtorice.q̄ ad litterā ali
Allegoria. q̄ mali teſtes falſuz dixerūt ꝯtra
dauid.ſ.Doech idume⁹ q̄ accu=
ſauit ſacerdotē ⁊ dauid. et alij.
Moralitas. ¶ Allegorice de xp̄o q̄ ꝯ eū iniq̄
teſtes accuſantes eū iſurrexerūt
Mat.26.Nouiſſime adueniunt
⁊c. ¶ Moral̄r:q̄ cōtra vnūquē=
q̄ iuſtū falſi teſtes q̄nqꝫ ſunt fal
ſi doctores ſua doctrina conan
tes a recta via alios declinare.
Iſa.5.Ue q̄ dicūt malū bonū et
bonū malū.Itē adulatores dr̄
falſi teſtes.Iſa .3. Pp̄le meus q̄
btm̄ te dicunt. ipi te decipiunt.
Prouer.19.Teſtis falſus nō erit
īpunitus:(⁊ mētita ē iniq̄. ſibi.)
¶ Hic ponit eoꝝ defectum hec
v̄ba ſꝫ q̄ hic ſumūt̄ tripl̄r itelli
gi pñt.Uno mō ſic̄ dr̄ aliq̄s loq̄
ſibi q̄ñ ſol⁹ itelligit v̄ba ſua: ſed
q̄ñ alijs loq̄t̄.p̄ie Co.14.Si q̄s
loq̄t̄ lingua.loq̄t̄ deo: nō hoīb⁹
Et ē ſenſus.Sūt falſi teſtes:⁊ lo
quūtur mēdacium ⁊ p̄ſuadēt : ſꝫ
iniq̄tas eoꝝ mētita eſt ſibi. q.d.
Nō mihi acq̄eſco eis.Uel (mēti=
ta ē iniq̄.ſibi.)i.ſui damno: q̄ ex
mēdacio eorū qd̄ intēderāt ipi i
currerūt malū.Eccli.27.Qui la
queū aliū ponit p̄ibit in illo.Un̄
(mēti.ē iniq̄.ſibi.)q̄ nō p̄uenert̄
ad defectū de hoc qd̄ p̄poſue=
rūt facere mihi.⁊ alijs iuſtis vi=
ris.Job.5.Cōſilia prauorū diſſi
pāt.Hie.h̄z.(Aptū mēda.)i.ap=
te locuti ſunt cōtra me.

¶ Credo videre bona dn̄i:
in terra viuētiū:

¶ Hic ponit ſpez de exauditiōe
Et p̄° ponit ſpem quā ip̄e h̄z. 2°
hortat̄ alios ad eādē ibi (Expe.
dn̄z)Sua petitio erat vt videret
deū:⁊ iō dicit(Credo.)i .firmaz
fiduciā hēo.(videre bona dn̄i).i.
videre deū facie ad faciez. Job.
19.Scio q̄ redē.me⁹ viuit:⁊c.⁊
in carne mea videbo deū.vn̄ nō
cit.Uidere dn̄m.ſꝫ bona dn̄i. qd̄
pōt itelligi dupl̄r. Uel bona dn̄i
i.a dn̄o.⁊ ſic non ſumit̄ hic. Uel
bona ideſt que ſunt i dn̄o.⁊ hoc
modo ſumit̄.Hec oīa em̄ ſunt i
eo:ſicut in fonte p̄mo: ⁊ ſūt idē

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝙ ipſe. Sap̄. 7. Uenerūt aūt mi-
hi oīa bona pariter cū illa ⁊c. Et
vbi. (In terra viuētiū.) Uiſio dei
eſt vita eťna: vt dr̄ Jo. 17. Hec ter
ra eſt morientiū q̄ ſicut terra eſt
patiens reſpectu celi fecundātis
eam: ita vita beatorum imedia-
te perficitur a deo.

¶ Expecta dñm viriliť age:
et confortetur cor tuum ⁊ ſu-
ſtine dominum.

¶ Hic inducit alios ad expectā-
dum: cum dicit. (Expecta dñm.)
Jſa. 30. Bti oēs q̄ expectāt eum.
Et dū expectas: habeas fiduciā
in ope. Uñ dicit. (Uiriliter age.)
ſcʒ iterius ⁊ exterius. Jſa. 35. Cō
fortate man⁹ diſſolutas. Et hoc
ꝓmittiť: q̄ qui pſeuerauerit vſq̄
in finē: hic ſaluus erit. Uñ (ſuſti-
ne dñm.) ſcʒ bona faciēs: quecū-
q̄ etiā ſi videāť aduerſa. Eccli.
2. Ue hꝯs qui pdiderūt ſuſtinen
tiā et q̄ dereliquerunt vias re-
ctas et diuerterūt i vias prauas
Uel (ſuſtie dñʒ) i. expecta dñʒ. Et
tūc ſpetit ad maiorē certitudinē

¶ Pſalmus ipſi Dauid Ui-
geſimuſſeptimus.

AD te dñe clamabo
de⁹ me⁹ ne ſileas
a me: nequādo ta-
ceas. et aſſimila-
bor deſcendentibus in lacū.

In precedenti

pſalmo pſalmiſta oſtēdit fiduciā
quam habet de deo. hic autē vt
non deficiat in fiducia adiungit
Pſalmi titulus. pſalmū orationis. Titulus. (p̄s
ipſi dauid) ſm litteraʒ dicitur ꝙ
aliqui pſalmi pertinebāt ad per
ſonam Dauid: inter quos ē iſte:
quaſi iſte pertineat ipſi Dauid.

Uel (huic) quia ipſe faciebat: et
hunc ⁊ alios p ſe cantabat. My
ſtice. (huic dauid.) intitulať iſte
p̄s nō figurali: ſed vero dauid. ſ.
chriſto. In hoc enim p̄s myſtice
agitur de oratione xp̄i ad patreʒ
ſm ꝙ liberať a malis paſſionis
¶ Tria ergo agit in hoc pſalmo
Primo petit exaudiri. ſcd̄o pōit
petitionē ſuā ibi. (Ne ſimul tra-
das.) tertio ponit gratiarū actio
nem ibi. (Benedictus domin⁹.)
Duplici aūt ratione petit exau-
diri. Primo ratione periculi imi-
nentis. ſcd̄o rati ōe ſue deuotio-
nis ibi. (Exaudi dñe.) Circa p̄ᵐ
tria facit. primo oñdit indeficiēs
ꝓpoſitū orādi. ſcd̄o petit exaudi
ri. ibi. (Ne ſileas.) tert io ponit i-
minens periculū ibi. (Nequādo
taceas. (Primū oñdit cum dicit.
(O dñe ad te clamabo.) non ſe-
mel: ſed cōtinue. Luce. 18. Opor
tet ſemp orare. Theſ. 5 (Sine i-
termiſſione orate. ¶ Cōſequen-
ter petit exaudiri (Ne ſileas de-
meus. Conſuetus modus loq̄n-
di eſt. ꝙ q̄n aliq̄s exaudit orantē
dr̄ ei rñdere. Tūc ergo deus rñ-
dere videť: q̄n ſatiſfacit voto orā
tis. Job. 14. Uocabis me: et ego
reſpondebo tibi. (Ne ſileas. er-
go. i. non ſubtrahas mihi reſpō-
ſionem tuā. Geneſis. 30. Reſpon
debit mihi cras iuſtitia mea.
¶ Oſtenditur cōſequēter pericu
lum imminens. (Nequando ta-
ceas a me.) Hominis perfecti eſt
ꝙ ſi ſibi dimittiť deficiat. Oſee.
13. Perditio tua iſrael: tantūmo
do ex me auxilium tuum. Ne ſi
aliquando taceas non exaudiē-
do me. (Ero ſimilis deſcēdētib⁹
in lacum.) i. in infernum. Jſa. 14
Tu autē in inferno detraheris i
profundū laci. Hiere. 3. Lapſa ē

in lacum vita mea. Hieronymus
habet (Ne te tacente aſſimiler.)
Myſtice. ¶ Myſtice aūt i gloſ. ex perſona
xp̄i loquiť ꝙ homo xp̄s clamet
ne deſeratur a deitate. Et dicit
(Ne ſileas.) ſubtrahendo mihi
bñficiū reſurrectionis. (Et ne ta
ceas.) i. ne deſeras in paſſione.
Alias eſſeʒ ſilis aliȷ̄s hoībus de
ſcēdentib⁹ in lacum ſicut inimi-
ci extimāt. p̄s. Extimatus ſuʒ cū
deſcendentibus in lacum.

¶ Exaudi dñe vocē oratiōis
mee dum oro ad te: dum ex-
tollo manus meas ad tēpluʒ
ſanctum tuum.

¶ Alia rō ē: ꝙ petit exaudiri de-
uotio orantis. Hec aūt deuotio
in duob⁹ cōſiſtit. ſ. in interiorib⁹
cordis: ⁊ exteriorib⁹ operib⁹. In
interiorib⁹: quia deus ſp̄us eſt: ⁊
eos q̄ adorant opʒ ſpūales eſſe.
Joā. 4. Ueri adoratores adora-
bunt patrē in ſp̄ū ⁊ ꝟitate. Et iō
dicit. (Exaudi dep̄cationē meaʒ
dum oro ad te.) Sed debemus
reuereri etiā in nr̄is effectib⁹ et
ſignis exterioribus. Unde dicit.
(Dum extollo manus meas ad
tēplum ſanctū tuuʒ.) Hoc duplr
legiť: vel ad litterā ſm glo. ꝙ in
deis erat p̄ceptū: vt vbicūq̄ eſ-
ſent. ad illi⁹ partē orarēt vbi ſci-
rent hieruſalē eſſe. Uel (dum ex
tollo.) i. leuo. (manus meas ad
templū.) i. ad celū. p̄s. Dñs in tē
plo ſancto ſuo ⁊c. Ergo non ſo-
lum in deuotiōe cordis ⁊ orabo
ſed etiam in ſignis exterioribus
verſus celum orabo: et aliquam
deuotionē oſtēdā. Uel (dum ma
nus meas) ideſt opa mea. (extol
lo ad tēplum.) i. dirigo ad deum
p̄s. Dirigať orō mea. i. opa mea
ſīc incenſū ⁊c. ¶ De xp̄o aūt pōt
de xp̄o expoīť exponi: q̄ ip̄e leuauit man⁹ ſuas
verſus tēplū: q̄ ipſum nō repro-
bauit ſed approbando expulit.
vendētes et ementes in eo. Uel
extulit manus in cruce. Jſa. 65.
Tota die expādi manus meas
ad populū nō credentē: ſed con-
tradicentē mihi. (Ad tēplū.) i. ec
cleſiā conſtruendam per paſſio
nem ſuam.

¶ Ne ſimul tradas me cum
peccatoribus: et cū operanti
bus iniquitatem: ne perdas
me. Qui loquūtur pacem cū
proximo ſuo: mala autem in
cordibus eorum.

¶ Hic ponit petitionē vt non ſiť
cōmoueatur in punitione cū im-
pȷ̄s. Et circa hoc facit duo. p̄mo
deſcribit culpam. ſcd̄o ponit pe-
nam. ibi. (Da illis.) ¶ Quantuʒ
ad p̄ᵐ culpā oſtēdit dicēs. pctā
illoꝝ. ſ. malū propoſitū et malū
actū. dico: exaudi voceʒ meā ⁊c.
Et hoc eſt. dum oro. ꝙ liberer a
perditione pctōꝝ: q̄ licet in vita
iuſti ſint ſimul cū pctōribus: ta-
men in iudicio, nō erunt ſiť. Mat
th. 25. Segregabit bonos a ma-
lis. p̄s. Diſcerne cauſam meam
de gente non ſancta ⁊c. Geñ. 18.
Nunq̄d perdes iuſtū cuʒ impio.
Et ideo peto. (Ne ſimul tradas
me.) i dānationē. ſ. (cū pctōrib⁹.)
Pctōres ꝓprie ſunt q̄ ex habitu
Pctō- res q̄ ꝓprie peccant; vel peccandi ꝓpoſitum
quantū ad actū ex et ecutionem
pcti habēt. Duplr quis exeq̄tur
actū peccati. ſ. per manifeſtā iu
ſtitiā: et per fraudē. ¶ Et hic eſt
qui loquitur pacem quantuʒ ad
alios. ¶ De primo dicit. (Cum
operātibus iniquitatem ne per-
das me.) Illi dicunť iniquitateʒ

Universidad de [illegible] Biblioteca

operari:qui manifeſte faciũt in=
iuſtitiã. Tñ non oẽ pctm̃ fit per
iniuſtitiã;ſpecialiter tñ fit:inquã=
tum nõ reddit deo obediẽtiam.
¶ De ſcδo dicit. (Qui loquitur
pacẽ cum ꝓximo ſuo.) Et ponit
duo.ſ.dulcia verba eoꝝ in ore.
Ro.vlt. Qui ꝑ dulces ſermones
et bñdictiões ſeducunt corda in
nocentum. Prouer.29. Homo q̄
blandis fictiſq; ſermonibus loq̄
tur amico ſuo: rethe expandit
greſſib⁹ ſuis. Aliud tamẽ habẽt
in corde.vnde ſequit (Mala aũt
in cordib⁹ eoꝝ.)ſ. ſunt q̄ parant
inimicis ſuis. Hiere.9. In ore ſuo
pacẽ cũ proximo ſuo loq̄tur:⁊ oc
culte ponit ei inſidias. ¶ Hec oĩa
poſſunt referri ad xp̄m: qui i cru
ce cum ſceleratis deputatus eſt.
vt dr Iſa.53. Sꝫ petit: vt non ſit
ideſt ꝑꝑ eandeꝫ cãm tradatur.i.
crucifigatur cũ eis.q2 paſſio ſiue
dãnatio illoruꝫ fuit ꝓpter pctm̃
propriũ.paſſio aũt xp̄i ꝓpter ini
quitatẽ noſtrã. Itẽ nec eodẽ fi=
ne tradas me cũ pctõrib⁹ iniq̄s.i.
non ſm intentionẽ eoꝝ q̄ inten=
debant.ꝙ nomen xp̄i delerent.
Et hũ;q̄ loquebãtur pacẽ cũ ꝓxi
mo ſuo.⁊ in xp̄o q̄ñ vt tentarent
eum in ſermone;ſed (mala erãt
in cordibus eoꝝ.) i.mala mẽtio
q2 vt caperẽt.i. vt reprehendere
poſſent. Math.22. ¶ Sequitur.

de xp̄o myſte rium.

¶ Da illis ſm opera eoꝝ :et
ſm nequitiam adinuẽtionuꝫ
ipſoꝝ. Scδm opera manuu;
eoꝝ tribue illis: redde retri=
butionem eorum ipſis.

¶ Hic agit de tribulatiõe ⁊ pe=
na eoꝝ. Et primo ipſam penam
tangit. ſcδo pene eq̄tate ibi.(ſm
opa eoꝝ.) tertio eius ꝑpetuita=
tẽ ibi.(Qm̃ nõ intellexerũt.) Du

plex culpa poſita eſt. Una exte
rior que eſt oris alia interior q̄ ẽ
cordis. ¶ Et ideo dicit quantuꝫ
ad primũ.(Da illis ſm opa eoꝝ.)
p̄s. Reddes vnicuiq; iuxta opa
ſua.(Da.)accipit ꝓnũciatiue.
ideſt dabis:vel cõformãdo ſe iu
ſtitie diuine.p̄s. Letabitur iuſt⁹
cũ viderit vindictã. Uel,vt refe=
ratur hoc ad xp̄ꝫ. Tu dñe pater
(da illis ſm opera eoꝝ.)q.d. Ex
paſſione mea ſequit vtilitas:ſed
(tu da illis.)lcꝫ pctõribus nõ ſm
fructũ:ſed ſm eoꝝ intentionem
que fuit mala. Io.3. Erant autẽ
mala opera. ¶ Quantuꝫ ad 2m
dicit.(Et ſm nequitiã adinuẽtio
num.) Adinuentiões ſunt vie ex
cogitate ad nocẽdũ et peccandũ
Et hũ graulus puniunt a deo;ſꝫ
pena equa eis debet. Hic ita ꝓ=
cedit littera.) Uñ dicit(ſm ope=
ra manuũ oꝝum tribuit illis)q2
ſcꝫ.nõ coacti ſed ſua prauavolũ
tate peccauerũt. Unde opera eo
rum ſunt opera manuum eoꝝ.
ſm ꝙ refertur ad xp̄m: ſic dicit.
(ſm opa manuũ eius ⁊c.)q2 iu=
dei etſi xp̄m manu ſua nõ crucifi
xerũt.tamẽ et ligua ⁊ manu hoc
ſcelus operati ſunt: q2 per ſuam
poteſtatẽ factũ ẽ.vñ dicit. (Red
de retributionẽ eoꝝ ipſis.(vt.ſ.
ſicut ipſi mala intẽtione hoc fe=
cerũt;ita tu eis mala retribuas.
Matthei.7. Menſura qua mẽſi
fueritis:remetietur vobis.

¶ Qm̃ non intellexerũt ope
ra domini ⁊ in opa manuum
eius:deſtrues illos ⁊ nõ edi
ficabis eos.

¶ Supra premiſit p̄s penã de=
bitã malis;et ei⁹ eq̄tatẽ:hic con
ſequenter ponit huius pene per
petuitatẽ. Et facit duo i iſto vſu

Primo tangit pene irreparabili
tatem. Scδo cauſam. ¶ Scien=
dum eſt aũt ꝙ hõ frequẽter pec
cat.et ex hoc incurrit reatum pe
ne;ſed qm̃ per multa opa diuine
iuſtitie hõ prouocat ad timoreꝫ.
et ꝑ opa mie ꝓuocatur ad ſpem
q̄ñq; cõuertit ad penitentiam ⁊
ſanat;ſed ſi cõſuetudine indure
tur in pctõ ⁊ intellectum perdit;
nõ eſt ſpes ſalutiſ. Iob.4. Quia
nullus intelligit:in eternuꝫ peri
bunt. Iſa.6. Exceca cor populi
huius ⁊c. Et ideo ꝓ cauſa pene
irreparabilis p̄mittit.carentiam
intellectus. ¶ Notãdũ eſt ꝙ nõ
oẽ opus eſt opus manuũ ſed ex
teriora quedã etiã ſunt interio=
ra opa. Ita in deo quedã ſũt ſpi
ritualia que operatur in nobis.
Iſa.26. Oĩa opera noſtra opat⁹
es in nobis dñe. Quedã corpo=
ralia vt celi:ita et xp̄i ſpiritualia
ſunt opera ſalus fideliũ. Corpo
ralia vo ſunt miracl'a. Io.5. Opa
q̄ ego facio:teſtimonium perhi=
bent de me. Et iõ dicit.(Q2 non
intellexerũt opa dñi.).ſ. ſpũalia
(et opa manuũ eius.)ſ.corpora=
lia.(deſtrues illos.) ⁊ ita deſtru
es ꝙ non(edificabis eos.) Et re=
fert hoc ad duplicẽ deſtructio=
nẽ.ſ.ſpũalem.q2 deſtructi ꝑ caſũ
a fide;⁊ nõ a notitia dei.p̄s. Di=
ſperge illos in v̄tute tua: ⁊ depo
ne eos ⁊c. Sꝫ tñ iſti qui ſic ſunt
deſtructi aliq̄ñ reedificant: ſicut
petrus: et ſic etiã iſti reedificant
vel reedificant vſq; ad finẽ mun
di. Ro.11. Cecitas tum ex parte
ꝯtingit in iſrael donec plenitudo
gentiũ intret: et ſic oĩs iſrael ſal
uus erit. Uel refert ad corporalẽ
deſtructionẽ. q2 deſtructi per ro
manos nũq; reedificati ſũt : nec
vnq; reedificabũtur; vel deſtru=
cti per babylones et reuelati ꝑ
perſos;vel deſtructi ꝑ anthiocũ
et reuelati ꝑ romanos:ſꝫ per ro
manos ita deſtructi ꝙ nũq; ree
dificati ſunt.

¶ Benedictus domin⁹:quo
niam exaudiuit vocem dep̄=
cationis mee.

¶ Hic quaſi exauditus gratias
agit. Et p̄mo de bñficijs ſibi col=
latis.2° agit grãs de bñficijs col
latis toti populo ibi. (Dñs forti
tudo.) Circa p̄mũ duo facit.p̄°
agit gratias ꝓ ſua exauditione
2° oñdit in quo fuit exaudit⁹ ibi
(Dñs adiutor me⁹.) Dicit ergo.
Ego petiui;et ſum exauditus in
petitione mea.vñ(Bñdictus do
minus.) Benedicere dei nos eſt
cauſare bonitatẽ in nobis: q2 di
xit et facta ſunt. Bñdicere nos
deo.eſt agnoſcere eius bonita=
teꝫ:quã nobis benefacit.⁊ nihil
ei accreſcit ex hoc. Hoc tamẽ fa
ciendũ eſt nobis oĩbus bñficijs.
ſcδe Coꝛ.primo. Bñdictus de⁹
et pater dñi noſtri ieſu xp̄i;pater
mĩaruꝫ ⁊c. Tho.12. Benedicite
deũ celi:q2 fecit nobiſcuꝫ mĩam
ſuam. Et ideo dicit(Qm̃ exaudi
uit vocem deprecatiõis mee.).i.
deuotionem orationis mee. Iac.
vlti. Multum valet deprecatio
iuſti aſſidua.

Bñdictio q̄d ſit.

¶ Dominus adiutor me⁹: et
protector meus:⁊ in ipſo ſpe
rauit cor meũ ⁊ adiutus ſum
Et refloruit caro mea : et ex
voluntate mea confitebor ei

¶ Hic oſtendit in quo eſt exau=
ditus.ſcilicet quia cõſecutus eſt
auxilium dei. Et circa hoc facit
tria.p̄° ponit bñficiũ diuini au=

xilij. Scd̃o meritũ bñficij ibi. (Et
in ip̃o ſperauit cor meũ. Tertio
effectũ bñficij ibi (Et refloruit.)
hõ. indiget diuio auxilio ad duo
ad bene agẽdũ. ⁊ ꝙ liberet a ma
lis: ⁊ ꝙ pmoueatur ad bonum.
adduo eſt nobis gr̃a neceſſaria. ¶ Quãtũ ad pᵐ dicit (Dñs ad-
iutor meꝰ.) Jo. 15. Sine me nihil
poteſtis facere. Jſa. 50. Dñs deꝰ
auxiliator meus. ¶ Quãtum ad
2ᵐ dicit (Et ꝓtector meus.) ⁊ ꝓ-
tector a malis; ſicut ſcutum ꝓte
gens hominem ab exterioribus
telis. Jſa. 49. Sub vmbra manꝰ
ſue ꝓtexit me. p̃s. Protexiſti me
deus a conuentu malignãtium.
Sed qua merito me defendis?
Nunqd̃ meo? Non. Sed nõ alio
niſi: qr (Jn ipſo ſperauit cor meũ.)
quaſi ex intimo affectu de ip̃o cõ
fido. p̃s. Jn te confido non erube
ſcam. Et iõ (Adiutus ſum.) Jſa.
40. Qui ſperant in domino mu-
tabunt fortitudinem. Hec autẽ
oĩa poſſunt referri ad xp̃ʒ inquã
tum hõ deus omnes ip̃e iuuat ⁊
ꝓtegit ſimul cũ patre. Jnquãtũ
homo eſt iuuatus ⁊ ꝓtectus a pa
tre. Et ſequit (Jn ip̃o) Effectꝰ au
xilij ponit hic q̃tũ ad duo. pᵒ q̃
tũ ad carnẽ. 2ᵒ q̃tũ ad aiaʒ. Uñ
dicit (Et refloruit.) Juuentꝰ hoĩs
cõparat flori: qr ſicut flos eſt p̃-
ſagiũ fructus: ita iuuẽtꝰ hoĩs eſt
p̃ſagiuʒ vite future. p̃s. Mane ſi
cut herba trãſeat. Tũc ḡ caro re
floreſcit. qñ antiqua iuueneſcit.
qñ hõ in triſtitia videt ſeneſcere
in letitia videt iuueneſcere: ſʒ tñ
caro xp̃i floruit flore honeſtatis
⁊ incorruptiõis. Jn p̃mo hoĩe flo
ruit caro eiꝰ p innocẽtie puritatẽ
ſed peccãdo inquinata eſt. Sʒ in
xp̃o refloruit ĩ reſurrectiõe. Fuit
eñ de ſpũ ſctõ: ſine pctõ cõcepta
Jſa. 11. Flos de radice eius aſcẽ
det. Jtẽ in p̃mo ſtatu natura hu
mana floruit qr erat ĩcorruptibi
lis: ſed p pctm̃ eſt ſubiecta corru
ptiõi. Ro. 8. Corpus p pctm̃ mor
tuũ eſt. Sʒ xp̃s refloruit in reſur
rectione. Cañ. 1. En lectulus nr̃
floridus eſt. Quãtũ ad aiaʒ dic̃.
(Et ex volũtate mea ꝯfitebor illi)
Anima quãdiu eſt in pctõ habet
voluntatẽ a deo auerſam ⁊ ad tẽ
poralia: conuerſam: ſed quando
per confeſſionem reparat. tũc cõ
uertit ad deum volũtas eius; et
cõfitet deum laudando ipſum.
¶ Uel ſi dicat hoc de chriſto re-
fert ad membra ſua ſcʒ fideles.
p̃s. Uoluntarie ſacrificabo tibi ⁊
confitebor nomini tuo domine:
quoniam bonum eſt.

¶ Dñs fortitudo plebis ſue ⁊
protector ſaluationuʒ chriſti
ſui eſt

¶ Hic agit gr̃as ꝓ bñficijs po-
puli. Et p̃mo ponit bñficia iã ex
hibita. Scd̃o petit ea continuari
ibi. (Saluũ fac populũ tuũ.) Ea
dem bñficia q̃ ſunt ſibi facta cuʒ
dicit. (Dñs adiutor meus ⁊c.) di
cit facta eẽ in populo cum dixit.
(Dñs fortitudo.) Populi iudeo-
ruʒ p me liberati a philiſteis. Et
xp̃s eſt fortitudo populi eiꝰ libe
rati p eũ a pctõ. Jſa. 12. Fortitu
do mea dñs: ⁊ factus eſt mihi in
ſalutẽ. p̃s. Protector meꝰ: ⁊ in ip
ſo ſperaui. Et hic eſt protector ſal
uationum. i. ꝓtegit eos q̃ ſaluati
ſunt p xp̃m Actuũ. 4. Nõ eſt aliđ
nomen ſub celo: in quo oportẽat
nos ſaluos fieri. Chriſtꝰ ḡ ꝓte
git nos in preſenti: vt non cada-
mus in pctm̃. Et iõ. (Saluatio-
num.) i. p̃deſtinatoꝝ ad ſalutem
ꝓteget in futuro liberãdo. ab oĩ
malo. Apoc. 7. Non eſuriẽt neq̃
ſitient amplius: neq̃ cadet ſup il
los ſol: neq̃ vllus eſtus ⁊c.

¶ Saluuʒ fac populum tuũ
dñe ⁊ bñdic hereditati tue: ⁊
rege eos ⁊ extolle illos vſq̃
in eternũ.

¶ Hic oſtẽdit cõtinuationẽ bñfi-
cioꝝ ſiue ſalutis. Et p̃mo ponit
ſalutẽ. Scd̃o moduʒ ibi (Bñdic.)
Dicit ḡ. O (dñe.) tu q̃ es ꝓtector
meꝰ. (ſaluũ fac populũ tuũ.) i. ro
go vt ad ſalutẽ eos pducas. Jo.
17. Nõ rogo vt tollas eos đ mũ
do: ſʒ vt ſerues eos a malo. Jſa.
45. Saluatꝰ eſt iſrael in dño ſa-
lute eterna. ¶ Cõſequẽter ponit
modum ꝑueniendi ad ſalutẽ ad
quã vt ꝑueniat req̃runt tria. ſ. do
nũ gr̃e: gubernatio ⁊ ſpũalis ꝑfe
ctus. ¶ Quãtum ad pᵐ dicit (Et
benedic hereditati tue.) i. ꝯfirma
dona eius. Prouer. 10. Benedi-
ctio dñi ſup caput iuſti. Et dicit.
(hereditati.) qr electi ſunt here-
ditas dei. p̃s. Beata gens cuius
eſt ⁊c. ¶ Quãtũ ad 2ᵐ dicit (Et
rege eos.) qr etiã cũ gr̃a neceſſa
rio eſt gubernatio. ꝓuer. 11. Ubi
non eſt gubernator: populus cor
ruet. ¶ Quãtũ ad 3ᵐ dicit (Et ex
tolle eos.) i. ꝓmoue p ꝑfectum.
(Uſq̃ in eternũ.) Jn tribꝰ modis
põt ĩtelligi. p̃mo ĩ ĩtellũ qñ eleua
tur ad manifeſtã cognitionẽ veri
tatis. Jſa. 52. Ecce ĩtelliget ſeruꝰ
meꝰ. ⁊ exaltabit. Scd̃o in affectu
qñ nõ cupit carnalia. ſed ſpũalia
deſideriũ habẽs diſſolui ⁊ eſſe cũ
xp̃o. Phil. 1. tertio. Qm̃ remouet
ab hac vita ad vitaʒ glie. Jſa. 56.
Suſtollã te ſup altitudinem nu
bium ⁊ cibabo te ⁊c.

¶ Pſalmus dauid in cõſum
matione tabernaculi. xxviij.

Afferte domino
filij dei.
Jn alijs
pſalmis comme-
morauit pſalmi-
ſta fiduciã quã habʒ de deo. Hic
aũt quaſi liberatꝰ gr̃as agit. Et
p̃mo ponunt pſalmi ꝑtinẽtes ad
gr̃arum actionẽ. Scd̃o cõmemo
rat bñficia preſtita ibi (Jn te dñe
ſperaui.) Circa pᵐ duo facit. p̃mo
inuitat alios ad gr̃aruʒ actiões.
Scd̃o ip̃e gr̃as agit ibi. (Exalta
bo te.) Titulus. (p̃s dauid in cõ
ſummatiõe tabernaculi) Et nota Titulus pſalmi.
hiſtoriã. 1. Reg. 4. Ubi filij iſrael
tpe heli pugnauerũt cõtra phili
ſteos: ⁊ archa dei rapta ẽ ⁊ fuit ĩ
terra illa. 6. mẽſibꝰ. Tãdẽ ꝓpter pla
gã remiſerũt eã ĩ gabaa. Et mor
tuo ſaule dauid tulit eã ⁊ porta-
uit in hierl'm ⁊ fecit ei tabernacu
lum ⁊ cluſit añ eã vt habet. 2. Re.
6. Et tũc vr̃ factus fuiſſe iſte pſal
mus. ¶ Myſtice p tabernaculũ Miſterium.
deſignat ſctã eccl'ia. Apoc. 21. Ec
ce tabernaculũ dei cũ hoĩbꝰ. Hoc
tabernaculũ. ſ. eccl'ia ereptuʒ eſt
de manibꝰ philiſtijm. i. demonũ.
Et q̃ in pſalmo iſto dicun: ꝑtinẽt
ad dona ſpũs ſcti: p q̃ iſtđ taber
naculũ cõſumat. Diuidit ḡ in ꝑ- prima partitio
tes duas. Jn p̃ma iuitat alios ad
offerẽdũ deo p gr̃aꝝ actionẽ. Se
cũdo cõmemorat bñficia ibi (Uox
dñi ſup aquas.) Circa pᵐ tria fa
cit. p̃mo oñdit cui ſit offerẽdũ. 2ᵒ
q̃ offerãt ⁊ tertio q̃d debeãt offer
re. Dicit ḡ. (Afferte.) Sed cui?
(Dño.) ſoli nõ alij. Exo. 22. ꝙ ſoli
deo debeat offerri. Ꝟr. 1. Paral. vl.
Tua ſunt oĩa: ⁊ q̃ de manu tua
accepimꝰ: dedimꝰ tibi. Qui debe
bant offerre oſtendit. (Filij dei.)

Universidad de Deusto Biblioteca

Eccle.34.Dona iniquoꝝ nõ pro
bat altiſſimus.Geñ.4. deus pri
mo reſpexit ad abel:⁊ad mune-
ra eius.Poſtea q̃ debet hõ p̄mo
deo placere:⁊poſtea ei oblatio-
nez facere.⁊ideo dicit(Filij dei.)
per fidẽ.Jo.1.Quotquot autẽ re
ceperunt eum:dedit eis ꝑtãtem
filios dei fieri.his qui credũt in
nomine eius.Item per charita-
tem.prime Jo.3.Uidete qualem
charitatez dedit nobis deus ⁊c.
Per bona opera.Ro.9.Qui ſpũ
dei aguntur:hij filij dei ſunt.

¶ Afferte dño filios arietũ.

¶ Hic oſtẽdit q̃d debeat offerri.
Et p̄mo ponit corꝑale ſacrificiuz
Scd̃o ſpũale ibi(Afferte domio
gloriam.) De tribus generibus
aialiũ fiebat oblatio.ſ.de bob⁹:
capris:⁊arietibus ⁊ſuper cetera
aialia agnus maxime conſuetuz
ſacrificium erat.Uñ Eze.9.dr:ꝙ
quolibz mane⁊veſpere vn⁹ agn⁹
immolabaꝫ:q: per agnuz maxie
⁊ expreſſius figurabaꝫ xp̄s.Jo.1.
Ecce agn⁹ dei.Et iõ dicit.(Affer
te dño filios arietum.)i. agnos.

Ex tri-
b⁹ ani
mãtiũ
gñib⁹
apd̃ ꝓ
ſcos fie
bat ob
latio.

¶ Myſtice.Arietes ſunt p̄ncipes
gregi.i.apl'i.ꝓs.principes popu
lorum cõgregati ſunt.Filij eoꝝ
ſunt fideles.p̄me Cor.4.In xp̄o
ieſu ꝑ euãgeliuz ego vos genui.
(Afferte.)ergo vos ipſos deo qui
eſtis filij arietum.

Afferte domino gl'iaz⁊hono
rẽ: afferte dño gloriaz nomi
ni eius adorate dominum in
atrio ſcõ eius.

¶ Conſequẽter ponit ſpũale ſa-
crificiũ.Et p̄mo ponit ipz. Scd̃o
manifeſtat ibi(Afferte dño glo-
riam nomini ei⁹.Notãdũ ꝙ dñs
voluit ſibi offerri iſta nõ ꝓpter
ſe:q: ipe dixit.Nunq̃d mãduca-
bo carnes thauroꝝ ⁊c.ſed vt co-
gnoſcamus eũ p̄n^m oim bonoꝝ
nr̃oꝝ ⁊finẽ:in quẽ oia ſunt referẽ
da.Et iõ nulli lz offerre ſacrificiũ
niſi deo.Deus em̃ eſt finis ⁊nihil
poſſumus ei addere:⁊iõ debem⁹
eũ glorificare:vt oia q̃ facim⁹ in
eius gloriã faciamus.p̄me Cor.
10.Oia in gloriã dei facite.Item
deus eſt p̄ncipiũ ⁊iõ debemus ei
honorẽ.Mal'.1.Si ego dñs vbi ẽ
honor meus?Et iõ dicit(Afferte
dño gloriã ⁊honorem.p̄me Thi
mote.1.Soli deo honor ⁊ gloria.
(Adorate dominum.) hic mani-
feſtat ſpirituale ſacrificiũ.Et pri
mo oſtẽdit q̃ũo debemus ei glo
riaz.Scd̃o q̃ũo debemus ſibi ho
norẽ.Dicit ḡ ꝙ ipe de⁹ eſt gl'ioſ⁹
⁊ iõ debemus ſibi gloriaz. Uñ di
cit(Afferte dño gloriam nomini
eius.) Ipſe in ſe glorioſus eſt: ſz
nomẽ eius debet in nobis glorio
ſum eſſe.i.vt in noticia noſtra ſic
glorioſum.Et ꝙ ſit ipſe in nobis
glorioſum eſſe.i.vt noticia nr̃a ſit
glorioſum.Et ꝙ ſit ipe in nobis
glorioſus ⁊clarus debem⁹ ei ho
norem dare.Et iõ dicit(Adorate
dñm in attritio ſancto ei⁹.)i.in ec
cleſia iſta q̃ eſt ſicut atriũ celeſte
Uel(in atrio.)i.in mẽte.Joã.4.
Ueri adoratores ⁊c.

Uox domini ſuper aquas de
maieſtatis itonuit dominus
ſuper aquas multas.Uox do
mini in virtute vox domini
in magnificentia.

¶ Hic ponit diuina bñficia. Et p̄
mo p̄terita.ſcd̃o futura ibi(Dñs
diluuiũ ⁊c.)Circa p̄^m duo facit.
Prio enumerat bñficia p̄ſtita.ſe
cũdo cõcludit gr̃arũ actionẽ ibi
(et in tẽplo eius.) Preſtita bene
ficia poſſunt exponi figuraľr⁊my
ſtice.Figuraliter quidẽ:⁊ſic in p̄
ma parte ponit duo bñficia pre-
ſtita.ſ.in exitu.Scd̃o poſt exituz
de eo ibi(Uox dñi cõfringẽtis.)
Et primo cõmemorat beneficiũ
eductionis de egypto.ſcd̃o ma-
nifeſtat illud.Dicit ḡ.(Uox i.im
periũ(domini.)fuit(ſuꝑ aquas.)
maris diuiſi:vt dicitur Exo.14.
Et magnificat hoc tripl'r.primo
ex parte auctoritatis.(De⁹ ma-
ieſtatis.)Qui enim eſt ipſa maie
ſtas.Iſa.6.Plena erit omnis ter
ra maieſtate eius.(Innotuit.)q:
cuz eleuaſſet moyſes manus:fla
uit ventus. Et hunc flatum di-
cit.(Intonuit.) quia tonitruum
ex commotione ventoꝝ fit.Itez
ex parte materie quia ſiccauit nõ
paruas aquas;ſed multas.ſ. ma
ris.Iſa.51.Nunquid non ſiccaſti
mare.Sap̄.10.Tranſuexit eos ꝑ
aquam nimiam. Item ex parte
effectus ex hoc ꝙ fuit magne vir
tutis in hoc ꝙ deiecit inimicos.
Exo.15.Dextera tua domine ꝑ-
cuſſit inimicuz.Propter quod di
cit(Uox domini in virtute.)Itez
alius effectus eſt manificentie.
vnde dicit(Uox domini in mani
ficentia.)quia fecit tranſire ꝑ ſic
cum mare. vnde ſequitur ibidez
ſ.Exo.15.Magnificus in ſancti-
tate terribilis atq̃ laudabilis ⁊c.

¶ Uox domini confringẽtis
cedros: et confringet domi-
nus cedros libani.

¶ Cõſequenter cõmemorat bñfi
cia p̄ſtita poſt tranſitum. Et hoc
põt dupl'r itelligi.Primo ꝑ remo
tionẽ a malo.Scd̃o ꝑ collationẽ
bonorum ibi(Uox domini concu
tientis.)Circa p̄^m duo facit p̄mo
ponit beneficiũ. Scd̃o facilitatẽ
conferendi beneficium ibi.(Et
comminuet)Dicit ergo.(Uox do
mini confringentis cedros.)Ce-
dri ſunt homines magni. Et ſi-
gnat amorreos qui erant magni
et fortes.Amos ſecundo.Exter-
minauit ante faciem eius amor
reum cuius altitudo cedrorum
altitudo illius:et fortis ipe quaſi
quercus.Item in tota terra que
promiſſa erat eis.erant amorrei
et alie gentes que non poterant
exterminari et ſubiugari vſq̃ ad
tempus dauid.Omnes amorrei
adhuc habitabant circa libanuz
vt dicitur Joſie.15.Et ideo dicit.
(Confringet dominus cedros li
bani.(ideſt amorreos qui adhuc
habitabant ibi. (Et comminuet
eos tanquam vitulum libani et
ſaron tanquam filium vnicor-
nium.)Hebrei habent ſic.(Et cõ
munieт eos tanq̃ȝ vitulum liba-
ni.⁊ ſarion ſicut filium bubalo-
rum.)Et eſt ſenſus litteralis: q:
differentia eſt inter bufalos ⁊bo
ues;q: bubali in paludibus nu-
triuntur boues autem in monti
bus.Erant enim in monte libani
multa paſcua in quo creſcebant
magni cedri. Item erant ibi vi-
tuli ⁊boues.Dicit ergo.Ita erit
facile deo comminuere cedros li
bani: ſicut ſi comminueret vitu-
lum ſaron.Saron eſt locus qui
dam.Iſaie trigeſimoquinto.De
cor carmeli et ſaron.Hic loc⁹ eſt
aquoſus vbi bubali paſcuntur.
quaſi dicat.Etiam ſaron commi
nuet ſicut filium bubali vel vi-
tuluz.¶ Myſtice(vox domini ſu
per aquas.)Duplex beneficiuz
innuit ſcilicet conuerſionis ⁊do-
noꝝ que dantur cõuerſis.(Uox
dominis in virtute.)Secundum
myſterium põt dupliciter expo-
ni.Uno modo; vt referaꝫ ad p̄di

Quid
iterſit
iter bu
falos⁊
boues

Sarõ
quid.

Miſte
riũ xp̄i

Universidad de
Bibliote

cationē xp̄i. ⁊ ſic agiť de ꝯuerſio
ne iudeorū et gentiū. Iudeoruꝫ

Hō aſſimulať aq̄

cum dicit. (Sup aquas.) Hoies
aſſimilātur aq̄s. q: ſicut aq̄ ho-
mines fluūt et nō reuertūtur. 2.
Reg. 14. Ūn̄ ſup aq̄s dr vox. i. p̄-
dicatio dn̄i. i. ſup populū iudeo-
rū; q: ex doctrina dei nondū in-
carnati: ſed expectati: iudei con
uerſi ſunt ad deū. De cōuerſiōe
gētiū ſeq̄tur cū dicit. (Deus ma-
ieſtatis itonuit.) Touitruuꝫ for

Hic pſ iſte legitur ī officio epyphanie.

mať in nube: in qua ſignať ipſa
īcarnatio q̄ eſt ſicut nubes. Iſa.
19. Ecce dn̄s aſcēdet ſup nubē le
uem. (Deꝰ ergo maieſtatis into-
nuit. i. oīpotēs intonuit ꝑ p̄dica
tionem de nube carnis ſue. Iob.
37. Tonabit voce ſua mirabili-
ter. Et dicit. (Sup aq̄s multas)
quia vox dn̄i īcarnati fuit nō tm̄
ſuper iudeos: ſed ſup gentiles.
Iſa. 49. Dedi te in lucē gentiuꝫ
⁊c. Uel (ſup aquas) baptiſmi. vn̄
et tp̄e quo xp̄s baptizatꝰ eſt: iſte
p̄s cantať. (Uox dn̄i in virtute)
¶ Supra p̄s ſm̄ myſticū intelle

Myſtice exponit.

ctum tetigit myſteriū cōuerſiōis
iudeoꝝ ⁊ gentiū. Hic autē ponit
beneficiū tpaliū donoꝝ. Et circa
hoc tria facit. Primo ꝓponit ſpi
ritualia dona. ſcd̄o ponit vitioꝝ
extirpationem que ſequiť ex eis
ibi. (Uox dn̄i cōfringētis.) tertio
profectionē ſeu ꝓmotionem ad
bona ibi. (Uox dn̄i p̄parantis.)

Dona dei duplicia.

In ſpūalibꝰ donis hec ē differen
tia: q: quibus dantur ſpiritualia
dona. quibuſdā dantur ad ea q̄
cōueniūt cōiter ⁊ agēda ſunt: et
ſunt de neceſſitate ſalutis. Qui-
buſdā ad quedā ardua: ſicut ad
miracula faciēda et huiuſmodi.
¶ Quantū ad primū dicit (Uox
dn̄i in virtute.) i. ex iperio dn̄i da
tur virtus ad implendū p̄cepta.
¶ Quantuꝫ ad ſcd̄m dicit. (Uox
dn̄i in magnificentia.) i. ex impe
rio dn̄i datur virtus ſanctis ſuis
magna faciēdi. p̄s. Super iſrael
magnificētia eius. Gloſ. huius
adaptat donis ſpūs ſcti. Et poſt
ſcꝫ cōuerſionē fideliū ad donū ti
moris qui fit diuina virtute: ad
quā ꝑtinet timores admittere.
Magnificētia pertinet ad donū
ſciētie: q: ad ſciaꝫ ꝑtinet magna
agere. Eccl'i. 25. Quā magnꝰ eſt
q̄ inuenit ſapiam. (Uox dn̄i con
fringentis.) ¶ Hic agit de exclu
ſione vitioꝝ: ⁊ tangit p̄mo vitiū
ſupbie. ſcd̄o ꝯcupiſcētie ibi (Uox
dn̄i itercedētis flāma ignis. 3ᵒ
vitiū infidelitatis ſiue cōtēptus
ibi. (Uox dn̄i ꝯcutiētis deſertū.)
Oſ̄dit ergo p̄mo excluſionē ſup
bie. vnde notandum eſt. ꝙ ſicut
abietes ſunt magne: ita ⁊ cedri.
et iō per eas ſignať ſupbia. Di-
cit ergo. (Uox dn̄i cōfringētis ce
dros.) i. virtus imperij diuini ſu
per oēs ſupbos. Iſa. 14. Detra-
cta eſt ad inferos ſupbia tua. (et
cōminuet cedros libani.) . i. vox
dn̄i ſup arrogātes et ſupbos ip-
ſos cōminuēdo ſua potentia. q:
oēs reges per hoc conuerſi ſunt
ad xp̄m: ⁊ finaliter ſup cedros li
bani: q: maiores iudeoꝝ ꝯuerſi
ſunt: ſicut patet de Nichodemo
Ioannis tertio. ¶ Item.

¶ Et cōminuet eos tanq̄ vi
tulum libani: et dilectus quē
admodū filius vnicornium.

¶ Hic poniť perfectio conuerſio
nis. Mōs libani ē valde paſcuo-
ſus ⁊ ſacerdotes ꝑꝑ copiā victi-
me faciebant paſcere ibi boues:
et ideo (cōminuet eos tanq̄ vitu
lum libani.) i. humiliabit eos ſi-
cut vitulum libani. vt. ſ. ſeipſos i
ſacrificiū

ſacrificium offerant: ſicut offer
tur vitulus qui nutritur in mō-
te libani. Et hoc patet q: multi
magni ſe martyrio expoſuerunt
pro chriſto. Matth. 22. Thauri
mei et attilia occiſa ſunt. (Et di
lectus quēadmodum filius vni-
cornium.) Hoc poteſt dupliciter
legi: primo vt ſignificet auctori
tatem cōminutionis. q. d. Dile-
ctus faciet ea. Et ſm̄ hoc dile-
ctus ponitur ſingulariter quaſi
auctoritatē habēs. Hic eſt filius
meus. Matth. 3. Et hec faciet.
(quēadmoduꝫ filius vnicorniū.)
ideſt filius iudeorum quia ꝑ my
ſterium incarnationis hec opa-
bať: ⁊ iudei vnicornes dicuntur
inquantum gloriantur in cultu
domus dei. Uel vnicornus dici
tur quia ſm̄ generationē eternā
eſt ſine matre: et ſm̄ temporalē
generationem fuit filius ſine pa
tre. ¶ Aliter (Dilectus ⁊c) i. xp̄s
in exēplū huius cōminutionis
patietur: vt det exemplum alijs
patiendi: p̄me Pe. 2. Xp̄s paſſus
eſt pro nobis. nobis relinquens
exemplum: vt ſequamini veſti-
gia eius. Et patietur nō inquā-
tū deus: ſed inquātū filius vni-
corniū. i. iudeorū. Reuertamur
ergo ad ſenſum litteralem.

¶ Uox dn̄i intercidētis flā-
mā ignis: vox dn̄i cōcutien-
tis deſertū: et incōmouebit
dn̄s deſertū cades. Uox dn̄i
preparātis ceruos ⁊ reuela
bit cōdēſa: et in templo eius
oēs dicēt gloriam.

¶ Hic cōmemorat bn̄ficiuꝫ quo
liberati ſunt a malo inflicto di-
uinitus. Numeri. 11. Sꝫ ꝙ propť
murmur populi ignis inuaſit par
tem caſtrorū: et ad eleuationem
manus moyſi ignis extinctꝰ eſt
Et hoc eſt quod dicit (Uox). i. im-
periū (dn̄i intercidētis) i. deſtruē
tis. (Flāmā ignis) ¶ Cōſequen
ter cōmemorat bn̄ficia q̄ promo
uet in bono. Et ponit tria. prio
bn̄ficia multiplicatiōis populi.
Scd̄o nutritionis paruulorum.
Tertio ducatus ꝑ deſertū. Lrã
hiero. hꝫ. (Uox dn̄i parturiētis
deſertū.) Sic legiť i Ioſue. Nul
lus eoꝝ q̄ exierūt de egypto ⁊
venerūt i deſertū, itrauerūt ter
rā ꝓmiſſiōis: niſi ioſue: ⁊ caleph.
vt patet Numeri. 14. Sed oēs
qui intrauerunt in eam nati ſūt
in deſerto. Et ideo cōmemorat
hoc beneficium: quod populus
nō eſt extinctꝰ. Unde dicit (Uox
domini parturientis.) i. parturi-
re faciētis. ⁊ ſpecialiter deſertū
cades. q: quātū ad intentioneꝫ
moyſi fuit: ꝙ ſtatim exeūtes de
egypto intrarēt terraꝫ ꝓmiſſio-
nis. ⁊ venirent in cades. Unde
miſerunt exploratores: et illi diſ
ſuaſerunt. ⁊ timuerunt intrare:
⁊ꝰ propter illud peccatū omnes
mortui ſunt. Et quia ex illo di-
miſerunt intrare: ⁊ ideo in hoc
deſerto oēs mortui ſunt. Uel ſe
cūdū litterā noſtrā. (vox dn̄i cō
cutientis deſertum). i. cōmouen
tis ad generationē ꝑ deſertū ca
des. (Uox dn̄i p̄parātis ceruos)
Hierony. hꝫ. Obſtetricantis cer
uos) Hebreꝰ habet. Preparātis
mulos.) Cerui in deſertis ma-
nant. Et quia filij iſrael quadra
ginta annis fuerunt in deſerto:
ideo dicuntur cerui. p̄s. Statuit
pedes eorum tanq̄ ceruorū.) q:
mulieres habuerunt opportu-
tatem pariendi et nutriendi. (Et
reuelabit condenſa.) vel Saltꝰ

Universidad de Deusto Biblioteca

q: ducatū ei pſtitit per colūnam
ignis per noctē: & nubis p diem
ps. Transduxit pplm ſuū p de-
Myſteriū. ſertū. ¶ Myſtice i hoc qḋ dicit
(Vox dñi cōfrigentis) ſignat do
nū fortitudinis. Et ponit hic ex
cluſionē peti cōcupiſcētie cū dic
(Vox dñi intercidentis flammā
ignis). ſ. cōcupiſcentie. Sapi. 6.
Cōcupiſcētia ſapientie deducet
Expō-ſz baſiliū. ad ignē ppetuum. Et hec nutrit
alia mala. de qua pme Jo. 2. Oē
qḋ eſt in mūdo. aut eſt ȝcupiſcē
tia oculorū &c. Et hec conſumit.
Job. 31. Jgnis eſt vſq; ad cōſum
ptionē deuorās. Baſilius expo
nit ſic. (Vox dñi intercidētis flā
mā ignis.) q: in die iudicij vtu-
te diuina ignis diuidet. q: ardor
ſine luce erit in igne inuoluēte
reprobos. Jgnis ſplēdēs ſine ar
dore erit ad gloriā electorum.
Spūalis intelligē tia s ¶ Et hoc q hic dic ptinet ad do
nū ȝſilij: (Vox dñi cōcutiētis de
ſertū.) ¶ Hic ponit excluſionez
duplicis infidelitatis. ſ. gentiliū
et iudeorū. ¶ Quātū ad primū
dicit (Vox dñi cōcutiētis deſer-
tū.) i. gentē ad fidē cōmouit cō-
uertendo ad eā. Jſa. 54. Multi
filij deſerte. i. ppli gentilis ma-
gis q̄ eius que hz virū. i. ſynago
ge. ¶ Quātū ad ſm dicit (Deſer
tū cades) qḋ interptatur ſanctū
legis: q: iudei ſanctificati p le-
giſlatorē cōuertent in fine mū-
di. Jſa. 1. Terra noſtra deſta &c
Et hoc pertinet ad donū intelle
ctus. ¶ Conſequenter cōmemo
rat beneficiū qḋ pertinet ad pro
motionē in bonis. Et primo po-
nit collationem ſapientie. Se-
cundo eius actum. Dicit ḡ (vox
dñi pparantis ceruos.) i. ſctōs &
perfectos viros. quia ſicut cer-
ui repellunt venenoſa: ita ſancti

repellūt omne peccatum. Et ſi-
cut cerui per ſpinas incedūt ſine
leſione. ita ſancti per vanitatem
mundi ſine delectatione. Gene.
penul. Neptalim ceruus emiſ-
ſus dans eloquia pulchritudi-
nis. Et iſti preparantur p deum:
nō per ſe: et ipſe deus (reuela-
bit.) eis (condēſa). i. ea que alijs
ſunt abſcondita. Matth. 11. Re
uelaſti ea paruulis. Et hoc per
tinet ad donum ſapientie.
¶ Conſequenter concludit gra
tiarū actionē pro predictis bene
ficijs dicens (Jn templo eius om
nes dicēt gloriam) ps. Juuenes
et virgines ſenes cū iunioribus
&c. Alia littera habet. (Ois dicz)
vel (loquet gloriam.) Verum ē
q quilibet habet dona cōia: & ēt
ſpūalia: Et pro hoc ſpāli dono:
quilibet dicet gloriā. Eccli. vlti.
Danti mihi iuſtitiā: dabo gliā.
¶ Dñs diluuiuz inhabitare
facit. & ſedebit dominus rex
in eternū. Dñs virtutē pplo
ſuo dabit. Dñs bñdicet po-
pulo ſuo in pace.
¶ Hic agit de bñficijs ſperatis.
Et pmo cōmemorat potentiā be
nefactoris. Scḋo ponit ſperata
beneficia ibi (Dñs virtutē popu
lo ſuo dabit.) Jn hebreo habet.
(Dñs diluuio ſedit.) Et hoc hz
planū ſenſum. q. d. Veruz eſt q:
hoc fecit pplo iſraeli. Nunquid
non eiuſdem poteſtatis aliquā
do fuit? Jmmo a principio mun
di iudicia eius manifeſta fuerūt
Et cōmemorat vnum manife-
ſtum: ex iudicio pro peccato ho
minū induxit diluuium. (Et ſe-
debit dñs rex in eternum.) indi
cans ſcz populos in eqtate. Hie
ro. habet. (Dominus diluuium

inhabitat) vel inhabitare facit.
Diluuio inūdante terra euacua
ta eſt ab habitatoribus. Poſtea
iterū inhabitare facit terrā diſſi
patā tūc p multiplicationē hoiz
¶ Myſtice pōt tripli legi. Uno
mō vt li diluuiū ſit quaſi accuſa
tiuus appoſitus ad hoc infinituz
(inhabitare) q: in archa noe ſo-
li illi habitauerūt diluuiū: & ſic
p archā noe ſignat eccleſia & ſan
cti q̇ ſunt i ea ſecuri habitare di
luuiū tribulationū. Alio modo
ecōuerſo: quaſi diluuiū inhabi-
tat in templo ſuo. Diluuium eſt
mūdū: & carnales hoies mundi.
Naū. 1. Jn diluuio ptereūte con
ſumationē faciet. Hoc ergo dilu
uiū faciet inhabitare in templo
ſuo qñ cōuertentur (& ſedebit rex
in eternū.) vt ſupra expoſitū eſt
Alio mō diluuiū ihabitat. i. aq̄s
baptiſmales q̄s ipē ihabitat p ef
fectū digſe. ¶ Cōſequēter ȝcōmemo
rat bñficia ſperata. & pmo ptinē
tia ad progreſſum. Scḋo ad fi-
nē. ¶ Quantum ad primū dicit
(Dominus virtutem populo ſuo
dabit.) per quā poſſint pficere.
Jſa. 40. Qui dat laſſo virtutem
et hijs qui non ſunt fortitudinē
&c. ¶ Quantum ad ſecundū di-
cit (Dñs benedicet populo ſuo
in pace.) Jſaie. 32. Sedebit po-
pulus meus in pulchritudine pa
cis: in tabernaculis fiducie. in re
quie opulenta.

¶ Pſalmus cātici in dedica-
tione domus dauid. ps. xxix.

Exaltabo te domi-
ne qm̄ ſuſcepiſti
me: nec delectaſti
inimicos meos ſu
per me.

Jn pcedēti pſalmo hortatus
eſt ppheta alios ad gratiarum
actiōes. Hic autē ipē grās agit.
Titulus. (ps cantici in dedica- Titulus pi.
tione domus dauid.) ſicut ſupra
dictum eſt ps cantici; dicitur qñ
prius cantabatur: et poſt seque-
batur ps: quaſi prius ſequens cā-
ticum. Sed legimus q dauid do
mū deo nō dedicauit. q: prohi-
bitus fuit per Nathan a dño. 2.
Reg. 7. Sed hic nō dicitur do-
mus dñi ſed dauid. Legitur. 2.
Reg. 5. q poſt mortē ſaulis ce-
pit hieruſalē: et ibi fecit domum
ſuā. Et cōſuetum eſt q qñ quis
intrat domū. facit ſolennitatem
Et poſſet dici q tunc iſte ps can
tatus fuit ad ipſo dauid. qñ pus
intrauit domū illam nouā vt in
habitaret ibi. Tamē melius in-
telligitur q cōferatur ad myſte
riū domus dauid. i. xpi: q̇ eſt ecclie
caput et corpus. Et hec eadē dr
tabernaculū. ſupra dictum eſt.
(pro conſummatione tabernacu
li) hic autem (in dedicatione do
mus.) Tabernaculum eſt mili-
tantiū: et ſic preſens eccleſia di-
citur tabernaculū. Apo. 21. Ecce
tabernaculū dei cū hoibus &c. Do
mus eſt quieſcētiū. ſic ecclia ex-
pectat quietē patrie. ps. Jn do-
mū dñi ibimus. Vtraq; hec ha-
bet cōſtructionē que fuit in ordi
natione ſue incarnatiōis: & dedi
cationē. que fuit in reſurrectiōe
quādo corpus xpi indutū eſt glo
ria imortalitatis. Super corpus
chriſti cōtinue cōſtruit: & p con
uerſionē fidelium dedicatur. qñ
erit in gloria. ¶ Pſalmus iſte diui
dit in duas pres. Jn pma in gñā
li commemorat beneficia p qbus
gratias agit. Scḋo in ſpāli ibi

Universidad de Deusto Biblioteca

(Ego aũt dixi) Circa p̃ᵐ duo fa=
cit.p̃o agit gr̃as de pprũs bñfi=
cijs.2° inuitat alios ad gr̃as agẽ=
das de cõibus ibi (pſallite dño
ſcti eius.) Circa p̃ᵐ tria facit.p̃°
ponit gr̃ap̃ actionẽ. Scd̃o com=
memorat beneficia ibi (Qm̃ ſu=
ſcepiſti me. 3° exponit ibi (Dñe
deus) Dicit ergo (Dñe exaltabo
te.) nõ faciẽdo te altiorẽ.ſʒ confi
tendo ⁊ laudãdo tuã altitudinẽ
Ecc̃i.43.Benedicẽtes dñm exal
tate illũ quãtũ poteſtis.Et aſſi=
gnat duo beneficia: q̃re exaltat.
vnũ ex parte dei ⁊ aliud ex pte
inimicorũ:⁊ ſm eſt effect⁹ primi
Ex pte dei:q2 (ſuſcepiſti me.) in
tuã ptectionẽ.quãdo elegiteũ ⁊
ptexit vt habetur.1.Reg.16.vſ=
qꝫ in finẽ.Uel de⁹ſuſcipit iuſtos
qñ vnit·ſibi q̃ p vnionẽ charita=
tis adherent ſibi. Sʒ xp̃m hoīeʒ
vniuit ſibi ſuſcipiẽdo in vnitatẽ
perfectam.p̃s. Tu autem domi
ne ſuſceptor meus es ⁊c.Ex par
te inimicorum:q2 (nõ delectaſti)
Hoc em̃ nõ eſt odioſum valde.
q⁹ inimici gaudeãt de eo:q2 non
gaudent niſi de malo ſuo:⁊ nul
lus optat malũ niſi ſibi exoſo.
Eccli.18.Si preſtes cõcupiſcen
tias eius aic tue.faciet ſte i gau
diũ inimicis tuis. Sed certum
eſt quod dauid venit in gaudiũ
inimicis.quia ſaul non eſt aſſe=
cutus propoſitũ ſuum de eo.
De chriſto autem non videtur.
Math.27. Inſultabant em̃ ei
iam crucifixo.Uah qui deſtruis
templum dei ⁊c. Item etiam vi
ris iniuſtus mali inſultant:⁊ le=
tantur ſuper eos.Iob.30.Deri=
dẽt me iuniores tẽpore nunc in
eorũ canticum verſus ſum: ⁊ fa
ctus ſum in prouerbiũ eis.Sed
dicẽdũ q⁹ ſi ad horã iudei d̃ xp̃o

gauiſi ſunt:non tamen finaliter
quia chriſto reſurgente nomen
eius magis inualuit. Mich.7.
Ne leteris inimica mea quia ce=
cidi ⁊c. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Dñe deus meus clamaui
ad te:⁊ ſanaſti me. Dñe edu=
xiſti ab inferno animã meã:
ſaluaſti me a deſcendentib⁹
in lacum.

⁋ Oſtẽdit q̃ũo liberat⁹ ſit.⁊p̃io
a malis iterioribꝰ. 2° ab exterio
ribꝰibi (Dñe eduxiſti.) Malũ in
teri⁹ eſt īfirmitas vl' corpalis vl'
ſpũalis.Hec duo potuerũt eẽ in
dauid ⁊in nobis:ſʒ in xp̃o nõ ni=
ſi corpalis pp paſſibilitatẽ et iõ
dicit (clamaui.) ſ.dauid.p̃s. Ad
dñm cũ tribularer clamaui. Itẽ
chriſtus clamauit: ẽt ſi inquãtũ
de⁹ ſit exauditor.Heb.5.Cũ cla
more valido et lachrymis ⁊c.
Seq̃t (et ſanaſti me.) Dicit quia
ab vtraqꝫ infirmitate.Xp̃ʒ ỽo ſa
nauit a corpali ſolũ paſſibilita=
te. ⁋ Cõſequẽter dicit ſe eẽ libe=
ratũ ad exterioribꝰ malis. (Dñe
eduxiſti) Et primo ab iminẽtibꝰ
2° ab illis a q̃b⁹ eſt p̃ſeruat⁹ ibi
(ſaluaſti.) Dic̃ ğ (Dñe edux.⁊c.)
hoc ad lr̃am nõ põt itelligi de
dauid:q2 nõ erat erut⁹ de infer=
no qñ hũc pſalmũ fecit. Põt tñ
intelligi de eo ſm metaphoram
quaſi liberat⁹ ſit a mortali picu
lo.Sʒ ad litterã: intelligitur de
xp̃o cui⁹ aīa educta eſt de infer=
no a deo.p̃s. Ne derelinq̃s aīaʒ
meã in inferno.Itẽ ꝯuenit illis
q̃ per xp̃m reſuſcitati ſunt. Zac.
9.Tu aũt in ſangule teſtamenti
tui eduxiſti victos de lacu i quo
nõ erat aq̃. Scd̃o dic̃ ſe p̃ſerua=
tũ a mortali piculo cum ſubdit.
(ſaluaſti me a deſcẽdẽtib⁹ i la.)

Ad lr̃am lac⁹ accipit p ꝯcauita
Mos. te.Mos em̃ fuit antiq̃tus q⁹ ſe=
pelie̅bantur i pfundis cõcauita
tibus. (ſaluaſti me.) ait (a deſcẽ=
dentib⁹ in la.) q.d.Liberaſti me
a piculis mortis.Sʒ de xp̃o ex=
ponit opt me:q2 p lacũ itelligit
dãnatio eterna.q2 lʒ xp̃s deſcen
derit in infernũ.nõ tñ illuc deſcẽ
dit tãq̃ ad dãnationẽ. ſʒ vt libe
raret eos q̃ in lacu erãt.q.d.De=
diſti mihi vt nõ aſſimilarer deſcẽ
dẽtib⁹ in lacũ.p̃s. Fact⁹ ſũ ſicut
hõ ſine adiutorio iter mortuos
liber.Uel (i lacũ).i.in pctm̃. Im
munis em̃ fuit a peccato.
⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Pſallite dño ſancti eius:
et confitemini memorie ſan=
ctitatis eius.

⁋ Inducit alios p̃io ad gr̃aruʒ
actionẽ.2° cõmemorat bñficia
ibi (Qm̃ ira i idignatiõe ei⁹.) vbi
duo facit.q2 p̃mo oſtẽdit q̃ ſunt
q̃ gr̃as deo debẽt 2° de q̃ ibi (Cõ
fitemini) Dicit ğ (pſallite) Ecce
q̃liter p̃s cãtici. (Pſallite).inquã
vos ſcti.q2 Eccli.15.Nõ eſt ſpe=
cioſa laus in ore pctõris.Apoc.
19.Laudẽ dicite deo nr̃o oẽs ſã
cti ei⁹.Sʒ de q̃r' (ꝯfitemini) gr̃as
agẽdo (memorie ſctitatis eius.)
Uno mõ (memorie) põt intelligi
q2 de⁹ memor ẽ nr̃i.Hiere.2.Re=
cordatus ſum tui ⁊c. Et dic̃ (ſan
ctitatis eius.) Et dupliciter põt
intelligi.vel q2 hec memoria p=
uenit ex ſctitate.i.ex mia ⁊ boni
tate ſua.Leuit.11.Scti eſtote q2
ego ſanctus ſum. Uel quia me=
mor eſt noſtri vt ſanctificet nos
Leuit.11. Ego dñs qui ſanctifico
vos.Alio modo (memorie) ſcilʒ
noſtre.q2 nos recordamur ſcti=
tatis dei.q.d.Cõfitemini cõme=

morãdo ſctitatẽ ei⁹. Iſa.63.Mi
ſerationũ dñi recordabor:
⁋ Secundo cum dicit.

⁋ Qm̃ ira in idignatiõe ei⁹
et vita in voluntate eius.
Ad veſperum demorabitur
fletus:et ad matutinũ letitia

⁋ Cõmemorat bñficia olb⁹ exhi
bita. Ubi duo facit. p̃mo ponit
hec beneficia q̃ ſpectant ad dei
clemẽtiã.Scd̃o clemẽtie ei⁹ oſtẽ
dit ſignũ ibi (Ad veſperũ.) Dic̃
ergo (Qm̃ ira ⁊c.) Miſericordia
dei non eſt ſine iuſtitia.iõ ponit
primo iuſtitiã.2° miaʒ. Iuſtitiã
cũ dicit.Qm̃ ira.) hic ira accipit
p effectu ire.i.pro vindicta. in=
dignatio ỽo nõ p commotione
ire in deo: ſed pro iuſtitia dei
ſm q̃ iniquã deteſtat impiũ:q2 Sap̃.
14. Silr̃ odio ſunt deo impius
et impietas ei⁹.q.d. (in indigna
tione ei⁹).i.dei iuſtitia iudican=
te pctã in ira.i.vindicta. Hiero.
planius (Qm̃ ad momentũ ẽ ira
eius) q.d.ſi aliqñ iraſcatur ſuis
hoc eſt ad correctionẽ i breui tẽ
pore.Iſa.5.4. In momento in=
dignationis abſcõdi ⁊c.Eze.18.
Nolo mortẽ pctõris morientis.
Hiero. (Uita in ppitiatione ei⁹)
q.d.Punit ad momentũ ⁊ poſt
repropitiat ⁊ reddit vitam.Iob
5.Percutit ⁊ manus ei⁹ medet.
Oſtendit aũt clemẽtie ⁊ mie ei⁹
ſignũ ⁊ ſm litteram cum ſubdit
(Ad veſperum demora) q.d. in
breui tẽpore dñs a triſtitia du=
cit ad cõſolationẽ.q2 ſi aliq̃s tri
ſtis ſit veſpere.mane erit letus.
Triplex autẽ rõ aſſignari poteſt
quare veſperi triſtitia inſit ⁊ma
ne letitia.Una ex exteriori diſpo
ſitione. quia veſpere p̃ncipium

Ex tribus cãis ſum⁹ leti in mane ⁊ triſtes in veſpi.

Universidad de … Biblioteca

eſt tenebrarũ que cõſrritã.mane ꝟo lucis que letificat.vñ ceci vt leterent cantant Tho.5. Quale gaudiũ mihi erit qui in tenebris ſedeo:ꝛ lumẽ celi non video .2° ex interiori mane eſt hora ſanguinis:quia homo diſponit ad gaudium. Ueſpere eſt hora meſãcolie.qua hõ diſponit ad triſtitiam.3° ex natura ſomni. Sõnus em̃ eſt quies aialiũ.vnde triſtitia per ſomnũ quietat. ¶ Myſtice littera eſt plana.qꝛ(Ad veſperũ)dñice ſepulture fuit triſtitia:qꝛ adhuc fideles flebãt mortẽ chriſti.Sed(ad matutinum.) propter nũcium reſurrectionis (letitia)Si ad totum genus humanum referat.ſic(ad veſperꝝ.) ideſt peccatum primi parentis (triſtitia)quia vt habet Gene.3. Poſt meridiem vergente iam ſole ad occaſum peccauit adam. Et iſte fletus nõ põt dici breuis: qꝛ etiã poſt reparationẽ gratie manẽt reliqe ei⁹.Sed in matutino.i. in xp̃o letitia. Uel veſpere qñ lux ſpũalis incipit in homie deficere:ꝛ tũc in eo eſt fletus: ſꝫ quãdo relucet in eo tũc eſt gaudium. p̃s. Mane aſtabo tibi et videbo.

Myſteriũ.

¶ Ego aũt dixi in abũdãtia mea non mouebor in eternũ Dñe in volũtate tua preſtitiſti decori meo virtutẽ. Auertiſti faciem tuam a me: et factus ſum conturbatus.

¶ Supra gr̃as egit de bñficijs diuinis.hic aũt pſequit totũ ordinem quo hoc ſit adeptus. Ubi tria facit. p° ponit proceſſuꝫ ſue directionis. Sc̃do ſuũ recurſum ad orõnẽ.(Ad te dñe clamabo.) Tertio oñdit orationis exauditionẽ ibi(Audiuit dñs) ſm glo. p̃ª intelligũtur de chriſto ꝛ de q̃libet hoie. Et p̃mo exponamus quomõ intelligunt de quolibet hoie. Eccli.10. Initiũ ois peccati ſupbia. Et ideo in pceſſu deiectionis p̃mo ponit p̃ſumptio de ſe cõfidentiũ. Sc̃do falſitas preſumptionis ibi (Dñe in voluntate.) Tertio p̃ſumptiõis pena ibi (Auertiſti faciẽ tuã a me) Dicit ergo(Ego dixi.)i.corde p̃ſumpſi (in abũdãtia.)corpalis pſperitatis.(non mouebor).i.non deficiã. Apoc.18. Sedebo regia ꝛc. Eccli.11. In die bonoꝝ ne immemor ſis ꝛc. Uel(i abũdãtia)ſpũaliũ bonoꝝ ſic adã erat in paradiſo. Eze.28. Plenus ſapientia pfectus decore in delitijs. Et in hac abundantia dicũt(Nõ mouebor)Contra quod dicitur pri me Cor.10. Qui ſe exiſtimat ſtare videat ne cadat. Falſitatem preſumptionis oſtendit cum dicit (Domine in voluntate tua ꝛc.) Decor hominis temporaliter eſt proſperitas temporalis: et ideo comparatur flori. Iſa. 40. Omnis caro fenum. Hic autem decor de ſui natura non habet virtutem p manſuram ſicut habetur Jac.1. Sicut flos feni ptranſibit exort⁹ em̃ eſt ſol cum ardore ꝛ areſcit fenũ: et flos ei⁹ decidit.et decor vult⁹ ei⁹ depũt ita et diues ꝛc. Sed vñ hꝫ virtutẽ et firmitatem et conſtantiam Certe (ex voluntate dei.) Et iõ dixi.ſed preſumptuoſe:quia(nõ mouebor)Sed non eſt ita. imo quaꝫ diu tibi placuit (preſtitiſti decori meo virtutem.) Bene in perpetum:qꝛ hec ſanctis in patria ſunt eterna. hic autem ad velle ſuũ. Itẽ decor poteſt accipi p virtute ſpũali. Prouer.vlti. Fortitudo ꝛ decor ꝛc. Hic etiam ex ſui nã nõ eſt fortꝭ: qꝛ habem⁹ hunc decorẽ in vaſis fictibus.2. Coꝛ.4. Luce vlti. Sedete in ciuitate donec induamini virtute ex alto. Et ideo dicit(p̃ſtitiſti decori meo virtutẽ.)ſed(in volũtate mea.(Ro.9. Cuiusvult miſeretur. Et hoc pbat per effectum qꝛ qñ(auertiſti faciẽ tuã.)perij. Dicit aũt deus auertere faciem ſuã ab hoie:vt eũ nõ videat: vel vt nõ videatur ab eo. Uidet aũt oẽs ſimplici viſione ꝛ notitia:ſed q̃ſdã viſiõe miſericordie. p̃s. Reſpice i me et miſere mei.(Auertiſti.)ergo facieꝫ tuam a me.)ne mei miſerearis.(Et ſtatim fact⁹ ſum cõturbatus.) Uel ſpũalr incidendo in pctm̃. vel tẽporaliter in aduerſitatẽ. Uel (auertiſti faciem tuam.)ne videaris. (a me.) Et hoc videt ſonare lr̃a hiero. In aduerſis q̃buſcũqꜫ fortitudo hominis eſt habere oculos ad deum. p̃s. Memor fui dei ꝛ delectatus ſum. Auertiſti ergo ne viderem. (Et factus ſum conturbat⁹.) Sed ſi exponat de xp̃o tunc in hoc.(Ego dixi.)nõ q̃dem p̃ſumptuoſe:ſed ſcie certitudine (in abũdantia mea.)i.virtutũ et gratiarũ. Jo.1. Uidim⁹ gloriam eius gloriã quaſi vnigeniti a patre.(nõ mouebor.)a volũtate dei Jo.8. Que placita ſunt ei facio ſemp. Et hoc qꝛ (p̃ſtitiſti decori meo ꝟtutẽ.)ſ.faciẽdi miracula ꝛ reſiſtẽdi aduerſarijs. Ro.1. Predeſtinatus eſt fili⁹ dei in virtute. Et hoc ptꝫ:qꝛ qñ(auertiſti faciẽ tuã a me.)in paſſione. p̃s. Deus deus meus q̃re me dereliquiſti. (fact⁹ ſum cõturbat⁹.)nõ in rõne ſed in ſenſualitate. Jo.12. Nunc anima mea turbata eſt.

expõit de xp̃o.

¶ Ad te domine clamabo: ꝛ ad deum meum deprecabor.

¶ Cõſeq̃nter recurrit ad orõnẽ cũ dicit.(Ad te dñe clamabo ꝛc) Et p̃mo põit rõnẽ. ſc̃do aſſignat rõnem ibi.(Que vtilitas.)tertio oñdit orõnis exauditionem ibi. (Audiuit dñs.) Circa p̃mũ duo facit. Qꝛ p̃mo orat p amotione mali. ſc̃do p aſſecutione boni ibi (et ad deũ meũ deprecabor.) Dicit ergo. Ad te dñe clamabo.)vt clamor intelligatur orõ q̃ ſit ad remotionẽ mali in xp̃o paſſiõis. in pctõre pcti. in hoie aduerſitatis.(et ad deũ meũ deprecabor.) Depcatio eſt ppter bonũ dãdũ xp̃o.ſ.gl̃iã. pctõri gratiã. homini afflicto pſperitatẽ. Uel clamor referat ad afflictionẽ cordis. deprecatio ad aſſiduitatẽ orõnis. Jac.vl. Multũ valet depcatio iuſti aſſidua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que vtilitas in ſanguine: dũ deſcẽdo in corruptioneꝫ. Nũquid cõfitebitur tibi puluis: aut ãnũciabit ꝟitatẽ tuã

¶ Duplr aſſignat. Et p° in vtl. 2° in ſpãli ibi.(Nũq̃d cõfitebit.) Dicit ḡ.(Que vtilitas.) ſi d xp̃o exponatur in ſanguie chriſti maxima fuit vtilitas. Matthei.26. Pro multis effundetur in remiſſionem pctõꝝ. Sed ſi cito reſuſcitatus nõ fuiſſet ſed eius reſurrectio fuiſſꝫ dilatata vſqꜫ ad finẽ mũdi nulla vtilitas fuiſſet in eo. vel ẽt ſi corp⁹ ei⁹ fuiſſꝫ totalr putrefactũ. Sꝫ nũq̃d ſuffecit paſſio ad ſalutẽ? Sic. Sꝫ ſi hoc nõ fuiſſet.ſ.ꝙ nõ ſurrexiſſet et cito non fuiſſet credita ei⁹ diuinitas. ꝛ ſic homies non fuiſſent vtilitatem

Universidad de Deusto Biblioteca

conſecuti. In ſpāli oñdit dicens (Nūquid cōfitebit tibi.) Dupliciter dr̄ puluis. Uno modo puluis pctōr itelligit. p̄s. Tāq̄ pulnis quē proĳcit vētus a facie terre. per mortē xp̄i pctōres q̄ puluis ſunt: ad duo bona poſt reſurrectionē peruenerūt vt. ſ. cōfiterētur pctā ſua. Act. 2. hijs auditis cōpūcti ſunt corde ⁊c. Et iō dicit (Nūquid cōfitebit tibi puluis.) ſcȝ pctōr: ſi deſcēdā in corruptionē ȝ putrefactiōis. q. d. Nō. Aliō bonū ē cōfeſſio v̄itatis fidei. Uñ (aut annūciabit veritatē tuam) Uel nunquid puluis reſolutus ex corpe modo erit materia. vt per apl̄os cōfiteant tibi ppl̄i veritatē. vel ipſi apl̄i veritatē tuā. Si exponatur de hoīe tunc ſic (Nūquid cōfitebit.) ideſt ſi moriar non potero te laudare.

Tertio cum dicit.

Audiuit dñs et miſert⁹ eſt mei: dñs factus eſt adiutor meus. Cōuertiſti planctum meū in gaudiū mihi: conſcidiſti ſaccum meū et circūdediſti me letitia.

Oſtēdit oratiōis exauditionē Et p̄mo ponitur exauditio. ſcd̄o exauditiōis modus ibi. (⁊ miſertus. (tertio fructus. (vt cantet.) Dicit ḡ. (Audiuit dñs ⁊c.) Dixerat ſupra (clamabo.) hic autē dicit ſe exauditū. (Audiuit eīm dominus.) q̄ exaudiuit. Iſa. penulti. Etem anteq̄ clament ego exaudiā; adhuc illis loquētib⁹ ego audiā. Io. 11. Pater grās ago tibi qm̄ exaudiſti me: ego autē ſciebam q̄ tu ſemp me audis. Deinde ponit modus. (et miſertus eſt mei.) Et primo ip̄m modum oſtendit. ſcd̄o exponit ibi. (Conuertiſti ⁊c) Dicit glo. (clamabo) cōtra mala. (et dep̄cabor.) p bonis: ⁊ in vtroq̄ ſum exauditus.

Quia quantū ad primū (miſertus eſt mei.) remouēdo omne malū penalitatis. Quantum ad ſcd̄m. (Dñs fact⁹ eſt mihi adiutor.) Et q̄ cōſecutus ſum gloriam imortalitatis. p̄s. Adiutor meus et ptector me⁹: et in ipſo ſpauit cor meū et adiutus ſum. (Et refloruit caro mea) Exponit modum cum dicit. (Cōuertiſti.) Scd̄m q̄ loquit de xp̄o duo dicit. Primo eīm oſtēdit cōmutatio de malis ad bonū quantū ad interiora. ſcd̄o quantū ad exteriora ibi (Conſcidiſti.) Chriſt⁹ planctum habuit tp̄e paſſiōis in ſe: q̄ triſtis eſt aīa mea ⁊c. Matth. 26. Et in ſuis. Io. 16. Quia plorabitis ⁊ flebitis ⁊c. hūc planctū cōuertiſti ait in gaudiū reſurrectionis. Quantū ad ſe. p̄s. Dñe in virtute tua letabit rex. ſ. xp̄s. Quantuȝ ad ſuos. Quia gauiſi ſunt diſcipuli viſo dño. Io. 20. 2° oſtendit cōmutatio facta de malis ad bona quantū ad exteriora: q̄ (cōſcidiſti.) Saccus eſt pānus auſterus ⁊ imponitur renibus tp̄e triſtitie: ⁊ fit de pilis caprarū. Hic factus eſt caro xp̄i fȝ q̄ habet ſiīlitudinē carnis pcti. Capre eīm ⁊ hedi pctōres ſignificant: q̄ pro pctis offerebant vt habet in glo. (cōſcidiſti ſaccum meū.) i. ſcidiſti permiſiſti clauis et lancea: et reſtituiſti mihi imortalitatē; et iō dicit (circūdediſti.) Uel d̄qlibet iuſto pōt itelligi plāctū cōmutatū in gaudiū. Io. 16. Triſtitia v̄ra vertet in gaudiuȝ. Tho. 3. Poſt lamētationē ⁊ fletū exultationem infundis.

Deinde cum dicit.

Ut cantet tibi gloria mea et non compungar: domine deus meus in eternum confitebor tibi.

Ponitur fruct⁹ exauditionis. Fruct⁹ aūt eſt glīa dei. et q̄ cedat ad gloriā dei duplr̄ pōt intelligi. vel de glīa reſurrectionis xp̄i. vel de gloria ſctōꝝ. vñ dicit (gloria mea.) mihi data in reſurrectiōe: vel danda ſanctis in patria. (cantet. tibi.) i. ſit tibi mea laus. Io. 17. Ut filius tu⁹ clarificet te: et hoc ſit in perpetuuȝ. vñ dicit. (Dñe deus meus in eternū confitebor tibi.) p̄s. Bti q̄ habitant in domo tua: in ſecula ſeculorum laudabunt te.

In finem pſalmus David pro extaſi. xxx.

In te dñe ſperaui nō ꝯfūdar i etnū.

Supra enarrauit p pp̄ha tribulatiōes beneficia dei: oratiōnē ſuā fiduciā et gratiarū actionē; hic aūt exponit totū ordinē ſue liberationis.

Pſalmi titulus. Titulus. (In finē p̄s dauid p extaſi.) Hieronym⁹ nō habet pro extaſi nec hebrei. ⁊ forte ſeptuaginta addiderūt: ppter hoc qd̄ dr̄ infra (In exceſſu) Extaſis eīm

Extaſis qd ſit. grece: latine dr̄ exceſſus: qui eſt mentis. quoniā. ſ. hō ponit extra ſe. Et hoc duplr̄ contingit. vel q̄ a ſupiorib⁹ allicit vel q̄ ab iſeriorib⁹ depellit. Anim⁹ ergo hoīs ſi ferat extra ſe dr̄ vel allect⁹ a ſupernis p cōtēplationē ⁊ amorem q̄ diuin⁹ amor vt dicit Dionyſi⁹ 4. c. de di. no. extaſim facit. q̄ facit eū viuere nō ſua ſed dei vita. Gal. 2. Uiuo ego: iam nō ego. viuit vero in me xp̄s. Uel ipugnatus vel territ⁹ ab inferiori. vñ qñ timet fit extra ſe. Act. 3. Repleti ſūt ſtupore ⁊ extaſi. Et ſicut vult gloſ. hoc mō hic accipit extaſis. Agit eīm hic de tribulatiōe xp̄i i paſſiōe. vñ xp̄s i cruce pēdēs ait In man⁹ tuas ⁊c. Luc. 23. Et de tribulatiōib⁹ eccl̄ie. ⁊ hoc ſub figura coꝝ q̄ cōtigerūt dauid. vel itelligūt v̄ba p̄s hui⁹ q̄ſi ab vna pſona plata: q̄ caput corpus et mēbra ſunt vna pſona. vñ xp̄s loquit p ſe ⁊ p corpe ſuo. Iſa. 61. Quaſi ſponſuȝ decoratū corona ⁊ q̄ſi ſponſā ornatā monilib⁹ ſuis. q̄ xp̄s et eccl̄ia ſūt vna pſona

Partitio pſ. Pſalm⁹ iſte diuidit i duas partes. q̄ p̄° p̄mittit orōnē. 2° ponit exauditionē ibi. (Quam magna multitudo dul.) Sȝ q̄ orō innit ſpei. p̄° p̄mittit ſpem ⁊ orōnē. 2° aſſignat vtriuſq̄ rōnē. ſ. q̄re ſperet ⁊ oret ibi. (Qm̄ fortitudo.) Circa p̄m duo facit. Prio eīm p̄mittit ſpem. 2° ſubiūgit rōnē ibi. (In tua iuſtitia libera me.) Circa ſpē duo facit. Prio ponit ſpei rectitudinē. 2° certitudineȝ ſiue firmitatē ibi. (nō ꝯfundar i eternū.) Dicit ḡ. (In te dñe ſpaui.) Hiere. 17. dr̄. Maledict⁹ hō qui ꝯfidit i hoīe ⁊c. Et iō nō pōt ſpes eē recta i homie ſȝ i deo. Eccli. 2. Qui timetis dñm: ſperate in illū ⁊c. Et dr̄ hoc ex pſōa xp̄i ⁊ eccl̄ie

Sed cōtra Spes nō hȝ locū in cōprehēſore. xp̄s aūt fuit cōprehenſor. ḡ. non habuit ſpem: nec fidem ſed viſionem. Q ō.

Reſpondeo Spare dr̄ a ſpe Solo. Spes aūt dr̄ duplr̄. Qñq̄ eīm dicit v̄tutē. qñq̄ vero obiectū eius qd̄ eſt vnū ſub duplici rōne: q̄ reſpicit deū vt btitudinē eternā: et

Univerſidad de Deusto Biblioteca

vt btitudinis datorē. hāc nō ha=
buit xp̄s: q2 obiectū eius eſt bo=
nū futurū nō habitū. Tamē aliq̄
alia expectāda erāt xp̄o per au=
xiliū dei: ſicut glīa imortalitatꝫ:
cōuerſio hoīm et hmōi. Et quan
tū ad hoc ſperabat: lꝫ vt⁹ ſpei nō
fuerit ei neceſſaria. 2° ponit fir=
mitatē: q2 (nō cōfundar i eternū)
q2 innitit̃ deo q̄ eſt icōmutabilis
ſed q̄ ſperat in hoīe q̄ deficit: con
fundit̃ aliq̄n. ¶ Deinde cū dicit.

¶ In iuſtitia tua libera me.
Inclina ad me aurem tuam
accelera vt eruas me. Eſto
mihi in deuꝫ protectorem et
in domū refugij vt ſaluū me
facias.

¶ Subiūgit̃ orationē vbi tria fa
cit. Prio aſſignat cauſaꝫ q̄re pe=
tit liberari. 2° petit celeritatē li=
berationis ibi. (Inclina.) 3° po=
nit modū. (Eſto mihi.) Dicit er=
go. O dn̄e ſpero: et iō peto libe=
bera me. Sed qua cauſa. nō pp
iuſtitiā meā. ſed (in tua iuſtitia)
q2 iuſt⁹ es. Dañ. 9. Nō in iuſtifi=
catiōibus nr̄is proſternim⁹ p̄ces
ante faciē tuā: ſed in miſeratiōi=
bus tuis multis. Uel (in iuſtitia
tua.) quā mihi dediſti: non mea:
Ro. 10. dt. Ignorātes dei iuſtitiā
⁊c. Itē peto velociter liberari: q2
nō poſſuꝫ pati afflictionē. ¶ Di
latio pōt ꝯtigere duplr̄. Una rō
pōt eſſe q2 libator eſt lōge. Alia
vero q2 piger (Deus videt̃ lōge
eſſe a nobis. vnde quidā dixerūt
q2 nō habet ꝓuidere de nobis:
Job. 22. Circa cardines celi per=
ambulabat nec nr̄a ꝯſiderat. Et
iō peto vt tu deus q̄ in altis ha=
bitas: nec ego poſſum ad te acce
dere. (Inclina aurē tuā.) Auris
dei eſt volūtas exaudiēdi. Et dt

deus nobis appropinq̄re q̄n cō=
ſcēdit nr̄is infirmitatib⁹ et miſe=
rijs. et iō ait. (Inclina.) i. cōdeſcē
de ex bonitate: et hoc cito. Et iō
(accelera vt eruas me.) Iſa. 8.
Uoca nomē eius accelera: q2 nō
tardat in neceſſitate. Modus ē
duplex liberandi. vt. ſ. q2 nō leda
tur in malis exiſtens. vel q2 ma=
la fugiat. ¶ Quantū ad p̄mū di=
cit. (Eſto mihi in deū ꝓtectoreꝫ)
vt mala nō me ledāt. Iſa. 49. In
pharetra ſua abſcondit me.
¶ Quantū ad 2m dicit (⁊ in do=
mū refugij.) ⁊ hoc eſt nomē dn̄i.
Prouerb. 18. Turris fortiſſima
nomē dn̄i. Et iō hic addit (vt ſal
uum me facias.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ fortitudo mea et refu
giū meū es tu: et propter no
men tuū deduces me et enu=
tries me. Educes me de la=
queo hoc quē abſconderunt
mihi: qm̄ tu es ꝓtector me⁹.

¶ Oñdit q̄d mouet euꝫ. Et p̄mo
ad ſperādū. 2° ad orādū ibi (Mi
ſerere mihi domīe qm̄ tribulor.)
Circa primū duo facit. q2 primo
mouet̃ ad ſperandū ex cōſidera
tione diuīe cōditiōis. ſcd̄o expi=
mento bn̄ficioꝝ ibi. (Ego auteꝫ
in dn̄o ſperaui.) Hec em̄ duo dāt
fiduciā. Cōditionē aūt dei oſten
dit duplr̄. Primo ꝑ cōparationē
ad nos. ſcd̄o ꝑ cōparationem ad
aduerſarios q2 erant ⁊ aduerſa
rij ⁊ hoſtes ibi. (odiſti obſeruan
tes.) Circa primū tria facit. Pri=
mo em̄ ponit habitudinē dei ad
nos. ſecūdo quid ex hoc ſperet.
ibi. (Et ꝓpter nomē tuuꝫ.) tertio
in ſpem erectus prorūpit in ora
tionem ibi. (In manus tuas.)
¶ Sciendū eſt aūt q2 de⁹ habet

habitudinē ad nos: q2 eſt fortitu
do noſtra ad cōplendū oīa bona
q̄ per eū facim⁹. Exo. 15. Fortitu
do mea ⁊ laus mea dn̄s ⁊c. Itē
q2 refugiū noſtrū ad vitādū ma
la. p̄s. Petra. ſ. deus refugiū heri
natijs. Et iō ait. Spero de te ꝓ=
pter iſta duo. Et q̄d ſperat oſten
dit ex ꝑſona viatoris q̄ ſemꝑ in=
diget ductore: ꝓcuratore: et de=
fenſore. Primuꝫ pertinet ad viā.
ſcd̄m ad vitā. tertiū ad ſalutem.
¶ Et ideo quantū ad p̄mū dicit
(Deduces). ſ. per viam ſalutis.
¶ Quantū ad ſcd̄ꝫ (et enutries)
nutrimēto virtutū et etiā corpa
li. p̄s. Dn̄s regit me ⁊ nihil mihi
deerit. ¶ Quātū ad tertiū. (edu
ces me de laqueo.) i. de fraudu=
lenti inſidia quā mihi p̄paraue=
runt. Prouer. 1. Ueni nobiſcū in=
ſidiemur ⁊c. p̄s. Laqueus cōtri=
tus eſt. Et ratio eſt. (q2 tu es ꝓte
ctor meus.) q. d. Ideo ſpero q2
iſta facies mihi; q2 tu es ⁊c.

¶ In manus tuas commen
do ſpiritum meum: rede=
miſti me domine deus veri=
tatis. Odiſti obſeruantes va
nitates: ſuperuacue.

¶ Prorūpit tertio in ſubitā ora=
tionē. Et circa hoc duo facit. pri
mo recōmēdat ſe dn̄o. ſcd̄o ꝯmo
morat diuinū bn̄ficiū vel habitū
vel mox ſecutum ibi. (redemiſti
⁊c.) ¶ Dicit ergo quantū ad pri
mū. (In man⁹ ⁊c.) Qd̄ carius ē
in hoīe ſpūs eſt. et qui timet in
via qd̄ cari⁹ habet cōmendat du
ctori. Et ideo in vita iſta pericu=
loſa ſpiritū meum cōmendo tibi
deo. Hoc fecit chriſtus in noſtrū
exemplum. Unde in cruce dixit.
In manus tuas ⁊c. Thi. 1. Scio
cui credidi ⁊c. Ex perſona eccl'ie

intelligit̃. q. d. eccleſia capiti xp̄o
Tu dicis. (In man⁹ tuas cōmē=
do ſpm̄ meū ⁊c.) et ex hoc ſequit̃
ſcꝫ ex cruce redēptio noſtra. Di=
cit autē. (deus veritatis. q2 im=
pleuit qd̄ ꝓmiſit. Per cōparatio
nem autē ad aduerſarios dicit.
(Odiſti.) q. d. Sic te habes ad
me. Sed qūo ad aduerſarios: q2
odis eos ⁊ merito. q2 (obſeruāt
vanitates ⁊c. Illi. ſ. qui in rebus
mūdi ſpem habent et figunt. Et
hoc (ſupuacue.) q2 deficiūt. Sa=
piētie. 5. Quid nobis profuit ſu=
perbia ⁊c. Itē vanitates augu=
ria vel ſomnia vel pacta demo=
num ⁊ tales odiūtur a deo. q2 ſa
crilegi ⁊ idolatre. p̄s Beatus vir
cuius eſt nomen domini ⁊c.

¶ Ego autem in dn̄o ſpera=
ui: exultabo et letabor in mi=
ſericordia tua.

¶ Supra rationem ſue ſpei aſſi
gnauit ex diuina cōditione; hic
aūt aſſignat eā experimento di=
uinoꝝ beneficioꝝ. Circa qd̄ duo
facit. q2 p̄mo ꝓponit ſpem. 2° ei⁹
effectū ibi. (Exultabo.) Dicit er
go. Deus odit malos. (ego aūt)
qui nō obſeruo vanitates (ſpera
ui in ſolo deo.) nō in deo diuitia
rū. 1. Thi. 6. Effectus ſpei eſt ſpi
ritualis letitia. Ra. 12. Spe gau
dentes. Et ponit modum letitie:
quia (exultabo ⁊ letabor) Eſt au
tem exultatio gaudiū per ſigna
exteriora extra exiliens. Letitia
vero dicit interiorē dilatationeꝫ
cordis. Exultatio ergo dicit ma
gnitudinem gaudij; letitia mode
rationeꝫ. Et premittit exultatio
nem qua hoīes inflāmati amo=
re dei in principio plus gaudent
et poſt moderate (Letabor) non
in iuſtitia mea: ſed tua.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Quoniā reſpexiſti humili
tatem meam: ſaluaſti de ne
ceſſitatibus animam meam.
Nec concluſiſti me in mani
bus inimici ⁊ ſtatuiſti in loco
ſpatioſo pedes meos.

¶ Hic cōmemorat bñficiū libera
tionis. ꝑ pmo liberationē ſcdo li
berationis modū ibi. (Nec cōcluſi
ſti.) A duobus dicit ſe liberatū
ab abiectiōe ⁊a tribulatione. Pri
mum opponit honori. 2m ꝓſpe
ritati. ¶ Quātū ad pmum (dicit
humilitatē.) i. abiectionē. q. d. Li
cet tu altus ſis in celis: tñ (reſpe
xiſti.) hic abiectuz. vel (humilita
tez.) cordis. Luc. 1. Reſpexiſti hu
militatē ancille tue. ¶ Quātum
ad 2m dicit (de neceſſitatibus.) i.
tribulationibus. (aiam.) non cor
pus qꝛ ſ3 corpus quꝫ ſuccūbūt
ſed aia liberat. ps. De neceſſita
tibꝰ meis libera me dñe. Uel ne
ceſſitates dicit paſſibilitates pñ
tis vite. ſ. mortis: famis: penurie:
indigentie. Ro. 12. Neceſſitatibꝰ
ſctōꝝ cōicātes. Modus libera
tionis oſtēdit pmo quātū ad cuſ
ſtodiā mali. ſcdo ꝗtū ad cōſerua
tionē in bono ibi qꝛ (ſtatuiſti) Di
cit ḡ ꝗtū ad pmum (Nec cōcluſi
ſti.) Illō cōcludit cuius nihil eſt
extra. Deꝰ pmittit aliquē tētari
ab hoībus: ſed nō cōcludit eū in
manibus eoꝝ: qꝛ reſeruat aliq̄d
ad qō hoſtis nō pōt ſicut in Job.
1. q̄ pmo ſic cōcluſit ſup ſubſtan
tiam ꝙ corpus nō tāgeret. deīde
ſic ſup corpꝰ ꝙ nō tāgeret aiam
vñ dicit. Uerūtñ aiam illiꝰ ſerua
Sed impij concludunt (in mani
bus inimici.

Q̄ō. **Sed cōtra** Job. 16. Cōcluſit
me apud iniquum ⁊c.

Reſpōdeo Uerū ē ſm intētionem Solutio.
inimici credētis ſe preualere: ſ3
nō eſt verum ſimpliciter. ¶ Quā
tū ad 2m ait (ſtatui.) i. in loco li
bero ⁊amplo. (pedes.) i. affectus
qꝛ ex nulla pte impedit qn bñfa
ciat. puer. 4. Ducā te ꝑ ſemitas
equitatis: quas cū ingreſſus fue
ris nō ar. greſſus tuos: ⁊ currens
nō habebis offendiculū. Uel iſte
locꝰ ſpatioſus eſt vita eterna. Ba
ruch. 3: O iſrael ꝗ magna eſt. do
mus dei ⁊c. Ubi ſtatuerūt pedes
noſtri. ps. Stātes erāt pedes nři
⁊c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Miſerere mei dñe qm̄ tri
bulor: conturbatus eſt in ira
oculus meus aia mea ⁊ ven
ter meus.

¶ Rōnem oꝛonis aſſignat dupliciter.
Primo in gñali pmittit oꝛonē ⁊
eiꝰ cām. ſcdo ꝓſequit vtrumqꝫ in
ſpāli ibi (Cōturbatꝰ eſt.) Circa p
mū duo facit. Prio ponit petiōez
in gñali. ſcdo cām petitionis ibi
(Miſerere.) Judith. 8. Indulgē
tiā eiꝰ cū lachrymis poſtulemꝰ.
Et quare? (qm̄ tribulor) ps. Mul
ti q̄ ꝑſequunt me ⁊ tribulāt me. Q̄ō.

Sed contra ſupra dicit (ſal
naſti de neceſſitatibꝰ aiam meā.

Reſpōdeo dicendū qꝛ loquit ſ3 di Solutio.
uerſa mēbra. vel ſm diuerſa tē
pora. Sequit (conturbatus eſt.)
Ubi exponit in ſpeciali. pmo tri
bulationē. ſcdo oꝛationē ibi (ego
autem in te ſperaui.) Circa pri
mum duo facit. qꝛ primo quātū
ad id qō eſt interius. ſcdo quātū
ad id qō eſt exterius ibi (Qm̄ de
fecit.) ¶ Quātū ad primum tria
ponunt. ſ. oculus: aia: ⁊ vēter. ꝑ q̄
rōvolūtas ⁊ ſenſualitas deſignā
tur: quādo. ſ. homine in tribula
tione poſito oīa iſta commouen
tur. Et ideo dicit oculus interior
Eph. 1. Illuminatos oculos cor
dis veſtri. (in ira.) inimicoꝝ per
ſequētium vel dei punientis. ps.
Cōturbatus eſt a furore oculus
meus. Uel (in ira.) qꝛ iraſcor con
tra malos. Hoc em̄ non excecat
oculos rōnis ſicut facit ira ꝑ vi
tiū: ſed cōturbat ⁊ obnubilat qꝛ
non ita limpide videt. (aia mea.)
quātū ad voluntatē: qꝛ propriū
eſt voluntatis mouere corpus: et
voluntas mouet oīa q̄ in nobis
ſunt. ps. Aia mea turbata eſt (vē
ter meus.) i. īfirmus. ⁊ ſignat ſen
ſualitatē. Jere. 4. Uētrem meū
doleo. Uel (aia mea.) refertur ad
ſenſualitatē vēter aūt ad corpus
q. d. Senſualitas turbata eſt et
corpꝰ. Uel refert ad diuerſa mē
bra ecclie. Nā (oculus) doctores
(aia.) prelati. (venter) alij ſunt.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ defecit in dolore vita
mea: ⁊ anni mei in gemitibꝰ
Infirmata eſt in paupertate
virtus mea: ⁊ oſſa mea cōtur
bata ſunt.

¶ Exponit tribulationē ꝗtū ad
Tria ſūt bona vite pñtis. exterioꝛa. Tribulatio nāqꝫ expel
pellit bonis pñtis vite. Que tria
ſunt. ſ. delitie carnis: diuitie. ⁊ ho
nores. pme Jo. 2. Omne qō eſt in
mundo ⁊c. Cōtra primum ponit
dolorem cōtra ſcdm paupertatē
⁊cōtra tertiū opprobria. ſcdm eſt
ibi (infirmata.) tertiū vo ibi (ſup
omnes inimicos.) Circa primū
duo facit. primo em̄ ponit dolorē
Secūdo eius ſignum ibi (⁊amici
mei.) Dicit ḡ (tribulor.) interius.
et hec tribulatio venit ex interio
ri. (Quoniā defecit in dolore vita
mea.) Uita cōtinuo ꝓcedit ad de
fectū. Sap. 5. Cōtinuo deſinimꝰ
eſſe. Pōt ergo q̄ triſtat dicere (Ui
ta mea defecit in dolore.) Eccle.
38. A triſtitia em̄ feſtinat mors.
vl' vita ſpūal. Ro. 1. Juſtꝰ meꝰ ex
fide viuit. Uel pōt itelligi de vita
quaqꝫ gaudet de bono alioꝝ. 2.
Cor. 7. Nūc gaudeo non qꝛ tri
ſtes eſtis: ſ3 qꝛ cōtriſtati eſtis ad
penitentiam. Et dolor cauſat in
eis defectum. vñ (et amici mei.)
i. duratio vite mee. (in gemitibꝰ)
qui ſunt ſignū doloris. De ſcdo
dicit (infirmata ⁊c.) Diuitie cōfir
mant homines. Eccleſi. 7. Sicut
protegit ſapia. ſic protegit ⁊ pe
cunia. Et iō paupertas refertur
ad infirmitatē exteriorem. Sicut
aūt paupertas tēporalis facit in
firmitatē exteriorē: ita pauꝑtas
ſpūalis infirmitatem ſpūalē. (vir
tus.) i. fortitudo corporalis que
eſt in neruis ⁊oſſibus ⁊ iō ſubdit
(oſſa mea. q. d. Oīa in qbꝰ funda
bat fortitudo eiꝰ erāt debilitata
ps. Dinūerauerūt oīa oſſa mea.

¶ Sup oēs inimicos meos
factus ſum opprobrium vici
nis meis valde: et timor no
tis meis qui videbant me fo
ras fugerunt a me: obliuio
ni datus ſum tanqꝫ mortuus
a corde.

¶ Propheta aſſignans ſuā exte
riorem tribulationem propoſuit
dolores cōtra delitias pauperta
tem cōtra diuitias. Hic autez op
probria contra honores mundi.
Circa quod tria facit. Primo ꝓ
ponit cōfuſionē quam patit. Se
cundo inducit ſimilitudinē. (Fa
ctus ſum tanqꝫ vas. Tertio ꝓba

bationem (q̄m audiui.) Circa p̄ᵐ tria facit ſʒ q̄ triplex gradus inuenit deſpicientiū alios. Quidā eñ manifeſte inferūt opprobria. Quidā eius ſocietatē vitāt. Quidā q̄ oīno eius obliuiſcunt ⁊ hoc ptinet ad cōtēptū. q: nullus obliuiſcit eius q̄d nō cōtēnit. Pri° ḡ ponit primū: ⁊ dicit (Sup omnes inimicos ⁊c.) Hierony. hʒ (Apud oēs hoſtes meos factus ſum opprobriū ⁊ vicinis meis nimis.) q. d. Nō ſſoluʒ inimicis meis factus ſuʒ opprobriū: ſʒ ⁊ vicinis. Et ſūt verba xp̄i ex pte eccleſie. Vicini eccleſie ſunt q̄ nōdū ſunt cōuerſi ſed ꝓponūt cōuerti. Et dicit (opprobriū.) ꝓpter penā ⁊ ꝓpter culpam. Et quātū ad vtrumq̄ exponitur vt dicat xp̄s ex pte eccleſie. (Factus ſum opprobriuʒ ꝓpter penas martyruʒ. Et hoc (Super oēs inimicos.) quia turpiores penas ſcti ſuſtinuerūt q̄ꝫ latrones. 1. Cor. 4. Spectaculū facti ſum⁹ ⁊c. Itē ꝓpter culpā. In eccl'ia ſūt aliq̄ pctōres ⁊ malevite: ita q̄ ꝓpter eos eccleſia eſt cōtēptibilis apō illos q̄ debebāt accedere. Et bn̄ (Super oēs inimicos.) q: turpior apparet vita eoꝝ q̄ꝫ īfideliū. Eze. 5. Iſta ē hierl'm in medio gētiū poſui eā ⁊c. Itē idē. 16. Iuſtificaſti ſorores tuas in oīb⁹ abominatiōib⁹ ⁊c. ¶ Itē q̄ꝫtū ad 2ᵐ nullus adiūgit ſe ei. vn̄ dicit (⁊ timor notis.) i. vicinis q̄ timent ad me accedere. Vel ꝓpter penas q̄s patior vel ꝓpter malā vitā malorū xp̄ianoꝝ. Et ſignū hui⁹ ſubdit (Qui videbāt me) i. q̄ ꝯſiderabāt hmōi opprobria culpe ⁊ pene (fugerūt a me foras.) q: noluerunt ꝯuerti. Iob. 6. Frēs mei ptrāſierunt quaſi torrēs. p̄s. Longe feciſti natos meos a me. 3ᵐ ē obliuio. Et hoc eſt q̄d ait (obliuioni datus ſum.) Sed q: hō q̄ꝫtūcūq̄ diligat aliquē poſt mortē tradit eū obliuiōi. ⁊ iō dicit (tanq̄ꝫ mortu⁹.) p̄s. Sicut vulnerati dormiētes in ſepulchris quoꝝ nō eſt memor ampli⁹. Hec ad xp̄m referuntur in pſona ſua q: fact⁹ in opprobriū. p̄s. Propter te ſuſtinui opprobriū: opuit ꝯfuſio faciē meā. Itē timor: q: (fugerūt. (diſcipuli. Iteʒ (obliuioni datus.) q: ſperabam⁹ q̄ ip̄e redēptur⁹ eſſet iſrael. Luce. 24. ¶ Deīde adducit exēplū.

¶ Factus ſum tanquam vas pditum: q̄m audiui vituperationem multoꝝ cōmorantiū in circuitu.

¶ Factus ſum tanq̄ꝫ vas pditū) i. inutile de quo nō curat. Hiere. 51. Reddidit me quaſi vas inane abſorbuit me quaſi draco ⁊c. 3° ꝓbationē. Et circa hoc duo facit. Primo enim inducit cōtēptum. Scd̄o pſequutionē quā patit ibi (In eo dum cōuenirēt.) Dicit ḡ (factus ſuʒ opprobriū. q: audiui vituperationē) a viris meis. Hie. 22. Audiui cōtumelias multoꝝ ⁊c. (In circuitu.) Aug. Quādoq̄ xp̄iani peccāt ⁊ infideles non dicunt: hoc faciunt mali ſed hoc faciunt xp̄iani. Et ſi religioſi peccāt ſimiliter. Et dicit (In circuitu.) q: non intrant ad veritatis conſiderationē. q: tunc dicerent: hoc faciunt mali xp̄iani. p̄s. In circuitu impij ambulant. ¶ Conſequenter cum dicit.

¶ In eo dū cōuenirēt ſimul aduerſum me: accipere animam meam conſiliati ſunt.

¶ Oſtendit q̄uo patit pſequutionem: ⁊ aggrauat ex duob⁹. Primo ex multitudine pſequētiū cū dicat (In eo dū cōuenirēt ſimul.) i. vnanimiter. (aduerſum me.) hoc timendū eſſet valde. Eccle. 26. A tribus timuit cor meū. delaturā ciuitatis: collectionē populi: ⁊ calunniā mādacē ⁊c. Ex crudelitate ip̄orum: nō ad leue cōuenerūt ſed ad occidendū vn̄ (accipe aiaʒ meā.) i. vitā. (conſiliati ſunt.) Hiere. 18. Tu ſcis dn̄e omne cōſiliuʒ eorū aduerſum me in mortē. Gene. penultimo. In cōſilijs eorum nō veniat anima mea.

¶ Ego aūt in te ſperaui dn̄e dixi deus meus eſt tu: in manibus tuis ſortes mee.

¶ Supra p̄s narrauit mala q̄ patiebat: hic aūt refugiū hʒ ad orōnem. Et q: oratio vacua eſt niſi certe ſpei innitat iō pmittit ſpēʒ ⁊ ſubiūgit orōnem ibi (Eripe me de manu ⁊c.) Circa primum duo facit. Primo eñ ponit ſpem. Secūdo aſſignat ſpei rōnē ibi (dixi: deus meus.) Cōtinuatio talis ē. Nō dicit ſimplr̄ (ego in te ſperaui.) ſed (Ego aūt ⁊c.) Glo. Aug. dicit. Cōſuetū eſt q̄ pueri vocant mām mōtreca. q: volūt diu ſurgere māmas: ſed mr̄es apponūt amaritudinē vt abhorreāt. Vbera nr̄a quibus a dn̄o lactamur ſunt proſperitas tp̄alis ⁊ ſolatiū amicoꝝ. Qn̄ videt deus q̄ hoīes cōfidunt nimis in hijs ⁊ alliciunt ab hijs: ſubtrahit ea ⁊ ponit amaritudinē vt ponāt in ſolo deo ſpē ſuā. Sic ille aduertens dicit. Audiui inq̄t vituperationem. Et ideo dicit. Ego autem ⁊c.) q. d. oībus alijs contradicentibus ⁊ pugnātibus aduerſuʒ me: ſolū in te fuit ſpes mea. Hiere. 17. Benedictus vir q̄ confidit in domino. Ratio ſpei duplex aſſignat. Vna ex cura et prouidentia dei. Alia ex poteſtate eius. Confidit ergo in eo p̄mo quaſi commiſſus diuine cure: ⁊ a deo ſuſceptus. Deus eñ ex ſua virtute curā habet vniuerſorum Sap. 12. Nec eñ eſt alius deus q̄ꝫ tu cui cura eſt de oībus. Item eiuſdem. 14. Tu ergo pater gubernas prouidentia. Unde deus oīm ſpecialiter tn̄ aliquorum hʒ curam. p̄me Petri. vlti. Oēm ſollicitudinē veſtram proijcientes in eum: quoniaʒ ipſi cura eſt de vobis. Et iō ſpecialiter deus eſt eorum. Et iō dicit (ſperaui in te.) q: (deus meus es tu. Scd̄o ex poteſtate: q: niſi eſſet potens deficerent ſpes. Sed nō ita de deo ſentit vn̄ ait (in manibus tuis ſortes mee.) i. oīa bona que mihi donātur: ſunt in ptāte tua. Eph. 1. In quo ⁊ ſorte vocati ſumus p̄deſtinati ⁊c. ¶ Sciendum eſt autē q̄ triplex eſt ſors. quedā cōſultoria quedā diuinatoria. ⁊ quedā deriſoria. Cōmuniter loquendo ſors nihil aliō eſt niſi quoddam indicium diuine voluntatis requiſitū. Et ideo in gloſ. Aug. Sors non eſt aliq̄d mali. ſed res in humana dubitatione diuinaʒ indicās voluntatē. Et iō proijcere ſortes malas nihil aliud eſt q̄ꝫ exq̄rere volūtatis diuine indiciuʒ. Ergo ſors de ſui rōe nō dicit aliq̄d mali: ſed efficit mala ex duob⁹. Primo quando aliq̄s exq̄rit hoc indicium a quo nō dʒ vt a demone ⁊ ſm̄ hoc ſortilegia dānant īter alia q̄ ptinēt ad īfidelitatē. 2° ſi q̄rat īdiciū in reb⁹ in q̄b⁹ nō ē neceſſe. In duob⁹ dʒ inq̄ri hoc iudiciū in neceſſarijs: ⁊ in nō valentibus aliter ſciri. Si enim nō fuerit de neceſſarijs tūc eſt curioſi-

Deſpicit alios abalio tribus modis.

Quantuʒ noceant mali xp̄iani eccl'ie.

triplex ſors

Que ſors dānet ⁊ q̄ non.

Universidad de Deusto Biblioteca

tas:et hoc eſt i ſorte diuiatoria: q: in hac ſollicitãť de futuris.et ideo vana ⁊ reprobatur. In neceſſarijs ãt q̄ pñt alr̃ ſciri ſortes ẽt ſunt ꝓhibite:q: hoc eſt tẽtare deũ:cũ.ſ.pñt ſciri auxilio hũano ⁊ recurriť ad diuinũ. Ponere ãt ſortes i diſtribuẽdis q̄s habeat q̇d.vel i agẽdis q̇d meliꝰ ſit i tp̄a libꝰ rebꝰ.dico ꝙ ſors nõ vitupať Uñ diuiſiões frequẽter ꝑ ſortes fiunt.Silr̃ etiã ad tp̄a les digni tates ſi eligãtur ſorte. Sed hoc nõ licet i ſpũalibus:q: in eis hõ dirigiť ꝑ ſpm̃ ſctm̃.vñ q̄ in eis fa ceret ſortes iniuriareť ſpũi ſctõ. Uñ apli ante ſpm̃ ſctm̃ poſuerũt ſortes ſuꝑ mathiã.ſed poſt ſpm̃ ſctm̃ elegerũt ſeptẽ diacões ſine ſorte.(In manibus.) ꝙ ait(tuis ſortes mee.)i.qđ datur mihi ſm̃ iudiciũ tue voluntatis: totũ ſub ꝓtãte tua eſt. Prouerb. 16. Sortes mittũtur in ſinũ:ſed a dño tẽperantur. Alia lr̃a hȝ(tp̄a mea.) quanta.ſ.et q̄lia. Dañ.2. Ip̄e mutat tp̄a ⁊ letates. ¶ Deinde ſubiungit orationem cũ dicit.

¶ Eripe me de manu inimicorum meoꝝ:⁊ a perſequentibus me. Illuſtra faciẽ tuã ſuper ſeruũ tuum ſaluum me fac in miſericordia tua domine:non confundar quoniam inuocaui te.

¶ Orat p̄mo ꝓ ſe. 2° ꝯtra hoſtes ibi.(Erubeſcãt.) Circa p̄mũ duo facit. Primo eñ orat liberari a malis. 2° ꝓmoueri ad bonũ ibi.(Illuſtra faciem tuã.) In aduerſarijs duo cõſiderat. Et p̄mo affectum ⁊ hoc tangit cum dicit(de manibꝰ inimicoꝝ.)i.odiẽtiũ me. p̄s. Eripe me de inimicis meis ⁊c. Iſti ſunt diaboli. Mat- thei.13. Inimicꝰ hõ ⁊c. Itẽ amici: Matth.7. Inimici homis domeſtici eiꝰ. 2° effectũ q: ꝑſequũť p̄s. Multi q̄ ꝑſequũtur me ⁊ tribulant me ⁊c. 2° orat ꝓmoueri ad bonũ cũ dicit.(Illuſtra.) Circa qđ duo facit. Primo petit promoueri i bonis. 2° vt nõ deficiat a petitiõe ibi.(nõ ꝯfundar.) Primũ petit duplr̃. Primo ſm̃ ꝓfectũ ſapie. 2° ſm̃ profectũ iuſtitie.ibi.(Saluũ me fac.) Lumen rõnis nihil aliud eſt q̄ꝫ q̄dã participatio diuini luminis. p̄s. Signatum eſt ſuꝑ lumen vultꝰ tui dñe. hoc lumen nõ creſcit i nob: niſi ab eadẽ cã a qua icohatũ eſt Uñ ſi volumꝰ in eo ꝓficere opȝ ꝙ fiat ꝑ illuſtrationeȝ diuine faciei. p̄s. Emitte lucẽ tuam ⁊c. 2m ꝓfectũ in iuſtitiã per quã ꝑueniũtur ad ſalutẽ petit cũ dicit.(Saluum me fac.)et hoc.(ꝑꝑ miam tuã.)nõ per merita mea. Tit.1: Nõ ex opibus iuſtitie q̄ fecimus nos ⁊c. ¶ Quantũ ad 2m. dicit. (Nõ cõfundar.)deficiẽdo.ſ.i ſpe tua.vel ne cõfundar fraudatus. ſcȝ ſpe mea. Et hoc ideo(q: inuocaui te) Iohel.3. Oĩs q̇cũq̄ inuocauerit nomẽ dñi ſaluus erit.(inuocaui te.) Glo. Aug. Inuocas deũ qñ i te vocas deũ;qñ i domo cordis tui iuitas eũ.qđ prius neceſſe eſt mũdari vniuerſis ſordibꝰ vel fraudibus.aliter eñ vere nõ inuocas. Si eñ inuocas deum vt det tibi lucrũ:lucruȝ inuocas nõ deum. Gratis ergo inuocas deuȝ o auare vt te pecunie nõ te ipſe deus impleat. Nunq̇d ſine auro et argẽto nõ vis illũ ad te venire? Quid ergo de hijs que facit tibi deus ſufficit:cũ ipſe deꝰ nõ ſufficit. ¶ Cõſequẽter orat ꝯtra hoſtes cum dicit:

¶ Erubeſcãt

¶ Erubeſcant impij ⁊ deducanť in infernum muta fiant labia doloſa.

¶ Et p̄mo ponit ſuã petitionem Scđo aſſignat illoꝝ meritũ ibi (q̄ loquũtur) Et notandũ ꝙ hec oro magis itelligẽda ẽ modũ p̄nũciatiõis q̄ꝫ orõnis.q.d.(Erubeſcãt.) Cõformãdo volũtatem ſuã diuine iuſtitie. Cõtra primũ tria ponit q̄ in eis veniẽt;q: i iudicio cõfundenť. Uñ dicit(Erubeſcãt) Qm̃ dicet Matt.25. Eſuriui ⁊ nõ dediſtis mihi mãducare ⁊c.qm̃ ꝯſcia repꝛehendet eos: Iſa.1. Erubeſcetis ſuper hortis quos elegeratis cũ fueritis ⁊c. 2° mittenť in ſuppliciũ etnũ: et hoc eſt qđ dicit(Et deducanť in infernũ.) p̄s. Sicut oues in inferno poſiti ſũt:mors depaſcet eos 3° obmutaſcẽt.vñ dicit(Muta fiant labia doloſa.) p̄s. Oĩs iniq̄tas opilabit os ſuum.

Qđ. **Sed contra** Immo erũt loquẽtia. Apo.16. Blaſphemauerũt deũ ⁊c. Itẽ igemiſcẽt. Sap̄. 5. Gemẽtes p̄ anguſtia ſpiritus dicent ⁊c.

Solutio. **Reſpõdeo** dđm ꝙ obmuteſcẽt a verbis ſuperbie ⁊ doloris illati ſctis. ¶ Secũdo cũ ſubdit:

¶ Que loquũtur aduerſus iuſtũ iniquitatẽ: in ſuperbia et in abuſione.

¶ Aſſignat triplex illoꝝ pctm̃:⁊ precipue oris.qđ ex tribꝰ aggrauať.ſ.ex perſona cõtra quã dr̃:⁊ ex eo qđ dr̃:⁊ ex radice eiꝰ qđ dicitur. ¶ Quantũ ad primũ dicit (aduerſus iuſtum.) quod peius quã ſi cõtra peccatorẽ.q.d. Illa obmuteſcẽt que modo loquunť eo ꝙ dicũt:q: iniuſtitiã dicũt et falſa. p̄s. Uerba oris eiꝰ iniq̄tas et dolus. Et radice ſc̃do q: aliq̇d aliq̄n dr̃ cõtra virũ iuſtũ ex ignorãtia et deceptione. Sȝ ſi ex praua radice ꝓcedit:tũc eſt malum Et hec praua radix ẽ duplex.ſ.ſuꝑbia ⁊ abuſio. Prouerb.11. Ubi fuerit ſuꝑbia:ibi erit ⁊ ꝯtumelia. Itẽ abutũtur bonis ſibi datis:q: data ſunt eis vt humiliẽtur:⁊ ipſi inde extolluntur. Hie. hȝ (et deſpectione.) Quia ſtulte alios ꝯtẽnũt. Et hec ẽ abuſio q: nõ vtiť iuſto vt dȝ ꝯtẽnẽdo ipm̃

¶ Quam magna multitudo dulcedinis tue quã abſcõdiſti timẽtibꝰ te Perfeciſti eis qui ſperãt in te. in cõſpectu filioꝝ hominum.

¶ Pr̃ſ ſupra p̄miſit tribulationẽ et orõnẽ.hic aũt accedit ad grãrũ actionẽ tanq̄ꝫ exauditus. Ubi duo facit. Primo commemorat vl̃r bñficia:que deꝰ humano gñi et ſanctis ꝯfert. 2° ꝓrumpit ad gratias ibi(Bñdictus dñs qm̃ ⁊c.) Circa p̄mũ duo facit. Prio eñ oſtẽdit dei miam quãtum ad dona collata ſctis. 2° quãtũ ad mala a q̇bꝰ tueť eos ibi(Abſcõdes eos) Circa p̄muȝ duo facit. Oñdit eñ prio preparationẽ bonoꝝ. 2° eoꝝ adipletionẽ ibi(Perfeciſti eos:) Dicit ꝙ (Quã magna ⁊c:(Dulcedo in ſpũalibus trãſũptiue dr̃. Sicut eñ dulcedo corꝑalis delectat guſtuȝ carnis ita ꝙ mẽtẽ delectat interiꝰ:diciť dulcedo. Cõtigit aũt q̄nq̄ ꝙ guſtus carnis nõ bñ diſpoſitꝰ delectať i corrupto ſapore. ⁊ tũc falſo delectať. Sic affectꝰ hois q̄n nõ eſt bñ ordinatꝰ delectať in re De dulcedine ſpũali

Universidad de Deusto Biblioteca

q̃ nõ vere delectabilis. Sʒ ſi bñ
ſit diſpoſit⁹ delectaꝛ in vero bo=
no .ſ. diuino. Et iõ bonitas ſub=
ſtãtialis dei dꝛ dulcedo dei. Sa.
16. Subſtãtiã tuã ⁊ dulcedinẽ
tuã quã in filios habes oſtẽde=
bas. Uel dulcedo dei dꝛ eo mõ
q̃ aliq̃s dꝛ amarũ hẽre affectũ:
qñ ſ. cogitat quõ alios cõtriſtet
Eph. 4. Ois amaritudo tollaꝛ
a vobis. Ergo per cõtrariũ dul=
cedo animi qñ ꝓponit alios con
ſolari. vñ dulcedo dei ꝓpoſitum
dꝛ quo vult oẽs hoies ſaluos fie
ri ꝑme Thi. 2. Guſtate ⁊ videte
qm̃ ſuauis eſt dñs. ps. Itẽ dul=
cis ⁊ rect⁹ dñs. Et quocũq; mõ
dulcedo dꝛ cõtinet multitudinẽ.
Qꝛ cũuis ſit vna ⁊ ſimplex in ſe:
tñ eſt radix et fons ois bonita=
tis. Et iõ q̃cq̃d delectat in mun
do totũ eſt in deo. vt ſapia. veri
tas: honores: excellentia. volu=
ptas: ⁊ oia hmõi in excessu ſunt
ibi: Et iõ dicit (Quã magna mul
titudo.) ſup excedẽs ſm magni
tudinẽ infinite a nobis incõpre=
hẽſibilis. Itẽ ſilr multitudo quã
tũ ad dulcedinẽ affect⁹: qꝛ q̃cq̃d
hoi põt ꝑuenire totũ ẽ ex dulce=
dine bonitatis dei. Sap. 12. O q̃
ſuauis eſt dñe ſpũs tuus in no=
bis. Iſa. 54. vbi agiꝛ de multitu
dine iuſtoꝝ. Multi filij deſerte
⁊c. (Quod vero ait q̃ abſcõdiſti
⁊c.) duplir põt intelligi. Uno mõ
ꝙ de⁹ abſcõdit de⁹ ab eis vt nõ
cognoſcãt eũ: vt ſcʒ creſcat eorũ
deſideriũ. Alio mõ ꝙ in abſcon=
dito repoſuiſti vt timentes te ha
beãt eã. ⁊ hoc meli⁹. q. d. In ab=
ſcõdito repoſuiſti ꝑꝑ eos. Et q̃re
Qꝛ illa dulcedo nõ eſt in ſenſibi
libus bonis q̃ manifeſta ſunt no
bis: ſed eſt in inuiſibilib⁹ ⁊ nõ in
rebus creatis: ſed in inuiſibilita
te ipſi⁹ dei. Apoc. 2. Uincenti da
bo mãna abſcõditũ. ꝑme. Corin.
2. Oculus nõ vidit nec auris au
diuit nec in cor hois aſcẽdit que
ꝑparauit dñs diligẽtib⁹ ſe. Pre=
paratio ergo bona eſt in abſcõ=
dito: ſed cõſumatio et expletio
eſt manifeſta. vñ ſubdit (Perfeci
ſti eis ⁊c.) Inter illã ꝑdeſtinatio
nẽ et ei⁹ effectũ ei⁹ ſcʒ q̃ ẽ i glia
in medio eſt ſtat⁹ gratie. q̃ ẽ in=
choatio glorie. Et hac ꝑtermiſ=
ſa tẽdit ad ꝑfectũ et dicit (Perfe
ciſti.) i. ꝑficies ⁊ incepiſti ꝑficere
id abſcõditũ. ꝑme Cor. 13. Cum
venerit qđ ꝑfectũ eſt euacuabiꝛ
⁊c. Sed quib⁹ (Eis qui ſperãt in
te) ad quos ꝑueniet hec ꝑfectio
nõ ad eos qui in ſeipſis cõfidũt
Ro. 5. Gloriamur in ſpe glie fi=
liorũ dei. Sed tũc nõ erit abſcõ=
dita. imo erit (in cõſpectu filioꝝ
hoim.) Qꝛ illã gloriã oẽs vide=
bũt boni ⁊ mali. Ro. 8. Exiſtimo
ꝙ nõ ſunt cõdigne paſſiões hu=
ius tempis ad futurã gloriã q̃
reuelabiꝛ in nobis. Sap. 5. Uidẽ
tes mirabũtur in ſubita ⁊c: vſq;
Quõ cõputati ſunt inter filios
dei et inter ſctõꝝ ſors illoꝝ eſt.
Uel (filiorũ). i. ſctõꝝ qui plene vi
debũt. ps. Uidebũt recti ⁊c. Uel
(q̃ ſperãt in te ⁊c) Et hãc mani=
feſtãt (in conſpectu filiorũ hoiʒ)
Ro. 1. Non enim erubeſco euan
geliũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Abſcondes eos in abſcõ=
dito faciei tue: a conturba=
tione hominũ proteges eos
in tabernaculo tuo: a contra
dictione linguarum.

Duplex maluʒ hõ pt pati.

¶ Oſtendit beneficia dei in ſan=
ctos per liberationem a malo.
Sed quia duplex malum poteſt
hõ pati. ſ. in opere et in verbo.

Primo oſtẽdit qñ protegit a pri
mo malo. Scđo quõ a ſecundo
ibi (Proteges) Dicit ergo (Ab=
ſcõdes ⁊c) Loquiꝛ ſilitudinarie
ſicut ſi aliq̃s qui eraꝛ ad mortem
q̃cũq; illum abſconderit in ſecre
tis ſue domus ibi tut⁹ eſſet: ſic ẽ
de ſctis. Impij ꝑſequũtur eos ſʒ
deus abſcõdit eos in abſcondi=
to. i. ꝑducet ad illum abſcondi=
tũ ſue dulcedis. Col. 3. Uita vr̃a
abſcondita eſt cũ xp̃o in deo. ſed
hoc erit in futuro ꝑfecte qñ vi=
debũt eũ facie ad faciẽ. 1. Co. 13.
Tũc aũt facie ad faciẽ videbi=
mus eũ ſicuti eſt. Et hoc eſt qđ
ait (faciei tue) Sed in ꝑſenti ẽt
abſcõdit. inquãtũ videm⁹ aliq̃d
de dulcedine glorie tue cõtẽplã
do. Et intantũ abſcondit inquã=
tũ hoies turbare nõ poſſunt fir=
matos in dei amore. Sap. 3. Iu=
ſtorũ aie in manu di ſunt ⁊c. Uꝛ
non ſentient conturbationes q̃s
hoies patiũtur in iudicio. Sa. 5.
Turbbabuntur timore horribi=
li ⁊c. Itẽ inquãtũ homo abſcon
diꝛ in cõtẽplatiõe ⁊ nõ ſentit tur
bationes mũdi. Sap. 8. Intrãs
in domũ meã cõquieſcã cum illa
⁊c. 2° oſtẽdit quõ abſcũdũtur a
maliloq̃s cũ dic̃ (Proteges eos
⁊c) Aliq̃ eñ ꝓtegũtur a malefa=
ctorib⁹ ſed nõ a maliloq̃s ab hoc
enim malo nõ oẽs ꝓteguntur.
Unde Octauianus tyberio rñ=
dit zelanti pro ipſo contra male
loquentes de eo. Nolo ſup hac
re mihi tyberi turberis. Satis
ꝓſitum eſt nobis vt nullus nos
offendere poſſet. Dicit ergo.
(Proteges eos in tabernaculo
tuo.) Hoc ad ꝑſentẽ eccleſiã re=
ſpicit que tabernaculum eſt mi=
litãtium. Iſa. 4. Tabernaculuʒ
erit i vmbraculũ diei ab eſtu ⁊c.
Et hoc (a cõtradictione lingua=
rum.) que vel blaſphemãdo deũ
vel docẽdo falſa ꝯdicũt viridi=
ce doctrine vt ſunt ſciſmata ⁊ di
uerſe hereſes. Iob. 16. Suſcita=
tur falſiloquus aduerſus faciẽ
meam cõtradicẽs mihi. Si ergo
recurratur ad tabernaculũ dei.
ideſt ad eccleſiam et ad ſecreta
fidei eius ibi inuenitur defenſio
ſecura ab huiuſmodi (contradi=
ctione linguarum. ¶ Conſequẽ
ter cum dicit.

¶ Benedictus dñs: qm̃ mi=
rificauit miſericordiam ſuã
mihi in ciuitate munita.

¶ Refert gr̃aꝝ actionẽ. Ubi duo
facit. Prio ei gratias agit. Scđo
inducit alios ad hoc q̃b⁹ predi=
cta bñficia ſunt collata ibi (Dili
gite.) Circa primũ tria facit. ꝑ°
eñ ꝓrũpit in gr̃as. Scđo ꝓpo=
nit miam gr̃ꝝ a ibi (Qm̃ mirifica
uit ⁊c.) 3° exponit cãm ibi (Ego
aũt dixi.) Dicit ergo (Bñdictus
dñs.) q. d. (Ex quo ꝓtectus eſt ſic
ppłus ſanctorum a deo. nihil a
aliud reſtat: niſi bñdicere deũ
i. attribuere hoc eius bonitati.
Tho. 12. Bñdicite deũ: ⁊ enar=
rate oia mirabilia ei⁹: Et quare.
(Quia mirificauit). i. mirabilem
fecit (miam ſuã mihi) Tũc enim
videꝛ hõ teneri ad gratiaꝝ actio
nes qñ mirabiliter liberaꝛ a ma
gnis ꝑiculis. Et q̃õ mirificauit
(In ciuitate) inquit. (munita.)
q. d. Ita liberauit me. ꝙ fecit me
ſicut ciuitatem munitam. Alia
littera. (In ciuitate circunſtan=
tie) Hebrei habent. (Obſceſſa)
Hoc autem poteſt referri ad du
as intentiones: ⁊ vtrũq; miam
dei oſtendit mirabiliter. quia in
ciuitate munita ita liberauit

me:q fecit me ſic ciuitatē muni
tā ↄ̄ mala. Et hec ciuitas ē eccle
ſia. Hie. i. Dedi te hodie i ciui-
tatē munitā ꝛ incolūnā ferreā:
ꝛ in murū eneū. Uel ſi (in ciuita
te obſeſſa.) ſit'r mira mia eſt: q
ſumꝰ liberati a maiori malo. Pe
riculū eñi magnū pferūt obſeſſi
et iō dicit. (Erā i ciui. obſeſ.) ſeu
circūdata. ꝛ tñ liberauit me. Ul'
neceſſitate circūſtātie. Circūfe-
rētia nāq3 ponit in giro: ceterū i
medio: ppl's iudeorū q̄ i medio
erat gētiū: q̄ circūſtabāt iudeaꝫ.
vbi dicebātur laudes deo. vbi ſa
crificia offerebant. vbi pphetie
nō ceſſabāt. Nō aūt in oibꝰ gē-
tibꝰ circūſtantibꝰ diffuſa eſt mia
dei. Mar. vlt. Euntes in mundū
vniuerſum: pdicate euāgeliū oi
creature. In ciuitate ḡ ait circū-
ſtantie. i. in toto populo gētium
¶ Deinde cum dicit.

¶ Ego autē dixi in exceſſu
mētis me. piectus ſum a fa-
cie oculoꝝ tuorum.

Exponit miam graꝝ. Ubi pmo
ponit magnitudinē 2.° ponit ex
auditionē ibi (Iō ex. ꝛc.) Dicit ḡ
(Ego dixi in exceſſu mētis mee)
Exceſſus cōtingit qñq3 ex cā iſe
riori: ꝛ hoc qñ videt ſtupēda ex
q̄bꝰ fit ex̄ ſe. Act. 3. Repleti ſunt
ſtupore ꝛ extaſi. Qñq3 a cā ſupio
ri: qñ. ſ. cōtēplat q̄s diuina: ꝛ ra-
pit extra ſe ſupra ſe. ſcđe Cor. 5.
Siue mēte excedimꝰ deo. Sic ḡ
eleuatꝰ ad diuia dicit. (Proiectꝰ
ſū ꝛc.) i. ppendi me lōge eſſe a te
Qr quāto hō magis accedit ad
deū: tāto ſe minorē aūertit. Iob
vltimo. Auditu auris audiui te.
Nūc aūt oculus meꝰ videt te ꝛc.
Uel ſi intelligat (quātū ad exceſ
ſum cā inferioris q̄ꝺ innuit lr̄a

hieronymi aliqñ hō conſiderat
grauitatē pctōꝝ: vel maloꝝ i-
minētiū: ꝛ ex hoc reputat ſe de-
relictū. ſicut xp̄s in pſona ſuoꝝ
dixit. Mat. 27. Deꝰ deus meꝰ:
vt quid me dereliquiſti. Et ſic di
cit hoc dauid. Cōſiderans mala
que mihi veniūt. (proiectus ſū)
Ione. 2. Abiectꝰ ſum a cōſpectu
oculoꝝ tuoꝝ. ¶ Scđo cū dicit

¶ Ideo exaudiſti vocē ora-
tiōis mee: dū clamarē ad te.

¶ Ponit exauditionē. q. d (Iō.)
q hoc dixi. (Exaudiſti.) p̄s. Re-
ſpexit in orationē hūiliū. Sic pu
blicanꝰ Luc. 18. Qm̄ recognouit
ſe peiorē: deſcēdit iuſtificatꝰ in
domū ſuā. Eccli. 35. Orō hūiliā-
tis ſe. nubes penetrat. Uel ſm
hiero. ponit iterrogatiue. (Ego
dixi ꝛc. Ergo ne exaudies. q. d.
Mirū eſt cū ſim ita lōge a te: q Cla-
me exaudias. (Dū clamarē ad mor in
te) Glo. Auguſtini. Clamor fit orone
ad deū nō voce: ſed corde: q mul q̄lis
ti ſilentes labijs: corde clama- eē ve-
uerūt: multi ore ſtrepentes cor- lit.
de aduerſo. nihil ipetrare potue-
rūt. Clama ergo intus vbi deus
audit. ¶ Cōſequēter cū dicit.

¶ Diligite dñm oēs ſcti eiꝰ:
qm̄ veritatē reqret dñs: et
retribuet abūdanter facien-
tibus ſuperbiam.

¶ Inducit illos quibus predi-
cta beneficia ſūt collata ad gra
tias exhibēdas. Et ordinat eos
primo quantum ad affectum.
Secūdo quātū ad effectum ibi
(Uiriliter agite.) Circa primum
duo facit. pmo iducit eos ad di-
ligendum deum. Scđo rationē
diligēdi aſſignat. (Qm̄ veritatē

requiret.) Dicit ergo. Qr exau-
diuit: ꝛ quia mirificauit. (Diligi
te dñm.) Deut. 4. Et nūc iſrael
audi precepta et iudicia q̄ ego
doceo te ꝛc. Et q̄ ſunt qui dilige
re debēt oſtēdit: quia (Sancti.)
Cañ. i. Recti diligūt te. (Qm̄ ve
ritatē.) Aſſignat cauſam diligē
di. Reddit autē duplex cā qua-
re deum diligere tenent. q q̄ꝺ
diligūt ſcti deus diligit: et quod
odiūt: deꝰ odit. 2ª eſt ibi (Et re-
tribuet.) ¶ Quātū ad pmū dic̄.
(Qm̄ veritatē requiret dñs: ꝛ re
tribuet abūdanter faciētibꝰ ſup
biā.) q. d. diligere debetis dñm
quia diligit q̄ꝺ diligitis: ꝛ hoc
requirit. Scti diligunt veritateꝫ
et ideo deꝰ q̄ veritatē reqrit dꝫ
a nobis diligi. Reqrit aūt deus
veritatē iuſtitie. Ro. 2. Iudicium
dei eſt ſm xitatē: in eos q̄ talia
agūt. Iteꝫ vite. Iſa. 38. Obſecro
dñe: memēto queſo q̄ō ambu-
lauerim coram te in veritate et
corde perfecto. Item doctrine.
Mat. 22. Scimꝰ q verax es. ꝛ viā
dei in veritate doces. 2ª rō eſt
quare tenemini diligere deū eſt.
q punit q̄ꝺ oditis punit eñi deꝰ
ſupbiā: quā ſcti odiunt. Et hoc
eſt quod dicit (Et retribuet ꝛc.)
penā. ſ. abundanter. i. ſupra ſe-
ipſos: q ipſi ſupra ſe extollunt.
Iſa. 16. ſupbia eiꝰ et arrogātia
eius: et indignatio eiꝰ pluſq̄ ꝛc.
¶ Deinde cum ſubdit.

¶ Uiriliter agite ꝛ cōfortet
cor veſtrū: oēs qui ſperatis
in domino.

¶ Ordinat eos quantū ad effe-
ctum. Et primo vt ſūt vt fortes i
opere. cum ait (Uiriliter agite.)
Prouer. 18. Qui mollis et diſſo-
lutus eſt in opere ſuo. frater eſt

ſua opera diſſipantis. Itē vt ſint
fortes in corde. (Et cōfortet cor
veſtrū.) p̄s. Expecta dñm virili-
ter age et confortetur cor tuum
et ſuſtine dominū ꝛc.

¶ Intellectꝰ dđ. p̄s. xxxi.

BEati quorum re
miſſe ſunt iniqta
tes: et quorū te-
cta ſunt peccata.
Beatus vir cui
nō imputauit dñs pctm̄: nec
eſt in ſpū eius dolus.

Hic incipit q̄ta de-
cada p-
me quinquagene. Et ſicut in pª
decada ſunt pſalmi in q̄bꝰ fit mē
tio de pſecutione abſalonis. i 2ª
de pſecutiōe ſaulis. In 3ª de pſe
cutione ppli: ita in iſta q̄rta d̄ tri
bulatiōe quā boni a pctōribꝰ ſu
ſtinet. ſcđe Pe. 2. Habitans apud
eos q̄ de die in diē aīam iuſtam
iniq̄s opibꝰ cruciabāt. ¶ Diuidi
tur aūt hec decada in duas par
tes. Qr pmo cōmēdat iuſtoꝝ di Diui-
gnitas. 2.° implorat auxiliū ↄtra dit ca-
pſecutiones impioꝝ in quarto da. 4.
pſl'o. (Iudica dñe nocētes me.)
Circa pmū duo cōmemorat. pº
grām iuſtificantē. 2.° dignitatem
iuſtoꝝ ibi. (Exultate iuſti ꝛc.) Titulus
3.° monet iuſtos vt in iuſtitia p̄ſi-
ſtāt ibi (Bñdicā dñm.) ¶ Huiꝰ
pſalmi nouus eſt titulus. ſ. (Itel
lectus dauid) Hiero. hꝫ (Erudi-
tio dauid) In multis pſalmis
ſequētibus eſt inuenire titulum
hūc. Et ſignatur per hoc q̄ꝺ in
oibus pſalmis in quibus hic ti-
tulus dicitur tractatur aliqua ve
ritas cōis. nō ſolū ptinēs ad vnā
pſonā. ſed quaſi ad puidētiā di:
vel ad aliquid aliud arduum.

Universidad de
Biblio

Et lz in oībꝰ pſalmis q̄dā ſint ad eruditionē: iſta tñ ad hoc p̄ncipaliter ordinantur. ¶ Spāliter vero iſte p̄s intitulat ab intellectu quē dz hr̄e penitēs q̄ dz itelligere ſe pctōrē: ⁊ grām dei liberātis. Leuit. 5. Si itellexerit hō delictū ⁊c. Huc intellectū dat vexatio. Iſe. 28. (Bti q̄rū). ¶ Iſte ē ſecūdus pſalīs pnialiū. In p̄mo enim egit de contritione cordis in iſto vero de cōfeſſione: ⁊ diuidit in tres partes. In p̄ª eīn ponit remiſſio pctōꝝ in 2ª via ad remiſſionē ibi (Qm̄ ta. ⁊c) 3º deſideriū ſctōꝝ de remiſſiōe ibi (Pro hac orabit.) Circa p̄m duo facit p̄mo eīn ponit aliq̄d q̄ ē ex pte dei. 2º illō qō eſt ex pte hois ibi (Nec ē in ſpū.) In pctō nāq; p̄º eſt offenſa dei. 2º macula. 3º reatus pene. Cōtra hec tria ordinat tria. Qr deꝰ remittit offenſā. maculā tegit: reatū pene tollit. nō iputādo pctm̄. ¶ Quātū ad p̄m dicit (Bti quo. remiſ. ſūt iniq̄ta.) Sz qr btitudo eſt duplex. ſ. rei ⁊ ſpei. Iſti tales. ſ. quoꝝ remiſſe ſunt iniq̄tates: ſunt bti in ſpe: q̄ tādē erūt bti in re. Btūs eīn ille eſt ſpe: in quo p̄cedit cā btitudinis: ⁊ via q̄ eſt virtꝰ: ⁊ p̄cipue pfecta: vñ in quo virtꝰ pfecta apparet pōt dici btūs i ſpe. Sicut arbor bñ florēs. pōt dici fructificās. Poſt corruptionē eīn primi hois iſti flores nō erāt: ſed ſpine pctōꝝ. Et iō btitudo pctōris q̄ ē in ſpe: nō eſt hmōi. ſz q̄ deus remittat pctm̄: ⁊ ſic fructificat Hiere. 4. Nouate vobis nouate ⁊c. (Remiſſe) Iſa. 40. Dimiſſa ē iniq̄tas illiꝰ. Luce. 6. Dimittite. et dimittet vobis Quātum ad 2m dicit (Et quorū tecta ſunt pctā.) Pctā ſunt macule aie. Hiere. 2.

Spāliter.

Diuiſio p̄s.

Tria ſūt in pctō q̄ deꝰ tollit.

Btitudo duplex.

Pctā ſūt macule aie.

Qō vilis facta eſt ⁊c. Qñ q̄s hz in ſe turpe: ⁊ illud tegit. tūc oculos ituētur turpitudo nō oſtendit. Deꝰ aūt tegit turpitudinem pctōꝝ: ſz q̄uo ē totaliter. ſ. abluēdo aiam. In pctō eīn duplex eſt deformitas. Unā. ſ. ex p̄uatione gr̄e qua priuat pctōr: ⁊ hic totaliter tollit: ⁊ non tegit. qr dat ei gr̄a. Alia macula eſt ex actū. pcti p̄terito. ⁊ hec nō delet qr nō dat ei q̄ nō fecerit. ſed q̄ nō imputet ei ad culpā: ⁊ hic tegit. ¶ Quātū ad tertiū dicit. (Btūs vir cui nō ipu. dñs pec.) De reatu pene intelligit: qr pena nō ei reſuat pro pctō. Dan. 3. Oīa induxiſti ſup nos ⁊c. ſm glo. Triplex peccatū hic inſinuat. Pctm̄ originale: actuale mortuale: ⁊ actuale veniale. Primū ſignat p iniq̄tatem q̄ eſt quedā ineq̄litas: ⁊ hoc eſt in originali. inquātū in ea vires aie recedūt ab equalitate innocētie: et hoc dimittit ⁊ diminuit: qr auferꝫ reatꝰ ⁊ remanet actu. Dicit aūt pluraliter iniq̄tates: qr in diuerſis diuerſa originalia et in vno vnū. ſm ſignat p pctm̄ actuale mortale. Actualia enim pctā mortalia dicūtur tegi quādo non imputant pctōri iam ad culpam. Tertium ſignatur per pctm̄ veniale quod nō imputat dñs. Pctm̄ eīn veniale nō iputatur ad vitā eternā. Uel p̄mū dic̄ pp peccatū qō eſt añ baptiſmū. Scōm pp pctā q̄ ſunt poſt baptiſmū. Tertiū v̄o poſt ꝯfeſſionē qr nō iputabit peccatū ad penā. Sz ex pte hois: req̄rit q̄ non fictꝰ ꝯfiteatur: alias nō ſequit gratiā. Sap. 1. Spūs ſctūs diſcipline effugiet fictū Et idō. (Nec eſt in ſpū eiꝰ dolꝰ). vt aliud habeat iteriꝰ, ⁊ aliō p̄tēdat exteriꝰ.

Duplex i pctō deformitas.

¶ Qm̄ tacui inueterauerūt oſſa mea: dum clamarem tota die. Qm̄ die ac nocte grauata eſt ſuper me manꝰ tua cōuerſus ſum in erūna mea dum configitur ſpina.

¶ Scōa pars eſt: vbi ponit via p̄ueniendi ad remiſſionē pctōꝝ. Et circa hoc tria facit. p̄mo eīn ponit ſtatum pcti. 2º cōuerſionē que eſt cā remiſſiōis pcti ibi (Delictum meum.) Dicit ergo (Quoniam tacui ⁊c.)

Cōtradictio videtur hic cū eīn clamet tota die dicit ſe tacere.

Reſpondeo Tacebat ab eo qō dicendum erat: ſed clamabat qō dicendū nō erat: nec duz clamandū. Et in vtroq; eſt pctm̄ De primo Iſa. 6. Ue mihi qr tacui. Debet eīn pctōr dicere pctā ſua. Job. 16. Si tacuero: non recedit a me: nūc aūt ⁊c. Ergo qm̄ tacui pctā mea. (Inueterauerūt oſſa mea.) i. iterior fortitudo defecit. ¶ Sepe i ſcriptura ſacra p mēbra corpalia itelligūtur virtutes interiores. Uñ per oſſa in q̄bus eſt fortitudo: intelligit interior virtus. Et qr inueteraſcit qō deficit. i. minuit. inde dicit (inueterauerūt oſſa mea.) Baruch. 3. Quid eſt iſrl' q̄ in t̄ra inimicorū es: inueteraſti ⁊c. De 2º Iſa. 5. Expectaui vt faceret iudiciū: et ecce iniq̄tas: iuſtitiā: ⁊ ecce clamor. Et hoc eſt qō dicit. (Dū clamarē tota die.) Clamabat eīn ſe iuſtū: clamabat de pena: ⁊ tacebat de culpa. Sed q̄d fecit dñs? Cōuertit eū aggrauādo manum dñi: grauamen inferentē. (Quoniā die ac nocte.) 2º. Cōuerſione conſequēte. (Cōuerſus ſum ⁊c.) Dicit ḡ. (Die ac nocte.) i. ꝯtinue (grauata eſt ⁊c.) Manꝰ dñi aliqñ ꝯſolat. Eze. 3. Manꝰ dñi erat mecum ꝯfortans me. Aliqñ aggrauat: ſicut hic. 1. Reg. 5. Et manus dñi grauiſſima. Iſa. 26. In tribulatiōe ⁊c. Et iō inq̄t. (Cōuerſus ſuz in erūna mea.) i. i miſia quā patior p pctis. (Dū ꝯfigit ſpina) Dum ſpina. i. remorſus cōſcientie infigitur cordi meo. Uel pro ſpina dorſi que tenet totum hominem rectum. (dū configitur.) Et ſignat ſuperbiam: que quando conſtringitur: corrigitur homo. Uel quare clamabas? Propter grauitatē inquit manꝰ tue. Et hoc ideo quia non ſum conuerſus ad te: ſed ad peccatum. Et hoc dum ſpina peccatorum cōfigitur. i. firmatur in me: et ſic ſpina. i. peccatum intelligitur. Uel dum ratio que ſicut ſpina eſt: regens dorſum deprimitur. Uel ſm hebreos. (Conuerſus eſt humor meus in ſiccitaratem eſtatis.) ideſt ex aggrauatione manus tue: quicquid in me carnale et humidum fuitꝰ: conuerſus eſt in ſiccitatem eſtatis. Hieronymus habet.) Uerſatus ſum in miſeria mea dum exardeſcit meſſis.) ideſt ad modum meſſis arui.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Delictum meum cognitū tibi feci: et iniuſticiā meā nō abſcondi. Dixi cōfitebor aduerſum me iniuſtitiam meā domino et tu remiſiſti impietatem peccati mei.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Primo ponit cōfeſſionē. 2° ei⁹ efficaciā oñdit ibi. (Dixi confitebor.) Sed quia duo dʒ hō ↄfiteri .ſ. bona omiſſa: ⁊ mala ↄmiſſa.
¶ Quātū ad pᵐ dicit. (Delictū meum.) .ſ. qđ dimiſi facere qđ debui. (Cognitū tibi feci.) Non ꝙ de⁹ nō cognoſcat: ſed qñ hō recognoſcit pctm̄ ſuū: tūc vult etiam ꝙ deus cognoſcat: vt ignoſcat.
¶ Quantū ad 2ᵐ dicit. (Iniuſtitiam meam nō abſcōdi.) Iob. 31. Si abſcōdi qſi hō pctō meū ꝛc. Prouer. 28. Qui abſcondit ſcelera ſua ꝛ. Efficacia vero cōfeſſionis oſtendiť cū dicit (Dixi cōfitebor) Confeſſiōis effectus eſt remiſſio pctōꝝ. Dicit ergo (Dixi.) i. ꝓpoſui in corde meo. (cōfitebor dño. i. ad honorē dñi. Ioſue. 4. Da gloriā dño deo iſrael ⁊ cōfitere ꝛc. (Iniuſtitiaʒ meā.) nō bona mea. (aduerſuʒ me.) nō ꝓ me. Aliquis ↄfitetur pctm̄ ſuū ſed cōtra primū dicēs. Ali⁹ induxit me. Contra naturā: ex fragilitate ſic accidit. Cōtra deū nō potui reſiſtere. 2. Reg. vl. Ego ſum q̇ peccaui: ego ſum q̇ iniq̄ egi. Uł (aduerſum me.) i. ꝓpoſitū meū: q̄ manere in pctō ꝓponebā. Sequitur remiſſio. (Et tu remiſiſti) Eccli. 2. Remittit in tempore tribulationis peccata.

Qō. **Si tāta eſt efficacia** cōfeſſiōis: ꝙ nō ſolū: qñ q̇s actu cōfitetur: ſed hñs ꝓpoſituʒ cōfitēdi cōſequiť remiſſionē: ante ergo remittiť ei q̄ ↄfiteť. Iſa. 65. Et erit: anteq̄ clamet: ego exaudiam. Quid ḡ facit confeſſio?

Dilutio. **Dicendū** ꝙ propoſituʒ operādi operatur ex virtute rei propoſite: vt fiat. Unde ſi ceſſat opatio illius rei ceſſat effect⁹. Et ideo neceſſe eſt ꝑſeuerare in ꝓpoſito. Tñ in cōfeſſione actuali pctōꝝ et abſolutiōe virtute clauiū dimittiť ei de pena: et propter verecūdiam amplius ei gratia confertur: et multa bona conſequitur.

¶ Pro hac orabit ad te oīs ſanct⁹: in tēpore oportuno.

¶ Hic tertio ponit deſideriū ſanctoꝝ de remiſſione peccatoꝝ. Et circa hoc tria facit. Primo enim ꝓponiť ſanctoꝝ ad hoc deſideriū. ſcđo pctōꝝ monitio (Nolite fieri ſicut equus.) tertio concludiť ꝑs. in gratiaꝝ actiōe ibi. (Letamini.) Circa primū duo facit. Primo em̄ exꝑmit deſideriū ſanctoꝝ ad remiſſionē pctōꝝ i gñali. ſcđ o in ſpeciali ſuū pſius refugium oſtendēs ibi. (Tu es.) Circa pᵐ duo facit. p° em̄ proponit deſideriū ſctōꝝ ſigno orōnis. 2° orōnis effectū oñdit ibi (Uerūtñ in diluuio.) Dicit ergo. (Dixi: cōfitebor.) pro hac re. i. ꝑ remiſſiōe pctōꝝ. (orabit ad te ꝛc.) Et dicit tria. p° q̇d orandū. ſ. vt remiſſionem ↄſeq̄mur. Oēs em̄ peccauimus. 1. Io. 1. Si dixerim⁹ qꝛ peccatū nō habem⁹ ꝛc. Et ideo petēda ē remiſſio. Eccli. 38. Ora dñm et ipſe curabit te. Matth. 6. Dimitte nobis debita noſtra. 2° q̇s dʒ orare. ſ. (ſctūs oīs.) Iac. vlti. Multū valet deꝑcatio iuſti aſſidua. tertio qñ. qꝛ (in tpe oportuno.) ſ. gratie et ꝑſentis vite: qꝛ nouiſſime clauſa ē ianua. Mat. 25. 2. Coꝛ. 6. Ecce nunc tempus acceptabile ꝛc. Io. 9. Uēit nox: qñ nēo pōt opari. ¶ Deide cū dicit

¶ Uerūtamen in diluuio aq̄rum: ad eum non approximabunt.

¶ Oſtēditur effectus orationis: qꝛ (In diluuio aquarū multaꝝ.) Aqua poteſt hic accipi tripliciť. Uno modo voluptatis. Geñ. penul. Effuſus es ſicut aqua. Alio modo falſe doctrine. Prouer. 9. Aque furtiue dulciores ſunt. 3° tribulationis. ꝑs. Intrauerunt vſq3 ad animā meam. Sequiť. (Ad eū non approximabūt.) Qđ dicit (ad eum.) dupliciter pōt intelligi. Uno modo vt li (eū) referať ad ſanctū. q. d. Quāuis oret ſanctus, patitur tñ aquas mltas ſʒ eū nō obruūt: ſiue ſint aque voluptatis: ſiue falſe doctrine ſiue tribulatiōis. vñ (nō approximabunt. Iſa. 43. Cū tranſieris per aquas tecū ero: et flumina non operiēt te. ꝑs. Tranſiuimus per ignē ⁊ aquā ꝛc. Aliqñ vt li (eū) referatur ad deum: ⁊ ſic loquiť mutata perſona. quia primo ad deum loquitur: modo ad alios quaſi dicat. Qui ſunt in diluuio aquarum multarum ſicut dicte ſunt: non appropinquabunt ad deum.

¶ Conſequenter cum dicit.

¶ Tu es refugium meū a tribulatiōe que circūdedit me: exultatio mea erue me a circundantibus me.

¶ Exprimitur deſideriū ſctōꝝ in ſpeciali. Et circa hoc duo facit. p° exꝑmit deſideriū: vt liberetur. 2° effectū deſiderij ibi. (Intellectū.) Circa primū duo facit p° em̄ oñdit. vñ ↄcipit ſpem orādi. 2° ſubdit petitionē. (Erue a circūdantib⁹ me.) Spem aūt petendi cōcipit ex duobus. p̄mo qꝛ de⁹ eſt ſpāle iuſtoꝝ refugiū. ſcđo qꝛ eoꝝ ſpāle refugiū in tribulatione. Ergo dicit (Tu es refugiū meū a tribulatione q̄ circūdedit me. (Tribulatio circundat qñ vndiq3 opprimit: ita ꝙ nō patet refugiū ab aliq̄ parte. ꝑs. Circūdederūt me mala quoꝝ nō ē numerus ꝛc. Sʒ in hac tribulatiōe nō eſt refugiū niſi ad deū. 2. Paraľ. 20. Cū ignorem⁹ q̇d agere debeamus ꝛc. ꝑs. Qui habitat in adiutorio altiſſimi ꝛc. Sic ḡ habeo iquit ad quē refugiā. habeo et in quo cōſoler: qꝛ (Exultatio mea. 2. Coꝛ. 1. Qui cōſolať nos i oī tribulatiōe nr̄a. ꝑs. Scđʒ multitudinem doloꝝ meoꝝ in corde meo: cōſolatiōes tue letificauerūt aīam meā. Deide exꝑmit q̇d petit cū dicit (Erue me a circundātibus.) i. a tribulatiōe q̄ circūdedit me. Et qꝛ tribulatio habet fieri ab aliq̇: opʒ ꝙ ſi tribulatio circūdat ꝙ inittētes ſint circūdātes. ſ. demones ⁊ ꝑſecutores. et ideo dicit. (A circundātibus me

¶ Secundo cum dicit.

¶ Intellectū tibi dabo ⁊ inſtruam te: in via hac qua gradieris: firmabo ſuper te oculos meos.

¶ Oñdit effectū ſue orōnis. Deus eſt q̇ loquiť.) Intellectuʒ tibi dabo ꝛc.) q. d. deus. Petis a me vt eruā te: et ego tria tibi faciaʒ. Dabo em̄ tibi donū intellectus et te inſtruā: ⁊ te cuſtodiā. Tria em̄ ſunt neceſſaria hoī a deo. p° vt gratie donū ꝑcipiat: vt ꝑ hoc aīa hoīs ꝑficiať a prompte agēdū. Sed quantūcūq3 homo haberet donū grtuitū: niſi de⁹ moueat aīam ad opus bonū: nō ſufficit. Et iō opʒ ꝙ poſt gratiā preueniētē de⁹ opereť: ⁊ moueat ad bonū. Sed gr̄a et donuʒ recipiť: ſm modū nāe nr̄e: et nō eo mō q̄ Tria ſūt homini neceſſaria a deo.

Universidad de Deusto Biblioteca

poſſit ad oīa vitāda. et iō neceſ=
ſaria eſt ſup hoc ꝓtectio dei et
defenſio. Et ideo p̄mo ponit do
nū intellectus: cū dicit. (Intelle=
ctum tibi dabo. Eccli. 15. Imple
uit eū dn̄s ſpū ſapie ꝛ intellect⁹.
Et hoc neceſſariū eſt hoi: vt. ſ. co
gnoſcat pctm̄ ſuū: et ꝙ nō poſſit
ſaluari niſi p deū. ſcd̄o ponit de=
bitū vium hui⁹ doni cū dicit. (In
ſtruā te.) Iſa. 54. Ponam fines
tuos doctos a dn̄o. 3° cuſtodiaꝫ
cū dicit (In via hac) ſ. mādatoꝝ.
(q̄ gradier) firmabo ſup te oclos
meos.) i. Protegam te. 2. Paral.
16. Oculi dn̄i contēplant vniuer
ſam terrā: et p̄bent fortitudinē
hijs qui corde perfecto credunt
eum. ¶ Cōſequēter oſtendit cuꝫ
dicit.

**¶ Nolite fieri ſicut equus et
mulus: quibus non eſt intel=
lectus.**

¶ Cōuertit ſe ad pctō:es: vt ad
penitentiā redeāt. Et circa hoc
duo facit. Primo ponit monitio
nē. Scd̄o cōminationē ibi (In ca
mo.) Dicit ergo. De⁹ dat homi=
ni itellectū: ſed et itellectu exce=
dit aialia. Qui ergo idignum ſe
reddit dono itellect⁹: cōparatur
aialibus. Et iō dicit (Nolite fieri
Quaꝫ chrecō parat hō pec cator equo ꝛ mulo. — ſicut equus ꝛ mul⁹ ꝛc.) ſm glo.
equus eſt aial ſupbū. mul⁹ aial
vero pigrū; vn̄ nō currit. Illi ſūt
ergo ſicut equi q̄ per ſupbiā ex=
tolluntꝛ. Hiere. 8. Oēs reuerſi ſūt
ad curſum ſuū ꝛc. Illi ſunt ſicut
mulus qui tarde ad viam deve
niūt. Prouer. 13. Uult ꝛ non vult
piger. Uel p mulū intelligūtur
luxurioſi. Mulus luxurioſus eſt
tn̄ nō generat. Sic pctā luxurie
ifructuoſa ſunt. Ro. 6. Quem ḡ
fructum habuiſtis tunc i illis in
quib⁹ nūc erubeſcitis. Uel equus
portat ſeſſorē idifferēter: ꝛ mul⁹
onus qd̄ cūqꝫ pctōri duo iponūtꝛ
ſeſſor. ſ. diabolus; et onus. ſ. pec=
catū. Nō ergo ſitis ſicut equus
non diſcernēs iter ſeſſores: an. ſ.
chriſtus ſit vl' diabolus. Nec ſic̄
mulus: q̄ qd̄libet onus. ſ. pctm̄ i=
differenter portat

¶ Deinde cum dicit.

**¶ In camo ꝛ freno maxillas
eorū conſtringe: qui non ap=
proximant ad te.**

¶ Ponitꝛ cōminatio. Et p̄mo per
modū oratiōis. ſcd̄o p modū pre
nunciatiōis ibi (Multa. (Dicit ḡ
(In camo ꝛc.) Sic metaphorice
Si hō ſe hꝫ ſicut hō: de⁹ tractat
eū ſicut hoiem: monitiōib⁹ ꝛ do=
ctrinis; ſed qn̄ recedit a dignita=
te hois; tractatꝛ ſicut brutū aial:
qd̄ cohercetꝛ penis ꝛ violentia. ſ.
(in camo ꝛ freno) q. d. Monui ꝙ
nō fiant ſicut equus ꝛ mul⁹: ꝙ ſi
nō acq̄eſcūt: fac eis ſic̄ eq̄ ꝛ mulo
. ſ. (In chamo et freno maxillas
eoꝝ ꝯſtringe.) cōp̄mēdo. ſ. loq̄ci=
tatē ꝛ ſubtrahēdo cibos q̄b⁹ vtiꝛ
ad voracitatē. Locutiōi em̄ ꝛ gu
ſtui defuit maxilla. Iſa. 27. Po
nā circulū in narib⁹ tuis ꝛ frenū
ꝛc. Uel (in camo ꝛ freno.) i. i ma=
iori ꝛ minori tribulatione.

¶ Secundo cum dicit.

**¶ Multa flagella pctōris:
ſperantē autē in domino mi
ſericordia circūdabit.**

¶ Prenunciat: et p̄mo q̄d paratꝛ
malis. q: (multa flagella.) a deo
p̄s. Arguā te; et ſtatuā cōtra fa=
ciē tuā. A ſua cōſcia. Prouer. 12.
Quaſi gladio pūgitꝛ ꝯſcie. A po
teſtate. Ro. 13. Uindex eſt i ira ei
q̄ male agit. Prouer. 26. Flagel=
lum eq̄ et cam⁹ aſino ꝛ virga in

dorſo iprudenti. Scd̄o q̄d paratꝛ
bonis. (Sperantē ꝛc.) Mia pōt
eſſe noiatiui caſus: vt ſic itelliga
tur. ꝙ ip̄m mia circūdabit q̄ ſpe=
rat in dn̄o. Uel pōt eſſe ablatiui
caſ⁹ vt itelligatꝛ ꝙ dn̄s mia ſua
circūdabit ſpantē in ſe. Et hoc ē
qn̄ vndiqꝫ ſubuēit in miſerijs ho
minū. p̄s. Qui coronat te in mia
ꝛc. Ultimo cōcluditꝛ p̄s in grarū
actione: cum dicit.

**¶ Letamini in domino ꝛ ex
ultate iuſti: et gloriamini om
nes recti corde.**

¶ Hec eſt aūt cōſuetudo i pſal=
mis penitētialib⁹: ꝙ icipiūt a lu
ctu ꝛ finiūt i letitia: q: hoc facit
pnia. In hac aūt cōcluſiōe horta
tur iuſtos ꝛ rectos ad bonā ope
rationē: ꝛ rectā intētionē. dicens
(Letamini i dn̄o et exltate iuſti)
q. d. duo ſūt neceſſaria hoi. ſ. re=
cta opatio: ꝛ hoc facit iuſtitia et
recta intētio; et hoc facit letitia.
Letari quid. — Dicit ḡ (Letamini iuſti.) et exul
tate (ſm glo. Letari ē tacita ſua
Exul= tare quid. — uitate gaudere: exultare vero ē
cōcitati animi feruore gaudere.
Unde exultatio ꝓuenit ex iterio
ri gaudio. Sed i quo? (In dn̄o.)
inquit: nō i mūdo. Phil. 4. Gau=
dete in dn̄o iterū dico gaudete.
Sequitꝛ. (Et gl'iamini oēs recti
corde.) Recti corde ſunt q̄ cōfor=
mant volūtatē ſuā voluntati di=
uine: hū habent gloriari in deo.
prime Corinth. 10. Qui gloriatꝛ
in dn̄o glorietur.

¶ In finem p̄s Dauid. xxxij

**Exultate iuſti i dn̄o:
rectos decet col=
laudatio.**

Titulus

non eſt nouus. Eſt em̄ (In fineꝫ
p̄s Dauid.) In pſalmo p̄cedenti
egit p̄s de ſui iuſtificatiōe. i hoc
aūt agit de dignitate iuſtoꝝ. Et
circa hoc duo facit. Quia primo
exhortatꝛ iuſtos ad ſpiritualem
laudē. ſcd̄o exprimit eoꝝ digni=
tatem ibi. (Btā gens.) Circa pri
mū duo facit. Primo em̄ exhor=
tatꝛ ad ſp̄ualē iocūditatē: et lau=
deꝫ. Scd̄o aſſignat rationē gau
dij ꝛ laudis ibi. (Quia rectū eſt)
Circa p̄m duo facit. p̄mo em̄ ex=
hortatꝛ ad iocūditatē ꝛ laudem.
Scd̄o modum eoꝝ exponit ibi.
(Cōfitemini dn̄o ꝛc.) Circa p̄m
duo facit. Ponit em̄ p̄mo exhor
tationē. Scd̄o aſſignat ei⁹ rōnē.
(Rectos decet collaudatio.) di=
xerat em̄ (dixi ꝯfitebor ꝛ tu remi
ſti: et pro hac orabit ꝛc. (Ergo o
(iuſti.) q: iuſtificati eſtis.) Exul=
tate in dn̄o.) nō in mundo: alias
nō eſtis iuſti. Non em̄ eſt iuſt⁹: q̄
nō gaudet in iuſtitia. De⁹ auteꝫ
ipſe ē iuſt⁹: eſt ꝛ ipſe iuſtitia. p̄s. — Qui i iuſti= tia nō gau= det iu ſt⁹ non eſt.
Iuſtus dn̄s ꝛc. Et iō. (iuſti exul
tate i dn̄o.) Abacuch. 3. Ego au
tem in dn̄o gaudebo: ꝛ exultabo
in deo ieſu meo. Sed q̄re dicit.
(Exultate iuſti in dn̄o.) ꝛ non di
cit. Exultate oēs in dn̄o? Nō eſt:
q: (Rectos decet collaudatio.) ſ.
dei. Uidendū eſt igitꝛ ſi ſunt recti
ꝛ quō eos decet laus. Res nō dr̄
recta. niſi p hoc ꝙ cōformatꝛ re=
gule ꝛ mēſure. Menſura autem — Recti= tudo iuſti vn̄ ꝓue nit.
ꝛ regula volūtatis hūane: eſt iu
ſtitia ꝛ volūtas diuia. Illi ḡ q̄ nō
hn̄t rectū affectū: non pn̄t bn̄ col
laudare deū: q: nolūt volūtateꝫ
ſuā ꝯformare volūtati diuie: ſed
diuinā nolūt poti⁹ ꝯformari ſue
Et iō multa de⁹ facit: q̄ ipſi non
approbant. Sed q̄ dei voluntati
ſe aptant: illi gaudēt in ꝓſperis

Universidad de Deusto Biblioteca

⁊ aduerſis. Et iō dicit (Collauda tio.) q: de oībus laudāt nō in alſ quibus tm̄. Itē vnanimiter. Eccſ. 15. Non eſt ſpecioſa laus in ore pctōris. Iſa. 4. Exultatio hijs q̄ ſaluati fuerūt de iſrael. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Confitemini domino in cithara: in pſalterio decē chordaꝝ pſallite illi.

Quid in laude dei neceſſe ſit.

¶ Ponit modū laudis ⁊ iocūditatis. ¶ Sciēdū eſt aūt ꝙ in laude dei p̄cipue intēdit: ꝙ affectus hominis tēdat in deū: ⁊ dirigat. Itē cōſonātie muſice immutāt hoīs affectū. Vn̄ pythagoras vidēs ꝙ iuuenis inſaniret ad ſonū frigiū

Pythagore experimentū in muſica.

mutari modū fecit: ⁊ ita furentis adoleſcentis animū ad ſtatū mētis pacatiſſime temperauit: vt dicit Boetius in proemio muſice ſue. inde eſt ꝙ excogitatū eſt: ꝙ in oī cultu aliquē cōſonantie muſice exerceant: vt animus hominis excitet ad deum. Huius aūt cōſonantie dupliciter ꝯſueuerūt exerceri. Qn̄qꝫ .ſ. in inſtr̄is muſicis: qn̄qꝫ v̄o in cantiōibus. Et iō p̄mo oſtendit p̄m modū: q: (In cithara.) 2° 2m ibi (Cātate ei)

Muſice vis.

Affectus em̄ hoīs ꝑ inſtrumēta ⁊ conſonātias muſicas dirigit ꝗtū ad tria. Quia qn̄qꝫ inſtituit in quadā rectitudine ⁊ animi firmitate qn̄qꝫ rapit in celſitudinē: qn̄qꝫ in dulcedinē ⁊ iocunditatem. Et ad hoc vt vult phs i. 8. poſ.

Ca. 7

Tria genera cātus ſunt inſtituta. Quia ad p̄m eſt cāt' doriſtic' q̄ eſt p̄mi ⁊ ſecūdi toni: vt volūt q̄dam. Ad 2m eſt cantus frigidius: q̄ eſt terſtij toni. Ad 3m eſt cātus hipolidicus q̄ eſt q̄nti toni ⁊ ſexti. Alij ſūt poſt ſuꝑ iuēti. Et ſic eſt in inſtr̄is q: q̄dā q̄dā inſtr̄a faciūt. Primū ſicut tibia: ⁊ tuba: q̄dā faciūt 2m vt organū. Quidā 3m vt pſalteriū ⁊ cithara. ꝑs. Pſalteriū iocundum cū cithara. Sed q: pſalm' intendit hic inducere ad exultationē: nō facit mentionem niſi de iſtis duob' .ſ. pſalterio ⁊ cithara. Verū q: oīa in figura cōtingebāt illis, p̄me Cor. 10. nō ſolū iſtis inſtrumētis vtebant ad hoc ſꝫ in figura.

Quid ſibi velit pſalteriū citara.

Cithara hꝫ ſonū ab imo: ⁊ ſignat laudē q̄ ſurgit ab imis .i. terrenis: pſalteriū v̄o hꝫ ſonū a ſupremo: ⁊ ſignat laudē q̄ eſt de bonis celeſtibus. Dicit aūt. (Decem chordaꝝ.) q: ꝑ eas ſignātur decē p̄cepta decalogi in q̄b' tota doctrina ſpiritualis ꝯſiſtit. ¶ Cōſequenter cum dicit.

¶ Cantate ei canticum nouum: bene pſallite ei in vociferatione.

¶ Agit de cantu humane vocis. Sciendū eſt aūt ſm̄ lr̄am. ꝙ duplex eſt modulatio.

Duplex modulatio.

Quedā em̄ eſt ꝑ ſimplicē cātū: ⁊ q̄dā eſt organizādo. primum tangit cū dicit. (Cāticū nouū.) 2m ibi (In vociferatiōe.) ſm̄ ſpūalē intellectū de duob' dꝫ hō exultare .ſ. de bonis grē̄ ſuſceptis: ⁊ de bonis glīe expectatis.

Hō de duob' dꝫ exultare.

Per p̄ma bona innouamur Eph. 4. Renouamini ſpiritu mētis vr̄e. Ro. 6. In nouitate vite ambulemus. Ille ḡ cātat cāticū nouum: qui exultat deo de renouatione grē̄ Apoc. 14. Cantabāt ſancti canticū nouum. Ille vero bene pſallit in vociferatiōe q̄ de bonis glorie cantat: ⁊ canticū qđ hō corde cōcipit exprimit verbis. Vel in iubilatiōe ſeu ī iubilo ſꝫ hieronymū.

Iubil' quid.

Eſt aūt iubilus letitia ineffabilis que verbis exprimi non pōt: ſed voce dat intelligi gaudioꝝ latitudo immēſa. Illa aūt q̄ nō poſſunt exprimi ſunt bona glorie. p̄me Cor. 2. Oculus nō vidit ec. Et iō dicit. (Bene pſallite ei in iubilatione.) quia cantu exprimi non valent.

Sed dices In veteri teſtamēto erant muſica inſtr̄a ⁊ cāticavocis

Qđ de muſica ecclēſie.

Quare ergo eccleſia illa dimiſit hec vero aſſumpſit.

Ratio duplex myſtica aſſignat: q: erant figuralia. 2ª rō eſt: ꝙ deus laudatur mēte ⁊ voce nō inſtrumētis. Alia rō habet ex verbis phi q̄ dicit ꝙ cōtra ſapientiā eſt ꝙ homines inſtruant in liris ⁊ muſicis: q: occupant animū in ſui operatione ſꝫ ſimplex dꝫ eſſe muſica: vt a corporalibus retrahant diuinis laudibus mācipati. ¶ Scđo cū dicit

¶ Quia rectum eſt verbum domini ⁊ omnia opera eius in fide. Diligit miſericordiā et iudicium: miſericordia domini plena eſt terra.

¶ Aſſignat rōnem gaudij ⁊ laudis. Ratio autē laudis ⁊ gaudij duplex eſt. vna ex ꝑte dei de quo eſt exultandū. ſecunda ex parte effectuū ei' ibi (Verbo domini.) Circa primū tria facit. p̄mo ponit ex quibus ex parte dei. Et primo. (q: rectū eſt verbum domini.) i. inſtructio. ꝑs. Lucerna pedibus meis ec. Vel ipſa promiſſio. Prouer. 8. Iuſti ſunt omnes ſermones mei ec. vſqꝫ recti ſunt intelligētibus. ſcđo q: (oīa opera eius in fide.) i. fideles. ꝑs. Fidelis dn̄s in oībus v̄bis ſuis: ⁊ ſanctus in oībus opibus ſuis. Multum aūt habet gaudiū qn̄ inuenit hō fidelis. Prouer. 20. Virū autē fidelem quis inueniet? Vel (in fide.) ait q: opera dei ſunt bona merita. Hec aūt nō ſunt meritoria: niſi fiant in fide: q: ſine fide impoſſibile eſt placere deo. Heb. 11. Vel (rectū verbum.) (Et opa eius.) Sꝫ q̄bus? (In fide.) i. in fidelib'.

Sine fide ipoſſibile ē placere deo.

In infidelib' em̄ non apparēt opa dei: ⁊ v̄ba recta. tertio q: (diligit.) Et circa hoc duo facit. p̄mo em̄ oſtendit affectum dei cū dicit. (Diligit dn̄s.) ſecundo manifeſtat ꝑ ſignū ibi (Miſericordia dn̄i plena eſt terra.) Inter oīa q̄ faciunt gaudere de dn̄o ſunt duo .ſ. mīa ⁊ iuſtitia. Prouer. 20. Mīa veritas cuſtodiūt regē. Per iuſtitiā em̄ ſubditi defendūtur. Tolle iuſtitiā ⁊ nullus ſecurus ⁊ letus erit. Itē ſine mīa oēs timent ⁊ nō diligunt. Hoc de deo dat itelligi: cū dicit (Diligit dn̄s mīam ⁊ iudiciū.) Diligit em̄ in ſe ipſo: q: in ope ſunt hec. ꝑs. Vniuerſe vie dn̄i mīa ⁊ veritas. Item diligit in vnoquoqꝫ. Mich. 6. Indicabo tibi o hō qđ ſit bonum: et q̄d dn̄s requirat de te. Vterqꝫ ec. Et iō ait. (Exultate.) q: vere miſericordiā diligit deus. Nā (mīa dn̄i plena eſt terra.) Ecce manifeſtat per ſignum. Oīs em̄ plenitudo terre procedit ex miſericordia dei: q: terra eſt non tꝑalibus: ſed ſpūalibus bonis: ⁊ maxime poſt aduentū xp̄i. Act. 2. Repleti ſunt oēs ſpū ſctō ec. Oīa em̄ hec ſunt ex mīa dei. Ro. 9. Nō eſt volentis neqꝫ currentis: ſed dei miſerētis Dicit autem (terra.) ⁊ non celū

In celo nulla mīa

quia in celo nulla eſt miſeria. et iō non indiget mīa: ſed terra vbi repletur, homo multis miſerijs: indiget plenitudīe miſericordie. ¶ Deinde cum dicit.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Uerbo domini celi firmati ſunt: et ſpiritu oris eius omnis virtus eorum.

¶ Ponit cã gaudij ex pte diuiorũ affectuũ. Moyſes in pncipio creatiõis rexfacit mẽtionẽ de tribus: de celo: de aqua: ⁊ de terra Geñ. 1. In pncipio creauit de⁹ celũ ⁊ terrã. ⁊ infra. Spũs dñi ferebat ſup aq̃s. Sm hoc ꝙ̃ ps dicit. pmo effectũ dei in celis. ſecũdo in aq̃s ibi (Cõgregãs.) tertio in terra ibi (Timeat dñz ois terra) Dicit ꝙ̃. (Uerbo dñi celi firmati ſũt) ſm glo. exponit lr̃aliter ⁊ myſtice Et vtroq3 ſenſu tractant hec ꝟba q̃ ſunt ex parte dei. ſ. dñs. Uerbũ ⁊ ſpũs oris. Dñs eſt nomẽ ptãtis ⁊ potẽtia appropriat pr̃i. Uerbũ eſt cõceptio mẽtis. vñ ⁊ ſapia genita dr. Et iõ ꝟbũ eſt fili⁹. Spũs oris eius eſt ſpũs ſctũs. Dicitur aũt ſpũs oris: q2 verbo appropriatur os. vñ idẽ eſt dictũ; ac ſi diceret. Spũs verbi: q2 ipe eſt ſpũs filij ⁊ veritatis. Et lz indiuiſa ſint opera trinitatis in diuinis Jo. 5. Quecũq3 pr̃ fecerit hec ⁊ filius facit ſimilr. Hic tñ ſm appropriationẽ loquit. ¶ In celo aũt; ſunt duo mirabilia. ſ. eius ꝑpetuitas

In celo duo mirabilia.

q2 icorruptibile: ⁊ ei⁹ ꝟtus p quã totus mũdus inferior immutat p calorẽ vz in eſtate: p frigus ꝟo in hieme. Perpetuitas autẽ celi cõtingit ex natura forme ſue. Nã forme elemẽtoꝝ ſunt ꝑticulares ⁊ nõ implẽt totã potentiã materie; vñ materia eorũ remanet in potẽtia ad aliã formã. Forma vero celi hz totalitatẽ quãdã: ⁊ replet totã potentiã materie. Sed forma artificiati procedit ex forma artificis. Forma aũt cõcepta in corde patris eſt verbũ. Ergo

Vñ eſt ꝙ creatio mũdi appropiatur filio.

formatio ois rei attribuit verbo Vñ dicit. (Uerbo dñi celi firmati ſunt.) Uirt⁹ autẽ celoꝝ eſt in mouendo. Ois aũt motus poſterior deriuat a priori ſicut a cã. Primus motus in rebus q̃ ſunt ꝑ volũtatẽ eſt motus amoris: q2 ois motus in rebus q̃ volũtatẽ habẽt: ẽ motus volũtatis. Et iõ dicit Dio. 4. c. de diuinis no. ꝙ diuinus amor nõ ſinit eũ eſſe ſine germine; mouet aũt ipm ad operandũ ⁊c. Neceſſe eſt ergo ꝙ virtus celoꝝ ſit a ſpũ. Et iõ dicit. (Et ſpũ oris eius ois virt⁹ eoꝝ. ¶ Myſtice p celos intelligunt apli. hij firmati ſunt ꝟbo dñi. ſ. xpi vel filio dñi. Et hoc eſt exoratio ei⁹ ⁊ doctrina. Luce. 22. Ego ꝓ te rogaui: vt non deficiat fides tua ⁊c. Itẽ virt⁹ eoꝝ firmata eſt p ſpm̃ ſctm̃. Luc. vl. Sedete in ciuitate: quoadusq3 induamini virtute ex alto. ¶ Deinde cum dicit.

Miſterium.

¶ Congregans ſicut in vtre aquas maris: ponens in theſauris abyſſos.

¶ Oſtẽdit effectũ dei in aq̃s. In aquis aũt duo mirabilia ſunt cõſiderãda. Unũ ꝙ aque cõgregantur in vnã ꝑtẽ terre. ⁊ nõ occupãt totã ſupficiẽ: qđ eſt mirabile propter duo. Primo q2 naturalis ordo eſt: ꝙ ſic aqua circũdet totaz terrã ſicut aer aquã. Item mare eſt altius terra. ſcđo q2 lz aqua cõtinue euaporat per calorez ſolis; tñ in eadem quantitate cõſeruatur. Et ideo duo dicit. ſ. ꝙ congregant invnum ex mãdato dei. Hiere. 5. Poſui arenã terminum mari ꝓceptũ ſempiternũ ꝙ non preteribit: ⁊ commouebunt ⁊ nõ poterũt: ⁊ int umeſcẽt fluct⁹ eius et non tranſibunt illud. Job. 38.

Duo aquarũ miracula.

Quis concluſit oſtijs mare ⁊c. vſq3 tumẽtes fluctus eius. Et iõ dicit. (Congregans ſicut in vtre aquas maris.) Aqua congregata in vtre hz tumorem ⁊ eleuationem: nõ tñ deffluit q2 retinetur a pelle vtris: ſic aqua cõgregata in mari hz tumorẽ ⁊ tñ non fluit q2 cõtinet virtute diuina. Geñ. 1. Cõgregent aque ⁊c. Aliud mirabile eſt: ꝙ cõtinue euaporat ⁊ non minuitur. Vñ ſicut quidã phi dicũt Per virtutẽ caloris ſolis tota aq̃ ſiccaret ſm naturã. Et iõ contra hoc dicit. (Ponens in theſauris abyſſos.) Abyſſus ſm Auguſtinum dicit ꝓfunditatẽ aquaꝝ immeabilẽ ⁊ hz duplicẽ interpretationẽ. Ab a qđ eſt ſine: ⁊ baſi qđ eſt fundamentuz: quaſi ſine fundamento: ⁊ ſine candore: q2 profunda eſt ⁊ obſcura. ¶ In theſauro ſunt tria q2 theſaurus quãdã multitudinẽ auri dicit dicit: ⁊ illđ qđ in theſauro ponit: cõſeruatur Vñ dicit quaſi theca auri. Item ponit: vt ad vtilitatẽ extrahatur. Hoc totuz eſt in abyſſo: q2 in ea eſt immẽſa abundãtia ſiue multitudo aquaruz. Scđo in abyſſo cõſeruat aqua ⁊ nõ decidit. Tertio extrahunt ad vtilitatẽ cuz eleuant vapores ex eis: ⁊ gñant pluuie: ⁊ irrigat terra. ps. Apparuerunt fontes aquarũ. ¶ Myſtice exponit dupliciter de bonis ⁊ de malis. De bonis: vt p aquas maris intelligamus populos. Apo. 17. Aque multe populi ſunt ⁊ gẽtes ⁊ lingue. Quaſi ergo aquas maris populos hui⁹ mũdi cõgregat in eccl'ia ſicut in vtre. Cõparatur aũt eccl'ia vtri ꝓpter vnitatez ⁊ q2 vter de pelle ſit mortui aialis p hoc inſinuat ꝙ ad hoc aliq̃ ad eccl'iam veniẽt: vt mortificẽt mẽ

Mare exſiccaretur.

Miſterium.

Eccl'ia vtri cõparata.

bra ſua q̃ ſunt ſup terrã. Nã quaſi celi apoſtoli confirmati ſunt: ⁊ ex hijs cõgregati ſunt in eccl'eſia populi. (Ponẽs abyſſos.) i. ꝓfunditatẽ diuinorũ ſenſuum. (in theſauris) ſacre ſcripture. Iſa. 33. Diuitie ſalutis ſapia ⁊ ſcia: timor domini ipſe eſt theſaurus eius. Uel abyſſos prius. ſ. pctõres profundos ⁊ obſcuros tenebris vitiorũ ponens theſauros auri eccleſie. Magnus theſaurus ecclie Paulus eſt ⁊ Mattheus ⁊ Magdalena qui quondã fuerãt quaſi quedã abyſſus. In malis vero aqua maris intelligit tribulatio hui⁹ vite. ps. Intrauerũt aque vſq3 ad animã meã. Deus aũt cõfirmat celos. non tñ aufert eis infirmitates: q2 ſic gra cõſeruat interi⁹ ꝙ infirmitates exterius nõ excludat. Et iõ dicit ꝙ cõgregat tribulatiões eoꝝ. ſ. celoꝝ. i. viroꝝ celeſtiũ. (in vtre.) i. in corporib⁹ eorũ ponẽs abyſſos. i. ꝑſequutores eccleſie in theſauris: q2 nõ dat eis libertatẽ ſeuiẽdi cõtra eccl'iaz ꝗ̃tum volunt. ¶ Tertio cum dicit.

¶ Timeat dominum omnis terra: ab eo autem commoueantur omnes inhabitantes orbem.

¶ Oſtẽdit effectũ dei in terra. Et primo premittit monitionẽ ſcđo oſtendit effectũ dei circa terram ibi. (Quoniam ipſe dixit ⁊c.) Circa primũ duo facit. pmo enim ponit monitionẽ. ſecundo exponit eam ibi. (Ab eo autem ⁊c.) Dicit ergo. (Timeat dominum ⁊c.)

Sed quare hic poſuit monitionẽ cũ loquut⁹ ſit de effectibus alijs in q̃bus nulla monitio neuſus eſt ſed ſolum de terra? Qõ.

Ratio eſt q: oīs
alia creatura obedit deo ad nu-
tum: niſi hō terren⁹. Et iō dicit.
(Oīs terra.) i. oīs hō terrenus.
(Timeat dn̄m.) Eccl'e vlt. Deū ti
me: et mādata ei⁹ obſerua. Hec
em̄ eſt oīs hō. Nam methonomi
ca locutio ē hic: vt intelligat ↄti
nēs p cōtēto: cū dicit (Terra.) i.
habitatores terre. ſcd̄o exponit
monitionē dicēs. (Ab eo aūt cō-
mo. ⁊c.) bona. ſ. ↄmotio ad ſuitiū
dei: q: ipſe ſol⁹ trahit. Jo. 6. Ne
mo pōt venire ad me: niſi pater
qui me traxerit eum.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ ipſe dixit ⁊ facta ſunt
ipſe mandauit ⁊ creata ſunt.

¶ Oñdit effectū duplicem circa
terrā. Et p̄mo effectū creatiōis.
ſcd̄o gubernatiōis ibi: (Dn̄s diſ-
ſipat.) In creatiōe aūt ſunt duo
cōſiderāda. ſ. ipſa formatio ⁊ ip̄a
creatio. Utrūq₃ aūt eſt hic. Nam
primo oñdit ipſam formationez
cū dicit. (Jpſe dixit ⁊c.) Scd̄o ip
ſaz creationē cū addit. (Jp̄e mā
dauit ⁊c.) Dicit g̊. (Qm̄ ipſe di-
xit) Augu. 7. ſup Gen̄. ad litterā
Oīs formatio ē per v̄bū. q: res
create ſe habēt ad deū: ſicut arti
ficiata ad artificē. Uñ ſicut om̄s
forme artificiati ſunt a cōcepta i
mente artificis: ita oīs forma re
rum eſt a verbo diuino ↄcepto.
Unde (ipſe dixit.) ideſt concepit
verbum ab eterno. ⁊ ſm̄ illud.
Omnia facta ſunt. q. d. Genuit
verbum in quo erat vt fierēt om
nia: et ſic eſt formatio. ſcd̄o crea
tio: q: (mandauit ⁊ creata ſunt.)
Dicere nāq₃ importat verbū for
matum. Mandare importat mo
nitionem; vel emanationē ſolū.
Unde mādare importat creatio
nem materie informis. Eccl'e. 8.
Sermo illi⁹ ptāte plen⁹ eſt. My
ſtice. (Dixit ⁊ facta ſunt.) ſemi-
ne gratie. (Mandauit.) in opere
veritatis. p̄s. Emitte ſpm̄ tuum
⁊c. Quantū vero ad opus guber
nationis dicit.

¶ Dn̄s diſſipat cōſilia gen-
tium: reprobat aūt cogitatio
nes populoꝝ: et reprobat cō
ſilia principum.

¶ Quia ſtabilis manet: imutat
oēs. Et primo ponit hoim muta
tio. Scd̄o ſua ſtabilitas ibi. (Cō
ſiliū.) Circa habitatores tre ad-
uertēdū eſt: ꝙ quidā ſunt parui;
q̇dā magni: et vtriq₃ mutantur.
Quantū ad paruos dicit. (Dn̄s
diſſipat ⁊c.) Ubi duo tangit. ſ. p-
poſitū qđ ē d̄ fine: ⁊ ↄſiliū de his
q̄ ſunt ad finē. Et hoc imutat q:
nō agit ſm̄ ꝙ cōſiliat: ſed ſm̄ ꝙ
de⁹ diſponit. Jſa. 8. Jnite conſi-
liū: ⁊ diſſipabit. Et hoc eſt qđ di
cit (Dn̄s diſſipat conſilia gētiū)
Et ſpecialiter diſſipauit cōſiliuz
volentiū diſſipare legem chriſti.
(et cogitationes reprobat popu
lorum.) humana ſcientiū. Taliū
em̄ propoſitum reprobat dn̄s.
Quantū ad magnos dicit. (et re
probat cōſilia p̄ncipū.) q. d. Non
ſolū pplorū: ſed ⁊ principū conſi
lia reprobat: q: nō eſt in poteſta
te eoꝝ: ꝙ intentū aſſequant effe
ctum: ſed in ordinatione diuina
Job. 12. Adducit ↄſiliarios i ſtul
tum finē. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cōſiliū aūt dn̄i i eternum
mānet: cogitatiōes cordis ei⁹
in generatiōe ⁊ gn̄ationem.

¶ Ponit ſtabilitas dei: q: ↄſiliū
ſuū ſtat: ⁊ cogitatio ſua pſeuerat
Sed nūquid

Q̄ō. Sz nūquid cōſiliuz eſt i deo
Ur ꝙ nō. q: iportat dubitatōez.
Solō. Reſpōdeo dd̄m ꝙ alr accipit ↄſi
liuz in deo: ⁊ alr in nobis. Sicut
em̄ ſcia in nobis iportat diſcur-
ſum. in deo v̄o certitudinē. Sic
de conſilio: cū eſt in nobis dicit
inq̇ſitionē. cū aūt dr̄ de deo ipor-
tat ordinationē reſpectu omniū
ad debitū finē. Jſa. 46. Cōſiliū
meū ſtabit: ⁊ oīs voluntas mea
fiet. Actu. 5. Si ex deo eſt ↄſiliū:
nō poteritis ſtare ⁊ diſſoluere il
lud. (Cogitatōes cordis eius) i.
ppoſituz volūtatis eius manet:
q: ſi mutat ſn̄iam nō mutat cōſi
lium. Jſa. 55. Non em̄ cogitatio
nes mee cogitatiōes veſtre: ne-
q₃ vie mee vie veſtre.

¶ Beata gens cuius eſt do-
min⁹ deus eius: ppl's quem
elegit in hereditatem ſibi.

¶ Supra hortat⁹ ē iuſtos ad io-
cūditatē: hic ponit eoꝝ dignita-
tē. Et circa hoc duo facit. primo
enim pponit eorū dignitatez. 2°
probat ibi. (Jn celo). Dignitas
ſcōꝝ maxima eſt: q̇ ipſi ſoli pue
niunt ad qđ oēs hoies naturalr
deſiderāt. Si vnus vel pauci p-
uenirēt ad vnū ad qđ oēs perue
nire deſiderāt: hoc eſſet magna
dignitas. Oēs aūt deſiderāt ten
dere ad beatitudinē: ad quā tn̄
ſoli iuſti perueniūt: q: eam ↄſe-
quentur in futuro pfecte. nūc ve
ro inchoatiue ⁊ in ſpe. Ergo di-
gnitas iuſtorū eſt magna. Circa
eoꝝ beatitudinē hic inchoatā ⁊
de btī- in futuro perficiendā. duo tan-
tudine git: miſicordiā. ſ. ⁊ cām ibi. (Po
diuer- pulus). Dicit g̊. (Btā gēs). De
ſe ſn̄ie. btitudine diuerſi diuerſa ſenſe-
rūt. Et ſz diuerſas opiniōes: de
hac ſūt diuerſe ſecte phoꝝ. Qui
daz em̄ poſuerūt eā in bōis cor
poralib⁹ ſicut epicurus. Quidaz
in operib⁹ actiue vite: vt ſtoici.
Quidā in virtutis cōtēplatiōe:
vt pipatetici. Querere btitudi-
nē in eo qđ infra nos eſt vanuz:
q: btitudo eſt ſupra nos. Qđ au
tē eſt ſupra nos hoc eſt de⁹. Er-
go beatitudo hois eſt inherere
deo. Unūquodq₃ em̄ pfectū eſt ſi
inheret ppo bono. Propriū aūt
bonum hois eſt deus. p̄s. Mihi
aūt adherere deo bonū ē. Deo
aūt pōt quis inherere mēte. ſ. in duplr
tellectu ⁊ volūtate: non ſenſu: q: iheret
hic etiā brutis eſt cōis. Duplr g̊ homo
inheret hō deo. ſ. p intellectum deo.
ↄtēplando ⁊ cognoſcēdo: ⁊ p af-
fectū amando. Et q: hec impfe-
cta ſunt in via: pfecta v̄o in pa-
tria: iō hic btitudo eſt impfecta:
ibi pfecta. Et iō dicit. (Btā gēs)
Et q̄re? Quia dn̄s eſt deus ei⁹):
iō h₃ deo mentē cōiunctaz. Pro
pterea. (Beatus ppls cui⁹ ē dn̄s
deus eius). Heb. 11. Nō ↄfundit
deus vocari deus eorū. ¶ Sed
que cā eſt eius. Nūquid nā for-
tuna vel ppria v̄tus? Non. Sed
electio diūa. Jo. 15. Nō vos me
elegiſtis: ſz ego elegi vos. Jtem
ibidē. 6. Nemo pt venire ad me
niſi pr̄ meus q̇ miſit me traxerit
euz. Et iō ſubdit. (Ppl's quē ele
git.) q. d. Jō beati q: a deo ele-
cti. Ephe. 1. Elegit vos i ipſo an
te mūdi ↄſtitutionē. Et hoc. (Jn
hereditatē) i. vt ipſi ſim⁹ eius he
reditas. Hr̄ditas iportat ſtabilē
poſſeſſionē. De⁹ aūt poſſidet oīa
p dn̄iuz. Sed ſoli iuſti ſubdūtur
ei p voluntatē. vñ in hereditatē
eos elegit. i. ad hn̄daz iuſtitiam
ſempiternaz. Sap̄. 1. Juſtitia p-

Universidad de Deusto Biblioteca

petua eſt ⁊ imortal'. Iſa.19. he=
reditas mea iſrl'. Dn̄s ergo eſt
deus eoꝝ q: eo fruūtur. Et ipſi
ſunt hereditas dei quia ei ſubij
ciuntur. ¶Deinde cum dicit.

¶De celo reſpexit dominꝰ:
vidit omnes filios hominū.

¶Probat eoꝝ dignitatē per di
ſcuſſionē diuini iudicij. Et circa
hoc tria facit. pmo em̄ premittit
certitudinez diuini iudicij. ſcd̄o
ſubdit veritatē hūane ꝓſperita=
tis ibi (Non ſaluabit rex). tertio
efficaciā gratie in ſcis ibi. (Ecce
oculi dn̄i). Circa pum duo facit.
Prio certitudinez diuini iudicij
penſat ex eiꝰ altitudie. Scd̄o ex
eius caſualitate. Et pmo oſten=
dit eā ex pꝛio. ſcd̄o ex ſecūdo ibi
(Qui finxit). Circa pm duo fac.
Prio em̄ oſtēdit certitudinē di=
uini iudicij ex eiꝰ altitudine. Se
cūdo remouet dubitationez ibi.
(De prepato). Dicit ḡ (De ce=
lo ⁊c.) Quāto aliq̄ vtus eſt alti=
oꝛ in oꝛdine ⁊ gn̄e vtutis: tāto eſt
efficacioꝛ ad opa que illi virtuti
ꝯueniūt. Et iō q̄to aliqua vtus
cognitiua eſt ſubtilioꝛ: tanto eſt
efficacioꝛ in cognoſcendo. Nihil
adeo ē ſublime ſicut diuinꝰ itel=
lectus. ⁊ iō efficacia eiꝰ in cogno
ſcēdo eſt maxia. Et iō dicit. (De
celo) i. altitudine diue maieſta=
tis. Sicut em̄ nihil eſt altiꝰ celo
in corpalibꝰ. ita nihil altius deo
in ſpūalibus. Et iō q: de alto re
ſpicit. iō (videt oēs filios hoiuz):
q: quāto ex alto videt: tāto plu=
res videt. Prouerb.16. Omnes
vie hominū patent oculis eius.
¶Deinde cum dicit.

Oia deū intelligere.

¶De preparato habitaculo
ſuo: reſpexit ſup omnes qui
habitant terram.

¶Remouet dubitatōez. Aliqui
em̄ crediderūt deuz habitare in
celis q̄ſi in remotis nō cognoſce
ret hūana. Job.22. Circa cardi
nes celi pambulat: ⁊ nr̄a nō cōſi
derat. hoc excludit p̄s dicens.
(De prepato habitaculo.) q.d.
Nullus pparat ſibi locū ad ipe=
diendū ſe. Secus forte ſi alius
prepararet. Stultus em̄ rex eſſet
qui prepararet ſibi ſedem: vbi nō
poſſet regere regnuz. Et hoc eſt
qd̄ dicit (de pparato habitaclo)
ideſt de celo qd̄ ſibi prepauit vt
eſſet habitaculū ſuū. nō quidez
q̄ comprehēdat eo: ſz q: magis
relucet in eo glia ſua (Reſpexit)
inq̄t) ſuper oēs q̄ habitāt terraz)
ideſt carnē eam domando. pſal.
Quis ſicut dn̄s deus nr̄ qui i al
tis habitat. ⁊ hoc reſpicit ⁊c. p̄s.
Dn̄s in celo pauit ſedē ſuaz ⁊c.
Uel (de celo) i. xp̄o. Angelis vel
aplis reſpexit oculo miſericoꝛ=
die ſue: ad ſaluādum homines.
¶Deinde cum dicit.

¶Qui finxit ſingillatī coꝛda
eoꝝ: q̄ itelligit oia opa eoꝝ.

¶Probat certitudinē diuine co
gnitiōis ex eiꝰ cāſalitate. Et circa
hoc duo facit. Prio em̄ ponit eiꝰ
cāſalitatē. ſcd̄o cōcludit certitudi=
nē cognitōis eius ibi. (Qui itelli
git). Stultū eſſet dicere q̄ aliqs
faciēs aliqd̄ opus opatū ignora
ret vſum eiꝰ: fruſtra em̄ faceret
cū vſus ſit finis eius. Et iō alibi
dicit. p̄s. Qui finxit oculos non
cōſiderat. Quō ergo pōt eſſe q̄
faceret aliq̄d ꝓpoꝛtionatū ad co
gnoſcēda pticularia niſi ipē co=
gnoſcat ea. hō nāq: cognoſcit ſin=
gularia ꝑ itell'z ⁊ aiaz ⁊ coꝛ ſuū:
ḡ deꝰ q̄ facit illud coꝛ cognoſcit ea.
¶Et no. q̄ vba hn̄t pōdus ſuū.
Dicit em̄ (coꝛda) vt excludat vni

Pōde rāda ... bapti ... auer ... roiſſ...

tatē itell'ʼs in oibꝰ. Nā diuerſi di
uerſos hn̄t itell'ʼs. Dicit aūt (ſin=
gillati) vt oñdat q̄ aia nō eſt du
plx. alʼs nō diceret finxiſſe ſingil
lati ſz vnā: ex q̄ oēs. ⁊ ſic ſit ſin=
gillati. Ergo. i. ſinglas ꝑ ſe aias
finxit. ſ. ꝑ creatiōez cū ſit aia ſb̄a
ꝑ ſe ſubſiſtēs: nō ex mā. Itez di=
xit (finxit): vt oñdat q̄ nō de ſb̄a
dei ſit. alʼs nō diceret ficta ſz cō=
ſubſtātial'. Et dicit ſignāter (fin=
xit) q: fingere ſinguloꝝ eſt q̄ vili
mā pulchrā formā iprimunt. ſic
deꝰ corpi luteo aiaz creādo iſun
dit. 2. Coꝛ. 4. hēmꝰ theſauꝝ iſtū
in vaſis fictilibꝰ Ro. 9. Nūq̄d di
cit figmētū illi q̄ ſe finxit. q̄d me
feciſti ſic? Et ex hoc ꝯcludit qd̄
(itelligit oia opa eoꝝ). Qui em̄
ſcit cāz ſcit effectū. Cā aūt oium
effectuū hūanoꝝ eſt coꝛ. Deus
aūt ſcit coꝛ: ḡ ⁊ eiꝰ opa. (finxit) i=
telligit de figmēto gre. q: ab ip=
ſo ſunt dona grē: ⁊ hoc ſingilla=
tim: q: diuiſiōes graꝝ ſunt. 1. Co=
rin. 12. Et hoc ipſe intelligit opa
eoꝝ: adiuuando ⁊ promouēdo.

Coꝛ cā oiuz effectuū hūanorum.

¶Nō ſaluat rex ꝑ multā vir
tutē: ⁊ gigas nō ſaluabit in
mltitudie vtutis ſue. Fallax
equus ad ſalutē: i abūdātia
aūt vtutis ſue non ſaluabit.

¶Supra p̄s oſtēdit dignitatez
ſcōꝝ ex certitudie diui iudicij ex
q̄ ꝓbare intēdit dignitatē ſcōꝝ.
nūc in pte iſta oñdit hūane ꝓſpi
tatis vanitatē. Et circa hoc duo
facit. Prio em̄ oñdit q̄ nulla po
teſtas tpal' pōt hoies ad ſalutē
iuſtoꝝ ꝑducere. ſcd̄o oſtendit q:
hoc fac miſericoꝛdia dīi ibi. (Ecce
oculi dn̄i). Dicit ḡ. (Non ſaluat
rex.) ſz q: ptās ſclaris ē triplex.
Una q̄ ꝯſiſtit i mltitudie ſb̄dito=
rū. alia i roboꝛe coꝛpis. ⁊ alia in

Triplex ptās ſeculari.

diuitijs exterioꝛibꝰ. Iō oñdit q̄
nullū eoꝝ p̄t ꝑducere ad ſalutē.
Et pᵒ de pᵃ ptāte et hec ē regia.
Et iō dic (Nō ſal. rex ꝑ ml'. vir.)
hier. hz. (In mul. ex.) p̄s. Nolite
ꝯfidere i pncipibꝰ neq: i filijs ho
minū in q̄bꝰ nō eſt ſalus. Immo
ſi aliq̄ hn̄t ſalutē hoc ē ꝑ deuz
p̄s. Qui dat ſalutē regibꝰ. 2ᵒ oñ=
dit q̄ nō ē ſalꝰ in roboꝛe coꝛpis.
vñ dicit (Et gigas nō ſal. in mul.
vir. ſue) i. roboris. Baruch. 3. Ibi
fuerūt gigantes noiati illi q̄ ab
initio ⁊c. 3ᵒ q̄ nō i diuitijs. Et po
nit duo admiculatiua. ſ. equū ⁊
abūdātiaz reꝝ. ¶Quātū ad pm
dic. (Fallax equus ad ſa.) i. q̄tū
cūq: hēat bonū equū: tñ nō pōt
ſaluari coꝛpal'r vel ſpūal'r. puer.
22. Equꝰ pat ad diez belli. dn̄s
aūt ſalutē tribuet. ¶Quātū ad
ſm dic. (In abū. aūt vir. ſue non
ſal.) i. reꝝ exterioꝝ. ꝓuer. 11. Qui
ꝯfidit i diuitijs ſuis coꝛruet Iſa.
31. Ue q̄ deſcēdūt in egyptuz ad
auxiliū in eq̄s ſperātes. ¶My=
ſtice: moꝛal'r: ⁊ allegoꝛice ſic ex=
ponit: q̄ hō nō ſaluat ꝑ ꝓpa vtute
qd̄cūq: bonū obtineat. Eſt. n. tri
plex bonuz per qd̄ vr ꝯſeq̄ poſſe
ſalutē. Primū eſt potētia. ⁊ q̄tū
ad hoc dicit (Nō ſal. rex ꝑ mul.
virtu.) Si vo ſit potēs vt regat
alios: hoc nō eſt ꝑ vtutē ſuā ſz
hz a deo. ſcd̄m eſt cōſtātia ⁊ hāc
nō hz ꝑ virtutē ſuaz. vñ dicit (et
gigas nō ſaluabit in multitudie
virtu. ſue). tertiū eſt bona diſpō
coꝛpis ⁊ foꝛtitudo. vñ dic. (Fal=
lax equꝰ) ſ. coꝛpꝰ forte ⁊ robuſtū
ē fallax. Uel ē vīr (i abū. v. ſue) i.
vñcūq: hēat aptitudinē ad bo=
nū nō ſaluat niſi ei deus ſalutē
tribuat. p̄s. Ego dixi i abūdātia
mea nō mouebor in eternū: auer=
tiſti ⁊c. hoc eſt qd̄ dicit hier. 9.

Myſteriū allegoꝛia ⁊ moꝛ.

Universidad de Deusto Biblioteca

Non glorief ſapiēs in ſapientia ſua: ⁊ nō glorief fortis in fortitudine ſua. ⁊ nō glorief diues i diuitijs ſuis. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Ecce oculi dñi ſup metuētes eū: ⁊ i eis qui ſperāt ſup miſicordia eius. Ut eruat a morte animas eorum: ⁊ alat eos in fame.

¶ Oſtēdit efficatia dıne miſicordie ad ſaluanduz. Et pmo ponit miſicordiā ſaluantē. ſcdo affcm ſcōꝝ ex hac ꝯſideratōe cōceptū ibi. (Ania nr̄a). Circa pᵐ tria tangit. Prio em̄ oſtendit dinaz miſericordiā. ſcdo in qbꝰ hȝ effectū dina miſicordia ibi (ſup metuentes eū). tertio quē effectū hȝ ibi (vt eruat). Dicit ḡ. (Ecce oculi dñi). Diuinā em̄ miſicordiā inſinuat ꝑ reſpectū dei. pſ. Aſpice i me ⁊ miſere mei. In q̄s autē reſpicit ſubdit (ſup metuētes eum ⁊c.) Abach. 1. Mūdi ſunt ocli tui ne videas maluȝ: ⁊ reſpicere ad iniq̄tatē nō poteris. Reſpice ḡ ſup eos q̄ timorē hn̄t ⁊ ſpem. Unuȝ em̄ ſine altero non ſufficit: q2 timor ſine ſpe deſpat: ⁊ ſpes ſine timore p̄ſumit. Timor aūt cōſurgit ex ꝯſideratiōe diuine ptātis. Hiere. 10. Quis nō timebit te o rex gētiuȝ? Spes ꝟo cōſurgit ex dei miſicordia. Ex pmo ꝯſurgit fuga pcti. ex ſcdo ſpes venie. Effectū aūt dıne miſicordie oñdit cum dicit (vt eruat a morte ⁊c.) vbi duplicē effectū oſtēdit: q2 liberat a malo: ⁊ q̄ntū ad hoc dicit (vt eruat a morte). Itē ꝯfirmat in bono. ⁊ q̄ntum ad hoc dicit (⁊ alat eos) Dicit ergo (vt eruat a morte alas eoꝝ). ⁊ a morte corporali: ⁊ a morte pcti: ⁊ a morte future dānatōis in reſurrectōe.

timore ⁊ ſpes ſit eſſe volunt.

Oſee. 13. De manu mortis libabo eos ⁊c. Cōfirmat ēt in bono, vñ ait (⁊ alat eos i fame) i. in neceſſitate: ⁊ loquif de alimēto corporali. pſ. Oculi oīum in te ſperant dñe: ⁊ tu das illis eſcā in tpe opportuno. Et de alimēto ſpūali. Deute. 8. Nō in ſolo pane viuit hō: ſed in ꝟbo qḋ ꝓcedit de ore dei. Et ḋ alimēto ſacrāli. Jo. 6. Caro mea ꝟe eſt cibus ⁊c. pſal. In loco paſcue ibi me collocauit. ¶ Conſequenter cum dicit.

¶ Aīa nr̄a ſuſtinet dñm: qm̄ adiutor ⁊ ꝓtector nr̄ eſt. Q2 in eo letabitur cor nr̄m: ⁊ in noīe ſcō eius ſperauimus.

¶ Oſtendit q̄s effectus ſequitur in iſtis ex hac cōſideratōe. Et ē duplex. Primus effectꝰ ſperādi. ſecūdus orādi ibi. (Fiat miſicordia tua ⁊c.) Circa pᵐ duo facit. Prio em̄ oſtendit qūo in eis cōſurgit effectꝰ ſpei. Scdo aſſignatur rō ibi (Qm̄ adiutor.) Dicit ḡ ita (Oculi dñi ſup metuētes euȝ ⁊c.) Et ideo (Aīa nr̄a ſuſt. dñm) i. ſi q̄ mala nobis a deo imittuntur: patiēter ſuſtineamꝰ. Jac. 5. Sufferētiaȝ iob audiſtis. Itē expectādo eiꝰ ꝓmiſſa. Suſtinet ergo puniētē ⁊ ꝓmittentē. Et ē duplex rō. Una eſt ꝓpter expiētiaȝ bñficioꝝ. alia ꝟo ꝑꝑ ſpem futuroꝝ ibi (In eo letabif). Expientia bñficioꝝ eſt in bonorū ꝓmotiōe. vñ dicit (Qm̄ adiutor). Iteȝ in ꝓtectiōe a malis. ⁊ iō dicit (et ꝓtector). Spamus aūt futuraȝ iocūditatem. vñ ait. (In eo letabif cor nr̄m) i. in eiꝰ viſione. Iſa. 66. Uidebitis ⁊ gaudebit cor veſtrū. Et Job. 22. Tunc ſup oīpotentē delitijs afflues ⁊c. Et hoc gaudiū eſt hic iperfectū. ſed ibi

in patria. ſ. eſt ꝑfectū. Et hoc iō: q2 (in noīe ſctō eius ſpauimus). Ponif em̄ hic ⁊ ꝓ q2. Nomē ſcm̄ eius eſt nomē miſicordie eius. q. d. Iō (letabimur). q2 (ſpauimꝰ in noīe ſcō eius) i. in eiꝰ bonitate vel in eiꝰ miſicordia: ⁊ nō in meritis noſtris. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Fiat miſericordia tua domine ſuper nos: quēadmodum ſperauimus in te.

Oſo ē īterpꝰ ſpei.

¶ Ponif orādi effectꝰ. Naȝ oſo īterpres eſt ſpei: ⁊ iō ſeq̄tur ſpeȝ Et lȝ q̄libet ꝑticulare bñficiuȝ ſit ex miſericordia dına. duo tamē ſpālr ſunt ex hac. Primū eſt bñficiū incarnatiōis. Luc. 1. Per viſcera miſericordie dei nr̄i ⁊c. (Fiat miſicordia tua) ſ. vt carnē ſuſcipias ⁊ libes nos. (ſup nos) i. ſupra nr̄a merita. Aliud bñficiū eſt ſalutis: ⁊ hoc eſt ſup nos: q2 non ex operibus iuſtitie que fecimus nos: ſed ſm ſuā miſericordiā ſaluos nos fecit. Titū. 3. (quēadmodum ſperauimus in te). q2 nullus ſperauit in dño et confuſus eſt. Eccleſiaſt. 2.

¶ Pſalmus dauid cum mutauit os ſuum coram abimelech ⁊ dimiſit euȝ ⁊ abijt. 33.

Benedicaȝ dñm in omni tēpore: ſemper laus eius in ore meo.

Titulus.

Titulus (Pſ dauid cū mutauit vultū ſuū corā abimelech ⁊ dimiſit eū ⁊ abijt) Hiſtoria hec hr̄. 1. Regū. 21. Ubi dr̄ ꝙ dauid fugiēs a facie ſaulis: venit ad achis regē geth. ⁊ cognitꝰ eſt ibi ⁊ ꝟtus eius q2 occiderat philiſteū. ⁊ timens ex hoc ſibi ꝑiculū iminere: q2 illi erāt de gñe philiſtinoꝝ. ⁊ etiā ꝓpter ꝟtutis ſue inuidiā: voluit hoc vitare: ⁊ finxit ſe fatuū: ⁊ ſic rex ille ꝯtēpſit eū. Totū hoc hr̄. 1. Reg. 21. ca. niſi ꝙ nomē nō cōſonat: q2 ibi rex vocatur achis. hic ꝟo abimelech. Nec eſt incōueniens: vel q2 binomiꝰ fuit. vel q2 achis noīe: ſȝ in gñe abimelech Uñ mutauit vultuȝ oſtēdēdo ſe fatuū. (⁊ dimiſit euȝ ⁊ abijt): q2 dauid electꝰ ab eo abijt ⁊ receſſit. ¶ Myſtice. xp̄s mutauit vultū ſuū qñ mutauit ſacrm̄ ſuū. in ritū in quo dina ꝟitas occultata fuit. titulo. Uel xp̄s vetꝰ ſacrm̄ paſchale mutauit in nouū corā abimelech: q̄ interp̄taf pr̄is mei regnū. Pater xp̄i deus ſm diuinitateȝ. dauid ꝟo ſm hūanitateȝ. regnū dauid eſt ppl's iudeoꝝ. regnū dei ē eccl'ia. Xp̄s ꝟo mutauit vultū ſuū corā abimelech. i. corā iudeis q̄ erāt regnuȝ pr̄is ſui dauid: q̄ nō cognouerūt eū. Iſa. 53. Uidimꝰ eū: ⁊ nō erat aſpectꝰ. ⁊ ꝯtēpſerūt eū. vnde nec reputauimꝰ euȝ. Et abijt ad gētes. Uel achis q̄ lcre dulus interp̄taf ſignificat iudeos ¶ In p̄cedenti pſalmo expoſuit pſalmiſta iuſtoꝝ dignitatē: hic aūt iuitat eos ad dei laudē. ¶ Diuidif autē iſte p̄s in duas ꝑtes. Prio em̄ ponif exhortatio ad laudē. ſcdo quedā inſtructio neceſſaria ibi. (Uenite filij). Circa pᵐ duo facit. Primo em̄ agit de dei laude. ſcdo ponit māzlaudis ibi. (Exq̄ſiui.) Circa pᵐ duo facit, pmo em̄ premittit laudis exēpluȝ. ſcdo hortatur alios ad imitandū ibi (Audiāt). Circa pᵐ duo facit. pmo em̄ ponit exēplū laudis in ſe. ſcdo laudis dei fructū ibi (In dño laudabif) Dicit ḡ (Bñdicaȝ dñm). Aliqñ lau

Myſtice.

Diuiſio p̄s.

Universidad de Deusto Biblioteca

dat deū aliquis ꝓpter ſeipm:ſi-
cut qñ loqtur ligua ſibi ſoli loq
tur. Aliqñ ꝓpter ꝯſolationē alio
rū ſicut qñ ꝓphat etiā alijs. Be-
nedicere ḡ dño eſt vt dcm̄ eſt ꝯfi
teri laudē dei. ſʒ bñdicere dñm
eſt facere bonum. (in oi tpe): ſcʒ
aduerſitatis ⁊ proſperitatis.

Qō. **Cōtra** ps. Cōfitebit tibi
cū bñfeceris ei. ſʒ
nō ſic faciebat Job. 2. Si bōa ſu
ſcepimꝰ de manu dñi: mala autē
⁊c. Tho. 4. Oī tpe bñdic deum.
Itē opʒ vt non ſolū in ſe. ſ. in cor
laudis vocal' necessi tas. de ſuo quis bñdicat deuʒ. ſed ēt
ꝙ laudē eius hēat in ore. Neceſ
ſitas em̄ laudis vocalis ē: vt nō
ſolū laudes deū: ſed etiā ad vti-
litatē ⁊ ꝓuocationē alioꝝ lau
des eū. Uñ dicit (laus eiꝰ in ore
meo). Iſa. 51. Gaudiū ⁊ letitiam
inueniet in ea: grãrū actio ⁊ vox
laudis. (Semp) aūt dicit. i. ī om
ni ſtatuto tpe. Uel in preparatiōe
aī. Uel ſemp bñfaciēdo ꝙ deus
ſemp laudat. ¶ Nota ꝙ hic vſi-
culus cātat in ſexta qñ chriſtus
paſſus eſt: cuiꝰ paſſio eſt nobis
cā laudis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In dño laudabit aīa mea

¶ Ponit fructꝰ laudis. Dicit er-
go. (In dño lau. aīa mea). Sem
per em̄ bonuʒ amici quis repu-
tat ſuū bonum. Uñ dicit. In lau
de dei ēt laus mea eſt. Si deꝰ eſt
magnus: cōſtat ꝙ eius amicꝰ eſt
magnus. ps. Fortitudo mea et
laus mea dñs. Et dicit (aīa). qꝛ
ad ipſam principalr eſt gaudiū
ſpūale. ¶ Cōſequenter cū dicit.

¶ Audiāt māſueti ⁊ letent.

¶ Inducit alios. Primo ad cau
ſam laudis. ſcdo ad ipſaʒ laudē
ibi. (Magnificate). Pricipiū lau
dis eſt interiꝰ gaudiū. vnde dicit
(Audiāt māſueti). Et idō letātur
in oibꝰ q̄ dei ſunt. qꝛ imites non
letant ſed rebellāt. Et dicit (Au
diāt). qꝛ hec letitia ē ex auditu
alioꝝ bñ agētiū. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Magnificate dñʒ mecū: ⁊
exultemꝰ nomē eiꝰ in idipm.

¶ Hortat ad laudeʒ. Et pmo ad
interiorē. ſcdo ad exterioreʒ ibi.
(⁊ exultemus. ¶ Quātū ad pm
dicit. (Magnificate dñm mecū).
Ideʒ eſt magnificare ⁊ laudare
deū: qꝛ idē eſt bonitas dei ⁊ ma
gnitudo: qꝛ in his que nō mole
magna ſunt idē eſt maiꝰ eſſe qd
melius ſm Augu. de trini. Et idō
dicit. (Magnificate). Luc. 1. Ma
gnificat aīa mea dñm). Et h rñ-
det ei qd dicit. (Bñdicam dñm).
¶ Quo ad ſm dicit. (Et exalte-
mus nomē eius). qd in ſe altum
exaltari dr dū diffundit in mul-
tis. Eccle. 43. Glorificātes deuʒ
exaltate eū quātum poteſtis ⁊c.
(in idipſuʒ). i. cōcorditer. Et hoc
rñdet ei quod dicit. (laus eiꝰ in
ore meo. ¶ Cōſequēter cū dicit.

¶ Exquiſiui dominū ⁊ exau
diuit me: ⁊ ex omnibꝰ tribu-
lationibus meis eripuit me.

¶ Ponit materia laudis que eſt
diuina clemētia in exaudiendo.
Circa primū duo facit. Prio em̄
ponit clementiā eius exauditio
nis. ſecūdo meritum exauditio-
nis ibi. (Iſte pauper clamauit).
Circa primū duo facit. Prio em̄
ponit beneficiū ſibi cōceſſum. ſe
cundo inuitat alios ad hoc be-
neficiū conſequendū ibi. (Acce-
dite ⁊c.) Circa primū tria facit.
Primo em̄ ponit petitionem. ſe-
cundo exauditionē ibi (Et exau-
diuit). tertio exauditōis effectū
ibi. (Et ex oibus). Dicit ḡ. (Exq

ſiui dñʒ.) Optima optio. Quare
ipm deū? Un in orone dñica pri
mo petit. Sāctificet nomē tuū.
Iſa. 55. Querite dñʒ dū inueniri
pōt. Dicit ḡ. (Exq̄ſiui.) q. d. Cuʒ
magna diligētia q̄ſiui. Et idō ſub
dit exauditio (⁊ exaudiuit me.)
Effectus aūt exauditiōis eſt: qꝛ
(ex oibus tribulatiōibꝰ meis eri
puit me.) Eripuit nāqꝫ iuſtos ex
tribulatiōibꝰ qñqꝫ: vt tribulatio
nes nō patiant. Jo. 5. In ſex tri-
bulatiōibꝰ liberabit te: ⁊ in ſepti
ma nō tāget te malum. Qñqꝫ vt
nō nimis moleſtēt. ps. Secundū
multitudinē doloꝝ meoꝝ in cor
de meo: cōſolationes tue letifi-
cauerunt animā meā. prime Co
rin. 1. Qui ꝯſolatur nos in omni
tribulatione nr̃a. Et hāc cōſola
tionē ſemp hñt viri ſancti. Item
eripuit exterius: qꝛ nunq̄ mali
pñt ſeparare ſanctos a xp̄o. Ro.
8. Quis nos ſeparabit a charita
te chriſti? ¶ Deinde cum dicit.

¶ Accedite ad eum ⁊ illumi
namini: et facies veſtre non
confundentur.

¶ Inuitat alios ad hoc bñficiū
ꝯſeqndū. Et circa hoc duo facit. Pri
mo em̄ ponit inuitationē. 2° inui
tatiōis effectū ibi (⁊ facies vr̃e ñ
ꝯfun.) Dicit ḡ. (Accedite ad eū)
p fidē ⁊ charitatē. Jac. 4. Appro
pinquate deo ⁊ appropinquabit
vobis. Et idō ſubdit (⁊ illumina-
mini.) Deus lumē ē: ⁊ q̄ accedit
ad lumē illuminat. Iſa. 60. Sur
ge. p affectū: ⁊ illuminare. Deu.
33. Qui appropinquāt pedibus
eius. accipiēt de doctrina illius.
Effectus aūt inductiōis ē: qꝛ (fa
cies vr̃e nō ꝯfundent.) in repul-
ſa: qꝛ. ſ. nō patiemini eā: qꝛ nō eſt
cōfuſio ſperātibus in eū. Uel fa-
cies vr̃e.) i. cogitatiōes vr̃e. (non
confundent.) per defectum veri
tatis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Iſte paup clamauit: ⁊ do
minꝰ exaudiuit eū: ⁊ de oibꝰ
tribulatiōibꝰ eiꝰ ſaluabit eū.

¶ Ponit meritū exauditiōis. Et
circa hoc tria facit. Primo ponit
ipm meritū. ſcdo ꝓmittit ſile bñ
ficiū alijs ibi. (Immittit.) tertio
exhortat ad experiēdū. (Guſta-
te.) Dicit ḡ. (Iſte paup.) Iſte v-
ſus nihil dr̃t ab alio. (Exq̄ſiui.)
niſi ꝙ ibi dicit de ſe. hic vero de
paupere. Et idō hoc ſolū exponat
quis ſit iſte paup. Et dr ꝙ (iſte.)
vel demōſtrat ſeipm: vel xp̄ʒ. Et
in hoc ꝙ dicit (pauper.) inſinuat
meritū exauditiōis: qꝛ paup ſpū
vel paup ſuperbie: vel hñdi vo-
lūtate terrena. Et iſti exaudiunt
Judith. 9. Humiliū ⁊ māſuetorū
tibi ſemp placuit deprecatio. ps
Reſpexit in oratione humilium
⁊c. (clamauit.) magnitudine in-
terioris affectus. Iſaie. 6. Sera-
phin clamabāt alter ad alterū:
⁊ dicebant: ſanctus ſanctus ſan
ctus ⁊c. ¶ Secundo cum dicit.

¶ Immittit angelꝰ dñi ī cir
cuitu timētiū eū: ⁊ eripiet eos

¶ Promittit bñficiū. q. d. ita ex-
audiunt alij ſicut ⁊ (iſte paup.)
Multi codices hñt. (Immittit
angelus dñi.) Hiero. hʒ. (Circū-
dat angelus dñi in gyro timen-
tes eū.) Dicit ḡ. (Immittit ange
lus dñi.) ſplendorē ſui luminis
protegēdo. (in circuitu.) ps. Mō
tes ī circuitu eius. ſ. angeli. Ro.
6. Multo plures nobiſcum ſunt
q̄ cum illis. Et infra. Ecce mōs
⁊c. (Immittet.) ḡ in immiſſioneʒ
faciet. Heb. 1. Omnes ſunt admi
niſtratores ſpiritus. (et eripiet

Universidad de Deusto Biblioteca

eos.)ſ.ab impugnatiōe hoſtiuꝫ
⁊ dmonū.Judith.7.Filij iſrael
non in lancea nec in ſagitta cōſi
dūt.ſed montes defendūt illos
ſ.angelus vel chriſtus.Jſa.96.
Scōm trāſlationē ſeptuagitain
terpretū.Uocabitur magni con
ſilij angelꝰ.Quia miſſus a deo
inquātū homo.Uel āgelus in
telligitꝛ ꝑlatus eccl'ie.Mal.2.
Angelus dn̄i exercituū eſt.pre
lati enim eccl'ie debent cuſtodi
re gregem ſuum.3°.cum dicit.

¶Guſtate ⁊ videte quoniā
ſuauis eſt dominus: beatus
vir qui ſperat in eo.

¶Hortatꝛ ad experiendū.Et cir
ca hoc du facit.Prio em̄ exhor
tatur ad expientiā diuini ꝯſortij
2° ad obſeruātiā diuini timoris
ibi(Timete.)Circa p̄m duo fa
cit.p° em̄ hortatꝛ ad expientiaꝫ.
2° ponit expiētie effectū(⁊ vide
te q̄m.)Dicit ḡ(Guſtate ⁊ vi.⁊c)
Expiētia de re ſumitꝛ ꝑ ſenſuꝫ:ſꝫ
alr̄ de re pn̄ti.⁊ alr̄ de abſente:
qꝛ ꝺ abſente ꝑ viſū odoratū ⁊au
ditū.de pn̄te ṽo ꝑ tactū ⁊ guſtū
ſed ꝑ tactuꝫ de extrinſeca pn̄te.
ꝑ gutum ṽaro de intriſeca.Deꝰ
aūt nō lōge ē a nobis nec extra
nos.ſꝫ in nobis.Hie.14.Tu in
nobis es dn̄e.Et iō expiētia di
uine bonitatis dꝛ guſtatio.prie
Pe.2.Si tn̄ guſtatis q̄ꝫ dulcis
⁊c.Prou.vl.Guſtauit ⁊ vidit q̄m
bona ē negociatio eiꝰ.Effectꝰ au
tē expiētie ponitꝛ duplex.Unus
eſt certitudo intellectꝰ.aliꝰ ſecu
ritas affectꝰ.¶Quātum ad p̄m
dicit(⁊ videte)Jn corꝑalibꝰ nāqꝫ
priꝰ vꝫ:⁊ poſtea guſtatꝛ.ſꝫ i rebꝰ
ſpūalibꝰ priꝰ guſtatꝛ: poſtea aūt
vꝫ.qꝛ nullꝰ cognoſcit q̄ nō guſtat
⁊ iō dicit priꝰ(Guſtate.)⁊ poſtea

(videre.)¶Quātū ad 2m dicit
(q̄m ſuauis eſt dn̄s.)Sap.12.O
q̄ꝫ bonꝰ ⁊ ſuauis ē dn̄e ſpūs tuꝰ
i nobis.ps.Quā magna multitu
do dul.tue.do.Et poſtea.(Btūs
vir q̄ ſꝑat in eo.)Jſa.30.Bti oēs
q̄ expectāt eū.¶Deīde cū dicit

¶Timete dn̄m omnes ſan
cti eius:quoniā non eſt ino
pia timentibus eum.

¶Hortatꝛ prio ad obſuātiā diui
ni tioris.ſcdo cāꝫ tioris aſſignat
ibi.(Q̄m nō.)tertio cāꝫ manife
ſtat ibi(Diuites eguerūt.(Dicꝫ
ḡ)ſuauis ⁊ dulcis eſt dn̄s.)Sꝫ
q̄bꝰ?(timētibꝰ eū)Ergo(Tiete
dn̄ꝫ oēs ſcti eius)Et dicit ſcti qꝛ
nullꝰ pt̄ eē ſcūs niſi ſit timēs.Et
dicꝫ hoc:qꝛ nō ſolū timor neceſſa
riꝰ ē accedētibꝰ ad ſctitatē:ſꝫ ēt
manētibꝰ in ea.Eccl.27.Si nō
in tiore dn̄i tenueris te:inſtāter
a te ſubuertetꝛ domꝰ tua.Et qꝛ
nihil ita euacuat ſctitateꝫ ſicut
ſupbia.⁊ tior eſt retinaculū ſup
bie.Eccl's.7.Qui timet deū ni
hil negligit.Eccli.40.Nō ē in ti
more dn̄i minoratio.Cām autē
q̄re timēdū ē ſubdit(q̄m non eſt
inopia timētibꝰ eū.)Hoc exponitꝛ
multiplr̄.ꝑmo ꝺ inopia ſpūaliuꝫ
bonorū.Jſa.23.Diuitie ſalutis
ſapia ⁊ ſcia.timor dn̄i ipe theſau
rus eiꝰ.Si ḡ timor dn̄i theſaurꝰ
eſt(nō ē iopia timētibꝰ eū.)Jteꝫ
ꝺ inopia corꝑali.Cōtingit nāqꝫ
aliq̄n timentē deū parū hr̄e:ſed
nō ꝯtingit eū eē inopē.Jnops ē
q̄ ſe deficientē reputat.Qui ti
mēt deū ſunt contēti hꝭs q̄ hn̄t
Phil'.4.Ubiqꝫ ⁊ in oibꝰ inſtitutꝰ
ſum ⁊c.Jtē deus querētibꝰ ſe ſub
uenit in neceſſitate.

Nullꝰ pōt eē ſcūs niſi ſit timens.

Sed obijcit Auguſtinꝰ in
ſermone dn̄i in mon

Q̄ō.

te.qꝛ aplꝰs ait prie Corinth.4.
Uſqꝫ in hāc horā eſurimꝰ ⁊ ſiti
mus ⁊ nudi ſumꝰ.Q̄uō ergo (nō
eſt inopia timētibus eū?)

Solo.

Et dicit ꝙ deꝰ eſt nutri
tor ⁊ medicus.
Medicꝰ aūt ſubtrahit nutrimē
tū infirmo ⁊ facit eſurire et ſiti
re:qꝛ expedit ſanitati.Jta deus
ſm̄ ꝙ expedit ſaluti noſtre q̄nqꝫ
iopiā imittit:q̄nqꝫ diuitias ꝯfert
q̄nqꝫ longitudinē dierū cōcedit:
q̄nqꝫ breuitatē adducit.¶Sed
conſequenter cum dicit.

¶Diuites eguerunt et eſu
rierunt:inquirentes autem
dn̄m non minuētur oī bono.

¶Manifeſtat rōnē ꝑ cōtrariuꝫ.
Contrariū em̄ timori dn̄i ē affe
ctꝰ eoꝝ q̄ aīas ſuas diuitijs dāt
Prio ergo oñdit ꝙ q̄ in diuitijs
ſunt ꝺficiūt.2° ꝙ q̄ querūt deuꝫ
ſunt abſqꝫ ꝺfectu ibi(Jnq̄rētes)
Dicit ergo(Diuites eguerūt.)
ſ.ſpūaliter.i.q̄ ſunt diuites i mū
danis eguerūt in ſpūalibꝰ diui
tijs.Apoc.3.Dicis qꝛ diues ſū:
⁊ locupletatꝰ ſum:⁊ nulliꝰ egeo.
⁊ neſcis qꝛ tu es miſer ⁊ miſera
bilis ⁊ pauꝑ ⁊ cecus ⁊ nudus.(⁊
exq̄ſierūt.)ſ.ſpūalia bona qꝛ na
turalis appetitꝰ ineſt hoi ad vir
tuteꝫ lꝫ.em̄ appetitꝰ deprauatꝰ
ſit ad pctā:tn̄ naturalr̄ ꝺſiderat
ṽtutes.Uel in futuro(eguerūt.)
i.egebūt.(⁊ eſurierūt.i.eſuriēt.
Jſa.65.Serui mei comedent et
vos eſurietis.Jtē ad litterā itel
ligitꝛ:qꝛ diuites freq̄nter ad ege
ſtatē deducuntꝛ:qꝛ res mūdane
ſunt caduce.Luc.1.Eſurientes
ipleuit bonis ⁊c.)Jnq̄rētes aūt
dn̄m.Jſa.55.Querite dn̄ꝫ dū in
ueniri pōt ⁊c.(nō minuentꝛ om
ni bono.).nō deficiēt ꝑfecto bo

no:qꝛ ſpūalia habebūt ad votū
⁊ tēporalia ad neceſſitatē.Luc.
12.Primū querite regnū dei:et
hec oia adijcientꝛ vobis.Prouer.
10.Deſideriū iuſtis dabitꝛ.Et eo
ruꝫ deſiderium eſt omne bonū.
Prouer.11.Et ideo omne bonū
habebūt.

¶Uenite filij audite me:ti
morem dn̄i docebo vos.

¶Poſita ſuperiꝰ exhortatiōe ad
laudē:hic ponitꝛ:inſtructio neceſ
ſaria.Et circa hoc duo facit.p°
em̄ inſtruit de timore dei ſcdo ꝺ
diuina ꝓuidētia ibi(Oculi dn̄i
⁊c.)Circa p̄m duo facit.prio.n.
ꝓmittit q̄ſi ꝓhemiū ſue doctrie.
ſcdo addit doctrinam ſuam ibi.
(Quis eſt hō.)Jn exordio tria
facit prio reddit eudiētē beniuo
lū.ſcdo attentū ibi (audite me)
tertio docilē ibi(timorē dn̄i doce
bovos.)¶Dicit ergo quātū ad
p̄m(Uenite filij.)Parētū em̄)eſt
diligere filios.⁊ iō dicit(filij. vt
eos reddat ex pn̄a dilectiōe be
niuolos.Jtē parētū ē inuitare fi
lios ad doctrinā ⁊ eos erudire.
vñ dicit(Uenite.(Gen̄.pen.Uo
cauit āt iacob filios ſuos ⁊ dixit
Cōgregamini vt annūciē q̄ vētu
ra ſunt nobis diebꝰ nouiſſimis.
Heb.12.Pres q̄dē carnis nr̄e eru
ditores habuimꝰ ⁊ reuerebamur
eos.¶Quātū ad 2m dicit(Au
dite me.)Prou.1.Audiēs ſapiēs
ſapiētior erit ⁊c.Eccl'.33.Audite
me magnates ⁊ oēs ppli ⁊ rector
eccl'ie ⁊c.tertio reddit docilē:et
hoc q̄n iſtruit de quo ē dicturꝰ.
(timorē dn̄i docebo vos.)i.quē
fructuꝫ habebitis ſi timueritis
deū.Uel q̄uo timeatis deuꝫ.Et
incipit a timore:⁊ bn̄:qꝛ in ſcien
tia incipiendū eſt ab elementis.

Universidad de Deusto Biblioteca

Prou.1.Timor dñi pͥnᵐ ſapien
tie.ſ.diuine. ¶ Deinde ſubiũgit
doctrinã ſuam cum dicit.

¶ Quis eſt hõ q̃ vult vitaꝫ:
diligit dies videre bonos.
Prohibe linguam tuam a
malo:⁊ labia tua ne loquanť
doluꝫ. Diuerte a malo et fac
bonũ:inquire pacem⁊ perſe
quere eaꝫ.

¶ Et circa hoc duo facit.:primo
docet fructũ timoris .2° doctri-
nã ibi(Prohibe.) Dicit ĝ(Quis
ẽ hõ q̃ vult vitã.)hõ nãqꝫ ↄſide
rat duo.ſ.lõgã vitã:⁊ pſperitatẽ
ſꝫ qꝛ lõga vita in malo eſt fugiẽ
da:iõ dicit(Quis eſt hõ q̃vultvi
tã?)hãc aũt acq̃rit hõ p timorẽ
dñi q̃ eſt initiũ ſapieṽt dr̃ in pſal
mo.ſine q̃ ſapia nõ eſtvita.vnde
ipa dicit Prou.8.Qui me iuene
rit.iueniet vitã.Aliq̃ aũt viuũt.
ſed in malis ⁊ erũnis.Geñ .47.
Dies peregrinatõis vite mee cẽ
tũ triginta annoꝝ puis mali.Et
ideo dicit)diligit dies videre bo
nos.)i.plenos:qꝛ nihil in dieb⁹
illis eternitatis ẽ niſi bonuꝫ.ps.
Melior ẽ diesvna i atrijs tuis
ſup millia.Sꝫ q̃s ſit effect⁹timo
ris oñdit pͦ in ſmone.2° in ope
ibi(Diuerte)In ſmone duo ve
tat.ſ.manifeſtũ malũ:⁊ fraudu-
lentũ bonũ. ¶ Quãtũ ad pͥm di
cit(Prohibe liguã,tuã a malo)
ſ.detractiõis :infamatiõis:⁊ er-
roris .Eph.4.Oiꝫ ſmo mal⁹ex
ore vr̃o nõ pcedat.Iaci.Siquis
putat ſe religioſuꝫ eẽ nõ refre-
nãs linguã ſuã ⁊c. ¶ Quãtũ ad
2ᵐ dicit(⁊labia tua ne loquanť
dolũ.)q.d.nec ẽt bona pferas in
dolo.ps.Diſpdat dñs liguã do
loſaꝫ.Et nota ꝙ p ꝛi⁹ loq̃ť ꝺ lin-
gua cohibẽda:⁊poſtea a labijs.
Qꝛ pri⁹ mouet q̃s linguã cũvult
loq̃:⁊poſtea labia.Itẽ ligua pri⁹
format:ſꝫ labia diſtinguit ꝟba.
Itẽ ope ꝺmõſtrat duo facienda
Dꝫ eñi hõ ordinarevitã ſuã.pͦ
q̃tũ ad ſe.Et q̃tuꝫ ad hoc dicit
(Diuer.)2° q̃tũ ad ꝓximũ ⁊ q̃
tũ ad hoc dicit)inq̃re pa.)Circa
pͥm duo facit ſꝫ diuerſas ptes iu
ſtitie:q̃ ſunt.ſ.diuertere a malo
⁊ facere bonũ.2ª ẽ ibi(⁊ fac bo.)
Dicit ĝ(Diuer.a ma.) Eccli.7.
Noli facere mala ⁊c. Diuertere
a malo ñ ẽ q̃d meritoriũ.ſi diuer
tere dicat ſoluꝫ negationẽ.Per
hoc.n.nõ.ſ.facere malũ vitať q̃-
dẽ pena quã incurriſſet ſi illõ ad
miſiſſet:nõ tñ pp hocvita acq̃riť
Et iõ ſic accipiẽdo nõ facere ma
lũ nõ ẽ meritoriũ:dũmõ talis vo
lũtas nõ ſit informata charitate
vt pp deũ a malo diuertat.(⁊fac
bo.)Iſa.1.Diſcite bñ facere . 2°
quãtũ ad ꝓximũ dicit.(iq̃re pa.
⁊c.)Sꝫↄtigit aliqñ ꝙ hẽs ꝓxi-
mũ q̃ ipugnat te:⁊ tũc tuũ eſt in
q̃rere pacẽ.Et iõ dicit(iq̃re pa.)
Ro.12.Siffieri pt̃ q̃ exvobis ẽ cũ
oib⁹ hoib⁹pacẽ hñtes.Qñqꝫ vo
ↄtingit ꝙ hẽs aliquẽ q̃ inq̃rat a
te pacẽ ⁊ tuũ ẽ tũc ſeq̃ eã.vñ ait
⁊ pſeq̃re eã.)Uel ꝺ pace loquiť
quã in ſe dꝫ hr̃e:⁊ hãc inq̃t iqui
ras in vita iſta.Sꝫ nõ plene ha-
beť.Qꝛ caro ↄcupiſcit aduerſus
ſpiritũ ⁊ ſpũs aduerſus carneꝫ.
Gal.5.Dicit ãt(⁊ pſequere eã)
vt.ſ.magis habeas lꝫ nõ ſit pfe
cta hic.ſed in futuro vbi ſedebit
ppl's in multitudine pacis.Iſa.
32.Uel(inq̃re pa.)i.xp̃m:q̃ ẽ pax
nr̃a.Eph.2.(⁊ ſequere eam.) Ec
cl'es.2.Quis eſt hõ qui poſſit ſe
qui regẽ factorẽ ſuum. ¶ Dein-
de cum dicit.

¶ Oculi dñi ſup iuſtos ⁊ au
res ei⁹ in preces eorũ.

¶ Inſtruit ꝺ diuia ꝓuidẽtia.Et
circa hoc duo facit.Prio eñi pre
mittit diuinã ꝓuidẽtiã.2° diuie
ꝓuidẽtie effectũ oñdit ibi(Cla-
mauerũt iuſti.)Circa pͥm duo fa
cit.pͦ ꝓponit diuinã ꝓuidẽtiaꝫ
q̃tũ ad bonos.2° q̃tum ad ma
los ibi(Uult⁹ aũt dñi.)Dicit ĝ
(Oculi dñi ⁊c.)Illis de q̃b⁹curã
gerim⁹duplr̃ intẽdim⁹.ſ.viſu ad
eoꝝ facta.Et q̃tuꝫ ad hoc dicit
(Oculi dñi.)Et auditu ad ꝟba.
Et quãtũ ad hoc dicit(⁊ aures)
Et lꝫ i deo nõ ſit viſ⁹⁊ audit⁹ ſꝫ
ipa dei ſapia:ſꝫ tñ pp diuerſa co
gnita dꝛ vtrũqꝫviſus.ſ.⁊ audit⁹.
Uiſ⁹ſignať p oculos q̃tũ ad ipa
fctã:audit⁹ aũt p aures q̃tũ ad
ꝟba iõ ait(Ocl'i dñi ſupiuſtos.)
ſ.viſu approbatiõis.Thi.2.No
uit dñs q̃ ſunt ei⁹.Eccli.15.Ocu
li dñi ad timẽtes eũ⁊c.(⁊ aures
ei⁹.)vt.ſ.ſit intẽt⁹ ad exaudiẽdũ
(in pces eorũ.)Qui eñi vult ex-
audire libẽter audit pcãtes vñ
p hoc ſignat ꝙ volũtari⁹ eſt ad
exaudiendũ.Et dicit(in preces)
qꝛ adhuc loquẽtib⁹ audit Iſa.
pen.Adhuc illis loquẽtib⁹:ego
exaudiã. ¶ Cõſequẽter cũ dicit.

¶ Uultus aũt dñi ſuper fa-
ciẽtes mala:vt perdat ꝺ ter
ra memoriam eoꝝ.

¶ Oñdiť ꝓuidẽtia dñi circa ma
los.Et circa hoc duo facit. prio
eñi poniť ꝙ ꝓuidentia diuina ſe
extẽdit ad malos . ſcꝺo qũo di-
uerſimode. quãtũ ad bonos ibi
(vt pdat.)Dicit ergo(Uult⁹ aũt
dñi ⁊c.)Dixerat ſupra(Oculi do
mini ſup iuſtos.)Poſſet mal⁹di
cere.ſi oculi dñi non ſunt ſuper
me poſſuꝫ peccare licẽter qꝛ nõ
videt.Iob.22.Nubes latibuluꝫ
eius nec noſtraↄſiderat.Ezech.
8.Non videt dñs:dereliq̃t,enim
terr ã.Sꝫ nõ ita eſt.qꝛ vult⁹ dñi
ſup malos.Prouer.15.Infern⁹ e
⁊ pditio corã domino ⁊c.Et di-
cit(vultus.)qꝛ deſignat cũ qua-
dã ira reſpicere in ipſos malos
Sed ad q̃d ſup nos eſt ? Certe
(vt perdat de terra memoriã eo
rũ.)hoc duplr̃ põt intelligi.Uel
qꝛ põt referri ad terrã preſentẽ.
⁊ duplr̃ perdiť memoria eoꝝ de
terra.Uno mõ vt omnino nõ ſit
Alio mõ vt male . Prou.10. No
men impioꝛuꝫ putreſcet. Multi
mali queſierũtvt eorũ memoria
maneret:⁊ tamẽ perijt.Sꝫ ſi ali
quoꝝ pmanet memoria tñ piſſe
diciť:qꝛ putrida ẽ⁊ mala.ps.Pe
rijt memoria eoꝛuꝫ cum ſonitu.
Uel põt intelligi ꝺ terraviuẽtiũ

Sed nunquid Qõ.
ſancti nõ hñt memoriã impioꝝ.
Si nõ hñt memoriã maloꝝ que
paſſi ſunt:qũo ergo letabiť iuſt⁹
cum viderit vindictam?ps.

Reſpõdeo dicendum eſtꝙ habe Sol'o.
bunt memoriã eorũ ſed nõ in bo
nũ:qꝛ nõ habebũt memoriã cõ-
paſſionis ⁊ miſeratiõis eorum:
nec orabunt pro eis Luce .16.
Chaos magnũ firmatuꝫ eſt ⁊c.
q.d.Etiaꝫ ſi vellent nõ poſſunt
miſereri:qꝛ ſunt ibi cõiũcti deo
vbi non poſſunt velle niſi quod
dei iuſtitia decreuit . Iſaie 26.
Contriuiſti eos ⁊ perdidiſti om
nem memoriam eoꝛuꝫ. ¶ Dein
de cum dicit.

¶ Clamauerũt iuſti⁊dñs ex
audiuit eos:⁊ ex oib⁹ tribu-
lationib⁹ eoꝝ liberauit eos.

¶ Ponit effectus diuine ꝓuidẽtie. Et primo quantũ ad bonos. ſcđo q̃tuz ad malos ibi. (Mors peccatoꝝ.) Circa primũ duo facit. primo eñ oſtẽdit qũo aures dñi ſint in ꝑces iuſtoꝝ. ſcđo qũo oculi dñi ſuper eos ibi. (Iuxta.) Circa primuz tria facit: qꝛ primo ꝑmittit oſonẽ ſanctoꝝ. ſcđo ponit exauditionẽ ibi (⁊ dñs exau. eos.) tertio exauditiõis effectuz ibi (⁊ ex oĩb⁹.) Dicit ꝰ. (Clama.) Oſo ſanctoꝝ dr clamor. Iſa. 19. Clamabũt ad dñm a facie tribulãtis. Iac. vl. Clamor eoꝝ in aures dñi ſabaoth itrauit. Clamor eſt magna vox: ⁊ oſo ſanctorum magna ẽ vox ꝑꝑ duo. ſ. ꝑꝑ magnitudinẽ affectiõis; ⁊ ꝑꝑ magnitudinẽ petitiõis: qꝛ petũt eterna Mat. 6. Primũ q̃rite regnuz dei (⁊ dñs exau. eos.) qꝛ ipſe mihi dat vt petã. ꝑs. Ad dñm cuz tri. cla. ⁊c. Sequit̃ effectus exauditiõis (⁊ ex oĩbus tri. eoꝝ. li. eos) vt. ſ. tribulatiões nõ ſuſtineant. Uel ſi patiant̃ tñ nõ vt obruãtur tribulatiõibus. Hebr. 11. Fortes facti ſunt in bello. Uel qꝛ liberati ſunt de limbo. zach. 9. Tu aũt in ſanguine teſtamẽti eduxi ſtivictos de lacu ⁊c. ꝑs. Iſte pauper clamauit ⁊ dñs exaudiuit eũ ⁊ ex oĩbus tribu. eius ſal. eum. ¶ Secundo cum dicit.

Sãctorũ oſo dr clamor.

Clamor quid.

¶ Iuxta eſt dñs his qui tribulato ſunt corde: ⁊ humiles ſpiritu ſaluabit. Multe tribulationes iuſtorum.

¶ Oſtẽdit qũo oculi dñi ſint ſuper iuſtos. Et circa hoc tria fac. primo eñ ponit iuſtoꝝ merituz. ſcđo eoꝝ periculũ imminẽs ibi. (Multe.) tertio auxiliũ eis ꝑſtituz ibi (⁊ de oĩbus his.) Circa primuz duo facit ſʒ qꝛ ẽ duplex meritũ iuſtoꝝ vñ ꝓmerent̃ dei miaz Tãgit eñ primo meritũ contritiõis de peccatis: ⁊ quantuz ad hoc dicit. (Iuxta ẽ dñs ⁊c.) ꝑs. Prope ẽ dñs oĩbus inuocãtib⁹ eũ. Quidã ſunt realr̃ miſeri: tñ nõ cognoſcunt; vñ nec ꝯterunt̃: ⁊ iõ nõ ꝯſequunt̃ miam. Apoca. 3. Dicis qꝛ diues ſum: ⁊ locupletatus ſum: ⁊ nullius egeo; ⁊ neſcis qꝛ tu es miſer ⁊ miſerabilis: et paup ⁊ cecus ⁊ nudus. Neceſſe ẽ eñ qꝛ recognoſcãt miſeriã ſuã corde gemẽdo. ⁊ iõ ait (his q̃ tribulato ſunt corde.) Ecce ꝯtritio de peccatis. Iſa: 66. Ad quẽ reſpiciã niſi ad paupculũ ⁊ ꝯtritũ ſpũ ⁊c. Matth. 5. Beati q̃ lugent ⁊c. ¶ Quãtũ ad ſcđm dicit (⁊ humiles ſpũ ſaluabit.) Spũ dicit ñ ṽbis: qꝛ eccle. 19. Eſt q̃ nequiter ſe humiliat ⁊ interiora ⁊c. (humiles.) ꝰ (ſpũ.) q̃ verã. ſ. humilitatẽ hñt in corde. (ſaluabit.) ꝓuer. 29. Humilem ſpũ ſuſcipiet. ¶ Cõſeq̃r ponit iminẽs ꝑiculuz qꝛ (multe tribulationes iuſtoꝝ) Tre. 1. Multi gemitus mei ⁊c. Thi. 3. Oẽs q̃ volunt pie viuere in xp̃o perſecutionẽ patiunt̃. Et has tribulatiões patiunt̃ a ꝑſequẽtibus. ꝑs. Multi q̃ ꝑſequunt̃ me ⁊ tribulãt me. Itẽ ex cõuictu eoꝝ quos peccare vidẽt dolent. Pe. 2. Habitãs apud eos qui de die in diẽ aĩam iuſti iniq̃s operibus cruciabãt. Itẽ a tentationibus mũdi carnis ⁊ hoſtis. Gal. 5. Caro cõcupiſcit aduerſus ſpiritum ⁊c. ¶ Cõſeq̃r cum dicit.

Meritũ iuſtoꝝ duplex

¶ Et de omnibus hijs liberabit eos dominus.

¶ Ponit auxiliũ eis ꝑſtitũ. Duplr̃ aũt iuuant̃. primo vt totalr̃

liberent̃. Et quãtũ ad hoc dicit. (Et de oĩbus his liberauit eos dñs.) ſcđo vt tribulatiõibus nõ ſuccũbãt. Et quãtũ ad hoc dicit (Cuſtodit dñs ⁊c.) Dicit ꝰ. (Et de oĩbus his tribulationibus liberauit eos dñs.) partim hic: ſʒ perfecte in futuro: qñ nõ eſuriẽt neq̧ ſitient amplius ⁊c. Eccl. 51. Liberaſti me ſm multitudinem miſericordie nois tui. 2. Mach. 1. De magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agimus ipſi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cuſtodit dñs oĩa oſſa eorum; vnũ ex hijs nõ ꝯteret̃.

¶ Oſtendit qũo liberat eos nẽ ſuccũbãt. Dicit ꝰ (Cuſtodit dñs oĩa oſſa eoꝝ) ſicut viſus ẽ in oculo: ita in oſſib⁹ ⁊ neruis ẽ fortitudo: ⁊ iõ ſicut viſus ſignat̃ ꝑ oculum: ita fortitudo ⁊ ṽtus ꝑ oſſa: qꝛ ſicut ꝑ oſſa ſuſtentat̃ corpus: ita ꝑ ṽtutes ſuſtẽtat̃ vita hũana In futuro ꝰ liberabit totalr̃: ſed interim cuſtodit oſſa. i. ṽtutes q̄ magis proficiunt in infirmitate. Uel per oſſa viri ꝑfecti intelligũtur: quos dñs cuſtodit. ezec. 37. Et dicit dñs deus hijs oſſibus. Ecce ego intromittã ſpirituz in vos ⁊ viuetis: ⁊ dabo ſuper vos carnes. (vnũ ex hijs nõ cõteret̃.) qꝛ in tribulatiõibus nulla ṽtus hois deficit quẽ deus cuſtodit. Non eñ deficiebat charitas in ſanctis per odiũ: qꝛ ꝓ perſequẽtibus orabãt. nõ mãſuetudo per irã: qꝛ nõ murmur reſonat: non patiẽtia per iniuſtitiã: imo in patiẽtia ſua poſſidebant aĩas ſuas Et iõ dr de agno paſchali. Os non confringetis ex eo. Exo. 12. ꝑs. Cũ ceciderit nõ collidet̃. Uel (vnũ ex hijs.) ſ. ꝑdeſtinatis. Io. 17. Nemo ex hijs perijt niſi filius perditionis. ¶ Deinde cũ dicit.

Oſſa fortitudinem ſignificant.

¶ Mors peccatoꝝ peſſima: ⁊ q̃ oderũt iuſtũ derelinquẽt

¶ Ponit̃ effectus diuine ꝓuidẽtie q̃tuz ad malos. Et circa hoc duo facit. Primo eñ ponunt̃ pericula maloꝝ. ſcđo oñdit̃ qũo ab hijs liberat ſcõs ſuos ibi. (Redimet.) Circa primũ duo facit. Primo eñ oſtẽdit malũ iuſtoruz qđ patiunt̃ in ſe. ſcđo qđ eis iminet ex eo qꝛ ꝑſequunt̃ bonos ibi (⁊ q̃ oderũt.) Dicit ꝰ. (Mors.) corporalis vel ſpũalis: corporalis q̃dẽ hec ẽ peſſima in malis: qꝛ mittũtur ad peſſimũ locũ Lu. 18. Mortuus ẽ diues: ⁊ ſepultus eſt in inferno. Itẽ qꝛ perdũt ſpem gratie poſt mortẽ. Prouer. 11. Mortuo hoie impio nulla erit vlr̃ ſpes: Mors ꝰ peccatoꝝ peſſima ẽ: qꝛ moriunt̃ in corpore ⁊ in anima. Spũalis. Eph. 5. Exurge a mortuis. Et hec mors eſt peſſima. Mors eñ ẽ priuatio vite. Mors ꝰ quãto meliori priuat. tãto eſt peior. Priuat autẽ ſpũalis mors animã vita gr̃e q̄ eſt optima: qꝛ eſt ꝑ deuz. Cor. 6. Qui adheret deo vnus ẽ ſpũs. Ergo eſt peſſima. Hiero. hʒ ſic. (Interficiet impiũ malitia.) i. interemit. Hec eſt malitia q̄ ingerit peccatoribus mortẽ. Ro. 6. Stipendia peccati mors. ¶ Cõſeq̃r oñdit q̃d malis imineat ex eo qꝛ perſequunt̃ iuſtos. Lu. 10. Qui vos ſpernit me ſpernit. Et iõ dicit (⁊ qui oderũt iuſtum delinquent.) Prouer. 29. Uiri ſanguinũ oderunt ſimplicẽ. Si ergo qui odit deũ delinquet ergo q̃ odit ſeruos dei. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Redimet dñs aĩas ſeruo

Universidad de Deusto Biblioteca

rum ſuoꝝ:ꝛ non derelinquēt
omnes qui ſperant in eo.
¶Oſtendit quō in his periculis
liberant̄ boni. Et p̄io quō a pec
catis p̄teritis. 2° quō ꝓtegunt̄ a
futuris ibi (ꝛ nō delinquēt.) Di=
cit ḡ. (Redimet dn̄s aīas ſeruoꝝ
ſuoꝝ.) Poſſet dici. Si mors pec
catoꝝ peſſima ē: cū nullus ſic ſit
iuſtus q̄n peccet. ḡ ꝛ ipſoꝝ iuſto
rum mors eſt etiā peſſima. Et iō
ad hoc excludendū dicit. (Redi=
met dn̄s aīas ſeruoꝝ ſuoꝝ) Re
dimet inꝗ̄ p̄cio mortꝭ ſue. (aīas
ſeruoꝝ ſuoꝝ.) Nō dicit liberoꝝ.
Illi em̄ ſunt liberati q̄ excutiunt
a ſe iugū iuſtitie. Ro. 6. Liberati
a pctō ſerui facti deo habetꝭ fru
ctū ꝛc. Tales ḡ q̄ de ſeruis dei
facti ſunt liberi nō redimunt̄: ſed
illi q̄ ſubdunt̄ iugo dei redimun
tur a culpa ꝛ a pena p̄cioſo xp̄i
ſanguine. Pe. 1. Nō corruptibili
bus argento vel auro redempti
eſtis de vana vr̄a ꝯuerſatiōe pr̄=
ne traditiōis: ſꝫ p̄cioſo ſanguine
quaſi agni incōtaminati ꝛ ima=
culati xp̄i. Oſee 13. De morte re
dimā eos. ſcđo oñdit quō ꝓtegū
tur a pctō futuro: q: (non delin=
quēt.) i. nō peccabūt ad mortem
(oēs q̄ ſperāt in eo.) In eo dicit.
ſ. in dn̄o nō in ꝓpria ꝟtute: q: ta
les cadūt. vn̄ p̄s. Ego dixi i abū=
dātia mea. i. i ꝟtute mea nō mo
uebor i eternū. Dn̄e i volūtate
tua p̄ſtitiſti decori meo ꝟtutem.
Auertiſti faciē tuā a me: ꝛ factus
ſū ꝯturbat⁹. Sꝫ q̄ ſpat i dn̄o ſic̄
ille q̄ dicebat. Sap̄. 8. Sciui qm̄
alr̄ nō poſſum eē ꝯtinēs niſi de⁹
det. hic nō delinquet: dū ꝑiect⁹
a deo mortalr̄ nō peccabit ꝛc.

¶In finem pſalmi ipſi
dauid. xxxiiij.

Iudica domīe no
centes me: expu
gna impugnan=
tes me.

In pſalmis p̄cedē
tibus
manifeſtata ē dignitas iuſtorū:
hic aūt implorat̄ auxiliū ꝯ pſe=
cutiōes impioꝝ. Et circa h̄ tria
facit. Primo em̄ petit diuinū au
xiliū ꝯ pctōres pſequētes. 2° ꝯfi=
tet̄ ſe hmōi tribulatiōes pati ꝑꝑ
pctm̄ ibi. (Dn̄e ne in furore.) 3°
oſtēdit ſuā fiduciā quā hꝫ i deo
ibi. (Expectās expectaui.) Circa
primū tria facit. Primo em̄ petit
diuinū auxiliū ꝯ impioꝝ pſecu=
tionē. 2° deſcribit eoꝝ nequitiā
ibi. (Dixit iniuſtus.) 3° oſtendit
eoꝝ ꝓſperitatē eē ꝯtēnendā ibi.
(Noli emulari.) ¶Titulus cōis
eſt. (In finē p̄s ipſi dauid.) My
ſtice ꝑtinet ad xp̄m verū dauid ꝛ
ſm̄ myſticā expōnē ē ſcđs p̄s eo
rū q̄ ꝓlixe loquunt̄ de paſſione
xp̄i. Prim⁹ fuit. Deus de⁹ meus
reſpice. hic ḡ p̄s ſiue legat̄ ex ꝑ=
ſona dauid ſiue xp̄i vel cuiuſcū=
ꝗ̄ duo facit. Primo em̄ petit im
pioꝝ repulſam. 2° aſſignat cām
ibi. (Surgētes teſtes.) Circa p̄m
tria facit. Prio em̄ petit aduerſa
riorū ꝯdēnationē. 2° ꝓponit ꝯdē
natiōis interitū. ſ. eoꝝ culpā ibi.
(Qm̄ gratis.) 3° aſſignat fruct⁹
cōdēnatiōis hui⁹ ibi. (Aīa autē
mea.) Circa p̄m duo facit. Prio
em̄ ꝓponit in gn̄ali ſuā petitio=
nē. 2° explicat eā ibi. (Apprehē
de arma ꝛc.) Circa p̄m duo petit
in gn̄ali. ſ. ꝯdēnationē eoꝝ ꝛ diui
nū auxiliū ibi. (Expugna.) Hec
em̄ duo petit ꝯ duo. Nā ꝯ nocē
tes petit ꝯdēnationē: ꝛ ꝯ ipugnā
tes petit diuinū auxiliū. Prio q̄s

Pſalmus h̄ ē ſcđs in quo agat̄ de chriſti paſſione.

ipugnat aliū. 2° q̄ualēs ei nocu
mētū īfert. Eſt ḡ h̄ ordo p̄poſter⁹
Qn̄ em̄ aliq̄s ipugnat aliū n̄ ſta
tī meret̄ ꝯdēnationē ſꝫ ꝯcitat̄ i=
pugnat⁹ ad petēdū auxiliū. Qn̄
ꝟo nocet: tūc petit ꝯdēnationē.
Et iō h̄ diſtinguit vtrūꝗ̄: q: nocu
mētū pri⁹ ē i intētiōe inferētis: iō
prio petit ꝯdēnationē nocentiū.
Dicit ḡ. (O dn̄e iudi. nocē. me.)
Eſt aūt triplex iudiciū. ſ. ꝯdēna=
tiōis. Ja. 2. Judiciū ſine mīa: illi
qui nō fecerit miam. Itē purga=
tiōis. Pe. 4. Tp̄s ē vt incipiat
iudiciū de domo dn̄i. Itē diſcre
tiōis. p̄s. Judica me de⁹ ꝛ diſcer
ne cām meā. Hic aūt agit̄ de pri
mo. Silis petitio hr̄. Hiere. 11.
Tu autē dn̄e ſabaoth qui iudi=
cas iuſte ꝛ probas renes ꝛ corda
videam vltionē tuā ex eis.

Iudiciū triplex.

Q̄ō. Cōtra Matth. 5. Orate
pro perſequenti=
bus ꝛ calūniantibus vos.

Solo. Rn̄deo dōm ꝙ in oibus
iſtis impcatiōib⁹
duplex ē intell'ʼs. Unus ꝙ dicant̄
ꝑ modū p̄nūciatiōis. vt cū dicit.
(Judica.) q. d. iudicabis. Uel vt
oia intelligant̄ ꝓlata nō ex zelo
vindicte ꝓprie: ſꝫ diuine iuſtitie
cui ſe ꝯformāt iuſti. 2° ipugnat⁹
deſiderat vt aduerſario reſiſtat.
vn̄ ait (expugna ipugnātes me.)
vt. ſ. nō preualeāt in me. Hiere.
20. Dn̄s mecū eſt tanꝗ̄ bellator
fortis. Iſaie. 63. Ego qui loquor
iuſtitiā ꝛ propugnator ſum ad
ſaluandū. ¶Conter cum dicit.

¶Apprehende arma ꝛ ſcu=
tum: ꝛ exurge in adiutorium
mihi. Effunde frameā ꝛ con
clude aduerſus eos qui per=
ſequunt̄ me: dic anime mee
ſalus tua ego ſum.

¶Explicat petitionē ſuā. Duo
em̄ petijt. ſ. ꝯdēnationē nocētiū:
ꝛ expugnationē impugnātiū. Et
iō in ꝑticulari iſta duo explicat.
Primo em̄ explicat 2m. 2° p̄mū
ibi. (Cōfundant̄) Circa p̄m q̄nꝗ̄
ꝓponit q̄ ſunt neceſſaria i defen
ſore. Primū ē ꝙ ſe armet: ꝛ hoc
tāgit dicēs. (Apprehēde arma ꝛ
ſcutū.) Arma dei ſunt electi ei⁹.
Ro. 6. Exhibete mēbra vr̄a arma
iuſtitie deo. Un̄ āgeli dn̄r arma
dei q̄bus vtit̄ ad pugnādū ꝯ ma
los. Sap̄. 5. Pugnabit cū illo or
bis terraꝝ ꝯ inſenſatos. Scutū
dei ꝓprie ē diuina ꝓtectio: ꝛ vo
lūtas ſua qua ꝓtegit. p̄s. Scuto
bone volūtatꝭ tue coronaſti eos
Dicit ḡ. (Apphēde ar. ꝛ ſcutū.)
i. mitte ſctōs tuos: ꝛ tu ēt ꝓtege
me: bona volūtate tua. Uel (ar=
ma ꝛ ſcutū.) ſunt ꝟtutes. Sap̄. 5.
Induet ꝓ thorace iuſtitiam: ſu=
met ſcutū inexpugnabile eq̄tatē
2m ē ꝙ ꝓcedat ad bellū. Et iō di
cit (exurge in adiu. mihi.) De⁹ dr̄
dormire q̄n hō ē in tribulatiōib⁹
ꝛ nō ſentit auxiliū diuinū. Mat.
8. Mot⁹ magn⁹ fact⁹ ē in mari:
ita vt nauicula operiret̄ fluctib⁹
vbi erāt diſcipli: ipſe ꝟo dormie
bat: ꝛ ꝯcitauerūt eū dicētes. Dn̄e
ſalua nos ꝑimus. Et ſurgēs ipe
rauit vētis ꝛ mari: ꝛ facta ē trāq̄=
litas magna. p̄s. Exurge q̄re ob=
dormis dn̄e. 3m ē exēptio gladij
ꝛ iō dicit. (Effunde frameā.) Hie
ro. hꝫ. (Euagina gladiū) Framea
idē ē ꝙ gladi⁹. Uerūtn̄. (Effun=
de.) hic deſignat abūdātiā diui
ne vindicte. Glo. (Effunde fra.)
i. multiplica vindictā. Zacha. 13.
Framea ſuſcitare ſuper paſtorē
meū: ꝛ ſuper virū coherentē mi=
hi. Framea pōt intelligi vel vin
dicta dei: vel aīa chriſti vel ali=

Arma dei.

Scutū dei.

Universidad de Deusto Biblioteca

bet iuſtus.q̇ ſunt gladi⁹ dei ꝯtra malos.Coꝛ.2.Spūalis aūt diiu dicat oia.4^m ē ꝑcuſſio.ꝛ iō dicit (ꝛ ꝯclude ꝛc.) hiero.h3.(ꝛ ꝓoccu pa ex aduerſo ꝑſequētibus me.) q.d.Prius ꝑcutias:ꝙ ſibi caue- re poſſint.Et hoc ēt ꝓꝑie dr ꝯcō- cludi quaſi nō pōt euadere Job 10.Cuz ſit nemo q̇ de manu tua poſſit eruere. Uel cōcludi q̇s dr qñ ꝯuincit̃ de falſitate.vñ (ꝯclu- de.)ait.q.d.ꝯuince eos vt errorē ſuū cognoſcāt. 5^m ē vt eripiatur ille q̇ ꝓtegit̃.vñ dicit(dic anime mee ſalus tua ego ſuz.)q.d.Per effectū manifeſta vt ꝑ interiorez inſpirationē cognoſcā te eſſe ſa- lutē aie mee.ps.Audiā quid lo- quatur in me dñs deus.Jſa.43. Ego dñs ꝛ nō eſt abſq3 me ſalua toꝛ.❡ Cōſequenter cum dicit.

❡ Cōfundant̃ ꝛ reuereant̃: querētes aiam meā. Auer- tantur retroꝛſum et cōfundā tur cogitantes mihi mala.

❡ Agit de ꝯdēnatiōe nocentiuz. Et primo petit eoꝝ ꝯdēnationē. 2° adhibet ſilitudinē ibi.(Fiant tanq̄ꝫ puluis ꝛc.) Circa primum duo petit in cōdēnatiōe ꝯ duo q̄ mali ꝑſequētes intendūt.Princi palr̃ eñ intēdunt euz totalr̃ de- ſtruere ps.Nō memoret̃ nomen iſrl̃ vltra.ſcdō intēdunt ꝙ ſaltez inferāt ei aliqua mala:devtroq3 petit eos ꝯdēnari.2^m ibi.(Auer tant̃.)Circa ꝓmū duo facit.Pri- mo eñ ponit penā quā expetit. 2° ſubdit eoꝝ demeritū ibi (que rētes aiaz meā.)Penā petit du- plicē.ſ.ꝯfuſionē ꝛ timorē.Confu ſio aūt ꝯſiſtit in hoc ꝙ nō pōt q̇s ſuū implere intentū.2^m ē ꝙ defi ciēs a ꝓpoſito: timet ne incidat vel in ſilem penā: vel in manus

aduerſarij. Et iō dicit quātū ad primū.(Cōfundant̃.)ꝛ quātū ad ſcdm(reuereant̃.)i.timeāt ſilem penā.Silr̃ hr̃ hiere.17.Confun dant̃ q̇ me ꝑſequunt̃ ꝛ nō cōfun dar ego ꝛc.hoc etiaz pōt reduci vt intelligat̃ eē dictū ꝓ ꝯuerſiōe eoꝝ de bona.ſ.ꝯfuſiōe ꝛ de bono timoꝛe vt ſalubriter cōfundant̃ ad penitētiā.(ꝛ reuereant̃.)i.ti- meāt penas etiā ſi meritū eoꝛuz ꝯdicat:q2 ſunt querentes animā meam.De 2° dicit.(Auertant̃.) Et circa hoc duo facit.Pꝛ̇o eniz petit vt impediant̃ a ꝓpoſito.2° ꝙ ꝯfundant̃ impediti ibi(ꝛ ꝯfun dant̃.)Dicit g̊.(Auertantur re- troꝛſum.) nō valētes ꝓficere in eo qđ intēdunt:ſ3 (deficiant.)in poſterius:ꝛ ex hoc cōfundantur Pōt etiā ad bonū reduci.(Auer tant̃ retroꝛſum.) vt me ſequant̃. Marci.8. Uade retro ſathana: (ꝛ cōfundant̃.)de peccatis ſuis. Ro.6.Quem fructum habuiſtis in illis in quibus nunc erubeſci tis.(cogitātes mihi mala.)hie- re.18. Tu ſcis dñe omne conſi- lium eoꝛū aduerſum me in moꝛ tem.❡ Deinde cum dicit.

❡ Fiāt tanq̄ꝫ puluis ante fa ciem venti:ꝛ angelus dñi co artans eos. Fiant vie illoꝛū tenebꝛe ꝛ lubꝛicū:et angelus domini perſequens eos.

❡ Adhibet ſilitudinē. Et primo quātū ad primū.2° quātū ad 2^m ibi.(Fiāt vie illoꝝ.)Dicit ergo. (Fiāt tanq̄ꝫ puluis.)Petijt nāq3 primo iudiciū ꝯ eos qui q̄rebāt eum totalr̃ deſtruere:ꝛ iō ſilitu- dinē adhibet de re q̄ totalr̃ de- ſtruit̃.ſ.de puluere. Diſpſio eñ pulueris ex tribus cōtingit. Ex pulueris.ſ.diſpōne:q2 ſiccus eſt puluis

puluis ꝛ in minima diuiſus: et ideo facile diſpergibilis eſt. Et ideo dicit.(Fiant tanq̄ꝫ puluis) vt ſicut puluis cōminutus eſt i multis ꝓpter defectū humoꝛis: ita ſint et impij.Alia rō eſt ven- tus cōmouens.vnde ait(ante fa ciem vēti).Uentus quādoq3 ſi- gnificat tribulationē.Joan.27. Toller eū vētus vrens ꝛc.Quā doq3 ipſam tentationez peccati. Jſa.64.Iniq̇tates vr̃e q̇ſi vētus abſtulerūt vos.tertio ex impul- ſu alicuius impellētis ventū.vn de ait.(ꝛ angelus dñi choartās eos):ſc3 ad hoc vt totalr̃ diſper gātur. Nā ſicut per auxiliū an- geloꝛū aliqua ꝓſperātur virtute maioꝛi:ita ex angelis bonis vel malis cōtingit ꝙ tribulationes magis grauātur.Nam deꝰquā- doq3 punit etiaz per bonos an- gelos peccatoꝛes Jſa.37.Egreſ ſus eſt angelus dñi et ꝑcuſſit in caſtris aſſyrioꝛū centū octogin- taquinq3 milia ꝛc.❡ Deide cuz dicit.(Fiant vie illoꝛū).ponit̃ ſi militudo de ſecūdo.ſ.impedimē to.i.de ꝓceſſu vie.ꝛ tria impedi- mēta ponit in via. Primū eſt te- nebꝛe:q2 tūc de facili quis īpin- git.(Fiant ergo vie illoꝛū):ideſt ꝓceſſus:(tenebꝛe.)ſcdm eſt ꝙ ſit lubꝛica ꝛ diſpoſita ad caſū Tre. 4.Lubꝛicauerūt veſtigia veſtra in itinere viarū veſtrarū platea- rum.Et tertiuz eſt ꝙ ſit aliquis ꝑſequēs ꝛ cogēs:vt magis coꝛ- ruat.(Et angelus dñi ꝛc.) Pꝛo- uer.17.Angelus crudelis ꝯtra eū mittetur.Dicit ergo. (Fiant vie illoꝛū tenebꝛe). ignoꝛantie ps.Neſcierūt neq3 intellexerūt: ī tenebꝛis ambulāt.(ꝛ lubꝛicū): ideſt vitia carnalia:in q̇bꝰ de fa- cili cadāt.(ꝛ angelus dñi ꝓſe-

quens eos).Ipſe demon tētans ad peccādum. vel angelus bo- nus permittēs cadere:vt humi- liati foꝛtioꝛes reſurgant.

❡ Quoniā gratis abſconde runt mihi interitum laquei ſui:ſuperuacue exꝓꝛobꝛaue- runt animam meam.

❡ Supꝛa pſalmus petijt ꝙ in- nocētes iudicarētur:ꝛ expugnā tes in expugnatiōe venirent.hic autē oſtēdit quō merito hec pa- tiātur.Et primo ponit culpā.ſe- cundo penaz ibi. (Ueniat illis). Circa primū ꝓponit primo mali tie interpꝛetationē. ſecūdo exe- cutionē ibi.(Supuacue).In pri mo ponūtur tria:que aggrauāt culpā.primū eſt iniquitas.Et iō dicit.(Gratis.)ſcdm eſt fraus. et iō dicit.(Abſcōderūt). ꝛ tertiuz eſt crudelitas.ꝛ iō dicit. (In ite ritū laquei ſui).Dicit g̊.(Quo- niā gratis).Si aliq̇s intētat ma lum cōtra ſe nocentē:non vr̃ to- taliter iniquū.Sed qñ ꝯtra euz qui in nullo nocuit. h̄ oino eſt iniquū.Et hoc eſt qđ dicit.(Gra tis)ſc3 ſine offenſa quā fecerim Jo.15.Odio habuerūt me gra- tis.Jſa.52.Aſſur abſq3 vlla cau- ſa calūniatus eſt eū.Fraus ve- ro notat cū dicit. (Abſcōderunt mihi).q2 ſc3 per fraudē intētant mala mihi.Tre.3.Uiſus īſidiās factꝰ eſt mihi leo in abſconditis. pſal. Inſidiat̃ quaſi leo in ſpe- lunca ſua. Crudelitatē aūt oſtē dit:q2 parant inſidias ad moꝛ- tē:vnde ait.(In interitū laquei ſui.)ideſt abſcōdunt laqueuz ad moꝛtē.Pꝛouer.1. Ueni nobiſcuz inſidiemur ſanguini.abſconda- mus tendiculas cōtra inſontez fruſtra degluttiamus eum ꝛc. ſe

Universidad de Deusto Biblioteca

cundo eum dicit. (Superuacue
exprobrauerūt.) Ponitur execu
tio ſimilr ſine cauſa. Dicit aūt.
obprobrium quid. (Exprobrauerunt.) quia obpro-
bria intulerunt. Eſt autē obpro
brium: quādo quis imponit cri-
men alicui quod eſt cōtra eius
honorē. Aliquādo imponit cri-
men alicui: vt cōfundatur ⁊ abij
ciatur. Aliquādo vero vt perdat
vitam: ⁊ hoc eſt cōtra aiaȝ eius.
Et ideo dicit. (Animaȝ meam.)
q.d. Propter hoc fecerūt: vt to-
taliter me vita priuarēt. Sic iu-
dei chriſto impoſuerūt crimina
morte digna. Luc. 23. Cōmouit
populū: docens per vniuerſaȝ iu
deam. ps. Improperia exprobrā
tiuȝ tibi: ceciderūt ſup me. Sed
hoc. (Supuacue.) idest ſine cau
ſa: ſicut ſupra dictuȝ: gratis. Jo.
8. Quis ex vobis arguet me de
peccato? ergo (ſupuacue.) impo
ſuerūt ei peccatum. Uel (ſupua-
cue.) ideſt fruſtra quātum ad eo
rum intentionē: q2 intendebant
fidē eius deſtruere. Jo. 11. Quid
facimus q2 hic hō multa ſigna
facit. Si dimittimus ⁊c. Tamē
hoc cōſilium fuit ſuperuacue:
quia totus mūdus poſt eius mor
tem ad fideȝ cōuerſus eſt. ¶ Cō
ſequenter cum dicit.

¶ Ueniat illi laqueus quem
ignorat: ⁊ captio quā abſcon
dit apprehendat eum: ⁊ in la
queum cadat in idipſum.

¶ Ponitur pena conueniēs cul
pe. Et hoc quia eodē iudicio iu
dicātur: quo iudicare volebant.
Matthe. 7. In quo iudicio iu-
dicaueritis: iudicabimini. Iſti
fraudulēter intendebant mor-
tem ipſius: ideo pſalmus petit
cōtra eos vel cōformando volū
tatem ſuā voluntati diuine vel
prenūciando. Et petit tria. ſ. qđ
laqueus eis preparetur. q captian
tur: q nō euadant. ¶ Quātum
ad primuȝ dicit. (Ueniat illi la-
queus.) ſcȝ populo vel qui prin
cipalis eſt inter eos. Laqueus hic
tripliciter poteſt intelligi. Uel p
pter laqueū pene: q2 ppter mor
tem chriſti illaqueati ſunt. Iſa.
8. Offendēt ex eis plurimi ⁊ ca-
dent ⁊ conterētur: ⁊ irretiētur: ⁊
capient: quia captiui ſunt apud
omnes gētes. (Quem ignorat.)
dicit: q2 nec ſuſpicari quidē po-
terant talē penam. Luce. 2. Erit
enim preſſura magna ſuper ter-
rā: ⁊ ira populo huic: ⁊ cadēt in
ore gladij: ⁊ captiui ducētur in
omnes gētes. Matthe. 24. Erit
enim tūc tribulatio magna: qua
lis nunquā fuit ab initio mundi
vſq3 modo: neq3 fiet. Uel de la-
queo culpe. Thi. vlti. Qui vo-
lunt diuites fieri incidēt in ten-
tationem: ⁊ in laqueum diabo-
li. q.d. Ueniat illi laqueus cul-
pe quē preuidere non pōt: quia
peccatori nō videtur q ſit liga-
tus: ſed q faciat voluntatē ſuā.
in veritate tamē laqueatus eſt:
quia Prouer. 5. Funibus pecca
torū ſuorum cōſtringitur. Ul' de
laqueo iuſtitie. q.d. (Ueniat illi
laqueus.) conſtringēs ad bonū
(quem ignorat.) quia Corin. 2.
Animalis homo nō percipit ea
que ſunt ſpūs. ¶ Quātuȝ ad ſe
cundū dicit. (Et captio quā ab-
ſcondit apprehēdat eum.) ideſt
capiatur: ſicut in abſcōdito me
voluit capere. Prouerb. 5. Ini-
quitates ſue capiunt impium.
Quātum ad tertium dicit. (In
laqueuȝ cadat.) ideſt deijciatur
a laqueo: vt inde ſe non eximat.

(In idipſum.): ideſt in laqueo
quem parauit alijs. pſal. In la-
queo ſuo humiliauit eū: ⁊ incli-
nabit ſe: ⁊ cadet cuȝ ⁊c. Sic eue
nit iudeis: q2 ipſi chriſtū genti-
bus tradiderunt: gētibus poſt-
modum traditi ſunt. ¶ Deinde
cum dicit.

¶ Anima autem mea exul-
tabit in domino ⁊ delectabi
tur ſup ſalutari ſuo. Omnia
oſſa mea dicent: dñe quis ſi-
milis tibi? Eripiens inopeȝ
de manu fortiorū eius: ege-
num ⁊ pauperem a diripien
tibus eum.

¶ Ponit fructū condēnationis
impiorū. Et ponit fructū ex par
te ſua duplicē. primo exultatio-
nis ſpecialis. ſecūdo reuerentie
diuine ibi. (Omnia oſſa mea.)
Circa primum duo facit. primo
eni ponit exultationē ex dei iu-
dicio puenientem. ſecūdo mate
riā exultationis ibi. (Et delecta
bitur.) Dicit ergo. Peto vt ſic fi-
at ſȝ cū hoc feceris (anima mea
exultabit in dño). Abacuch. 3°.
Exultabo in dño ieſu meo. Et
ratio huius eſt: q2 per eū adep-
tus ſum ſalutem. vnde dicit (Et
delectabitur ſup ſalutari ſuo.)
ideſt ſuper chriſtū: vel ſuper ſa-
lutem factā per chriſtum. Luc.
1. Exultauit ſpūs meus in deo
ſalutari meo. Et poteſt hoc re-
ferri ad eccleſiā. Cōſequēter cū
dicit. (Omnia oſſa mea.) Ponit
ſecūdus fructus qui eſt reueren
tie diuine. Et circa hoc duo fa-
cit. primo eni ponit reuerētiam
Nihil deo cōparabile ad deum. ſcđo rōnē aſſignat ibi
(Eripiens) Dicit ergo. (Oia oſſa
mea.) Ois fortitudo hois: deo
cōparata: debilitas eſt. vñ quā-
to quis plus hēt de cognitione
dei: tanto minus eſſe ſuā virtu-
tem intelligit. Sed q2 poſſet cre
di q illud qđ infirmum eſt in no
bis ſit deo incōparabile. non ta
men quod eſt firmū, oſtēdit non
ſic eſſe: q2 omne quātūcunq3 fir
mum eſt deo: incōparabile eſt.
Sunt enim illa infinita. iſta ve-
ro finita. Et ideo dicit (Oia oſſa
mea.) ideſt virtutes. Per oſſa ꝙ p
pe intelligit virtus. Uel apoſto
li dicēt. (Quis ſimilis tui.) Job
28. Non adequabitur ei aurum
vel vitrū: non cōmutabitur pro
eo vaſa auri. Uel ex perſona di-
cētis. (Omnia oſſa mea.) i. quic-
quid virtuoſum eſt in me. Ul' co
gnitio veritatis. Uel feruor cha
ritatis ⁊ hmōi. Dicit (Dñe quis
ſimilis tui.) Ex hoc aſſeritur q
nihil eſt deo comparabile.

Sed contra videt. Qđ. q ali-
quid ſit ſimile deo. Unde Geñ. 1.
Faciamus hominē ad imagineȝ
⁊ ſimilitudinem noſtram.

Reſpondeo dicēdū. Secūdo. Silia
dicūtur que habent eandē for-
maȝ ⁊ caracterē. Sed eſt duplex
ſilitudo. Una que facit ſiles pfe
cte: qñ. ſ. duo participāt eādem
formā vnius rōnis. Quedaȝ ſcđo
ſilitudo diſſimiliuȝ. qñ vȝ forma
inuenit in aliquo vere: et in ali-
quo per remotā participationē.
⁊ ſic iſtud eſt ſimile illi. nō quia
habeat eandē formaȝ: ſed q2 ac
cedit ad hoc ſm debileȝ partici
pationē. Et ſi que đ deo ⁊ de ho
mine dicūtur ſimilia. de hoie di-
cūtur per remota. q.d. Deus eſt ⁊
tu: ſed tuū eſſe eſt participatuȝ.
ſuū ſcđo eſſentiale: ⁊ ſilr de alijs.

Universidad de Deusto Biblioteca

Et ideo hec ſilitudo eſt diſſimiliū. Et que dicit manifeſtat per effectū. Fortis eñ videt aliquis quādo liberat aliquē debilem a potente: hoc eñ eſt magne fortitudinis. Et hec facit de⁹ in mundo iſto. Fortes ſunt diuites. Prouer. 18. Subſtātia diuitis: vrbs roboris ⁊c. De⁹ aūt liberat pauperes ab eis. Diuites nāq̄ primo inuadūt paupes. ſcd̄o expoliant debiles: ſed de⁹ ab his liberat eos. Quātum ad primū dicit. (Eripiēs inopem.) ſine ope. (de manu fortiorū eius). Quātuz ad ſcd̄m dicit (Et egenū ⁊ pauperē a diripiētibus eū). Egenus dr̄ quis: q̄ſi egens neceſſariꝭ: ſz pauper quaſi nihil hn̄s in pera. Et idē ſunt iſta tria. ſ. inops egenus ⁊ paup. Prouer. 28. Leo rugiens: ⁊ vrius eſuriēs: princeps impius ſuper populū pauperē. Ezech. 22. Priceps ei⁹ in medio illi⁹: q̄ſi lupi ⁊ rapientes predā.

Surgētes teſtes iniqui: q̄ ignorabā iterrogabāt me Retribuebant mihi mala ꝓ bonis: ſterilitatem aīe mee.

Secūda pars principalis eſt. Superius pſalm⁹ petiuit ipſorū repulſam: hic autē aſſignat cauſam. Et p̄mo proſeq̄tur eorū malitiā. ſecundo petit diuinū auxilium ibi. (Domine quādo reſpicies). Circa primū duo facit. primo enim oſtēdit eorum iniquitatē. ſecundo eorū pertinaciam in malum ibi. (Ego autem cum mihi moleſti.) Iniquitatē oſtendit primo quātum ad falſitatē, ſecūdo quātum ad ingratitudinem ibi (Retribuebāt.) Dicit ergo quātum ad primum. (Surgentes teſtes iniqui.) ſicut principes iudeorū: ⁊ inducti ab eis ſicut populus (que ignorabam) ſcientia approbatōis. q. d. Que non approbabā (interrogabant me.) q. ſ. faciebāt accuſationez de peccatis que nō approbabā. Corin. 5. Eū qui nō nouerat peccatū pro nobis ⁊c. Quātum ad ſcd̄m dicit. (Retribuebant mihi mala ꝓ bonis). factis eis in veteri teſtamēto. Miche. 6. Popule meus quid feci tibi ⁊c. Et in nouo teſtamēto: q̄ cecos illuminauit, ⁊ alia multa beneficia eis cōtulit. Jo. 10. Multa bona opera oſtendi vobis ex patre meo. Hiere. 18 Nūquid redditur pro bono malum ⁊c. Et que mala? (Sterilitatē anime mee.) Alludit ei parabole. Iſa. 5. De vinea quā plantauit electa: que fecit labruſcas. populus iudeoꝝ plātatus fuit ad bonū fructum faciendū: ſed ſterilis factus eſt. Et hanc ſterilitatē oſtendit populus cōtra animā chriſti quā expetierunt. Et ideo dicit. (Sterilitatem anime mee).

Ego aūt cū mihi moleſti eſſent: induebar cilicio. Humiliabam in ieiunio animaz meam: ⁊ oratio mea in ſinu meo conuertetur.

Supra pſalmus premiſit iudeorū nequitiā. hic autez oſtendit eorū pertinaciā: qua ꝑdurāt in malo. Et reprobat pertinacia aliquorū: ex eo ꝙ nullo remedio reducūtur ad bonuz. Eſt autē duplex remediuz: quo aliqui ſolēt reuocari ad bonū. primo per ſanctitatē eius quē perſequūtur. ſecundo ex diuino flagello. primo ergo oſtēdit eoruz pertinaciā ex eo ꝙ non ſunt reuocati per ſanctitatē. ſecūdū ibi (Diſſipati). Circa primū duo facit. Proponit primo ſanctitatez ſuā contra tribulatiōes. ſecūdo pertinaciā eorum in malum ibi (Et aduerſum me.) Circa p̄mū facit tria ſcd̄m ꝙ ſanctitas in tribus cōſiſtit. ſ. in carnis maceratione: in ſpūs deuotione: ⁊ in affectus pietate. Et hec tria ponit pſalmus per ordinē. Nam p̄mo agit de carnis maceratiōe. ſecundo de ſpūs deuotōe ibi. (Et oratio mea.) tertio de affectus pietate ibi. (Quaſi proximū.) Circa primū duo facit. q̄ enim caro indiget tegumēto ⁊ alimento: afflicto carnis habet fieri vel aſperitate tegumēti: vel ſubtractione alimēti. Et ideo p̄mo dicit ꝙ affligitur tegumēto aſpero. ſecundo alimento ſubtracto ibi. (Et humiliabā). Dicit ergo quātum ad primū. (Ego autez cum mihi moleſti eſſent: induebar cilicio.) Hic ciliciū metaphorice dicit: ſi exponatur de chriſto: quia nō legitur portaſſe ciliciū. Hoc autē fit de pillis caprarum. Et in lege hircus caprarū imolabatur pro peccato: ⁊ ideo cilicium ſignat peccatum. Chriſtus ergo dicit portare ciliciuz: quia indutus eſt carne non peccatrice quidē: ſed habente ſimilitudinē carnis peccati. Et nos etiā portare cilicium debemus: ideſt penitētiā de peccatis. Iſa. 3. Erit pro faſcia pectorali cilicium. Quātum vero ad ſecūduz dicit, (Et humiliabā in ieiunio animā meam.) q. d. Non ſolū tegumēto aſpero afflixi carnē meam: ſed ⁊ alimēto: dū illud a me ſubtraxi ieiunādo. De ieiunio corporali chriſti habet Mat. 4.

Sc̄itas i trib⁹ ſpicit.

ciliciū ad ſit.

Poteſt etiā dici de ſpirituali ieiunio chriſti. Chriſtus eñ deſiderabat ſalutē humanam. Hec eſt illa aqua: quā petijt a ſamaritana. Joan. 4. Et in cruce ait. Sitio. Jo. 19. Sz ieiunabat ab hoc: q̄ inuenit hoīes longe a ſalute. Si autē dicatur in perſona iuſti. tūc dupliciter pōt intelligi. Uno modo ꝙ ieiunium ſit cauſa humilitatis in iuſto: ⁊ per animā intelligatur via carnalis vt ſit ſenſus. (humiliabam ⁊c.) ideſt ſuperbiā carnalis vite humiliabā macerando eā. pſal. Genua mea infirmata ſunt ⁊c. Judith. 8. Humiliem⁹ illi aīas noſtras in ſpiritu ⁊c. Itē poteſt dici ꝙ humilitas eſt ſocia ieiunij: quia quādo ieiunio nō iūgitur humilitas: illud ieiuniū non eſt deo acceptū. Iſa. 58. Quare ieiunauimus et non aſpexiſti ⁊c. Quādo vero humilitas ieiunio iūgitur: tale ieiuniū eſt deo gratum. Et ideo dicit. (Humiliabaz in ieiunio). Sed q̄ nihil valet humiliare carnē niſi impinguet ſpiritū ⁊ confortet. Hoſtis enim debilitādus eſt: ⁊ pugnator fortificādus. Spiritus autē confortat per oratione. ⁊ ideo addidit. (Et oratio mea in ſinu meo cōuertetur.) Tho. 12. Bona ē oratio cuz ieiunio. Oratio eſt ſpāle preſidiū in tribulatione. Jac. vlti. Triſtat aliquis veſtrum: oret equo aīo ⁊ pſallat. pſal. Renuit cōſolari anima mea. memor fui ⁊c. Sed dicit. (In ſinu meo cōuertet). Si de chriſto accipiat: intelligit dupl'r. Uno modo vt referat ad deum quē adorat: q̄ ad patrē in cuius ſinu erat. Jo. 1. Unigenit⁹ filius qui eſt in ſinu patris. Alio modo vt referat ad

Universidad de Deusto Biblioteca

illos pro quibus orabat: qr orabat pro his qui erāt in ſinu chriſti. Sinus aūt chriſti eſt ſecretū dei. ⁊ hoc eſt ꝓpoſitum p̄deſtinatiōis. vnde pro p̄deſtinatis orabat. Jo.17. Ego ꝓ eis rogo: non ꝓ mundo. Si autē referatur ad iuſtum aliquē qui orat pro alio: nō ſemper obtinet pro eo. Hier. 7. Tu ergo noli orare ꝓ populo hoc ⁊c. q. ſ. peccata eius merentur nō exaudiri. Tamē exauditur pro ſeipſo cū oratio ſua efficitur meritoria. vñ (In ſinu) i. ad meipſum. Jo.10. Pax veſtra ad vos reuertetur. Sed verū eſt ꝙ p̄dicta vtilia ſunt. parum tamē valent: niſi hēat aliq̇s pium affectū ad proximū. Et ideo ſubiungit.

¶ Quaſi ꝓximuȝ ⁊ quaſi fratrem noſtrū ſic cōplacebaȝ: quaſi lugens ⁊ contriſtatus ſic humiliabar.

¶ Affectus autē ad ꝓximū oſtēditur in duobus. ſ. in ꝯplacentia boni alteri⁹: ⁊ in diſplicētia mali. Roma.12. Gaudere cum gaudētibus ⁊ flere cū flentibus. primuȝ oſtendit cum dicit. (Quaſi proximum.) ſcōm cum ſubdit. (Quaſi lugēs.) Dicit ergo quātum ad primū. (Quaſi ꝓximū.) Hec conſtructio eſt mirabilis: qr non habēt hij accuſatiui vnde regantur. Glo. Caſus pro caſu ponitur accuſatiuus. ſ. pro ablatiuo. q. d. (Sic complacebā.) mihi in eis quaſi in ꝓximo ⁊ in fratre. Uel ſecūdum Hieronymum deeſt hic vnū ad. Sic enim habetur Hieronymus. (quaſi ad amicum et quaſi ad fratrē meum.) Uel dicit. (Quaſi ſic complacebam.) deo. habens me ad eos: ſicut ad ꝓximos et ad fratres. Judei nāq; fuerunt proximi chriſto: quia cum eis cōuerſabatur. Baruch.3. Poſt hec in terris viſus eſt: ⁊ cū hominibus cōuerſatus eſt. Fuerunt ⁊ fratres eius per originē. Roma.9. Ex quibus chriſtus ſcōm carnem. Joā.4. Salus ex iudeis eſt. Sed Job.30. Frater fui draconum: et ſocius ſtrutionum.

¶ Quātum ad ſcōm: ſcȝ diſplicētiam in malis dicit. (Quaſi lugens ⁊c.) Hoc maxime fuit in chriſto. Luce.19. Quādo fleuit ſuper ciuitatem. Et dicit. (Lugens). Luctus enim eſt plāctus pro mortuis. Tunc ergo homo luget ꝓ alijs: quādo plorat mala eorū que ipſi nō ſentiunt velut mortui. Peccatores nāq; in peccatis mortui ſunt non ſentiunt mala ſua: ſed iuſti inde dolent ex compaſſione. Hiere. 9. Quis dabit capiti meo aquā ⁊c. Aliquādo etiam dolet quis pro malis alicuius: que etiā ipſe ſentit. Et hoc eſt contriſtari. Unde Hieronymus habet pulchrius. (Quaſi lugens mater triſtis incuruabar.): ſcȝ ſuper eos. q. d. Dolebam de eis: ſicut ſi eſſem eorū mater. Hanc ergo ſanctitatem affectus oſtēdi eis per quaȝ debuiſſent cōuerti: ſed amplius obſtinati ſunt: quia.

lugere qd ſit.

¶ Et aduerſum me letati ſunt ⁊ conuenerunt: congregata ſunt ſuper me flagella et ignoraui.

¶ Et circa hoc duo facit. Primo enim ponit eorum malitiaȝ. Secundo ſuam patientiam ibi. (Et ignoraui.) Circa primū tria facit. Ponit enim tria que in chriſti paſſione fuerunt. Primo ponitur iudeorū in malo iocunditas. ſecundo eoruȝ conſenſus in maluȝ ibi. (Et cōuenerunt.) tertio dura chriſti afflictio ibi. (Et congregati ſunt ⁊c.) Dicit ergo. (Aduerſum me letati ſunt.) inſultādo in morte. Tre.1. Omnes inimici mei audierūt malū meū. (Letati ſunt ⁊c.)

Qō. **Contra** quod dr. Prouer.24. Cum ceciderit inimicus tuus: ne gaudeas ⁊c. (Et cōuenerunt ⁊c.) Ecce cōſenſus eorum in malū. Cōuenerunt eñ principes in morte chriſti adinuicē: ⁊ cum plebe: ⁊ iudei cum gentibus. Ps. Aſtiterunt reges terre: ⁊ principes conuenerūt in vnum. (Et cōgregata ſunt ſup me flagella.) Ecce afflictio chriſti dura: quia a iudeis ⁊ gentibus ceſus fuit. Tre.1. Multi gemitus mei ⁊c. In hebreo habetur. (Cōgregati ſunt ſuper me flagellantes.) Deinde cum dicit. (Et ignoraui.) oſtenditur patientia chriſti: quia (ignoraui.) i. ad modum ignorantis me habui: tacendo ſcȝ ⁊ non loquendo. Ps. Ego tanq̄ ſurdus non audiebam ⁊c. Jſa.53. Sicut ouis ad occiſionem ducetur ⁊c. Hiere.11. Ego quaſi agnus manſuetus qui portatur ad victimā et non cognoui ⁊c. Uel (ignoraui.) ſm̄ eſtimationē eoruȝ: quia eis videbar: ꝙ neſcirem conſilia eorum. Alia littera habet. (Jgnorabant.) Jgnorabant eñ tria: ſcȝ quem flagellarent: quia ſi cognouiſſent: nunq̄ dominuȝ glorie crucifixiſſent. prime Cor.2. Item cauſam quare. Joā.18. Si male locutus ſum: teſtimonium perhibe de malo: ſi autem bene: cur me cedis? Item effectum iniquitatis. pro hac enim perpetuo ſunt priuati. Luce.21. Et ita populo huic. ¶ Secundo cum dicit.

¶ Diſſipati ſunt nec cōpuncti tentauerunt me: ſubſannauerunt me ſubſannatione: frenduerunt ſuper me dentibus ſuis.

¶ Oſtendit ꝙ non ſunt reuocati nec mutati ad bonum per ſecundum remediuȝ quod eſt flagellum diuinū. Et circa hoc tria facit. primo eñ oſtendit malum quod patiebātur. ſecundo defectum compūctionis ipſorū ibi. (Nec compuncti.) tertio eorum obdurationis effectum ibi. (Tētauerūt me ⁊c.) Dicit ergo. (Diſſipati ſunt.) Hoc dupliciter exponitur: ⁊ primo ſic. (Diſſipati ſunt.) i. corde ſtupefacti duȝ neſcirent rationeȝ eorum que fiebant. i. miraculorū in paſſione: quia Matth.27 (Multa corpora ſanctorū que dormierunt ſurrexerunt: ⁊ exeuntes de monumentis venerunt in ſanctam ciuitatem: ⁊ apparuerunt multis. Obſcuratus eſt ſol ⁊c. Unde reuertentes percutiebant pectora ſua: vel (Diſſipati.) i. diuiſi: quia Jo.7. Alij dicebant quia bonus eſt: alij autē dicebant. nō: ſed ſeducit turbas. Et non ſunt compuncti. i. cōuerſi ad penitentiaȝ. Et hoc patet per effectum: quia tentauerunt me dicētes. Jo.10. Si tu es chriſtus: dic nobis palam. Uel ad paſſionē chriſti non ſunt cōuerſi. Nam poſt mortem ipſius: adhuc inſultabant ei: dicentes. verba blaſphemie con-

Universidad de Deusto Biblioteca

tra chriſtū:qr dicebāt verba irri
ſionis.Matt.27.Vath qui de=
ſtruis tēplū dei ⁊c.Et quātū ad
hoc dicit (ſubſannauerunt me.)
Subſannatio eſt irriſio que fit
rugato naſo.Iſa.37. Cui expro
braſti:⁊ quē blaſſemaſti:⁊ ſuper
quē exaltaſti vocē tuā ⁊c.Itē ver
ba indignatiōis. Matth.27.Re
cordati ſum⁹ quia ſeductor ille
dixit adhuc viuens.Et quantū
ad hoc dicit(Frenduerunt ⁊c.)
Hoc eſt aprorum qui crudeles
ſunt:ſicut ⁊ iudei.Tre.2.Fren=
duerunt dentibus:⁊ dixerūt:de
uorauimus.

¶Domine quādo reſpicies
reſtitue animā meaꝫ a mali
gnitate eorū:a leonibus vni
cam meam.

¶Supra ps ex perſona chriſti
vel iuſti nequitiā perſecutorū ⁊
ptinaciaꝫ oſtendit.hic aūt con=
tra vtrūqꝫ inuocat deū. Et primo
petit diuinū auxiliū.ſcdo oſtdit
diuini auxilij fructū ibi(Confite
bor.)Circa primū duo facit. pri
mo petit accelerationeꝫ.2° ipm
auxiliū ibi(Reſtitue.)Dicit ergo
(Dñe quādo reſpicies.)In hoc
ergo auxilij accelerationeꝫ ex=
primi ⁊ affectū animi non valen
tis ampli⁹ pati morā:quaſi in an
xietate poſiti . Et iō dicit (Dñe
qñ reſpicies.)Hoc eſt eni ppue
nō ferenti morā.ps.Quādo ve=
niā:⁊ apparebo ante faciē domi
ni.Et pōt hoc dupliciter intelli
gi:ſm q duplex eſt reſpect⁹ dei.
Vnus eſt miſericordie quo ad
iuſtos ad ſalutem.Sap.4.Gra
tia dei ⁊ miſericordia eſt in ſan=
ctis eius: ⁊ reſpectus in electis
illius . Alius eſt quo ad malos
ad puniendū.Judith.9.Reſpi
ce caſtra aſſyriorū nūc ſicut ca=
ſtra egyptiorū videre dignatus
es:quādo poſt ſeruos tuos ar=
mati currebant Et de vtroqꝫ re
ſpectu poteſt intelligi ſi de chri
ſto exponat.(Dñe quādo reſpi
cies.)me:vt reſuſcites me.Reſpi
ce ⁊ exaudi me domine de⁹ me⁹.
Illumina oculos meos:ne vnqꝫ
obdormiā in morte . neqꝫ dicat
inimicus meus:preualui aduer
ſus eū.Vel(quando reſpicies.)
ſuper aduerſarios meos.Abac.
1.Quare reſpicis ſuper iniqui=
tates ſiue inique agentes:et ta=
ces deuorāte impio iuſtioreꝫ ſe.
Deinde cū dicit.(Reſtitue.)ipm
auxiliū qd petit exponit:⁊ in hac
petitiōe dat duo intelligere. pri
mo.ſ.neceſſitatem quā patieba
tur.ſcdo malitiā aduerſarioruꝫ
ibi(A malignitate.) Dicit ergo
quantū ad primū(Reſtitue.) qr
neceſſitas grandis eſt. Nam pe
riculoſa res eſt:quia in periculo
anime.(Reſtitue.)inqꝫ animam
meam:corpori.ſ.a quo ſeparata
fuit:in morte : lꝫ a diuinitate nō
fuerit ſeparata.Jo.10.Poteſta=
tem habeo ponendi animā meā
⁊c.Hoc poterant potentia diui=
nitatis que nō eſt alia qꝫ poten=
tia patris.vnde ita facit a ſe qc=
quid facit.qd tamē habet a pa=
tre . Hoc etiā dicat quilibet vir
iuſtus:quando eſt in periculo
vel corporali vel ſpirituali.q.d.
Libera me a periculis.Malitia
hoſtiū duplex primo quantū ad
fraudulentiā.vnde dicit (A ma
lignitate eorum.qr malitioſe cō
tra me procedunt . Joan.2.Vi=
ciſtis malignū.Item quantum
ad crudelitatem. (Et a leonib⁹
vnicam meā.)quia anima vni=
ca liberatur a leonibus.i.a de=

monibus vel tyrannis.ps.Ani=
mā meaꝫ eripuit de medio catu
loꝝ leonū. Eccli. A rugiētibus
preparatis ad eſcam.

¶Confitebor tibi in eccle=
ſia magna : in populo graui
laudabo te . Non ſupergau=
deant mihi qui aduerſantur
mihi inique:qui oderūt me
gratis ⁊ annuunt oculis.
Quoniam mihi quidem pa
cifice loquebant:⁊ in iracū=
dia terre loquētes dolos co
gitabant . Et dilatauerunt
ſuper me os ſuum: dixerunt
euge euge viderunt oculi no
ſtri.

¶Hic ponit fructū auxilij.⁊ pri
mo ex parte ſua.ſcdo ex pte ho
ſtiū ibi(Nō ſupergaudeāt.)ter=
tio ex parte iuſtorum ibi(Exul=
tent.)Fructus ex parte liberati
ē laus dei.Vñ dicit (Cōfitebor
tibi ⁊ laudabo te qr liberaſti me
ps.Reddā tibi vota mea ⁊c.Et ſi
referatur ad xpꝫ:fructus reſur=
rectionis chriſti eſt inſtructio ec
cleſie: ⁊ fides qua eccleſia ꝯfitet
deū.Ro.10.Corde credit ad iu=
ſtitiā:ore aūt ꝯfeſſio fit ad ſalu=
tē. Vel deſcribit eccleſia ex mul
titudine credentium.ſcdo ex vir
tute eorum. ¶Quātum ad pri
mum dicit(In eccleſia magna.)
Magna quidem numero ⁊ dif=
fuſione terrarū.Malach.1.Ma
gnum eſt nomen meū in genti=
bus.Item magna conſtantia ⁊
virtute:quia porte inferi nō pre
ualebunt aduerſus eam Mat.
16.ps.Annunciaui iuſticiā tuaꝫ
in eccleſia magna. ¶Quantum
ad ſcdm dicit(In populo graui
laudabo te.)Grauitas quādoqꝫ
ſumitur in bono:quādoqꝫ in ma
lo:qr ſimilitudinarie eſt duplex
ppietas in corporali grauitate
Vna eſt ponderoſitatis:que ten
dit deorſuꝫ: ⁊ hec eſt mala:quia
homo dicit grauis:ſm q ad ter=
re ponderoſitatem ⁊ ſimilitudi
nem tendit.ps . Filij hominum
vſqꝫ quo graui corde.Iſa 1.Po
pulo graui iniquitate : ⁊ ſemini
neqꝫ filijs ſceleratis.Alia ppie
tas eſt ſtabilitas que opponitur
leuitati:⁊ nō cōmouetur.Leuis
hō dicitur : qui mouetur omni
vento.Eph.4.Qui ſtabilis i bo
no eſt:dicitur grauis.Corin.10.
Eple graues ſunt ⁊ fortes.Hie
ronim⁹ habet(In populo forti
laudabo te.)Nō ſupergaudeāt
mihi(inimici mei.)Hic ponit fru
ctus ex parte hoſtiū:vbi petit q
eorum exultatio reprimatur.Et
primo proponit hunc fructum.
ſecūdo ponit radiceꝫ inſultatio
nis ibi(Aduerſantur.)tertio po
nit radicis cōmotionē ibi(Vidi=
ſti domine.)Dicit ergo non ſup
gaudeant.q.d.Peto reſtitui(vt
non ſupergaudeant mihi.) qua
ſi vincentes me.Et hoc qr chri=
ſto reſuſcitato:eoꝝ gaudiū ver
ſum eſt in ꝯfuſionem.Vel(nō ſu
pergaudeant mihi.)i.membris
meis:q̄ non ſunt grauia qr ſuſtē
tantur per chriſtū. Mich.8.Nō
leteris inimica mea . (Qui ad=
uerſantur.)Hic ponit cauſaꝫ in=
ſultationis. Cauſa ⁊ radix inſul
tationis eſt triplex. Ex pte cor=
dis operis:⁊ oris.Ex parte ope
ris.(illi ſupergaudēt:qui aduer
ſantur inique.)Si p iuſtitia ad=
uerſarentur ⁊ ſupergauderent:
bonum eſſet:⁊ iuſtum:ſed quia
inique gaudent .indecens eſt.

Grauitas
i bonū
⁊ malū
vſur=
patur.

p̄s. Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo. Ex pte cordis eſt odiū indebitū. vnde dicit (et qui oderunt me gratis.) i. ſine cauſa p̄s. Dum loquebar illis impugnabāt me gratis. Jo. 15. Ut impleatur ſermo qui in lege eoꝝ ſcriptus eſt: quia odio habuerūt me gratis. p̄s. Retribuebant mala p bonis. Itē odiū ſimulantium: qꝛ cū odio cordis. (Annuebant oculis.) Hoc dupl'r. Uno modo ad oſtendendū palliationem odij: quaſi annuentes ꝙ diligerent. Uel annuebant ſibi inuicem oculis. ꝓcitātes ſe ad malum. Prouerb. 6. Homo apoſtata vir inutilis. Ex parte oris dupliciter quātū ad verba fraudulenta. ſcdo quantū ad irriſoria. ¶ Quantū ad primū dicit ꝙ in ore. ſcdo qd in corde. In ore v̄ba pacis. Unde dicit (Quoniā mihi quidem pacifice loquebantur.) Mat. 22. Scimus qꝛ verax es. p̄s. Loquuntur pacē cū primo ſuo mala aūt in cordibus eoꝝ In corde habebāt dolos. i. verba doloſa. Hiere. 9. Sagitta vulnerans: eorum lingua doluz loquuta eſt. Et hoc (In iracundia terre dolos cogitabāt.) i. habētes irā contra me pro terrenis. Jo. 11. Ne forte veniant romani ꝛc. Hieronymus habet (In rapina terre: v̄ba irriſoria.) Qui irridet aliquē duo facit: qꝛ huiuſmodi verba moleſtant deriſum: ꝛ letificant irridentem. ꝛ ideo dicit (Dilatauerūt ſuper me os ſuū) quaſi audacter ꝛ gaudenter loquuntur malum de alio. Iſaie. 57. Super quē exaltaſti vocem tuam: et leuaſti in altitudinem oculos tuos. (Dilatauerunt ſuper me os ſuum.) Gaudium eorum oſtēdit cum dicit (euge.) Interiectio cōgratulantis. Math. 25. Euge ſerue bone ꝛc. q.d. Sibijpſis cōgratulantes de victoria quaz videbant ſe habere de me. Et hoc quia (Uiderunt oculi mei.) ſ. chriſti paſſionē quam deſiderauerunt. Matthei. 27. Uath qui deſtruis templuz dei ꝛc. Tre. 2. Hec eſt dies quaz expectabamus: inuenim᷒: vidim᷒.

¶ Uidiſti domine: ne ſileas: domine ne diſcedas a me.

¶ Supra p̄s poſuit radicē inſultationis que fuit eorum malitia hic aūt remouet illam radicem ſiue cauſam implorans dei iudicium. Circa qd tria ꝓponit. primo cognitionē neceſſariam ad iudiciū preceſſiſſe. ſcdo petit iudicium ibi (Ne ſileas.) tertio iudicij effectum ibi (Non dicant.) Iudex non poteſt iuſte ferre ſententiam: niſi prius inſtruct᷒ de facto. hoc aūt diuino iudicio nō deeſt: quia videt ea que agūtur ex vtraqꝫ parte. vnde dicit (Uidiſti.) ſ. eorum malitiaz ꝛ meam iuſtitiam. Heb. 4. Omnia nuda ꝛ aparata ſunt oculis ei᷒. ¶ Cōſequenter petit iudiciū diuinū. Et primo agit de iudicij dilatione. ſcdo petit proceſſum iudicij. Quod iudiciū differatur procedit ex duobus. ſ. ex patienti tolerantia defectus iniquorum. Et ex hoc ꝙ iudex non diligit eum pro quo ſententia dari debet. et ex hoc excludit eum. ¶ Quantum ad primum dicit. (Ne ſileas.) ſ. eorum malitiam quam vidiſti pertranſeundo. Abach. 1. Quare reſpicis contēptorem: et taces conculcāte impio iuſtiorem ſe. ¶ Quantum ad ſecunduz dicit (Ne diſcedas a me.) quaſi non ferendo auxilium in neceſſitate. Oſee. 11. Ue eis cū receſſero ab eis.

¶ Exurge ꝛ intende iudicio meo deus meus: et domin᷒ meus in cauſam meam. Iudica me ſ̄m iuſtitiam tuam domine deus meus: ꝛ nō ſupergaudeant mihi. Non dicāt in cordibus ſuis euge euge anime noſtre: nec dicant deuorabimus eum.

¶ Hic ponit proceſſum iudicij. Tria em̄ requiruntur in iudicio. primo ꝙ iudex ſumat iudicandum. ſcdo ꝙ conſideret merita cauſe. tertio ꝙ ꝓferat ſentētiam iuſtā. ¶ Quantū ad primū dicit (Exurge.) i. a torpore: ꝛ aſſume animū iudicandi. pſalm᷒. Exurge: quare obdormis domine? ¶ Quātū ad ſcdm dicit duo quib᷒ debet iudex intendere. ſ. iudicium proferendū ꝛ cauſam ſuper quā debet ſententiā ferre vn̄ dicit (Intende iudicio meo.) i. pro me ferendo. p̄s. Deus iudicium tuum regi da ꝛc. ¶ Quātū ad ſcdm dicit (Deus meus ꝛ domin᷒ me᷒ in cauſam meam.) Uno modo (In litē.) ſicut in hebreo. (In litez meam.) Job. 29. Cauſam quā neſciebā: diligentiſſime inueſtigabā. vel (in cauſam.) ſ̄m ꝙ cauſa idē eſt ꝙ principium. ex quo ſequitur aliud. q.d. (Intende in cauſam.) per quam ego patior. Et hec eſt obediētia patris. Philip. 2. Factus eſt obediens vſqꝫ ad mortem ꝛc. Item cauſa eſt charitas quā habuit ad nos. propter quam cauſam patiebatur. ¶ Quantū ad ſecundum dicit (Iudica me.) Una littera habet. (ſ̄m iuſtitiaz tuam.) alia littera habet. (Iudica me ſ̄m iuſtitiam meam.) primum idem eſt ac ſi diceret. (Iudica me.) ſ̄m legem tuam et iuſtitiam. Nam iuſtitia dei eſt reddere vnicuiqꝫ ſ̄m merita: et que non poſſunt falli ꝛ flecti a veritate. Ro. 2. Iudicium dei eſt ſecundū veritatem. (ſ̄m iuſtitiam meam.) ſ. quam ego ſum ſequutus. Et poteſt dici ꝙ idem eſt iuſtitia mea et tua. dei. ſ. iuſtificantis: hominis quaſi iuſtificati: quia iuſtitia noſtra eſt ex deo. Ro. 10. Uolentes iuſtitiam ſuaz ſtatuere ꝛc. ¶ Conſequenter petijt effectum iudicij. (Ut non ſupergaudeant mihi.) Et circa hoc duo facit. primo petit inſultationis reprehenſionem. ſecundo petit eorum confuſionez ibi (Erubeſcant.) Exterior exultatio naſcitur ex interiori gaudio. primo ergo petit vt reprimatur eorum intus gaudium. ſecundo exterior inſultatio. Dicit ergo quantum ad primum. (Non ſupergaudeāt mihi.) q.d. Ita iudicium tuū reprimat eos vt non gaudeant ſuper me. Tre. 1. Oēs inimici mei audierūt maluz meum: ꝛ letati ſunt. ¶ Quātum ad ſcdm dicit (Non dicant in cordibus ſuis.) Inſultatio in duobus ſit: ſicut ꝛ gaudium. Gaudium autem vel eſt de preſentibus bonis: vel de bonis futuris. Similiter inſultatio: vel eſt ꝓpter mala iam facta: vel ꝓpter fienda. prio ergo petit remoueri inſultationē de p̄teritis ꝛ iō dicit (Ne dicāt in cordibus ſuis euge euge anime noſtre.)

Universidad de De
Biblio

.i.nō congratulet̄ anima eius ſuper aliquibus de me.(et dicant anime nr̄e deuorabimus eum.) Aliqñ em̄ aliquis opprimit aliquem nō exultatione: ſed ſurreptione ex infirmitate: ⁊ hoc parz ꝙ ſtatim penitet. Sed qñ ex malitia opprimit: tunc gaudet ſe feciſſe. Et hoc eſt qđ dicit.(Ne dicant deuorabimus euz.) ſ. in futurum. p̄s. Lingua eoꝝ gladius acutus. Abach. 3. Exultatio eorum ſicut eius qui deuorat pauperem in abſcondito.

¶ Erubeſcant ⁊ reuereātur ſimul: qui gratulantur malis meis. Induant̄ confuſione ⁊ reuerentia: qui maligna loquuntur ſuper me.

¶ Hic petit eorū confuſionem: ⁊ petit duo correſpōdentia duob⁹ premiſſis: de quibus fit inſultatio ſ. de factis ⁊ fiendis. p̄mo petit vt cōfundantur de malis iam factis. ſcđo vt cōfundantur ſup futuris ibi.(Induant̄ ꝯfuſione.) primo ergo petit erubeſcentiaz eorum vel bonā canfuſionē vel eternā: ⁊ hoc dicit per modū prenunciatiōis vel conformationis ad deum. Iſa. 6. Serui mei letabuntur: ⁊ vos cōfundemini. ſcđo petit eorū diffidentiā ſiue timorem. vnde (Et reuereant̄ ſimul.) Uel in bonū: quaſi incipiāt deuz timere. Nam timor initialis ⁊ caſtus ꝓprię reuerentia d̄r: et hic timor inducit in ſalutez: quia vt dicitur Eccle. 1. Timor dn̄i initiū ſapiētie. Uel ſemper ſint in timore. Sap. 17. Cum ſit timida nequitia dat teſtimoniū condēnata. Iob. 15. Sonit⁹ terroris ſemper in auribus eius. Et q̄re hec eueniant eis: quia gloriantur in malis meis. ¶ Cōſequenter petit confuſionez de futuro: ⁊ aliqua petit per alium modū: quia idem eſt cōfuſio ꝙ erubeſcentia et ſicut illa poſſunt accipi in bono ⁊ in malo: ita hic confuſio et reuerentia. Sed quod additur. (Induantur cōfuſione.) aliquid addit. Indumentū em̄ dicit habitum. Qui ḡ ſimpliciter ⁊ in p̄ncipio timet: non pōt dici habere habitū timoris: ſed qui firmant̄ in malo: ⁊ deſiderant malū. Hiere. 17. Duplici cōtritione contere eos. Et quare plus petit mō ꝙ affligant̄ ꝙ̄ ante: q: eſt maior culpa: quaſi. ſ. nō ſunt ꝯtenti his que fecerūt: ſed adhuc maligna cogitant cōtra me. Sicut iudei etiam poſt mortē chriſti volebāt occultare eius reſurrectionē: corrumpēdo cuſtodes. Prouer. 20. Uerbū malignū vanitatem: ⁊ v̄ba mendacia lōge fac a me. Hierony. habz.(Qui magna loquūtur contra me. 1. Regū. 2. Nolite multiplicare loqui ſublimia gloriantes.

¶ Exultent ⁊ letentur q̇ volunt iuſtitiā meā: ⁊ dicāt ſemper magnificet̄ dn̄s q̇ volūt pacem ſerui eius. Et lingua mea meditabit̄ iuſtitiā tuaz: tota die laudem tuam.

¶ Hic eſt tertius fructus qui cōſurgit ex parte diuini auxilij. Et hic fructus eſt gaudiū ſanctoꝝ. Et p̄mo ponit fructum exultationis dicēs.(Exultent ⁊ letentur.) Ponit autē pro fructu ſanctorum iocunditatē: quia letitia dicit latitudinē cordis. vnde ſignat interius gaudiuz. p̄s. Dilataſti cor meū. Et hec letitia eſt ꝓprie in iuſtis. p̄s. Lux orta eſt

iuſto: ⁊ rectis corde letitia. Exultatio dicit gaudiū prorumpens exterius ab interiori: ⁊ hec exultatio competit iuſtis. p̄s. Exultate iuſti in domino. Et hoc competit rectis: vnde dicit (Qui volunt iuſtitiā meā.) ſ. imitari. Uel ſi dicatur ex perſona dauid (volunt iuſtitiā meam.) i. congaudent bonis meis: ſic eſt gaudiū cordis: ⁊ ex hoc ſequit̄ exultatio oris. Iſa. 51. Gaudiū ⁊ letitia inuenietur in ea: gratiarū actio et vox laudis. Et ideo ſubdit.(Dicant ſemper magnificetur dn̄s.) i. magnificent deū ſancti. Nō em̄ ſm̄ veritatē magnum faciendo: ſed nunciādo ⁊ predicando euz magnū. p̄s. Magnificate dominuz mecū ⁊c. Eccle. 43. Admirabilis magnificentia eius. Item ibidem. Quis magnificabit eum ſicut eſt: ⁊ qui ſunt illi qui hoc faciunt? certe (Qui volunt pacē ſerui eius.) ſ. chriſti ſm̄ humanā naturā: quam pacez chriſtus fecit ⁊ dat: quia ipſe eſt pax noſtra qui fecit vtraqꝫ vnum. Ephe. 2. Pacem meā do vobis. pacē meā relinquo vobis. Io. 14. Et in me pacem habebitis. Io. 17. Si autem intelligitur dictum ex perſona Dauid: ſic eſt ſenſus.(Qui volunt pacem ſerui eius.) i. illi exultent ⁊ letentur: qui volunt qđ ſeruus eius. i. ego habeā pacem (Sed et lingua mea.) hic oſtendit ꝙ etiam ipſe eſt particeps gaudij huius. q. d. Non ſolum illi qui habent gaudiū: ſed ⁊ ego etiam gaudij ſanctoꝝ ſum particeps. Et de hoc ponit duo. primo ponit interiorē meditationem. ſcđo ponit interiorem laudem. Dicit ergo quantū ad primum.(Sed ⁊ lingua mea meditabitur iuſtitiam tuam.)

Sed cōtra. Meditari nō pertinet ad linguam: ſed ad cor. Qō.

Et eſt triplex rñſio. Uno modo lingua meditat̄. i. mediata loquitur. p̄s. Os meuz loquetur ſapientiam. ſ. meditatā. Qui eſt iuſtus loquitur ex premeditatione: ſic⁊ ſapiens. Alio modo eſt duplex os: ſiue duplex locutio: ſcz interius ⁊ exterius. Mat. 14. Que procedunt de ore. ſ. cordis: hec ſunt que coinquināt hominem. Et ſic accipitur hic lingua: ſcz interior. tertio modo ſic (meditabitur.) i. decantabitur: et modulabitur. (tota die laudem tuam.) i. ſemper cogitabit: quomō laudet te. pſalmus. Benedicam dominū in omni tempore ⁊c.

¶ In finem ſeruo dei pſalmus dauid. xciij.

Dixit iniuſt⁹ vt delinquat ī ſemetipſo: non ē timor dei ante oculos eius. Quoniam doloſe egit in conſpectu eius vt inueniatur iniquitas eius ad odium. Uerba oris eius iniquitas ⁊ dolus: noluit intelligere vt bene ageret. Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo: aſtitit omni vie nō bone: malitiam aūt non odiuit.

In precedēti pſalmo pſalmiſta implorauit dei auxi-

Universidad de Deusto Biblioteca

lium cõtra perſecutiones pecca=
torum:hic aũt deſcribit peccato
Titu= ruꝫ nequitiã. ¶ Titulus.(In fi=
lus. nem ſeruo dei ps dauid.) Et eſt
nonũ hoc qđ dicit.(Seruo dei.)
Ille eſt fidelis ſeruus qui bona
dñi ſui non vſurpat ſibi: ⁊ mala
ſua nõ retorqueat in dominum.
Quidã eñ ſunt qui peccata ſua
in deum retorquent dicentes:ꝙ
neceſſitate peccant:et bona ſua
ſibi vendicant:dicentes ꝙ habẽt
ea ex virtute ꝓpria. Ecõtrario
Pſal= facit dauid. ¶ Et circa hoc duo
mus di facit. primo facit mẽtionẽ de ma
ſtribui lis que ſunt in nobis ex nobis.
tur in ſecũdo de bonis q̃ inſunt nobis
ptes. a deo ibi (dñe in celo.) Circa pri
muꝫ duo facit. primo ponit radi
cem mali. ſecũdo ponit ꝓceſſuꝫ
mali: ex illa radice ibi.(Verba
oris.) Radix mali eſt propoſitũ.
Primo ergo ꝓponitur maluꝫ ꝓ
poſitum. ſcđo ponit cauſam ibi.
(Non eſt timor.) tertio probat
ibi.(Quoniã doloſe.) Sed dicit
philoſophus in. 5°. ethicorũ. Ali
quis facit iniuſtum; ⁊ nõ iniuſti
ficat:aliquis facit ⁊ iniuſtificat:
ſed non eſt iniuſtus. Aliquis fa=
cit et iniuſtificat ⁊ eſt iniuſtus.
Primũ facit ille qui retinet rem
alterius quam credit ſuam. ſe=
cundum facit ille qui nõ ſm ha
bitum ſed ex paſſione facit iniu=
ſtum:qua paſſione ceſſante red=
dit rem alienam. tertium facit
ille qui ex propoſito facit iniu=
ſtum: ⁊ ideo dicit.) Dixit iniu=
ſtus.) i. ex propoſito deliberauit
(vt delinquat in ſemetipſo.) qꝛ
Hđ li= in eius poteſtate eſt: vt propo=
beri ar nat peccare: non in fato ſtellarũ
bitrij. Eccleſia. 15. Deus ab initio con
ſtituit hominem ⁊ reliquit eum
in manu conſilij ſui: ſed proceſ=
ſus irrefrenatus peccandi eſt ex
eo ꝙ remouetur impedimentuꝫ
peccati. Dicitur autem ꝙ pecca
tum in ſpiritũ ſanctum eſt quan
do ex certa malitia peccatur: et
hoc quãdo remouetur impedi=
mentuꝫ. hoc ergo impedimentũ
remouet timor domini. Prouer.
15. In timore domini declinatur
a malo. Job. 15. Quantum in te
eſt euacuiſti timorẽ: ⁊ tuliſti pre
ces ⁊c. Et ideo dicit.(Non eſt ti=
mor dei ante oculos eorũ.) Ti=
mor eſt in affectu: ſed cauſa ti=
moris eſt in oculis: ex hoc ꝙ nõ
conſiderant iudicia dei. Danie.
13. Auerterunt oculos ſuos: ne
viderent celum: ſed cã eſt. Quo=
niam doloſe egit.) Quando ali=
quis in oculis regis facit aliq̃d
regi odioſum: ſignum eſt ꝙ non
timet eum. Sic peccator quãdo
facit peccatũ coram deo: qui oĩa
videt; ſignuꝫ eſt ꝙ nõ timet deũ
quia in cõſpectu: ſcꝫ dei egit do
loſe. i. fecit dolum. Heb. 4. Om=
nia nuda et aperta ſunt oculis
eius. Et dicit.(Doloſe.) qꝛ aliud
prolatur extra: aliud ſimulat.
pſalmus. Virum ſanguinum et
doloſum abhominabitur domi=
nus. Job. 36. Simulatores ⁊ ca
lidi prouocant iram dei. Et ideo
(Inueniatur iniquitas eius ad
odiuꝫ.) i. talis ſit iniquitas eius
ꝙ deus habeat eã odio. Et hoc
eſt ſignum ꝙ deus tales ſimula Simu
tores odit: qꝛ in euangelijs mul latio
ta inuehit deus contra ſimula= graue
tores. Alia littera habet.(In cõ pctm̃.
ſpectu ſuo: vt videret iniquitatẽ
ſuam ⁊ odiſſet.) Contingit ꝙ ali
quis diſcutit cõſcientiam ſuam:
vt inueniat iniquitatem ſuam: ⁊
odiat. Frequenter in hoc frau=
dulenter agit: quia non diſcutit

bene: ſed grauia leuiat et leuia
aggrauat. Et ideo dicit.(Dolo=
ſe egit in conſpectu ſuo.) i. in cõ=
ſciẽtia: quia ſi fideliter ſuã odiſ=
ſet iniquitatem diſcuſſiſſet. Vel
ſm eundẽ ſenſum.(In cõſpectu
ſuo.) ſcꝫ dei. i. in ſacra ſcriptura
quam nõ attendunt ſm verita=
tem ſuaꝫ ⁊ ſpiritus ſancti.(Sed
agunt doloſe.) ⁊ hoc iđ quia nõ
inueniũt iniquitatem. ¶ Conſe=
quenter ponit ꝓceſſum radicis.
Et primo ponit peccata oris. ſe=
cũdo cordis ⁊ operis. Homo cõ=
mittit peccatũ ore dupliciter: vel
per apertam malitiã cuꝫ aperte
mentitur: ⁊ hoc eſt qđ dicit.(Ver
ba oris eius iniquitas.) Job. 6.
Nõ inuenietis in ore meo iniqui
tateꝫ. Vel per occultam fraudu
lentiaꝫ: ⁊ hoc eſt dolus. Hiere. 9.
Sagitta vulnerans. lingua eorũ
dolum locuta eſt. In corde pec=
cat quis dupliciter. per contem=
ptum boni ⁊ per ſtudium mali.
Contingit ꝙ aliquis peccat per
infirmitatẽ: aliquis ex ignoran=
tia. Sed quando eſt ignorantia
affectata: tũc eſt graue peccatũ.
Job. 21. Scientiam viarũ tuarũ
nolumus. Et ideo dicit.(Noluit
intelligere: vt bene ageret: vnde
voluit intelligere curioſa: ⁊ non
vt bene operaret̃. Hiere. 4. Sa=
pientes ſunt: vt faciant mala: bo
na facere neſcierunt. Item ali=
quãdo facit homo peccatum ex
ſtudio malitie. vnde dicit.(Ini=
quitateꝫ meditatus eſt in cubili
ſuo.) i. in corde ſuo. Vel in cubili
i. quãdo ſtat in ſecreto. Prouer.
24. Cogitatio ſtulti peccatũ eſt:
⁊ abhominatio.(Aſtitit.(Hic po
nit quod cõmittitur opere. Et pri=
mo ponit coadiuuationẽ ad ma
lum. ſecũdo ꝙ non impedit ma=
lum. ¶ Quantuꝫ ad primũ dicit
(Aſtitit omni vie nõ bone.) i. vi=
uit ⁊ fauit omni male vie: vel ma
le operationi. ps. Aſtiterunt re=
ges terre. ¶ Quantum ad ſecũ=
dum dicit.(Malitiam autẽ non
odiuit.) ps. Dilexiſti malitiam
ſuper iniquitatẽ ⁊c. Job. 2. Cum
dulce fuerit in ore eius malũ: ab
ſcondit illud ſub lingua ſua.

**¶ Domine in celo miſericor
dia tua: ⁊ veritas tua vſq; ad
nubes. Iuſtitia tua ſicut mõ
tes dei: iudicia tua abyſſus
multa.**

¶ Hic oſtẽdit que recepit a deo.
Et primo numerat ipſa bona: ſe
cundo petit ea ſibi dari ibi.(Pre
tende.) Circa primuꝫ duo facit
Primo proponit cauſam bono=
rum que recepit a deo. ſecundo
enumerat ipſa bona ibi.(Homi=
nes ⁊ iumenta.) Et primo ponit
cõmendationem cauſe: ſecundo
proponit profunditatẽ effectuũ
ibi.(Juditia tua.) ¶ Quicquid Ex q̃=
deus facit in nobis: vel eſt ex iu b9 cau
ſtitia vel miſericordia: vel ex ve= ſis in
ritate. Ex iuſtitia: quando red= nobis
dit pro meritis. Ex veritate: quã operet̃
do reddit quod promiſit. Ex mi deus.
ſericordia: quando excedit meri
ta et promiſſa. Probemus hec
tria. Iuſtitia dei alta eſt: qꝛ nul=
lus tantum meretur: quin deus
plus reddat. Veritas eſt altior:
quia deus promittit et ſoluit:
que nunq̃ meruimus: ſicut in=
carnationẽ: ⁊ alia que pertinent
ad myſteriũ redemptionis. Sed
miſericordia eſt altiſſima: quia
ea que cogitare non poſſumus
largitur. Corin. 2. Oculus nõ vi
dit ⁊c. Et ideo iuſtitiã comparat
montibus; veritatem nubibus

que altiores ſunt: miſericordiaʒ
celis: qui ſunt ſuper oīa. Dicit.
(Domine in celo mīa tua.) que
eſt cauſa omniū bonorū meorū:
eſt in celo. p̄s. Miſeratiões tue
ſuper omnia ⁊c. Iſa. 63. Miſera
tionū domini recordabor. (Et ve
ritas tua vſqꝫ ad nubes. Iuſtitia
tua ſicut mōtes dei. (Hec omnia
dicuntur ſm̄ affectus: quia ſm̄
Myſterium. eſſentiam idem ſunt. ¶ Myſtice
per hec tria intelligunt̄ iuſti: qꝛ
in ipſis iuſtis inueniunt̄ iuſtitia
veritas ⁊ miſericordia. Iuſti ſi-
gnantur per celum ꝓpter retri-
butionem ⁊ charitatē. Matthei
4. Merces veſtra copioſa eſt in
celis. Item in illis maxime relu
cet miſericordia: qꝛ omnino ſunt
ab omni tribulatione liberati.
Nos aūt ſumus adhuc in cala-
mitatibus. Per nubes intelligū-
tur doctores. Iſa. 5. Mandabo
nubibus meis: ne pluant ſuper
eam imbrē. Et in eis relucet ve-
ritas quā manifeſtant. Per mō-
tes intelligunt̄ ſancti viri: et q̄d
ſequitur ex omnibus iſtis: ꝙ hec
iudicia ſunt abyſſus multa. i. in
cōprehenſibilia. Ro. 11. Q̄ꝫ incō
prehēſibilia ſunt iudicia eiꝰ ⁊c.

¶ Homines ⁊ iumēta ſalua-
bis domine: quemadmoduʒ
multiplicaſti miſericordiam
tuam deus.

¶ Supra cōmendauit p̄s dei iu
ſtitiam: verit. ⁊c. ⁊ miſericordiā:
⁊ iudicia: ex quibus nobis bona
proueniūt: hic aūt enumerat il-
la bona. Et circa hoc duo facit.
primo cōmemorat bona que cōi
ter largitur omni creature. ſecū
do bona ꝓpria que cōfert ratio-
nali creature ibi. (Filij autē ho-
minuʒ.) Circa primū duo facit.
primo cōmemorat que cōmuni-
ter proueniūt a deo. ſcd̄o cōſur-
git in admirationē diuine miſeri
cordie ibi. (Quemadmodū mul
tiplicaſti.) Dico ḡ ꝙ miſericor-
dia tua eſt magna: ⁊ ex hac ſal-
uas homines ⁊ iumēta. i. rōna-
les ⁊ irratiōales creaturas. Uel
per hoies intelligunt̄ iuſti: per
iumenta ipſi peccatores: qui tē-
porali ſalute ſaluantur a deo.
Matth. 5. Pluit ſuper iuſtos et
iniuſtos. p̄s. Hō cum in honore
eſſet: nō intellexit ⁊c. Et hec ſa-
lus cōis eſt omnibus in duobus
ſ. in ſalute corporis. Eccl. 30. Nō
eſt cenſus ſuper cenſum ſalutis
corporis ⁊ in rerū prouiſione. 4.
Reg. 6. Salua me rex. Qui ait.
Non te ſaluet dn̄s. vnde ſalua-
re te poſſum de area an de tor-
culari. ¶ Conſequēter admirat̄
diuinā miſericordiā ibi. (Quem
admodū multipli.) i. q̄ꝫ multum
multiplicaſti (miſericordiā tuā)
ſ. ꝙ ſaluas nō ſoluʒ homines: ſꝫ
⁊ iumenta. Uel ꝙ eſt tibi cure nō
ſoluʒ de iuſtis: ſed etiā de pecca
toribus quantū ad bona tēpora
lia que in eis multiplicas. Hie-
rony. h3. (Q̄ꝫ precioſa ⁊c.) Ma-
gna eſt em̄ miſericordia dei: ꝙ
omnes ſaluat. magna etiā: quia
vnicuiqꝫ plus dat q̄ꝫ meruerit.
p̄s. Mīa tua magna ē ſuper me.

¶ Filij autē hominū in teg-
mine alarum tuarum ſpera-
bunt. Inebriabunt̄ ab vber-
tate domus tue: ⁊ torrēte vo
luptatis tue potabis eos.
Qm̄ apud te eſt fons vite.

Bona ſpūalia hoī collata.

¶ Hic ponit bona ſpūalia q̄ ſunt
tria. Fiducia: ſpūalis refectio: ⁊
intelligibilis cognitio: ⁊ hec rn̄-
dent

dent gradibus. Entiū quedam
ſunt tm̄: quedam ſunt ⁊ viuunt:
quedā cū hoc etiā intelligunt: ⁊
iter entia rōnalis creatura quā
dā eternitatē participat: qꝛ aīa
rōnalis nō perit. Et iō dicit. (Fi
lij hoīum.) i. filij dei xp̄i: vel filij
hominū generalr̄ oēs hoīes in-
telligūtur. (Sperabūt in tegmi
ne alarū tuarum). Et loq̄tur me
taphorice. Gallina ꝓtegit pul-
los ſuos alis ne occidātur: ita
ipſe deus ſpūali ꝓtectione ꝓte-
git rōnaleʒ creaturā ne deficiat
ſpālr̄ in aīa. Mat. 23. Quotiēs
volui cōgregare filios tuos ⁊c.
Iſa. 49. Sub tegumēto manus
ſue ꝓtexit me. Uel (in tegmine.)
i. in protectiōe ſpūali. Et ſic due
ale ſunt doctrina noui ⁊ veteris
teſtamēti. Iteʒ que hic inferius
viuūt: ſpāli cibātur refectōe. Et
p̄mo ponit ipſam refectionē. ſe-
cūdo ponit eius cām̄ ibi (Apud
te.) Refectio ſpūalis in duobus
cōſiſtit. ſ. in donis dei: ⁊ in eius
dulcedine. ¶ Quātū ad primuʒ
dicit. (Inebriabūtur ab vberta-
te domꝰ tue.) Domꝰ eſt eccleſia.
Thi. 3. Ut ſcias quō opʒ te ꝯuer
ſari in domo dei. Et hec domus
que mō eſt in terris: q̄nqꝫ trāſfer
tur in celis. p̄s. In domū dn̄i le-
tātes ibimus. In vtraqꝫ eſt vber
tas donorū dei: ſed in hac eccle
ſia eſt impfecta: ſed in alia eſt ꝑ
fectiſſima abūdantia oīuʒ bono
rū: ⁊ hac ſatiāt̄ ſpūales viri. p̄s.
Replebimur in bonis domꝰ tue
Et qd̄ plus eſt iebriātur inq̄ꝫ ſu
pra oēʒ mēſurā meriti ⁊ deſide-
rij implētur. Ebrietas em̄ exceſ
ſus q̄dā eſt. Iſa. 64. Q̄ꝫ oculus
nō vidit ⁊c. Can̄. 5. Inebriamini
chariſſimi. Et q̄ ſunt ebrij nō in
ſe ſunt: ſꝫ extra ſe. Sic q̄ replēti
ſunt ſpūalibꝰ chariſmatibus: to-
ta eoꝝ intētio fertur in deū. Phi
li. 3. Nr̄a ꝯuerſatio in celis ē. Et
non ſolū bonis reficiētur: ſed ēt
dilectōe dei. Iob. 22. Tūc ſuper
oīpotentē delitijs afflues: ⁊ ele
uabis ad deū faciem tuā. Et iō
dicit q̄ꝫtuʒ ad ſm̄. (Et torrente
voluptatis tue potabis eos).
Hic eſt amor ſpūs ſcī qui facit i-
petū in aīa ſicut torrēs. Iſa. 59.
Quaſi fluuiꝰ violētus: quē ſpūs
dn̄i cogit. Et dr̄ voluptatis: quia
voluptatē ⁊ dulcedinē in aīa fa-
cit. Sap̄. 12. O q̄ꝫ bonꝰ ⁊ ſuauis
eſt ſpūs tuꝰ dn̄e in nobis. Et hoc
potu potātur boni. Cor. 10. Eū-
dē potum ſpiritalē biberūt. Uel
torrēte voluptatꝭ ſue. i. dei que
dr̄ torrens. Prouer. 18. Torrens
redūdans fons ſapie: qꝛ volup-
tas eiꝰ ſic efficax eſt vt ei reſiſti
nō poſſit: ſicut nec torrēti. Ro. 9.
Uolūtati eius: q̄s reſiſtit? Ma-
teria aūt talis refectionis eſt: qꝛ
qui cōiungūtur fonti: ⁊ qui tene
rēt os ſuū ad fontē vini inebria
rent̄. Sic qui tenēt os ſuū. i. deſi
derium ad fontē vite ⁊ dulcedi-
nis inebriātur Cor. 11. Alius au
tē ebrius eſt. Et ſic inebriantur:
(qꝛ apud te eſt fons vite.) Si re
feratur ad chriſtū: ſic eſt ſenſus.
(Apud te ⁊c.) ideſt tu es fons vi
te. Si autē referatur ad patrē:
ſic eſt ſenſus. (Apud te eſt fons
vite.) ideſt verbum tuū viuificās
omnia (eſt apud te). Io. 1. Uer-
bum erat apud deū. Hier. 2. Me
dereliquerunt fontē aque viue
⁊c. Qui vere eſt fons vite. i. ſpi-
ritualiū bonorū: ex quibus om-
nia viuificātur. ¶ Scd̄m eſt co-
gnitio intelligibilis quā homi-
nes ſiue ratiōales creature par
ticipant. Ideo dicit.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deu[sto] Biblio[teca]

⁋Et in lumine tuo videbimus lumen.

⁋Duo ſunt priuilegia rõnalis creature. Unū quid rõnalis creatura videt in lumine dei: qꝛ alia alalia non vidēt in lumine dei. ideo dicit. (In lumine tuo). Nō intelligitur de lumine creato a deo: qꝛ ſic intelligiꝛ illud qđ dicitur. Gene.1. Fiat lux. (Sed in lumine tuo.) quo. ſ. tu luces qđ eſt ſilitudo ſubſtātie tue. Iſtud lumē non participant animalia bruta: ſed rõnalis creatura. Primo participat illud in cognitiõe naturali.

Lumē triplex nobis.

Nihil em̄ eſt aliud ratio naturalis hois niſi refulgentia diuine claritatis in aīa: propter quā claritatē eſt ad imaginē dei. pſal. Signatuꝫ eſt ſuper nos lumē vultus tui dñe. ſcđm eſt lumē gratie. Ephe.5. Exurge qui dormis ⁊c. tertiuꝫ eſt lumen glorie. Iſa.60. Surge illuminare hieruſalē qꝛ venit lumē tuuꝫ ⁊c. Uel (in lumine tuo.) i. in chriſto qui eſt lumē de lumine: ⁊ ſic eſt lumen qđ eſt verus deus. Eſt ergo lumē chriſtus inquātū ꝓcedit a patre. eſt fons vite inquātuꝫ eſt principium ſpūs viuificātis. Aliud priuilegiū ē qꝛ ſola creatura rõnalis videt hoc lumē. vnde dicit (videbimus lumē.) Hoc lumē vel ē veritas creata. i. chriſtus ſcđm ꝙ hō vel eſt veritas increata qua aliq̄ vera cognoſcimus. Lumen enim ſpūale veritas eſt: qꝛ ſicut per lumen aliq̄d cognoſcitur inquātum lucidū: ita cognoſcitur inquātum eſt verū. Animalia bruta bñ cognoſcunt aliqua vera: puta hoc dulce: ſed nō veritatē huius ꝓpoſitionis: hoc eſt verum qꝛ hoc cōſiſtit in adequatiõe huius intellect⁹ ad rem: qđ non poſſunt facere bruta. ergo bruta nō hñt lumē creatum. Siſr nec lumē increatū qꝛ ſolus hō factus eſt ad videndū deū ⁊ per fidem ⁊ per ſpem ⁊ ſicut nūc videmus per fidē in lumine: ſic videbimus eum in ſpecie quādo erimus in patria.

⁋Pretende miſericordiam tuā ſcientibus te: ⁊ iuſtitiam tuā his qui recto ſunt corde. Non veniat mihi pes ſuperbie: ⁊ manus peccatoris nō moueat me.

⁋Hic cōuertit ſe ad orationē: ⁊ petit miſericordiā dei. Et primo petit petitionē quātū ad alios. ſecūdo quātum ad ſe ibi (Nō veniat mihi.) Duo petit ſꝫ duo genera hominū qui conuerſanꝛ in domo dñi. Quidā enim cognoſcūt deum per fidē. quidā etiaꝫ iuſtificati inherēt ei. Qui ḡ non cognoſcunt deū nō ſunt in eius domo. ſed qui habēt fidem pñt ſubiacere peccato: ⁊ iō petit eis miſericordiā. Ideo dicit. (O dñe ſciētibus te.) per fideꝫ. ſ. ⁊ vocat cognitionē ſciaꝫ ꝓpter certā inheſionē (hĳs pretēde.) ideſt amplia: extēde ad eos miſicordiaꝫ tuā miſerādo peccatis eoꝝ. Iſa.27. Nō eſt populus ſapiēs. Hiere.9. In hoc glorieꝛ: qui gliatur ſcire ⁊ noſcere me. Sꝫ (hĳs qui recto ſunt corde.) ideſt q̄ hñt rectū cor: ⁊ ſunt cōformati tibi per charitatē. (Pretēde eis.) i. āplia iuſtitiā. i. coronā quā meruerūt qꝛ iſti iā merētur coronaꝫ. Thi.4. In reliq̄ repoſita ē mihi corona iuſtitie ⁊c. ⁊ iō petit eis iuſta. Pro ſe duo petit. Primo petit cōſeruari a pctō: ⁊ hoc remouēdo duas cās peccati. Una eſt interior: ⁊ hec eſt ſupbia que eſt initiū ois pcti. Uñ dicit. (Non veniat mihi pes ſupbie) i. affect⁹ ſuperbiēdi remoueaꝛ a me. Eccle.23. Extollētiā oculorū meoꝝ ne dederis mihi. Alia cā eſt exterior: qñ incitaꝛ ab aliquo ad peccandū. ps. Et ab alienis parce ſeruo tuo. Et iō dicit (man⁹ pctōris nō moueat me.) ideſt inductiones ⁊ ꝓmiſſiones ⁊ blādimenta nō inducant me ad peccanduꝫ.

⁋Ibi ceciderūt qui operātur iniquitatem: expulſi ſunt nec potuerunt ſtare.

⁋Hic poniꝛ petitiõis rō ⁊ eſt duplex. Primo qꝛ ex hoc pede eſt caſus: ſicut qñ q̄s cadit ꝑ pedem quē hꝫ malū. ⁊ iō dicit (Ibi.) i. in pede ſupbie. (ceciderunt). Ecce initiū ois peccati ſupbia. Ecc.x. Homo em̄ ex hoc peccat ꝑ eo ꝙ nō ꝯtineꝛ ſub regula legis diuine: ſed ex ſupbia exit arrogātia. 1. Cor.10. Qui ſe exiſtimat ſtare ideſt per ſupbiam videat ne cadat. Et dicit (qui operanꝛ) non q̄ opati ſunt. Quia aliq̄s aliqñ ex infirmitate peccati: vel ignorantia: ⁊ iſte nō permanet: ſed q̄ peccat ex ſupbia hic perſiſtit. quia Prouer.2. Letātur cū male fecerint: ⁊ exultant in reb⁹ peſſimis. Itē alia cauſa eſt alieni impulſus. vñ dicit (expulſi ſunt.) i. impulſi dū inaniter ſe efferūt: ſicut lucifer de celo ⁊ hō per ſupbiaꝫ de paradiſo expulſi ſunt. (nec potuerunt ſtare.) Job.18. Expellet eū de luce in tenebras ⁊c. Sed humilitas facit ſtare. ps. Stantes erant pedes noſtri ⁊c.

⁋Pſalm⁹ ipſi dauid. xxxvi.

NOli emulari in malignātibus: neq̄ꝫ zelaueris faciētes iniq̄tatem. Qm̄ tanq̄ fenum velociter areſceret: ⁊ queādmodum olera herbarum cito decident.

Supra petiuit ps diuinū auxiliū ꝯ peccatores ⁊ oſtēdit malitiā eoruꝫ. hic autē docet contēnendā eſſe eoꝝ felicitatē. ⁋Titulus nō eſt nou⁹. Intētio aūt ps hui⁹ ē oſtēdere ꝙ non reputenꝛ ꝓſpitates ipſoꝝ. pſalmi intētio

Circa qđ ps tria fac̄. Primo em̄ ꝓmittit intētioneꝫ ps. 2° ponit rõnes in gñali ibi (Qm̄ tā q̄ꝫ.) 3° explicat i ſpāli ibi (Noli emu. in eo.) Circa pᵐ duo facit. p° em̄ remouet a bonis maloꝝ emulatiõeꝫ. ſcđo zelū. (neq̄ꝫ zela.) Dicit ḡ. (Noli emu.) Hic ponit vnū ex pte pctōꝝ ꝑ modū deſignatiõis. Et ex hoc põit malignātes ⁊ facientes iniq̄tatem. Aliud ſcđo ponit ex parte bonoꝝ ꝑ modū ꝓhibitiõis. ⁊ ponit duo: ſcꝫ. (Noli emulari.) Et (neq̄ꝫ zelaueris.) Pctōres aūt deſignat. Primo inquātuꝫ ad prauā ipſoꝝ intentionē qua malignātes. Malignitas em̄ pertinet ad cor. vnde dr malign⁹ q̄ſi malus ignis. Qñ. ſ. aliq̄s facit ex praua intentiõe aliq̄d illud eſt malignū ꝯſiliū. ſcđo q̄tū ad prauitatis executionē. vñ dicit (faciētes iniq̄tatē.) ſed iuſto cuilibet dicit (Noli emu. in ma. neq̄ꝫ ze.)

Malign⁹ q̄d ſit.

Secūdum phm in.2. ethi. q̄tuor ad idē gen⁹ ſpectāt. ſ. miſicordia inuidia zelus ⁊ nemeſis. ⁊ hec oīa importāt triſtitiā de euētibus alioꝝ.

ſed miſericordia ⁊ inuidia de his
que euenīūt bonis. alia vero duo
Inui- de his que euenīūt malis. Inui
dia. dia enī eſt triſtitia de pſperitate
Miſi- bonoꝝ. ſed miſericordia eſt triſti-
cordia tia de miſeria bonoꝝ. zelus ꝓpe
eſt qn̄ quis triſtat̄ de bono alte
zelus. rius: nō ex eo ꝙ ipſe bonū hȝ: ſȝ
Neme ex eo ꝙ ipſe nō hȝ. Nemeſis eſt
ſis. triſtitia de bonis que indignis
eueniunt. Sed q꞉ loq̄tur hic de
malis nō facit mentionē de duo
Aphis bus ṗmis. ¶ Aduertēdū eſt aūt
diſſi- hic ꝙ aliquis idignet̄ ſiue emu
dētth̄o let̄ de pſperitate maloꝝ nō vitu
logi. perat̄ ſm phos qui tractauerūt
de pſperitate ciuili: in qua poſ-
ſunt aliq̄ videri magna ſȝ ſe ꝯſi
derata nō reſpiciētibus ad eter
na. Si vo ad ſpūalia cōparētur
cum nullū tꝑale q̄tumcūqȝ ma-
gnū poſſit ſpūalibꝰ cōparari: i ta
libus emulatio locū non hȝ: et
iō nō ſunt emulādi mali de hu-
iuſmodi bonis ſibi ꝓueniētibꝰ.
Un̄ theologi attēdentes diuinā
ꝓuidentiā in his bonis q̄ indi-
ſtincte bonis ⁊ dignis ⁊ idignis
ꝓueniūt non triſtantur qn̄ indi-
Malis gnis aduenīūt. Conſiderāt enī
nō inui- ꝙ iuſta dei ordinatōe diſponun
dendū tur: vel ad eoꝝ correctionē: vel
ad eoꝝ dānationem. et ꝙ hmōi
bona ſunt q̄ſi nihil in cōpatione
ad futura q̄ ſeruātur bonis. Et
ideo hmōi triſtitia ꝓhibet̄. vnde
dicit (Noli emulari.) i. idignari.
(in malignātibꝰ.) ꝓ eo ꝙ florēt.
Prouer. 3. Ne emu. ho. iniuſtum
⁊c. Itē (neqȝ zelaueris facientes
iniq̄tatē.) q. d. Ne triſteris ſi nō
habes q̄ habēt illi: q꞉ reſeruant̄
tibi meliora. Eccl'. 9. Non zeles
glo. ⁊ o. pctōris. Nō enī ſcis ⁊c.
(Qm̄ tanq̄ fenū.) Hic ponit rō-
nes in gnali. Et ṗmo quare non

eſt emulandū. ſcd̄o quare nō ze-
landū. (Spera in dn̄o.) Dicit er
go (Qm̄ tanq̄ fenū.) q. d. Nō eſt
emulandū in malignātibus. q꞉
id parū eſt ⁊ tranſitoriū. Et iō di
cit (tanq̄ fenū velociter areſcēt:
⁊ quēad. ole. her. cito decident.)
Ponit enī exm̄ de rebꝰ que florēt
⁊ fructificant ⁊ cito decidūt. Sic
eſt de hoie qui floret viret ⁊ cito
decidit. ps. Mane ſic̄ herba trā
ſeat ⁊c. Et hee due ſi̇litudines
ꝓ eodē ponūtur ad maiorem. ſ.
manifeſtationem. Uel alr. Duo
ſunt in hoie que magna eſſe vi-
dētur. Primū eſt decor: qn̄ viden
tur hoies viuere i gaudijs. Sa
piē. 2. Nullū ſit pratum ⁊c. Et iō
dicit (tanq̄ fenū.) Uel alr. Quia
decor gaudij cito d̄ficit. Iob. 20
Gaudiū hypocrite ad inſtar pū
cti. ps. Fiāt ſicut fenū tectorum
qd̄ priuſq̄ euellat̄ exaruit. Iſa.
40. Ois caro fenū ⁊c. Scd̄m eſt
celſitudo ſecularis tꝑalis deſi-
gnata per herbas olerū que cre
ſcunt: ⁊ tamē totū tranſit. Et iō
dicit (tanq̄ olera.) Uel per fenū
intelligūtur maiores. ꝑ herbaȝ
vero minores. Nō ergo indignā
dum eſt de bonis eoꝝ. Item nō
eſt zelandū facientes iniquita-
tem: q꞉ tibi promittūtur maiora
Et hoc oſtendit cum dicit.

¶ Spera in dn̄o ⁊ fac boni-
tatē: ⁊ inhabita terram ⁊ pa
ſceris in diuitijs eius.

¶ Et q꞉ ꝓſperitas temporalis
in tribus cōſiſtit. ſ. in diuitijs: vo
luptatibus: ⁊ honoribꝰ Io. 2. Oē
qd̄ eſt in mundo ⁊c. iō ſcd̄m qd̄
etiā ꝓſperitas ſpūalis in tribus
cōſiſtit tria facit. prio enim po-
nuntur diuitie. ſcd̄o voluptates
ibi (Delectare.) tertio gloria ibi

(Educet.) quas ꝓmittit deꝰ ſpe-
rantibus in ſe. Circa primū tria
facit. ṗmo oſtēdit modū acq̄ren
di ſpūales diuitias ſcd̄o vbi ſunt
querende ibi. (Et inhabita ter-
rā.) tertio ꝓmittit illas abūdan-
ter ibi (Et paſceris.) Circa ṗmū
duo facit: ſm ꝙ in acq̄ſitōe duo
exigūtur. Primo enī ꝓponitur fi
nis. ſecūdo ponitur conatꝰ ad fi-
nē ibi. (Et fac bonitatem.) Dicit
ergo. (Spera in dn̄o.) ideſt ſpe-
ra te habiturū bona dn̄i. i. ipſuȝ
dn̄m. ps. Dn̄s pars hereditatis
mee ⁊c. 1. pe. 1. Regenerauit nos
in ſpem viuā: per reſurrectionē
ieſu xpi: ex mortuis in heredita
tem corruptibilē ⁊c. Et hic eſt fi
nis intētus. Uel (Spera in dn̄o)
ideſt de deo. ſ. de auxilio dn̄i. Ec
cle. 2. Qui timetis deuȝ ⁊c. ſcd̄o
dicit ꝙ conet̄ ad acq̄rendū fineȝ
bona operādo. Et iō ſubiūgit (⁊
fac bonitatē) ideſt oia opa virtu
tuȝ. ps. Declina a malo ⁊ fac bo
nū. Deinde cum dicit (⁊ ihabita
terrā.) oſtēdit vbi querēde ſunt
iſte diuitie. Hoc nō poteſt intel-
ligi de māli terra q꞉ ēt iniuſti in
habitāt eam. ſed exponit̄ de q̄-
druplici terra. Et ṗmo de terra
Terra viuentiū que eſt glorie. ps. Cre-
q̄dru- do videre bona dn̄i in terra viuē
plex. tiū. Quā inhabites per deſide-
rium. Phil. 3. Noſtra cōuerſatio
in celis eſt. Item de aia mia. Lu
ce. 8. Quod autē cecidit in terrā
bonā ⁊c. Et hāc inhabites ſem-
per ad conſcientiā reuertendo.
Sap. 9. Intrās in domū cōquie-
ſcā cum illa. Tertia terra eſt ec
cleſia militans. ps. Uiſitaſti ter-
rā ⁊ inebriaſti eam ⁊c. ⁊ hāc iha
bites per cōfeſſionē fidei: nō re-
cedēdo ab eccleſia. Quarta t̄ra
eſt ꝓprie carnis. Gen̄. 3. Spinas

et tribulos germinabit tibi. Et
hāc inhabites extirpādo vitia ⁊
inſerēdo virtutes. Cōſequenter
oſtēdit ꝙ abūdāter hee diuitie
tribuētur cū dicit (⁊ paſceris i di
uitijs eius.) vel celeſtis prie vel
eccleſie vel iocūditatis vel abſti
nētie carnis. Hier. hȝ. (Peregri-
nare i terra ⁊ paſcere fide.) ideſt
ſis ſicut ꝑegrinꝰ non repn̄tando
terrena. (et paſcere fide.) per fi-
deȝ poſſidēdo inuiſibilia. ¶ Se
cundū eſt voluptas ſpiritualis
que promittitur cum dicit.

¶ Delectare in dn̄o: ⁊ dabit
tibi petitōes cordis tui. Re
uela domino viam tuā ⁊ ſpe
ra in eo: ⁊ ipſe faciet.

¶ Et circa hoc duo facit ſcȝ ꝙ
hic delectatiōis letitia conſiſtit
in duobꝰ. ſ. in cōſequēdo deſide
riū: ⁊ implēdo ſuū ꝓpoſitum. 2a
eſt ibi (Reuela.) Dicit ḡ de ṗmo
(Delectare ⁊c.) Prouer. 13. De-
ſideriū ſi cōpleatur delectat ani
mā. Si deo inheres implet̄ deſi
derium tuū. Sed q꞉ ad hoc req̄
rit̄ vt ſit iuſtū deſideriū. Nō enī
eſt deꝰ actor iniuſtitie. Iō primo
ponit radicē iuſti deſiderij. ſ. qd̄
hō delectet̄ in deo per amoreȝ.
vnde ait (Delectare i dn̄o) ideſt
totꝰ amor tuus ſit in deo: Phil.
4. Gaudete in dn̄o ſp. In greco
habet̄. (Delitiare.) q. d. Non ſis
ꝯtētus de neceſſarijs ad ſalutē.
ſed q̄re ſupabūdātias exq̄ſitas
ſicut delitioſi hoies nō ſunt ꝯtē
ti cōibꝰ cibis. Iob. 22. Tu ſuper
oipotentē delitijs afflues. (Et)
tūc (dabit tibi petitōes cor. tui).
Nō dicit carnis. petitōes enī cor
dis ſm Origenē ſunt: q̄ cor deſi
derat. vbi gl̄a ſm eū. Si oculus
poſſȝ petere d̄ſideraret pl̄chros

Universidad de ... Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

colores.auditus aũt dulces ſo-
nos.ſic cordis obiectũ cũ ſit veri
tas ⁊ iuſtitia:hec deſiderant ab
eo.(Et)hec inquit.(dabit tibi.)
Matth.5.Petite ⁊ dabit vobis.
Uel(cordis.)ait.i. qñ erunt cor-
dis dexexaudiet anteq̃ clamet.
Iſa.65.Anteq̃ clament ego ex-
audiam.De ſcdo dicit. (Reuela
⁊c.)Cũ eñi implet ꝓpoſitum ali
cuius tũc gaudet. Ad qḋ iplen-
dũ duo ſunt ꝑnecessaria.Primo
ꝙ recurrat ad deũ.ſcdo ꝙ fidu-
ciã hẽat de eo:⁊ ſic tertio iplet.
Dicit ḡ.(Reuela dño viã tuaz.)
i.ꝓpoſitũ tuũ:q̃tum ad primũ.
Sed nõne ſcit deꝰ q̇ ſcit cogita-
tiões hoĩuz:ꝑs loquit ꝑ ſilitu-
dinẽ.(Reuela dño ⁊c.)i.recurre
ad ipm ꝑ ipletiõe tui ꝓpoſiti.Et
oronis hoc in oratione.ꝑs.Uias meas
necessi annũciaui tibi ⁊c.Qꝺlibet enim
tas in negociũ dz incipe ab oratõe. ſi-
oibus. cut ẽt Pilato dicit.⁊ Scipio fa-
ciebat.Sz petitioni tue addas
ſpem.Et iõ dicit.(Spera in eo.)
q̃tũ ad ꝑm. Et ſic tertio iplebit
petitio tua. Et hoc ẽ qḋ ſubdit.
⁊ ipſe faciet.)i.iplebit vias tuas
Uel alr.(Reuela dño viaz tuã.)
i.pctã tua.Iob.13. Uias meas i
ꝯſpectu eiꝰ arguã:⁊ ipſe erit ſal
uator meꝰ.Et iõ bñ dicit(ſpera i
eo.)ſ.veniã pctõꝝ.(⁊ ipe faciet)
i.remittet tibi pctã tua.¶Ter-
tiũ qḋ ꝓmittit eſt glĩa cũ dicit.

¶Et educet q̃ſi lumen iuſti
tiã tuã:⁊ iudiciũ tuum tanq̃
meridiem:ſubditus eſto do-
mino ⁊ ora eum.

¶Ubi pᵒ ꝓmittit gliaz.ſcdo oñ
dit qño ꝑueniat ad illã ibi(ſbdi
tus eſto dño.)Circa pᵐ duo fac
Prio eñ ꝓmittit gliaz quã ꝯſeq
tur.2ᵒ oſtẽdit modũ ꝯſecutiõis
ibi(⁊ iudiciũ.)Dicit ḡ (⁊ educet
⁊c.)Sci ſuã iuſtitiaz occultant.
Mat.5.Attẽdite ne iuſtitiã ve-
ſtrã faciatis corã hoibꝰ vt videa
mini ab eis.Sed nihil occultuz
eſt qḋ nõ reuelet.Lu.12.Uñ de-
reuelat vel hic vel i futuro. ⁊ iõ
dicit.(Educet.)i. ex ducet. Iob.
28.Profunda fluuioꝝ ſcrutatus
eſt:⁊ abſcõdita ꝑduxit in lucez.
Scḋm origenẽ ſile eſt ſicut ſi ali
q̇s hñs fidelez ſeruũ quẽ manu
mittere intẽdit gloriat i eo.Iſa.
49.Seruꝰ meus es tu iſrl qꝛ in
te gliabor.Et hoc erit i iudicio.
vñ ſeq̇tur(⁊ iudiciũ tuũ tanquã
meridiẽ)i.iudiciũ quo iudicabe
ris nõ habebit tenebras. Duo
autẽ req̇runt volẽti ꝑuenire ad
gloriã que ꝓmittit.Prio eſt hu-
militas.Iob.22.Qui hũiliatus
fuerit:erit in glia.vñ dicit(ſbdi-
tus eſto dño.)2.Mach.9.Iuſtũ
eſt ſubditũ eẽ dño ⁊.mortalẽ ⁊c.
ꝫm eſt orõ ꝑ quã ꝑuenit ad deũ
q̇ eſt glia nr̃e btitudis.⁊ iõ ſub-
dit(⁊ ora eũ.)Iac.vl.Multũ va-
let depcatio iuſti aſſidua.

¶Noli emulari in eo q̇ pro-
ſperat in via ſua:in hoie fa-
ciente iniuſtitias.

¶Supra poſuit duas ratiões
quare nõ eſt emulandũ neq̃ ze-
landũ ſuper peccatores.Et erat
vna ex ꝑte peccatorũ quorũ feli
citas breuis eſt. Alia ṽo ex ꝑte
bonorũ:qꝛ meliora ſunt eis pro
miſſa.hic autẽ explicat in ſpãli.
Et ꝑmo q̇d ſit circa primũ. ſcdo
q̇d circa excellẽtiam iuſtoꝝ tñ
vtriũq̃ mixtũ ibi.(Meliꝰ eſt mo-
dicum.)Circa primũ duo facit.
Primo reiterat ſniam ⁊ exponit
cuius rationẽ aſſignare inten-
dit.ſecũdo aſſignat rationez ibi

(Deſine ab ira.) Dicit.ḡ.(Noli
emulari in eo.)Hic repetit ſentẽ
tiaz quã ſupra poſuit: ⁊ exponit
qḋ dixerat.(Noli emulari in ma
lignãtibus.) Poſſet aũt q̇s que
rere quid in eis ꝓhibet emulan
duz.Dico ꝙ temporalis ꝓſperi
tas ẽ illa:⁊ iõ dicit.(Noli emu-
lari.)i.indignari.(in eo q̇ ꝓſpera
tur in via ſua ⁊c.)qḋ põt intelli-
gi cõiunctim ſic.(Noli emulari
⁊c.)q.d.Qui facit iniuſtitiã pro
ſperat:de quo etiã iuſti emulan
tur.ꝑs.zelaui ſuper iniquos ⁊c.
Item põt legi diuiſim : ſic ſunt
due rõnes quare indignet ꝯ eos
Una qꝛ oia eis ad.votum ſucce-
dunt.⁊ iõ dicit (in eo qui ꝓſpe-
ratur.) i. ſi vides eos ꝓſperari.
Prouer.1.Proſperitas ſtultoꝝ
perdet eos.Item ſi vides ꝙ iua
leſcant ſup iuſtos noli indigna-
ri.Sic dicebat Baruch.4.Ani-
mequior eſto ppl̃s dei memora-
bilis iſrael.Nocẽtes peribunt q̇
te vexauerunt:⁊ q̇ gratulati ſunt
in tua ruina punient.Et ideo di
cit (⁊ in homine faciente iniuſti
tias.)¶Deinde cum dicit.

¶Deſine ab ira ⁊ dereliq̃ue
furorẽ:noli emulari vt mali-
gneris. Qm̃ qui malignant
exterminabuntur:ſuſtinẽtes
autem dominũ ipſi heredita
bunt terram.

¶Aſſignat rõnez ꝑdicte ammo
nitionis:⁊ hanc duplicẽ. Unam
ex ꝑte eius cui fit monitio. aliaz
ex parte peccatoꝝ ibi.(Adhuc
puſillũ.) Circa primũ duo facit.
Primo eñ oſtẽdit periculũ pñs
ſi nõ acquieſcat monitioni. ſcdo
periculuz futuꝝ ibi (noli emula
ri vt nõ maligneris.)Ubi primo
ponit periculũ culpe.ſcdo pene
ibi.(Qm̃ qui malignant.) Circa
periculũ pene duo facit. Primo
eñ ponit delinquentiũ penam.
ſcdo premiũ ſuſtinẽtiũ ibi.(Su-
ſtinentes aũt dñm.) Dicit ergo.
(Deſine ab ira.) Ecce pñs peri-
culũ:qꝛ indignatio eſt ira:⁊ ipſa
ira eſt mala.Ephe.4.Ois ama-
ritudo ⁊ ira ⁊ indignatio ⁊ cla-
mor ⁊ blaſphemia tollatur a vo
bis cuz omni malitia.Et iõ dicit
(Deſine ab ira.) Iac.1.Ira viri
iuſtitiã dei non operatur.(⁊ de-
relinque furorem.) Ira et furor Ira et
idem ſunt:ſed differunt ꝫm ma- furor
gis ⁊ minus:qꝛ furor nihil aliud idem.
eſt q̃ ira accenſa. Prouer. 27.
Impetum ꝯcitati ſpiritus ferre
quis poterit. Ergo (Deſine ab
ira.)in corde.(⁊ derelinque furo
rem.) in opere.(noli emulari vt
maligneris.)Ecce futurum peri
culum culpe. Quãdo eñ aliq̇s
indignatur ꝓpter ꝓſperitatem
alioꝝ declinat aliqñ a iuſtitia.
Et iõ dicit (noli emulari vt ma-
ligneris.) i.ne forte inducat te
in iniuſtitiã. Mala.3. Unus eſt
qui ſeruit deo:⁊ quod emolumẽ
tum qꝛ cuſtodimus ꝑcepta eius
(Quoniã qui malignant.)Ecce
periculum pene futuꝝ. ¶Nota
ꝙ non omnes, peccatores mali-
gnantur. Quãdo eñ peccat q̇s
vel ex infirmitate vel ex ignorã-
tia non malignat:ſed qñ ex ele-
ctione peccat tunc malignatur.
Primi de facili corriguntur: ſed
tertij difficile.Eccleſ.1.Peruerſi
difficile corriguntur. Et iõ dicit
(exterminabuntur.) ideſt extra
fines ponentur.ſ.iuſtitie.Et bo-
ni.Iob.18.Expellent eum de lu
ce in tenebras:⁊ de orbe trãſfe-
ret eum:ſic exterminabũtur qui
malignantur.(Sed ſuſtinentes

Universidad de
Biblioteca

dñm.)i.qui nõ ſic indignanꝫ vt
malignenꝫ:ſed expectãt in futu
rũ(ipſi hereditabũt terra.)ſ.vi=
uentiũ.Poſſidebũt em̃ eã here=
Rõna= ditario iure ſicut heredes Ro.8.
biliter Si aũt filij ⁊ heredes. Illa aũt
patria celeſtis patria dr terra pp ſtabi
padiſi litatẽ.Eccl'es.1.Terra in eternũ
dicitur ſtat.Et vt dicit Auguſtin⁹.Sicu
terra. terra nr̃a ſe hꝫ ad celũ: ita ſupe
rio: vita btõꝝ ſe hꝫ ad celũ ſu=
peri⁹.ſ.ad deũ a quo illuminaꝫ
⁊ fecundaꝫ.Apoca.21.Claritas
dei illuminabit eam.¶Deinde
cum dicit.

¶Et adhuc puſillũ⁊ nõ erit
peccato:⁊ queres locũ eius
⁊ non inuenies.

¶Aſſignat rõnẽ ex pte maloꝝ.
Et circa hoc duo facit. Dixerat
em̃(Noli emulari in eo qui pro
ſperaꝫ in via ſua.)i.in hoĩe faciẽ
te iniuſtitias.Pri̇o ergo rõnem
aſſignat ꝙ nõ eſt emulandũ eo=
rũ pſperitati.ſcđo ꝙ nõ eoꝝ in=
iuſtitie ibi(Obſeruabit pecca=
to:.)Circa primũ duo facit.Pro
ponit em̃ pri̇o periculũ iminens
malis ſcđo fructũ iuſtorum ibi.
(Manſueti.)qꝛ oppoſitũ p op=
poſita melius innoteſcit.Circa
primũ duo facit.Primo em̃ de=
nũciat deſtructionẽ eoꝝ q̃ñtũ ad
ſeipſos.ſcđo quantũ ad locũ ipo
rũ ibi(⁊ queres.)Dicit ergo q̃ñ=
tũ ad ſeipſos(Adhuc puſillũ et
nõ erit pecto:.)

Si non erit
Ergo nõ pa
Qõ. tietur penas eternas.

Rñdeo Nõ erit in gl'ia in qua nũc eſt:ſꝫ in
inferno.Iob.7.Qui deſcẽdit ad
Solõ. inferos nõ aſcẽdet nec reuerteꝫ
vltra in domũ ſuã neqꝫ eum co
gnoſcet ampli⁹ locus ei⁹ quoniã
eſt puſillũ.Cõtigit quidẽ ꝙ pec
catores deficiunꝫ in breui.Eccli
10.Oĩs potẽtat⁹ vita breuis.Sꝫ
ſi ẽt toto tpe vite ſue ſint in pſpi
tate adhuc illõ tp̃s ꝯpatũ eter=
nitati nihil eſt ⁊ puſillũ.Aggei.
7.Adhuc vnũ modicũ ẽ:et ego
mouebo celũ⁊ terrã.Quãtũ ad
locũ ſc̃o dicit(Et q̃res locũ ei⁹ ⁊
nõ inuenies.)Tripl'r exponiꝫ hic
loc⁹.Pri̇o nãqꝫ loc⁹.i.opportuni
tas.Dr̃ em̃ de aliquo qñ hꝫ poſ
ſe alicubi hr̃e opportunitatem.
Pctõ: autẽ hꝫ locũ in iſto mũ=
do qꝛ eſt opportun⁹ ad min⁹ ad
exercitiũ iuſtoꝝ.Sꝫ quãdo hoc
exercitium ceſſabit tũc nõ habe=
bit locũ.⁊ iõ tolletur a iuſtis. ſe
cũdo qualiqñ nõ deſinit aliquis
peccare ⁊ tñ remanet loc⁹ eius.
Sed finaliter etiã locus ei⁹ nõ
remanebit nec inueniet.Ubi mo
do rex aſſyrioꝝ:vbi Nero(Et fi
naliter oĩa regna mũdi euacua
bunꝫ.pri̇e Co:.15.Deinde finis
cũ tradiderit regnũ deo ⁊ patri:
cum euacuauerit omnem princi=
patũ ⁊ ptãtẽ ⁊ vtutẽ.3° ſm Ori.
Loc⁹ pctõris eſt illud in quo q̇e
ſcit:vbi ſunt tpalia ⁊ terrena.g̃
loc⁹ ei⁹ eſt iſte mũdus.Sed hic
trãſibit.Luce.21.Celum ⁊ terra
trãſibũt ⁊c.Et ideo ſi in eis poni
mus locum noſtrũ nõ tranſibit
¶Deinde cum dicit.

¶Manſueti aũt hereditabũt terrã:⁊ delectabũtur in multitu dine pacis.

¶Ponit fructũ iuſtoꝝ.Hic aũt ẽ
duplex.Vñ p̃° ponit fructũ diui
tiarũ.2° voluptatũ ibi ⁊ delecta
bunꝫ.Hoc em̃ hoĩes in iſto mũ
do deſiderãt ⁊ vtrũqꝫ pmittiꝫ iu
ſtis.Dicit g̃(Manſueti ⁊c.)per

mãſuetos ſignat iuſtos.Illi em̃
iuſti ſunt q̇ poſſident co: ſuũ in
puritate.Et qꝛ nihil ita trahit
hominẽ extra ſe ſicut ira ⁊ man
ſuetudo tẽperat eã:iõ vocat iu=
ſtos mãſuetos.Hieronim⁹ dicit
(Mites.)Matth.5.Bti mites
qm̃ ipi poſſidebũt terrã.i.dabiꝫ
eis in poſſeſſionẽ terra viuẽtiũ.
Auguſtin⁹ ꝯ valẽtinũ dicit.Qđ
xp̃s nihil accepit de veteri teſta
mẽto quãtũ ad pmiſſiões.qđ pꝫ
Matt.5.In veteri aũt teſtamẽto
promittebanꝫ tpalia ⁊ terrena.
Ad l'ram.Mãſueti aũt I habitãt
terrã iſtã.qꝛ illi īfeſtanꝫ q̇ alios
infeſtãt.ſꝫ mãſueti nullos infe=
ſtãt.nõ debẽt ergo ab alijs meri
to infeſtari.Sꝫ tñ ſpecial'r here
ditabũt illã terrã viuẽtiũ ſicut
iã dictũ eſt.ſcđo ponunꝫ eoꝝ de
litie cum dicit(⁊ delectabunꝫ in
multitudĩe pacis.)Hec em̃ pax
eſt valde delectabilis.Dicit aũt
(in multitudine.)qꝛ ibi eſt mul=
Mlti= tiplex pax.hic ẽo ſunt mlt̃e guer
plex re.Una eſt em̃ ad hoĩes:ſed hec
bellũ i nõ erit ibi.qꝛ oẽs erũt in vnũ pa
pñti vi cifici.Iſa.32.Sedebit ppl's me⁹
ta. in pulchritudĩe pacis ⁊c.Itẽ hic
eſt guerra ꝯ carnẽ:q̇ꝯcupiſcit ad
uerſus.ſpũm.Gal'.5.Caro ꝯcu=
piſcit aduerſus ſpũm ⁊ ſpũs ad
uerſus carnẽ.hec em̃ ſibi inuicẽ
aduerſanꝫ ⁊c.Sꝫ tũc habebunt
pacem ad inuicẽ.Iob.5.Scies ꝙ
pacẽ habeat tabernaculũ tuum.
Itẽ voluntas ꝯ ſe eſt diuerſa p di
uerſa deſideria.tũc ãt nõ erit di
uiſa ſꝫ vnita in dño.Ps.In pace
fact⁹ ẽ loc⁹ ei⁹.Itẽ hic ẽ guerra
ad deũ pp pctã.Iſa.59.Pctã ve
ſtra ſiue iniq̇tates vr̃e diuiſerũt
inter vos ⁊ deũ vr̃m.Sꝫ illi oẽs
habebũt pacẽ cũ illo Iob.22.Ac
q̇eſce ei ⁊ habeto pacẽ cũ eo ⁊c.

¶Obſeruabit peccato: iu=
ſtum: ⁊ ſtridebit ſuper eum
dentibus ſuis.

¶Supra poſuit vnã rõnem q̃re
nõ debẽt viri dei indignari ſup
pctõrẽ.qꝛ.ſ.ei⁹ pſpitas nõ ẽ ſta
bilis.hic ponit aliam:qꝛ.ſ.pctõ
res nõ pñt nocere iuſtis.Et cir=
ca hoc duo facit.Pri̇o em̃ ppo=
nit eoꝝ malignitatẽ quã in co:
de cogitãt ꝯ iuſtos.2° eoꝝ co=
natũ exteriorẽ ibi.(Gladiũ eua
ginauerũt.)Circa p̃m duo facit
ſm ꝙ interio: eoꝝ malitia ẽ du
plex.Pri̇o em̃ oñdit ꝙ mali inſi
dianꝫ bonis.2° ꝙ turbanꝫ ꝯtra
eos ibi(⁊ ſtridebit.)Dicit ergo
(Obſ'uabit pctõ: iuſtũ.)ſi aliq̇d
forte poſſit hr̃e ꝯ eum.Luce.24.
Ipſa ãt obſ'uabãt eũ Sic pctõ=
res obſ'uãt bonos iſidiãdo eis
⁊ ſctã eoꝝ ſtudia puertẽdo.Ec=
clie em̃ bona in mala ꝯuertẽtes
inſidianꝫ ⁊c.¶Sꝫ ꝯ hoc dr.Pro
uer.24.Ne iſidieris ⁊ q̃ras ipie
tatẽ in domo iuſti ⁊c.2° turbanꝫ
ꝯ iuſtum.Dicũt em̃ Sap.2.Qm̃
diſſimilis eſt alijs vita illius ⁊c.
Unde(ſtridebit ſup eũ dẽtibus
ſuis.)i.cõmouebunt ad iram.Lo
quitur ad modũ aproꝝ ps.Pec
cato: videbit ⁊ iraſcetur.Act.7.
Stridentibus in eum.¶Dein=
de cum dicit.

¶Domin⁹ aũt irridebit eum quoniam proſpicit ꝙ veniet dies eius.

¶Oſtendit ꝙ hec eoꝝ malitia
nõ habet effectũ intentum:quia
irridentur a deo. Et circa hoc
duo facit.Primo em̃ ponit irri=
ſionẽ.ſcđo ei⁹ rationẽ ibi(quo=
niã proſpicit.)Dicit ergo(Do=
min⁹ irridebit eũ.)i.facit eũ: vel

Universidad de De… Bibliot…

conſiderat irriſibilẽ. Et ratio eſt
q: dñs vidit eũ attentare magna
⁊ tñ ſcit ꝙ ſtatiʒ dʒ mori. ⁊ iõ ſub
di(Qm̃ pſpicit ꝙ veniet dies
eius.) ſ. in promptu. ⁊ hoc eſt ei
debitus d ies. ſ. condẽnationis.
Job. 21. In diem perditiõis ſer
natur malus: ⁊ ad diem furoꝛis
ducet. De hac die dicit hic. Nõ
ergo turbari debetis ꝯ eos di
cit p̃s: q: nõ pñt p̃ualere ꝯ vos
¶ Cõſequenter cũ dicit.

¶ Gladium euaginauerunt
peccatoꝛes: intenderũt arcũ
ſuũ. Ut decipiant pauperẽ
⁊ inopeʒ: vt trucidẽt rectos
coꝛde. Gladius coꝛuʒ intret
in coꝛda ipſoꝛum: ⁊ arcus eo
rum confringatur.

¶ Addit de conatu maloꝝ exte
rioꝛi. Et circa hoc tria facit. Pri
mo em̃ oñdit eoꝝ conatũ. 2° fi-
nẽ intentũ ibi. (vt decipiãt.) 3° co
natꝰ huiꝰ euẽtũ ibi (Gladiꝰ eo-
rũ.) Circa p̃m̃ duo facit ſm ꝙ ẽ
duplex conatꝰ eoꝝ ꝯtra bonos.
Primo em̃ oñdit conatũ eoꝛũ ꝑ
aptã pſecutionẽ. 2° ꝑ fraudulẽ
tã calũniã ibi (Intẽderũt arcũ.)
¶ Dicit ḡ quãtũ ad primũ (Gla
diuʒ euaginauerunt pctõres.)
Per gladiuʒ intelligit oĩs apta
facti pſecutio. Luce. 22. Si per-
cutimus in gladio. Perſecutio
etiã verbi dicit gladiꝰ. p̃s. Lin-
gua eoꝛũ gladius acutꝰ. Et hic
gladiꝰ eſt gladiꝰ diaboli qui per
linguã hominis multos interfi
cit. Hic aũt gladiꝰ eſt in vagina
ꝙdiu eſt in coꝛde: ſed qñ pfert
eſt ſicut iã euaginatꝰ. Cauendũ
eſt ergo primũ vt non habeamꝰ
eũ. ſcdõ ⁊ ſi haberet nõ euagine
mus eũ. Quia ſi tenet in vagina
primo ꝯtrahit rubigineʒ: tandẽ
tñ cõſumit ⁊ tepeſcit odiũ ⁊ vo
lũtas iniuriandi. ¶ Quantũ ad
2^m^ dicit (intenderũt arcũ ſuuʒ.)
Arcus a longinquo pcutit ⁊ nõ
videt trahẽs cũ eo: ſic ut videt
pcutiẽs cũ gladio: ⁊ ideo arcꝰ ſi
gnat perſecutionem doloſam.
¶ Cõſequẽter oſtẽdit quid intẽ
dũt cũ dicit (vt decipiãt.) Circa
quod duo facit ſm ꝙ duo in-
tendunt primo enim intendunt
decipere. 2° occidere ibi (vt tru-
cident.) Dicit ergo (vt decipiant
⁊c.) Decipere eſt per actũ dolo-
ſum. Job. 12. Ipſe nouit ⁊ deci-
pientẽ ⁊ eũ qui decipitur. Sed
(pauperẽ ⁊ inopẽ.) Pauper eſt q̇
parũ habet Inops eſt qui eget
ope. Uel ſm glo. Pauper eſt qui
ſibi nõ ſufficit. inops vero q̇ nõ
ſuſtentatur alteriꝰ ope. Et hoc
dicit q: tales nõ habent ſubue-
nientẽ. Occaſio deſignat ꝑ gla-
dium vel coꝛpoꝛalr vel ſpũaliter
Heb. 11. In occiſione gladĳ moꝛ
tui ſunt. Euentus aũt conatus
eoꝛum eſt (q: reuertet in caput
ſuũ.) Et primo oſtẽdit quantus
ad gladiũ dicens (Gladiꝰ eoꝛum
⁊c.) Tu eximis gladiũ ꝯ alium
⁊ foꝛte nõ percutis eũ: q: foꝛte ei
nocere nõ potes. Tamẽ ex ipſo
ſpũaliter tu es percuſſus. Pro-
uer. 1. Ipſi quoqꝫ ꝯtra ſanguinẽ
ſuũ inſidiant ei ⁊c. 2° quãtũ ad
arcũ. vñ dicit (⁊ arcus eoꝛũ con-
fringatur.) p̃s. Ibi cõfregit potẽ
tias arcũ ſcutũ gladiũ ⁊ belluʒ.
hoc aũt erit qñ deſtruet doloſi-
tas eoꝝ ne iplere poſſint qđ ce-
perunt. Job. 5. Qui diſſipat co-
gitationes malignoꝛum ne poſ
ſint ⁊c.
¶ Melius eſt modicum iu-

ſto: ſuper diuitias peccato-
rum multas.

¶ Supra p̃s aſſignauit rõnẽ q̃
re nõ debemꝰ emulari malos et
pſperitatẽ eoꝝ ex delectiõe eo
rum ſumptã. Hic auteʒ aſſignat
ſumptã ex pte iuſtoꝝ. Et primo
oñdit dignitatẽ iuſtoꝛũ. 2° ſubiũ
git monitionẽ ad ſectandã iuſti
tiam ibi (Expecta.) Circa primũ
duo facit. Primo ꝓponit inten-
tũ. ſcdõ manifeſtat ꝓpoſitũ ibi.
(Qm̃ brachia.) Dicit ergo (Me
liꝰ eſt modicũ ⁊c.) Intẽtio eiꝰ eſt
ꝓbare ꝙ bona iuſtoꝝ p̃eminẽt
bonis pctõꝝ. Et ſic minꝰ hñtes
nõ emulant plꝰ hñtes. vñ dicit.
(Meliꝰ ⁊c.) q. d. Cõtingit iuſtuʒ
parum habere ⁊ pctõrem ſatis.
Qõ. Sed quid melius? Rñdet
ꝙ parũ iuſti. Prou.
16. Meliꝰ eſt parũ cũ iuſtitia ꝙ̃
multi fructus cum iniquitate.
Vñ ſit rõ bõi in his q̃ hñt hoĩes. Cuius ratio eſt: q: que
rõnẽ boni habẽt
ex hoc ſolũ habẽt ꝙ vtilia ſunt
ad finẽ: ⁊ nõ ꝓpter aliud. Intã-
tum em̃ bona ſunt inquãtũ vti-
lia. poſtꝙ̃ aũt incipiũt eẽ nociua
nõ ſunt bona. ſicut eſt de medi-
cina ſi plus ꝙ̃ ad ſanitatẽ ſit ne
ceſſaria accipias iã nõ eſt bona
Res aũt mũdi bone ſunt inꝙ̃tũ
inſtrumẽtalr deſeruiũt ad virtu
tẽ. Qñ ergo habes tm̃ de eis ꝙ
ſufficiũt ad v̾tutẽ. bone ſunt. Si
aũt a virtute abducunt ſunt ma
le: ⁊ ideo melius eſt parũ habe-
re de eis cum iuſtitia: quia hoc
eſt bonum: ꝙ̃ multũ cum iniuſti
tia quia hoc eſt malum. Et hoc
etiã intelligendũ eſt de omnibꝰ
alĳs diuitĳs ſpiritualibus. ſ. pa
rum de ſapientia cum iuſtitia
et ſic de alĳs. ¶ Deinde cum
dicit.

¶ Quoniam brachia pecca
toꝛum conterentur cõfirmat
autem iuſtos dominus.

¶ Probat ꝙ melius eſt. Cuiꝰ tri
plex eſt ratio. Primo ex pte diu-
turnitatis. 2° vtilitatis ibi (Mu
tuabitur.) ⁊ tertio virtutis ibi.
(Os iuſti.) Circa primũ duo fa-
cit. Primo em̃ proponit cõtritio
nẽ maloꝝ. ſcdõ infirmicatẽ bono
rũ. Dicit ergo (Qm̃ brachia ⁊c)
q. d. Iõ bona iuſtoꝝ pauca ſunt brachĳ
meliora ꝙ̃ impioꝝ multa. quia opera
ſunt ſtabilia. illa v̾o nõ. Et hoc hoiʒ ſi
eſt qđ dicit (Qm̃ brachia.) No- gnifi-
mine mẽbroꝝ coꝛpoꝛaliũ deſi- cant.
gnãt virtutes ſeu actꝰ eoꝝ mẽ-
broꝛũ. Nomine ergo brachĳ de
ſignat virtꝰ hominis opatiua.
vñ (brachia pctõrum confrigã.)
i. virtꝰ opatiua ipſoꝝ deſtruet.
Job. 38. Brachium excelſuʒ cõ
fringet. ¶ Sed hoc brachiũ cõ
teritur qñqꝫ a deo. quandoqꝫ a
diabolo. qñqꝫ ſimul ab vtroqꝫ. A
deo conterit qñ intendit nocere
iuſtis: ⁊ impedit in ſuo ꝓpoſito
Job. 5. Diſſipat cogitatiões ma
lignoꝝ ne poſſint implere manꝰ
eoꝝ quod ceperant. A diabolo
vero quãdo homo ꝓponit face
re bono ⁊ impeditur a ſathana
Theſ. 2. Voluimus venire ad
vos: ſed impediuit nos ſatha-
nas. Sicut cum quis proponit
facere elemoſynaʒ ⁊ retrahit a
cupiditate. Ab vtroqꝫ aũt ſimul
a deo quidẽ per auctoritateʒ ad
ꝓbandũ. a diabolo vero per exe
quutionem. Job. 1. ⁊ 2. capitulo
ſecũdo cum ſubdit. (Confirmat
autem ⁊c.) oſtendit ꝙ iuſti ſunt
diuturni et firmi et ſtabiles.

Universidad de Deusto Biblioteca

Dicit ꝙ.(Confirmat aũt iuſtos
dñs.) Lꝫ iuſtitia ſit ꝟtus ⁊ firmi
tas animi:tñ nõ hoi a ſeipo.Uñ
1.Cor.1.Non glorieẽ oĩs caro in
cõſpectu eius: ex ipſo autẽ vos
eſtis in xpo ieſu ⁊c. vſqꝫ in domi
no glorieẽ. hõ eñ in ſe factus ẽ
infirmus.ps. Miſerere mei de⁹
qm̃ infirmus ſum. Et iõ indiget
cõfortari ab aliquo maxie a deo
a quo quidẽ confirmaẽ.Qñqꝫ in
tpalibus inquantũ expedit iuſto
ad ſalutẽ.Sed in ſpũalibus ſem
per:⁊ hoc interiori gr̃a.Item bo
nis ꝟbis.Item bonis exemplis.
De primo Ro.1.Gratie ſpũalis ad
cõfirmãdos vos.Theſ.2.In gr̃a
exhortetur corda veſtra ⁊ confir
met ⁊c.ps. Spũ principali cõfir
ma me.De ſcdo ps. Confirma
me in ꝟbis tuis.Act.15.Uerbo
plurimo cõſolati ſunt fratres cõ
firmauerũt eos. De ſcdo Luce
22. Conuerſus confirma fratres
tuos.1.Pe.2. Chriſtus paſſus ẽ
pro nobis ⁊c. ⁊ quarto. Chriſto
igitur in carne paſſo ⁊c.vnde in
quinto.Ipſe perficiet confirma
bit ⁊c.Cõfirmaẽ per exẽplũ cru
cis ꝙ dicit. Crux eñ finita eſt in
pena manet in gl̃ia. A locis eñ
ſuppliciorũ trãſit ad frõtes im
peratorꝝ.Qui tñ dedit honorẽ
ſuis penis:quid faciet fidelibus
ſuis?¶Cõſequenter cum dicit.

¶Nouit dñs dies inmacu-
latorum: ⁊ hereditas eorum
in eternum erit.

¶Manifeſtat ꝓpoſitũ. Et pˀmo
dicit de ſtabilitate iuſtorũ.ſcdo
de cõtritione iniuſtorꝝ ibi (quia
peccatores.)Iuſti aũt dupl̃r cõ
firmanẽ a deo:q2 primo bona eo
rum ſtabiliuntẽ.ſcdo a malis cu
rantur ibi (non cõfundentẽ.)Sed
duplex eſt bonũ.ſ.bonũ vie:⁊ bo
num finis:⁊ in vtroqꝫ iuſti ſtabi
liũtur.¶Quantũ ad primũ di
cit.(Nouit dñs.)Quantũ ad ſe
cundũ dicit (⁊ hereditas.)Dicit
ergo.(Nouit dñs.) Heb.4.Oĩa
nuda ⁊ aperta ſunt oculis eius.
Sed precipue ꝙ ſibi affinis ⁊ fa
miliaris fuerit.Thi.2.Nouit do
minus qui ſunt ei⁹: ⁊ eos quos
approbat:⁊ ſic dicitur hic.(No
uit dominus.) i.approbat.(dies
immaculatorum.)

Sed Iob.15.dr. Quis eſt hõ vt immaculatus ſit et vt iuſtus ⁊c. Qõ.

Reſpõdeo dicendũ ꝙ verum ẽ ꝙ ex ſe nullus eſt immaculatus ſi Solõ.
macula intelligaẽ peccatũ mor
tale:ſed tamen per gratiã ſic.Si
vero macula intelligaẽ origina
le peccatũ ſic nullus eſt imacu
latus.Dies iſti tripl̃r pñt intelli
gi. Quia primo dies pñtis vite:
et lꝫ ſint cões bonis ⁊ malis:tñ
boni eis bene vtuntur.Geñ.25.
Mortuus eſt in ſenectute bona
prouecteqꝫ etatis ⁊ plenus die
ruꝫ.Impij aũt male vtuntur eis
ps.Uiri ſanguinũ ⁊ doloſi nõ di
midiabunt dies ſuos.Et q2 dies
iuſtorꝝ ſunt pleni: iõ approbati:
illorꝝ vero dimidiati:⁊ iõ non ap
probanẽ.Item ⁊ iſti ſunt mali et
pauci:tñ de⁹ nouit eos.Alij ope
ra virtutum.Ro.13.Sicut in die
honeſte ambulemus: ⁊ iſti ſunt
approbati a deo.Alij dies eter
nitatis ⁊ iuſtitie: ⁊ iſti ſunt dies
iuſtorꝝ: ſꝫ ſoli deo noti.Iſa.64.
Oculus nõ vidit abſqꝫ te ꝙ pre
paraſti expectãtibus te.Bonuꝫ
vero finis oſtendit cum dicit (et
hereditas eorꝝ in eternum erit.)
Iſtud dr̃ hereditas in quo ẽ ſta

bilimentũ ⁊ finis alicuius.Iuſti
fineꝫ ſuum hñt in re eterna. ps.
Dñs pars hereditatis mee.tre.
3.Pars mea.Et iõ non põt eorũ
hereditas deficere.Impij auteꝫ
ponũt finẽ ſuuꝫ in mũdanis.Sa
pie.2.Hec ẽ pars nr̃a ⁊c.⁊ iõ non
manet. Et de iſtis dr.1.Pe.1. In
hereditatem cõſeruatã in celis.
¶Deinde cum dicit.

¶Non cõfundentur in tem
pore malo:⁊ in diebus famis
ſaturabuntur:quia peccato-
res peribunt. Inimici vero
dñi mox vt honorificati fue-
rint ⁊ exaltati:deficiẽtes quẽ
admodũ fumus deficient.

¶Oſtendit quõ iuſti tueantur ꝯ
mala.Et hoc dupl̃r. Quoddam
eñ eſt malũ qd̃ bono eſt ꝯtrariuꝫ:⁊
quoddã eſt malum per defectũ
boni ibi(⁊ in dieb⁹ famis.)¶Di
cit ꝙ quantũ ad primũ.(Nõ con
fundenẽ in tpe malo.)i.in tẽpore
aduerſitatis.Amos.5.Prudens
in tpe illo tacebit:q2 tps maluꝫ
eſt. Eſt eñ tẽpus maluꝫ dupl̃r: Boni
vel de pñti:⁊ hoc eſt tempus ad nõ con
uerſitatis qd̃ eſt malũ.vñ (Non fundũ
cõfundenẽ in tpe malo.)i.in tem tur.
pore aduerſitatis.Mali eniꝫ in
tpe aduerſitatis cõfunduntẽ: nõ
boni. Tunc nẽpe cõfundiẽ quis
qñ perdit in quo ſperat. Sꝫ qñ
id manet in quo ſperat nõ ꝯfun
ditur.In aduerſitate aũt perdũ
tur tpalia in quibus boni nõ ſpe
rant:⁊ iõ nõ ꝯfunduntẽ tpe aduer
ſitatis.Uel de futuro in die iudi
cij ⁊ in eo impij ꝯfundentẽ ꝑ eru
beſcentiã de peccatis.ps. Con
fundanẽ ⁊ erubeſcãt valde.Iuſti
aũt honorabuntẽ.Ro.2.His qui
dem qui ſm̃ patientiã boni ope
ris gloriã ⁊ honorẽ ⁊c. ¶Quan
tum ad ſcdm malũ qd̃ eſt per de
fectum boni ſubiũgit (⁊ in dieb⁹
famis ſaturabuntẽ.)Hoc triplici
ter exponiẽ.Ad litterã enim hoc
põt exponi de fame tpali. Nam
aliqñ deus ꝓuidit ꝙ fames eẽt
apud infideles:apud fideles ꝓo
abundãtia: q2 fideles ſibi inuicẽ
cõicabant que habere poterant
Aliqñ etiã ꝓuidetur a deo fide
libus ne egeant.Iob.5.In vaſti
tate ⁊ fame ridebis.ſ.ſic helias
ſatiaẽ tpe famis.3.Regũ.17.Ad
probationẽ tñ noſtrã aliquando
famis neceſſitas ſeruos dei pre
occupaſſe probaẽ. Unde apoſto
lus ait de ſeipſo Cor.11.In fame
⁊ ſiti ⁊c.Uel q2 ſerui dei modico fames
cõtenti ſaturanẽ.Phili.vl. Scio triplex
⁊ humiliari:ſcio ⁊ abũdare vbiqꝫ
et in oĩbus inſtitutus ſum ⁊ ſa
tiari ⁊ eſurire ⁊ abũdare ⁊ penu
riam pati.Impij aũt multa vo
lunt ⁊ multa querũt: ⁊ iõ in die
bus famis non ſaturabuntẽ. Ex
ponas etiã de fame verbi dei.Et
in his dieb⁹ hoc ſaturanẽ iuſti.
Matth.5. Beati qui eſuriunt et
ſitiunt iuſtitiã:qm̃ ipſi ſaturabũ
tur. Uel tertio exponiẽ de fame
que erit in futura vita vbi iuſti
ſaturabuntẽ ⁊ iniuſti eſuriẽt.Iſa.
65.Serui mei comedent et vos
eſurietis.Origenes in glo.Exo.
16.Qui nõ colligebat manna in
die ſexto:eſuriebat in die ſeptio
Nũc eſt dies ſextus:⁊ iõ qui nõ
colligit nũc eſuriet tũc ibi. ¶Cõ
ſequẽter cum dicit (qm̃ peccato
res peribũt.)oſtendit quõ conte
rentur brachia peccatorꝝ.Et po
uit tria.Primo caſum impiorũ.
ſcdo ordinẽ cadẽdi ibi.(Inimici)
tertio modũ ibi (quẽadmodũ fu
mus.)Dicit ꝙ.(quia peccatores

Universidad de Deusto Biblioteca

peribunt.q.d.Ideo iuſti conſer
Peccatorum deiectio. uātur q: perditio debetur ſolis
peccatorib⁹: ſ3 ſalus iuſtis.Job
38.Cōteret multos ⁊ innumera
biles: ⁊ ſtare faciet alios ꝑ eis.
Ordo cadēdi eſt q: tollūtur in
altum vt fortius cadāt.Job.30.
Eleuaſti me:⁊ quaſi ſuper vētu3
ponēs eliſiſti me valde.Et iō di
cit.(Inimici ꝟo dñi mox vt ho=
norificati fuerint ⁊ exaltati.)p̄s.
Deieciſti eos dum alleuarētur
Sed modus eſt ſicut fumus: q:
ſi diſpergit non reparat.Et hoc
eſt qd ait.(deficientes quēadmo
du3 fumus deficiet.Jac.4.Que
eſt vita veſtra vapor eſt ad mo=
dicum parens.

¶Mutuabitur peccator et
non ſoluet:iuſtus autē miſe=
retur ⁊ tribuet.Quia benedi
centes ei hereditabunt ter=
ram:maledicentes autem ei
diſperibunt.

¶Supra oſtēdit q̄ pauca iuſto
rum bona preponderant multis
malorū bonis rōne ſtabilitatis:
hic aūt oſtendit idem rōne vtili
tatis.Et primo oſtendit q̄ bona
iuſtoꝝ ſunt fructuoſa:ſ3 malorū
ecōuerſo.ſcdo oſtēdit hoc expe=
rimento ibi.(Junior fui.)tertio
cōcludit principale intentū ibi.
(Declina.) Circa primū duo fa=
cit ſm q̄ duplex fructus ꝓuenit
homini.Unus em̄ ex bonis poſ=
ſeſſis:alius ex operibus q̄ fecit.
Unde primo oſtēdit q̄ fructuoſi
ſunt boni quātū ad primū.ſcdo
quātū ad ſcdm ibi.(Apud dñ3.)
Circa primū duo facit.Prio em̄
premittit fructuoſitatē bonorū:
⁊ 3trium maloꝝ.ſcdo aſſignat rō
nem ibi (bn̄dicētes.) Circa p̄mū
duo facit.Primo oſtendit infru=
ctuoſitatē maloꝝ.ſcdo fructuo=
ſitatē bonoꝝ ibi (Juſta aūt.)Di
cit ḡ.(Mutuabit peccator.)Le=
gatur primo ſm ſuperficie3 lr̄e.
Duplex ſignū ē q̄ aliquis defi=
ciat in tp̄alibus.Unum qn̄ indi
get mutuū accipere.Deute.28.
Ipſe fenerabit tibi:⁊ nō fenera=
beris ei.Et iō dicit.(Mutuabit
pctōr.) i.mutuū accipiet.Aliud
ſignū ē qn̄ quis mutuū conſum
pſit ⁊ reddere nō pōt.vn̄ dicit (⁊
nō ſoluet.) Eccle.29.Solidi vix
reddet dimidiu3.Et econuerſo.
Unum ſignū abūdātie eſt q̄ ha
beat vn̄ gratis det.vn̄ dicit.(Ju
ſtus aūt miſeret.) i.ꝑ miam gra
tis ſubuenit indigētib⁹.Job.31.
Ab infantia creuit mecū miſera
tio ⁊c.Aliud ſignu3 eſt qn̄ hō eſt
prōptus reddere qd d3: vn̄ dicit
(⁊ retribuet.) ſ.debitum.Ro.13.
Reddite omnibus debita.

Sed quid ē hoc

qd dicit.Nunqd iuſti ſemꝑ abū=
dant terrenis ⁊ mali nō: imo vr̄
3trium.Jac.2.Nōne deus elegit Q̄ō.
pauperes in hoc mūdo.S3 de⁹
ſm iſtam expōne3 loquit ſm ſta
tum veteris teſtamēti in quo ſer
uātibus lege3 ꝓmittunt tp̄alia
bona: trāſgrediētibus ꝟo mala
vt ſaltē per tp̄alia traherent ad
ſpūalia.Tn̄ in illis bonis ſignā
tur ꝓmiſſa quedā ſpūalia:et iō
op3 exponere etiā quātū ad il=
los q̄ in veteri teſtamēto pertine
bant ad nouū teſtamētū.¶Op3
ḡ hoc altius exponere.(Mutua Altius expō.
bitur ⁊c.)Et pōt referri ad du=
plex mutuū.Hō em̄ aliqd a deo
mutuat:⁊ aliqd a miniſtro dei.ſ.
hoie.Dicit aūt peccator hō qui
cūq3.Dicit ḡ.(Mutuabitur.)ſ.a
deo: q: qd habes qd non acce=

piſti.Cor.4.Et hoc ē quaſi mu=
tuū:q: ad hoc dat nobis de⁹ que
cūq3 bona vt ex eis creſcamus i
his q̄ ad honorē dei ſunt.Luce
19.Et ego veniēs cū vſuris vtiq3
exegiſſem illam.Et ſic retribui=
mus ei per gratiaꝝ actionē.S3
deus peccatori dedit bona na=
turalia.Tēporalia ꝟo aliqn̄ lar
gitur ⁊ ſpūalia: ſ3 peccator non
ſoluit ꝑ ſpūale3 ꝓfectū ⁊ gr̄aru3
actionē.Iſa.1.Filios enutriui ⁊
exaltaui: ipſi aūt ſpreuerūt me.
A miniſtro enim dei accipit hō
mutuū.Prelati nāq3 ⁊ doctores
ſunt quidā cāpſores.Itē Lu.19.
Uocatis decem ſeruis dedit eis
decē mnas:⁊ ait ad illos.Nego
tiamini du3 venio.Ergo ſunt ne
gotiatores.Doctor ḡ dat ꝑplo
doctrinā:quaſi pecuniā.p̄s.Elo
quia dñi eloquia caſta argentū
igne examinatū ⁊c.S3 dat ꝟba
dñi non ſua.Boni aūt retribuūt
q: faciunt qd audiūt:ſ3 mali nō
q: nō implent obediēdo.Eccle.
33.Audiēt verba tua ⁊ nō faciēt
ea.Juſtus aūt qd accepit a deo
quicquid ſit illud ⁊ quocūq3 mō
expendit in alios.Pe.4.Unuſ=
quiſq3 prout accepit gratiam in
alterutrū illam adminiſtrantes
Et ſic miſerebitur.Item regra=
tiatur deo: et ſic retribuet.p̄s.
Quid retribuam dño ⁊c.Ratio
aſſignat (quia benedicētes.)hic
ſunt tres ſenſus ſm glo.(Bene=
dicentes ei.)ſ.deo: in oibus gra
tias agentes ⁊ iuſſa ſequentes.
(hereditabunt terrā.) ſ.viuētiū.
Gala.vlti.Qui ſeminat in bene=
dictionibus: de benedictiōibus
⁊ metet vitā eternā.Uel ſm lit=
teram.(hereditabūt terrā.)i.ter
ram ꝓmiſſionis.Et loquit ꝑplo
carnali.Iſa.1.Si volueritis ⁊ au
dieritis me bona terre comede=
tis.Econtrario qui maledicunt
deo.ſ.non ſolū verbo: ſed facto
vel occaſionalr̄ diſperibunt.p̄s.
Iter impioꝝ peribit.Orig.expo
nit aliter.(benedicētes ei.) ſ.iu=
ſto.benedicētur.Quicquid eni3
fit iuſto deus accipit ſibi factu3
Lu 10.Qui vos ſpernit me ſper
nit.Et Matth.25.Quod vni ex
minimis meis feciſtis mihi feci
ſtis.(hereditabunt terram.) iu=
ſto debitam.Matth.10.Qui re
cipiunt iuſtū in nomine iuſti ⁊c.
(Maledicentes aūt ei.)ſc3 iuſto
(diſperibunt.) Gen̄.27.Qui ma
ledixerit tibi ſit ille maledictus.
Sed hieronymus habet aliter.
(Dico peccator deficiet vt nō ſol
uat:ſed iuſtus miſeretur ⁊ retri=
buet.) Qui benedicti a deo he=
reditabūt terrā.Prouer.10.Be=
nedictio dñi diuites facit.Iniu=
ſti vero qui maledicti ſunt a deo
i.puniti diſperibūt.Et ideo ſunt
ſteriles.Geneſ.3°.Maledicta
terra in opere tuo.¶Deinde
cum dicit.

¶Apud dominū greſſus ho
minis dirigetur:⁊ viam eius
volet.Cum ceciderit nō col
lidetur:quia domin⁹ ſuppo=
nit manum ſuam.

¶Oſtendit bonorū fructuoſita
tem quantū ad opera.In operi
bus aūt duo oſtendunt.Et p̄mo
eoꝝ ꝓſperitas.ſcdo eoꝝ repara
tio ibi.(Cum ceciderit.)Sed q:
proſperitas eſt ex electione dei.
primo oſtendit q̄ ē ex parte dei
diligētis.ſcdo q̄ ē ex parte hois
dilecti ibi (⁊ viam eius volet.)
Dicit ergo.(Apud dominū greſ
ſus hois dirigetur.) i.a deo pro
ceſſus hominis diriget:q̄ homo

Universidad de Deusto Biblioteca

directe intendat in finē vltimū. Hoc eñ nō eſt homini a ſe. Hier. 10. Nō eſt hoīs via eius: nec viri eſt vt ambulet ⁊ dirigat greſſus ſuos: ſed eſt a deo. Prouer. 16. Hoīs eſt animū preparare: ⁊ dñi gubernare linguam oēs vie hominū patent oculis eius. ps. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis: vt non moueantur veſtigia mea. Dirigit autē deus greſſus hoīs in via veritatis cognoſcende: vt nō labatur in errorez. ps. Dirige me in veritate tua ⁊ doce me ⁊c. Itē in via iuſtitie vt declinet a malo ⁊ faciat bonuz. ps. Dirige me in ſemitā rectam ⁊c. ¶ Quantū ad ſcđz dicit (⁊ viaz eius volet.) Hoc dupliř pōt intelligi vt dicaẛ primo. Et hō directus a deo volet viaz eius. ſ. dei q. d. Deus ſic dirigit hominē ꝙ nō cogit euz: ſed facit eū velle ⁊ eligere bonū ⁊ id qđ eſt dei. Philip. 2. Qui operaẛ in nobis ⁊ velle ⁊ perficere. Uel aliter. (et dñs volet.) i. acceptabit ⁊ remunerabit viaz eius. i. bona opera nr̄a. Prouer. 4. Que a dextris ſunt nouit dñs. ¶ Cōſequenter cū dicit. (Cuz ceciderit.) oſtendit bonorū in operibus infructuoſitatem quantū ad eoꝝ reparatiōez Et circa hoc duo facit. Prīo eniz ponit ipſaz reparationē: ſecūdo ipſius cauſam aſſignat ⁊ rōnem ibi (qꝛ dñs ſupponit manū ſuā.) Dicit ḡ. (Cū ceciderit) Directio viatoris ſic eſt: vt aliqñ cadat: ſꝫ cōprehēſoris eſt nō cadere. Uiator tñ ⁊ ſi forte ceciderit deus reparat eū. Et hoc eſt qđ dicit (nō collidetur.) Hoc aūt pōt intelligi de ſcđo caſu. ſ. tꝑalis aduerſitatis. 2. Reg. 1. Quō ceciderunt fortes: nolite annūciare in geth ⁊c. Et ſi ſic iuſtus cadit nō collidetur: qꝛ patiēter ſuſtinet. Jac. 1. Patientia opus perfectū hꝫ ⁊c. Sed peccator ſi cadēs collidiẛ: qꝛ impatiens eſt. Uel de caſu venialis peccati: qꝛ nullus eſt qui tale peccatū non cōmittat aliqñ Jaco. 2. In multis offendimus oēs. Et ſic ſenſus eſt. Si ceciderit hoc caſu non collideẛ vt mortaliter peccet. vnde' dꝛ Prouer. 24. Septies in die cadit iuſtus ⁊ reſurgit. Qđ ſi referatur ad caſum peccati mortalis quo aliqñ iuſtus cadit vt dauid per adulteriuz ⁊ homicidiū. ⁊ ſicut petrus negando chriſtū: ſic peccatores ex caſu colliduẛ: duz deſperati nolunt ad penitentiā redire. Uñ Eph. 4. Deſperātes ſemetipſos tradiderūt ⁊c. 2. Cor. 12. Lugeaz multos ex his qui ante peccauerunt ⁊ nō egerūt penitentiā ⁊c. ſꝫ iuſtus nō collidiẛ per deſperationē: ſꝫ redit ad penitentiā: vñ dauid dixit. Peccaui dño: ⁊ dictū eſt ei. 2. Reg. 12. Dñs tranſtulit peccatū tuū. Item petrus fleuit amare. Matth. 26. Mich. 7. Nō leteris inimica. qꝛ cecidi conſurgam. Nō aūt ꝙ nō colliditur eſt (qꝛ dñs ſupponit manū ſuaz.) ſ. gratie cōfortātis eū. Eze. 3. Manus dñi erat mecuz confortans me. ps. Et tenebit me dextera tua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Junior fui: etenim ſenui: et non vidi iuſtū derelictū: nec ſemen eius querēs panem. Tota die miſeretur ⁊ commodat: ⁊ ſemen illius in benedictione erit.

¶ Oſtēdit experimento ꝙ bona iuſtoꝝ ſunt fructuoſa: ſꝫ nō maloꝝ. Et ponit illud diuturnū de

duobus.

duob⁹. Primū de imunitate bonorū a malꝭ. Scđo de ꝑfectu eorū in bono ibi (Tota die) Circa ꝑmū duo facit. Prīo eñ oſtēdit immunitatē a malo quātum ad ipm iuſtū. Scđo quātū ad ſemē ei⁹ ibi (nec ſemē ei⁹) Circa ꝑmū duo facit. Primo eñ ponit diuturnitatē experimēti. Scđo ipꝫ experimētū ibi (non vidi) Dicit ḡ (Junior fui) Ac ſi diceret ei aliqs. vñ habes hec oīa q̄ dicis de bonis iuſtorū ⁊c. Reſpōdet. Qꝛ ab experimento Junio fui. ⁊c. Hoc dupliciter poteſt exponi. Primo de etate corporali. Secūdo ꝙ hō ꝑmo floret ī iuuētute; ⁊ poſtea ſenex fit. ps. Mane floreat ⁊ tranſeat.

Qō.

Sed cōtra hoc dicit Aug. Tu dauid ſemꝑ fuiſti in terra tua ⁊ ſi in illa nō fuiſti iuſt⁹: nec tñ eſt mirū ſi ibi nō eſt derelict⁹. Et iō vult Aug. ꝙ loquaẛ in ꝑſona eccleſie. Et hoc hꝫ etatē pueritie ī abel. iuuētutis in patriarchis: ſenectutis in apl̄is: ſenectā ī finē mūdi. Pretermittit duas medias etates ⁊ ponit extremas: ⁊ ſic fuit a ꝑncipio mūdi et erit vſqꝫ ad finē. Et hec diſtinctio poniẛ. Gal. 4. Uel pōt intelligi de ſpūalitate. qꝛ quādiu hō dlectatur in puerilibus et vanis ſic eſt puer mēte: ſed qñ delectaẛ in maturis fit ſenex. Et hec diſtinctio poniẛ. 1. Cor. 13. Cū eſſez ꝑuul⁹ loquebar vt ꝑuulus ⁊c. cū autē factus ſum vir ⁊c. Et iō dicit. Sine in ſtatu puerili ſiue ī ſtatu ſenectutis hoc iudicaui ꝙ. ſ. ipſe iuſtus ſit imunis a malis. ⁊ quātū ad ſe: et quātū ad ſemē eius. Jō oſtēdit dicēs (nō vidi iuſtum derelictum.) quantum ad ſe. Si hoc referatur ad bona temporalia non videtur verum. qnia de iuſtis dicitur Heb. 11. Egētes anguſtiat ⁊c.

Solutio.

Reſpōdeo dicēdū ꝙ lꝫ ſubtrahātur eis bona tēporalia. nō tñ deſeruntẛ a deo: qꝛ totū hoc cedit in bonū eorū: vel pro bonis: vel vt tollatur cā alicui⁹ mali vt dicit Aug. Matth. 5. Primū querite regnū dei et hec oīa. ſ. ſpūalia adijcientẛ vobis. Uerū eſt ꝙ de⁹ videt expedire ad noſtrā ſalutē. Quātū ad ſemē ei⁹ dicit (nec ſemē ei⁹ querēs panem.) Exo. 20. Ego ſum deus zelotes ⁊c. ⁊ reddēs miam in millia hūs qui diligunt me et cuſtodiunt precepta mea. Luc. 1. Mia ei⁹ a ꝓgenie ī ꝓgenies timētibus eum. Et iō ſicut ipſi non relinquūtur ita nec ſemē eoꝝ. Et pōt referri ad panē tꝑalem quātum ad vetus teſtamētū: ſed ſm ſpūalē intellectū panis iſte intelligiẛ participatio xp̄i. ſ. veritas ſapīa ⁊ iuſtitia. Jo. 6. Ego ſum panis viu⁹ ⁊c. Hic eſt panis qui dat dlitias regibus. Gene. 49. Et dicit (querens panem) quia iſte panis ꝑ ſto eſt querentibus eum.

Qō.

Sed cōtra Abraam iuſti⁹ hiſmael et eſau q̄ fuerūt filij iuſtorum nō habēt ſpūalē panem.

Solutio.

Reſpōdeo Apoſtolus ſoluit ꝙ filij promiſſionis computantur filij iuſtorum. Ergo ſemen eſt ille qui imitatur eum. Unde tam filij carnales qui imitantur patres in bono quā diſcipuli qui imitantur magiſtrum ſunt ſemē ſpirituale ſcilꝫ illi qui imitātur eorum doctrinam in opere. (To

Universidad de Deusto Biblioteca

ta die. Hic oſtendit aliud ſignū
experientie ſiue aliud experimē
tū ⁊ dicit ꝙ aliud qđ eſt expert⁹
de viro iuſto eſt. qꝛ (Tota die.)
ideſt toto tpe vite ſue miſeretur
miſerijs aliorū. ⁊ cōmodat ſcilȝ
ſpūalia ⁊ tpalia. ps. Jocūd⁹ hō
qui miſeret ⁊ cōmodat. vel actu
vel promptitudine. Et ſō. (Semē
illius in bñdictione erit.) Ge. 22.
Multiplicabo ſemē tuum ſicut
ſtellas celi ⁊c.

Declina a malo ⁊ fac bo=
nū, et inhabita in ſeculum ſe
culi. Quia dominus amat
iudicium: et nō derelinquet
ſctōs ſuos: i eternum conſer
uabuntur.

Supra oſtēdit ps. ꝙ bona iu
ſtorū ſunt meliora quātū ad fru
ctū. Hic aūt ꝓrūpit ſin exhorta=
tionē ad illa. Circa hoc tria facit
pmo em̄ ponitur exhortatio ad
iſta. Scđo ponit fruct⁹ ibi (Dñs
amat.) Juſtitia hȝ duas partes
Recedere a malo ⁊ facere bonū.
Et iō dicit (Declina a malo ⁊ fac
bonū.) Hee autē due partes iu=
ſtitie correſpondent pceptis le=
gis. Juſtitia ei regulat lege. In
lege ſunt quedam precepta af=
firmatiua que implent faciēdo
bonū. Et quedā ſunt negatiua.
que implent declinando a malo
Itē p hec duo pficit naturalis i
clinatio appetit⁹: cui⁹ ſunt duo
obiecta. ſ. bonū ⁊ malū: qꝛ appe=
titus naturaliter intendit in bo
nū: et refugit malū falſum. Sed
dicit (Declina a malo.) Eſt autē
Malū du= plex. duplex malum. Unum quod fa
cit homines malos: et hoc vere
dr malū Aliđ malū ē qđ non fa=
cit homines malos ſcilȝ malum

pene. pmū eſt pctm̄. ⁊ de hoc in=
telligitur cū dicit (Declina a ma
lo.) i. a pctō. Eccli. 2. Non zeles
hoiem in pctō ſuo. Et nō dicit ꝙ
nō faciat malū. qꝛ in hoc intelli=
gitur ſola negatio. ſed declina a
malo: vt. ſ. volūtatē faciēdi non
habeat. Iſa. 1. Quieſcite agere
pueroſe diſcite bñfecere. Hec duo
frequenter introducuntur in ſa
cra ſcriptura. Sed qñqꝫ premit=
titur bonū: ſicut ibi Dilexiſti iu=
ſtitiā ⁊ odiſti iniq̃tatē. Qñqꝫ p=
mittitur vitatio mali. ſicut Iſa.
7. Ut ſciat reprobare malū ⁊ eli
gere bonū. Et rō eſt qꝛ duplex ē
ordo. Un⁹. ſ. intentionis: et ſm
hūc ordinē ſemp prius dȝ pmit=
ti bonū ꝙ̄ vitatio mali. quia ad
hoc vitat malū. vt faciat bonum
Alius eſt ordo executionis: et
ſm hūc ordinē prius precipit:
vt vitet malū. qꝛ oēs naſcimur fi
lij ire: ⁊ nō poſſumus fieri iuſti
niſi expellamus malum. (Et in=
habita in ſeculum ſeculi) Hic po
nitur fructus iuſtitie. q. d. Si de
clinaueris a malo ⁊ feceris bonū
inhabitabis: ſed nō dicit explici
te vbi. ſed quātū. qꝛ in ſeculū ſe=
culi. Sȝ ē ſenſus. Inhabita: q̄ſi
intus hita. Sēſibilia dicūtur ex
teriora bona: qꝛ exteriori ſenſu
capiuntur. Interiora bona ſunt
ſpūalia ⁊ intelligibilia. Cū ergo
dicit (Inhabita) dicit. Intra poſ
ſeſſionē ſpūaliū bonorū habita
bis. Cañ. 1. Introduxit me rex
in cellaria ſua. Et dicit. (In ſecu
lū ſeculi. i. i perpetuū.) Exo. 15.
Introduces eos: ⁊ plantabis ⁊c.
(Qꝛ dñs amat iudiciū.) Hic po
nitur ratio quare inhabitet in ſe
culū ſeculi. q. d. Ideo inhabita=
bit: qꝛ hoc ſtatutum eſt ex diuīo
iudicio. Probat hoc. ſ. ꝙ inha=

bitet ſemper libenter (quia do=
minus amat iudicium) Iſa. 61.
Ego dñs diligēs iudiciū. Et in
ducitur qđ hic dicitur. Duplici
ratiōe. qꝛ ſi eſt ratio eius. quod
dicit (Declina a malo ⁊c.) vt ſis
ſ. imitator dei. Quia dñs amat
iudicium. Et hoc eſt declinare a
malo et facere bonum. Uel ad
hoc refertur. (Inhabita in ſecu
lum ſeculi. (qꝛ hoc iuſtuȝ eſt. Et
deus amat iudicium. Juſtū em̄
eſt vt ſi homo nō velit relinque
re deū: non relinquat ab eo. qui
eſt eternus. Et iō nō relinquen
tur ab eo iuſti qui volunt eē cū
eo. Et iō dič (Nō dereliquet ſan
ctos ſuos.) Et ex hoc ſequitur:
ꝙ in eternū cōſeruabunt qꝛ eter
nus eſt et potens. ps. Tu dñe
ſeruabis nos et cuſtodies nos
⁊c. Iſa. 33. Nō rumpent funiculi

Iniuſti punientur: et ſe=
men impiorum peribit. Iu=
ſti autez hereditabūt terrā
et inhabitabunt in ſeculū ſe=
culi ſuper eam.

De mag̃ iudi= cio. Hic ponit forma iudicij que
erit bonis ⁊ malis: pmo ergo po
nit quid dabit malis in iudicio.
2° qđ bonis ibi (Iuſti.) Malis i=
mittet punitionē. qꝛ iniuſti pu=
nientur. Eccli: 25. In finē illorū
ſ. pctōrū inferi et tenebre ⁊ pene
Theſ. 1. Dabūt penas in interi=
tu eternas. Itē exterminationē
(quia ſemen impiorum peribit)
Hic loquitur ſm exterminatio=
nē hominū. Mali autem cū mo
riuntur. credunt ſaltem in filijs
viuere. Sed dicit ꝙ ſemen eorū
peribit ideſt vel carnales filij q̇
proprie imitantur eorum mali=
tiam. Uel ſectatores falſe doctri
ne aliquorum. ſicut ſemen arrij.

Juſtis autem duo retribuet:
contra punitionē dabit remune
rationem. Uñ dicit (Juſti autez
hereditabunt terram) quaſi he=
reditate eā poſſidentes. ps. He=
reditate acquirēt eam ⁊c. 1. Pe. 1.
Regñauit nos i ſpem: viuā Con
tra exterminationē hereditatis: qꝛ i
habitabūt in ſeculū ſeculi ſup
eam ideſt in hac terra viuentiuȝ
ſemper erunt.

Os iuſti meditabitur ſa=
piētiā: ⁊ lingua eius loquet
iudicium. Lex dei eius i cor
de ipſius: ⁊ nō ſupplantabū
tur greſſus eius.

Hic oſtendit quod bona iu=
ſtorum maiora ſunt quantū ad
vſum virtutis: quia iniuſti ha=
bent os pronum ad malum. pri
mo ergo agit de ſpiritualib⁹ bo
nis iuſtoꝝ. 2° de pūerſitate ma
lorum ibi (conſiderat. (Circa pri
mum duo facit primo enim po=
nit ſpiritualia iuſtorum preemi=
nentia. ſecūdo ponit fructum ip
ſorum bonorum ibi. (Non ſup
plantabuntur) Bona ſpiritua=
lia in duobus conſiſtūt. ſ. prout
ſunt in ore: ⁊ put ſunt in corde.
In ore iuſti nō eſt niſi bonuȝ et
veritas. Ephiſi. 4. Deponentes
mendacium loquimini veritatē:
Eſt aūt duplex veritas. ⁊ vtraqꝫ
habent iuſti pmia. pª eſt de diui
nis. 2ª eſt de hūanis. Quantū
ad primum dicit. (Os iuſti me= Qō.
ditabiur ſapientiam.

Sed non vide=
tur bene dicere. quia meditari ē
actus cordis non oris.

Reſpondeo dicēdum ꝙ medi= Solo.

Universidad de Deusto Biblioteca

tabit.i.meditata loquet. vl' mo
dulabitur. Et multipliciter aliq̄
meditant ſapiam. Quidā medi
tātur xp̄m q̄ eſt ſapia dei patris
ſaltē credēdo. Deut.4. Hec eſt
ſapia veſtra ⁊ intellect⁹ corā po
pulis. Quā acq̄eſcēdo cū intelli
gētib⁹. Eccli.6. Si dilexeris au-
dire ſapiens eris. Quidaʒ in ea
pſallēdo. Eccli.3. Pſalientes in
cordib⁹ veſtris dn̄o. Prouer.vl.
Os ſuū aperuit ſapiētie: ⁊ lex cle
mētie in lingua eius. Sed os iu
ſti meditabit ſapiam docendo.
Cor.2. Sapiētiā loq̄mur inter p
fectos. Ori.aūt dicit. Imperiti
peſſimū vitiū habēt: vt ſuperflu
os eos dicant qui ſtuduim do-
ctrine impendunt imitantes re
rū vocabula eorū ſtudiū loquaci
tatē ſuā et ſuam inertiam et im
peritiaʒ approbātes. ¶ Quātū
ad ſm dicit (Et lingua ei⁹.) hoc
tripliciter exponitur. (Lingua
eius loquetur iudicium) i. cum
iudicio ⁊ diſcretiōe ſmonē pfe-
ret. ps. Diſponet ſmones ſuos
in iuditio. Eccli.21. Uerba pru-
dētū ſtatera ponderabunt (Alio
mō ſm q̄ refert ad iudices: qꝛ
iudex ſiue os iuſti. ſiue lingua
iudicis iuſtum iudicium loquit
in ſentētiando. Uel lingua iuſti
loquet de iudicijs dei: et ꝯuertet
pctōres ad pniam ex ꝯſideratio
ne diuini iudicij. Job.19. Fugi-
te a facie gladij. qm̄ vltor iniq̄
tatum gladius eſt.

Qō. **Sed quare** dicit in futuro
meditabitur et loquetur.

Solō **Reſpōdeo** dicendum qd loq̄tur
in futuro. vt deſignet continui-
tatem meditationis. q.d. Conti
nue loquitur et meditatur. Uel
dicit hoc de futuro: quia mō mo
dicum quid de ſapiētia poſſum⁹
loqui. Sed in futuro poterim⁹
magna meditari de ſapientia: ⁊
plura loqui de iudicijs dei. Sʒ
contingit qd aliquis non habet
in corde qd loquitur ore. Mat.
15. Populus hic labijs me ho-
norat. cor autem eorū longe eſt
a me. Non ſic de viro iuſto ſed
ſicut loquitur ita habet in cor-
de: quia infixa habet in memo-
ria per meditationem. et in volū
tate per amorē. legem dei. Pro-
pter hoc dicit. Lex dei eius i cor
de ipſius. i. legem iudiciū. et lo
quitur et meditatur. Et iō (Non
ſupplantabuntur greſſus eius.)
Et ponit hic fructum bonorum
operum: quia non deficiet: nec
fraudabuntur. quia qui habet
ſacram ſcripturam et legem dei
in corde non decipitur a diabo
lo. ps. In corde meo abſcōdi elo
quia tua vt nō peccē tibi. Nam
lex eſt lucerna. ideo qui ſciūt eā
non offendunt.

¶ Conſiderat peccator iu-
ſtuʒ: ⁊ querit mortificare cū.
Dn̄s autē non derelinquet
euʒ in manibus eius: nec dā
nabit eū cū iudicabitur illi.

¶ Hic agit de conſideratiōe ma
lorū. Et p̄mo ponit cogitatiōes
malorum contra bonos. Scd̄o
defenſionem bonorum. Dicit er
go. Cōſiderat peccator iuſtum
ſ. inſidioſe quō poſſit nocere. ps.
Ipi vero ꝯſiderauerūt. Prouer.
24. Ne inſidieris et queras im
pietatē in domo iuſti. Et querit
mortificare eum) Ubi oſtēditur
ei⁹ crudelitas. vel intentio. Pro.
1. Pedes eiuꝫ ad malum currūt
et feſtinant ⁊c. Sapien.2. Mor
te turpiſſima condēnemus euʒ.
Sed iuſti defenduntur. p̄mo qꝛ
euadunt eorū perſecutionē. vn-
de dicit (Dominus autē nō dere
linquet eum in manibus eius.)
quia licet ad horā impij habeāt
poteſtatē ſuper iuſtos nō tamen
ſemp. ps. Non relinquit domin⁹
virgā peccatorū ſup ſortē iuſto
rum ⁊c. 2° qꝛ liberantur diuino
iudicio. Unde dicit q̄ nō ſolum
hic liberantur: ſed nec dānabū-
tur cū iudicabitur illi. i. iuſto. i.
ad vtilitatem iuſti. Uel illi. ideſt
peccatori cōdēnabitur. Matth.
12. Reſurgent in iudicio ideſt in
condēnationem.

¶ Expecta dominū et cuſto
di viam eius: ⁊ exaltabit te
vt hereditate capias terram.
cum perierint peccatores vi
debis.

¶ Multa locutus eſt ps. in pre
miſſis ad comēdationē iuſtorum
et delectionē malorū: ⁊ hec oīa
retulit ad hoc vt ſequamur iuſti
tiam et declinemus malum. Et
hic inducit exhortationē ad iu-
ſtitiam. In duobus ſeruatur iu-
ſtitia. ſ. in hijs q̄ ſunt ad deū: ⁊ i
hijs q̄ ſunt ad p̄ximū. Circa hoc
ḡ tria facit. p̄mo ponit exortatio
nē. Scd̄o oſtēdit premiū ibi (Et
exaltabit te). Tertio pbat quod
dā quod propoſuit ibi (Uidi im
piū) Ordinat ergo exhortādo ad
deū. Primo p expectationē. Se
cūdo p obediētiā. Dicit ḡ (Ex-
pecta dn̄m) vbi dicit duo. p̄mo
q̄ ſi aliquā moleſtiam pateris.
nō ſtatim deſperes nec turberis
contra deum. ſed expecta quouſ
q̄ ſuccurrat. ps. Expectans expe
ctaui dn̄m: ⁊ intēdit mihi. Et ſic
hortatur ad patiētiā. Scd̄o hor-
tatur ad longanimitateʒ. q.d.
Si nōdū remuneratꝰ es de bo-
nis tuis: non frāgaris. ſed expe-
cta remunerationē. Abacuch.2.
Si morā fecerit expecta eū ⁊c.
Jac.5. Expectat agricola p̄cioſū
fructū terre patiēter ferens. (Et
cuſtodi vias ei⁹.) Expectatio eſt
in malis: cuſtodia eſt in bonis.
Cuſtodi ergo vias. ſ. charitatis
et p̄ceptorū ſerua cū diligentia.
Prouer.4. Omni cuſtodia ſua
⁊c. Job.22 Ueſtigia eius ſecut⁹
eſt pes meus. viam eius cuſtodi
ui. ps. Scrutabor legem tuā ⁊c.
(Et exaltabit te.) Hic ponitur p̄
mium ſiue fructus hoc eſt fruct⁹
bonorū: vt ab eo exaltentur. Ec
cleſiaſt.15. Exaltabit illum apd
p̄ximos ſuos. Sap.vlt. In oib⁹
honoraſti populū. Et ad quid?
(Ut hereditate capias terram.

Mirum eſt hoc qd dicit: cū terra ſit infirma. quomodo exal Qō.
tabit. vt capias eam.

Et dicendū q̄ terra de q̄ lo-
q̄tur eſt terra viuētiū. ⁊ hec ē in Solō.
alto. q̄ſi ſtabilitas eternoruʒ et
ſpūaliū bonorū: ⁊ ad hāc non p
uenit q̄diu mēs iacet in imis. ſʒ
opʒ q̄ exaltet. Iſa.58. Suſtollā
te ſup altitudinē terre. Uel etiā
pōt intelligi de iſta terra. Illi er
go hereditate capiūt terrā. qui
terre dominātur. ⁊ tales ſunt q̄
habēt cor eleuatum a terra. qꝛ
nō habent cor preſſum ad terrā
ſicut ſunt ſerui terre ⁊ poſſeſſio
terre. Et iō opʒ ad hoc q̄ capiāt
eā: vt exaltent. Pro.4. Glorifica
beris ab ea. cū eā ⁊c. (Cū perie-
rint peccatores videbis.) Iſti le
tabūtur de pditione malorum
ps. Letabitur iuſtus cū viderit

Universidad de Deusto Biblioteca

vindictã ⁊c.Job.22.Uidebũt iu=
ſti ⁊ letabũtur. Sed non ꝓpter
ꝑditionẽ impiorũ q: de⁹ nõ ꝓꝑ
ipſam letat̃.Sap̃.1.Non letat̃ in
ꝑditione virorũ. Sꝫ de diuia iu
ſtitia.Iſa.vlt. Egredient̃ ⁊ vide
bunt cadauera virorũ q̃ ꝑuarica
ti ſunt in me. Itẽ de diuina mia
ipſis exhibita: qua ſunt liberati
a malis ſiue a penis dãnatoruꝫ
Et ad hoc videndũ opꝫ ꝙ ſis et
exaltat⁹: q: ſi es depꝛehenſus nõ
videbis ꝑditionẽ ipſorũ.ps.Hoc
labor eſt ante me ſcilicꝫ ſcire fa=
cta peccatorũ: donec ⁊c.

¶Uidi impiũ ſuperexaltatũ
et eleuatũ ſicut cedros liba=
ni. Et trãſiui et ecce nõ erat
queſiui eum: ⁊ non eſt inuen
tus locus eius.

¶Hic probat duo circa ꝑditio=
nẽ pctõꝝ ꝑmo ponit ꝓſperitatẽ
ipſoꝝ.2° ꝑditionẽ.vñ dicit. Uidi
ipiũ.i.quẽcũqꝫ pctõrẽ ſup exalta
tũ.i.ſupra ſtatũ ſue cõditiõis: et
ſupra alios hoies felicẽ: quãtuꝫ
ad ſtatũ mũdi. Job.21. Quare i
pij viuunt ꝯfor.ſunt robo.diui.
(Et eleuatũ ſicut cedros libani)
Hic eſt duplex lr̃a. Uel ſupra ce=
dros libani q̃ inter oẽs arbores
maiorẽ altitudinẽ hꝫ.q.d. Excel
lẽter ſup alios vidi eũ. Eccli.10.
Poſitũ ſtultũ.i. pctõrẽ in digni=
tate ſublimi. Amos.2. Altitudo
cedroꝝ: altitudo illi⁹ ⁊ fortis ipſe
quercus. Sed q̃re impij viuunt
eſt duplex rõ. Una q: q̃nqꝫ ſubli
Cur deus malos ex altari ſinat.
mant̃ mali ꝓpter pctã hominuꝫ
Job.34. Qui regnare facit ho=
minem hypocritã propter pctã
populi. Et ideo mali ſũt: quaſi
flagella dei ad populum cũ do=
minantur. Iſa.10. Ue aſſur vir=
ga furoris mei: et bacul⁹ ipſe eſt.
Alia rõ eſt. vt mali cũ dñantur:
grauius pereãt. Job.30. Eleua=
ſti me. ⁊ quaſi ſuper vẽtũ ponẽs
eliſiſti me valde. Unde quãdoqꝫ
in eo qđ magis deſiderant ma=
gis deijciuntur. Alia ratio eſt
ad inſtructionẽ iuſtorum. vt non
multum reputent hec tẽporalia
que etiam boni habent et mali:
vt dicit Auguſt. Jo.21. Uerũta=
men non ſunt in manu eorũ bo=
na ſua. ſicut bona aĩe. Non curo
de eis. Item vt iuſte dãnentur
qui abutuntur bonis datis. Iſa.
ꝑmo. Filios enutriui et exalta=
ui ⁊c. Uel hoc poteſt referri ad
hereticum qui eleuatur in ſuo
ſenſu. ⁊ finaliter dicitur. (Et trã
ſiui) Hic oſtendit deiectionẽ pec
catoris. 2° oſtẽdit deſtructionẽ
loci eius. Dicit autem (Tranſi=
ui.) Non dicit. Tranſiuit. q.d.
Tranſiui ego per conſideratio=
nẽ. Exo.3. Tranſibo et videbo.
Quãdiu hõ defigit oculũ in re=
bus mũdi: videt̃ ei ꝙ mali ſunt
potentes. qñ aũt mẽte trãſit ad
ſpũalia ⁊ dei iudicia: ꝓ nihilo re
putat eos. Unde. (Tranſiui) per
cõuerſionem: quia quãdiu ali=
quis eſt ſecularis affectu ⁊ cor=
pore placent ei res mundi. ſed
quando affectu tranſit ab eis ꝓ
nihilo habet in ſeculo abundã=
tes. ps. Ad nihilum deductus
ſum. ⁊c. Et ideo ſancti viri repu
tantur ſuperbi. quia non appre=
ciantur nec reputant homines
ꝓpter diuitias vel dignitates. ſi
non ſuppetant eis virtutes. Un
de ſequitur. (Et ecce non erat.)
etiam in preſenti: quia nihil re=
putat iuſtus homo gloriã pec=
catorum que videtur aliquid. 1.
Macha.2. Gloria hois pctõris

ſtercus et vermis eſt: hodie ex=
tollitur et cras nõ inuenit̃. Hie
remie.4. Aſpexi terrã.i. gloriaꝫ
terrenã: et ecce vacua erat: ⁊ ni=
hil. Uel ſm Orige. Non erat: q:
qñ homo eleuat̃ ad diuina ꝯfor
matur diuino itellectui: ⁊ q̃ ſunt
futura ſũt ei q̃ſi ꝑſentia. Unđ q̃ vi
det ꝙ tp̃s huius vite ẽ breuis dã
nationẽ impioꝝ videt q̃ſi preſen
tem. Coꝛ.1. Elegit de⁹ q̃ nõ ſunt
vt ea q̃ ſunt deſtrueret. Unde di
cit (Queſiui eũ et nõ eſt inuẽtus
locus ei⁹.) i. dignitates ei⁹: vl̃ fa
milia et domus eius. q.d. Nõ ſo
lum ipſe: ſed q̃cq̃d ad eum ꝑtinet
deſtruit̃. Job.22. Oculus q̃ eũ vi=
derat non videbit: neqꝫ vltra in
tuebitur eũ locus eius. Uel loc⁹
eius.i. mundus in quo q̃ſcit: q:
tranſit mundus et cõcupiſcẽtia
eius. Coꝛ.7. Preterit enim fi=
gura huius mundi.

¶Cuſtodi innocentiã et vi=
de equitateꝫ: qm̃ ſunt reliq̃e
hoi pacifico. Iniuſti autem
diſperibũt: ſimul reliquie im
piorum interibũt. Salus au
tem iuſtorum a dño: et prote
ctor eoꝝ in tp̃e tribulationis
Et adiuuabit eos domin⁹ ⁊
liberabit eos: et eruet eos a
peccatoribus et ſaluabit eos
quia ſperauerunt in eo.

¶Hic exhortat̃ ad iuſtitiã que
eſt ad proximũ. Et circa hoc tria
facit. ꝑ° ponit exhortationeꝫ. 2°
premiũ ibi (Qm̃ ſunt. 3° exponit
qđ dixerat ibi. (Salus.) Proxi=
mo debet homo facere vt primo
ei nõ noceat. ſcđo vt debita red=
dat. ¶Quantũ ad primũ dicit.
(Cuſto. inno.) nihil nocẽdo. Job.
22. Saluabit̃ innocẽs. ſaluabit̃
aũt mũditia manuũ ſuaruꝫ. (Et
vide eq̃tatẽ.) Alia lr̃a habet (di=
rectionẽ.) i. rectitudinẽ ⁊ iuſtitiã
(vide.) i. iudica. Job.6. Id qđ iu
ſtum eſt iudicate. (Qm̃ ſunt reli
quie hoi pacifico.) Hoc eſt ꝑmiũ
iuſtorũ. Orige. dicit. qđ qñ ſpũs
ſeparat̃ a carne: oſſa hois dicun
tur reliq̃e: ita qñ aĩa recedit qđ
remanet. ſ. corpus đr reliq̃e. et idõ
nõ ſoluꝫ premiabit̃ in aĩa: ſed ẽt
corpus eius ad imortalitatẽ ꝑ=
ducet̃. Coꝛ.15. Uel reliq̃e đr q̃c=
q̃d eſt hoi poſt hãc vitã que ſunt
multe. q.d. Nõ terminabit̃ in vi
ta iſta: ſed etiam in fine vite ſunt
alia mala. Unde alia lr̃a habet.
(Extremum vite eius eſt pax.)
¶Conſequẽter ponit dãnatio=
nem malorũ. Mali habent duo.
Primo quia ipſi pereunt. Scđo
q: nihil dimittũt poſt eos. Idõ di
cit (Iniuſti autẽ diſꝑibũt.) Job.
4. Et quia nullus intelligit: in
eternum peribunt. (Et ſimul re
liquie ipioꝝ interibũt.) Coꝛ.2.
Que interibũt cũ eis in gehẽna
Uel reliquie.i. oĩa que habuerũt
ſcꝫ diuitie q̃ pereunt: fama q̃ pu
treſcet: ſemẽ qđ peribit. Job.22.
Nonne ſucciſa eſt erectio eorũ:
et reliquia eoꝝ deuorauit ignis
(Salus autem iuſtorum.) Pro=
bat ꝙ reliquie iuſtorum ſaluan=
tur. Et primo oſtendit in genera
li que ſunt. ſecundo oſtendit or=
dinẽ conſequẽdi eas. tertio cau=
ſam huius ſalutis. Duo ſunt in
reliquijs: ſalus in bonis: et ere=
ctio a malis. ¶Quantum ad pri
mum dicit. (Salus autem iuſto
rum a domino eſt.) Solo in quo
ſperant non ab alio. Orege. di=
cit. Apud dominum quaſi dicat.
In nullo creato. ſed in ſolo deo.
Iſaie.45. Iſrael ſaluatus eſt

Universidad de Deusto Biblioteca

in dño:ſalute eterna. ¶ Quātū
ad ſcdm dicit.(Et protector eoꝝ
in tpe tribulatiōis.)ſ.pñtis. vt
nec etiā corporaliter opprimanť
Coꝝ.10.Faciet cuȝ tentatiōe et
puentū:vt poſſitis ſuſtinere:vel
in die iudicij:vel ī morte. Naū.1.
Bonus dñs et cōfortans in die
tribulatiōis.(et ſciens ſperātes
in ſe.)Ordo eſt quadruplex.pº
adiuuať ad bene operandū.Uñ
(Adiuuabit)i.coopabiť.ps.Au-
xiliū meū a dño.Iſa.28.Oia eñi
opa noſtra operatꝰ es in nobis
(Et libabit.)ſ.a malis(Et eruet
eos a pctōribꝰ)vel quantum ad
pñtē ſtatū qñ iuſti liberabūtur
et nō ſequenť peccatoꝝ vias.ps
Beatus vir qui nō abijt ꝛc.Uel
in die iudicij qñ non ſegregabit
ones ab edis.Uel a demonibus
in morte cuilibet.(Quia tunc de
mones veniūt:querētes ſi aliqd
ſuū inueniāt.Io.14.Uenit prin
ceps mundi huius.Et finalis ſa
lus qr ſaluabit eos.Et cauſa eſt
(Quia ſperauerunt in eo.)quia
hec ſalus debetur ſperantibus.

¶ Pſalmus Dauid in reme-
moratione ſabbati. xxvij.

Omine ne in furo
re tuo arguas me
neqȝ in ira tua cor
ripias me.

Supra pſalmus implo
rauit diuinū au
xilium contra perſecutores ibi.
(Iudica.)oſtendit etiam eorum
nequitiā ibi (Dixit iniuſtus.)do
cuit contēnere proſperitateȝ im
piorum in predicto pſalmo.(No
li emulari.) In hoc autem pſal-
mo ꝯfitetur ſe pro peccatis ſuis
afflictum. ¶ Circa hoc ergo fa-
cit duo. Primo ꝑponit ſuā affli-
ctionē.ſcđo cautelā i futuro ibi.
(Dixi cuſtodiā.) ¶ Titulus (ps
dauid i remēoratiōe.)(Aug.ad-
didit.In rememoratione ſabba-
ti:ſed hoc non habetur neqȝ in
hebreo neqȝ in hieronymo. Et ē
ſciendū ꝙ hic eſt tertius ps pe-
nitentialiū:ꝛ diuerſi tales pſal-
mi referuntur ad diuerſos actꝰ
penitētie; ꝛ cōmemorationē pec
catorum. Et ideo dicit ad cōme-
morandū.ſ.pctā.Iſa.28.Recogi
tabo tibi omnes annos meos in
amaritudine aīe mee.Sed ſi ad
datur ſabbatū:pertinet ad fineȝ
huius cōmemoratiōis: quare.ſ.
ſit affligendū et rememorandū
ſcȝ propter ſabbatū.i.ꝑpter qe-
tem repromiſſā.Iſa.58.Si auer
teris a ſabbato pedē tuū facere
ꝛc.vſqȝ vocaberis ſabbatū delica
tuȝ.i.quies delitioſa. ¶ Diuidiť
ergo ps in partes duas.In pma
petit miam.ſcđo exponit miſiaȝ
ibi.(Qm̄ ſaggitte.)Mia petitur
a iudice cuius pena timetur.Iu
dex primo arguit verbis.ps.Ar-
guā te.Poſtmodum corrigit fa-
ctis.Pſalmiſta ergo non petit ꝙ
arguať;ſȝ ꝙ nō ſi furore. vñ dicit
(Domine ne i furore tuo arguas
me.)Furor et ira in deo non po
nunt cōmotionē.qr Sap.12. Cū
tranqllitate iudicat.Sed quan-
tum ad effectū dicuntur de deo:
qr furioſus non parcit.Unde pe
tit corripi:ſed non in ira.ideo di
cit(Neqȝ i ira tua corripias me)
qr vt dr Prouer.6.zelus ꝛ furor
viri nō pcet i die vidicte. Uñ fu
rore arguit qñ non parcit: ſicut
Matth.22.Eſuriui et non dedi-
ſtis ꝛc.Ite maledicti i ignē eter-
num.Uñ peto corripi:ſed non in
furorē.ſcđo agit de pena iudicis
Et eſt duplex pena. Una eſt ad

pſalmi interim Titu lus ps

tertius ps peniten pſalmus

exterminationem et hec inferna
lis:ꝛ hanc petit ſibi nō infligi đū
dicit.(Dñe ne i furore ꝛc.) Alia
eſt ad correctionem:ꝛ hanc petit
ſibi infligi.Sed petit ꝙ nō corri
piatur i ira ibi(Neqȝ in ira tua.)
ideſt graui pena.(corripias me)
Ihiere.10. Corripe me domine.
Uerūtamen in iudicio et non in
furore.

¶ Qm̄ ſagitte tue infixe ſunt
mihi:et confirmaſti ſup me
manū tuam. Non eſt ſanitas
in carne mea a facie ire tue:
nō eſt pax oſſibus meis a fa
cie peccatorū meoꝝ. Qm̄ ini
quitates mee ſupgreſſe ſunt
caput meū:et ſicut onus gra
ue grauate ſunt ſup me. Pu-
truerunt ꝛ corrupte ſunt cica
trices mee:a facie inſipien-
tie mee.

¶ Mia nō habet locum niſi vbi
ē miſeria.Et ideo circa hoc duo
facit. Primo cōmemorat multi-
plicē ſuam miſeriā. ſcđo petit di
uinū auxiliū ibi.(Ne derelinqs)
Miſeriam oſtēdit primo quā pa
titur a ſuperiori.ſ. deo infligēte.
ſecundo oſtendit miſeriā quam
patitur ab interiori.ſ.conſciētia
remordente ibi.Non eſt pax.)3º
ab exteriori.ſ.homine contēnen
te ibi.)Amici. (Circa pmuȝ duo
facit.primo ponit percuſſionem
diuinā.ſcđo effectū percuſſiōis.
ibi.(Nō eſt ſanitas.) Hic loquiť
vt referatur.vno modo ad pcuſ
ſionem tribulationis quaȝ deus
immitit. Alio mō ad cōmotionē
contritionis.primo mō loquunť
hec tria. Percuſſio eſt grauis ex
duobus.ſ.ex hoc ꝙ intima pene
trat;et hoc hō cōuertiť. Et quā
tum ad hoc dr.pmo qr peruenit
vſqȝ ad intima.vnde dicit(ſagit-
te tue.)i.percuſſio tua.(ifixe ſūt
mihi.)ſ.vſqȝ ad iteriora. Iob.6.
Sagitte dñi in me ſunt: quarū
indignatio ebibit ſpm̄ meū.ſcđo
qr hmōi percuſſiōes nō cito trā-
ſeunt:ſȝ manēt:(vnde dicit (Cō-
firmaſti ſup me manū tuā.) Iſa.
30.Erit tranſitus virge fundatꝰ
quaȝ requieſcere faciet dñs ſup
eum.Heb.10.Horrēdum eſt inci-
dere in manu dei viuetis. tertio
quia ſunt graues:et eſt ratio eiꝰ
qđ dicit(Nō in furore.)qr iam ſa
tis ſuȝ ſagittatus. (Non eſt ſani
tas.)Hic ponitur effectus ſagit
tationis. Caro mea deordinata
eſt corruptioni; et infectioni ſub
iecta.Ro.7. Scio ꝙ nō habitat
in me.hoc eſt in carne mea bo-
num. Alio mō de cōmemoratio-
ne cōtritionis pōt intelligi:et ſic
aſſignat rationē quare non vult
a deo puniri.(Qm̄ ſagitte.) Sa
gitte dei ṽba dei ſunt. Iſa.49.
Poſuit me quaſi ſagittā electaȝ.
Quando aūt pctōr audit verba
dei ꝛ infigūtur cordi eius:tūc re
ponit in corde ſuo. et tamen eis
nō cōpungiť. ꝛ ex hoc eſt dignꝰ
furore: qr non eſt cōpunctus ex
ſermonibus dei.Sed ſicut dicit
Gregorius. Fruſtrat laborat ex
tra lingua pdicatoris ſi intꝰ non
operatur virtꝰ redemptoris. Et
ideo oportet ꝙ manus dei infi-
gat has ſagittas vſqȝ ad intima.
ꝛ ideo dicit. (Confirmaſti ſuper
me manū tuam.) In carne mea.
Gal.5.Caro concupiſcit aduer-
ſus ſpm̄ ꝛc. Qñ caro ſanitatem
hȝ ſpūs ē ifirmꝰ:ꝛ ecōuerſo.ſ.qñ
ſpūs eſt ſanus ꝛ fortis : caro eſt
infirma:qr totum eneruatur:qc-
quid ad carnem ptinet.ps.Caro

Universidad de Deusto Biblioteca

mea imutata eſt propter oleum
Effectus ergo verbi dei imiſſi
vel infixi: eſt q emarcet concupi
ſcentiam carnis. Col. 3. Mortifi
cate mēbra veſtra ꝛc. Aug. dicit
ſm primā expoſitionē. A facie. i.
a cōſideratiōe ire tue. q: per ver
ba tua cōſideratur ira futuri iu=
dicij. Et ex hoc caro emarcet. (ꝛ
nō eſt pax oſſibus meis.) Hic oñ=
dit iteriorē miſeriā. i. pctm̄ ꝑpter
qd patit tribulationē. q. d. Au=
feretur ſanitas carnis pre cōſide
ratione ire tue: ſed recognoſcen
do peccata mea: etiā ſpiritus cō
cutitur. Unde dicit (nō eſt pax oſ
ſibus meis.) i. ſpiritui meo. Iſa.
59. Nō eſt pax impijs dicit dñs.
Et hoc. (A facie peccatoꝝ meo=
rum.) i. pre multitudine ꝛ grauj=
tate pctōꝝ non poſſum habere
pacem mentis. Sed nūquid ha=
bes tribulationē? Et dicit q ſic.
Unde expoſuit ſe habere. Et ꝑ°
peccata ponit. ſcdo defectū pa=
cis. Tria ſunt qui exaggerāt pec
cata. ſ. multitudo peccatoꝝ gra
uitas ꝛ reiteratio. q: ſi frequen=
ter peccat graue eſt. Dicit ergo
quantum ad primū. (Quoniam
iniqtates mee ſupgreſſe ſunt ca
put meum.) Modus loquendi ē
per iniquitates ſignatur multi=
tudo peccatoꝝ: quia ſicut aqua
que holem obruit: ita pctā ſub=
mergūt holem. Et hoc non facit
aqua: niſi quando tantum excre
ſcit q caput excedit. q. d. Sic mł
tiplicate ſunt q ſup caput meuz
aſcenderūt. ps. Infixus ſum in li
mo profundi. ꝛc. 2. Paral. vltimo
Peccaui ſup numerū arene ma=
ris ꝛ mł̄tiplicata ſunt pctā mea.
Et dicit. Sup caput meuz. i. ſup
mentē meam: tractā in cōſenſuz
peccati. Tripliciter ſe homo hȝ
in peccato. Qñq3 eſt tm̄ in cōcu=
piſcentia: et mens reſiſtit: ꝛ tunc
non attingit caput. qñq3 conſen
tit ſed ex paſſiōe: et tūc licet per
ueniat ad caput: nō tñ ſupergre
ditur. Sed qñ letantur qñ male
fecerint: ꝛ exultant in rebꝰ peſſi
mis: tunc iniquitates ſupergre=
diuntur caput. ¶ Quantum ad
2^{m} dicit. (Sicut onꝰ graue: gra=
uate ſunt ſup me.) Dicūtur au=
tem grauare peccata: quia deꝑ=
primunt more grauis. Quanto
ergo hō deprimitur: tanto a deo
recedit. zach. 1. Iniqtas ſedetꝰ ſu
per talentū. Iſa. 1. Populo gra=
ui iniqtate. Alia littera hȝ. Su=
ſtulit in altum: q: qñq3 pctā gra
uia inducūt in cōtemptū: et ſup
bit ipſius cū peruenerit in ꝓfun=
dum peccatoꝝ. ¶ Quantum ad
3^{m} dicit. ꝑpter recidiuum. (Pu=
truerunt ꝛ corrupte ſunt cicatri
ces mee.) Cicatrix ex vulnere re
linquitur. ita etiā qñ quis pecca
uit; ꝛ dimiſſum ē ei pctm̄: ſed ad=
huc eſt pronitas ad peccanduz
eſt qſi cicatrix ex vulnere. Qñq3
aūt deus ſanat eam per ſatiſfa=
ctionē et exercitiū bonoꝝ operū
Hiere. 3. Obducā cicatricē tibi: ꝛ
a vulneribꝰ tuis ſanabo te. Qñ=
q3 eñ bene cuſtodimꝰ nos: et ſi=
cut per iperitiā medici: qñq3 ifir
mitas generat intus putredinez
et corrūpit mēbrū. ſic eſt in pec=
catore: q:; quādo nō curat pctm̄
per correctionē ſiue per peniten
tiam: fit putredo interius. i. dele
ctatio pcti preteriti: et conſentit
in aliud ſimile. Iohel. 1. Compu=
truerunt iumēta in ſtercore ſuo.
Ex hoc ſequit corruptio: quādo
pctm̄ procedit in actū. Uel corru
ptio eſt qñ nō ſolū in ſe ſunt pu=
trefacti; ſed exalat per infamias

ad alios. (A facie iſipiētie mee.)
Medicus qñ curat ꝑ inſipiētiaz
ſuā aliqñ vulnus putrefit: ſic ex
inſipiētia hois neſciētis ſibi be=
ne cauere. patitur recidiuū. Pro
uerb. 14. Errant qui operantur
malum.

¶ Miser factus ſuȝ ꝛ curua
tus ſum vſq3 in finez tota die
contriſtatus ingrediebar.
Quoniam lumbi mei imple
ti ſunt illuſiōibus: et non eſt
ſanitas in carne mea.

¶ Supra dixit ps. Non eſt pax
oſſibus meis. Et oſtendit q̄ ſunt
ſua peccata; quia multa gra=
uia et reiterata; hic agit de pa=
cis ſublatione. Et circa hoc duo
facit. Primo ponit inquietudinē
contra pacem. ſcdo ponit reme=
diū cōſolationis ꝛ ſpei ibi. (Do
mine ante te.) Inquietudinē ani
mi ſui oñdit dupłr. Primo quan
tum ad deiectionē: ꝛ quātum ad
iraſcibilem. ſcdo quantū ad de=
iectionē cordis qd ꝑtinet ad cō=
motionē cōcupiſcibilis ibi: (To=
ta die.) Circa ꝑm̄ duo facit. ꝑmo
ꝓponit cauſam deiectiōis: ſcdo
ipſaz deiectionē. Cauſa deiectio
nis ē (Q: miſer factꝰ ſuȝ.) i. miſi
aȝ meā ego recognoſco. Miſeria
opponitur felicitati. ꝛ iō in con
trarijs conſiſtit. Felicitas huma
na: cōſiſtit in rebꝰ mūdi. ps. Btm̄
dixerūt pplm̄ cui hec ſunt. Feli=
citas vero cōſiſtit in heſione ad
deū. Et iō ſeqt. Immo btūs pplſ
cuius eſt dñs deꝰ eius. Miſer ḡ
eſt ex hoc q a deo auertit ꝑ pec=
catum. Prouer. 14. Miſeros fa=
cit pplos pctm̄. Iſte ergo ſciēs ſe
ſeparatuȝ a deo ꝑ pctm̄ reputat
ſe miſerū: et ex hoc ſit animꝰ eiꝰ.
Uñ dicit (Incuruatꝰ ſuȝ.) Hec i=
curuatio pōt referri ad deꝑſſio=
nē animi: ꝑꝑ grauedinez pcti: q:
pctā faciunt. ſicut graue onus q
hoiez icuruat ſic facit terrā reſpi
cere. Ita pctā faciūt inferiora re
ſpicere: et nō ꝑmittūt ꝑ affectū tē
dere ad ſuperiora. Paral. 36. In
curuatus ſum multo vinculo fer
ri. Uel poteſt referri ad hūilita=
tē. q. d. Incuruatꝰ ſum ꝑꝑ hūilita
tē q: ſi recognoſcit hō pctm̄ ſuū
nō ſapit alta. Luce. 18. De publi
cano q̄ nolebat oculos ſuos ad
celum leuare. Et hec incuruatio
nō debet eē momētanea: ſed in
tota vita. vñ dicit (Uſq3 in finē.)
ſ. vite q̄diu durat corruptio cor
poris. Ro. 7. Infelix ego qs me
liberabit ꝛc. ¶ Cōſequēter agit
de triſtitia cordis. Et facit tria.
Primo ꝓponit triſtitiā. ſcdo tri=
ſtitie cauſam. tertio magnitudi=
nē triſtitie. Dicit ergo. (Nō ſolū
hūiliatus ſum.) cōtra ſupbiā: ſȝ
etiā (ſum cōtriſtatus) cōtra dele
ctationē pcti: et hec ē triſtitia bo
na. 2. Cor. 7. Que eñ ſm deum
triſtitia bona eſt. Et tangit duo
circa triſtitiā. Primo q oportet
eſſe continuā. vnde dicit. (Tota
die.) Roma. 9. Dolor continuus
cordi meo. pſalmus. Lauabo ꝑ
ſingulas noctes ꝛc. Hieremie. 9.
Et plorabo die ac nocte interfe
ctos populi mei. Auguſtinus.
Semꝑ doleat: et de dolore gau
deat. ſecundo quia eſt quedam
triſtitia abſorbens: que in deſpe
rationē inducit. ſcde Cor. ſcdo.
Ne forte abundantiore triſtitia Mul=
abſorbeatur; qui eiuſmodi eſt. tiplex
Quedam eſt aggrauans: et hec triſti=
eſt accidia que ſic deiecit: vt tia.
non permittat agere bonum:
ſed triſtitia: penitentis non eſt
ſic; ſed eſt cum ſpe et exercitis

Universidad ... Biblioteca

bonoꝝ operū.vñ dicit(Ingredie
bar.).i.invitꝰ a bois operibus ꝑ
ficiebam. Proceſſus boni eſt in-
greſſus:qꝛ bona ſpūalia ad q̄ ten
dit bonus ſunt interiora Phil.3.
Que retro ſunt obliuiſcēs.i. bo-
na tpalia ad que tendūt pctōres
ſunt exteriora ad ea que priora
ſunt extendēs me ipm. Prouer.
4.Ducam te ꝑ ſemitas equita-
tis quas cū ingreſſus fueris nō
arguant greſſus tui.(Qm lumbi
mei impleti ſunt illuſionibus.)
Hic ponit cauſa triſtitie ſm glo.
exponit ꝙ ꝑ lumbos intelligitur
anima.Et dicit(Lumbi.qꝛ ibi eſt
delectatio.(Et nō eſt ſanitas in
carne mea.)vt oſtendat ſe infir-
mum intus ⁊ extra.Sed melius
exponitur aliter ꝙ affligit ꝑ pec
catū cū recognoſcit miſeriā ſuā.
Miſeria aūt maxime recognoſci
tur.i.corruptione ſenſualitatis.
Ro.7.Uideo aliā legē in mēbris
meis ⁊c.Et ſubdit(Infelix ⁊c.)qꝛ
d.Iō cognoſco me miſerū:⁊ ſum
cōtriſtatus.qꝛ lūbi mei ipleti ⁊c.
Ad litteram carnalis delectatio
implet me illuſionibus qꝛ diabo
lus vtit ſenſualitate nr̄a:ſicut in
inſtrumēto:⁊ vbi nos debiles cō
ſpicit ibi impugnat nos.Prouer.
4.Stultis illudit pctm̄.Iſte aūt
illuſiones variaꝝ rerū ex duplici
cauſa ꝓueniunt.Qñqꝫ ex corru-
ptione:qꝛ caro ſemp q̄rit ꝯuenie
ria ſibi.ꝗtum eſt de ſe:⁊ niſi ſpūs
retineret opꝫ ꝙ delectet in eis:
⁊ impoſſibile eſt ꝙ ſpūs ſemp ſit
vigil.⁊ iō opꝫ ꝙ illudat Qñqꝫ ꝓ
ueniūt tales illuſiones ex ſpū ꝓ
prio quando.ſ.aliquis ſepe inſe
rit in ſe tales cogitatiōes carna-
les:⁊ hoc eſt veniale pctm̄.primo
demū ſi conſentiat fit mortale:⁊
hoc recognoſcit:quaſi nō ex car-
ne.ſꝫ qꝛ nō eſt ſed qꝛ nō eſt ſani-
tas in carne mea.Ro.7.Scio ꝙ
non habitat in me:hoc eſt in car
ne mea.

¶Afflictus ſum et humilia-
tus ſum nimis:rugiebam a
gemitu cordis mei.

¶Hic ponit magnitudinē triſti-
tie.Et pmo ponit talē magnitu-
dinē.Scdo ponit ſignū ibi Ru
giebā.)Duo poſuit in triſtitia.p̄
mū ꝙ eſt cōtriſtatꝰ.ſcdm ꝙ eſt in
curuatꝰ.Per pᵐ deſignat triſtitiā
ꝑ ſcdm vero delectionem.Et hec
duo hꝫ repetere hic. Quātū ad
hoc ꝙ eſt incuruatus dicit.(Hu
miliatus.)quantū ad hoc ꝙ eſt
contriſtatus dicit.(Afflictus) et
de vtroqꝫ nimis.Et hoc pro-
pter magnitudinem mali:quod
incurrerat:qꝛ pctm̄ eſt maximū
malū.Et iō affligit multis dolo
ribus.Itē ꝓpter amiſſionem ma
gni boni.Hier.Uide ⁊ ſcito ꝗa ma
lum eſt dereliquiſſe dominū ⁊c.
Itē ſm Orige.Propter immuta-
tionem ſtatus de ſtatu gr̄e ⁊ vir
tutis in ſtatū peccati.Boetius.
Magnū infelicitatis genus eſt
fuiſſe felicē.Iob.29.Quis mihi
det vt ſim iuxta mēſes priſtinos:
ſm dies quibus deus cuſtodie-
bat me.Signum magne triſtitie
eſt rugitus.iō dicit.(Rugiebam
a gemitu cordis mei.)Rugitus
dicit eſſe vox beſtiarū.ſ.leonis ⁊
vrſi:ꝓpter vehemētiam doloris
vel famis.Unde rugitus eſt ve-
hementia fletus.Iob.3.Quaſi
inundātis aque:ſic rugitus meꝰ
vnde(rugiebā.).i.amariſſime fle-
bam.Sed cōtingit aliqñ ꝙ aliqs
flet extra.non tñ ex animi cōmo
tione.Sꝫ nō ego fleo:immo a ge
mitu cordis mei procedit hic ru

gitus.Tre.1.Multi gemitꝰ mei:
⁊ cor meū merēs.Iſa.59.Rugie
mus quaſi vrſi omnes.

¶Domine ante te omne deſi
derium meū:⁊ gemitus meꝰ
a te non eſt abſcō ditus.

¶Hic ponit remediū conſolatio
nis.⁊ pmo oſtēdit ꝙ in deo ſolo
eſt cōſolatiōis ſue remediū.ſcdo
oſtēdit ꝙ hoc eſt ſibi neceſſariū:
qꝛ nihil in ſe hꝫ de quo conſolet
ibi(Cor meū.Oſee.13.Perditio
tua iſrael:tātūmodo ex me auxi
lium tuū.Eſt aūt duplex triſtitia
Quedā triſtitia eſt inducēs de-
ſperationē.⁊ hec tollit deſideriū
⁊ gemitū:⁊ qꝛ vtrūqꝫ iſtoꝝ fit in oc
culto.iō deſideriū ⁊ gemitꝰ inte-
rior notū eſt deo.vnde dicit(Do
mine aū te omne deſideriū meū)
Ante te approbatū eſt qḋ deſide
ro:⁊ ideo ſpero mihi dari per te.
Prouer.10.Deſideriū ſuū iuſtis
dabit.ps.Deſideriū pauperū ex
audiuit dominus.Alio mō ſic.
(Ante te.).i.tibi cognitū eſt:qui
ſcrutaris corda.1.Reg.16.Deus
intuetur cor.Prouer.15.Perdi-
tio ⁊ infernus corā dño.ꝗto ma-
gis corda filioꝝ hominū.Alio
modo ſic.(Ante te ⁊c.)i.ad hoc
eſt deſiderium meum vt ſim an-
te te.ps.Sitiuit anima mea ⁊c.
(Et gemitus meus a te nō eſt ab
ſconditus.).i.tu approbas eum:
vel tu cognoſcis eum.Exo.3.Ui-
dens vidi afflictionem populi
mei ⁊c.

¶Cor meum conturbatū eſt
dereliquit me virtus mea:et
lumen oculorum meoꝝ et ip-
ſum non eſt mecum.

¶Hic oſtendit neceſſitatem con
ſolationis ſue eſſe a deo:qꝛ nihil
eſt in eo de quo poſſit conſolari.
Tria ſunt in homine.ſ.intelle-
ctus voluntas ⁊ potentia exequu
tiua.Intellectus dirigit:volun-
tas imperat:potentia exequitur
⁊ hec.tria deficiunt in me.⁊ Quia
(cor.).i.affectus.(conturbatum
eſt.).i.commotum eſt triſtitia ⁊ cō
motione.ps.Commouiſti terrā
⁊ conturbaſti eā ⁊c.Uel contur
batum eſt pre ſollicitudine mun
di.Item virtus exequutiua dere
liquit me quam habui ante pec-
catum.Uel loquitur ex ꝑſona
humani generis.Uirtus quā ac
cepi in primo parente vt non ha
berem corruptionem interiorem
aut exteriorem.(dereliquit me.)
propter peccatū.Iſa.Induit me
virtute.(Et lumen oculorū meo
rum.)id eſt ratio.(⁊ mens mea
non eſt mecum.).i.puatur lumi
ne rationis.per quod vitant ma-
lum ⁊ faciunt bonum.vel(lumen
oculorum meorum.)id eſt deus
non eſt mecum propter peccatū.
quia peccata veſtra abſconderūt
faciem eius a vobis.Iſa.59.

¶Amici mei ⁊ proximi mei ad
uerſū me appropinquauerūt
et ſteterunt.Et qui iuxta me
erāt de longe ſteterūt:⁊ vim
faciebant qui querebant ani
mam meam.Et qui inquire
bant mala mihi locuti ſunt va
nitates:et dolos tota die me
ditabantur.

¶Supra ps diligenter expoſuit
miſeriam ſuam quam a ſuperio-
ri:ab interiori patitur.Hic autē
miſeriam quam patitur ab equa
li.Circa hoc duo facit.pmo oſtē
dit quid patiatur ab hominibus
ſcdo qua de cauſa ibi.(Inimici

Universidad de Deusto
Biblioteca

autem mei.) Circa primum tria
facit. primo premittit mala que
patitur ab hominibus. ſcd̄o oſtē
dit patientiam ſuam in illis ibi.
(Ego autem.) tertio oſtendit pa
tientie cauſaz ibi (Qm̄ in te dn̄e)
Oſtēdit ꝙ ſe afflictū ab oī genere
hoim ⁊ pulchre q̄ oſtēdit p̄mo ſe
pati afflictionem ab amicis. ſcd̄o
ab inimicis ibi (Et vim faciebāt.)
Amici affligunt dupliciter. per-
ſequendo ⁊ derelinquendo: q̄ ex
hoc ipſo ꝙ non iuuant: affligūt.
(Et qui iuxta me. Item amicorū
eſt duplex genus. Quidam ſunt
ſoli amici ⁊ extranei. Quidā ami
ci ⁊ conati: ⁊ ab vtriſq; dicit ſe af-
fligi. ¶ Quantum ad primum di
cit (Amici mei.) Et poteſt intelli
gi vel ex perſona chriſti: qui in
hoc pſalmo quādoq; loquitur p
ſe: quandoq; pro membris. Uel
ex perſona penitentis. ſi legaꝛ ex
perſona chriſti. manifeſtuz eſt ꝙ
iudei qui ſunt proximi fuerūt ad
uerſarij ei. vnde dicit (Aduerſuz
me appropinquauerunt ⁊ ſtete-
runt.) Uel ex perſona penitētis:
⁊ tunc Orige. Aliquis in ſeculo
eſt inter pctōres ⁊ quandiu eſt in
peccatis oſtendunt ei amicitiaz:
ſed qn̄ deſerit mundū ⁊ peccatuz:
tunc pctōres aduerſanꝛ ei. vn̄ di
cit (Amici eius.) i. q̄ prius erant
amici. Eccl̄. 6. Eſt amicus qui cō
uertiꝛ ad inimicitiā. (Et proximi.)
ideſt in carne cōiuncti. Mich. 7.
Inimici hominis domeſtici eius
Hieremie. 3. Audiui cōtumelias
multorum ⁊ terrorem in circuitu
(Aduerſum me appropinquaue
runt ⁊ ſteterūt.) Contingit ꝙ ami
cus qn̄q; aduerſaꝛ in dicto vel fa
cto alicui: ſed tn̄ tātā hꝫ reueren
tiā ad amicitiā ꝙ nō aduerſaꝛ ei
in facie. Et ideo dicit ꝙ nō ſoluz

de lōge ſteterūt. (ſꝫ appropiquā
uerūt.) i. in facie inimici cōtradi
xerūt. Qn̄q; ēt amicus facto cō-
mouetꝛ cōtra eū. tn̄ nō pſeuerat.
Sed de iſtis dicit ꝙ (ſteterūt.) i.
fuerūt mihi aduerſarij. p̄s. Aſti-
terūt reges terre ⁊c. (Et q̄ iuxta
me erāt de lōge ſteterūt) hic oſtē
dit qn̄o eſt derelictꝯ. Si exponiꝛ
de xp̄o vere fuit derelictꝯ. Matt.
26. Relicto eo oēs fugerūt. Item
penitēs derelinquiꝛ poſtq; eſt cō
uerſus ad deū. vn̄ (Et q̄ iuxta me
erant.) i. amici familiaritate vel
carne. (de longe ſteterūt.) Job. 6
Ecce non eſt auxiliū mihi in me
neceſſarij quoq; mei receſſerūt a
me. p̄s. Elōgaſti a me amicū ⁊ p
ximū ⁊c. (Et vim faciebāt q̄ que-
rebant aīam meā.) Et nō ſolum
eſt ſic ab amicis afflictus: ſꝫ etiā
ab inimicis. Eſt aūt duplex genꝯ
inimicoꝝ. Quidā ſunt inimici ca
pitales: ⁊ occidūt. Alij ſunt q̄ nō
ſunt capitales: q̄ nō querūt occi
dere ⁊ de vtriſq; loquiꝛ hic. ¶ De
p̄mis dicit (Uiꝫ faciebāt q̄ quere
bant animā meam.) i. querebant
me occidere. Ad lr̄am dicitur de
xp̄o quem iudei querebāt occide
re. vnde (Uim faciebant.) i. vio-
lentiā inferebāt. Prouer. 22. Ne
inferas violentiaz pauperi: quia
pauper eſt. Hiere. Ut vim facerēt
vel (q̄rebāt.) ſ. demones ſeu ami
ci qui volebant me inducere in
malum poſtq; cōuerſus ſum ad
deum. Et vim faciebant mihi.
¶ De ſecundis dicit. Et qui in-
quirebant mala mihi loquuti
ſunt vanitates.) id eſt mendaciū
contra me dixerunt. Ita accidit
de iudeis contra chriſtum qui
mendacium loquentes dicebant
Luce. 23. Hunc inuenimus ſubu
ertentem et phibentem tribu-

ta dari ceſari. Item (dolos tota
die meditabantur.) Ut caperent
eum in ſermone. Matth. 22. Itē
hoc accidit cuilibet penitenti: q̄
aliquis penitens: vt Orige. dicit
Confitetur peccatum ſuum. et ſi
neceſſe fuerit agit publicam pe-
nitentiam: et deridetur ab alijs
qui perſeuerant in peccato. Job.
12. Deridetur iuſti ſimplicitas: ⁊
dicunt multa vana ⁊ falſa contra
euz. p̄s. Uana loquuti ſunt vnuſ
quiſq;. Et etiam inſidiantur: ſi
inueniant aliquid. vnde confun
dant euz. Prouer. 14. Ne inſidie
ris: ⁊ ne queras impietatez in do
mo iuſti.

¶ Ego aūt tanq; ſurdꝯ nō au
diebam: et ſicut mutus non
aperiens os ſuum. Et factus
ſum ſicut homo non audiens
et nō habēs in ore ſuo redar
gutiones.

¶ Hic oſtēdit patientiaz a ſe ex
hibitā. Et p̄mo ponit patientiaz.
ſcd̄o patiētie effectū ibi (Et factꝯ
ſum ſicut hō.) Hoies qn̄ affligun
tur niſi patiēter portēt. p̄mo cō-
mouenꝛ in aīo. deinde deordinā
Reme tur in verbis. Sed remediū ꝙ nō
diū cō cōmoueanꝛ in aīo eſt ꝙ ſit ſicut
ma irā ſurdus nō audiēs verba iniqua.
Et iō dicit (Ego aūt tāq; ſurdus
nō audiēs.) i. audire me fingebā.
Eccle. 20. Uſq; ad tp̄s ſuſtinebit
patiēs. Itē ibidē. 18. Sepi aures
tuas ſpinis: ⁊ noli audire linguā
neq;. Et remediū ꝙ nō deordine
tur in verbo eſt: ꝙ ſit ſicut mutus
p̄s. Obmutui ⁊c. Unde dicit. (Et
ſicut mutus nō aperiēs os ſuū.)
Et hoc maxime fecit chriſtus vt
dicitur Matth. 27. Et non reſpō
dit ei verbum: ita vt miraretꝛ pre

ſes vehementer Iſaie. 53. Tanq;
ouis ad occiſionem ducetur ⁊c.
Sic etiam facere debent viri iu-
ſti. p̄s. Poſui ori meo cuſtodiam
dum conſiſteret peccator aduer
ſum me. (Et factus ſum ſicut ho
mo non audiens.) Hic ponitur ef
fectus patientie ſed hoc eſt con-
tra opinionem malorum: qui hoc
imputant ignauie non virtuti. Et
dicit (factus ſum.) ſcilicet opinio
ne. (ſicut homo non audiens.) et
non virtuoſus. Unde de chriſto
dicitur. Mihi non loqueris. Jo.
19. (Et non habens in ore ſuo re
dargutiones) ideſt ac ſi non ſit ſa
ſapiens ad reſpondendum. Un-
de de chriſto dicitur. Luc. vigeſi-
motertio. ꝙ illuſit ei ⁊ deſpexit
eum herodes.

¶ Quoniaz in te domine ſpe
raui: tu exaudies me domi-
ne deus meus.

¶ Hic poniꝛ cā patiētie q̄ eſt tri- Cā pa
plex. Ex parte dei: ex parte inimi tientie
corū ⁊ ex pte ſui. Ex pte dei cā pa tripl'x.
tientie eſt: ꝙ tota cauſa relinqui
tur deo. Mihi vindictam ⁊ ego
retribuam. Deuꝛ. 32. Et ideo di-
cit (Ego autem in te ſperaui do-
mine.) q. d. In te eſt cauſa mea.
Hiere. 17. Spes mea tu. Et quid
ſperas de deo (Dixi tu exaudies
me domine deus meus.) Orige.
Quandoq; homo orat deum et
non exaudit quia ipſe non audit
eum precipientem. Prouer. 28.
Qui declinat aures: ne audiat le
gem: oratio eius fiet execrabilis.
ſed qui obedit deo et legi: tunc
exauditur. Jaco. vlt. Multum va
let deprecatio iuſti aſſidua. deus
autem maxime precepit patien-
tiam. Matthei. 5. Si te percuſſe
rit in vna maxilla ⁊c. Et ideo il'i

Universidad de Deusto Biblioteca

exandiuntur a deo qui nouerũt
pro inimicis orare vt eccleſia fa=
cit. vnde dicit. Si ſteterit Moy=
ſes ⁊ Samuel coram me ⁊c. quia
iſti in veteri teſtamẽto orauerũt
pro inimicis. nõ eſt aia mea ad
populum iſtum. i. non exaudiam
eos p populo iſto. q. d. Ideo q3
ſi patiẽter ſuſtineo tu exaudies
me.

¶Quia dixi nequando ſup=
gaudeant mihi inimici mei:
et dum cõmouentur pedes
mei: ſuper me magna locuti
locuti ſunt. Qm̃ ego in flagel
la paratus ſum: et dolor me⁹
in conſpectu meo ſemper.

¶Supra poſuit p̃s mala q̃ paſ=
ſus eſt ab hoibus: et oſtendit ẽt
patientiã ſuã aſſignauitq3 vna3
rationem patientie ex parte dei
hic aũt aſſignat rationẽ patiẽtie
ex parte inimicoꝝ. Contingit ali
quando ex dei mia; ꝙ qui patit
tribulationẽ aliquã ſuſtinet ma
la que ab alijs inferũtur: vt pacẽ
cum inimicis habeat. Prouer. 16
Cũ placuerint dño vie ei⁹: inimi
cos eius cõuertet ad pacẽ. Iob.
5. Beſtie terre pacifice erunt ⁊c.
Et hoc etiã naturale eſt: q3 null⁹
eſt iraſceu⁹ ſiue crudelis. ꝙ qñ
videt aliquẽ humiliatũ affligat
eu3 vlterius. Canis etiã nõ mor
det hoiem iacentem. Quando g̃
aliquis reſiſtit inimico concitat
inimicũ ad nocendũ ſibi ⁊ deus
non iuuat. p̃s. Si reddidi retri=
buentib⁹ mihi mala ⁊c. Et iõ aſſi
gnat hic rõnẽ patiẽtie q̃ eſt ne ve
niat in manib⁹ eoꝝ. Et circa hoc
duo facit. p̃mo ꝯmemorat de ho
ſtibus gaudiũ corporis. ſcdo in=
ſultationẽ eorũ. Dicit ergo (Di=
xi nequando ſup gaudeant mihi
inimici mei.) Si nollet me defen
dere deus non intueretur me: et
ſic ſuparent me hoſtes ⁊ gaude
rent. ¶Quantũ ad 2m dicit. (Et
dum cõmouerentur pedes mei)
hieronym⁹ habet. (Deficio.) lit
tera noſtra h3. (Sup me magna
locuti ſunt.) Et dum labant pe=
des mei ⁊c. Loquẽtur. ſi intelli=
gatur de preterito: ſic eſt ſenſus
(Dixi nequando ⁊c) Poteſt hoc
referri ad experimentũ. q. d. ex=
pertus ſu3 ꝙ gauderent. Sed ſi
laberẽtur pedes mei ⁊c. Quidã
corruunt: quidã labũtur: ſed. nõ
corruũt. Quidã ſunt īfirmi. Ma
li qñq3 contra aliquẽ religioſu3
inſultant et maxime loquuntur
ſup ipſum. 1. Reg. 2. Nolite mul
tiplicare loqui ſublimia glorian
tes. p̃s. Diſperdat dñs vniuerſa
labia doloſa. ¶Tertia eſt rõ ex
parte ſui. ſ. ex parte penitentis.
primo pponit promptitudinem
animi. ſcdo cauſam. Dicit ergo.
(Qm̃ ego in flagella parat⁹ ſu3.)
Nullus eſt impatiens niſi de eo
ꝙ inuitus ſuſtinet: et qñ igit eſt
paratus ad ſuſtinendũ: nõ eſt im
patiens. Cõſideranda ſunt duo
genera hoim. Quida3 ſunt q̃ hic
nõ flagellantur: ſed reſeruantur
eterno igni. p̃s. In labore hoim
nõ ſunt ⁊c. ſ. hic non corripiũtur
Alij ſunt q̃ flagellant in hoc mũ
do q3 de⁹ corripit eos vt filios.
Heb. 12. Flagellat oẽm filiũ quẽ
recipit Grego. Signũ eterne re=
probationis eſt: qñ deus nullu3
flagellum dat homini in mũdo.
Sic et Ambroſius noluit hoſpi
tari in domo illius qui ſemp fue
rat in proſperitate. Et ideo dicit.
(Qm̃ ego in flagella parat⁹ ſu3.)
primo ponit dolorem. ſcdo dolo
ris cauſa3. Eſt autẽ conſuetudo

qd quãdo. aliq̃s patitur graue3
dolorem. ſuſtinet aliũ dolorem:
vt liberet ab alio grauior. ſicut
qñ homo ſuſtinet extractionem
dentis: vt liberetur a dolore dẽ=
tium. Et iõ dicit (Sũ parat⁹ ad
flagella) q3 habeo aliũ dolorem
quem volo curare. Et iõ dicit.
(Dolor meus). ſ. de peccatis. (in
cõſpectu meo ſemper). Rom̃. 9.
Dolor continuus cordi meo.
Tre. 1. O vos omnes qui tranſi
tis per viam ⁊c. Et hic dolor eſt
maior oi dolore. non quidẽ ſen=
ſu. ſed ſm rei veritatem. ¶Au=
guſt. dicit qd omnes afflictiões
sic cauſantur ex amore: hõ dele
ctatur in eo quod amat ⁊ timet
cõtrariũ eius qd amat et dolet
ſiit. Ergo quãto maior eſt amor
tãto ẽ maior dolor d̃ ꝯrio. S3 mi
nima charitas ẽ maximus amor
ergo dolor de peccato eſt maxi
mus. ſed non magis ſentitur. q3
appetitus ſenſitiuus non moue
tur niſi ex apprehenſione ſenſi=
bilium. niſi per redũdãtiam rõ
nis. Et inde eſt qd homo plus
ſentit dolorem de aliq̃bus alijs
rebus quã de pctõ: tamẽ ſm rõ=
nẽ plus vellet ſuſtinere eum quã
dolorem de peccato. Cauſa hu
ius doloris magis eſt peccatu3.
Et ideo dicit.

Dolor de pctis maximus

¶Quoniam iniquitatẽ meã
annũciabo: et cogitabo pro
peccato meo. Inimici autẽ
mei viuũt et confirmati ſunt
ſuper me: ⁊ multiplicati ſunt
qui oderunt me inique.
Qui retribuunt mala pro bo
nis detrahebant mihi: quo
niam ſequebar bonitatem.

¶Quaſi dicat. Ideo doleo: q3
peccatum meum conſidero: et
in tantum vt alijs manifeſtem.
Unde (Ego annũciabo.) ſ. alijs
manifeſtabo in quo maximũ re=
mediũ ſentio. quod maxime fit
in confeſſione que letificat conſi
tentem. Prouer. 28. Qui abſcon
dit ſcelera ſua ⁊c. Iac. vlti. Con
fitemini alterutru3 ⁊c. Scdo po
nit pcti ſatiſfactio ꝯ illos qui ſic
confitentur: vt non ſatiſfaciant.
Iſa. 38. Recogitabo tibi omnes
annos meos ⁊c. Iob. 23. Conſi=
derans eum timore ſollicitor.

¶Et ponuntur hic tres partes
penitẽtie. (Dolor) refert ad con=
trictionem. (Iniquitatẽ meam
⁊c.) ad cõfeſſionẽ. (Cogitabo.) ſ.
ſatiſfaciam. (pro peccato meo)
ad ſatiſfactionẽ. (inimici autem
mei viuũt et ꝯfir. ⁊c.) Hic ponit
rõ mie: q3 pſperitatẽ inimicoru3
ponit cauſam quãtũ ad tria. p⁹
quãtum ad cordis in ſtabilita=
tẽ. Scdo quãtum ad ptãtis ma
gnitudinẽ ibi (Et cõfortati ſunt)
Tertio quãtũ ad multitudine3
ibi. (Et multiplicati ſunt). Dicit
ergo (Inimici mei viuũt.) Et cõ
tinuat ſic Orig. Penitens aliquã
do ſi dimitteretur in pace cogi=
taret de pctõ in penitẽtia. ſ3 tot
tribulationes contra eum inſur
gunt qd videt ſibi qd debeat ſe
defendere. tamẽ iſte dicit ꝙ lic3
viuant et proſperentur inimici
mei: non tamen dimitto dolorẽ
de peccatis. Nõ enim debet ho
mo reſilire a penitentia. Chriſt⁹
multos habuit inimicos ⁊ ha=
bet. p̃s. Odio hebuerunt me gra
tis. Et de⁹ habet inimicos. Iob.
15. Odio habuerunt me et patrẽ
meum. Et alij iuſti multos ha=
bent inimicos. qui non viuunt
ſine flagello. (Et cõfortati ſunt)

Universidad de Deusto Biblioteca

ideſt habent magnam poteſta-
tem ideſt ſunt nimis potentes.
(Et multiptiplicati ſunt q̃ ode-
runt me inique) ideſt iniuſte. q̃
perſequuntur me propter iuſti-
tiam quam ſequebar. (Qui re-
tribuunt mala pro bonis.) Eſt
autem quadruplex retributio.
Una eſt que retribuit bonum ꝑ
malo: alia que retribuit malum
pro malo. ⁊ iſte ſunt communes
bonis et malis: quia etiam bo-
nus malum pene pro malo cul
pe tribuit. alia eſt que retribuit
bona pro malis: et hec eſt ꝓprie
bonorum. quarta eſt q̃ retribuit
malũ pro bono: ⁊ hec eſt inimico
rum. Hiere. 18. Nunquid reddit
pro bono malum. (Detrahebãt
mihi) Rom. 1. Detractores deo
Detra ctio triplex — odibiles. ¶ Triplex eſt detra-
ctio. quarum vna eſt mala quã-
do detrahit homo homini de
peccato: etiam ſi peccata ſint oc
culta q̃ ſint occulta publicanda
ꝑ modũ detractionis. Alia eſt
peior quando detrahit de falſo
Peſſima quando detrahit non
homini ſʒ virtuti. videlicet ſi di
cas caſtitatem malaʒ eſſe. Et ſic
eſt in propoſito q̃ (ſequebar bo
nitateʒ detrahebant mihi.) Iſa.
5. Ue qui dicunt malum bonum
et bonum malũ. Dañ. 4. Non
inuenerunt occaſionem danieli
niſi in lege. Glo. Felix conſcien-
tia cui non poteſt imponi niſi q̃
ſeruat legem dei ſui.

¶ Ne derelinquas me domi
ne deus meus: ne diſceſſeris
a me. Intende in adiutoriũ
meum: domine deus ſalutis
mee.

¶ Hic ponitur oratio et petit re
moueri q̃d timet: ⁊ petit ſibi pre
ſtari quod amat ibi. (Intende in
adiutorium meum.) Hic petit
non amoueri. ſ. preſentiam dei.
Unde dicit (Ne derelinquas me
dñe deus meus) ſcilicet in tribu
latione. p̃s. Cum ipſo ſum in tri
bulatione. Deut. 31. Dominus
deus tuus eſt non dimittet te.
Et ſi ad modicum videaris me
derelinquere. tamen omnino (ne
diſceſſeris a me) quia timeo q̃d
per me non poſſum ſubſiſtere.
Iſa. 54. Miſericordia mea non
recedet a te (Intende in adiuto
rium meum.) ideſt adiuua me
vt proficiam. ¶ Et nota q̃ iſtuʒ
verſiculum dicit eccleſia in prin
cipio omnium horarum: quia
verſiculus iſte valet contra om
nes tentationes. Unde cum in-
cipimus orare diabolus tentat
nos: propter quod petit auxiliũ
ideo dicit (Intende.) quia tu es
deus dator et conſeruator (ſalu
tis mee.) p̃s. Qui das ſaluteʒ re
gibus ⁊c.

¶ Secundi nocturni
finis.

¶ Angelici atq̃ ſanctiſſimi
doctoris Thome aquinatis
ordinis predicatorũ. In ter
tium nocturnũ expoſitio pro
fundiſſima. Incipit.

¶ In finem pro ydithum cã
ticum dauid. xxxviij.

Dixi cuſto
diaʒ vias
meas: vt
non delin
quam in
ligua mea
Poſui ori
meo cuſto
diam: cum conſiſteret pecca
tor aduerſum me. Obmutui
et humiliatus ſum et ſilui a
bonis: ⁊ dolor meus renoua
tus eſt. Cõcaluit cor meum
intra me. et in meditatione
mea exardeſcet ignis.

Pſalmus cõfeſ

ſus eſt ſe paſſum afflictionẽ ſuã
pro peccato ſuo. Hic autem pro
Titu lus. — mittit cautelam in poſterum.
¶ Titulus talis eſt. (In finem
charitati dauid pro yditum) Et
hoc non eſt nouum licet ſit no-
uus titulus. quia vt habet in
hiſtoria. 1. Para. 15. Quando da
uid archam federis que fuerat
capta a philiſteis reduxit qua-
tuor millia cantorum inſtituit q̃
pſalmos canerent: quos poſuit
intus quos Aſach ethamar et
yditum vocauit. Et hic ponitur
in titulo. Et ſicut Origenes di-
cit. Hec conſuetudo eſt etiã apd̃
grecos. quando aliquando ali-
qui poete erant qui carmina re-
citabant in populo ſi non erant
ab ipſis recitantibus facta: ſed
ab alijs: ⁊ victoria non dabatur
recitatori ſed poete. Sic etiam
fit de pſalmis. Nam omẽs pſal
mos fecit dauid et quoſdaʒ ipſe
cantauit coram archa vt habet
ſecundi Reg. 6. quoſdam dabat
alijs cantandos. ⁊ iõ illi quibus
dabantur erant quaſi cantores
et eis intitulantur: tum propter
dignitatem: quia fuerũt prophe
te. tum propter myſterium. Un-
de hoc competit myſterio ydi-
tum: quod interpretatur intus
vir ſciens. vel tranſiliens: et ſi-
gnat tranſilientem vanitatẽ mũ
di de quo multũ in hoc pſalmo
agitur. ¶ Diuiditur ergo pſal-
Pſalmi diuiſio, — mus iſte in partes duas. In pri
mã ponit cautelam quam ha-
bet ad euadendũ pericula. In ſe
cunda oſtendit neceſſitatem cau
tele ibi (Ecce mẽſurabiles.) Cir
ca primum duo facit. Primo pre
mittit cautelam. ſecundo oſten-
dit periculum ex ea incidens ibi
(Obmutui) Circa primum duo
facit. Primo premittit cautelam
ſecundo ponit rationem cautele
ibi (Poſui ori meo.) In cautela
conſideranda ſunt tria. ſcilicet
cauendi propoſitum. Unde ait
(Dixit. ideſt) cum deliberatione
in corde meo ſtatui ⁊ propoſui.
Eccleſiaſtes. 2. Dixi in corde
meo vadam et affluam delitijs.
Secundo conſiderandũ eſt q̃d
proponat: quia (Cuſtodiaʒ vias
meas.) ideſt proceſſus meos.
Et debet homo cuſtodire vias
dei vt imitetur. Job. 23. Ueſtigia
eius ſequutus eſt pes meus: viã
eius cuſtodiui et non declinaui

Universidad de Deusto Biblioteca

ex ea. Item dicitur cuſtodire vi-
as ſuas ne erret. Deute. 4. Cu-
ſtodite vias veſtras ⁊ ſtudia ve
ſtra. Tertio conſiderandum eſt
fructus qui ex hoc ſequitur (vt
non delinquam in lingua mea.)
Homo debet diligenter ſe cuſto
dire ab omnibus peccatis ⁊ pre
cipue a peccato lingue: quia fa-
ciliter in eis prolabitur. Lingua
enim eſt mobilis ⁊ de facili pro-
rumpit in malum. Uel alia ratio
eſt. quia lingua eſt immediatum
organum ad interiorē conceptū
cordis explicandū. Unde ꝙ̄ ci-
to verbum eſt in corde eſt in lin-
gua: et ideo oportet diligēter cu
ſtodiri. ¶ Cōſequēter ponit̄ ra-
tio huiꝰ cuſtodie (Poſui ori meo
cuſtodiam cum conſiſteret pec-
cator aduerſum me.) quaſi di-
cat hec eſt ratio q̄re ſic cuſtodio
vias meas: q: ſemper aduerſa-
rius eſt contra me. Alibi dictum
eſt ꝙ homo ponat cuſtodiā cor
di. Prouer. 4. Om̄i cuſtodia ſer-
ua cor tuum. Hic dicit ꝙ ponat
cuſtodiā ori: nō ꝙ claudatur to-
taliter. ſed debet cuſtodiri. i. ſer-
uari a malis verbis quantū ad
tēpus: ⁊ quātum ad ea que di-
cit Eccleſiaſt. 8. Omni negotio
tempus eſt et opportunitas. Et
quare poſui ori meo cuſtodiam.
(cum cōſiſteret peccator aduer
ſum me.) Hoc exponitur. tripli
citer. Unus ſenſus eſt (aduerſuꝫ
me) ad inſidiandum: et tunc ma
gis neceſſaria eſt cautela. Eccli.
5. Si eſt tibi intellectus reſpon
de proximo. ſin aūt ſit manꝰ tua
ſuper os tuū. Matth. 22. Ut ca
perēt eū in ſermone. Secundus
ſenſus eſt (aduerſum me) ad in
iuriandū vel impugnandū. quia
etiam tunc cum impugnat de-
bes tibi cauere q: ibi eſt virtus
1. Pet. 2. Cū malediceretur non
maledicebat. Tertius ſenſus ē
(aduerſum me.) ideſt in conſpe
ctu meo vt inſtruatur. ⁊ tunc ne
ceſſaria eſt cautela ne oia oībꝰ
ꝓferret. Quedā em̄ ſunt proferē
da iuſtis que non ſunt dicenda
peccatoribus. Corin. 8. Non po
tui loqui vobis quaſi ſpirituali
bus. ſed quaſi carnalibus. Mat
thei. 7. Nolite ſanctū dare cani
bus. q. d. Poſui cuſtodiam ne ſe
creta doctrine propalarem pec
catoribus. (Obmutui.) Hic po-
nit periculum cautele in q̄d poſ-
ſet incidere. propter q̄d dicit. Ui
dens peccatores impugnantes
contra me ꝓpoſui oino tacere.
vnde dicit (Obmutui). ideſt pe
nitus tacui. Sed quandoqꝫ con
tingit ꝙ ꝓpter cautelā aliq̄s in
diſcrete tacet aliqñ. ⁊ aliqñ ali
q̄s tacet exterius et turbat̄ inte
rius. Eccli. 33. Precordia fatui q̄
ſi rota precurrens. ſed iſte non
turbatur interius. ideo dicit (hu
miliatus ſum) ſcilꝫ intus ſed pi
culum eſt: quia dū volui tacere
a malis (ſilui etiam a bonis) vel
a bonis verbis que non dixi. vel
a bonis hominibus quibus no
lui loqui. Eph. 4. Omnis ſermo
malus de ore veſtro non proce
dat. ſed ſi quis eſt ad edificatio
nē. Unde ſequit̄ (⁊ dolor meus
renouatus eſt.) q. d. Primus do
lui de indiſcreta locutiōe: modo
doleo de indiſcreta taciturnita-
te. Innouauit te dolor. Sed ad
hibetur remedium interne cha
ritatis. Et ideo dicit (Concaluit
cor meū intra me.) i. concitatus
eſt calor charitatis i corde meo.

Prouer. 6. Nunq̄d pōt. hō abſcō
dere ignē in ſinu ſuo vt veſtimē
ta eiꝰ nō ardeāt? Sic ipoſſibile
eſt ꝙ hō abſcōdat v̄ba dei cū in
flāmat cor charitate. ps. Ignitū
eloquiū tuū ⁊c. Cā aūt huiꝰ cōci
tationis eſt meditatio de diui-
nis. Unde dicit (et in meditatio
ne mea exardeſcet ignis.) Nihil
amat̄ niſi bonū ⁊ pulchrū. Unde
in exterioribus amoribus viſio
corporalis eſt cā amoris. Et iō
ſi vis accedere ad ſpūalia opꝫ
ꝙ accendat̄ cor tuū ad amorem
Effectus concitationis eſt quia
qui propoſuit tacere mouet̄ ad
loquēdum. vnde dicit (locutus
ſum.) Act. 2. Repleti ſunt om̄es
ſpiritu ſancto et ceperunt loqui.
Grego. Spiritꝰ quos replet ar-
dētes pariter et loquentes facit
Job. 4. Cōceptum ſermonē q̄s
retinere poteſt. Sil'r dr Hie. 20.
Factus eſt ſermo dn̄i ⁊c. Et dixi
Nō loquar. Et ſeq̄tur. Et factus
eſt i corde meo q̄ſi ignis. Uel ex
ponit̄ ſꝫ glo. (obſurdui.) i. factꝰ
ſum ſurdus. Deꝰ nō dat gratiā
homini niſi vt vtat̄ illa. Et ideo
qñ q̄s per negligētiam gr̄a ſibi
data nō vtit̄ deꝰ aufert ei vt pꝫ d
talēto Matt. 25. Auferte ab eo
mnā: ⁊ date ei qui decē mnas hꝫ
Et ideo dicit (Obſurdui et hūi-
liatus ſum.) i. deiectꝰ et tūc non
ſonat in virtutē ſed delictū. ⁊ iō
dicit (Concaluit cor meū) pre ſol
licitudine. Orig. exponit alr. (Di
xi cuſtodiam vias meas.) pūctꝰ.
Origi. (vt nō delinquā in lingua mea.
expō. Poſui ori meo cuſtodiam.) Et
poſt (Dum conſiſteret pctōr ⁊c.
hoim obmutui.) ¶ Eſt autem triplex
genus genus hominum. Quidā in tri-
triplx. bulationibus poſiti maledicūt
perſequētibus ſe. Quidam be-
nedicunt. Quidam ſunt medij
qui ab hoc ſaltem perueniunt ꝙ
tacent. Ita euaſit gradū primū:
quia poſuit ori ſuo cuſtodiam ⁊
nō maledicebat. Sed quia ob-
mutuit ⁊ nō bn̄dicebat euaſit ſe
cundū gradum: quia ſentiebat
dolorem et eſtuabat intra ꝑ in-
dignatione ⁊c. hic cōuertit ſe ad
deum ⁊ exardeſcit.

**¶ Locutꝰ ſuꝫ in lingua mea
notum fac mihi domine finē
meum. Et numerum dieruꝫ
meorum quis eſt: vt ſciāꝫ q̄d
deſit mihi.**

¶ Ponitur hic duplex petitio.
Prima ibi. (Notum fac mihi do
mine finem meum) Finis accipi
tur hic chriſtus. Roma. 10. Finis
legis chriſtus. Et dicit (Domine
notifica mihi chriſtum) Alia pe
titio eſt ibi (Notum fac mihi nu-
merū dierū meorū.) i. volo cōſi-
derare qualis ſit vita p̄ſens vt
poſſim eā cōparare ad finē illuꝫ
quia iſti dies ſunt mali pauci vt
imperfecti illi autē ſunt ꝑfectiſ-
ſimi et tunc ſcitur ꝙ nō ſunt con
digne paſſiones huius tēporis
ad futuram gloriam que reuela
bitur in nobis vt dicitur Ro. 8.
Et ſic (ſciam quid deſit mihi.) i.
quomodo ſum imperfectus ad
illam vitam. Origi. dicit ꝙ finis
ſumitur hic pro ꝑfectione. Que
libet em̄ arꝭ habet finem quem
intendit qui eſt perfectio eius.
Et ſic dicit (Notum fac mihi fi-
nem meuꝫ.) ideſt que ſit ſumma
perfectionis vita in qua vis me
ambulare. Pſ. Omnis conſum-
mationis vidi finem. (Et nume
rum dierum meorum.) ideſt ope
ra mea que ſunt dies. q. d. Fac
me recte iudicare opa mea quā

Universidad de Deusto Biblioteca

tum valent. Et hoc (vt ſciant q̄d
deſit mihi) ſcilicet a perfectione
Uel poteſt exponi ſimplicit̄. de
fine vite: quia ſicut dicitur. Ec-
cleſiaſt. 7. In omnibus operibꝰ
tuis memorare nouiſſima tua.
(Et numerum dierum meorum
&c.) ideſt quantum viuā vt pre-
parem me ad penitētiam.

¶ Ecce menſurabiles poſui
ſti dies meos: et ſubſtantia
mea tanꝙ nihilum ante te.

¶ Supra memorauit ꝑs caute-
lā exhibitam per ſilentiū et pe-
riculum ex ſilētio iminens: et re
mediū quo periculo ſubuenitur
hic autem oſtēdit neceſſitatem
cautele predicte que ſumitur ex
miſeria ꝑſentis vite. Et circa hoc
duo facit. Primo deſcribit pre-
ſentis vite miſeriam. Secundo
cōtra eam petit remedium ibi.
(Et nunc que eſt. (Circa primuȝ
duo facit. Primo deſcribit miſe
riam huius vite quātū ad ipam
vitam. Scd̄o quātū ad vite oc-
cupationem ibi (Uerūtamen in
imagine) Circa primum duo fa
cit. Primo deſcribit miſeriā hāc
quātū ad vitam. Scd̄o rationeȝ
aſſignat ibi (verūtamē vniuerſa)
Miſeriā huius vite oſtendit q̄-
tum ad eius breuitatem: & quā
tum ad eius debilitatem.

Pñtis vite miſe- ria de ſcribit

¶ Quātū ad primum dicit. Do
mine petiui vt annūciares mihi
numerꝝ dierꝝ meorū & nūq̄d ſūt
nūerabiles dies mei. ita qꝫ (Ecce
menſurabiles poſuiſti dies me-
os.) Homo eſt ſic cōditus, q̄ð ſi
nūꝙ peccaſſet nō moreret̄: & ita
dies eius non menſurarentur:
ſed peccando moritur: ſic nume
rari pñt. Job. 14. Breues dies

hoīs ſunt numerus menſiū eiꝰ
apd̄ te ē. Sȝ eſto q̄ð vita eēt bre
uis: poſſēt eē ita ꝑcioſa q̄ multū
reputāda eēt. Sȝ hoc nihil ē. qꝫ
ſubſtantia mea & nā mea et vita
mea tanꝙ nihilum ante te (eſt. i.
in comparatione tui: licet aliq̄d
videat̄ eſſe in cōparatione crea
turarū infimarum. Iſa. 40. Oēs
gentes quaſi non ſint ſic ſunt co
ram eo. Poteſt autem dicit ſic.
(Subā mea.) i. dum conſidero
illud quid ān te eſt. i. bona eter
na que dabis ſanctis ſubſtantiā
meaȝ nihil reputo. Uel ſic. Qui
conſiderant res huius mundi
(ante te) ideſt oculo diuio nihil
reputant eas.

¶ Uerūtamen vniuerſa va-
nitas oīs homo viuens.

¶ Hic aſſignat̄ rationē ſm lr̄aȝ
(Uniuerſa) ſm lr̄am noſtraȝ vel
eſt noīatiui caſus ſingularis nu
meri vel ē noīatiui caſus neutri
ḡnis p̄lalis nūeri. Si 2° mō ſic
eſt ſenſus (Uerūtamē vniuerſa)
q. d. Nō eſt mirū ſi vita hoīs eſt
nihil ante te. qꝫ (vniuerſa.) ideſt
inferiora oīa ſunt vanitas Et iō
Hiero. habet (oīa eīm vanitas.)
vt ſit quaſi ratio ꝑcedētiū. Eccle
ſiaſt. 1. Oīa vanitas. Et dicitur
vanitas. quia vanitas opponit̄
ſoliditati & ſtabilitati. Oīa enim
q̄ ſunt in mūdo ſūt ſubiecta mu
tabilitati. & iō ſunt vana: et ēt in
terea (oīs hō viuēs) ē ſubiectus
mutabilitati et ſic eſt vanitas.
Ro. 8. Uanitati eīm creatura. i.
hō ſubiecta eſt nō volēs. Uel ſȝ
lr̄aȝ (vniuerſa) ſi ſit ſinglaris nu
meri. ſic ē ſēſus. (vniueſa vani.)
ideſt vanitas (& oīs homo viuēs)
ideſt eſt in omni homine mun-
dane viuēte. Uanus dicit̄ homo

et hoc quod ſequit̄ res mutabi-
les. Hiere. 2. Ambulauerūt poſt
vanitates: et vani facti ſunt. Uel
ſic. (Omnis homo viuens.) ideſt
carnaliter. eſt omnis ideſt perfe-
cta vanitas.

¶ Uerūtamē ī imagine per-
tranſit homo: ſed et fruſtra
conturbatur. Theſaurizat:
& ignorat cui cōgregabit ea.

¶ Hic oſtendit miſeriam ꝯditio
nis hūane quantū ad occupatio
nem. Et circa hoc tria facit. Pri-
mo oſtendit q̄ aliquid ſit in ho
mine q̄ð vanitati dȝ reſiſtere. ſe-
cundo oſtendi in generali vani-
tatē occupationis eius ibi. (Sȝ
fruſtra.) tertio oſtendit hoc ideȝ
in ſpāli ibi. (Theſaurizat.) Di-
cit ergo. (Oīs homo vanitas.) ta
men aliquid eſt in homine fixuȝ
q̄ð ſemꝑ manet in eo dum trāſit
et hoc eſt imago. Et poteſt hoc
tripliciter exponi. Uno modo de

Ima- go q̄d ſit.

imagine dei que eſt inquātū hō
eſt ꝑditus ratione. Gen̄. 1. Facia
mus hoīem ad imaginē & ſimili
tudinē noſtrā. Et hec imago dȝ
reſiſtere vanitati. ſ. ratio. & dȝ eā
ſcilicet vanitatem excludere. Et
hoc eſt q̄ð ait. Quāuis hō ſit ſub
iectꝰ vanitati: ſemꝑ tamē eſt pre
ditus rōne. ¶ Sed qꝫ nō deter
minat̄ hic cuius ſit imago iō no
ta hic duplicē imaginē. Unā cele
ſtis hoīs: aliā ꝓo homis t̄reni. 1.
Cor. 15. Sicut portauimꝰ imagi
nē t̄reni: portemꝰ imaginē celeſtꝭ
Dico ḡ q̄ oīs hō eſt vanitas. t̄n
oīs hō ꝑtranſit in aliquā imagi-
nem. quia vel per bona opera re
preſentat in ſe imaginem homis
celeſtis. vel per mala imaginem
terreni. Uel aliter. Imago ipor-
tat ſilitudinē. curſus autem vite

iſtius dirigit̄ per aliquaȝ cogni
tionem: qꝫ affectus mouetur ſm
cognitū. Eſt autē duplex cogni-
tio. Una qua cognoſcit̄ veritas
et hec eſt certa. Alia eſt per veri
ſimilitudinē. et hec eſt quaſi co-
gnitio imaginis; qꝫ non attingit
ad ipſam veritatem ſed ad ſimili
tudinem veritatis. Si hō attin-
geret ad ipſam veritatē ſicut eſt
nō turbaret̄: qꝫ cōſideraret cōdi
tionē huius vite & quid erimus
poſt hāc vitā et ſic nō occuparet̄
in iſta vita: ſed ad ea que ſunt in
alia vita tenderet. Et ideo hiero
nymꝰ habet. (Quantū ad imagi
nem pertrāſit hō tantū turbat̄.)
ideſt quantū deficit homo a ve-
ra cognitiōe veritatis tantū tur
batur per occupationē huiꝰ vite
ſiue ī bonis ſiue in malis. Luce
10. Martha martha ſollicita es
et turbaris erga plurima. Qñ er
go facit bona opa tūc nō turbat̄
fruſtra: ſed qñ nō occupat ſe ī bo
nis: tunc fruſtra turbat̄. Iſa. 49.
Uane, conſumpſi fortitudinem
meā. Et ponit exēplū de occupa
tiōe q̄ ꝯturbat hoīes q̄ eſt occu-
patio auaritie: hec autē maxime
ꝯturbat hoīes. Cōcupiſcētia au
tē ad hoīā occupat hoīes ſilr̄ et
ira. Sȝ vt dꝫ Eccli. 5. Auarus nō

Auari tie de teſta- tio.

impletur pecunia. et ideo de eo
ponit exemplū dicēs. (Theſauri
zat & ignorat cui ꝯgregabit ea.) i. cō
gregat theſauros ſupfluos ī hac
vita. Mat. 5. Nolite theſauriza-
re vobꝭ theſauros ī terra. ſ. vane
& fruſtra: q̄ ignoratꝭ cui ꝯgregatꝭ es
Sibi nō. qꝫ Job. 27. Diues cum
dormierit nihil ſecū affert. Ergo
aliūs. ſȝ neſcit cui. qꝫ aliqñ nō cō
gregat puerꝭ: qꝫ nō remanēt poſt
eū: et ſi remanēt non t̄n ſcit q̄les
ſint: qꝫ aliqñ ſunt cōtra parētes.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Et nunc que eſt expecta-
tio mea nōne dñs? et ſubſtā
tia mea apud te eſt.
¶ hic petit dei auxiliū cōtra mi
ſeriā. Et primo pponit fiduciā
ex qua oratio ſua procedit. ſcđo
pponit orationē ibi. (Ab oibus
iniqtatib⁹.) tertio petit eā exau-
diri ibi. (Exaudi.) Qñqȝ hō eſt i
miſeria: et tūc aut cōfidit libera
ri p ſe: aut p aliū. Si cōfidit libe
rari p ſe nō expectat aliū: ſed in
ſeipſo hȝ ſubſidiū. Si p aliū tūc
expectat: qꝛ ſperat p aliū iuuari.
Sic eſt in iſta miſeria qꝛ breues
dies ſunt et nō cōfidat in ſe. ſed
dicit cū Job. 6. Ecce nō eſt auxi
liū mihi in me. ſed expectat auxi
lio a deo. vnde dicit (que eſt expe
ctatio mea? nōne dñs?) q.d. So
lus pōt me liberare qꝛ ipſe ſolus
eſt ſup oēm veritatē q̄ ſolus eſt
veritas. Iſa. 30. Bti oēs qui expe-
ctant eū. In expectatione etiam
mora ē. q.d. Ego pſtolabor. Aba
chuch. 2. Si moram fecerit expe
cta eū. (et ſubſtantia mea apud
te eſt.) hic ponitur ratio fiducie
quā habet de deo. Naturale eſt
ꝙ hō cōfidat de deo apud quē
collocat quod habet. Qui ergo
totū qđ habet ponit in deo po-
teſt cōfidere de deo. Et ideo di-
cit. (ſubſtātia mea apud te eſt.)
q.d. Quaſi in me nihil ſim: tamē
quicquid ſpero me eſſe et quic-
quid habeo eſt in te. heb. 10. Co
gnoſcentes vos habere meliorē
et manentem ſubſtantiam. Mat
thei. 6. Thezaurizate vobis the
ſauros i celo. 1. Thi. 1. Scio cui
credidi et certus ſum. Glo. expo
nit de chriſto. (ſubſtantia mea
apud te eſt.) ideſt tu xpe ſumes
de mea carne; qꝛ factus eſt ex ſe
mine Dauid ſm carnem. Ro. 1.

¶ Ab oibus iniquitatibus
meis erue me: opprobrium
inſipienti dediſti me. Obmu
tui et non aperui os meum:
qm̄ tu feciſti amoue a me pla
gas tuas. A fortitudine ma-
nus tue ego defeci in icrepa
tionibus: propter iniquitatē
corripuiſti hoiem. Et tabe-
ſcere feciſti ſicut araneā ani
mam eius: verūtamen vane
conturbatur omnis homo.
¶ Supra pſalmus poſuit fidu-
ciam habitam de deo cum dixit.
(Et nūc que eſt expectatio mea
ꝛc.) hic aūt proponit deo ſuā pe
titionem. Et circa hoc tria facit.
Primo petit a deo remotionem
culpe. ſcđo petit remotionē pe-
ne. tertio aſſignat rationē cōiun
ctionis harum petitionū. ſecūdo
ibi. (amoue.) tertio ibi. (Propter
iniquitatē.) Circa primū duo fa-
cit. Primo petit petitionē. ſecun-
do allegat meritum exauditio-
nis ibi. (opprobriū.) Dicit ergo.
(Ab oibus iniquitatibus meis
ꝛc.) Ubi ſciendum eſt ꝙ hec peti
tio cōmendabilis eſt ꝑpter rem
petitā que neceſſaria eſt. ſ. libe
berari a peccato. Job. 11. Si ini-
quitatē que in manu tua eſt ab-
ſtuleris a te et nō pmanſerit in
tabernaculo tuo in iuſtitia tunc
leuare poteris faciem abſqȝ ma
cula. ſcđo quia petit non meritis
proprijs ſed petit ſibi dari a deo.
Iſa. 43. Ego ſum qui deleo ini-
quitates tuas propter me. tertio
quia petit ab omnibus liberari
quia impiū eſt a deo petere ve
niam de peccatis a quo tota li-
beratio non ſperatur. Jo. 6. To
tum hominē ſanum feci in ſab-

bato. vnde dicit. (Ab omnib⁹ ini
quitatib⁹ meis eripe me.) quaſi
nō peto liberari ab vno ſolo pec
cato ſed ab omnibus. Ezech. 26.
Mundamini ab omnibus inqui
namētis veſtris. ps. Dimitte oia
peccata mea. Meritum ſumitur
ex parte patiētie. Tho. 3. Omnia
peccata hominū in tribulatione
dimittis. Et ideo primo oſtendit
qđ ſuſtinet. ſcđo oſtēdit patiētiā
quē habuit. tertio aſſignat cām.
Dicit ergo. (opprobriū inſipiēti
dediſti me.) qđ poteſt dupliciter
intelligi. Uno mō vt opprobriū
ſit pena ſibi inflicta a deo: qꝛ ſi-
cut propriū premiū virtuoſi eſt
honor: ita pena peccati ē oppro
briū Malach. 2. Scandalizatis
plurimos in lege. Alio modo ꝙ
deus cauſauerit eam. i. patiētiā
nō opprobriū ſed cauſam oppro
brij ex hoc ꝙ iam incipitur cōtē-
nere terrena: qđ ſtultiꝛ inſipien
tes reputant opprobrium ꝑpter
patientiā quā ago. Penitentiā
quā habuit oſtēdit cū dicit. (ob-
mutui.) Signū patiētie eſt ꝙ hō
cum verba opprobrij inferuntur
ei non reddit malum pro malo
ſicut chriſtus. prime petri ſcđo.
Cum malediceretur nō maledi-
cebat. Et ideo dicit. (obmutui et
nō aperui os meum.) Et poteſt
ad duo referri. Uno modo vt cū
dicit. (non aperui.) deſignat cōti
nuationē patiētie. qꝛ licet aliqs
ad horam videatur patiens ꝛ ta
ceat: ꝛ poſtea impatiens factus
loquitur valde: Iſa. 53. Tanquā
ouis ad occiſionem ducetur. et
tanqȝ agnus corā tondente ꝛc.
non aperuit os ſuū. ps. Ego au-
tem tanqȝ ſurdus non audiebā:
et ſicut mutus non aperiens os
ſuū. q.d. habui patientiam. Uel

(obmutui.) ab opprobrijs ꝯ pxi
mū. (et nō aperui os meū.) ꝯtra
deū. Cauſa eſt. (quoniam tu feci
ſti.) Et pōt referri ad hoc ꝙ dici
tur. (opprobriū.) Cauſa ꝙ ſuſti-
neat patiēter iniurias eſt qñ co-
gitat ꝙ diuino iudicio fit ſibi hoc
hoc fecit Dauid cū dixit. 2. Re-
gum. 16. Dimitte eū vt maledi-
cat. Prouer. 3. Diſciplinā dñi fi-
li mi nō dimittas: ne deficias cū
ab eo corripieris. Uel poteſt re-
ferri ad hoc qđ dicit. (Obmutui
qm̄ tu feciſti.) ſ. patientiam. ſcđa
petitio ſua eſt de amotione pe-
ne. Et primo ponit petitionē. ſe-
cundo rationē petiōis. Dicit er-
go. (Amoue a me plagas tuas)
ideſt flagella tua. Et poteſt du-
pliciter exponi. vel de corporali
bus flagellis ꝛ hec ſunt exterio
ra ſicut flagella ceteraqȝ aduerſi
tates quib⁹ homo punit p pec-
catis ſuis a deo. hiere. 30. Pla-
ga inimici pcuſſi te. ergo hec fla-
gella amoue a me. Itē ſunt pla-
ge ſpūales. i. interiores: ſicut re-
morſus cōſciētie. ps. Arguā te ꝛ
ſtatuam cōtra faciē tuā. Et has
petit remoueri. Scđm aūt Ori-
genem cauſa huius petitiōis eſt
a fortitudine. Flagellatio exte-
rior multū vtilis eſt inquantum
patienter ſuſtinetur. ſed quādo
non fertur patienter ſed deficit
et deſperat ſe ſunt nociue. Cor.
2. Cōſolemini eum ne abundan
tiori triſtitia abſorbeatur. Et iđ
timens hoc petit remoueri pla-
gas qꝛ defecit a fortitudine. i. a
violentia percuſſiōis. Iſa. 8. In
forti manu erudiuit me. 1. Regū
5. Fiebat manus dñi grauiſſima
Deficit hō tripliciter in flagel-
lis. Un⁹ modus eſt cōmunis bo
nis et malis qui eſt corporalis.

Universidad de Deusto Biblioteca

ps. Et in ira tua defecim⁹. Ali⁹
eſt impatientie: ⁊ hic eſt maloꝝ.
Job.4. Nunc venit ſup te plaga
et defeciſti. Alius modus eſt bo
norũ quo quis deficit a ſe ⁊ ten=
dit in deum. Defecit in ſalutare
tuum aĩa mea. Et quolibet iſto
rum modoꝝ poteſt itelligi qđ di
citur hic.q.d. Ideo peto: ꝙ amo
ueas a me flagella tua qꝛ ſum
correptus quo ad 3^m modũ de=
fectionis. qꝛ ego defeci a fortitu
dine manus tue in increpationi=
bus. Uel qꝛ deſpero quo ad 2^m
modũ. Uel qꝛ non poſſum ſuſti=
nere quo ad primuꝫ modũ. Nec
eſt vis ſi dicat̃ ſm aliam litteraꝫ
(in increpationibus ego defeci
⁊c.)(propter iniquitatẽ corripui
ſti hoiem.) Hec eſt ratio quare ꝑ
ponit duplicẽ petitionem. qꝛ pri
mo remouetur cauſa: et poſtea
remouetur effect⁹. Culpa eſt cã
plagarum. et ideo dicit ꝙ homo
flagellat̃ ꝑpter pctã. Unde dicit
(tu corripuiſti.) ideſt flagellaſti
hoiem.(ꝑpter iiqtatẽ.).i. pp pec
cata ſua. Et ideo primo petit re
moueri pctã: qꝛ pene future ſunt
ad dãnationẽ: ſed pene huius vi
te ad purgationẽ quantũ eſt de
ſe. et ſunt ad correptionem. ps.
Multa flagella peccatoris. (⁊ ta
beſcere feciſti ſicut araneam ani
maꝫ eius.) Hic ponit̃ modus ſi=
ue terminus correptiõis. (tabe=
ſcere.) ideſt deſiccare. Poteſt ex=
poni corporaliter qñ refertur ad
tribulationẽ corporalẽ: qꝛ humi
ditas ⁊ pinguedo corporalis de=
ſiccatur: et ſic vita tabeſcit. Job.
33. Tabeſcet caro eius. Itẽ ibi=
dem. Conſumpta eſt caro eius
a ſupplicijs. Alio modo vt refe=
ratur ad animã. In hoie ſpũalr
eſt duplex pinguedo, Una mala

pĩgue do aie du= plex.

per delectationes corporales.
Deut.32. Impinguatus eſt de⁊
reliquit deum factorem ſuũ. Et
ab hac pinguedine deſiccare bo
num eſt. et hoc eſt qđ dicit. (tabe
ſcere feciſti.) i. deſiccaſti. (animã
meam ſicut araneam.) ab amore
carnalium rerũ: quia aranea eſt
animal calidũ ⁊ non eſt pingue
qꝛ facit ſubtiliſſima fila: ita ani=
ma ſeparata a carnalibus dele=
ctationibus inheret per affectuꝫ
rebus inuiſibilibus et facit ope
rationes ⁊ affectiões inuiſibiles
ſecũde Corinthioꝝ quarto. Nõ
contẽplationibus vobis que vi=
dentur ſed que non vident̃. Uel
(tabeſcere.) ideſt deſiccare a pin
guedine deuotionis ſicut ps di=
cit. Sicut adipe et pinguedie re=
pleatur aĩa mea. et hec eſt mala
deſiccatio. Hoc fit qꝛ aĩa efficit̃
indeuota et inheret peccatis et
caret pinguedine deuotionis ſi=
cut aranea. Iteꝫ tela aranee eſt
fragilis: ita cogitatiões pctõrũ
ſunt vane. Iſa.59. Telas aranee
ideſt inutilia ⁊ vana texuerũt.i.
fecerunt. Item aranea tantũ emit
tit de filis illis ꝙ moritur: ita ho
mies moriũtur ſpũaliter pp pec
cata q̃ faciunt. Jacobi.1. Pecca=
tum cũ conſumatũ fuerit gene=
rat mortem. Et legitur ſic. Aiam
eius exiſtentẽ ſicut araneã feci=
ſti tabeſcere.i. deſiccare bona ſic
citate. (verũtamẽ vane cõturbat̃
omnis homo.) Hic eſt defect⁹ cor
reptionis: qꝛ licet faciet ſic tabe
ſcere: tamen multi manent i ma=
litia ſua. vel redeunt ad malum
Et ꝙ aliqui non conturbant̃ va
ne hoc non eſt inquantum ſunt
homines: ſed inquantũ ſunt ele
uati a deo a rebus terrenis ad
conſiderationem celeſtium.

Exaudi orationẽ meã dñe
⁊ deprecationẽ meã: auribus
ꝑcipe lacrimas meas. Ne ſi
leas quoniã aduena ego ſum
apud te: ⁊ peregrin⁹ ſicut om
nes patres mei. Remitte mi
hi vt refrigerer priuſꝙ abeã
et amplius non ero.

Hic petit ſuam petitionẽ ad=
mitti vbi petit vt exaudiatur. Et
ponit tria. Primo q̃ faciũt acce=
ptam petitionẽ deo. Primum eſt
eleuatio mẽtis in deũ. et hec eſt
oratio que eſt aſcẽſus mentis in
deum. vnde dicit. (Exaudi ora=
tionẽ meam dñe.) ps. Ego vero
orationem meam ad te, domine.
2^m eſt cõtinuatio petẽdi. et hoc
cum dicit. (et deprecationẽ meã)
Jacobi vltimo. Multũ valet de=
precatio iuſti aſſidua. tertiuꝫ eſt
lachrymaꝝ mltitudo; ⁊ hoc oſtẽ
dit cũ dicit. (aurib⁹ ꝑcipe lachry
mas meas.)(Ne ſileas.) Hic po
nitur ſignũ exauditiõis. vnde pe
tit ꝙ deus nõ ſileat. Dicit̃ auteꝫ
aliqñ deus ſilere quantũ ad ma
los qñ eos non punit: ſicut dicit̃
Iſaie.42. Tacui: ſemp ſilui: pa=
tiens fui. (et ne ſileas.) ideſt ne
taceas a punitione. Item aliqñ
ſilet non conſolando bonos: et
ſic dicit. (ne ſileas.) aie mee. ſed
dic ani me mee ſalus tua ego ſũ
Et hoc facit deus in vita iſta cũ
dicit peccatori; remittuntur tibi
peccata tua. Et etiam in futuro
qñ dicet. Uẽite benedicti patris
mei ⁊c. Matthei.25. Hieronym⁹
habet. (Ad lachrymas meas nõ
obſurdeſcas.) et continuatur cũ
precedentibus. (quoniam adue
na ego ſum apđ te.) Hic aſſignat
rationem ſue petitiõis. q.d. Hoc
precepit deus. Exodi.22. ſ. ꝙ e

aĩe fa ciant fructu oſam oratio nem.

audiantur aduene. Et quia ego
ſum aduena iuſtum eſt ꝙ exau=
dias me. Ego dimiſi mundum ⁊
ad te confugi et ſum apud te ſi=
cut aduena: quia in mundo iſto
non habeo manſionem manen=
tem ſed ſum ſicut peregrin⁹ ten
dens aliſbi. ſ. ad patriaꝫ vite eter
ne. (Sicut omnes patres mei.)
fuerunt. Multi enim ſunt adue
ne in mundo iſto non habentes
affectum ad res mundanas. (ſi=
cut omnes patres mei.) ſ. ſancti
qui peregrini fuerunt vt apoſto
lus dicit. 1 Coꝝ.5. habentes ali=
menta et quibus tegamur hĩs
cõtenti ſumus. 1. Thi.6. (Remit
te mihi.) Hic petit accelerationẽ
exauditionis. q.d. Celeriter fiat
quod peto. Et primo ponit effe=
ctum petitionis. Secundo tem=
pus determinat. vnde dicit. (Re=
mitte mihi.) ſcilicet peccata. qꝛ
beati quorum remiſſe ſunt iniq=
tates: et quorum tecta ſunt pec=
cata. Et hoc vt hic refrigerer. ſcꝫ
a peccato ſiue a pena que in ma
ligno intendit. Sap.4. Juſt⁹ au
tem ſi morte preoccupatus fue=
rit i refrigerio erit. Et hoc ſcias
ſcilicet ꝙ remittas mihi. (priuſꝙ
abeam.) ideſt anteꝙ recedã ab
hoc mundo: quia ibi non eſt re=
miſſio. Job.10. Anteꝙ vadam ⁊
non reuertar ad terram tenebro
ſam ⁊c. (Et amplius non ero.)
Hoc poteſt dupliciter intelligi.
Uno modo ſic. (Remitte ⁊c.) qꝛ
poſtꝙ abiero non ero in ſtatu
vbi poſſint pctã dimitti. Job.
ſeptimo. Non reuertetur ocu=
lus meus vt videat bona. ſcili=
cet pſentia. Alio modo ſic. (Re=
mitte ⁊c.) quia ſi abeam ex hoc
mundo niſi remiſeris peccatis.
non ero in bono eſſe amplius

Universidad de Deusto Biblioteca

Job.18. habitent in tabernaculo eius ſocij eius qui non ſunt.

¶ In finem pſalmus dauid trigeſimus nonus.

Expectãs expectaui dominũ: ⁊ intendit mihi. Et exaudiunt preces meas et eduxit me de lacu miſerie et de luto fecis. Et ſtatuit ſupra petram pedes meos: ⁊ direxit greſſus meos. Et immiſit in os meum canticum nouum: carmen deo noſtro.

Pſalmiſta i pſalmis precedentibus inuocauit diuinũ auxiliũ contra malitiã malorum ⁊ oſtendit propoſitum ſue cautele. hic autem agit de fiducia diuini auxilij. Et circa hoc duo facit. Primo deſcribit ipſam fiduciam. ſecundo agit de miſericordia que eſt cauſa fiducie ibi (Beatus qui intelligit.) Circa primum duo facit. Primo commemorat fiduciã quam habet de deo continuando ſe ad preterita. ſcḋo petendo futura ibi (Tu autem dñe.) Circa primum duo facit. primo cõmemorat fiduciam quam habet de deo recitando preterita beneficia. ſcḋo oſtendit miam dei per quam bene facit ibi (Multa feciſti.) ¶ Pſalmus iſte myſtice agit de mutatiõe veteris teſtamẽti in nouũ. ¶ Titulus in finẽ pſalmꝰ dauid.) In alijs p̄s finis accipiť ꝓ chriſto. Ro.10. Finis legis xp̄s hic finis accipiť ꝓ nouo teſtamẽto qḋ eſt finis veteris. Thi.1. Finis precepti eſt charitas. Circa p̄mam partẽ tria cõmemorat p̄mo efficaciã fiducie in gñali. ſcḋo tãgit eaz in ſpeciali ibi (Statuit.) tertio oſtẽdit hãc eſſe in alijs ibi (Videbũt.) Circa primuz duo facit. Primo tãgit fiduciaz oſtẽdẽs eam efficacẽ. ſcḋo fiducie ſignum Dicit ḡ (expectãs.) hec lr̃a intelligiť q dauid in pſona ſua multotiens expectauit diuinuz auxilium. Sed q̄ loquiť in pſona eccleſie meliꝰ eſt vt dicať de hũano gñe expectãte gr̃az noui teſtamẽti. Et dicit (expectans expectaui dñm.) vt oſtẽdat cõtinuationez: q̄ lz tardaret nõ tñ defecit. Abachuc.1. Si moraz fecerit expecta eum: q̄ veniẽs veniet. Et ſic dz q̄libet iuſtus hõ ſemꝑ in fiducia dei manere: q̄ nõ deficit ſperantibus in ſe. Vel referť ad diuerſos ſtatus expectãtiũ: q̄ patriarche ⁊ prophete ⁊ oẽs alij expectauerũt ⁊ ſatis coiter teneť. Exteriori expectatiõi adiũgit intẽtionez cum dicit (⁊ intẽdit mihi.) q̄ licet deus oẽs audiat: nõ tñ oĩbus intẽdit: q̄ nõ oẽs ſunt ordinati ad bonũ. ⁊ iõ (intendit mihi.) i. aduertit litatez meã. Signũ fiducie eſt deprecatio: q̄ nullꝰ finaliter rogat niſi q̄ ſperat exaudiri. Et iõ dicit (⁊ exaudiuit preces meas) p̄s. Reſpexit in orõnẽ humiliũ ⁊ eduxit me de lacu miſerie.) hic ponit in ſpãli efficaciã fiducie in q̄bus eſt exauditus. Et tangit tria. Primo liberationẽ a malis. ſcḋo collationez bonorum ibi (⁊ ſtatuit.) tertio gratiaꝝ actionem vtriuſq; ibi (Et immiſit.) Et autẽ duplex malũ qḋ refugiũt hoies. ſ. maluz miſerie ⁊ penalitatis. Quãtũ ad p̄m dicit (Eduxit me de lacu miſerie.) Et põt hoc ẽt referri ad miſeriaz tpalem in qua aliq̃n fuit dauid. Et dr̃ lacus miſeria tpalis ꝓpter eius ꝓfunditatem ⁊ multiplicitatẽ. Põt etiã referri ad miſeriã culpe: q̄ miſeros facit populos pctm̃. Prouer.14. Et põt vtrũq; reduci ad culpã vitiorum carnaliũ cum dicit (de lacu miſerie.) i. de profundo peccatorum carnaliũ. Vel põt referri ad ſpiritualia pctã q̄bus hõ iuſtus interius inuoluiť pctis. Vñ dicit (de luto fecis.) Ad pctã carnalia referẽdo nõ dicit lutum ſimplr̃ ſed fecis vel fimi ſm̃ Hiero. q̄ lutuz in terra nõ corrupta nõ ẽ fex nec fetidũ ⁊ abhominabile. Vel lacus miſerie. i. infernus de quo ſancti educti ſunt a xp̄o. Et lutũ eſt opprobriũ. de quo ſancti ſunt educti in quo detinebanť a demonibus. ¶ Conſequẽter agit de collatiõe bonoꝝ: in quo duo laudabilia poniť. p̄mo vt homo in bonis firmeť: ⁊ q̃tum ad hoc dicit (Statuit ſupra petram pedes meos.) i. affectus meos q̄bus ꝓcedẽdũ eſt in via ſpũali. Petra dr̃ fundamẽtũ diuini auxilij. 1. Reg. 22. Dñs petra mea. Vel petra dr̃ xp̄s. 1. Cor.10. petra autem erat xp̄s. Et ſic firmauit ſupra petraz i. diuinuz auxiliũ. Vel ſupra xp̄z pedes meos. i. affectꝰ meos. ſcḋo eſt vt in bonis ꝓficiat. Et q̃tum ad hoc dic̃ (⁊ direxit greſſꝰ meos) i. ꝓuenit me ad meliora. Prouer. 16. Cor hominis diſſipauit viam ſuaz. ſed dñi eſt dirigere greſſus eius. ¶ Cõſequẽter gr̃as agit. q. d. Hoc ipſum qḋ laudamꝰ eſt ſupra vires meas: q̄ eſt maior oi laude. vñ deũ digne laudare eſt a deo. i. ipſe (Immittit in os meũ canticũ nouũ.) 2. Cor. vlt. An experimentũ queritis eoꝝ que ⁊c. (canticũ nouũ.) i. de nouis beneficijs. ⁊ ſunt hec. ſ. incarnationis opus. Hiere.31. Nouũ fecit dñs ſuꝑ terrã; femina circũdabit virũ Item nouus liberatiõis modus Heb.9. Per ꝓpriũ ſanguinẽ introiuit ſemel in ſancta eterna redẽptiõe inuẽta (⁊ immiſit dñs dauid cãticũ in os meũ.) q̄ nouum cãticũ. i. nouũ teſtamẽtũ. Iſa.55. Feriã vobiſcũ pactum ſempiternũ mias dauid fideles. Apo.14. Nemo poterat dicere cãticũ nouum niſi illa centũ quadraginta quatuor milia. q̄ nouꝰ rex: noua lex: noua gaudia. hoies veteris teſtamẽti cãtabãt vetera cãtica oculum ꝓ oculo: aiam ꝓ aia. Ad inferos quoq; deſcẽdebãt: q̄ cõcluſa erat eis ianua regni prohibente cherubin adituz paradiſi in cuiꝰ manu erat acuta rõphea. Sz omnes hoies veteris legis cãtãt cãticũ nouũ qḋ nouus hõ xp̄s attulit. Apo.21. Ecce noua facio oia. Nouꝰ ergo populꝰ noua cãtat. ſ. de incarnatiõe dñi de reſurrectione: de aſcẽſione: de natiuitate et alijs hmõi. Vñ in hijs p̄cipuis ſolẽnitatibus miniſtri ecclie induti albis vel ſericis ornamẽtis cãtant ⁊ legũt vt nouũ cãticũ nemo niſi innouatus cantare p̄ſumat. Cãticũ dico nõ de vanitate nõ de turpibus: ſz qḋ placet deo. vñ dicit (hymnũ.) vel carmẽ qḋ placet deo noſtro. i. laudẽz deo. p̄s. Te decet hymnus deus in ſyõ. Eph. 5. Cantãtes ⁊ pſallentes in cordibus veſtris deo.

In pſ̄o agit ꝺ mutatiõe legis antique.

¶ Videbunt multi et timebunt: et ſperabunt in domino. Beatus vir cuius eſt nomen domini ſpes eius et non reſpexit in vanitates et inſanias falſas.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ hic ponit vtilitas in alijs. ſ. in
alioꝝ cōuerſione. Et ꝑmo ponit
ipſam vtilitatē. ſcd̄o ponit fructū
eius ibi (Btūs vir.) hic eſt ordo
cōuerſiōis. ꝑmo opꝫ ꝙ hō videat
illud ad qḋ debet cōuerti. vñ di-
cit (Uidebūt multi.) ſ. xp̄m natū
Multi priores populi ꝗ eū expe
ctauerūt viderūt. Baruch. 3. Poſt
hec in terris viſus eſt: ⁊ cū hoib⁹
cōuerſatus eſt. Uidit eū ſymeon
qui recepit eū in templo: ⁊ multi
alij. Luc. 2. Uiderūt oculi mei ſa
lutare tuū. Et Luc. 10. Multi re
ges ⁊ ꝓphete voluerunt videre ꝗ
vos videtis ⁊ non viderūt. Uel vi
derunt multi miracula xp̄i. Luc.
10. Uidimus mirabilia hodie. Et
hoc vel per fidem vel per oculos
2°. opꝫ ꝙ timeat illū ad quē de
bet cōuerti vnde dicit (⁊ timebūt)
Eccle. 1. Qui ſine timore eſt non
poterit iuſtificari: q2 timor dn̄i ex
pellit pctm̄ tertiū eſt ſpes. Ro. 8.
Spe eīm ſalui facti ſumus. Niſi
enim adeſſet ſpes timori hō fu-
geret a deo. Et ideo opꝫ ꝙ ſit ti-
mor ꝗ fugiat pctm̄ ⁊ ſpes qua ac
cedat ad deū. Fructus erit bea
titudo. vnde dicit (Beatus vir cu
ius eſt nomen dn̄i ſpes eius.) Et
ꝑmo ponit fructus qui eſt beati
tudo ⁊ quibus debet q2 illis qui
deo inherēt. Et iō ponit ꝑmo ve-
ram opinionē ⁊ excludit falſam.
Uera opinio eſt ꝙ btitudo nō eſt
niſi in illis qui ſpem habēt in eo
Iſa. 30. Beati oēs qui expectant
eum. Et ideo dicit (Beatus vir cu
ius eſt nomē dn̄i ſpes eius.) hoc
nomen ieſus eſt vera ſpes: q2 in
ipſo eſt ſalus. Unde ille eſt bea-
tus qui non tpalia ſpectat ab eo
ſed ſalutem eternā quam nomen
eius indicat. Uñ qui expectant
ſalutare dei illi beatificant. Uel
(Beatus vir cuius eſt nomen do
mini ſpes eius.) i. cuius ſpes eſt
inuocatio nominis diuini. p̄s. hij
in curribus ⁊c. nos autem in no-
mine domini dei noſtri inuocabi
mus. Falſa opinio eſt ꝙ beatitu
do cōſiſtat in rebus tpalibus vel
in cultu idoloꝝ ⁊ hoc excludit cū
dicit (nō reſpexit in vanitates.) i.
in res tpales ⁊ voluptates: i quo
includatur oia ad voluptates ⁊
temporalia ꝑtinentia. Eccl. 1. Ua
nitas vanitatū ⁊c. ſcd̄m excludit
cū dicit (⁊ inſanias falſas.) i. cul
turas idoloꝝ in quibus falſa q̄-
dam fingunt ꝙ hoies fierent dij.
Item ſunt ibi laſciuie multe ⁊ im
mundicie ⁊ crudelitates exercē-
tur. Sap̄. 14. Dū letant inſaniūt
Item erant falſe q2 erant in falſi
tate ⁊ nō ſup virtutem diuinā fun
date ꝗbus nō ꝯueniebat. Amos
3. Congregamini ſup montes ſa
marie ⁊ videte inſanias multas
in medio eius. Ad hanc ꝑtinent
omnes vane ⁊ noxie ſupſtitiones
ſicut nigromantia diuinationes
et auguria. Uel inſania dicitur
iracundia rixa vel vana ſpecta-
cula ludorum.

¶ Multa feciſti tu domine
deus meus mirabilia tua: et
cogitationibus tuis non eſt
qui ſimilis ſit tibi. Annuncia
ui et locutus ſum: multiplica
ti ſunt ſuper numerum.

¶ Supra p̄s ex parte xp̄i vel ec-
cleſie fiduciā ſuā expoſuit. ⁊ effe
ctus eius. ſ. multiplicia dei bn̄fi-
cia. hic aūt oſtendit cauſam huius
fiducie. ſ. vnde motus ſit ad cōfi-
tēdū: ⁊ ſpes ex meritis ꝓueniens.
Et ita cā fiducie ſunt multa bo-
noꝝ tpaliū ꝗ etiā ſunt retributio
nes q̄dam quas hō retribuit deo
pro beneficijs. p̄s. Quid retribuā
dn̄o ⁊c. Et iō vtroqꝫ mō exponit
hoc q2 meritū xp̄i eſt cauſa fidu
cie ⁊ retributio meritoꝝ. Et hoc
conſiſtit in predicatione diuine
veritatis. Et circa hoc tria facit.
Primo proponit meritoriū actū
ſ. annunciationē diuinorū operū
ſcd̄o ponit cauſam annunciandi
ibi (Sacrificiū.) tertio ponit mo
dū ibi (Annūciaui iuſticiā tuā.)
Circa ꝑm tria facit. Primo oſten
dit miſericordiam ſuā eſſe copio
ſam ad annunciādū. ſcd̄o mani
feſtat cauſam ſiue neceſſitatē an
nunciationis ibi (Multiplicaſti.)
Materia annūciatiōis eſt copio
ſa. Et ꝑmo quantū ad multiplici
tatē diuinoꝝ opeꝝ: q2 (Multa fe
ciſti.) Et in operib⁹ nature Iob.
9. Qui facit mirabilia ⁊ inſcruta
bilia. p̄s. Mirabilia opa tua ⁊c.
Et ad mirabilia facienda eſt ipſe
ꝑ ſe ſufficiens quia non ab alio
inſtructus: ſed per ſuas cogita-
tiones. Unde dicit (Et cogitatio
nibus tuis.) i. per ordinationes
ſue ſapientie. p̄s. Oia in ſapiētia
feciſti. Iob. 26. Cui dediſti conſi
liū nunqḋ deo? Ro. 2. Quis cōſi
liarius eius fuit? Eſt magnus in
opere ⁊ ſufficiens. Itē in vtroqꝫ ex
cellēs. q2 in opere miraculoꝝ. q2
petrū ſup mare fecit ambulare:
⁊ alia mirabilia multa que hic
poſſunt adaptari. Et nullus pōt
cōparari operibus eius, nec cogi
tationibus eius. Uñ dicit. Non
eſt quis ſimilis ſit tibi) p̄s. Quis
ſimilis tui in dijs domie ⁊c. quo
ad primum. Iſa. 52. Sicut exal-
tant celi a terra: ſic exaltate ſunt
vie mee a vijs veſtris: ⁊ cogitatio-
nes me a cogitationibus veſtris.
quo ad ſcd̄m. Sic ergo habes ma
teriā affluētem ad p̄dicandū. vñ
ſubdit (Annūciaui ⁊ locut⁹ ſum.)
Et dicit (Annunciaui.) in quo de
ſignat manifeſtationē diuinorū
operū. (⁊ loquutus ſum.) q. d. Ex
preſſius dixi verbo ꝗ̄ nutu. Uel
deſignat ordinē predicatiōis. Ul
(Annunciaui.) ego xp̄s ꝑ ꝓphe-
tas. (⁊ loquutus ſum.) ego ipſe in
propria ꝑſona. Iſa. 52. Ego ipſe
qui loquebar. ecce adſum. Ne-
ceſſitas p̄dicandi fuit multitudo
maloꝝ. (q2 multiplicati ſunt ſuꝑ
numerū) bonoꝝ. Et ideo ad hoc
vt minuant mali ⁊ augeant boni
opꝫ ꝙ nunciet eis. Matth. 7. Ar
cta eſt via ꝗ ducit ad vitam: ⁊ lata
eſt ꝗ ducit ad ꝑditionē. Uel (mul
tiplicati ſunt ſuꝑ numerū.) Eccl.
1. Stultoꝝ infinitus eſt numer⁹.
Uel aliter vt ſignificet effectū p̄-
dicatiōis. i. multiplicati ſunt bo
ni ꝑ predicationē materiā ſuper
numerum eſtimatū. Deut. 1. Ad
dat dn̄s ad numerū iſtum milia
miliū. Iſa. 54. Multi filij deſerte
magis ꝗ̄ eius que hꝫ virum. hie
ronymus habet aliter. (Multa
feciſti ⁊c. ⁊ cogitatiōes tuas pro
nobis.) i. ad noſtram ſalutē. hie
re. 29. Ego cogito cogitatones
pacis. Nō inueni ordinem coraꝫ
te. Et eſt dictū illō ꝙ nō ē ſimilis
tibi. Et ſequitur. Si annuncia-
re et enarrare voluero plura ſūt
ꝗ̄ annunciari queant quaſi di-
cat. Plura ſunt ꝗ̄ poſſint nume-
rari. Et ſic etiam hieronym⁹ po
nit diuinorum operum effectus
cum dicit. (Multiplicati ſunt ſu
per numerum.

¶ Sacrificium et oblatio-
nem noluiſti. aures autem
perfeciſti mihi. Holocauſtū
et pro peccato non poſtula-

ſti: tunc dixi ecce venio. In
capite libri ſcriptū eſt de me
vt facerem voluntatē tuam:
deus meus volui et legē tuā
in medio cordis mei.
¶ Hic aſſignat rationē q̄re hāc
recopenſationē reddit deo ꝓ be
neficijs: vel q̄re p̄dicauit. Et hāc
cauſaȝ aſſignat duplr. Primo po
nit ꝓ cauſa volūtatē diuinā. 2°
ſuū propoſitū ibi. (tūc dixi.) Cir-
ca primū ſciendū eſt ꝙ in veteri
De ſa- teſtamēto ꝓ bn̄ficijs a deo rece-
crifici- ptis offerebant aliq̄ ſacrificia: et
is leg̃ in generali quattuor erant gn̄a
antiq̃. eorū que offerebātur deo. Om-
ne eñ ſacrificiuȝ eſt oblatio; ſed
nō ois oblatio ē ſacrificiū. q: ſa-
crificiū importat factionē ſacri.
Unde cum in oblatione nihil eſt
aliud niſi ꝙ in vſum ſacerdotis
venit eſt pura oblatio quādo ali
quid aliud fit ide. puta quod cō
burebatur tūc vocabatur ſacrifi
Sacri- ciū. Fiebat aūt in veteri teſtamē
ficium to triplex ſacrificiū. Unū vocaba
triplex tur digniſſimū qḋ dicebatur ho
Holo- locauſtū. 2ᵐ ſacrificiū pro pctō.
cauſtū 3ᵐ victima vel hoſtia pacificoꝝ.
Et primū totū incēdebat: ⁊ hoc
erat acceptiſſimum. Et dr̄ ab ho
Hoſtia lon qḋ eſt totū. De hoſtia ꝓ pec
cato vna pars incēdebat: ⁊ alia
cedebat in vſum ſacerdotis ⁊ ni
hil veniebat in vſuȝ offerētis: q:
dabant eam ꝓ pctō: niſi forte in
duobus caſib9. vel qñ offerebat
pro pctō ſacerdotis tūc totū cō-
burebat: q: nihil inde fiebat. Itē
qñ offerebat ꝓ toto pplo: q: in-
Ue iti- ter eos etiā erat ſacerdos. Victi
ma. ma aūt diuidebat in tres ptes.
Nam vna offerebat deo. alia da
bat ſacerdotib9. alia dabat offe-
rentibus Et oia iſta tangit hic.
Hoſtia pacificoꝝ tangit cū dicit
(Sacrificiū.) Oblationē ſimpli-
cem tangit cū dicit. (et oblatio-
nem noluiſti.) Holocauſta tāgit
cum dicit. (Holocauſtū et ꝓ pec
cato.) q. d. Feciſti multa benefi-
cia mihi ⁊ ego volui tibi retri-
buere. nō tamen ſacrificia ⁊ hu-
iuſmodi: q: tu noluiſti ea tpe no
ui teſtamenti: q: tunc figura ceſ-
ſauit. et alia ſacrificia erant figu
re veri ſacrificij. ſ. chriſti. Et ideo
poſt chriſtū deſtructū eſt tēpluȝ
⁊ ceſſauerūt ſacrificia. Un̄ ⁊ iudei
etiā pauca ſeruāt hodie de illis
ſcȝ circūciſionē in ſignū. Vel (no-
luiſti.) ideſt nō per ſe acceptaſti
in bonis operibus q̄ homo facit
Quedā eñ ſunt deo accepta ꝑ
ſe vt opus iuſtitie charitatis fi-
dei et virtutis ⁊ hoc deus vult.
Deut. 10. Nunc iſrael quid dn̄s
deus tu9 petit a te niſi vt timeas
dn̄m deum tuum ⁊ ambules in
vijs eius et diligas eum ac ſer-
uias dn̄o deo tuo in toto corde
tuo ⁊ in tota aīa tua. Sed obla-
tiones non acceptat propter ſe.
Nunq̄d manducabo carnes ⁊c.
Non. Sed quid? Imola deo ſa-
crificium laudis ⁊c.

Quare ergo fuerunt or-
dinata in lege? Qō.

Reſpondeo propter
duo. vȝ in
figura futuri ſacrificij. Coꝛ. 10. Solo.
Oia in figura contingebant illis
Et ad cautelam: vt non auferrēt
eā idolis declinantes ad idola-
triam exiſtentes in medio gen-
tiuȝ: ad quā proni erant filij iſrl̄
in principio legis. Sed in exodo
non fit mentio de ſacrificijs niſi
poſtq̄ lapſus popul9 adorauit
vitulum. Hiere. 7. Nō ſum locu-
tus patribus veſtris et nō p̄cepi
eis in
eis in die qua eduxi eos de tra
egypti de verbo holocauſtoma
tū et victimarū. Sec9 eſt de ſacri
ficio no. te. qḋ cōtinet ip̄m xp̄m q̃
per ſe deo eſt accept9 (Aures au
tē pfeciſti mihi.) Alia lr̄a habet
(Corp9) Et ſic apl̄s inducit Heb.
10. Corpus aūt aptaſti mihi. Et
ſic eſt ſenſus. Et iō voluiſti ſacri
ficiū aliud no. te. q: venit aliud
ſacrificiū. Dediſti eñ mihi cor-
pus vt offerrē: pfctm̄ ſacrificiū
Vel (pfeciſti.) i. pfectū ſine macu
la corp9 mihi tribuiſti. Vl̄ (apta
ſti) i. vniſti mihi. Vel (aures pfe
ciſti mihi Vel (fodiſti) Et concor
dat cū precedētib9 q: magis vult
nos offerre ſacrificiū labiorum
ideſt predicationū operū dei ꝯ
ſialiū. Et iō dicit (aures ⁊c) q. d.
iſtud req̄ris a me qḋ principalit
dediſti mihi. ſ. virtutē pcipiendi
ſapientiam. Et iō hoc requiris
vt oſtēdā ſapiaȝ quā ad hoc ac
cepimus vt enarremus et predi
cem9. Iſa. 50. Dn̄s apparuit mi
hi aures. (⁊ nō poſtulaſti.) i. nō
accepiſti (holocauſtū et ꝓ pctō)
et ꝓ. i. ꝓ pctō. Vel (non poſtula-
ſti.) ēt hoſtiā ꝓ pctō. Iſa. 1. Holo
cauſta arietū et adipē pinguiuȝ
vitulorū ⁊ agnorū et hircorū no
lui. Et vt ēt dicit hoc holocau-
ſtū eſt deo acceptū. Sȝ qñ holo
cauſtū eſt tm̄ ſacrificiū ſimplex
eſt tūc ſicut qñ facim9 bona opa
Si aūt oia opa fiāt ꝓpter deū
tūc eſt holocauſtū. Et ſi nos ali
quo tpe ſeruam9 cōtinētiā eſt ſa
crificiū. ſi perpetuā virginitatē
tunc eſt holocauſtū. q: opa per-
fectionis ſunt: iō ſunt deo acce-
ptiſſima. (tunc dixi ecce venio.)
Hic aſſignat cām p̄dicatiōis di
uinorum operū ex parte ſua oſtē
dēdo ſuū propoſitum. Et primo
oſtendit ſuū propoſitum. Scḋo
oſtendit aliud eſſe cōforme diui
ne voluntati ibi (In capite.) Di
cit ergo. Hec verba forte vellet
aliquis exponere de dauid ⁊ cō
tinuare ſic. q. d. (ecce venio.) ſpi
rituali acceſſu ad te. ⁊ (in capite
libri ſcriptum eſt de me.) Caput
in tribub9 iſrl̄ cōſtitui te. Sȝ q:
apl̄s exponit de chriſto et nos
etiā exponamus de eo. Et ideo
cum dicit (tūc) deſignat cauſaȝ
et neceſſitatē aduentus xp̄i: quia
ſacrificia ve. teſta. nō erant deo
accepta: quia Hebr. 7. Neminē
ad perfectum adduxit lex. Et im
poſſibile eſt per ſanguinem tau-
rorū et hircorū auferri peccata.
Heb. 10. Et ideo neceſſariū erat:
vt verū ſacrificiū veniret: ⁊ ma-
nifeſtaretur. Et ideo dicit (Ecce
venio). ſ. per incarnationē. Et di
cit (Ecce). q. d. in promptu ſuȝ ꝓ
pter propinquitatē. Iſa. 14. Pro
pe eſt vt veniat tēpus eius. p̄s:
Excita potentiam tuam ⁊ veni
Et hoc propoſitum eſt cōforme
re volūtati diuine. Unde dicit.
(In capite libri) Liber chriſtus
eſt. Liber eſt inſtrumētū in quo
ſunt cōceptiones cordis (In chri
ſto autem ſunt conceptiones in
tellect9 diuini. Col. 2. in ipſo ſūt
omnes theſauri ſapientie et ſciē
tie dei abſcoditi. Caput libri eſt
deus pater. 1. Corint. 11. Caput
chriſti deus. Ergo in capite libri
ideſt in voluntate dei patris ſcri
ptum eſt ideſt ordinatum eſt de
me: quod veniaȝ. Vel aliter. Eſt
liber predeſtinationis quod eſt
liber vite. p̄s. Deleantur ꝯdānati
de libro vite ſiue viuentium. In
hoc libro ſunt ſcripti omnes ſal
uandi: ſed per ordinem: quia in
capite huius libri ſcript9 eſt ſal-

Universidad de Deusto Biblioteca

natoꝛ: et omnes ſunt ſcripti per
eum. Ro. 8. Quos p̄deſtinauit
confoꝛmes fieri imaginis filij eiꝰ
⁊c. Eph. 1. Elegit nos ante mun
di conſtitutionem vt eſſemꝰ ſan
cti quaſi dicat. Non eſt ſcriptum
de chriſto ſicut de alijs: ſz in ca=
pite libꝛi. Uel in capite libꝛi pſal
moꝛū: quia pꝛimus pſalmus ſcri
ptus eſt de chꝛiſto. Beatus vir
qui non abijt in conſilio impio=
rum ⁊c. Sic ergo oſtēdit pꝛopo=
ſitum ſuum accedendi. ¶ Cōſe=
quenter oſtēdit ꝓpoſitū obediē
di ſm qđ homo. Sunt autē in
hoīe duo pꝛincipaliter. ſ. volun=
tas et intellectus. Uolūtas ho=
minis dz ſubicj volūtati diuine
⁊ intellectꝰ debet dirigi ſz legē
dei. Et ideo dicit (O deus meꝰ.)
pater inquantum deus. Uel deꝰ
meus inquantū homo. (Uolui
vt faciam voluntatem tuam) q̄
eſt etiam voluntas mea inquan
tum deꝰ. Luc. 21. Non mea vo=
luntas ſed tua fiat. Item intelle
ctus meus dirigitur ſm te. vnde
dicit (⁊ legē tuam in medio coꝛ=
dis mei) et dicit. In medio: qꝛ ꝑ
fecte cognoſcit ratiōes diuinas.

¶ Annūciaui iuſtitiam tuā
in eccleſia magna: ecce labia
mea non pꝛohibebo dn̄e tu
ſciſti. Juſtitiā tuā non abſcō
di in coꝛde meo: veritatem
tuam et ſalutare tuum dixi.
Non abſcondi miſericoꝛdiā
tuam et veritatem tuā: a cō
ſilio multo.

¶ Hic ponit modus annūciādi
Tria ergo annūciare debemus
de diuinis ſcz opera iuſtitie do=
gmata veritatis: ⁊ beneficia diui
ne mīe. et hec tria dicit ſe nūciaſ
ſe. pꝛimo dicit ſe nūciaſſe iuſtitie
opa. (Annūciaui iuſtitiam.) quā
tripliciter annūciauit ſiue pꝛedi
cauit. pꝛimo publice pꝛompte ⁊ pu
re. ¶ Quātum ad pꝛimū dicit (In
eccleſia magna.) i. in cōgregatio
ne multoꝛū. Jo. 18. Ego palā lo
cutus ſum mūdo. Uel (in eccl̄ia
magna) i. in eccl̄ia catholica: q̄
magna eſt ptāte et firmitate.
Matth. 16. Poꝛte inferi non pre
ualebunt aduerſus eam. Et ma
gna diffuſione. Malac. 1. Ab oꝛ
tu ſolis vſq3 ad occaſū magnū
eſt nomē tuū. ¶ Quantū ad 2m
dicit (ecce labia mea non pꝛohi=
bebo) q. d. Non cedā ꝓhibētibꝰ
Ac. 4. Da ſeruis tuis cū fiducia
loq̄ verbū tuū. ¶ Quātū ad 3m
dicit (Tu ſciſti) i. appꝛobaſti in
tentionē meā. Hiere. 18. Tu ſcis
oē cōſiliū eoꝛū. Uel (tu ſciſti.) i.
ab eterno p̄deſtinaſti. quantum
ad xp̄m cū dicit (Juſtitiā tuā nō
aſcondi in coꝛde meo.) ¶ Do=
gmata veritatis confitetur. cum
dicit (Ueritatem tuam.) Hanc
chꝛiſtus confeſſus eſt ante pyla
tum. Joā. 18. In hoc natus ſum
et ad hoc veni in mundum: vt te
ſtimonium perhibeam veritati.
Pꝛouerb. 8. Ueritatem medita=
bitur guttur meum. (et ſaluta=
re tuum dixi.) quia per confeſ=
ſionem veritatis homini adue=
nit ſalus. Joel. 3. Omnis qui in=
uocauerit nomen domini ſaluꝰ
erit: ¶ Beneficia mīe confitetur
cum dicit (Non abſcondi miſeri
coꝛdiam tuā et veritatem tuā.)
Qꝛ miſericoꝛdia et veritas ſi cō
ſequūtur. Et ideo dicit (Ueritа=
tem) Non ponitur hic pro veri=
tate doctrine. ſz pro veritate iu=
ſtitie in pꝛomiſſis: qꝛ deꝰ verax
eſt. Ueritas autem conſiſtit in

hoc quod dat qđ ꝓmiſit: qꝛ non
eſt aliter debitoꝛ noſter niſi inq̄
tum pꝛomittit.

¶ Tu aūt dn̄e ne longe fa=
cias miſerationes tuas a me
mīa et veritas tua ſemꝑ ſu=
ſceperunt me. Qm̄ circūde
derunt me mala quoꝛū non
eſt numerus: ꝯpꝛehenderūt
me iniquitates mee: et non
potui vt viderem. Multipli
cate ſunt ſuper capillos capi
tis mei: et coꝛ meum derelin
quit me.

¶ Supꝛa p̄s commemoꝛauit fi=
duciam quā hz de deo quantū
ad pꝛeterita: hic autem ponit fi
duciam quā habet de deo quā
tum ad futura expꝛimens eā ꝑ
oꝛationem. Et circa hoc duo fa=
cit. Pꝛimo pꝛoponit oꝛationem
in generali. Scđo i ſpāli ibi (Cō=
placeat.) Circa pꝛimū duo facit.
Pꝛimo ꝓponit petitionem. Se
cundo aſſignat petendi rationē
ibi (Mia tua.) Dicit ergo. (An=
nūciaui iuſtitiam tuam.) (Sed
tu domine ne longe facias miſe
rationes tuas a me.) Aliqui iam
percipiunt miſerationem dei q̄
ſcilicet fruuntur gratia et gloꝛia
p̄s. Mia dn̄i plena eſt terra. Alij
ſunt pꝛopꝛie qui non habent im
pedimentū mīe ſed meritum ali
quod. p̄s. Pꝛope eſt dominꝰ oibꝰ
inuocantibus eum. Alij ſunt in
quibus eſt impedimentum: pꝛo
pterea eſt longe ab eis. Et ideo
peto ne ſit longe miſeratio tua a
me pꝛopter mea demerita. Et ra
tio huius petitionis eſt duplex.
Una fiducie que concepta eſt ex
experientia diuine bonitatis.
Alia neceſſitatis quam patitur

Duo ſunt ſm q̄ deus ſubuenit
nobis. ſ. mīa inquātū largit no=
bis aliqua que etiā non ꝓmiſit
Ro. 15. Gētes aūt ſuꝑ mīa hono
rare deum. Et veritas qn̄ reddit
vel ꝓmiſſa vel pꝛo meritis. Et
iđ iſta ſunt vnita ſimul. qꝛ ſem=
per facit qđ ꝓmiſit vel abundā=
tius facit. Hec duo ſunt hoī ne=
ceſſaria. Mia vt trahat (ad ſpem
gl̄ie: ⁊ veritas. vt ꝯfidat. Et hoc
nō quaſi trahamus. tū ad nos
ex meritis noſtris: ſed deus per
iſta nos trahit et traxit. Et iđ di
cit (Mia ⁊ veritas tua ſemꝑ ſu=
ſceperunt me.) Alia cauſa eſt ne
ceſſitas maloꝝ. Et ponit dupli=
cia mala. ſ. illata ab exterioꝛi: alia
ab interioꝛi ibi. (Compꝛehende
runt me.) ¶ Quantum ad pꝛi=
mū dicit. (Quoniam circunde=
derunt me mala quoꝛum nō eſt
numerus.) que ſcilz mala infe=
runtur mihi: et a mundo ⁊ ab ho
ſtibus. p̄s. Circūdederunt me ſi
cut apes. Et dicit. (Quoꝛum nō
eſt numerus.) quia ſunt infinita
pericula in mundo et infiniti ma
li homines. Eccleſia. 1. Infinitꝰ
ſtultoꝛum eſt numerus. Interio
ra mala ſunt pctā: et hec mala
ſunt periculoſa duplr. ꝑꝑ graui
tatē: quia (cōpꝛehenderunt me
iniquitates mee.) i. peccata mea
ligauerunt me ſuo pōdere. Pꝛo
uerbioꝛum. 5. Iniquitates ſue
capiunt impium. (Et non potui
vt viderem.) Sapientie. 2. Ex=
cecauit eos malitia eoꝛum. Iſa=
ie. 59. Iniquitates veſtre diuiſe
runt inter vos et deum veſtrū
Itez ſunt periculoſa pꝛopt mul
titudinē. Unde dicit (Multipli=
cati ſunt ſuper capilos capitis
mei.) Sicut enim capilli ſunt in
numerabiles. ita ſūt inumerabi=

Universidad de Deusto Biblioteca

lis peccata: ⁊ maxime venialia: que ſi non terreant propter põdus: terrẽt tñ ꝑpter multitudinẽ. Glo. Si vitaſti grauia: caue ne obruaris arena. Nonq; pctã venialia quomodocũq; et quecũq; ſint faciant peccatũ mortale: ſ; quia diſponunt ad ipſum. Jac. 3. In multis offendimus om̃es. Effectus huius eſt diſtractio cordis. Eccli. 10. Muſce moriẽtes perdunt ſuauitatem vnguenti Et ideo dicit (et cor meum dereliquit me.) q. d. Si non tollant charitatem impediunt tamẽ feruorem et ita cor diſtrahitur: vt non ſit feruens. Roma. 7. Inuenit ſeruus tuus cor ſuu;: vt oraret te oratiõe hac. Uel (Cor meũ dereliquit me). i. nõ cogitauit q̄ mihi ſunt vilia. Pſalmus. Lumen oculorum meorum non eſt mecum.

¶ Complaceat tibi dñe vt eruas me: dñe ad adiuuãdũ me reſpice. Confundantur et reuereant̃ ſimul. qui q̄rũt aĩa meã vt auferãt eã. Auertãt̃ retrorſũ ⁊ reuereãt̃ q̇ volũt mihi mala. Ferãt cõfeſti cõfuſionẽ ſuã. q̇ dicũt mihi euge euge. Exultent ⁊ letentur ſuper te omnes querentes te: ⁊ dicant ſemper magnificetur dominus qui diligunt ſalutare tuum.

¶ Hic ponit̃ oratio explicite. et p̄mo explicat orationem quãtu; ad ſe. Secundo quantu; ad malos ibi (Confundantur.) Tertio quantum ad bonos ibi (exultent et letentur). Quantum ad ſe petit. vt eruatur a malis. Eccleſiaſti. 51. Eruis ſuſtinentes te. Et vt iuuetur ad bona conſequenda quia per prouidentiam ſuam datur auxilium mihi. Et hoc non ex merito meo: ſed ex beneplacito tuo. Uñ dicit (Complaceat) deſignatur dignitas perſonarũ quantum ad aduerſarios cũ dicit (Ut eruas me) a malis vel hominibus vel peccatis. Et nota q; ait (Complaceat) non diffidens d̃ miſericordia dei. q. d. Si tu vis potes: et ideo dicit (Ad adiuuãdum me reſpice.) ſcilicet in boni operatione. q. d. Reſpice penitẽtes in dolore ſuo. Reſpectus dĩ eſt auxiliũ noſtrum. (Cõfundãtur) Hic ponit confuſionem aduerſariorum. quorũ quidã ſunt capitales. et querunt occidere. Quidã qui non querũt occidere ſed ledere. Alij ſunt qui querunt verbis irridere vel decipere. Et hec tria genera malorum deſignantur hic. Et pñt hec referri vel ad bonũ vel ad malum: quia eſt duplex cõfuſio. Quedã confuſio eſt bona: que eſt per penitẽtiã. Ro. 6. Quẽ fructum habuiſtis in hijs in quibus nunc erubeſcitis. Alia eſt confuſio ꝑ penam. Ergo cum dicit. (Cõfundantur.) ideſt puniãtur. Et hoc orat conformando ſe diuine voluntati vel iuſtitie. (Uel confundantur.) ideſt peniteant (Et reuereantur ſimul) vel timore penaru;. Quo ad primũ. Sap. 17. Cum ſit timida nequitia dat teſtimonium cõdẽnata vel timore prouocante ad penitentiam. Et hoc quia (querunt anima; meã) vt corporaliter occidãt ea;. Uel animas. vt tenebre ſeducant. Genẽ. 14. Da mihi animas cetera tolle tibi. Corporales hoſtes

petit ipediantur. vnde dicit (Cõuertantur retrorſum.) in bonu; ideſt ſequãtur chriſtum retro eum. Matth. 16. Uade retro. Uel in malum ideſt decidãt ab intentione: vt deficiant: (et erubeſcant: q̄ cog. mihi mala.) ideſt qui gaudent de malis meis. Tre. 1. Omnes inimici mei audierunt malũ meum: letati ſunt qm̃ tu feciſti. Cõtra tres hoſtes petit accelerationẽ: quia mora conſueuit eſſe dãnoſa. Eccli. 8. Etenim q: nõ cito profertur contra malos ſentẽtia. Filij hominum abſq; vllo timore ꝑpetrãt malũ: Et ideo dicit. (Ferant confeſtim cõfuſionẽ ſuã.) ideſt cito confundant̃: quia iſti ſunt q̇ applaudendo. (Dicunt mihi euge euge.) ideſt mendaciter gaudẽt quãtũ ad adulatores. Uel euge ideſt irrident vel inſultant. Hiero. habet ſic. ſm hec ṽba vath. Sic irridebant iudei xp̃o. Mat. 21. Pro bonis petit q; gaudeant de auxilio ſuo: et de liberatione et laudent deum. Et quantũ ad primũ dicit (Exultent et letẽtur omnes querentes te) Quantu; ad ſcd̃m (Et dicant ſemper magnificetur dñs qui diligunt ſalutare tuũ.) Ubi quatuor ponit q̄ cõueniũt bonis: p̄mo vt diligant ſalutare dei quod eſt chriſtus. Luc. 2. Uiderunt oculi mei ſalutare tuũ. Secũdo vt querant dilectionis act⁹. Cañ. 3. In lectulo meo queſiui ⁊c. Iſa. 55. Querite dominũ dũ inueniri põt. Tertio vt gaudeant de inuento dilecto vnde (Exultent) Abach. vlt. Ego autem in domino gaudebo ⁊c. Exultatio eſt quantum ad exteriora ſigna letitie. Quantum ad interius gaudium. quaſi letitia et dilatatio cordis. Quarto gratiarum actio et laus. vnde dicit (Et dicat ſemper magnificetur dñs ⁊c.) Iſa. 12. Exulta et lauda habitatio ſyõ. q: magnus ĩ medio tui ſanctus iſrael.

¶ Ego autẽ mẽdicus ſum ⁊ pauper. dñs ſollicitus ẽ mei Adiutor meus et protector meus tu es: deus me⁹ ne tardaueris.

¶ Hic ponitur cã petitiõis. Et p̄mo ꝓponit̃ indigentia. 2° ponit̃ auxiliũ dei cõtra eã. Dicit ergo. Peto hec oĩa: q: per. me nõ poſſum aliquid facere: q: mendic⁹ ſum. Et põt dupliciter legi. vno mõ ad lr̃am de xp̃o in ꝑſona ſua q̇ in hoc mũdo viuẽs ⁊ mẽdicus et pauper fuit. 2. Corin. 8. Scitis gratiã dñi noſtri ieſu xp̃i: qui cum eſſet diues egenus factus eſt ꝑ nobis vt ipſi⁹ inopia diuites eſſetis. Mẽdic⁹ dĩ: q̇ ab alio querit victum. Pauꝑ ṽo q̇ ſibi non ſufficit. Et hec duo dicunt̃ de xp̃o. Jo. 9. Fili⁹ hoĩs non h; vbi caput ſuũ reclinet. Uel ſpũaliter neceſſe habeo mendicare a deo: auxiliũ grĩe. Et pauꝑ ſum: q: nõ ſufficiunt mihi hec que habeo. Et iõ quia hic recognoſco. (Dñs ſollicit⁹ eſt mei) Et q: indigeo. (Tu dñe eſto adiutor me⁹) Et ꝑpter periculũ. (Ne tardaueris) Mat. 15. Dñe adiuua me.

¶ In finem p̃s dd̃. xl.

BEatus qui intelligit ſuper egenũ et pauperem: in die mala liberabit eũ dominus.

Universidad de Deusto Biblioteca

In precedēti pſalmo
pſalmiſta oſtendit fiduciā quan
tū ad deum. Hic aūt petit a deo
miam firmantem. ¶ Titulus.
Titulus nouus. (In finem pſ dauid.) Hic titul⁹
manifeſtus eſt iam ſupra: quia
ſ. iſte pſ. quē fecit Dd ducit nos
in finem ideſt in chriſtuz qꝛ agit
de paſſione eius. quantū ad que
dam. ¶ Dicitur tamen in gloſa
ꝙ ſm Hieronymū in originali
eius eſt titulus. Intellectus filij
Chore: et eſt nouus titulus in ti
tulis pſalmorū. Eſt ergo ſcien-
dum qđ ſicut legitur Numeri
16. quando Dathan ⁊ Abyron:
fecerunt ſciſma contra Moyſen
pro principatu populi. tūc Cho
re inſurrerit contra Aaron pro
principatu ſacerdotij: et tūc ipſe
crematus eſt: non tamen omnes
de familia ſua in hoc conſenſe
runt: et ideo iſti remanſerunt: et
qui non conſenſerunt ex eis. vn
de tempore dauid inter canto-
res iſtis data fuerunt miniſteria
Et intelligitur ꝙ iſte pſalm⁹ in
diebus illis ordinatus fuit ad
cantandum. Sed notandum ꝙ
in quibus dicitur Intellectus fi
lijs chore ſm litterā in omnib⁹
in quibus ponitur intellectus
datur intelligi quod per illum
pſalmum populus incitatur ad
intelligendum diuina beneficia
vel aliqua ſecreta: ſicut illđ In
telligite inſipientes. Et ibi (At-
tendite popule ⁊c. Myſtice cho
re interpretatur caluaria. Et
chriſtus crucifixus in loco calua
rie: et ideo pſalmus iſte attribui
tur filijs paſſionis ideſt crucis
chriſti. Et iſti ſunt qui carnem
Pſal. i tertio. ſuam crucifixerunt: vt dicitur
Gal. 5. ¶ Intētio pſalmi eſt qđ
petit miſericordiam diuinam.
Diuidit ergo pſalmus iſte i par
tes duas. In prima petit diuinā
miſericordiam in generali. in ſe-
cūda in ſpeciali ibi (Tu autem
domine.) Circa primū duo facit
Primo petit miam. Scđo indu
cit neceſſitatem miſericordie pe
tende ibi (Inimici mei.) Circa p
mum duo facit. Primo oſtendit
quibus debet mia. Scđo oſten-
dit ſentiens in ſe ꝙ meret miam
petit eam ibi. (Ego dixi.) quia
Matthe. 5. Beati miſericordes
quoniā ipſi miam conſequētur.
Ergo miſericordibus debet mia
duplici ratione. Primo ex acce-
ptatione diuina. qꝛ de⁹ miaz ac
ceptat: per quā homo imitator
eſt dei. Luc. 6. Eſtote miſericor
des ⁊c. Secūdo ex oratione ſan
ctorum. Eccli. 29. Conclude ele
moſynam in ſinu pauperis: et
hec orabit pro te: ⁊ hoc facit ibi
(Dominus conſeruet eum) Cir
ca primum prenūciat meritum.
Scđo pmiū. ¶ Dicit ergo (Bea
tus qui intellitit ſuper egenum
et pauperē:) Btūs eſt ille q̄ ē mi
ſericors q̄ miſet egeno⁊ paupi.
Prouer. 14. Qui miſeret paupi
btūs erit: ⁊ dicit (Qui itelligit)
Nō dicit (Qui ſubuenit) qꝛ ſicut
dictuz eſt. debes eſſe miſericors
ad modum dei ſed deus non ex
pectat quod ſemper petat. Uno
ſubuenit deſiderio antequā pe
tatur: et ideo ille eſt vere miſe- Vie hūane fruct⁹.
ricors: qui non ſolum petentib⁹
ſubuenit: ſed etiam indigēti ſub
uenit priuſq̄ petatur. Job. 31.
Si negaui quod volebant pau-
perib⁹: ſi oculos vidue expecta-
re feci. Egen⁹ ē q̄ idiget ab alio
accipere: pauper dicitur ille qui
parum habet. Hierony. habet.
(Qui cōſiderat ⁊c.) i. qui ſuſcipit
ſibi in cura negocia pauperum.
Job. 29. Oculus fui ceco: et pes
claudo. ¶ Myſtice ſi referat ad
chriſtū. Beat⁹ chriſtianus ſi eſt
filius chore. i. crucis chriſti p me
ditationē. (Qui intelligit.) i. qui
Miſterium habet intellectū reductū in obſe
quiū. (intelligens ſup egenuz et
pauperem.) i. beneficiū qđ chri-
ſtus fecit per crucem. Tre. 3. Re
cordare paupertatis ⁊ tranſgreſ
ſionis mee abſinthij ⁊ fellis. Pri
mū ponit cū dicit. (In die mala
liberabit eū dñs.) Dies ſm nām
ſuaz ſunt boni. qꝛ ſūt facti a deo.
pſ. Ordinatione tua perſeuerāt
dies. Sz dicūtur mali: ppter ma
la q̄ in eis cōtingūt. Ephe. 5. Re-
dimētes tempus qm̄ dies mali
ſunt. Et dicit in die mala. i. in die
alicuius male tribulationis. Eſt
autem multiplex dies mala. ſcʒ
triūphatiōis. Eccli. 11. In die bo
norū ne imemor ſis maloꝝ. Sū-
mum malorum eſt dānatio eter-
na q̄ imminet hoi in iudicio vel
particulari. ſ. morte: vel in iudi-
cio vlt. i. i fine mūdi. Et illa dies
eſt mala in qua fit talis dānatio
ideſt dies illa dies ire: dies tribu
latiōis ⁊ anguſtie ⁊c. In hac ma
la die liberat dñs miſericordem.
Mat. 25. Eſuriui ⁊c. Uenite bñ-
dicti ⁊c. non ꝙ ſola mia ſine alijs
virtutibus liberat hoiem. ſed qꝛ
per miſericordiam homo ſatiſſa
cit pro peccatis.

¶ Dominus cōſeruet eū ⁊ vi-
uificet eum: ⁊ beatum faciat
euz in terra: ⁊ non tradat eū
in animam inimicoꝝ eius.

¶ Hic oſtendit quomodo mere
tur miſericordiā ex oratione ſan
ctorum qui orant pro miſericor
dibus. Et ponitur oratio pro mi
ſericorde exiſtente in ſtatu pſpe
ritatis. ſcđo pro exiſtēte in ſtatu
aduerſitatis. In ſtatu pſperita-
tis hō duobus indiget. ſ. vt pmo
ueatur et cōſeruetur in bono. ſe
cundo vt liberet a malis. Eſt au
tem triplex bonū. ſ. bonum natu
re bonū gratie et bonum glorie.
Primū. ſ. bonuz nature petit ſibi
conſeruari. vnde dicit. (Dñs cō
ſeruet eum.) ſ. in bono habito. ſ.
in bono nature. pſ. Cōſerua me
dñe. ne. ſ. corruptū ſit bonū natu
re per peccatum vel per tribula
tiones imminētes. Bonum gra-
tie petit dari: cum dicit. (et viui-
ficet eum.) per gratiam. Namq̄
homo habet vitam ſpiritualem.
Hec autem vita conſiderāda eſt:
et habetur per fidem formatam
Abachuc ſecundo. Juſtus me⁹
ex fide viuit. Galathas ſecūdo.
Qđ autem viuo in carne in fide
viuo filij dei. Etiam ſine hac vi-
ta. ſ. gratie. vita noſtra eſt mors.
Thi. 5. Que in delitijs viuens
mortua eſt. ¶ Quantum ad ter-
tium bonum. ſ. glorie dicit. (Et
beatuz faciat eum in terra.) Si
de perfecta beatitudine intelli-
gatur: ſic dicitur: in terra. ſ. viuē
tium. pſ. Credo videre bona do
mini in terra viuentium. Mat-
thei quinto. Beati mites qm̄ ip-
ſi poſſidebunt terram. Si autez
intelligatur de beatitudine hu-
ius vite inquātum aliquid eter-
num mente ſapimus. ſicut dicit
Philippenſes tertio. Noſtra con
uerſatio in celis eſt. ſic dr. (Bea-
tum faciat eum in terra.) hac. ſ.
participatione illius beatitudi-
nis. (Et non tradat eum in aiam
inimicorum eius.) Hic petit libe
rari a mal. Inter oia mala ſſimū

Universidad de Deusto Biblioteca

malum eſt incidere in man⁹ ini=
micoꝝ. ps. Eripe me de inimicis
meis deus meus. Quia inimici
ex odio perſequuntur ⁊ affligūt.
vnde dicit. (Ne tradas eū in ani
mas.) i. in voluntates inimicorū
quoꝝ eſt ſp odire: qꝛ nihil aliud
eſt ꝙ velle malū. Quando ergo
quis ſubijcitᷣ malis: traditᷣ in vo
luntate inimici. Uel (in animas
inimicorum..) i. in poteſtate dia=
boli et miniſtrorum eius.

❡ Dominus opē ferat illi ſu
per lectum doloris eius: vni
uerſū ſtratū eius verſaſti ī in
firmitate eius. Ego dixi do
mine miſerere mei: ſana ani
mā meam qꝛ peccaui tibi.

❡ Hic ponitᷣ oratio ꝓ miſericor
de exiſtente in aduerſitate. Et
primo petit diuinū auxiliū ſiue
ſubſidiū. ſcd̄o allegat neceſſitat
hui⁹. Dicit ergo. (Dn̄s opem fe
rat illi ſuper lectū doloris eius.)
Petit ꝓ miſericorde ſiue ꝓ viro iu
ſto filio Chore ſimplr̄ ꝙ dn̄s vi=
uificet eū: ⁊ ꝙ beatū faciat eū in
ꝑra ſcd̄o cōſeruet eū: ⁊ ꝙ nō tra=
dat eū i aīas inimicoꝝ eius. Et ex
hoc poſſꝫ aliq̄s colligere ꝙ miſi
cors nullo mō affligeretur. Un=
de ad hoc excludēdū dicit ꝙ qn̄=
ꝙ lectus eius repletur dolorib⁹
et hoc fit ipſi miſicordi. Aliquā
do ad correctionem. Job. 33. In
crepat quādoqꝫ per dolorem in
lectulo. Uel ad humiliationem:
ſicut Paulo datus eſt ſtimulus
carnis. 2. Coꝝ. 12. Uel ad proba
tionem. Job per totum. ⁊ Tho=
bie. Et ideo dicit. (Domin⁹ opeꝫ
ferat illi.) ideſt miſericordi exi=
ſtenti in tribulatiōe. (ſuꝑ lectū.)
Ad litteram in quo iacet.: vel in
quo quieſcit. prime Coꝝ. 10. Fi=
delis deus qui non patietur vos
tēptari: ſupra id quod poteſtis.
Et q̄ feras illi opem neceſſitas
magna hoc exigit. quia (vniuer=
ſum ſtratū eius verſaſti in infir=
mitate ei⁹.) Et loquitur hic ad
militudinē febricitantis qui non
inuenit locū in lecto in quo poſ=
ſit quieſcere: ſed continuo ſe ver
tit. Et ideo dicit. (Uerſaſti.) q. d.
indiget ope: qꝛ tanta eſt eius in
firmitas q̄ cōtinue vertitᷣ per le
ctum. Et hoc eſt ſm litteralē ſen
ſuꝫ. tn̄ ſimplr̄ omne illud per qđ
in tēpalibus quieſcebat: verſum
eſt ſibi in amaritudinē: qꝛ in eis
deus ponit amaritudineꝫ: vt eis
contēptis conuertātur ad deum
Eccl'ſ. 2. Cūqꝫ cōuertiſſeꝫ me ad
vniuerſa opera que fecerāt ma=
nus mee. vidi in oībus vanitatē
Et qꝛ ſi miſericordi debetur mīa
eius mie cōſcius peto mīam. p⁹
petit mīam abſolute. ſcd̄o oſten
dit in quo ꝑcipue eā petit. tertio
cauſam petitionis aſſignat. Di=
cit ergo. (Dn̄e ego dixi miſerere
mei.) q. d. nō recurro ad iuſtitiā
ſed ad mīam: qꝛ non in iuſtitijs
noſtris eſt ſalus. Iſa. 64. Quaſi
pān̄us menſtruate omēs iuſtitie
noſtre. Sed in quo petit mīam?
Ubi eſt precipua miſeria. Et hoc
datur. ſ. mīa vbi eſt ꝑcipua btitu
do: qꝛ btitudo non eſt in rebus
corporalibus: qꝛ corporalia ordi
nantur ad vltimā beatitudineꝫ.
Ergo precipua miſeria nō eſt in
rebus corporalibus: ſed in hꝭs
que habent in ſe contrariam ad
beatitudinem diſpoſitionē. Sꝫ
in adulterijs furtis homicidijs ⁊
alijs peccatis: et qui hmōi agit
regnum dei non conſequetur. vt
apoſtolus dicit Gal. 5. Sed eſt
damnat⁹. Prouerbiorū. 14. Mi
ſeros facit populos peccatum.
Peccatum eñ deordinauit cor=
pus: et corpus deordinauit ani=
mam. Sapientie. 9. Corpus qđ
corrumpitur aggrauat animam
Et hec ſanitas habetur a deo ſo
lo. Sap̄. 16. Nō herba neqꝫ ma=
lagma ſanauit eos: ſꝫ ſermo tu⁹
dn̄e. Et ratio petitionis hui⁹ eſt.
(Quia peccaui tibi.) Sed nun=
quid peccata merentur mīam?
Non. Hoc ergo continuatur ſic
vt. ſ. li qꝛ deſignet materiā miſe
rie nō meritū. Nulla miſeria eſt
vbi nō ſit locus mie. Et ideo qꝛ
ſum miſer: peto mīam. Uel vt li
qꝛ denotet cauſam meritoriam:
et ſic quia confeſſio peccati eſt
meritū mie. ideo dicit. Peto mi=
ſericordiā: quia confiteor ꝙ pec
caui tibi. Prouer. 28. Qui abſcō
dit ⁊c. Que rāūt cōfeſſus fueram
mīa cōſequetᷣ. Uel aliter. (Quia
peccaui tibi.) q. d. Quare peto
mīam: quia tu ſolus es qui po=
tes ſanare: quia in te facta eſt in
iuria ⁊ ꝑcm̄: ideo ad te pertinet
remiſſio. Et in oī peccato offen=
ditur deus. Et cantatur hic ver
ſus in tertia: quia fide et opera=
tione trinitatis remittitᷣ peccatū

❡ Inimici mei dixerunt ma
la mihi: qn̄ morietur et peri
bit nomē eius. Et ſi īgredie
batur vt videret vana loque
batur cor eius: congregauit
iniquitatē ſibi. Egrediebatᷣ
foras et loquebatᷣ in idipſuꝫ.

❡ Supra pſalmus petijt miſeri
cordiā ſanantē. hic autem ponit
neceſſitatem hmōi petitiōis que
cauſatur ab hoſtibus. et ſm my
ſticū ſenſum: qꝛ litteralis eſt pla
nus. In loco iſto dicuntᷣ iſta ver
ba ex perſona chriſti. Circa hoc
tria facit. Primo ponit affectio=
nem malorum volentiū malum
eius. ſcd̄o ponit ſtudiū eoꝝ inſi=
diantium ibi. (et ſi ingrediebatur.)
tertio ponit conſiliū tractantiū.
ibi. (Aduerſum me.) qꝛ inimicus
primo deſiderat offendere. ſecū
do inſidiatur. tertio cogitat q̄uo
perficiatur. Dicit ergo. (Inimici
mei dixerūt.) in corde vel in ore.
(Mala mihi.) Matthei. 12. Ma
lus hō de malo theſauro ꝓfert.
⁊ hec ꝟba mala ſunt exprimētia
mortis xp̄i deſideriuꝫ eoꝝ: vel vi
ri iuſti. Unde dicitᷣ. (Quādo mo
rietur?) Hic eſt modus expreſſi=
uus deſiderij. ps. Quando ve=
niam et apparebo ⁊c. Sapiētie
ſecūdo. Morte turpiſſima cōdē=
nemus eum. Et volebant mortē
chriſti: vt famā eius que tūc erat
celebris extingueretur. Hiere. 11.
Eradamus eum de terra viuen=
tium: et nomen eius non me=
moretur amplius. Unde dicūt.
(et peribit nomen eius.) Sed
contrarium accidit: quia ꝑ mor=
tem magis exaltatus eſt: ⁊ plu=
res poſt morteꝫ chriſti conuerſi
ſunt. Joan. 12. Si granū frumēti
mortuum fuerit: multum fructū
affert. etſi mali inſidiantᷣ bonis:
vt extinguant nomē eorum. Sꝫ
Prouer. 10. Memoria iuſti cum
laudibus. et hoc peccatores ꝓ=
curant inſidiando. Sic ergo po=
nit primo inſidiandi modum. ſe=
cundo oſtendit inſidiarum effe=
ctum ibi. (Ingrediebatur.) Cir=
ca primum tria facit. primo eñ
proponit doloſum ingreſſum. ſe
cundo fictum verbum. tertio in=
ſidioſum animū. Dicit ergo. (Si
ingrediebatur vt videret.) Hie=
ronymus habet. (Ut viſitaret.)
quaſi dicat. Non veniebāt cauſa

Universidad de Deusto
Biblioteca

amicitie: ſed cauſa explorandi.
Sic veniebant principes iudeo
rum vt caperent ieſum. Sic etiã
poſt mortẽ chriſti multi ingreſſi
ſunt eccleſiã: vt caperent et inſi
diarẽtur ſanctis viris. Hoc eſt qđ
apoſtolus dicit Gal. 2. Propter
ſubintroductos falſos fratres: q̄
ſubintroierunt explorare liber-
tatẽ noſtrã. ¶ Quantũ ad ſcđm
dicit. (Uana loquebatur.) i. falſa
loquebãt populus iudeorũ con
tra chriſtuz: q2 ore verba dulcia
ſimulabat. Matthei. 22. Magi-
ſter ſcimus quia verax es. et in-
terius moliebantur mortez. ps.
Uana locuti ſunt vnuſquiſq3 ad
primũ ſuũ labia doloſa in corde
& corde locuti ſunt. ¶ Quantuz
ad tertiũ dicit. (Cor eius cõgre-
gabit iniq̃tatẽ ſibi.) Animꝰ inſi-
dioſus eſt ille qui congregat ver
ba: ex quibus virum iuſtũ offen-
dat. Iſti enim faciunt ſicut apes
que congregãt mel: ſed ſicut ſca
rabei q̄ congregant ſtercus. Sz
boni congregant mel: quia de di
uina dulcedine alios dulcorant
Et ideo dicit. (Cor eius congre-
gabit iniquitatez ſibi.) Et dicit.
(ſibi.) i. contra ſe. Prouerbiorũ
primo. Ipſi contra ſanguinẽ ſuũ
inſidiantur. Uel (ſibi.) i. ad ſuuz
deſiderium conſequendum: q2
ſi eum in aliquo malo cõprehen
derent: multum gauderent. Ec-
cleſiaſtici. 18. Si preſtes anime
tue concupiſcentias eius: faciet
in gaudiũ inimicis tuis. Sic di-
cebant contra chriſtum. Recor-
dati ſumꝰ quia ſeductor ille &c.
¶ Conſequenter oſtenditur inſi
diarum effectus: quia egredien
tes detrahebãt. Uñ dicit. (Egre
diebatur foras: & loquebatur in
idipſuz.) Egrediebatur: vel a ſi-
mulatiõe: vel a malitia: vel a fa-
miliaritate: vel ab amicitia: quia
ante erat: et videbat̃: quaſi ami-
cus. et ſic loquebatur in idipſuz
ideſt falſum: ſicut prius et falſi-
tatis verba. Uel egrediebat̃ fo-
ras a ſinu veritatis vel ab ami-
citia quam ſimulabat: vel ab ec-
cleſia vel ſocietate chriſti. Jo. 6.
Multi diſcipulorum abierunt
retro.

¶ Aduerſum me ſuſurrabãt
omnes inimici mei: aduer-
ſum me cogitabãt mala mi-
hi. Uerbum iniquum conſti
tuerunt aduerſum me: nũq̃d
qui dormit non adijciet vt re
ſurgat.

¶ Hic oſtendit malum conſi-
lium eorum quomodo noceant.
Et primo ponit cõſilium inimi-
corũ. ſcđo oſtendit q2 in hoc etiã
conuenerunt aliqui amici boni.
ibi. (Homo pacis.) Et primo po
nit ordinem conſiliãdi oſtendẽs
q2 primo cõueniũt cõſiliãtes. ſe-
cundo diſcutiunt de quo conſi-
liant. tertio determinat quid ſit
faciendum. Et hec tria deſcribit
hic. Dicit ergo. (Omnes inimici
mei ſubſannabãt aduerſuz me.)
Glo. Egrediebatur. et poſt ſeq̃-
tur. In idipſum &c. Et hoc in lit-
tera Hieronymi habetur. tamen
non eſt vis. Et dicit. Subſanna-
bant.) i. ſilenter loquebantur. et
hic eſt modus ſpãliter in cõſilia
rijs: et maxime de malis conſi-
lijs et malis hominibus: qui in
occulto hoc faciũt. Leui. 10. Nõ
eris criminator nec ſuſurro ĩ po
pulis. Eccleſiaſtici. 28. Suſurro
et bilinguis maledictus &c. Et
dicit. (Aduerſum me.) Et ita nõ

ſunt bona conſilia: ſed mala. ps.
Iniquitatẽ meditatus eſt in cu-
bili ſuo. Et ideo. (cogitabãt ma
la mihi.) ps. Beatus vir qui non
abijt &c. (Uerbum iniquum con
ſtituerunt aduerſum me.) ideſt
iniuſtum. Hoc ergo determina-
uerunt in eorum conſilio. Jo. 11.
Expedit vob' vt vnus homo mo
riatur pro populo. Et ex illa ho-
ra cogitauerunt &c. Matthei. 21.
Hic eſt heres venite occidamus
eum. Sapientie ſcđo. Morte tur
piſſima condẽnemus eum. Hoc
verbum iniquum habetur Hie-
remie. 18. Tu ſcis domine con-
ſilium eorum aduerſum me in
malũ et mortẽ. (Nunquid q̄ dor
mit nõ adijciet vt reſurgat?) Hic
ponit rationẽ eorũ praue deter
minatiõis. Li non: ſuperfluit. q.
d. Qui dormit nõ reſurget. q. d.
Si occiderimus eum non reſur
get. Sapientie ſecundo. Nõ eſt
qui agnitus ſit reuerſus ab infe
ris. Et ideo reſurrectionem cre-
debant ſeductionem. Uel aliter
(Nũquid qui dormit &c. vt li nõ
conſtruatur cum li adijciet: & ſit
ſenſus: vt ſint verba eccleſie ei
inſultãtis. q. d. Uos conſtituiſtis
eum occidere: ſed fruſtra hoc fe
ciſtis quia reſurget. vnde dicit.
(Nunquid qui dormit non adij-
ciet vt reſurgat?) Et dicit. (Dor-
mit.) quia etiam hoc dicitur Da
nielis. 12. Multi de hijs qui dor
mierunt in puluere terre euigi-
labunt. Dum ſimpliciter mors
chriſti dormitio fuit: q2 ipſe ſeip
ſum poſuit in mortẽ: et mortuus
eſt non per violentiam: ſed per
propriam voluntatem. Et ideo
habuit poteſtatem ſumendi ani
mam virtute diuinitatis. 2. Cor.
13. Si mortuus eſt ex ĩfirmitate.
viuit tamen ex virtute dei.

¶ Etenim homo pacis mee
in quo ſperaui q̄ edebat pa-
nes meos magnificauit ſup
me ſupplãtationem.

¶ Supra propoſuit pſalmus cõ
ſilium inimicorum tractantium
mortem chriſti. Hic autẽ intro-
ducit conſilium amicorum. Et
quia ipſe chriſtꝰ. Jo. 13. iſtud ver
bũ introducit de Juda. ideo nos
de chriſto hic exponamus. Ubi
duo facit. Primo deſcribitur cõ
ditio eius. ſcđo culpa. Conditio
perſone Jude deſcribitur ex tri-
bus que aggrauant peccatum.
Quia amicus: quia familiaris: et
quia beneficiatus. ¶ Dicit ergo
quantũ ad primũ. Dicit ſupra q2
dormiuit. i. procurante prodito-
re. Uel verbum iniquum conſti-
ſtituerunt aduerſum me inimici
Sed non eſt mirum: quia homo
pacis mee: quia Judas inter ami
cos reputabatur. Hec autẽ pro-
phetia contingit facto: q2 oſcu-
lo prodidit chriſtuz quod eſt ſi-
gnuz amicitie et pacis. Unde do
minus dixit. Luce. 22. Juda oſcu
lo tradis filium hominis. pſal-
mus. Loquetur pacem cũ pro-
ximo ſuo &c. Hieremie. vigeſimo.
Audiui contumelias multorum
et terrorem in circuitu: et ita ab
omnibus viris qui erant pacifi-
ci mihi et cuſtodientes latus me-
um. Item familiaris erat. Un-
de. (In quo ſperabam.) Sed
nunquid deceptus eſt chriſtus
in ſpe ſua? Non. Et ideo dicit.
(In quo ſperabam.) ideſt in quo
videbar ſperare. ideſt confide-
re: quia cõmiſerat ei diſpẽſatio-
nem rerũ ſuarũ. Uel (in quo ſpe-

Jude prodi-
tio.

Universidad de Deusto Biblioteca

rabā.)i.talis cōditiōis: ꝛ ita me
habebā ad eū ꝙ debebā ſperare
in eo. Sed aliqñ credit quis ſpe-
rare in eo quē credit amicū: ꝛ de
quo deberet cōfidere. ꝛ tñ decipi
tur. Hiere.9. In oī fratre tuo nō
habeas fiduciā. Mich.7. Nolite
credere amico: ꝛ nolite cōfidere
in duce. Uel (in quo ſperabā.) in
mēbris meis q̄ in xp̄o ſperabant.
Mat.25. Quod vni ex meis mini
mis feciſtis mihi feciſtis. ¶ Quā
tum ad tertiū dicit (Qui edebat
panes meos.) qꝛ xp̄s cū ſigno pa
nis eū deſignauit. Ioā.13. Cui in
tinctū panem porrexero. Et lꝫ iu
das ederet panē xp̄i tñ porrexit
cōtra euꝫ. Eccle.29. Paſcet ꝛ po
tabit igratos. Uel (panes meos)
i. doctrinā meā. Geñ.49. Aſer pi
guis panis eius ꝛp̄bebit delitias
regibus. Talis panis eſt panis
xp̄i q̇ pinguis ꝑpter dulcedinem
doctrine. p̄s. Quam dulcia fa.m.
elo.tua ꝛc. (Magnificauit ſuper
me ſupplantationeꝫ.) Ecce pctm̄
Hieronymus habet. (Leuauit
contra me calcaneum ſuum.) Et
loquit̄ ad ſimilitudinem eius: q̇
vult aliquem omnino cōprime-
re. q.d. Attentauit vt me totali-
ter contereret. Et diuerſitas trāſ
lationum videtur proceſſiſſe ex
equinoco: qꝛ quid in altum leua
tur magnificatur. Uel (magnifi-
cauit ſuper me ſupplantationē.)
id eſt fecit magnam ſupplanta-
tionem contra me: quia mortem
intulit. Hieremie.9. Omnis ſup
plantans ſupplantabit. Amos
5. Odio habuit corripientem in
porta.

¶ Tu autem domine miſere
re mei: et reſuſcita me ꝛ retri
buam eis.

¶ Chriſtus iam expoſuit in ge-
nerali ſuam petitionem. Hic aūt
teꝫ oſtendit in quo miſericordiā
petat. Unde dicit (Ipſi conturba
uerunt me.) ſed non reſtat: niſi vt
recurram ad deuꝫ. Et ideo dicit
(Tu aūt domine miſerere mei.)
Miſericordia debet eſſe vbi eſt
miſeria. Chriſtus autem factus
eſt particeps miſerie noſtre: non
quantum ad culpam; ſed quan-
tum ad penalitatem. ꝛ precipue
quantum ad penam mortis. Et
ideo (Miſerere mei.) p̄s. Miſeri-
cordiam meam non diſpergam
ab eo. Sed in quo petit miſeri-
cordiam oſtendit: cum dicit. (Re
ſuſcita me.) q.d. illi dicunt: non
adijciet vt reſurgat. ſed tu reſu-
ſcita me.

Sed nunq̇d chri-
ſtus ~~Qō.~~

Qō.

ſurrexit ꝑpriavirtute: qꝛ dicit re
ſuſcita me? Immo videt̄ ꝙ ſic: qꝛ
p̄s dicit in perſona xp̄i. Ego dor
miui et exurrexi.

Dicendum ꝙ xp̄s ſꝫ
ꝙ hō nō

Solō.

habuit poteſtateꝫ reſurgēdi; ſed
ſm virtutē diuinitatis: q̄ eſt eadē
i p̄re ꝛ filio. Et iō ſi ſurrexit ptāte
p̄ris ſurrexit ptāte ſua. Et petit
a patre: vt hō qđ habebat vt de⁹
vt oſtendat hoc virtute diuinita
tis hoc fieri. (ꝛ retribuā eis.) Hic
ponit effectū eius. Duplicē ptā
tem habuit xp̄s poſt reſurrectio
nē: qꝛ in celo ꝛ in terra. ꝛ iō retri-
buit eis captiuitatem temporalē
qui diſperſi ſunt per mundum: ꝛ
retribuet eis in futuro dānatio-
nem. Io.5. Poteſtatē dedit ei iu
dicium facere. Hieronymus ha-
bet. (Reſuſcita me ꝛ retribuam: ti
bi) quaſi dicat. Iſte fructus reſu
ſcitatiōis ꝙ reſuſcitatus adducā

multos ad cognitiōem nominis
tui. p̄s. Quid retribuam dño ꝛc.

¶ In hoc cognoui quoniam
voluiſti me quoniam gaude-
bit inimicus meus ſuper me
Me autem propter innocen
tiam ſuſcepiſti et confirma-
ſti me in ꝯſpectu tuo ī eternū

¶ Hic ponit fiduciā exauditiōis
Et p̄mo ponit ꝙ deus voluit eaꝫ
i. cōplacitū fuit paterne volunta
ti in ipſo. vñ dicit (Quoniam vo-
luiſti me.) Matth.3. Hic eſt fili⁹
meus dilectatus in quo mihi cō
placui. Iſa.42. Cōplacuit ſibi in
illo anima mea. Item dicit (Non
gaudebit inimicus meus ſuper
me.) id eſt iudas: etſi fuit gauiſ⁹
in morte: non tamē finaliter gau
debit: quia contriſtabitur in re-
ſurrectione. Mich.7. Ne leteris
inimica mea ſuper me. quia ceci
di conſurgam. Et poteſt hic litte
ra ordinari dupliciter. Uno mo-
do vt primum ſit argumentum
ſecundi. ꝛ ſit ſenſus ex hoc ꝙ cō
ſidero ꝙ ſum tibi acceptus. Alio
modo: vt ſecundum ſit cauſa pri
mi; vt ſit ſenſus. Quia inimicus
meus non poterit gaudere ſuper
me. (Cognoui quia voluiſti me.)
Sed quia indigebat ſigno ali-
quo dicit (Cognoui.) i. cognoſce-
re feci; vel alij qui hoc cognoue-
runt. (Me autem propter innocē
tiam ſuſcepiſti ꝛc.) Hic exaudit⁹
gr̄as agit. Et p̄mo cōfitet̄ benefi
cium. ſcđo ſubiūgit laudē ibi (Be
nedictus.) In bñficio confitet̄ to
tum qđ ad ſe ptinet. p̄mo em̄ ꝑ
ponit meritū. ſcđo oſtēdit reſuſci
tatiōis bñficiū. tertio reſurgētis
ſtatū: quarto exaltationē. Quan
tum ad meritū eius cōſideremꝰ

eius innocentiā. vñ dicit (Me au
tem ſuſcepiſti ꝑpter innocētiā.)
1.Pe.2. pctm̄ nō fecit. p̄s. Ego au
tem in innocētia mea ingreſſus
ſum. Et ex hoc merito dicit ſe ſu
ſceptum ſiue aſſumptū. Non di-
cit hoc de aſſumptione in vnita-
te perſone: qꝛ illa aſſumptio non
fuit ex meritis ipſius hōis xp̄i:
ſed ex mera gratia. vnde ꝛ ſp̄us
ſancti operatiōe facta eſt: ſꝫ hoc
dicit de ſuſceptione ab inferis a
qua ſurrexit. p̄s. Tu autē dñe ſu
ſceptor meus es. ꝛ dicit (Suſcepi
ſti.) ſ. animaꝫ meam ab inferis ꝛ
carnem de ſepulchro. Sed quali
ter ſuſceptus eſt nunq̇d ad vitaꝫ
mortalē vt Lazarus? Nō: ſed ſu
ſceptus eſt ad ſtatum immortali
tatis. Unde dicit. (Et cōfirmaſti
me in cōſpectu tuo in eternum.)
i. in ſtatu immortalitatis. Ro.6.
Chriſtus reſurgens ex mortuis
iam nō morit̄. Et adhuc plus: qꝛ
(Conſtitui eum ante cōſpectum
ſuū.) Heb.9. Introiuit in ip̄m ce
lum: vt appareat vultui dei pro
nobis. Et hoc. (in eternum.) id
eſt ſemper.

¶ Benedictus domin⁹ deus
iſrael a ſeculo in ſeculum: fiat
fiat.

¶ Hic ponit laudeꝫ. Et circa hoc
duo facit. primo ponit q̄dam ex
parte laudati. ſcđo ex parte lau
dantis. (Benedictus.) Bñdicere
nihil aliud eſt ꝙ̄ꝫ dicere bonum.
Aliter nos benedicimus deuꝫ: ꝛ
aliter benedicit nos deus. Nos
benedicimus deū recognoſcēdo
bonitateꝫ eius. Tho.12. Benedi
cite deum celi. Eccle.43. Benedi
centes dñm exaltate eum: quan
tum poteſtis. Deus aūt benedi-
cit nos cauſando in nobis bon-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tatem; q̄r ſuum dicere eſt facere.
Dixit ⁊ facta ſunt. ſcd̄m oſtendit
cum dicit. (Dominus.) Poteſtas
dei attenditur ſ̄m duo. p̄mo ſ̄m
opus gubernatiōis. Sap. 12. Tu
autem dominator virtutis cum
tranquillitate iudicas ⁊ cū magna
reuerentia diſponis nos. Et ſ̄m
opus creationis. Et hec duo tan
git cuz dicit (Dominus.) ad quē
pertinet gubernare. ſecundo cuz
dicit. (Deus.) Illud enim om-
nes opinantur deum quod eſt
primum principiū eſſendi oībus:
ſed operatio gubernationis ha-
bet miniſtros. In opere aūt crea
tionis nullus miniſterium poteſt
eſſe. Unde honor q̄ debet̄ guber
natori pōt alijs ꝯmunicari. Gal.
4. Sicut angelum dei excepiſtis
me. Et hoc dulia eſt. Sed latria
que debetur creatori nulli debe-
tur. Et ideo glo. dicit (Domin⁹.)
cui debetur dulia (Deus.) cui de
betur latria. ⁊ dicit (Iſrael.) i. vi-
dentium deum: quia etſi omnia
gubernat: tamen vberem fructuz
gubernationis qui eſt vita ſoli fi
deles conſequuntur. Etſi omnes
colant deum: tamen cultum la-
trie ſoli fideles ſoli deo offerunt
tertiū oſtendit cum dicit (A ſecu
lo ⁊ in ſeculuz.) q̄r. ſ. poteſtas tua
non eſt tēporalis: ſed eterna. p̄s.
Regnum tuū domine ⁊c. Et par
te laudantis dicit duo. ſ. cōfeſſio
nem oris. Ro. 10. Corde creditur
ad iuſtitiam. ore autez confeſſio
fit ad ſalutem. Et hoc facit cum
dicit (Benedictus deus ⁊c.) Itē
complacentiam affectus. Phil.
4. Gaudete in domino. ⁊ ideo di
cit (Fiat fiat.) quaſi dicat. Com-
placet ſibi cum bonis eius. et in
geminat ad ſignificandum hu-
ius complacentie continuationē

1. Paral. vl. Domine deus cuſto
di hanc voluntatem. In hebreo
habetur. Amen amen. Et quia
amen amen ponitur in fine libro
rum credunt quidam ꝙ diuida-
tur liber pſalmorum in multos
libros: ⁊ compleatur vnus hic.
Sed non eſt verum: quia poni-
tur hic fiat: ſiue amen vt ſit con
tinuatio voluntatis; non vt con-
ſumatio operis.

¶ In finem intellectus filij
chore pſalmus dauid. xlj.

Quemadmoduz
deſiderat ceru⁹
ad fontes aqua
rum: ita deſide
rat anima mea
ad te deus. Si
tiuit anima mea ad deū fon-
tem viuum: quando veniam
et apparebo ante faciez dei.

Hec eſt quinta decada p̄-
me quinquagene
⁊ ſic ordinatur ad implorandu
auxilium contra preſentia ma-
la. Et hec figura tpaliuz maloꝝ
que acciderūt dauid qui paſſus
eſt perſequutionem ab abſalone
Et contra hoc fuit prima decada
Item a ſaul. ⁊ contra hoc ſecun
da decada. Item a toto populo.
⁊ contra hoc tertia decada. Item
a multis emulis. ⁊ contra hoc q̄r
ta decada. Iudica domine ⁊c.
¶ Reſtat quinta decada; in qua
loquitur ſpecialiter de hijs que
pertinent ad regnum. Et petit in
iſta decada contra impugnato-
res regni auxilium diuinum. Et
vt ad myſterium referatur petit
iuſtus homo contra illos qui re
gnū eccleſie impugnāt. Diuidit

ergo pſalmus iſte in tres partes
Pſal in- Primo format petitionē ꝓ ſtatu
tentio regni. ſcd̄o q̄r regnuz videt̄ eē tur
batū ꝑ pctīn. iō petit veniā ꝓ pec
cato ibi (Miſerere mei deus) Cir
ca p̄m duo facit. p̄mo ꝓponit pe
tionē cōtra hoſtes regni. ſcd̄o ex
auditus gr̄as agit de gloria re-
gni ibi (Eructauit.) Et q̄r oīs pe
titio ꝓuenit ex deſiderio. iō circa
primum duo facit. primo propo
nit ſuis deſideriū. ſcd̄o addit ora
tionem ibi (Deus auribus.) Cir
ca primū duo facit. primo oſtēdit
deſideriū qd̄ hz ad deū. ſcd̄o pe
tit deſiderij impletionē ibi (Iudi
ca me.) ¶ Titulus. (In finē intel
lectus filij chore.) Hoc eſt expo
ſitum in titulo p̄cedentis pſalmi
tamen alia littera habet. In finē
intellectu. i. attribuitur iſte p̄s fi
lijs chore. Intellectu. i. per intel
lectū ducens nos in finem. Cho-
re interpretat̄ caluarie. Unde illi
dicunt̄ filij chore q̄ patiunt̄ irriſio
nem propter crucem. Unde quar
ti Reguz tertio. Pueri irridebāt
heliſeo. Aſcende calue aſcende
calue: et maledixit eis heliſeus:
et vrſi comederunt illos. Illi
aſcendunt de bethel: qui ad fidē
chriſti cōuertuntur de iuda que
olim domus dei vocabatur. Et
hij deridentur a pueris id eſt iu
deis puerili ſenſu vtēribus: quia
Diui- adhuc ſub pedagogo ſunt ⁊ im-
ſio pſi properant crucem chriſti: et iſti
duo vrſi deuorauerunt eos. ſcili
cet Thitus et Ueſpaſian⁹. ¶ Di
uidit̄ ergo pſalmus in duas par
tes. In prima enim exponit ſuuz
deſiderium. in ſecūda ponit triſti
tiā incitātē deſideriū ibi (Fuerūt
mihi.) Circa p̄mū tria facit. p̄mo
proponit deſideriū ſub ſimilitu-
dine. ſcd̄o rōn ē ſimilitudinis aſſi

gnat ibi (Sitiuit.) Tertio expo-
nit rem deſideratā ibi (Q̄n veniā
Similitudinē ſumit ex ceruo qui Cerui
ſpecialiter hz hāc proprietatē ꝙ cōſue-
pede cōterit ſerpentem; ⁊ q̄n vult tudo.
mutari comedit ſerpentē: ⁊ ſic ex
tuat pre veneno. ⁊ tunc currit ad
aquā ⁊ ſic renouat̄. Sicut ceruus
in generali deſiderat aquas: ita
fidelis deſiderat deuz. tamen in
ſpeciali adaptat̄ cathecuminis ⁊
viris ꝑfectis. Cathecuminus eñ
eſt ſicut ceruus qui ſentit in ſe
veneni ardorē qd̄ eſt ex ſuggeſtio
ne ſerpētis introductum. Gene.
3. Ex quo veneno ſecutuz eſt pec
catum originale. Ro. 5. Per vnuz
hominem in hunc mundum pec
catum intrauit. Et hoc venenum
eſt reatus cōcupiſcentie ⁊ reatus
primi pcti. Et ideo debet deſide-
rare fontem baptiſmi. Zach. 13.
Erit fons patens domui iacob in
ablutionē pctōꝝ. Ezech. 36. Effū
dam ſuper vos aquam mundaz.
Uir aūt ꝑfectus eſt: ſicut ceruus
in petra ſtabilitus. p̄s. Qui fecit
pedes meos tanq̄ ceruoruz. (Si
tiuit anima mea.) Hic iam come
dit id eſt. deſtruxit peccatum. Ec
cleſi. 21. Quaſi a facie colubri fu Quare
ge peccatum. Et ideo nihil ha- hic p̄s
bet in mundo quod concupiſcat legat̄ i
⁊ ideo deſiderat venire ad fontē baptiſ
vite. Et ideo quia iſtis conuenit mo ſo
hec ſimilitudo ſcilicet cathecu- lēni et
minis et viris perfectis. Ideo cā officio
tatur pſalmus iſte in officio ba- baptiſ
ptiſmi in ſabbato ſancto ⁊ pen- mi.
thecoſtes quando fit ſolenne ba
ptiſma quantum ad cathecumi
nos. Item cantat̄ cum exequijs
mortuorum q̄r cōuenit viris ꝑfe
ctis accedere ad fontē vite eterne
(Ita deſiderat anima mea ad te
deus.) Hic adaptat ſimilitudinē

Universidad de Deusto Biblioteca

Anima mea deſiderat interiori
affectu. Iſa.26. Aia mea deſide-
rauit te in nocte. Treno.3. Pars
mea dñs dixit aia mea. Sed nū-
quid in deo eſt fons aquarum?
Ita. vnde dicit (Sitiuit aia mea
ad deū fontem viuum.) Fons dr
qꝛ ſcaturit et producit aquas vi
uas. Quia iugiter et indeficien-
ter emittit aquas. Oīs aq̄ gr̄arū
ab iſto fonte emanat. ſ. a deo pa
tre. Hiere.2. Dereliquerūt fontē
aque viue. Item emanat a filio
etiā inquantū deus. ps. Apud te
eſt fons vite. Fons ſapientie ver
bum dei eſt. Eccli.1. Itē a ſpiritu
ſancto. Io.4. Fiat in eo fons ſa
lientis aque in vitam eternā. Et
Io.7. hoc aūt dixit de ſpū quez
accepturi erant credētes in euz.
Ergo qꝛ ipē eſt fons. anima mea
ſitiuit ad eū. Sitis deſignat deſi
deriū cū anxietate. Ita iſte deſi-
gnat ſe pati anxietatē non ſoluz
ex dilatione rei deſiderate: ſʒ ꝑꝑ
mala q̄ hic affligūt. Mat.5. Bea
ti q̄ eſuriūt et ſitiūt iuſtitiā: qm̄
ipſi ſaturabuntur. Sed de hoc
fonte deſiderat hoc. ſ. (quando
veniā.) Hec verba deſiderantis
ſunt ⁊ exprimūt deſideriū cathe
cuminis ad baptiſmuz. Et ſic eſt
ſenſus. Quando veniam ad ſa-
crum chriſti baptiſma. Mat.11.
Uenite ad me ⁊c. ps. Uenite filij
⁊c. Hoc vt dicit Augu. cōuenit
cathecuminis qꝛ a principio ca-
thecumini cū adulti fuerint non
admittebanī ad ſacra myſteria:
ſed vſq; ad euangeliū poterant
intereſſe. Unde dicit. (Qn̄ veniā
⁊ apparebo.) Ad litterā cū alijs
(Ante faciē dñi.) i. ad ſacramen-
ta chriſti. Item cōuenit viris ꝑfe
ctis et eſt ſenſus. (Quando ve-
niam et apparebo.) i. vt videam
te facie ad faciem: quia mō ſum
procul a te: quia video te per fi-
dem. Sed quando videbo te ꝑ
ſpeciem tunc ero prope. Phil.1.
Deſiderium habens diſſolui et
eſſe cum chriſto. Et nō dicit ap-
parebit mihi dñs: ſed apparebo
ante faciē dñi: qꝛ ex hoc ꝙ vide
bo faciē dñi reddar conſpicuus
oībus. multomagis ꝙ̄ moyſes
qui vidit eū in vita iſta. Io.3. Cū
apparuerit quid erimus: ſcimus
qm̄ cū apparuerit: ſimiles ei eri-
mus. Ro.8o. Nō ſunt condigne
paſſiones huius tp̄is ad fu. gl̄. q̄
re. in nob. Quaſi dicat. Interero
ſocietati videntiū deū: et ex hoc
cōſpicuus et gl̄oſus ero. Sʒ ab
hac viſione excludiī hypocrita.
Iob.13. Nō veniet in conſpectu
eius omnis hypocrita.

Fuerunt mihi lachryme
mee panes die ac nocte: duz
dicitur mihi quotidie vbi eſt
deus tuus.

Hic deſcribit vñ habeat hoc
deſideriū vel anxietatē. Et p̄mo
ponit eā. ſcd̄o ponit remediū qđ
habet contra eā ibi. (Hec recor-
datus ſum.) Et primo ponit ma
gnitudinē ſue triſtitie. ſecundo
ponit cauſaz huius triſtitie. Cir
ca triſtitiā procedit ſic. qꝛ primo
exp̄mit magnitudinē triſtitie. 2°
effectū. 3° cōtinuitatē. p̄m oñdit
dicit. (Fuerunt mihi lachryme
mee.) in quas. ſ. hō p̄rūpit ex abū
danti triſtitia. Et hec triſtitia vel
eſt de peccatis impedientib9 con
ſecutionez rei deſiderate: vel de
moleſtijs aliorum. ſecundū oſtē
dit cum dicit. (Panes.) panis re
ficit: et ſic etiam lachryme refi-
ciunt duplici ratione. Una eſt
quia vnicuiq; eſt delectabilis
actio ſibi ꝯueniens. Uñ triſtitia
eſt delectabilis actio cōueniens
triſtitie: ⁊ lachrymatio eſt triſti-
tie actio. Alia rō eſt: qꝛ qn̄ calor
euaporat extra minuiī. ⁊ iō dicit
(ꝙ lachryme ſunt ei ſicut pāis)
quaſi reficiētes eū. Uel (ſicut pa
nis.) qꝛ ſicut per panē ſuſtentaī.
ita ipſe ſuſtētaī in bono ꝑ lachri
mas. tertiū oſtēdit cū dicit. (Die
ac nocte) ſcʒ in ꝓſpitate ⁊ aduer-
ſitate. Hie.9. Plorabo die ac no
cte. Et cā hui9 eſt. (Duz dr̄ mihi
quotidie vbi eſt de9 tuus). Hec ſi
ſunt verba gentiliū referūtur ad
cathecuminos. q.d. Nos (dicūt
gētiles) habem9 deū quē videm9
ſolē. Sed vbi eſt de9 veſter: quez
fingitis? Rñdete. De9 videri po
teſt: ſed nō a te: qꝛ nō es mūdus
corde. Itē ſi dicaī iudeo cōuerſo
a iudeo infideli: vbi eſt de9 tuus.
Rñdeat iudeus cōuerſus ad fi-
dez: vbi ſit deus meus appet in
pena veſtra. ſ. iudeoꝝ: qꝛ eſtis di
ſperſi. Itē ſi ſunt verba peccato-
ris ad virū iuſtū in afflictiōe po
ſitū. q.d. Ubi eſt deus tuus: q̄re
nō liberat te de afflictōe quā pa
teris? Rñdeat iuſtus. Quia hec
tp̄alia nō ſunt premiū quod de
us dat ſeruis ſuis: ſed celeſtia.

Hec recordatus ſum ⁊ ef-
fudi in me animaz meā: qm̄
tranſibo in locū tabernaculi
ādmirabil' vſq; ad domū dei.

Supra poſuit pſalmiſta ſuuz
deſideriū ⁊ cām deſiderij. Hic au
tem ponit remediū cōtra cām. ſ.
triſtitiam. Et circa hoc duo ꝓpo
nit: ſiue facit. primo ponit reme-
diū ex parte ꝓprie meditatiōis.
ſcd̄o ex parte diuini auxilij ibi.
(Ad meip̄m.) Circa primū duo
facit. primo ꝓponit remediū. ſe-
cundo per hoc remediū triſtitie
ipedimentū ibi (Quare triſtis.)
In remedio ꝓponit primo medi
tationē. ſcd̄o mentis delectatio-
nē ibi (Effudi.) ergo aſſignat hu
ius rationē ibi. (Qm̄ tranſibo.)
Dicit ergo. (Hec recordat9 ſuʒ.)
ſcʒ ip̄roperia infideliū dicētiuz.
Ubi eſt deus tuus. Tre.3. Me-
moria memor ero. Et habui cō-
ſolationē mentis. (qꝛ effudi i me
animā meā.) Quādo liquor dif
funditur dilataī. Unde qꝛ latitu
do cordis ꝑtinet ad letitiaz que
quaſi letitia eſt. Ideo in effuſio-
ne aīe deſignaī delectatio. pſal.
Effundite corā illo corda veſtra
Alia lr̄a hʒ. (Effundi ſuper me
animā meā.) Et ſm̄ hoc alr̄ legi
tur: ⁊ eſt ſenſus. Dicūt. (Ubi eſt
deus tuus?) Et ego hec recor-
datus. p̄mo queſiui iſenſibiles
creaturas ſi inuenirē deū meuz
ſed inueni in eis quedā deiveſti
gia. Ro.1. Inuiſibilia dei a crea
tura mundi ꝑ ea que facta ſunt
ꝯſpiciuntur. Sed vltra ꝓceſſi in
rebus intellectualib9 anime (Et
effudi ſuper me animā meaz.) i.
ſollicite diſcutiēs queſiui: quic-
quid eſt in eis: quaſi corā me po
nens omnia: ſicut qui extrahit
de vaſe oīa: vt diſcutiat quicq̄d
ſit intus. ⁊ tamē nō eſt ibi deus
meus. Sed eſt adhuc aliq̄d ſu-
pra hoc: ⁊ hoc feci. (Qm̄ tranſi-
bo in locū tabernaculi admira-
bilis: vſq; ad domum dei.) q.d.
Totū ſolatiū quod hr̄e poſſem
eſt ſpes tēdendi in deum. Et dic
duo. ſ. quo tendat: ⁊ quomō ibi.
(Quia in voce ⁊c.) Circa primū
accipienda eſt talis imaginatio.
In veteri teſtō erat duplex lo-
cus dīno cultui deputatus. ſ. ta
bernaculū đ quo habeī Exo.36

Universidad de Deusto Biblioteca

Poſtea creſcente populi ſtatu ⁊
religione edificata eſt dom⁹ dei
ſcȝ templum: nõ vt tabernaculũ
ſed vt res fixa. Et hãc voluit fa
cere dauid ſed prohibitus eſt a
deo. 2. Reg. 7. Nũquid edifica-
bis mihi domũ? Itez Paral. 17.
Sed promiſſum eſt ei ꝙ fili⁹ ſu-
us edificaturus eſſet domũ dei.
vnde ipſe parauit impenſas. et
ideo dicit (dicũt mihi vbi eſt de-
us tuus.) Et ego hec recorda-
tus delector ꝙ inueniam euȝ. ⁊
ideo toto affectu tendam in eũ.
(Et tranſibo in locum taberna-
culi admirabilis.) q. d. Nõ qui-
eſcam donec inueniã euȝ. Et di
cit (tranſibo.) q: per tabernacu-
lum quod erat mobile ſignatur
ſtatus preſentis eccleſie que nõ
eſt perpetua nec ſtabilis niſi vſ-
qȝ ad conſũmationem ſeculi. et
tunc trãſſeretur. Et hoc dicitur
Apoca. 21. Ecce tabernaculum
dei cũ hominibus. i. preſens ec-
cleſia cũ hominib⁹. i. donec ho-
mines erunt in vita illa. Et ex
hoc trãſibo ad ſtabilem domuȝ
dei. pſal. Replebimur in bonis
domus tue Io. 14. In domo pa.
mei ⁊c. Et ſic innuit ire in taber
naculum mirabile ⁊ in domum
dei. Et dicitur tabernaculũ mi-
rabile propter mirabilia que fa
cit ſanctis ſuis.

¶ In voce exultatiõis ⁊ con
feſſionis: ſonus epulantis.
Quare triſtis es aĩa mea: et
quare conturbas me. Spe-
ra in deo quoniã adhuc con
fitebor illi: ſalutare vult⁹ mei
⁊ deus meus. Ad meipſum
anima mea cõturbata eſt: ꝓ
pterea memor ero tui de ter
ra iordanis et hermonij a
monte modico.

¶ Hic deſcribitur modus tran-
ſeundi vſqȝ ad domũ dei. Et hic
ſimil'r accipiẽda eſt quedã ima
ginatio. Erat autẽ cõſuetudo ꝙ
quãdo aliqui per turmas ibant
ad tabernaculũ ibant cum gau-
dio. Iſa. 30. Canticuȝ erit vobis
ſicut vox ſanctificate ſolẽnitatis
⁊ leticie. ſic qui pergit cuȝ tybia
gaudẽter vadit. ⁊ ideo dicit (ibo
in locũ tabernaculi ⁊c.) Et cum
gaudio. q: (in voce exultationis
⁊ cõfeſſionis ſonus epulantis.)
Alia littera habet (ſoni epulan-
tis.) q. d. Ibo in voce ſoni epulã
tis: quia in epulis eſt ſon⁹ gau-
dij. ⁊ hoc magis patet ſm alias
leticias que ſunt ibi. Referam⁹
ergo hoc ad ingreſſum gaudij:
quia erũt ibi tria. Primo erit ibi
exultatio de bonis habitis Iſa.
35. Gaudium ⁊ leticiam obtine
bunt. ſecũdo erit ibi confeſſio de
beneficijs gratie: q: agnoſcẽt ſe
illa obtinuiſſe per gratiã dei: et
ideo confitebũtur mirabilia dei
⁊ ideo ſequitur ibi gratiarũ ac-
tio et vox laudis. tertio erit ibi
ſpiritualis refectio. Iſa. penul.
Serui mei comedẽt ⁊ vos eſu-
rietis: ſerui mei bibent ⁊ vos ſi-
tietis ⁊c. Mat. 5. Beati qui eſu-
riunt ⁊ ſitiũt iuſtitiam ⁊c. ⁊ ideo
erit ibi ſonus epulantis. Itẽ fe-
ſtiuitas. i. iugis exultatio. Ba-
ruch 5. Cõſpice hieruſalem ad
orientẽ ⁊ vide iocũditatẽ a deo
tibi venientẽ. Et licet hec oĩa im
perfecte ſint in eccleſia. (quare
triſtis es anima mea.) Hic adhi-
bet remediuȝ contra cãm triſti-
tie. ⁊ primo remouet affectũ. ſe-
cundo remouet effectũ eius. Di

cit ergo (quare triſtis es anima
mea?) cũ debeas gaudere q: es
in tabernaculo. ⁊ q: ibo ĩ domũ
domini. Quare ergo es triſtis?
Nam parua mala nõ ſunt repu
tanda in cõſideratione ad bona
eterna. Eccle. 30. Triſtitiã. ſ. ſe-
culi longe expelle a te. 2. Corin.
7. Triſtitia ſeculi mortẽ opera-
tur. Effectus triſtitie eſt turba-
tio q: ex inordinatiõe affect⁹ ip-
ſa ratio cõturbatur. Et quis loq̃
tur? (anima.) ſm hunc ſenſum.
Aia habet duas partes. ſ. ſenſi-
tiuaȝ quam noiat hic aiaȝ pro-
pter aialitatem. ⁊ ſuperioreȝ ra
tionẽ que noiat ſeipſaȝ. q: vnuſ-
quiſqȝ maxime eſt qd̃ melius in
eo eſt. ⁊ iõ dicit rõ ſuperior infe-
riori (q̃re cõturbas me.) Et que
eſt cã? Oſtendit aũt ꝙ non dȝ eſ
ſe triſtis: q: eſt ſpes future ꝯfeſ-
ſionis. ⁊ ideo dicit. (Spera ĩ do
mino: qm̃ adhuc cõfitebor illi.)
q. d. Spera in ipõ deo q: adhuc
venies ad hoc qd̃ deſideras: q:
ſcȝ (adhuc cõfi. illi.) i. adhuc ſpe-
ro vultũ eius vel in via vel ĩ pa
tria. qd̃ maxime eſt materia gau
dij. Iac. vlti. Triſtat̃ quis in vo-
bis oret equo aio et pſallat ⁊c.
(ſalutare vult⁹ mei.) Hic ly ſalu
tare ſm glo. eſt nominatiui ca-
ſus. ⁊ eſt ſenſus. Ego dico quo-
niã ego confitebor illi. Et cui il-
li. ſ. chriſto in quo ſunt due na-
ture. humana. ſ. qua eſt ſimilis
matri. ⁊ ideo dicit (ſalutare vul-
tus mei.) i. vultuȝ meũ gerens.
Luc. 2. Viderũt ocu. mei ſaluta.
tuũ ⁊c. Gene. pe. Salutare tuũ
expectabo dñe. Item natura di
uina. ⁊ q̃ntum ad hoc eſt (⁊ deus
meus.) ideo dicit. Deus meus.
Ro. 9. Ex q̃bus eſt chriſtus ſcd̃ȝ
carnẽ qui eſt ſuper oĩa deus be
nedict⁹ in ſecula. Vel ſm hiero.
ly ſalutare eſt accuſati caſus. q.
d. Cõfitebor ei ſalutare. i. ſalua-
tionẽ qua me ſaluauit. Et qd̃ ſe
quitur. (deus me⁹.) ꝯiungit̃ cuȝ
ſequẽtib⁹. ¶ Cõſequenter adhi
bet remediuȝ. ſ. diui auxilij. Vbi
primo ꝓponit remediuȝ. ſecũdo
exponit. Dicit ergo. (Ad meip-
ſum.) Alia lr̃a habet. (A meipſo
aia mea cõturbata.) Prima eſt
melior. q. d. Que ẽ ratio quero.
(Quare anima cõturbas me?)
Et hec turbatio venit: q: aliqua
liter cũqȝ cõuerto me ad me in-
uenio mihi tribulationeȝ. Oſee.
12. Perditio tua iſrael tantuȝ ex
me auxilium tuũ. Et ideo hier.
habet. (Deus meus in meipõ.)
ſcd̃m illam lr̃am eſt ſenſus. q. d.
Cauſa turbationis a meipõ eſt
q: ſi referamus ad humanũ ge
nus corruptio ſenſualitat̃ a ra
tione venit. ſ. a ſenſu primi parẽ
tis. Itẽ homo quicũqȝ peccãdo
corrũpit naturã ſuã. ⁊ ideo poſt
peccatũ ſenſualitas magis reſi-
ſtit rõni. Et quia nõ eſt in me ni-
ſi cauſa turbatiõis. (Propterea
memor ero tui.) ideſt recurro ad
te. Oſee vlti. Memoriale eius ſi
cut vinum libani. Et vnde? (de
terra iordanis ⁊ hermonij.) Ior
danis eſt fluuius in terra ꝓmiſ-
ſionis. hermon eſt quidã mons
ꝓpinquus iordani. Et ſcd̃m hi-
ſtoriam. 2. Reg. 7. Quãdo abſa
lon iuit in hieruſalẽ ⁊ habuit ꝯſi
lium vt perſequeret̃ dauid ⁊ hic
erat citra iordanem. ⁊ tũc chuſi
impediuit. ⁊ iõ dicit. Si eſſeȝ in
tanta tribulatione ſicut tunc tñ
(memor ero tui.) Tria tñ deſi-
gnantur hic que ſunt in baptiſ-
mo. Per iordaneȝ deſignat̃ de-
ſcenſus grẽ in baptiſmũ. Iac. 1.

Universidad de
Bibliotec

Omne datū bonū ⁊ omne donū
perfectū deſurſum eſt. (⁊ de ter
ra.)qꝛ ꝑ influxū gratie terra cor
dis inde fecūdatur. Hermon in=
terpretaṫ anathema et deſignat
abrenūciationē quā facimꝰ dia=
bolo ⁊ pōpis eius in baptiſmo.
qꝛ tūc quilibet anathematizat.
i. ſepat ſe a diabolo. (a mōte mo
dico.)qꝛ hec renūciatio ⁊ gratia
venit ab humili corde. qꝛ humi
libus deus dat gratiā. Jac. vlt.
Et dyabolus eſt rex ſuper om=
nes filios ſuperbie.

¶ Abyſſus abyſſum īnocat:
in voce catharactarū tuarū.
Omnia excelſa tua ⁊ fluctus
tui: ſuper me tranſierunt.

¶ Exponit remediū quātuȝ ad
duo dicta. ſ. quātum ad turba=
tionē quā habet in ſe. ⁊ quātum
ad memoꝛiam de deo ibi (in die
mā.) ¶ Quātum ad primū ꝓpo
nit ſimilitudinē et exponit eam.
Abyſ= ſus q̇d ſignifi= cet. Abyſſus i ſcriptura ſignat mul=
titudinē aquarum. Gene. 1. Te=
nebꝛe erant ſuper faciē abyſſi: ⁊
ſpūs domini ⁊c. Contingit etiā
ꝙ aque quādo in multitudie ge
nerātur in aere pōt vocari abyſ=
ſus. Et in iſtis pluuijs eſt que=
dam circulatio qꝛ deſcēdunt ad
terrā ⁊ ex eis eleuātur vapoꝛes
qui generāt alias aquas: et in=
termedia ſūt frequēter tonitrua
que fiunt ex cōmotione nubiuȝ
que generaṫ a vapoꝛibus ⁊ plu
uijs. Item cōtingit ꝙ poſt toni=
truū ſequunṫ fulgura. pſal. Ful
gura in pluuiā fecit. Dicit ergo.
(abyſſus.) ideſt mltitudo aqua=
rum. (inuocat abyſſuȝ.) i. trahit
ad ſe multitudinē aquarū alia=
rum. ⁊ hoc (in voce catharacta=
rum tuarū.) ideſt quodam loca
occulta ſunt in quibus generan
tur aque ⁊ ex quibꝰ deſcendunt.
Unde catharacte. i. nubium que
quaſi catharacte quedam ſunt
ex quibus generātur. Et ſignat
hec in ſcriptura. ſ. abyſſus ⁊ tem
peſtas impoꝛtāt maluȝ. Exo. 15.
Abyſſi opuerūt eos. vnde (abyſ=
ſus ⁊c.) q. d. Una punitio dei
(abyſſum inuocat.): ideſt conti=
nuatur ad aliā. q. d. Judiciū dei
qui infert preſentia mala inuo=
cat iudiciū quo futura mala in=
fert. pſal. Judicia tua abyſſus
multa. Et hoc fit (in voce catha
ra. tuarū.) ideſt per vocem ſcrip
turarū tuarum vel pꝛedicatoꝝ.
Et hoc refertur ad hoc quod di=
cit. (Anima mea tur. eſt.) Qua=
re: quia abyſſus. i. ex vno malo
vel ex vno peccato ſeqtur ma=
gna pena. Uel aliter.) ꝓpterea
memoꝛ ⁊c.) vt per abyſſus intel
ligatur ſacra doctrina. et ſic eſt
ſenſus. (Abyſſus.) ideſt vetus te
ſtamentū vocat aliuum. i. nouuȝ
teſtamentū. Et hec duo concoꝛ=
diter inducit vt memoꝛ ſim tui.
qꝛ in vtroqȝ ꝓmittiṫ homini au=
xilium dei. ⁊ hoc (in voce catha=
ra. tuarum.) ideſt pꝛedicatoꝛū ⁊
doctoꝛum. Uel aliter. (Pꝛopte=
rea memoꝛ ⁊c.) quia (abyſſus.)
ideſt quilibet homo vocaṫ abyſ
ſus: quia quis ſcit hominū que
ſunt hoīs niſi ſpiritus hominis
qui in ipſo eſt. 1. Coꝛin. 2. Hiere.
17. Secūdū aliam litterā. pꝛo=
fundū eſt coꝛ hominis ⁊ inſcru=
tabile. ergo (abyſſus.) ideſt vnus
homo inuocat aliū ad chꝛiſtuȝ.
Et hoc fit nō pꝛopꝛia virtute: ſȝ
(in voce catha. tuarū.): ideſt in=
ſpiratiōe ſpiritus ſancti ex qua
habet efficaciā lingua pꝛedica=
toris. (Omnia excelſa tua). Su

ꝑ̄ra pſalmiſta poſuit ſimilitudi=
nem ſue tribulationis. hic autem
ipſam ſimilitudinē exponit. Su
pꝛa dixit (abyſſus abyſſum inuo
cat.) ⁊ refertur ad ſignanduȝ ꝙ
non ſolum vnā penaȝ paſſus eſt
ſed multas. et ad hoc ſequitur
ſuam ſimilitudinē. Homo affligi
tur ab aqua aut deſcēdente ab
aere: aut exiſtēte inferius: ⁊ iſte
ab vtraqȝ dicit ſe afflictum. A
pꝛima cum dicit. (Omnia excel=
ſa tua.) A ſecūda cum dicit. (et
fluctus tui ſuper me trāſierūt).
Excelſa iſta ſunt futura ſuppli=
cia ⁊ reſpiciunt futuruȝ iudiciū
quod fuit in mari quando ſub=
merſi ſunt quaſi plumbū. Exo.
15. Fluctus ſunt pene pꝛeſentes
que inuocāt illud. Et ideo (tur=
batus ſum.) Job. 19. Uiam fece
runt ſibi per me. Glo. (tranſie=
runt.) ideſt a me receſſerunt (flu
ctus tui.) Et ſic ſcd̄m iſtaȝ expo
ſitionem hec eſt ratio cōſolatio
nis. q. d. Memoꝛ ero tui: qꝛ om
nia excelſa tua ⁊ fluctus tui re=
ceſſerunt a me. q. d. Pene ma=
ioꝛes que deſignantur per flu=
ctus trāſierunt ſuper me. i. qui
videbantur excedere facultatē
meam. ſed pꝛima expoſitio eſt
melioꝛ.

¶ In die mandauit domi=
nus miſericoꝛdiā ſuam: ⁊ no
cte canticū eius. Apud me
oꝛatio deo vite mee: dicam
deo ſuſceptoꝛ meus es.
Quare oblitꝰ es mei: ⁊ qua=
re cōtriſtatus incedo duȝ af
fligit me inimicus. Dum cō=
fringuntur oſſa mea: expꝛo=
bꝛauerunt mihi qui tribulāt
me inimici mei. Dum dicunt
mihi per ſingulos dies vbi
eſt deus tuus: quare triſtis
es anima mea ⁊ quare con=
turbas me. Spera in deo
quoniam adhuc confitebor
illi: ſalutare vultꝰ mei et de=
us meus.

¶ Sicut dictū eſt duo dixit: tur
bationem ad meipſum ⁊c. ⁊ fidu
ciā ibi (ꝓpterea memoꝛ ero tui)
Et poſuit cauſam turbationis.
modo exponit cauſaȝ quare me
moꝛ ſit dei. Et pꝛimo ponit ex=
perimentū diuine miſericoꝛdie.
ſcd̄o addit oꝛationem ibi (Apud
me oꝛatio.) Et facit duo ſecūdū
duplicem ſtatum diuine miſeri
coꝛdie. qꝛ miſericoꝛdia dei pla=
cida eſt in pꝛoſperitate ⁊ aduer=
ſitate. Et ideo quātum ad pꝛo=
ſperitatem dicit. (In die manda
uit dominus miſericoꝛdiā ſuaȝ)
ideſt tēpoꝛe pꝛoſperitatis. q. d.
Quicquid habeo ꝓſperitatis i=
pūto diuine miſericoꝛdie. Tre.
3. Miſericoꝛdie domini quia nō
ſumus conſumpti. Quātum ad
ſtatum aduerſitatis dicit (⁊ no=
cte.) ideſt tempoꝛe aduerſitatis
dedit (canticum eius.) ideſt leti=
cia. i. eſt mihi in tribulatiōe con
ſolatio maxima ex diuina miſe=
ricoꝛdia. Unde alia littera ha=
bet. (In die declarauit.) ideſt di
uina miſericoꝛdia declaratur. i.
manifeſtatur tempoꝛe aduerſi=
tatis. Eccleſia. 35. Specioſa mi
ſericoꝛdia dei in tempoꝛe tribu=
lationis. pſal. Secūdum multi=
tudinem miſerationū tuarū ⁊c.
Secūdum Hieronymum tamen
ſic legitur. (In die mādauit do=
minus miſericoꝛdiā ſuam ⁊ no

Universidad de Deusto Biblioteca

cte canticum eius apud me.) Et
hec oratio domini ⁊c. q. d. perci
pio miſericordiam dei ⁊c. in die
naturali. vł aduerſitatis. In no
cte canticũ dei ⁊ oro. Iterũ (deo
vite mee.) Et hec eſt planior. ta
men ſecũdum ꝙ glo. exponit ex
ponatur ⁊ dicamus. (Apud me
oratio.) vbi ꝓponit orationem. ⁊
facit circa hoc tria. pˀmo deſcri=
bit modum orandi. ſecũdo ora=
tionis tempus. tertio orationis
effectum. De oratione duo di=
cit. qualiter ſe habeat ad oran=
dum. qꝛ aliquãdo orat homo et
oratio eius non eſt apud deum
quãdo non orat per ſe ſed vt vi=
deatur quaſi in publico. Matť.
6. Tu autẽ cum oraueris ⁊c. ſe
cundo qualiter ſe habeat ad eũ
quem orat: quia (deo vite mee.)
ſcʒ naturalis vite actori. 1. Reg.
2. Dominus mortificat ⁊ viuifi=
cat. Item vite gratie. Ipſe eſt vi=
ta tua. quia anima viuit per gra
tiam per hoc ꝙ viuit deo. Item
vite glorie. pſal. Apud te eſt
fons vite. ¶ Conſequẽter poni=
tur oratio. ⁊ (dicã deo ſuſceptor
meus es ⁊c.) In qua duo facit.
Primo gratias agit de benefi=
cijs perceptis. ſecũdo querit ra
tionem de malis que patiť. Pri=
mo debet homo ꝑmittere qꝛ nõ
eſt gratus de beneficijs percep=
tis: ideo indignus eſt de perci=
piendis. Sapien. 16. Ingrati ⁊c.
Et ideo dicit. (ſuſceptor meus
es.) Hieronymus habet. (Petra
mea es.) ideſt fortitudo. Et ideo
ſuſceptor dicitur ad defendẽdũ.
pſal. Tu autẽ domine ſuſceptor
meus es ⁊c. Vł (ſuſceptor meus
es.) ideſt nature mee. Iſa. 42.
Ecce ſeruus meus ſuſcipiam il
luʒ. Vel (ſuſceptor meus.) in ba
ptiſmo. pſal. Aſſumpſit me de
aquis mľtis.) Et ſi ſuſceptor es
miror de malis que patior. Et
primo inquirit rationeʒ de ma=
lis. ſecũdo proponit quedaʒ que
ſunt ſigna vnius ⁊ cauſa alteri=
us ibi. (dum affligit). Ex malis
duo cõſiderat. vnũ ex parte dei.
ſcʒ ꝙ eẽt eius oblitus. Aliud ex
parte ſui quia premebatur tri=
ſtitia. Ex parte dei qꝛ permitte=
bat eũ affligi. ⁊ ideo dicit. (Qua
re oblitus es mei?) quia oliʒ ſic
ſuſcepiſti me. Iſa. 49. Dominꝰ
oblitus eſt mei. Sed in rei veri
tate nõ eſt oblitus ex parte ſui
qui affligebatur. vnde dicit (et
quare cõtriſtatus incedo.) ideſt
que eſt cauſa qua das me triſti
tie. pſal. Tota die cõtriſtatus in
grediebar. (dum affligit me ini=
micus.) Hic oſtẽdit doloreʒ quẽ
patitur ab aduerſarijs: et aſſi=
gnat effectum perſecutiõis. q. d.
Hec eſt cauſa quare cõtriſtatus
incedo. quia affligor ab inimi=
cis. quãdoqʒ a tẽporalibꝰ. quan
doqʒ a ſpiritualibꝰ. Matthe. 13.
Inimicus homo hoc fecit. Cau
ſa doloris ſeu effectus eſt (dum
cõfringuntur oſſa mea.) Oſſa ec
cleſie ſunt fortes vt prelati ⁊ vi
ri perfecti. Et quandoqʒ vel per
aduerſarios tẽporales: quãdo=
qʒ per tentatiões affligũtur. ꝑs.
Dinumerauerũt oĩa oſſa mea.
In quolibet hoĩe quelibet vir=
tus eſt ſicut quoddã os. ⁊ ſi con
tingat iuſtum caſtũ cadere: con
fringitur os eius. (exprobraue=
runt.) Hic agit de cauſa triſtitie
quã patitur ex verbis iniurio=
ſis. vnde dicit (exprobrauerunt
mihi. ſcʒ verbis iniurioſis. Hie=
re. 20. Factus ſum in deriſum
tota die omnes ſubſannauerũt

me. Et hoc improperiũ eſt gra=
uiſſimum. Tanto quis grauius
fert improperiũ quãto fit ſibi de
re de qua gloriatus cõfidit. Iſte
aũt maxime gloriabatur de deo
et ideo hoc obprobrium eſt ſibi
grauiſſimũ. Et ideo inimici mei
(dicunt mihi per ſingulos dies
vbi eſt deus tuus. ꝑs. Nequan=
do dicat inimicus ⁊c. (quare tri
ſtis es ⁊c.) Hic oſtendit oratio=
nis effectum. Et oratio habʒ du
plicem effectum. Unus eſt expul
ſio triſtitie. Aliud eſt augmẽtuʒ
ſpei. Primus effectus eſt qꝛ per
orationeʒ aſcendit mens homi=
nis in deum: ⁊ quia deus ẽ ſum=
me bonus: quãdo anima inhe=
ret ei ſentit delectationeʒ maxi=
maʒ: ⁊ delectatio pellit triſtitiaʒ
vel diminuit: ⁊ ideo dicit (qua=
re triſtis es ⁊c.) Ex quo oraui.
Et hoc expoſitũ eſt ſupra. Alius
effectus eſt: quia creſcit in ſpe:
quia ſi rex admittit aliquem ad
familiare obſequium et collo=
quium aſſumit fiduciam peten=
di ⁊ obtinendi. In oratione au=
tem homo ſpecialiter loquitur
cuʒ deo. ꝑs. In ipſo ſperauit cor
meum ⁊c. et ideo ſubdit. (Spe=
ra in deo.) et hoc expoſitum eſt
ſupra.

¶ In finem ꝑs dauid. xlij.

IUdica me deus ⁊
diſcerne cauſam
meã de gente nõ
ſancta: ab homĩe
iniquo ⁊ doloſo erue me. Qꝛ
tu es deus fortitudo mea: q̃=
re me repuliſti et quare tri=
ſtis incedo dum affligit me
inimicus.

In precedẽti pſal=mo
dauid narrauit ſuum deſideriũ:
nunc aũt adhibet orationem ad
implendũ deſiderium. Et primo
ponit orationẽ. ſecũdo effectum
eius ibi (quare triſtis es.) Circa
primũ duo facit. Primo propo=
nit orationẽ in generali. ſcđo in
ſpeciali ibi (ab hoĩe iniquo.) Et
primo petit iudiciũ. ſcđo iudicij
effectum. Petit ergo. (Iudica
me deus.)

Sed videtur pre=ſum Qõ
ptionis eſſe: qꝛ ipſe dicit. Nõ in=
tres in iudicium ⁊c.

Reſpõdeo Dicendũ ẽ Solo.
ꝙ eſt du= Iudi=
plex iudiciũ. ſ. ſeueritatis ⁊ miſe ciũ du
ricordie ſeu equitatis. Primũ ẽ plex.
qñ attenditur ſoluʒ res ⁊ nõ cõ=
ditio ⁊ hoc eſt timendũ. De hoc
dicit ꝑs. Nõ intres in iudiciũ ⁊c.
quia iuſtitie noſtre nihil ſunt in
cõſpectu dei: vt dicitur Iſa. 64.
Et hoc iudicium eſt ſine miſeri=
cordia: vt dicitur Iaco. 2. Scđm
eſt quãdo conſiderať non ſoluʒ
natura rei: ſed conditio perſone
ꝑs. Miſertus eſt dominus timẽ
tibus ſe: quoniam ipſe cognouit
figmentũ noſtrum. Et hoc petit.
Vel aliter. Eſt duplex iudicium. Iudi=
ſ. diſcuſſionis cuʒ merita diſcu= ciũ du
tiuntur: ⁊ hoc nõ petit hic: quia plex.
diſcuſſio eſt timenda. Iob. 9. Ve
rebar omnia opera mea ſciens
ꝙ nõ parces delinquenti. Aliud
eſt diſcretionis: ſcʒ ſeparationis
a malis. Et hoc petit: ⁊ hoc ideo
ſubdit (⁊ diſcerne cauſaʒ meã.)
Et hoc refertur ad preſentem
ſtatum: et ſic petimus diſcerni a
malis: ⁊ ſi non loco: ſaltem cau=
ſa. Multa enim ſunt communia

Universidad de Deusto Biblioteca

nobis ⁊ eis: q: locus euētus for
tune ſed cauſa nō. q: eiſdē reb⁹
aliter vtunť boni ⁊ aliter mali.
q: in aduerſis boni rutilant per
patientiā: mali vero fumāt per
impatientiā. Si vero ad futuruꝫ
iudiciū referam⁹ petim⁹ diſtin-
gui: q: cauſa maloꝝ iudicabitur
ad ꝯdennationē. bonoꝝ ad ſalu
tē. In ſpeciali aūt petit iudicari
q̄tū ad duo. vꝫ quantū ad libe-
ratione a malo. ⁊ q̄tū ad ꝓmo-
tionē in bono. Petit ergo libera
ri a malo. vel p̄nti vel futuro. vñ
dicit (ab homie iniquo ⁊ doloſo
erue me.) homo iniqu⁹ dr̄ dia-
bolus. Math. 13. Inimic⁹ homo
hoc fecit. Uel alius hō ſeductor
ſiue iniuſtus quicūq;. Et dicitur
iniquus ille q̄ iniuſtitiā intendit
apte. doloſus v̄o propter occul
tā fraudulētiā. Prouer. 12. Do-
lus in corde cogitantium mala
Ab hijs ergo liberať quis du-
pliciter Uno mō vt non ſeducať
occulta doloſitate. Alio mō vt
non opprimať aduerſitate. (Q:
tu es deus meus.) Hic poniť rō
liberationis ⁊ eſt duplex. vna ex
parte dei qui pōt. vñ dicit (tu es
fortitudo mea.) Iſa. 12. Fortitu
do mea ⁊ laus mea dominus.
Et dicit fortitudo noſtra effecti
ue q: ab ipſo eſt. Iſaie. 40. Qui
dat laſſo virtutē ⁊ hijs qui non
ſunt fortitudinē ⁊ robur multi-
plicat. Alia ratio ē ex parte ſua
ſ. maloꝝ que patitur. Quedam
mala patimur ſm opinionem.
quia cum ſumus in aduerſitati
bus videmur repulſi a deo. vn-
de dicit (Quare me repuliſti.)
Sed non repellet dominus ple
bem ſuam. Et ſic ē tantuꝫ opina
tum malum hoc. Aliud eſt ve-
rum. vnde ſequitur. (quare tri-
ſtis incedo.) triſtis. ſ. vel iuſtitia
ſeculi que mortem operatur. et
ſic eſt ſenſus. (quare triſtis ince
do.) ſ. temporaliter. (dum affli-
git me inimicus.) homo malus
temporaliter Uel (triſtis ince-
do.) triſtitia bona que operatur
penitentiā in ſalutē. Et ſic ē ſen
ſus. (quare triſtis incedo.) tan-
tum quia etiā letitia adiungen
da eſt penitentie.

¶ Emitte lucem tuam ⁊ ve-
ritatem tuam: ipſa me dedu
xerunt ⁊ adduxerunt in mon
tem ſanctum tuum et in ta-
bernacula tua. Et introibo
ad altare dei: ad deum qui
letificat iuuentutem meam.
Confitebor tibi in cythara
deus deus meus: quare tri-
ſtis es anima mea et quare
cōturbas me. Spera in deo
qm̄ adhuc confitebor: illi ſa-
lutare vultus mei et deus
meus.

¶ Hic ponit ꝓmotionē in bono
Et p̄io petit diuina bona quib⁹
ꝓmoneť. ſcđo petit ꝓmotioneꝫ
p̄ illa. Petit aūt duo bona. Lucē
⁊ veritatē. Ad deū p̄uenitur paſ
ſibus mētis ⁊ p̄ cognitionē. Heb.
4. Illis ꝓmittiť introitus q̄ cre
dūt. Duo ſunt neceſſaria cogni
tiōi. ſ. lux ⁊ cognitū. Eph. 5. Om
ne qđ manifeſtať lumē ⁊c. Et iđ
duo petit. ſ. lucē ⁊ veritatē ad q̄
per me nō valeo venire. Et ideo
dicit (Emitte lucem tuam et ve
ritatem tuam.) Idē eſt lux ⁊ ve-
ritas hic. q: accipiuntur ꝑ chri-
ſto. (Emitte lucem tuam.) i. chri
ſtum. Io. 1. Erat lux vera ⁊c. (et
veritatem tuam.) q: ipſe chriſt⁹

veritas eſt. Io. 14. Ego ſum via
veritas ⁊ vita.) q. d. Deus pater
emitte chriſtum. Uel lux hic ac
cipitur pro lege. quia Prouerb.
6. Mandatum domini lucerna
et lex lux. (⁊ veritatem.) i. nouuꝫ
teſtamentum. ¶ Conſequenter
ponitur promotio in bono. Et
ponit primo directionem in ac-
cedendo ibi (ipſa me deduxe-
runt.) ſ. lux et veritas. i. duxerūt
ad te. Uel (duxerunt.) i. abſtra-
xerunt a malis. (et adduxerunt
in montē ſanctum tuum: ⁊ in ta
bernacula tua.) Hec oratio re-
ſpondet deſiderio precedentis
pſalm⁹. (Trāſibo in locum ⁊c.)
Et quia adhuc non ſufficit pe-
to adduci per deum ad montem
⁊c. Hieruſalem erat in pede mō
tis in latere aquilonis. Et ſic
primo perueniebant ad monteꝫ
qui illuc ibant. ſecūdo ibant ad
habitationem tertio ad locum
ſacrificij. ſ. altare. Et etiam ibi
non quieſcit ſpiritus meus ſed
aſcendit ad deum. et ideo dicit.
(adduxerunt me in montē ſan-
ctum tuū ⁊ in tabernacula tua.)
i. ad habitationem. Et iterū non
quieſcit ibi ſed vadit ad domuꝫ
dei ideſt ad altare. Ideo dicit
(Introibo ad altare dei.) et
non quieſcit ibi ne videatur ido
latra. ſed vadit ad deum (qui
letificat iuuentutem meam.)
Myſtice nū. ¶ Myſtice autem in mōte ⁊ in ta
bernacula eccleſia preſens deſi-
gnatur. vel eccleſia celeſtis. q. d
Deduxerunt me in eccleſia tua
Iſa. 7. Erit p̄paratus mons dom⁹
dñi in vertice montiū ⁊c. ⁊ (taber
nacula.) i. diuerſitates ſanctorū
que ſunt quedam peregrinatio
nes ſuper terrā. Heb. 11. Et hec
eccleſia dicitur porta celi. Gene
18. Non eſt hic aliud niſi do-
mus dei et porta celi. Et ideo
etiā diciť altare dei. i. ipſe deus
Apoc. 21. Ipſe deus eſt templū
q: omnia ſacrificia ſpiritualia
ſunt offerenda in deo non in re
terrena. Et ibi erit letitia. Iſaie
66. Uidebitis et gaudebit cor
veſtruꝫ Math. 25. Intra in gau
diū dñi tui. Et ideo dicit (letifi-
cat iuuentutem meā.) i. erit ibi
renouatio ⁊ iuuentus. quia vt
vt diciť Eph. 4. Omnes appare
bimus in menſurā etatis pleni-
tudinis chriſti. ⁊ ideo dicit (iuuē
tutem.) p̄s. Renouabiť vt aquila q̄re h̄
iuuent⁹ tua. Et hūc pſalmū di- p̄s di-
cunt p̄ſbiteri cū accedūt ad alta cať añ
re. q: hec duo. ſ. letitia ⁊ renoua miſſaꝫ.
tio ſunt neceſſaria illis q̄ ad ce
leſte altare accedere volunt. Le
uiter. 10. Quō potui comedere
aut placere dño in cerimonijs
mēte lugubri. Itē nō eſt ibi vetu
ſtas peccati. Io. 12. Scribo vo-
bis iuuenes. Uel totū qđ dictuꝫ
eſt referť ad celeſtē patriā in q̄
deſiderio debemus ſtare ⁊ ad il
lā deſiderāter ꝑgere. ⁊ hoc deſ
ſignat cum dicit (in montē ſan-
ctum tuū.) Exo. 15. Introduces
eos ⁊ plātabis in monte heredi
tatis tue. q: eſt ibi ſtabilitas ſta
tus. Itē eſt ibi ſocietas ſanctoꝝ
vñ dicit (⁊ in tabernacula tua.)
Nūeri. 24. Quā pulchra taber
nacula tua iacob. p̄s. Quā dile
cta tabernacula tua domine vir
tutum. Et dicuntur tabernacu
la quia licet ſint homines ciues
ſm gratiā tamē ſm ꝯditionē hu
mane nature ſunt ibi hoſpites.
tertio altare deſignat hūanita-
tē chriſti. Iſa. 33. Regē in decore
ſuo videbūt Et xp̄s dicitur alte
re dei. Heb. vi. Habem⁹ altare &

Universidad de Deusto Biblioteca

quo edere nō habent poteſtatē
q̄ tabernaculo deſeruiunt. q̄ſic
vt omnia ſacrificia carnalia of=
ferebant in altari: ita ořoratio
nes offerunt ꝑ xp̄m. Vñ omnis
oratio terminat Per chriſtū do=
minū noſtrū. Sȝ q: nō eſt quies
in humanitate ideo vlteri⁹ ten=
dit ad diuinitatē. vnde dicit (ad
deū ⁊c.) Job. 22. Sup omnipo=
tentē delitijs affluens ⁊ eleuabis
ad deū faciē tuā. Effect⁹ oratio
nis eſt ꝯfeſſio laudis. vnde dicit
(Cōfitebor tibi in cythara de⁹.) ⁊
hoc dicit ꝓpter affectuȝ. q: Iſa.
51. Gaudium ⁊ letitia inuenief
in ea. Et dicit (in cythara.) ad dif
ferētiā pſalterij: q: pſalteriū ſo=
nat a ſuperiori: ſed cythara ab
inferiori. vñ (Confitebor i cytha
ra.) quia ſumus liberati a malis
mundi. Et pſalteriū. q: ꝯſequu=
ti ſumus illa gaudia ſuperna.
(Quare triſtis ⁊c.) Totū hoc qđ
ſequif expoſitū eſt ſupra in pre=
cedenti pſalmo.

¶ In finem ꝓ filijs chore in
tellectus. p̄s dauid. xliij.

DEus auribus
noſtris audiui
mus: patres
noſtri annūcia
uerunt nobis.
Opus qđ ope
ratus es in diebus eorum: ⁊
in diebus antiquis. Manus
tua gentes diſperdidit et
plantaſti eos afflixiſti popu
los ⁊ expuliſti eos. Nec eniȝ
in gladio ſuo poſſederūt ter
ram: ⁊ brachium eorum non
ſaluabit eos. Sed dextera
tua ⁊ brachiū tuū ⁊ illumina
tio vultus tui: quoniā cōpla
cuiſti in eis.

Supra pſalmus oſten=
dit deſiderium
ſuum ad deum hic autem pro=
cedit ad orandum contra afflic=
ctionem totius populi. ¶ Titu
lus. (In finē p̄s filij chore ad in
tellectum.) Filij chore ſunt filij
paſſionis chriſti ⁊ hij ſunt ꝓprie
martyres qui chriſtū imitanf. i. Pe. 4. Chriſt⁹ paſſus eſt ꝓ nobis
⁊c. Et ideo ꝯuenit ꝓprie marty
ribus. Verū eſt q̄ a deo dantur
omnia bona tēporalia ⁊ ſpūa=
lia. Tēporalia ſunt minora bōa
ſpiritualia aūt ſunt maiora. Pa
ter paruis filijs de parua. ma=
gna vero dat ꝑfectis. Et ſic de⁹
facit. Nā quādo hoies erant in
ſtatu paruulorū dedit eis pua.
i. tēporalia ſicut patet in ve. te.
Gal. 3. Erant ſicut puuli ſub pe
dago. i. ſub obſeruantijs legis.
Iſa. 1. Si volueritis ⁊ audieritis
me bona terre comedetis. Sed
iam perfectis in nouo teſtamē=
to non ꝓmittuntur temporalia
ſed dure afflictiones ⁊ hoc ſub
ſpe ſpiritualiū. Luc. 6. Beati eri
tis cū vos oderint homines ⁊c.
⁊ ſic eſt intentio prius retrahere
homines noui teſtamēti ab ap=
petitu terrene ꝓſperitatis ꝓmiſ
ſe in veteri teſtamēto. ¶ Diuidi
tur ergo p̄s iſte in tres partes.
Primo agif de ꝓſperitate prete
rita. ſcđo de aduerſitate p̄ſenti
ibi (Nunc autem repuliſti.) ter=
tio petitur auxilium contra eas
ibi (Exurge.) Circa primuȝ duo
facit. primo enumerat bñficia
antiquis collata. ſcđo oſtendit
ſe habere ſpem maioꝝ ibi (Tu
es ipſe.) Circa primū tria facit.
Primo p̄mittit auditū bñficioꝝ
ſcđo tēporis ibi (Opus quod.)
tertio ponit ip̄m beneficium ibi
(Manus tuas.) Circa primum
primo ꝓponit modū audiendi.
ſcđo a quibus audierūt. Premit
tit aūt inuocationē diuini nomi
nis cum dicit (Deus.) Et hic p̄s
iſte ꝓcedit ꝑ modū orationis q̄
eſt aſcenſus mentis in deuȝ. vel
q: in iſto pſalmo agit de ꝓſpis
⁊ aduerſis. In aduerſis hō re=
ſpectū habet ad deum ſicut ad
defenſorē. p̄s. Ad dominū cū tri
bularer ⁊c. In ꝓſperis cū gau
dio inuocat deū. Iſa. Sicut ſitiēs
cum gaudio ingredif ad fonteȝ.
(Audiuimus.) Audit⁹ neceſſari⁹
eſt ad ſapientiā. Eccli. 16. Si di=
lexeris audire ſapiēs eris. Et ēt
eſt neceſſari⁹ ſapienti. Prouer. 1.
Audiens ſapiens ſapientior erit
Similr cuilibet ē neceſſari⁹: q:
nullus eſt ſufficiēs ad excogitā
da omnia q̄ ad ſapiētiā ꝑtinent
Et iō nullus ita ſapiēs eſt quin
inſtruaf ab alio. q: ſi audit bōa
iuuaf recipiendo. ſi audit mala
iuuaf cognoſcendo meliora (au
ribus noſtris) aurib⁹ ſuis audit
qui audit aurib⁹ ſubiectis ratio
ni. Vñ homo dicif inquantuȝ hȝ
rōnē. Qñ aures ſunt ſubiecte rō
ni ſunt hūane qñ nō ſubijciūtur
rōni tunc brutales. Luc. 8. Qui
hȝ aures audiēdi audiat. i. ꝯſide
ret (p̄res nr̄i annunciauerunt no
bis.) Hic oñdit a quib⁹ audiuit
qui voluerūt docere veritatē. q:
patres ſunt. Deut. 32. Interro=
ga patres tuos ⁊c. Itē q̄ potue=
runt docere veritatē quia anti=
qui. In antiquis ē ſapiētia (op⁹
qđ opatus es in diebus eorū.)
Hic ponit tp̄s in quo iſta audi=
uit. Quedā bñficia ſunt antiqua
q̄ ipſi viderūt. vñ dicit (⁊ in die=
bus antiq̄s man⁹ tua.) Hic po=
nit ip̄m bñficiū. 2° ponit bñficij
ordinē ⁊ bñficij cauſaȝ. In bñfi=
cio ꝯſideram⁹ op⁹ ⁊ fructū opis
Op⁹ diuine virtutis eſt q: expu
lit ante eos gentes. vnde dicit.
(Manus tua.) i. potētia tua. Nā
ꝑ mēbra in deo ſignaf actio quā
exercemus ꝑ ipſaȝ. (gētes diſꝑ=
didit.) i. habitātes in terra pro=
miſſionis deſtruxit ēt corꝑaliter
p̄s. Diſperge illos in virtute tua
Fructus eſt q: ipſi ſucceſſerunt
eis. Job. 34. Cōteret multos et
inūerabiles: ⁊ ſtare faciet alios
pro eis. Propterea dicit (⁊ plan
taſti eos.) Exo. 15. Introduces
eos ⁊ plantabis ⁊c. Quod plan
tatur radicaf vt faciat fructuȝ.
Iſa. 5. Expectaui vt faceret vuas
⁊ fecit labruſcas. (Afflixiſti popu
los.) Hic eſt modus ⁊ ordo bene
ficij q: non ſtatiȝ fuit deſtructa
q: terra fuiſſet inculta et beſtie
multiplicate ⁊ iō paulatim eos
ꝯſumpſit. vñ dicit (Afflixiſti po=
pulos.) ⁊ ꝑ bella ⁊ per beſtias ⁊
per ſcrabones. Joſue. 24. Miſi
ante vos ſcrabones. Sap̄. 12.
Miſiſti anteceſſores exercit⁹ tui
veſpas.) ⁊ repuliſti eos.) ita pau
latim eos affligens. p̄s. Eiecit a
facie eorum gentes. (Non enim
in gladio ſuo poſſederunt ter=
rā.) Hic ponitur cauſa bñficij.
Et p̄rio excludit cauſaȝ opinatā
ſcđo ponit verā cauſaȝ. Cā opi
nata poſſet eē fortitudo populi:
q̄ expuliſſent eos: ⁊ ideo remo
uēs hoc dicit (Nō in gladio ſuo
⁊c.) Duplex eſt fortitudo homi
nis. vna eſt ex experientia armo
rum: ⁊ hanc excludit. (Non in
gladio ſuo poſſederunt terraȝ.)

p̄s ꝯue
niens
marty
ribus.

Audi=
tionis:
vtili=
tas.

Universidad de Deusto Biblioteca

Judith.5.Filij iſrael nō ꝯfidūt.
Et ſequit̄ ibidē.Vicerūt nō cum
gladio. Alia eſt ꝟtus naturalis
⁊ hāc excludit dicens(⁊ brachiū
eoꝝ nō ſaluabit eos.)i.poteſtas
eorum.ps. Nō ſaluatur rex per
multā virtutem. Deute.32. Ne
dicerent manus noſtra excelſa ⁊
nō dñs fecit hec omnia. Cauſa
vera eſt qꝛ a deo factū eſt.vñ di-
cit.(Sed dextera tua ⁊c.) Et po
nit quattuor.tria ad executiōez
quartū ad affectuz pertinet. Si
rex vult iuuare aliquē tria facit
ei.Primo dat ei fauorē.ſecundo
impendit auxiliuz operis.tertio
dat cōſilium in dirigēdo. Sic fa
cit eis deus. Primo eñ fuit eis
fauorabilis ⁊ dedit eis ꝓſperita
tem.Et hec ſignatur in dextera
per quaz ſignat̄ ꝓſperitas.Exo.
15.Manus dextera tua magnifi
cata eſt.Item dedit eis auxiliū:
⁊ hoc ſignatur in brachio. Luce
2.Fecit potentiā in brachio ſuo
tertio direxit eos ibi.(Et illumi-
natio vultus tui.)i.directe ꝓce-
dens a ꝓuidentia tua.quartum
pertinet ad affectū.(Quoniā cō
placuiſti in eis.)q.d.Quare fecit
nobis iſta?Nunquid ꝓpter me
rita noſtra?Nō.Deut.9. Ne di
cas in corde tuo cum deleueris
eos dñs deus tuus in conſpectu
tuo. ꝓpter iuſtitiā meā introdu
xit me dñs vt poſſiderē terram
hanc:ſ3 hoc fuit ꝓpter gratiam
dei.(Quoniā cōplacuiſti in eis)
i.placituz tibi fuit o deus in eis.
Matth.11.Quoniā ſic placitum
fuit ante te.

¶Tu es ipſe rex me⁹ ⁊ deus
meus:qui mādas ſalutes ia-
cob. In te inimicos noſtros
ventilabimus cornu; ⁊ in no
mine tuo ſpernemus inſur-
gentes in nobis.

¶hic ponit̄ ſpes quā h3 de ma-
io:i beneficio que conſurgit ſpe
ipſius dei.Et ideo tria hicfacit.
Primo ꝓponit cauſam ſpei.ſc̄do
fiduciā ibi.(In te inimicos.) ter
tio gratiarū actionē ibi.(In deo
laudabimur.) Circa primū tria
facit. Primo ponit imutabilita-
tem dei.ſc̄do gubernationē.ter-
tio experiētiā diuini auxilij.Dei
imutabilitatē oſtendit: qꝛ deus
fecit hoc patribus. ⁊ iterū qꝛ vir
tus eius nō eſt diminuta:⁊ ideo
ſibi facere etiā maiora pōt.vñ di
cit.(Tu es ipſe rex meus ⁊ deus
meus.) ꝗ nō es diminutus.Itez
ad te etiā pertinet cura hois ſicͭ
nunc:vñ dicit (rex meus.)qui de
fendis ⁊ gubernas.(⁊ de⁹ me⁹.)
qui ꝓuides mihi.Deut.6. Au-
di iſrael ⁊c.Ergo confido ſicut ⁊
illi cōfiſi ſunt.Itez experiētia:qꝛ
tu ſolus es ꝗ ſaluas. vnde dicit.
(Qui mādas ſalutes iacob.)Et
hoc dicit: qꝛ olim ſaluabat per
alios:ſ3 hic ipſemet ſaluat.Iſa.
25. Ecce deus noſter iſte: expe-
ctauimus eū:⁊ veniet ⁊ ſaluabit
nos.(In te inimicos noſtros.)
hic ponit fiduciaz quam h3 de
deo.Et primo ꝓponit qđ ſperat
ſc̄do oſtendit ꝙ illud attribuit
deo.tertio ponit cauſaz.Sperat
aūt auxiliuz ꝯ inimicos ꝯ quos
h3 duplex auxiliū:vnum vt vin-
cat hoſtē:⁊ quantū ad hoc dicit
(in te.)i.in tua ꝟtute:nō in nr̄a.
(vētilabimus cornu.) i.inimicos
noſtros:vel in p̄ñti vel in futuro
Et dicit (cornu.)ſilitudinarie:qꝛ
virtus impugnatiua bonis ē in
cornu.Et dicit (ventilabimus.)
qꝛ in area ſeparant̄ palee a fru-

mento:ſicut in iudicio mali au-
ferent̄ ⁊ boni remanebūt.Aliud
auxiliū eſt ꝙ nō vincatur ab ho
ſte:⁊ quantū ad hoc dicit (in no
mine tuo ſpernemus inſurgētes
in nobis.) i.per virtutē tuā ſper
nemus oēs hoſtes noſtros in fu
turo vel in preſenti:qꝛ nihil po-
tuerunt nobis nocere.

¶Non eñ in arcu meo ſpe-
rabo: ⁊ gladius meus nō ſal
uabit me. Saluaſti eniz nos
de affligentibus nos: ⁊ odiē
tes nos confudiſti.

¶In precedēti verſu p̄s poſuit
ſpem repulſionis hoſtiū:hic aūt
rōnem dictoꝝ oſtendit.ſ.ꝙ dixit
(In te inimicos noſtros.) Et iō
oſtendit ꝙ nō ſperat in ſeipſo:qꝛ
(neqꝫ in arcu.)Nam.1.Reg.2.dꝛ
Arcus fortiū ſuperatus eſt. Itē
nō ſperat etiā in gladio.vnde(⁊
gladius meus nō ſaluabit me.)
p̄s.Gladius eoꝝ cōfringat̄.hijs
eñ duobus pugnatur. ſc3 arcu
ad diſtātes. Unde per arcū deſi
gnatur aſtutia hois per quā hō
in futuro ſibi ꝓuidet.q.d. Non
ſpero in mea prouidentia.Gla-
dio pugnatur ad ꝓpinquos : in
quo deſignat̄ potentia.q.d.Nec
in potentia mea ſpero:ſed in te.
Unde habes hāc ſpem?In deo.
Et oſtendit per experiētiā.(Sal
uaſti eñ nos ex affligētib⁹nos.)
vel in preſenti:qꝛ etſi corporali-
ter nobis noceant : ſp̄ualiter tñ
nocere nō poſſunt:vel in futuro.
Sancti dupl'r affligunt̄ : quan-
doqꝫ in corporalibus verbis vel
factis.1.Re.2. Affligebat quoqꝫ
eam emula eius.Qñqꝫ affligun
tur ſp̄ualiter qñ peccant illi qui
habitant apud eos. Et ab hijs
afflictionibus liberantur a deo.

(Et odiētes nos cōfudiſti.)dum
nō poſſunt ſequi ꝯ nos intentū
ſuum:⁊ cōfundunt̄ hic:⁊ cōfun-
dentur in futuro.Iſaie.41.Ecce
cōfundent̄ ⁊ erubeſcent omnes
qui impugnant aduerſum te.

¶In deo laudabimur tota
die:⁊ in nomine tuo confite-
bimur in ſeculum.

¶hic ponit̄ gratiaruz actio. Et
primo ponit laudē qꝛ ipſi lauda
būtur.ſc̄do ponit laudē qua ipſi
laudabūt.Nam in prima lauda
bunt ⁊ laudabunt̄.iō dicit (tota
die.)i.eternitate.Et hec laus eſt
ſancta qꝛ nō eſt in ſeipſis: ſed in
deo.hiere.17.Laus mea tu es.
p̄s. Laudate dñm in ſanctis ei⁹.
Item erit cōtinua.qꝛ (tota die.)
eternitat̄.p̄s.Melior ē dies vna
in atrijs tuis ſuper milia. Lau-
dabunt̄ dico a xp̄o. Matth.10.
Qui me cōfeſſus fuerit ⁊c.i.lau
dabo eum corā patre meo. hie-
ro.h3.(In deo laudabūt.)qꝛ ſan
cti in patria laudabūt deū conſi
derādo bonitatē eius. Et cōfite
bunt̄ gr̄as agētes de beneficijs.

¶Nunc aūt repuliſti ⁊ con-
fudiſti nos:⁊ non egredieris
in virtutibus noſtris.

¶hic ponit aduerſitatē ſancto
ruz noui teſtamēti.Et primo po
nit aduerſitatem quā patiūtur. Vatici
ſc̄do ponit eoꝝ patientiā et fir- niuz ꝓ
mitatem ibi(hec omnia vene- marty
runt ſuper nos.) Circa aduerſi- ribus.
tatem aūt ſanctoꝝ. primo tāgit
aduerſitat̄ cauſam.ſ.ſubtractio
nem diuini auxilij.ſc̄do tāgit or
dinem ibi.(Auertiſti nos.) San
ctus hō tria habet in deū.ſ.con-
fugium.p̄s.Dñe refugiū factus
es nobis.Prouer.18.Turris for
tiſſima nomen domini ad ipſum

Universidad de Deusto Biblioteca

currit iuſtus ⁊ exaltabit̃. ſecūdo
hʒ in deo gloriā. ps. Tu es glīa
mea. tertio iteruʒ auxilium. ps.
Auxiliū meum a dño. Qñqʒ aūt
in exterioribus videt̃ ꝙ hō non
habeat in deo refugiū. Et iō di-
cit. (Nūc aūt repuliſti nos.) qui
olim eras refugiū: ⁊ hoc inquan-
tum nō defendis nos ab impel-
lente. Tre. 2. Repulit dñs altare
ſuum: nō tñ quantū ad interio-
ra repulit: q2 nō repellet dñs ple-
bem ſuā. Item nō es glīa mea:
q2 (confudiſti nos.) videris nos
in exterioribus confundere quā-
do ſuſtines noſtrā confuſioneʒ.
Item ſolebas cōſiliari ⁊ auxilia-
ri: ſʒ mō non facis: q2 (non egre-
dieris deus in virtutibus nr̃is.)
Et loquit̃ ad modū ducis. Con-
ſuetum erat in veteri teſtamēto
ꝙ qñ deus auxiliabat̃ pplo pu-
gnāti tūc deus egrediebat̃ ante
populum. Abacuch. 3. Egreſſus
es in ſalutē populi tui ⁊c. hoc āt
nō ſignat motū localē in deum:
ſʒ ꝓceſſum prouidentie eius ad
exteriora. Nunc aūt nō egredit̃
deus dum permittit nos ſuccū-
bere hoſtib9. Et hoc facit vt ad-
ducat nos a terrenis: q2 ſi ſemꝑ
eſſet ꝓſperitas in rebus tēpora-
libus hō ſeruiret deo ꝓ eis. Et
ſi hoc eſſet intentio noſtra fru-
ſtraret̃ in iſtis. Ut ḡ amor nr̃ nō
ſit mercenarius ⁊ intētio noſtra
non referat̃ ad corporalia ſub-
trahit hoc ſuis amicis.

Quaſ des ꝑmittat bonos tribu-
lari.

¶ Auertiſti nos retrorſum
poſt inimicos noſtros: ⁊ qui
oderunt nos diripiebat ſibi.
Dediſti nos tanꝗ oues eſca-
rum: ⁊ in gētibus diſperſiſti
nos. Uendidiſti populū tuuʒ
ſine ꝓcio: ⁊ nō fuit multitudo
in cōmutationibus eorum.

¶ hic ponit̃ ordo aduerſitatis
ſanctoꝝ virorū quantū ad duo.
ſ. ꝗtum ad cōſolationē quā non
hñt: ⁊ quantū ad afflictionē quā
patiuntur hoies qui vadunt ad
bellum fugiūt capiunt̃ occidunt̃
diſpergunt̃ ⁊ vendūtur. ¶ Quā-
tuʒ ad primū dicit (auertiſti nos
retrorſum poſt inimicos nr̃os.)
i. feciſti nos fugere. Deute. 28.
Per vnā viam egredieris cōtra
eos. ſ. inimicos: ⁊ per ſeptem fu-
gies. hoc maxime ꝑtinet ad ſan-
ctos martyres: q2 in perſecutiōe
aliqui nō valētes ſuſtinere auer-
ſi ſunt a fide. 2. Petri. 2. Melius
erat eis viam iuſtitie nō cogno-
ſcere ꝙ̄ poſt cognitioneʒ retror-
ſum cōuerti. Aliqui fugiebant.
Matth. 10. Si vos perſecuti fue-
rint in vna ciuitate fugite ī aliā.
¶ Quantū ad ſcđm dicit. (Et q̄
oderunt nos diripiebant ſibi.)
Tho. 3. Traditi ſumus in dire-
ptionem. Iſa. 42. Ipſe aūt popu-
lus direptus ⁊ vaſtatus ē. hoc
etiam cōtingit ſanctis: q2 aliqui
direpti ſunt a diabolo. ſ. qui ne-
gauerunt fidē. Iteʒ aliqui capti
ab hoſtibus q̄ fugiebāt. ¶ Quā-
tum ad tertiū dicit (facti ſumus
obprobriū.) Et hoc q2 occiderūt
nos corporalr̃. ¶ Quantum ad
quartū dicit (⁊ in gentibus diſ-
perſiſti nos.) q2 ad litterā iudeis
ſic accidit. Deute. 28. Diſperge-
mini in oēm ventū ⁊c. Et ſilr̃ ſan-
cti martyres diſpſi ſunt. ¶ Quā-
tum ad quintū dicit. (Uēdidiſti
populū tuum ſine precio.) q2 ita
occiſi ſunt martyres ſine precio.
ſ. magno. In quo oſtenditur ꝙ
habeantur viles. Iſa. 52. Gratis
venundati eſtis. (⁊ nō fuit mul-
titudo in cōmutationibus eoꝝ)
hierony. habʒ. (Non feneraſti.)
Fenerator dat modicū ⁊ accipit
multū. q. d. Non multi ſunt qui
lucrati ſunt ibi: quia pauci tunc
conuerſi fuerunt. vñ plures mor-
tui ꝙ̄ conuerterentur. Uel (non
fuit multitudo.) aliorum qui in
morte illoꝝ pſallerent deo. Tre.
1. Uie ſyon lugent eo ꝙ nō ſint q̄
veniat ad ſolennitatem.

¶ Poſuiſti nos obprobrium
vicinis nr̃is: ſubſannationeʒ
⁊ deriſuʒ hiis qui ſunt in cir-
cuitu nr̃o. Poſuiſti nos in ſi-
militudinē gentibus: cōmo-
tionem capitis in populis.

¶ Supra ps poſuit oppreſſionē
ſanctorū: hic vero ponit eorum
vilificationē. Et primo ponit vi-
lificationē quam exterius paſſi
ſunt. Oſtendit ſcđo quid ex hoc
efficitur in corde ibi. (Tota die
verba mea.) Circa primū ponit
proceſſum vilificatiōis ex parte
vilitatis hominū: ⁊ ex parte vili-
tatis rei. Ex parte vilitatis ho-
minuʒ eſt ꝙ primo dicitur alicui
obprobriū. ſ. ꝙ eſt latro vel adul-
ter. ſecūdo patitur hoc in deri-
ſionem. tertio putreſcit in fabu-
lam. i. in infamiā ex parte perſo-
narum: q2 primo a ſuo ſocio. ſe-
cūdo trāſit ad alios. tertio diuul-
gatur. ¶ Et hoc dicit quantum
ad primū. (Facti ſumus obpro-
brium vicinis nr̃is.) i. fratribus
⁊ cōſanguinibus: q2 ſancti voca-
bant̃ ſacrilegi homicide vel alia
hmōi. Et hec illuſio fit nutu. vñ
dicit. (Subſannatio.) Et verbo.
vnde dicit (⁊ deriſio.) Subſan-
natio ē qñ rugato naſo deridet
aliquis. Deriſio qñ cuʒ ludo vel
letitia loquitur que ad vitupe-
rium pertinēt. hiere. 20. Factus
ſum in deriſum tota die omnes
ſubſanant me. Et dicit (hiis qui
in circuitu nr̃o ſunt.) quaſi non
ſolum vicinis: ſʒ iā ad alios de-
uoluti ſumus in vituperiū ⁊ ob-
probrium noſtrū: ſic etiā ſancti
martyres fuerunt ab omnibus
deriſi. Cor. 4. Tanꝙ̄ purgamē-
ta huius mundi facti ſumus.
¶ Quantū ad tertiū irridentur:
q2 homines loquuntur de eis vt
cantāt: vnde dicit. (Poſuiſti nos
in ſimilitudinē gentibus.) Quā-
do malū infertur alicui vertitur
in parabolam ⁊ dicitur. Ita acci-
dat tibi ſicut tali. Et ſic qui ma-
le tractatur ponitur in obpro-
brium. Forte aliqui dicebant ſic
contingat tibi ſicut laurentio et
aliis: ⁊ ideo dicit. (Poſuiſti nos
in ſimilitudinem gentibus.) i. in
exempluʒ mali ⁊ obprobrii. Iob
17. Poſuit me quaſi in prouer-
bium vulgi: ⁊ exemplum ſuʒ co-
ram eis. 3. Regū. 9. Erit domus
iſta in exemplum. Item fit hoc
facto ⁊ nutu. vnde dicit (cōmo-
tionē capitis in populis. (Mat-
thei. 27. Pretereuntes blaſphe-
mabant eum mouentes capita
ſua. ps. Locuti ſunt labiis ⁊ mo-
uerunt caput. Uel (Poſuiſti.)
i. in ſimilitudinem chriſti ideſt
vel hoc nobis pati feciſti quid
chriſtus paſſus eſt. q. d. Sicut
gentes mouerunt chriſto capi-
ta ſua blaſphemantes: ita fece-
runt vobis.

¶ Tota die verecundia mea
contra me eſt: ⁊ ꝯfuſio faciei
mee cooperuit me. A voce ex-
probrantis ⁊ obloquentis: a
facie inimici et perſequētis.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Hic agit q̄d ex exteriori obpro
brio naſcať in corde. Et p̄mo po
nit verecundiā. ſcd̄o ſubdit cām
ibi (a voce.) Primo ponit verecū
diam ⁊ dicit. (Tota die verecun
dia mea ꝯ me eſt.) i. cōtinue ē in
cōſpectu meo. Uel (ꝯ me.) i. ꝯ id
qđ debeť mihi. ſ. honor q̄ debeť
virtuoſis. Uerecūdia ſm̄ ph̄m ē
timor de turpi. Eſt aūt turpitu-
do duplex. prima ſm̄ veritatē: ⁊
hec ē turpitudo peccati ⁊ v̄ecū-
dia de tali non cadit in v̄tuoſos
qꝛ nō h̄nt in ſe ꝯſcientiā peccati
de quo verecūdari poſſint: ſ; ca
dit in malis. Ro. 6. Quē fructuz
habuiſtis tūc in q̄bus nunc eru-
beſcitis. Alia turpitudo eſt ſm̄
eſtimationē. ſ. ꝙ patiať exterius
abiecta vel obprobria et hec eſt
etiā in perfectis viris: et de hac
dicit hic. (Tota die ⁊c.) Signuz
verecūdie eſt rubor in facie. Ue
recūdia eſt timor confuſionis et
paſſio hec concitat ſpūs vitales:
⁊ idō alteratur ſanguis. Et inue-
recundi ſunt palidi: ⁊ verecundi
ſunt rubei. Tn̄ timidi qui timēt
mortē fiūt palidi: ſ; non q̄ timet
obprobriū. Et rō eſt: qꝛ natura
retrahit ſe ad locū vbi eſt defe-
ctus. vnde q̄n timet de vita ſan-
guis ⁊ ſpūs retrahunt ſe ad p̄n-
cipiū vite. ſ. cor. Q̄n v̄o timet ali
quid exterius ſpūs ⁊ ſanguis re
trahunt ſe ad exteriora. Dicit ḡ
(⁊ cōfuſio faciei mee cooperuit
me.) i. induit vultū meū rubedi-
ne. Et dicit (cōfuſio faciei mee.)
qꝛ naſcitur in facie: ſ; q̄n eſt ita
magna ꝙ cooperiat totum cor-
pus cauſať ex cōculcatiōe ⁊ vili-
ficatione. ¶ Quantū ad ſcd̄m di
cit (a voce exprobrātis. (Expro-
bratio eſt q̄n ingeritur alicui im
properiuz in facie. p̄s. Tota die

Uere-cūdia duplex

exprobrabant mihi ⁊c. Oblocu-
tio eſt occulta detractio. Eccle.
10. Si mordeat ſerpēs in ſilētio
nihil min⁹ ab eo qui occulte de-
trahit. Sic factū eſt ſanctis tp̄e
perſecutionis. Naz maximus fe
cit cōprehendi malas mulieres
⁊ cōfiteri ꝙ chriſtiani mala feciſ
ſent cuz eis. vñ dicit (a voce ex-
probrātis.) Exprobrauerūt etiā
chriſto ⁊ in ſe ⁊ in mēbris. Et idō
dicit (a facie inimici ⁊ perſequē
tis.) Et dicit (inimici.) qꝛ odium
eſt cauſa perſecutionis. 1. Cor.
4. Perſecutionem patimur pro-
pter iuſtitiam ⁊ ſuſtinemus.

¶ Hec oīa venerunt ſup nos
nec obliti ſumus te: ⁊ inique
nō egimus in teſtamēto tuo
Et non receſſit retro cor no-
ſtrum: et declinaſti ſemitas
noſtras a via tua.

¶ Hic oſtendit eorū perſeueran
tiam in bono. Et p̄ponit eorum
ſtabilitatē in duobus. Hō perſi-
ſtere debet in hijs que pertinēt
ad fidem ⁊ in bona operatione.
Et dicit ꝙ propter hec omnia q̄
venerūt ſuper nos. i. p̄pter oēs
predictas aduerſitates neq; fi-
dem in corde dimiſerūt. vnde di
cit (nec obliti ſum⁹ te.) p̄s. Om-
nes fluctus tuos ⁊c. Neq; dimi-
ſerunt cultum diuinū. vñ ſequi-
tur (⁊ inique nō egimus in teſta
mēto tuo.) i. neq; dimiſimus no
titiam quaz habemus de te per
fidem. (neq; teſtamentū tuum.)
Teſtamentū dei eſt pactum ini
tum cū eo in lege ⁊ in baptiſmo
vnde qui facit ꝯ obſeruantiā di-
uini cultus tunc facit inique cō-
tra teſtamentū dei. Et hoc nō fe
cerūt martyres, Hierony. habet.
(Et nō

(Et non ſunt mentiti in te.) qꝛ
ſ. nec v̄bo ꝯtra eū offenderunt.
Eccli. 11. Sta in teſtō tuo Item
ſunt ſtabiles in bonis op̄ib⁹ iu
ſtitie q̄ ex recto corde p̄cedunt.
Et idō dicit (Nō receſſit retro cor
nr̄m.) p̄ dimiſſionē charitatis.
Luc. 9. Nemo mittēs manū ad
aratrū ⁊c. Iſa. 1. Abalienati ſūt
retrorſū. ſ. pc̄ores. S; charitas
martyrū in nullo diminuta eſt
quātū ad ip̄a op̄a. Et dicit (Nō
declinaſti ſemitas nr̄as a via
tua) q. d. Nō p̄miſiſti ꝙ actiōes
noſtre declinarēt a via iuſtitie
tue. Iſa. 30. Hec eſt via ambula
te in ea. Uel (declinaſti) ſ; aliā
lr̄az (ſemitas nr̄as.) i. ſemite no
ſtre ſunt ad q̄s īducit nr̄a natu
ra ſm̄ ſe. ſ. ſcd̄m ꝯcupiaz. Et ſic
ducit ad vias cordis nr̄i in qui
bus nō ē ambulandū. repuliſti
tales vias a via tua.

¶ Qm̄ humiliaſti nos ī loco
afflictiōis: ⁊ cooperuiſti nos
vmbra mortis. Si obliti ſu-
mus nomē dei nr̄i: ⁊ ſi expā
dim⁹ manus nr̄as ad deum
alienū. Nōne de⁹ req̄ret iſta
ipſe eni nouit abſcōdita cor-
dis Qm̄ pp̄ te mortificamur
tota die: eſtimati ſum⁹ ſicut
oues occiſionis.

¶ Supra p̄s poſuit mala que
patiunť ſcti ⁊ eoꝝ ꝯſtātiam hic
autez ponit rationē eoruz que
dicta ſunt. Et poteſt hoc cum
premiſſis continuari dupliciter
ſm̄ duos ſenſus dictuz ibi (De
clinaſti ſemitas.) i. vias quibus
querimus que carnis ſunt. Et
ſm̄ hoc cōtinuatur ſic. q. d. Nō
permiſiſti nos declinare in hijs
que ſunt carnis (Quoniam hu
miliaſti nos in loco afflictiōis.)
i. mūdi. Eccles. 1. Uidi cūcta q̄
ſūt ſub ſole ⁊ ecce oia vanitas.
Et in hoc hūiliat de⁹ ſctōs du-
plr̄. ſ. humiliatiōe virtutis. p̄s.
Humiliabā in ieiunio aiaz meā
⁊ humiliatiōe coactiōis. p̄s. Hu
miliauerūt ī cōpedib⁹ ⁊c. Quā
tū ad 2^m dicit (⁊ cooperuit nos
vmbra mortis.) i. iudiciū futu-
re mortis. Nā vmbra precedit:
poſtea habemus rn̄ſuz mortis
Uel (vmbra mortis.) i. pc̄ores q̄
ſūt ī tenebris ⁊ ſubiecerūt nos
ſibi et ſeruituti eoruz. Job. 28.
Lapidē caliginis ⁊ vmbra mor
tis diuidit a pp̄lo perigrināte.
(Si obliti ſumus.) hic probat
quod dixit. Et primo proponit
ea. 2°. ponit diuinum iudiciuz
3° euidens ſignum. Dicit ergo
Dixi: nō ſumus te obliti ⁊c. Et
ideo proponit. (Si obliti ſum⁹
nomen dei noſtri). Si ideſt non
Item) ſi expādimus manus no
ſtras ad deū alienuz.) Alienū.
ſ. a natura diuinitatis ⁊ a ritu
iudeoꝝ. q. d. Si oramus eos ſi
cut deos qđ eſt iniq̄ agere in te
ſtimonio dei. Et ſi iſta fecim⁹
requiret iudiciū dei. Et iudiciū
dei ſufficiēs eſt ad hoc requirē
dū. vñ dicit (Nōne deus req̄ret
iſta?) q. d. immo: qꝛ ip̄e ſcit oia.
vnde ſequitur. (Ipſe enim no-
uit abſcōditas cordis. (Hiere.
17. Prauum eſt cor hominis et
inſcrutabile et quis cognoſcit
illud? q. d. Solus deus. Item
p̄bat hoc per iudiciū euidens.
quia ſi voluiſſet recedere nulla
mala paterentur ſcti ī hoc mū-
do ſicut nūc patiūť. Et p̄io po
nit cāz quare patianť: qꝛ cā fa-
cit martyrē. Et ideo dicit (Pro-
pter te mortificamur tota die)

Universida[d] de ... Biblioteca

1.Pe.4.Nemo veſtrū patiatur
ꝙſi homicida aut fur maledict⁹
aut alienoꝝ appetitor.ſi autez
vt xp̄ianus nō erubeſcat. 2° po
nit mala que patiunt̄. Et prio
oſtēdit hec eſſe mala ex grauita
te pene:ex ꝯtinuitate:ꝛ ex opi-
nione. Punientiū grauitas.(qꝛ
mortificamur.)ꝯtinuitas:qꝛ(to
ta die.)2.Cor.1.Quotidie mo-
rior pꝑ glīaz vr̄am .Opinio : qꝛ
credebant eos occidere non vt.
beatos:ſed vt malos ꝛ dignos
morte.ꝛ iō dicit(Eſtimati ſum⁹
vt oues occiſiōis .)Ad vtilitatē
hoium vel ad patiētiā martyrū
q.d.Quare mortificamur tota
die:ꝛ tn̄ nō reclamam⁹ ſed ſuſti
nemus ſicut oues ducte ad oc-
ciſionē etiam fuit de chriſto.

¶ Exurge q̄re obdormis do
mine:exurge ꝛ ne repellas in
finē. Quare faciē tuā auer-
tis:obliuiſceris inopie nr̄e ꝛ
tribulatiōis noſtre. Quoniā
humiliata eſt i puluere aīa
noſtra:ꝯglutinatus eſt in ter
ra vēter noſter. Exurge do
mine adiuua nos:ꝛ redime:
nos propter nomen tuum.

¶ hic inuocat auxilium dei. Et
primo ponit̄ q̄ſtio admirantis
2° petitio diuini auxilij. Admi
ramur ergo quia pmittit ſctōs
ſuos ſic affligi. Et hoc pōt eſſe
aut ex defectū volūtatis: aut
cognitiōis. Qd̄ nō velit ꝯtingit
dupliciter. vl' pꝑ pigritiā: vl' pꝑ
ꝯtemptū. ¶ Quātū ad p̄m dicit
(Quare obdormis dn̄e)q.d. Nū
quid pꝑ pigritiā pmittis nos af
fligi: Et dr̄ obdormire pꝑ effe-
ctū. Nō tn̄ dormitabit neqꝫ dor
miet q̄ cuſtodit iſrl'. ¶ Quātum
ad 2m dicit(ꝛ ne repellas in fi-
nem.)ſ. finalr ꝛ ſi videaris nos
repulſiſſe ad tp̄us. Et hoc dr̄ de
xp̄o vt ſit v̄bū noſtrū. q.d. Ab-
ſcōdiſti te ꝛ nō dū ſurrexiſti i fide
gētiū. Exurge in eis ꝛ nos nō re
pellemur ab eis. (Quare faciē
tuā auertis:) Dupl'r ꝯtingit de
fect⁹ cognitiōis. vel qꝛ nō videt.
ꝛ iō dicit (auertis.) Qn̄ de⁹ iu-
uat vr̄ reſpicere qn̄ nō: vr̄ auer-
tere. Exo.3. Uidēs vidi afflictio
nē ppli mei q̄ ē i egypto ꝛc. p̄s.
Ne auertas faciē tuā a me. Ul'
(q̄re auertis faciē tuā.) vt te nō
videam⁹: Nā ſi videremus n̄ pate
remur aliqd̄ malū. Ul' qꝛ ē obli
t⁹. Et iō dicit(Inopie nr̄e ꝛ tribu
latiōis nr̄e obliuiſceris.) hic enu
merat mala q̄ patimur. Et eſt
triplex malū. in exterioribus: in
corpe:ꝛ in aīa. ¶ Quātū ad p̄m
dicit(Obliuiſceris inopie nr̄e.)
qꝛ ad literā paupes erāt ꝑpter
bona ſublata. heb.1̈. Rapinā
bonoꝝ noſtroꝝ cū gaudio ſuſce
piſtis. ¶ Quātum ad 2m dicit.
(tribulatiōis nr̄e.)qꝛ mlt̄e tribu
latiōes iuſtoꝝ. ¶ Quātū ad 3m
dicit(Qm̄ hūiliata eſt in pulue
re aīa nr̄a.) Aliq̄ hūiliant̄ aīo.
aliq̄ corpe. aliq̄ ſpū itrinſecus.
Et iō dicit(Adheſit in terra vē-
ter nr̄.) Et ponit vētrē pro toto
corpe. Ul' hoc qd̄ dicit(hūiliata
eſt in puluere aīa nr̄a.) refert̄
ad defectū in ſpiritib⁹. qꝛ (aīa) i.
cogitatio aīe cogitat terrena.
Iſa 29. De terra loq̄ris ꝛ de hūo
audiet̄ eloquiū tuū.(Et vēter)
i. ſenſualitas totalr̄ terre inhe
ret. Uel aliter.(Qm̄ hūiliata ē
ꝛc.)i. pfectiores in nob̄ hūiliati
ſunt. (a puluere.)i. a pctōre. p̄s
Tanqꝫ puluis quē ꝑijcit ꝛc. Itē
(vēter.)i. infirmi inter nos ad-

heſerūt terrenis hoibus qꝛ re-
cedētes a fide. Cōtra obliuio-
nē dicit(Adiuua nos.) Contra
obdormitionem dicit(Exurge.)
Contra mala dicit.(Et redime
nos propter nomen tuum.)

¶ In finē pro hijs qui ꝯmu
tabunt̄ filijs chore ad intel-
lectum canticum pro dile-
cto. p̄s. xliiij.

Ructauit cor meū
v̄bū bonuz: dico
ego opa mea regi
Lingua mea cala
m⁹ ſcribe: veloci-
ter ſcribentis.

Supra pſalmiſta ꝑpo
ſuit oratione d̄
aduerſitate regni ꝛ regis hic q̄
ſi proponit glīam regis ꝛ regni
ex diuino bn̄ficio. Et prio ꝑpo-
nit diuinū bn̄ficiū. ſcd̄o inuitat
ex hoc exemplo alias gētes ad
ſeruiendū deo ibi(Oēs gētes.)
Circa p̄mū duo facit. prio ꝑpo
nit glīaz regis ꝛ magnificentiā
pſal- mus epit hala mus. In pſal o agit deſpō ſo chri ſto et ſpōſa eccleſia Citu- lus.
regni. 2° ꝑponit pacē regni. ibi
(De⁹ nr̄ refug.) Iſte p̄s dr̄ epi-
thalamus. Cōſuetudo enī erat
ꝙ in nuptijs cantabant̄ aliqua
cantica ad laudē ſponſi ꝛ ſpōſe
ꝛ illa dicunt̄ epithalamica. Eſt
ergo mā huius pſalmi de q̄buſ
daz ſpōſalibus xp̄i ꝛ eccl'ie que
quidē p̄mo initiata fuerūt qn̄ fi
lius dei vniuit ſibi nām hūanā
in vtero v̄ginali. p̄s. Et ipſe tan
qꝫ ſpōſus ꝑcedēs de thalamo.
ſuo. Un̄ eadē ē mā hui⁹ pſalmi
ꝛ libri q̄ dr̄ cātica cāticoꝝ. ¶ Ti
tulus talis eſt.(In finē p hijs q̄
ꝯmutabunt̄ filijs chore ad itel
lectū cāticum p dilecto.) Et pōt
dupliciter intelligi. Uno mō vt
ſuppleatur p̄s: vt vt ſit ſenſus.
Pſal' iſte eſt ducēs nos in finē
xp̄m. pro hijs q̄ cōmutabunt̄. ſ.
de ſtatu infidelitatis ad xp̄m.
Un̄ dicit. (Pro patrib⁹ tuis ꝛc.)
Ita ꝛ hic p̄s conuenit paſſioni
chriſti. i. credentibus in chriſtū
paſſum. Et hoc ad intelligēdū
myſteria chriſti ꝛ eccl'ie. Et non
ſolum p̄s ſed etiam canticum.
(pro dilecto.)ſ. chriſto. Matth.
3. hic ex filius meus dilectus.
hiero⁹ habet ſic. Uictoria pro
lilijs filiorum chore: canticum
pro dilectiſſimo. Et quod dicit:
pro lilijs: oſtendit quod agit:
hic pſalmus pro delitijs ſponſi
et ſponſe. Et hoc ſignatur per
flores roſas ꝛ lilia. Canticoruz
2. Fulcite me floribus ꝛc. Et cō
petit virginibus que ſunt quaſi
lilia. ¶ Iſte p̄s diuidit̄ in tres:
partes. primo ponitur ꝑemiuz
cantici. ſecundo ponitur com-
mēdatio ſponſi ibi.(ſpecioſus.)
tertio ponit̄ ꝯmēdatio ſpōſe ibi
(Audi filia) Circa p̄m tria facit.
p̄mo ꝑponit editionē pſalmi. ſe
cundo finem ibi(Dico.) tertio:
deſignat auctorē ibi.(Lingua)
Editio deſignatur cum dicitur
(Eructauit cor meum verbum
bonum.) Eructatio ex nimia:
plenitudine. ſiue repletione:
procedit: in quo ſigatur quod
ex abundantia deuotionis: et
ſapientie loquitur. Matth. 12.
Ex abundātia cordis os loqui
tur. Et notandum quod huius
editio pſalmi attribuitur cordi
ex cuius magna deuotione eſt
cōpoſitus: qꝛ nō eſt iſte de illis
de quibus dicitur. Iſaie. 29.
Populus hic hic labijs me ho-
norat: cor autem eoruz lōge eſt

Universidad de Deusto Biblioteca

a me:ſed corde ꝓnunciat lau-
des xp̄i.1.Cor.14.Pſallaʒ ſpū:
pſallā ⁊ mēte.hoc cor eructauit
ꝟbuʒ.ſ.hui9 pſalmi qđ eſt bonū
q2 ꝯſolatoriū.loq̄tur eīm myſte-
ria xp̄i ⁊ eccl'e. Thi.1. Fidelis
ſermo:⁊ null9 ſermo melior illo
ʒach.1.Rn̄dit dn̄s angelo q̇ loq̄
baꝶ in me verba bona:ꝟba ꝯſo
latoria.(Dico ego.)i.ꝓnuncio.
(opa mea regi.)i.ad honorē re-
gis xp̄i. Iſa.32.Ecce in iuſtitia
regnabit rex.q.d. Canto hunc
pſal'ʒ ad honorē chriſti cui ope
ra noſtra oia debemus dicare.
Col'.3.Omne quodcunq; faci-
tis in verbo aut in ope . omnia
in noie ieſu xp̄i facite.(Ligua
mea calamus ſcribe.)hic poniꝶ
actor pſalmi qui eſt lingua.q.d
Non intelligatur ꝙ ex proprio
hunc fecerim:ſed auxilio ſpiri-
tus ſcti qui vtitur lingua mea
ſicut ſcriptor vtitur calamo.
Et ideo principalis actor hu-
ius pſalmi eſt ſpiritus ſanctus
2.Reg.23.Spirit9 dn̄i loquut9
eſt per me quaſi per inſtrumen
tū.2.Pe.1.Nō volūtate allata
ſʒ ſpū ſctō ⁊c̄.Et cui9 calam9 eſt:
(Scribe velociter ſcribētis.)ſ.
ſpūs ſcti qui velociter ſcribit in
corde hoīuʒ.Qui eīm per ſtudi
um querūt ſapiētiaʒ ꝑ partes.
⁊ ēt longo tēpore ſtudēt.Sʒ qui
hn̄t eā a ſpū ſctō velociter acci-
piūt.Act.2.Fact9 eſt repēte de
celo ſonus ⁊c̄.Illi qui hn̄t ſciaʒ
per reuelationē diuinā ſubito
implenꝶ ſapiētia:ſicut illi ſunt
ſubito repleti ſpū ſctō.p̄s.Velo
citer currit ſermo ei9.Eccl̄i.11.
Facilis eſt in oculis dei ſubi-
to honeſtare pauperē.Vl' velo
citer operantis q2. Dixit ⁊ fa-
cta ſunt.Pōt aūt ligua ad aliđ

referri:q2.ſ.ꝙ nō ſolū voluit di-
cere:ſed corde primo cogitauit
2° dixit ore.⁊ 3° ſcripſit.q.d.Nō
ſolū ꝓſint p̄ſentib9 qui audiūt:
ſed ēt futuris.Iſa.8.Sume tibi
librū grādem ⁊ ſcribe in eo ſtilo
hoīs.Abach.2.Scribe viſum ⁊
explana eū.Hec ergo expoſitio
eſt lr̄alis.Sed aliq̇ dicūt ꝙ hec
verba ꝓponunꝶ ad ꝯmendatio
nē xp̄i ſm̄ diuinitatem:q̄ſi ſint
verba dei p̄ris.Sed hāc expoſi
tionē nō approbat Aug9 ⁊ hie
ro.tn̄ Dio.vtiꝶ.2°.c.de diui.no
vbi itroducit hoc ꝟbū.(Eructa
uit ⁊c̄.)Et ſm̄ iſtā expōnem cō-
mēdaꝶ a p̄re tripl'r.p̄mo deſcri-
bitur eius emanatio.2° ei9 vir
tus ibi(Dico.)3° eius operatio
ibi(Lingua.)Circa emanatio-
nem ei9 a p̄re ponit q̄tuor.p̄mo
eius naturalem ꝓceſſiōem:cuʒ
dicit(Eructauit)quod ē quedā
emanatio de plenitudīe.vn̄ ꝓ-
ceſſ9 filij a patre eſt diuina eru
ctatio.quia procedit ex plenitu
dine diuine nature.Io.2.P̄r di
ligit filium ⁊c̄.2° ponit modum
emanationis:quia non corpo-
raliter nec de aliqua alia na-
tura emanauit:ſed ad modum
ſpiritalis.Cor meū quaſi nō ex
nullo nec de alia eēntia:ſed de
corde meo.p̄s.Ex vtero an̄ luci
ferum genui te.2.poniꝶ prope
tas ꝓcedentis.quia (Verbum)
Io.1.In p̄n. erat verbū.Itē po
nitur perfectio ꝓcedentis.quia
(Bonū.)quaſi hn̄s plenam bo-
nitatē diuinitatis.Luc.18.Ne
mo bonus niſi ⁊c̄.Virtus oſten
ditur cum dicit.(Dico ego.)i.ꝑ
verbum facio(omnia mea ape-
ra regi.)i.ad honorem regis.ſ.
filij qui eſt vnus deus mecum.
Io.1.Omnia per ipſum facta

Dio-
nyſij
alia ex
poſio

ſunt.Propria operatio deſigna
tur cum dicit:(Lingua mea ca-
lamus ſcribe.)q.d.ꝙ ipſe eſt lin
gua mea.eſt etiā calamus ſcri-
Loq̄-tur de-us et ſcribit be.In ſacra ſcriptura' operatio
nes methaphorice deſignātur
per inſtrumenta vel menbra q̄
ſunt operationum p̄n^a.⁊ ſic per
linguam ⁊ calamum operatio
dei deſignatur ꝯueniēs lingue
⁊ calamo. Operatio lingue eſt
ꝙ per eam diffunditur ſapien-
tia cordis ad alios.per calamū
aūt deſignatur ꝙ ſapiētia que
eſt in corde transfunditur i ma
teriam ſenſibilem.ſ.pergame-
num.Deus aūt ⁊ loquitur ⁊ ſcri
bit.Loquitur quando transfun
dit ſapientiam ſuam in mētes:
rationales.p̄s.Audiam q̄d loq̄
tur in me dn̄s deus.Et hoc dici
tur verbum.quia per ipſum eſt
omnis illuminatio.Io.1.Et vi-
ta erat lux hominū.Scribit:q2
iudicia ſue ſapientie imprimit
in rationabilib9 creaturis.Ro.
p̄mo. Inuiſibilia dei ⁊c̄.Eccl̄i.1.
Deus effudit illā ſup oīa ope-
ra ſua.Sicut eīm reſpiciēs librū
cognoſcit ſapientiam ſcribētis:
ita cuʒ nos videmus creaturas
cognoſcim9 ſapiām dei. Cala-
mus igitur eſt verbum dei.

¶Speciosus forma p̄ filijs
hominum:diffuſa eſt gratia
in labijs tuis:ꝓpterea bene
dixit te deus in eternum.

Xp̄i laus. ¶Premiſſo ꝓhemio ſm̄ vnū ſen
ſum:vel xp̄i diuinitatē ſm̄ aliū
ſenſum.Hic ponitur commēda-
tio chriſti ſm̄ humanitateʒ.Et
quia dixit Dico ego opera mea
regi.commendat chriſtum ſm̄
ſimilitudinem regis.ſ.dauid a
quatuor.ſ.a gratioſitate.a bel

lica virtute.a iudiciaria ꝑtāte
⁊ a delitiarum multitudine.2^a
pars ibi(Accingere.(3^a ibi.(Se
des.)4^a ibi(Mirra.)Circa p̄^m
duo facit.primo.deſcribit gra-
tioſitatem regis.ſecundo cām
vel effectum ibi.(Propterea.)
Nota ꝙ duo ſenſus vigēt in ho
mine principaliter.ſ.viſus ⁊ au
ditus.vnde per hec duo aliq̇s
gratioſus apparet.per pulchri
tudinem viſui:per gratioſum:
verbuʒ auditui.Unde hec duo
precipue fuerunt in chriſto.vn̄
(Can̄.2. Oſtēde mihi faciē tuā
ſonet vox tua in auribus meis.
Vox eīm tua dulcis ⁊ facies tua
decora.Ipſe enim pulcher fuit
⁊ eloquens in hijs que decuit:
ſuam eloquentiam.¶Quantū
ad primum dicit(Specioſ9 for-
ma.)Et non ꝙ in chriſto qua-
druplicem pulchritudinē.vnaʒ
ſm̄ formam diuinam.Phil'.2.
Qui cum in forma dei eſſet.Et Quat
ſm̄ hanc fuit.Specioſus pre fi- tuor
lijs hominuʒ.Nam omnes tm̄ chriſti.
habēt gratiam ſm̄ redundātiā pul
⁊ participationem:ſed iſte ꝑ ſe chritu
⁊ plene. Col'.2. In eo habitat dines
omnis plenitudo diuinitatis
corporaliter.Heb.1.Cū ſit ſplē-
dor glorie ⁊ figura ſubſtantie:
eius.Sap̄.7.Candor:eſt lucis
eterne:⁊ ſpeculum ſine macula
dei maieſtatis.Alia eſt pulchri
tudo iuſtitie ⁊ veritatis.Hiere.
31.Benedicat tibi domin9 pul-
chritudo iuſtitie.Io.1.Plenum
gratie ⁊ veritatis.Alia eſt pul-
chritudo conuerſationis hone
ſte.Et de hac p̄me Pe.vlt.For
ma facti gregis.Et hac forma
fuit ſpecioſus pre filijs hominū
quia ſua conuerſatio fuit ma
gis honeſta ⁊ virtuoſa q̄ȝ alicu

iꝰ. prime Pe. 2. Peccatum nõ
fecit nec inuentus eſt dolus in
ore eiꝰ. Auguſtinus in origina
li. Nobis cernentibus vbiqꝫ ſpe
cioſus pulcher in manibus pa
rentum. pulcher in miraculis:
pulcher i flagellis: pulcher de-
ponens animaꝫ: pulcher in pa
tibulo: pulcher in ligno: pul-
cher: in celo. quarta eſt pulchri
tudo corporis. et hec etiaꝫ chri
ſto infuit. Canti. 1. Ecce tu pul
cher es dilecte mi.

Queſtio de forma, corporis chriſti.

Sed nũquid ſe
cũdũ hanc pulchritudineꝫ fuit
ſpecioſus pre filijs hominum
Uidetur ꝙ non quia Iſa. 53. dr
Uidimus ⁊ nõ erat i eo ſpecies
neqꝫ decor. Itẽ ꝑ rõneꝫ ꝓbatur
ꝙ chriſtus voluit paupertateꝫ
habere: et non vti diuitijs vt do
ceat eas contennendas. Sed ſi
cut iſta ſunt contennenda. ita
pulchritudo corꝑalis. Prouer.
vlti. Fallax gratia ⁊ vana ẽ pul
chritado.

Solutio.

Reſpondeo dicẽ
dum ꝙ pulchritudo ſanitas et
huiuſmodi dicũt quodãmõ per
reſpectũ ad aliq̃d: qr aliqua cõ
temperatio humorum facit ſa-
nitatẽ in puero que non facit i
ſene. Aliqua eſt enim ſanitas
leoni que eſt mors homini. Uñ
ſanitas eſt proportio humoruꝫ
in comparatione ad talem na-
turã. Et ſimiliter pulchritudo
conſiſtit in proportione mẽbro
rũ et colorũ. Et ideo alia ẽ pul-
chritudo vniꝰ. alia alteriꝰ. ⁊ ſic
hanc pulchritudinem chriſtus
ſm ꝙ cõpetebat ad ſtatum ⁊ re
uerentiam ſue conditionis ha-
buit. Nõ ẽ ergo intelligendũ ꝙ
chriſtꝰ hũerit capillos flauos
vel fuerit rubeus: quia hoc nõ
decuiſſet eũ: ſed illam pulchri-
tudinẽ corporalem habuit ſum
me: que pertinebat ad ſtatum
⁊ reuerentiam ⁊ gratioſitatem
in aſpectu: ita ꝙ quoddaꝫ diui
num radiabat in vultu eius ꝙ
omnes eũ reuerebant: vt Au-
guſtinus dicit. ¶ Ad pᵐ dicen
dum ꝓphetaꝫ velle exprimere
contemptũ chriſti i paſſione in
qua deformata fuit ſui corpo-
ris forma pre multitudine affli
ctionum. ¶ Ad aliud dicenduꝫ
eas diuitias ⁊ pulchritudines
contemnendas quibꝰ male vta
mur. ¶ Gratioſus etiam fuit in
verbo. vnde dicit. (Diffuſa eſt
gratia in labijs tuis.) Eccleſia
ſti. 6. Lingua eucharis in bono
homine abundabit. Et gratio-
ſum verbum eius. ¶ Triplici-
ter propter ea que aliquis di-
cit. Reputatur verbum eiꝰ gra
tioſuꝫ: qñ. ſ. dicit ea que placẽt
⁊ vtilia. ſic verbum chriſti fuit
gratioſum quia leuia impone-
bat et quietem ꝓmiſit. Mat. 11.
Uenite ad me omnes qui labo
ratis et onerati eſtis. et ego re-
ficiam vos. Io. 6. Domine ad
quem ibimus? Uerba vite eter
ne habes. Item aliquis habet
gratioſum verbum ꝓꝑ ordiatũ
modũ proferendi et feruenteꝫ
et ſic habuit ordinatum ⁊ feruẽ
tem modum chriſtus in profe-
rẽdo. ps. Ignitũ eloq̃uꝫ tuum.
Itẽ aliquis dr habere gratioſũ
verbum ꝓꝑ efficaciam ad ꝑſua
dendum: ſic etiam habuit chri-
ſtus. Matth. 7. Erat docẽs in
templo ſicut ꝑtãteꝫ hñs. Et iõ
dicit Luce. 21. ꝙ omnis populꝰ
manicabat ad eũ. i. mane veniẽ
bat ad eũ in tẽplo audire eum.
Et Io. 7. Nunqꝫ ſic locutus eſt
homo (Propterea benedixit te
deus in eternum.) hic ponitur
vel cauſa vel effectus. Sicut di
ctum eſt: benedicere dei ſignat
effectum bonitatis: vel eiꝰ col-
latione beneficij. Deꝰ ita ꝑ ho
mini chriſto duplex beneficiuꝫ
cõtulit glorie ſiue regni. et hoc
eſt premium meritorum chriſti
Philipen. 2. Propter quod et
deus exaltauit illum. Et ſic li
propterea denotat cauſam me
ritoriam. quaſi dicat. Quia tu
es ſpecioſus i forma: gratioſus
in doctrina. (propterea benedi
xit te deus in eternum.) bene-
dictione ſpiritualis regni. Ge-
ne. 22. In ſemine tuo benedicẽ
tur omnes gentes. Aliud ẽ be
neficium gratie: ⁊ ſic eſt ſenſus
(Propterea benedixit te deus
in eternũ) vt tu eẽs ſpecioſus ⁊
eẽt diffuſa gratia i labijs tuis.

¶ **Accingere gladio tuo ſuꝑ
femur tuum potentiſſime.
Specie tua et pulchritudi-
ne tua.**

¶ hic deſcribitur virtute potẽs
Et primo ponitur eius bellica
virtus. Secũdo eius in bello
proceſſus ibi (Intende.) Ter-
tio effectus ibi (Et deducet te)
Uirtus bellica conſiſtit in forti
tudine naturali et in prepara-
tione armoruꝫ. Primo ergo po
nit fortem preparationem ar-
morum: cum dicit. (Accingere
gladio tuo.) ſecundum aliaꝫ li
teram dicit. Super femur tuũ
potentiſſime.) Ubi deſignatur
virtus armorum. Canticorum
3. Unuſquiſqꝫ enſis ſuꝑ femur
ſuum. Sed ſecundum glo. aliud
eſt accingi: quia qui accingun-
tur parantur ad belluꝫ ſcilicet
milites. 1. Mach. 3. Accingimi-
ni et eſtote filij potentes ⁊ eſto
te parati in mane quoniam me
lius eſt nobis mori in bello ⁊c.
Aliud eſt precingi quia precin
guntur qui parantur ad ſeruiẽ
dum. Luc. 12. Precinget ſe et fa
ciet illos diſcumbere. ⁊c. Aliud
eſt ſuccingi: quia ſuccinguntur
qui parantur ad ambulanduꝫ
Eccleſiaſti. 36. Latro ſuccinctꝰ
exiliens de ciuitate. Aliud eſt
diſcingi: quia diſcinguntur qui
vadunt ad quieſcendum. 3. Re-
gũ. 20. Non glorietur accinctꝰ
eque: vt diſcinctus. Gladiꝰ chri
ſti eſt doctrina eiꝰ. De hoc gla
dio habetur Ephe. vltimo. Gla
dius ſpiritus ꝙ eſt verbum dei
hoc gladio poſuit chriſtus diui
ſionem in hoc mundo: vt bona
diſcernatur a malis. Matth. 10
Non veni pacem mittere ſꝫ gla
dium. hic gladius eſt ex vtraqꝫ
parte acutus: vt teſtatur. Apo-
cali. 1. quia de eternis et tempo
ralibus iſtruxit. Et eſt ſuper fe
mur: quia organo hũanitatis
verbo doctrine vſus eſt. Iſa. 52.
Ego ipſe qui loquebar: ecce aſ
ſum. (Potentiſſime.) vbi oritur
eius virtus ſeu potentia natu
ralis. 1. Regum. 2. Non eſt for-
tis ſicut deus noſter. Job. 9. Si
fortitudo queritur robuſtiſſi-
mus eſt. (Specie tua ⁊ pulchri
tudine tua.) ſecundum hiero-
nimum ⁊ hebre. hoc quod dicit
ſpecie coniungitur cũ hoc ꝙ di-
cit potentiſſime: et eſt totũ ſub
vno verſu: ⁊ ſic vno modo legi-
tur in glo. ⁊ ſic ſi coniungat cuꝫ
potentiſſime: ſic eſt ſenſus Tu
chriſte es potentiſſimus: ſpecie

Gladius ſignificat xpi doctrinam.

Universida… Bibli…

tua.ſ.hũanitatis ſm quã etiaz
eſt maxim⁹ ꝟtute. Cant.5. Spe
cies eius vt libani. (Et pulchri
tudine tua.) ſ.diuinitatis. Sap.13.
Quoꝝ ſi ſpecie delectati deos
putauerũt ſciãt q̃to hiis dña=
tor eoꝝ ſpecioſior eſt. Uel espo
tẽtiſſimus. (ſpecie tua.) i. ſpõſa
pulchritudine tua.) vñ hiero.
habet. (laude tua.) quia ex hoc
es laudabilis ⁊ glorioſus: quia
es armatus ⁊ fortis.

¶ Intende pſpere ꝓcede ⁊
regna. Propter veritatem ⁊
mãſuetudinẽ ⁊ iuſtitiã: ⁊ de
ducet te mirabiliter dextera
tua. Sagitte tue acute ppl'i
ſub te cadent corda inimico
rum regis.

¶ Pſalmus ſupra ad cõmẽda=
tionẽ xp̃i poſuit fortitudinem ⁊
apparatũ regis. Hic aũt agit ð
ei⁹ ꝓceſſu. Et circa hoc duo fa=
cit. p̃° ꝓponit ꝓceſſum regis. 2°
eius cãm ibi. (Propter ꝟitatẽ.)
Circa p̃ᵐ sciẽdũ eſt ꝙ loco iſtoꝝ
triũ q̃ hic ponũtur. ſ. (Intẽde ꝓ
ſpere procede.) In pſamo hie=
ronymi hr̃ vnũ tm̃. (Proſpere)
aſcẽdẽ. In aſcẽſu deſignat̃ pro=
ceſſus. Hiere.49. Leo aſcẽdit ⁊
ſupbia iordanis ad pulchritu=
dinẽ robuſtã. Uñ manifeſtũ eſt
ꝙ hec ptinẽt ad quãdã pfectio
nẽ ⁊ aſcẽſuz. In aſcẽſu bellicoſi
ſunt tria. p̃nᵐ. medium: ⁊ finis.
Principiũ dz eẽ diligẽs ⁊ diſcre
ta cõſideratio. Prouer.34. Cũ
diſpõne igitur bellũ. ⁊ Luc.14.
ꝙ rex iturus ad bellũ prius ⁊c̃.
Uñ. (Intẽde.) i. diligẽter ꝯſide=
ra. In xp̃o aũt intẽdere deſigna
tur diſpõnẽ mie eius qua intẽ=
dit ad ſalutẽ humani gñis. p̃s.

Intende in adiutoriuz meum.
Mediuz eſt pſper ꝓceſſus. Pro
ceſſus aũt xp̃i intelligit̃ duplr̃.
Uno modo ſm qð ex vtero ꝟgi
nis ꝓceſſit in natiuitate. p̃s. Tã
q̃ ſpõſus ꝓcedens de thalamo
ſuo. Et hic fuit pſper proceſſus
qꝛ ſine pctõ natus eſt: ⁊ mr̃i nõ
abſtulit ꝟginitatẽ nec dolorez
intulit. Alio modo ſm qð pro=
ceſſit de hoie ad hoiem cõuer=
tendum hũc ⁊ illum. Et in hoc
fuit pſpere: qꝛ tãdem peruenit
ad cõuerſionem totius mundi.
Iſa.55. Faciet quecũq; volui: ⁊
pſperabitur in hiis ad q̃ miſi il
lum. p̃s. O dñe bene pſperare.
Qð dicit. (Intẽde.) põt cõiungi
cuz hoc qð dicit. (Specie tua.)
q.d. Ergo ſpõſe ꝟtute hũanita
tis ⁊c̃. ⁊ pulchritudine diuinita
tis intẽde. Finis eius regnũ ei⁹
p̃s. Regnabit deus ſup oẽs gẽ=
tes. Finis eius ꝙ regnet p fidẽ
in cordibus hoim Luc̃.1. Et re
gnabit in domo iacob. Et ideo
dicit. (Et regna.) Cauſa ꝓceſſ⁹
eſt pp ꝟitatẽ. Et hoc vel cauſa
diſpoſitiua vel finalis per li ꝓ=
pter. p̃° dicatur ſm qð eſt cauſa
diſpoſitiua ſm qð in hierony=
mo habetur. (Propter ꝟbũ ve=
ritatis ⁊ mãſuetudinẽ iuſtitie.)
Notãdũ ꝙ duo ſunt neceſſaria
vt rex pſpere agat. p̃°. ſ. vt ei cre
datur: qꝛ ſi nihil ei crederetur ⁊
ipſe aliis crederet nõ poſſet pl⁹
q̃ vnus hõ. Prouer.17. Nõ de=
cẽt ſtulta ꝟba cõpoſita. 2°. ꝙ di
ligatur: qꝛ ſi nõ diligit̃ nõ põt p
ſperari in regno: nec i negotiis
ſuis: ⁊ hoc facit fieri manſuetu
do ⁊ clemẽtia regis. Ecci.3. Fili
in mãſuetudine opera tua per
fice. Et ita hec duo diſponunt
ad pſperitatẽ regis. Proue.20.

Duo optata i p̃n cipe.

Mia ⁊ ꝟitas cuſtodiũt regẽ. p̃s.
Mãſueti hereditabũt terram.
Sed ſm lr̃am nr̃am ad hoc vt
rex poſſet pſperari in negotiis
ſuis dz hr̃e tria. ſ. veritatẽ: mã=
ſuetudinẽ ⁊ iuſtitiã. Et iſta tria
fecerũt pſperari xp̃m. qꝛ fuit ve
rax in docẽdo. mãſuetus in pa=
tiẽdo. iuſtus in operãdo. De p̃°
Mat.22. Scim⁹ qꝛ verax es ⁊c̃.
De 2°. 1. Pe.2. Cũ pateret̃ non
cõminabat̃. Hiere.11. Ego ſicut
agnus mãſuetus ⁊c̃. De 3°. Qꝛ
in nullo a iuſtitia diſceſſit. p̃s.
Fidelis dñs in oib⁹ ꝟbis ſuis.
Si aũt li propter deſignat cau
ſam finalẽ ſic eſt ſenſus. (Intẽ=
de pſpere ꝓcede ⁊ regna.) i. vt
facias veritatẽ. Chriſtus aũt fe
cit veritatẽ duplr̃. ſ. implendo
ꝓmiſſiones ⁊ ad implendo figu
ras. Ro.15. Dico aũt xp̃m ieſuz
miniſtrũ fuiſſe circũciſionis ad
cõfirmãdas ꝓmiſſiões patrũ. 2.
Corinth.1. Quotquot ꝓmiſſio=
nes dei ſunt in illo. Et iterũ pp
mãſuetudinem deriuãdã in di
ſcipulos. Mat.11. Diſcite a me
⁊c̃. Itez regna pp iuſtitiã Io.5.
Pater oẽ iudicium dedit filio.
(Deducet te mirabiliter dexte
ra tua.) Hic eſt modus determi
nati ꝓceſſus. Procede pſpere.)
(Et quomõ deducet te dextera
tua.) Et loquitur ad ſilitudinẽ
bellicoſi qui ſi hz hoſtez ꝯ ſe ðꝛ
ſibi opz ꝙ manus tua faciat ti
bi viã. ⁊ ſic bellando tranſibis.
q.d. Procede ſi manus tua dex
tera faciat tibi viam. Et hoc mi
rabiliter qꝛ omnes mirabũtur.
Hierony.hz. (Docebit te dexte
ra tua.) i. dum facies magnifi=
ca: manus tua oſtendet te mi=
rabilem. Tamẽ in alio pſalmo
habetur. (Manus tua deducet
te.) Sed dicendũ ꝙ lr̃a iſta non
eſt cõtra illã: qꝛ xp̃s eſt deus et
hõ. Et ideo ſm qð eſt deus: ea
dẽ eſt dextera ſua ⁊ patris. Et
deduxit xp̃m dextera ſua mira
biliter in oppugnationẽ hoſtiũ
Exoð.15. Dextera tua dñe ma
gnificata eſt in fortitudine: dex
tera tua dñe percuſſit inimicũ.
Et in operatione miraculoꝛuz
virtute ſue diuinitatis. Uñ pa=
rauit ſibi viam in corde hoium.
p̃s. Dextera dñi fecit virtutem.
Et ſi cõſideremus viam mirabi
lis eſt. Heſter.15. Ualde eñ mi=
rabilis es dñe. Item dicta eſt
mirabilis. p̃s. Mirabilia opera
tua. (Sagitte tue acute.) q.d.
Ideo parabit tibi viã: qꝛ ſagitte
tue ſunt acute. Et ponit̃ hic vir
tus armoꝝ ⁊ effect⁹ eoꝝ. Arma
xp̃i ſunt ſagitte q̃ ſunt ꝟba xp̃i
que dicũtur ſagitta pp tria. p̃°
qꝛ ſagitta ſuo acumine vſq; ad
cor penetrat. Oſee.2. Ducã eã
in ſolitudinem: ⁊ loquar ad cor
eius. Ita verba xp̃i. Heb.4. Ui=
uus eſt ſermo dei ⁊ efficax: ⁊ pe
netrabilior omni gladio ancipi
ti. Item ſagitta velociter moue
tur. Sap.5. Trãſit⁹ vite ⁊c̃. Sic
verbum xp̃i ſubito totum orbẽ
impleuit. qꝛ fere per totum mũ
dum ante deſtructionẽ hierl'm
ſermo xp̃i fuit diffuſus. p̃s. Ue=
lociter currit ſermo eius. Item
ſagitta ad remota attingit. ſic
etiam ſermo xp̃i. p̃s. In omnez
terram exiuit ſonus eoꝝ. Et ſic
ſermo dei eſt gladius inquãtũ
vulnerauit iudeos qui cõuerſi
ſunt ad xp̃m qui erant prope.
Propt̃ quod dictuz. Accingere
gladio tuo. ⁊ eſt ſagitta etiam
quantum ad remotos gentiles
peruenit. ⁊ ꝯuerſi ſunt ad xp̃m.

Verbũ xp̃i ſagitte cõpatũ propter tria.

Universidad de Deusto Biblioteca

Ephe.3. Euangelizauit pacem vobis qui longe fuiſtis: ⁊ pacē his qui prope. (Populi ſub te cadent.) hic ponitur effect⁹ verbi diuini qui eſt cōuerſio populi ad deum: vnde (populi ⁊c̄.) i. oēs ad te currēt. Phil'.2. In nomine ieſu oē genu flectatur ⁊c̄. Sed quid eſt qd̄ addit? (In corda inimicoꝝ regis.) hoc poteſt dupliciter intelligi. Uno modo vt cōiūgatur cum prima clauſula huius ꝟſus. (Populi ſub te cadent.) vt ſit interpoſitio ⁊ ſic ſic eſt ſenſus. Sagitte tue acute intrāt in corda inimicoꝝ regis. Uerba tua ſunt ſicut ſagitte, que penetrāt corda ⁊c̄. Et ex hoc populi ſub te cadent. Alio modo vt cōiūgatur cum hac populi ſub te cadent: ⁊ hoc in corda vel in corde inimicoꝝ regis id eſt tui qui es rex. Quedā em̄ ſubijciūtur violenter ſicut modo ſubijciūtur īimici. Et de hac ſubiectione dicit ſe nō loqui: ſʒ de voluntaria. ⁊ ideo dicit. (In corda.) q.d. ſm̄ illa corda ſubijciantur ſm̄ que inimicabantur xp̄o. p̄s. Uoluntarie ſacrificabo tibi. Uel alr̄. (Sagitte tue acute populi ſub te cadent.) in corda inimicoꝝ regis. Populi dico qui erāt īimici regis .i. xp̄i. q.d. Illi qui erāt ꝯtra regem .ſ. xp̄m ſubijciētur ei. Et ad lr̄am: ſic factum eſt: qꝛ gentiles qui conati ſunt deſtruere fidē xp̄i nūc ſeruiunt xp̄o. Iſa.55. Ecce gentes quas neſciebas vocabis. p̄s. Populus quem non cognoui ſeruiuit mihi.

¶ Sedes tua deus in ſeculum ſeculi: virga directionis virga regni tui. Dilexiſti iuſtitiam ⁊ odiſti iniquitatem propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie pre conſortibus tuis.

¶ Supra pſalmiſta cōmēdauit xp̄m a gratioſitate ⁊ bellica virtute: hic cōmendat eum a iudiciaria poteſtate. Et p̄mo deſcribit eius iudiciariā poteſtatem: ſcd̄o poteſtatis executionē: ibi (Uirga directiōis.) tertio rationem ibi (propterea vnxit.) Dicit ergo. (Sedes tua de⁹.) Per ſedē in ſcriptura iudiciaria poteſtas deſignatur. p̄s. Illic ſederūt ſedes in iudicio. Chriſto autem iudiciaria poteſtas conuenit ſiue competit. Ioā.5. Pater omne iudiciū dedit filio. ⁊ ideo per ſedem xp̄i eius poteſtas accipitur Mat.19. In regeneratione cū ſederit filius hoīs ⁊c̄. Sed hāc etiam iudiciariā poteſtatem habent etiam prelati ⁊ reges. verum eſt: ſed ſicut miniſtri. Sap̄.6. Cum eſſetis miniſtri regni illius: non ratione iudicaſtis. Sed chriſtus ſicut p̄ncipalis iudex: ⁊ ſicut verus de⁹ ⁊ ideo dicit (Sedes tua deus.) dn̄i em̄ vindicta eſt: ⁊ hic exp̄ſſe loquitur de xpo: qꝛ dirigit ſermonē ſuū. De hoc Apoc̄.3. Qui vicerit dabo ei ſedere ī throno meo: ſicut ⁊ ego vici ⁊ ſedi ī throno. Iſa.6. Uidi dn̄m ſedētē ſup thronum. Item eſt aliqua poteſtas iudiciaria tp̄alis: alia perpetuā. Et talis eſt poteſtas filij dei: vnde dicit (In ſeculū ſeculi.) qꝛ de eternis eſt iudiciū eius Dan̄.7. Poteſtas ei⁹ poteſtas eterna. Sic igitur deſcribit dei poteſtatem: dignitatem ⁊ eternitatem.

ſedes q̄d notet in ſcriptura.

¶ Conſequēter agit de executione poteſtatis cum dicit. (Uirga directionis.) Et primo ponitur executio poteſtatis: ſecūdo eius expoſitio. Neceſſe em̄ eſt ꝙ rex cohibeat delicta: qꝛ vt ph̄s dicit. Si animi hominum eſſent a deo ordinati ꝙ obedirent monitioni paterne nō eſſent neceſſarij reges ⁊ iudices: vnde vt inquieti corrigantur neceſſarij ſunt reges. Uñ habent ſceptrū. Prouer.22 Stultitia colligata eſt in collo pueri: ⁊ ꝟga diſcipline fugabit eam. Sed habet virgam ad hoſtes cohercēdos. p̄s. Reges eos in virga ferrea. Item ad ſubditos gubernandos. Mich. vlti. Paſce populum tuum in virga tua: ⁊ ideo dr̄. (Uirga regni tui eſt virga directionis.) i. ad ducendum populum in via recta: quia hec eſt finis legis ⁊ regiminis: vt nō excorīēt: ſed vt faciāt ꝟtuoſos: ⁊ hec ē finis politice ⁊ hoc cōuenit xp̄o. p̄s. Dirige me in veritate tua ⁊ doce me. Sed hec directio cōſiſtit vt hō deſerat malum ⁊ adhebeat bono. Iſa.30. Hec eſt via ambulate in ea ⁊ nō declinetis neqꝫ ad dexteram: neqꝫ ad ſiniſtram. i. neqꝫ per exceſſum: neqꝫ per defectū. Et ideo dicit (Dilexiſti iuſtitiā) Item dʒ odire iniquitatem: qꝛ ſi nō diligat iuſtitiam nō duceret ad bonum. Et hoc maxime fecit xp̄s: qꝛ iuſtus dn̄s ⁊ iuſtitias dilexit. Item ſi nō odiūt iniquitatem nō puniūt. Et qꝛ xp̄s maxime odit iniquitatē ꝓpterea punit malos. (Propterea vnxit.) hic ponitur cauſa vel finalis vel effectiua. q.d. Ideo operatus eſt iuſtitiam vt deus vngat te.

Regū neceſſitas ⁊ conditio.

¶ Sed nunquid meruit xp̄s hanc vnctionem? Non: ſʒ meruit manifeſtationē hui⁹ vnctionis. Et in ſcriptura dr̄ aliquid fieri quādo innoteſcit. Et xp̄s per paſſionem meruit exaltationē in fide oīm pp̄loꝝ. ⁊ ſic lr̄a (Propterea.) deſignat cauſam finalē. Sed ſi ſit cauſa effectiua ſic itelliget̄. q.d. Ut ſedes tua ⁊ ꝟga ⁊c̄. ꝓpterea vnxit te deus. In veteri teſtamēto vngebātur ſacerdotes ⁊ reges: vt patet de dauid. 1. Reg.16. ⁊ de Salomone: vt pʒ. 3. Reg.1. Et prophete iungebātur: vt patet de heliſeo qui inūctus fuit ab helia. 3. Regum.19. Et hec conueniunt xp̄o qui fuit rex. Luce.1. Regnabit in domo iacob ī eternum. Item fuit ſacerdos qui ſe ipſum obtulit deo ſacrificium. Ephe.5. Item fuit propheta q̇ prenunciauit viā ſalutis. Deutero.18. Prophetam ſuſcitabit dominus de filijs iſrael. Sed quomodo vnxit? Non oleo viſibili qꝛ regnum eius non eſt de hoc mundo. Io.18. Item nō eſt functus ſacerdotio materiali: ⁊ iō nō materiali oleo vnctus ſed oleo ſpūs ſancti. ꝓpterea dicit (Oleo letitie.) Et dr̄ ſpūs ſctūs oleum: qꝛ ſupereminet oībus liquoribus: ⁊ ſpūs ſanctus oīb⁹ creaturis Gen̄.1. Spūs dn̄i ferebatur ſuper aquas. i. dʒ eſſe ſuper oīa in cordibus hoīm: qꝛ eſt amor dei: ſcd̄o ꝑ ſuauitatē ſuam. Miſericordia ⁊ oīs ſuauitas mentis a ſpiritu ſctō eſt. 2. Corinth.6. In ſuauitate manſuetudinis ſpūs ſcti: tertio qꝛ oleū diffuſiuū: ſicut ſpūs ſctūs eſt cōmunicatiuus. 2. Cor. vlti. Cōmunicatio ſcti ſpūs ſit ſemꝑ cum omnibus vobis amen. Ro.

Spūs ſanct⁹ oleo aſſimilatus rō nibus pluribus.

Univerſidad de Deuſto Biblioteca

5.Charitas diffuſa eſt in cordi
bus vr̃is p ſpm̃ ſctm̃.Itẽ oleũ ẽ
fomentũ ignis ⁊ caloris: ⁊ ſpũs
ſctũs fouet ⁊ nutrit amoris ca-
lorẽ i nobis.Cãti.vl. Lãpades
ei⁹ lãpades ignis.Itẽ oleũ illu
minat:⁊ ita ſpũs ſctũs.Job.32.
Inſpiratio oipotẽtis dat itelli
gẽtiã.Sꝫ dicit.(De⁹ de⁹.)hec
lr̃a de⁹:vl' ẽ noiatiui cãus vl' vo
catiui.⁊ iõ i latino ẽ dubiũ;ſꝫ in
greco nõ. qꝛ ibi vnũ ẽ caſus no
miatiui ⁊ aliud vocatiui:qꝛ di-
cit.O de⁹ de⁹ tu⁹ vnxit te oleo
leticie.Et dat̃ itelligi q̃ loquit̃
de xp̃o qui eſt deus:et non po-
teſt inungi inquãtũ deus:quia
ſm q̃ deus non põt pmoueri.⁊
ideo oportet aliquid accipi in
chriſto in quo vngatur : et hec
eſt humana natura.Et ſm hãc
hẽt deum quia ſm q̃ de⁹ nõ ha
bet deũ.Et dicitur oleũ letitie:
quia in tp̃e letitie oriẽtales vn
gebant ſe oleo Iſa.61. Oleum
gaudij pro luctu.Spiritus ſan
ctus eſt cauſa gaudij. Roma.
14.Et gaudium in ſpiritu ſan-
cto.Gal.5.Charitas gaudium
pax.qꝛ ſpiritus ſctũs nõ poteſt
eſſe in aliquo quin gaudeat de
bono ⁊ ſpe futuri boni.vnde di
cit.(Pre conſortibus tuis .) qꝛ
chriſtus fuit vnctus pre omni-
bus alijs ſanctis,Jo.1.Uidim⁹
eum plene gratie veritatis.Cõ
ſortes eius dicuntur iniungit
quia quicquid habet̃ de oleo
iſto.i.de gratia ſpiritus ſancti.
eſt ex redũdantia chriſti. Jo.1.
De plenitudine ei⁹ omnes ac-
cepimus.p̃s.Sicut vnguentuꝫ
in capite.⁊c.

¶ Mirra et gutta ⁊ caſſia a
veſtimentis tuis a domib⁹
eburneis ex quibus delecta
uerunt te filie regum in ho-
nore tuo.

¶ hic agit ꝺ delitijs regis ⁊ de
ſcribit has delitias ex quatuor
ex veſtitu:ex hitaculo:ex mini-
ſterio:⁊ ex cõiugio.De p̃° dicit
(Mirra ⁊ gutta ⁊ caſſia a veſti-
mẽtis tuis.)Ueſtimenta chriſti
pñt eẽ duplicia.ſ.corpus eius.
Iſa.63.Quare rubrũ ẽ veſtimẽ
tũ tuũ:Itẽ veſtimẽtũ chriſti ſũt
ſcti oẽs.Iſa.49.hijs oib⁹ velut
ornamẽto veſties.Et ab hijs p
cedit odor:mirre gutte caſſie ſi
ue de veſtimẽto qꝺ eſt corpus
eius:ſiue de ſanctis.Mirra hẽt
amaritudinem:et ſic ſi refera-
tur ad corp⁹ chriſti ſignat ama
ritudinem paſſionis,Cantico-
rũ.5.Digiti eius ſcilicet confixi
ligno:pleni mirra probatiſſima
Si auteꝫ referatur ad ſanctos
ſignat penitentiam , Eccleſia.
34.Sicut mirra electa ꝺdi ſua
uitatem odoris.Ubi nos habe
mus gutta.grec⁹ habet aloes.
hebrei. Stactes.Gutta eſt li-
quor alicuius herbe et calidũ
quid:et valet contra inflatio-
nes:et ſignat humilitatem et
humilitas maxime fuit in chri-
ſto.Matthe.11.Diſcite a me qꝛ
mittis ⁊c.Item fuit etiaꝫ in ſan
ctis.Iſa.66.Super queꝫ reſpi
ciam niſi ad pauperculum ⁊ cõ
tritum ſpiritu:⁊ tremẽtẽ ſermo
nes meos.Aloes eſt ſucc⁹ her-
be:ſed non ſumitur hic ſic: ſed
pro quodam ligno et vocatur
aloes quod eſt odoriferũ. Sta
ctes eſt gumma mirre quod ẽ
ſpecioſius ꝙ mirra Et hec idẽ
eſt quod mirra quantũ ad odo
rem.Caſſia eſt triplex. Quedã

Laus chriſti ex quatuor.
Ueſtimentũ chriſti duplex.

eſt caſſia q̃ ẽ ſicut fiſtula: q̃dã ẽ
fruct⁹ arboris.⁊ ꝺ hac nõ itẽdit
hic:qꝛ nõ ẽ aromatica.ſꝫ ẽ q̃daꝫ
caſſia v̾ga q̃ eſt aromatica.⁊ ad
iſtã refert̃ qꝺ ꝺꝛ hic.Uel ſꝫ glo.
eſt quedã arbor caſſiata q̃ na-
ſcit̃ i locis aq̃ticis.⁊ p hoc ſigna
tur aqua lachrymarũ vl' aq̃ ba
ptiſmalis.q.d.Odor oiũꝫ iſtoꝝ
pcedita ſcis ⁊ corpe tuo.2.Cor.
2.Xp̃i bon⁹ odor ſum⁹.¶Ex.2°
dicit(A domib⁹ eburneis)q.d.
Redolet ẽt a domib⁹ tuis ebur
neis que redolent propter iſta
aromata.Antiq̃ parietes erant
tabulati:apꝺ nos ſunt marmo
rei.Et ſic apud hebreos ⁊ oriẽ-
tales.parietes erãt recti ebore
Amos.3.Peribũt domus ebur
nee.dom⁹ ſignat fideles.1.Pe.
2.Et ipſi tanꝙ lapides viui edi
ficamini in domos ſpũales ⁊c̃.
Eburne frigide ſignant caſtita
tẽ.Canti.5.Uẽter illi⁹ eburne⁹.
Itẽ cãdide pp puritatẽ: rubicũ
de pp caſtitatẽ.Tre.4.Rubicũ
diores ebore antiquo.¶Ex 3°
(ex quibus delectauerunt te fi
lie regum in honore tuo)quaſi
dicat.Ita eſt delitioſus q̃ fili-
as regunt habet in miniſterio.
quaſi dicat.Ueſtimenta tua pa
rauerunt filie regum que ſerui
unt tibi.Ad litteram. Filie re-
gum mundanorum delectant
nos ad honorem chriſti q̃ dedi
cauerunt ſe chriſto et mortue
ſunt pro chriſto et hoc in hono
re tuo.i.ad tuũ honorem:vt q̃ſi
non ſolum vni⁹.ſ.regis:ſed etiã
filie regum ſeruiũt chriſto.Uel
aliter reges ſunt apl̃i:filij eoꝝ
ſunt anime fideles. Uel reges
ſunt doctores.Apoc.5 . Feciſti
nos deo noſtro regnum ⁊ ſacer
dotes.Filie coruꝫ ſunt popul⁹
chriſtianus et fidelis.2.Corin.
4.In xp̃o ieſu p euãgeliuꝫ ego
vos genui.hij ſũt filie i honore
xp̃i, nõ in honore regũ. ſ. Petri
⁊ pauli ſꝫ xp̃i.1.Cor.1.Nos p̃di
cam⁹ chriſtũ crucifixũ.Iſte dele
ctauerũt iſtis aromatibus.

¶ Aſtitit regina a dextris
tuis in veſtitu deaurato cir-
cundata varietate.

¶ Supra.p̃s laudauit chriſtuꝫ
ex gratioſitate:ex virtute beri-
lica:et ex delitijs. hic aũt lau-
dat eundem ex ſponſa quam
deſcribit ex quatuor.ſciliꝫ quã
ad ſponſi p̃ntiam.quantum ad
dignitatem:quantum ad glo-
riam:⁊ quãtũ ad ornatũ.Spon
ſa chriſti eſt eccleſia:⁊ ſpõſe re-
gis dicuntur regine.heſter.2.
Iſta eſt heſter ordinata regina
Et hec regina in eccleſia.ſecũ-
da Cor.11.Deponendi vos vni
viro.⁊c.Dignitas eius eſt q̃ eſt
regina.hec aſtitit ſemper inhe
rens deo:et cõiuncta.Unde an
geli qui non mittuntur dicunt̃
aſſiſtentes.Dan.7.Millia mil
lium ⁊c.pſalm⁹.Mane aſtabo
tibi.⁊c.Dicit Gregorius.Uidet
quidem per fidem erigitur per
ſpem vnitur per charitatem.
Gloria iſtius regine eſt prero-
gatiua quam habet: quia.(A
dextris)i.in potioribus bonis.
Unde et filius inquantum eſt
in potioribus bonis patris ſm
q̃ homo ꝺꝛ eſſe(a dextris)Mar
vltimo.Dominus quidẽ ieſus
ſedet a dextris dei.Et hec me
liora ſunt ſed in comparatione
ſpiritualia tp̃alib⁹ ſpũalia ſunt
potiora.Et hec regina aſtitit in
ſpiritualibus.Prouer.3.Lon-
gitudo dierum in dextera eius

Eccl̃ie xp̃i dignitas

Universidad de Deusto Biblioteca

Item ſi ꝑ dexterã ſignificentᷓ bo
na opa: hec ſunt potiora ꝙ̃ pec
cata. Prouerb. 4. Uias q̃ a dex
tris ſunt nouit dñs. Et in hyˢ
aſtitit hec regina. ¶ Ornatꝰ de
ſcribitur cũ dicit. (Inveſtitu de
aurato.) hiero. nõ hꝫ. (Circun-
data varietate.) nec hebrei: ſed
hiero. hꝫ (In diademate deau
rato.) in hebreo. (In maſſa au-
ri.) Et ſm noſtrã lrãm ẽ duplex
veſtimẽtũ ecclie. Unũ eſt doctri
na duoꝝ teſtamẽtoꝝ. Prouer.
vlti. Oẽs domeſtici eius veſtiti
duplicibus. Et iſte veſtitus nõ
eſt aurũ ſolũ: ſꝫ deauratꝰ qꝛ eſt
refulgẽs diuina ſapia: qua hec
doctrina eſt plena. Tñ eſt. (cir-
cũamicta varietate.) Et põt re-
ferri quãtũ ad diuerſa gña lin-
guaꝝ: vel quãtũ ad ꝓfundiorẽ
modũ ſapie. Aliꝰ veſtitꝰ eſt ope
ratio virtuoſa. ps. Sacerdotes
eius ⁊c. Per aurũ aũt ſignificatᷓ
charitas Geñ. 2. Aurũ terre il-
lius optimuꝫ. Eſt em̃ charitas
fulgida ⁊ rubea. Et ideo dr̃ de-
auratus qꝛ informatus charita
te. 1. Corin. vlti. Ois opa vr̃a in
charitate fiãt. Uel (circũamicta
varietate.) i. diuerſis virtutum
operibus: qꝛ alij fuerũt aurei ꝑ
martyriũ: alij roſei ꝑ gemitũ pe
nitẽtie Col'. 3. Induite vos ſicut
electi dei ſancti ⁊ dilecti viſcera
mie ⁊c. Et põt exponi totũ hoc
de btã ꝟgine q̃ regina ⁊ mr̃ re-
gis eſt ⁊ aſtat ſuper oẽs choros
inveſtitu deaurato. i. deo aura
ta diuinitate: nõ ꝙ ſit deus: ſed
quia eſt mater dei.

¶ Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina
na aurẽ tuã: ⁊ obliuiſcere po
pulũ tuũ: ⁊ domum pr̃is tui.
Et ↄcupiſcet rex decorẽ tuũ
qm̃ ipſe ẽ dñs deꝰ tuꝰ ⁊ ado
rabũt eũ. Et filie tyri ĩ mu-
neribꝰ: vultũ tuũ depcabun
tur omnes diuites plebis.

¶ hic ↄmẽdatur ſpõſa quadru
pliciter. ſ. a decore. Ab excellẽ-
tia glorie ibi. (Omnis gloria.)
A ſocietate ibi.) Adducentur.)
Et a ꝑle ibi. (Pro patribꝰ tuis)
Circa primum duo facit. pͥmo
ponit quomodo acquirat deco
rem ſeu gratioſitatẽ. ſcďo agit
de ipſa gratioſitate ibi. (Et con
cupiſcet.) primo ergo redditur
attenta ipſa ad amonitionem.
Unde dicit. (Audi filia.) Uocat
futuram eccliam filiaꝫ duplici
ratione. Una eſt quaſi loquẽs
dauid in perſona ſua: qꝛ ſicut
inquãtum adheremus xp̃o fi-
lio abrahe ſumus filij abrahe.
Ita ⁊ filij dauid cuius filius eſt
xp̃s. Uel loquitᷓ in perſona apo
ſtoloꝝ ex quibus ſumus pro-
pagati in xp̃o ieſu per euange-
lium. Dicit itaq;: (Audi filia.)
Iaco. 1. Sit ois homo velox ad
audiẽdum. ſ. euãgelium vel ver
bum xp̃i. Luc̃. 11. Beati qui au
diũt verbum dei. Uel ſcripturã
ꝓphetaꝝ vt credãt xp̃o. Iſa. 53.
Quis credidit auditui noſtro?
Et (vide.) per fidem hic ſed ĩ fu
turo videbis ꝑ ſpem. 1. Cor. 13.
Uidemus nũc ⁊c̃. Uel vide xp̃m
natum. Baruch. 3. Poſt hec in
terris viſus eſt. Io. 1. Uidimus
eum plenum gratie ⁊ veritatis
(Inclina aurem tuam.) ſcilicet
per humilitatem vt obedias.
Eccli. 6. Si inclinaueris aureꝫ
tuam excipies doctrinã. (Obli
uiſcere populum tuum.) Mo-
nitio imaginaria ꝙ hec regina
venerit ad dauid vel ſalomonẽ

ex populo alieno. Et ideo mo-
tur vt memor ſit ſui. Et hoc cõ-
petit eccleſie que vocata eſt ad
xp̃m ex alieno ppl'o vel iudeoꝝ
vel gentiliũ qꝛ ſm Aug. Nemo
põt venire ad vitã nouã chriſti
niſi peniteat eũ veteris vite. ſ.
peccati. Et ideo dicit. (Obliui-
ſcere ppl'm tuũ.) ps. Trãſierũt
de gente in gẽtẽ ⁊ de regno ad
ppl'm alterũ (Et domũ pr̃is tui
ſ. diaboli. Io. 8. Uos ex pr̃e dia
bolo eſtis. Ezechi. 16. Pr̃ tuus
amorreus. Uel peccati vel car-
nalis affectus. Geñ. 41. Obliui
ſci me fecit deus omniuꝫ labo-
ruꝫ meoꝝ ⁊ domus pr̃is mei.
Et hoc ſignat Deuter. 21. De
puella captiuorum que debet
radi ⁊ debet plorare patrem ⁊
matrem ſicut mortuũ. (Et cõcu
piſcet rex decorem tuũ) hic pro
mittit ipſi ſponſe gratioſitateꝫ
regis. pͥo a rege: et hoc ẽ amo
ris. 2°. a populo et hoc eſt ho-
noris ibi. (Uultum tuuꝫ depre
cabuntur) Repromittit ergo re
gis amorem et oſtendit regis
dignitatẽ. Dicit ergo. (Si obli
uiſceris populum tuum et do-
mum patris tui.) ex hoc acqui-
res decoreꝫ ſpũalẽ ps. Dñe di
lexi decorem domus tue. Et hic
decor concupiſcitur a ſpõſo ſpi
rituali propterea dicit. (Et con
cupiſcet rex decorem tuum.)
Et hic decor eſt pulchritudo iu
ſtitie. Iere. 31. Benedicat tibi
dominus pulchritudo iuſtitie.
(Concupiſcet.) ideſt delectabi-
tur in eo. Iſa. 62. Quia compla
cuit domino in te. Et hoc eſt de
ſiderandum: quia iſte rex ẽ ma
gnus in poteſtate: in natura: in
honore. primum habet quia
rex: ideo eſt dominus pſalmus.
Scitote qm̃ ipſe eſt dñs. 2^m qꝛ
ipſe eſt deꝰ. ps. Qm̃ deꝰ magnꝰ
dñs. 3^m qꝛ adorabũt eũ. ſ. remo
ti: ⁊ oẽs ppl'i totius mundi. ps.
Omne gentes quaſcunq; feci-
ſti venient et adorabũt corã te
dñe. Soph. 2. Adorabũt eũ oẽs
viri de loco ſuo oẽs iſule gẽtiũ
Itẽ adorabũt eũ ꝓpinq̃. (qꝛ filij
tyri in mũeribꝰ.) qꝛ. ſ. tyrus eſt
vicina tr̃e ꝓmiſſiõis. Uñ (Filie)
i. habitatores terre illiꝰ (vultũ
tuũ deprecabũtur.) i. ſubdentᷓ
tibi: ⁊ cũ muneribꝰ: qꝛ hoc iple-
tũ qñ mulier chananea egreſſa
a finibꝰ tyri ⁊ veniet ad ieſum.
Matt. 15. Uel vultũ tuũ depca
buntᷓ oẽs diuites pleb.) i. viri q̃
ſũt in tyro. Tyrꝰ iterp̃tatᷓ angu
ſtia. vñ oẽs qui ſunt ĩ anguſtiis
deprecabũtur te ad lrãm. Oẽs
veniebãt ad chriſtũ. Luc. 4. Cũ
ſol aũt occidiſſet omnes q̃ ha-
bebãt infirmos varijs lãguori-
bus ⁊c. Iſa. 26. Domine in an-
guſtia requiſierunt te in tribu
latione murmuris doctria tua
eis. (Et offerent munera.) ideſt
ſeipſos. Uel elemoſinas. Iſa.
19. Uota vouebunt domino et
ſoluent.

¶ Omnis gloria eius filie re
gis abintꝰ: ĩ fimbrijs aureis
circũamicta varietatibus.

¶ Supra ps cõmẽdauit ſponſã
a decore. hic autem commẽdat
eam quantum ad gloriam et in
tinſecus et extrinsecus. primum
facit cũ dicit (Ois glia. eius. Li
eius ſuperfluit. vñ ↄſtruitur ex
poſitiue eiꝰ. ſ. (filie regis abintꝰ
⁊ hoc tripl'r pͥo qꝛ ĩ iteriori cõ
ſcia nõ in exteriori fama hoiuꝫ:
ſicut eſt fama pctõꝝ. 2. Cori. 1.
Glia noſtra hec eſt teſtimoniuꝫ

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝯſcie noſtre .2° in interiori iuſti
cia nō in exteriori obſeruantia
ſicut in veteri teſtamento. Ro.
2. Circunciſio cordis non car=
nis in ſpiritu nō in littera: cuiꝰ
laus non eſt ex hominibꝰ ſed ex
deo .3° que eſt in ſpe eterna
que eſt interna non in ſpe tēpo
ralium que eſt extra. Ma. 5. At
tendite ne iuſticiam veſtram fa
ciatis coram hominibꝰ: ſed cū
facis elemoſynā ⁊c. ¶ 2ᵐ facit
cū dicit (In fimbriis aureis.) p
has fimbrias itelligitur doctri
na eccleſie: Exodi. 28. Ubi dn̄s
mandat ꝙ in fimbrijs veſtmēti
ſacerdotis eſſent tintinabula
quorum ſonus audiretur. Per
ſonū ergo doctrina deſignatur
ergo in doctrina diuine ſapien
tie que per aurum deſignatur
eſt magna gloria et tamen eſt
(circumamicta varietate) ideſt
ornata et veſtita alijs linguis
ideſt varijs modis docendi ta=
men eandem veritatem ſonant
Actuū. 2. Loquebātur varijs
linguis apoſtoli ⁊c. Uel aliter
(In fimbrijs aureis.) et hoc re
fertur ad interiorem mundiciā
et ornatum virtutum. circun=
amicta ad exteriorem quaſi. d:
Omnis gloria ab intus. et hec
duo p̄cipue ſunt in fimbrijs au
reis Et ꝓpter hoc intelligit fi=
nis vite quantum ad totam ec=
cleſiam: vel ad totum hominē:
quia fimbrie ſunt extreme in
veſtimento. et non dicit deau=
rate: ſed q: ſunt auree. Glo. eīm
dicit ꝙ illi qui inuenientur in fi
ne mundi erūt perfecti et ſancti
Item homo quādiu ꝓficit eſt q̄ſi
deauratus: ſed quando erit in
fine: tunc erit totus repletus
charitate. Prouerbi. 4 Iuſtorꝫ

ſemita quaſi lux ſplendens cre
ſcit et proficit vſqꝫ ad perfectū
diē. et dicit (Circumamicta va
rietate.) exteriori. ſ. diuerſaruꝫ
gētiū: vel diuerſaꝝ gratiarum
virtutum.

¶ Adducētur regi virgines
poſt eā: ꝓxīe eiꝰ afferēt tibi
Afferēt ī letitia ⁊ exultatio
ne adducent in tēplū regis.

¶ Hic cōmēdat a ſocietate. Et
circa hoc. 3. facit 1°. n. deſcribit
eiꝰ ſocietas 2° quō ad eiꝰ ſocie
tatē ꝑueniat ibi (Offerent.) 3°
qn̄ hec ſocietas vel vbi termine
tur ibi (Adducentur.) Hiero. hꝫ
alit. (Oīs glīa filie regis a ꝑfa
ſcijs aureis veſtita.) Et hic eſt
p̄uctꝰ. q. d. hꝫ veſtimētū faſcijs
aureis. Et poſt ī varietate cū
alijs ⁊c. adducēt ⁊c. In hebreo
aliter. (Pre incluſiōe auri veſti
menta.) i. circūamicta. Et poſt.
In ſup cū ſubtilibꝰ q̄ ſunt plu=
marie q̄ eā attigūt adducēt: ſic
indute. Et duo nūerat. v̄gines
⁊ ꝓxime. Et ſi accipiant eaſdē
eſſe: ſic ē ſenſus. Uirgīes iteriꝰ.
ſ. fideles aīe n̄ corrupte ꝑ pctīn
(Adducent regi.) ſ. xp̄o q̄ eſt rex
regū. Adducent dico: q: nō ꝑ ſe
venient. Io. 6. Nemo venit ad
me ⁊c. ⁊ iō dicit Cant. 1. Trahe
me poſt te. ſꝫ adducent poſt eā
vl' eccl'iā: q: nullꝰ veniet nec
adducet ad xp̄m niſi ſequat do
ctrinā eccl'iaſticā. Uel (poſt eā.)
i. poſt btām virginē: q: ad xp̄m
eiꝰ v̄gines adducent ad ſeruā=
dam caſtitatē ⁊ ad exercitium
aliaꝝ virtutū. Et hee ſunt pro
xime eius. ſ. vel eccleſie vl' bea=
te virgini: ⁊ hee afferent. De il=
lis dicit (Adducent.) q: leuius
cōuertunt ad xp̄m. De iſtis: di=
cit

ſunt reuelata per chriſtū. Mat.
13. Eructabo abſcōdita. Iob. 28.
Abſcondita produxit in lucem.
¶ Hic ergo pſalmus tendēs in
finem. i. in chriſtū eſt dauid pro
archanis. Ad archanorū mani
feſtationē alia littera habet. (ꝓ
filijs chore.) Pro chore qui in=
terpretatur caluaria itelligitur
crux chriſti. Hic ergo pſalmus
attribuitur fidelibꝰ crucis chri=
ſti pro reuelatiōe archanorum.
Hieronymus habet. (Pro viuē=
tibus.) Agit enim hic de tribu=
latiōe ⁊ cōſeruatione in eis. Eſt
ergo pro viuentibus. i. pro hijs
qui ſernātur in vita: ⁊ qui ſeruā
tur auxilio dei dicuntur eſſe in
abſcondito. pſal. Protexit me in
abſcondito faciei ſue a cōturba
tione hominū. ¶ Diuiditur er=
go pſalmus iſte in duas partes
Diuiſio pſ. Prio agit de auxilio diuino con
tra tribulatiōes. ſecūdo agit de
pace poſt tribulationes cōceſſa
ibi. (Uenite ⁊ videte.) Circa pri
mum duo facit. Primo premit=
tit cauſam horū beneficiorū. ſe
cundo exponit mala ⁊ beneficia
data contra mala ibi. (Sonue=
runt.) Circa primum duo facit.
Primo ponit auxilium dei con=
tra tribulationes preteritas. ſe=
cundo ponit fiduciam cōceptā
de futuris ibi. (Propterea nō ti
mebimus.) Circa p̄imū tria fa=
cit. Primo tangit dei auxilium.
ſecūdo tribulationē cōtra quam
diuinū auxilium datur. Si ali=
q̄s vellet ſubuenire afflicto hoc
facit tripl'r. Primo vt ipſum fu=
gientē recipiat: ⁊ hoc eſt paruꝫ.
ſecūdo vt aſſiſtat ei in tribula=
tione poſito. tertio vt ei auxiliū
exterius p̄beat. Et hec tria deꝰ
facit qui eſt refugium. ⁊ ideo di

cit. (Deus noſter refugiū.) Pro
uer. 18. Turris fortiſſima nomē
domini. Item pugnātes ⁊ affli=
ctos adiuuat ⁊ fortificat. ideo di
cit (virtus). Iſaie. 40. Qui dat
laſſo virtutē. Item adiuuat ex=
terius per ſe ⁊ alios. vnde dicit
(Adiutor.) pſal. Adiutor in op=
portunitatibus. Hoc auxiliū eſt
neceſſarium. (in tribulatiōibus
que inuenerūt nos nimis.) Hee
tribulationes ſunt ⁊ ſpirituales
et corporales. Spirituales ſunt
peccata. et he inueniunt homi=
nes nimis. quia dolor penitētie
maximus eſt inter omnes dolo=
res. pſal. Afflictus ſum ⁊ humi=
liatus ſum nimis. Et in hac tri=
bulatione chriſtus eſt refugium
qui in eo cōſolatur: ab ip̄o robo
ratur ⁊ iuuatur homo. Corpo=
rales fuerūt in primitiua eccle=
ſia ſanctis. 2. Corin. 1. Grauati
ſumus ſupra modū. ⁊ ideo dicit
(nimis.) Hieronymus hēt (Auxi
lium inuētum eſt in tribulatio=
nibus validū.) Et ſic ly nimis re
fertur ad adiutorium diuinum.
(Propterea nō timebimus.) p̄s.
Dn̄s illuminatio mea et ſalus
mea: quē timebo? q. d. Nullum
timebo. Et merito quia ipſe eſt.
(Deus noſter refugiū ⁊ virtus:
adiutor in tribulatiōibꝰ que in=
uenerūt nos nimis.) adiuuat. ſe
cūdo oſtendit que ſunt timēda.
Duo aūt ſunt timenda. ſ. gn̄alis
tribulatio: ⁊ oppꝛſſio magnorꝫ.
General' tribulatio eſt qn̄ om=
nes trucidant. Alia eſt qn̄ prin=
cipes capiūtur. In hijs hꝫ locū
timor. Sed (ego nō timebo dum
turbabitur terra.) ideſt ſi totus
populus tribulet. (⁊ transferent
mōtes in cor maris.) Nec time=
bo etiam ſi magni capiantur.

Universidad de Deusto Biblioteca

Iudei ſunt di cti tra.

¶ Sed myſtice per terrã que ſolida eſt intelligit iudea que ſolida fuit in cognitiõe vnius dei: ⁊ fixa. ⁊ cingebat gẽtibus ſicut terra circũdatur mari. Et cingit aquis. Iſa. 1. Terra veſtra deſerta. ⁊ ſic ſignat perſecutionẽ quã fideles paſſi ſunt a iudeis. q. d. Non timebo dũ turbabit iudea per predicationẽ chriſti Mat. 2. Audiens hoc herodes turbat᷒ eſt ⁊c. Et (non timebo.) qꝛ (montes.) ideſt apl̃i transferent ſe ad gẽtes. Actu. 13. Ecce ↄuertimur ad gentes. (in coꝛ maris.) i. in dilatationẽ gentium. qꝛ gẽtes habuerunt apl̃os in magna reuerẽtia. Uel (in coꝛ maris.) i. vſqꝫ ad ꝓfundam extrema terre. Act. 22 Ad nationes longe mittam te.

¶ Sonuerũt ⁊ turbate ſunt aque eoꝛum: conturbati ſunt montes in foꝛtitudine eius.

¶ Hic oſtẽdit que ſint iſte tribulationes. Et primo ꝓponit eas in metaphoꝛa. ſecũdo exponit. Dicit ẽ. (Sonuerunt ⁊ turbate ſunt aque eoꝛuʒ.) Scd̃m hiero. (aque ei᷒.) Et hec eſt melioꝛ littera. ⁊ eſt ſenſus. (trãſferẽtur in coꝛ maris aque eius.) ideſt maris. ſ. populi (ſonuerũt.) ꝑꝑ iracũdiaʒ cõtra nos. pſal. Omnes fluctus tuos ⁊c. Sed (montes.) i. pꝛincipes ſicut nero ⁊ alij (ↄturbati ſunt in foꝛtitudine eius.) ſ. dei: qꝛ ex hac foꝛtitudine etiã ipſi mõtes turbati ſunt. Hebreus habet (in ſupbia ſua.) Myſtice loq̃tur ſic. (Sonuerũt montes.) ideſt apoſtoli qui mõtes dicuntur. (turbate ſunt aque.) i. populi gentiliũ ad ſonum montiuʒ. i. ad pꝛedicationeʒ apl̃oꝝ. Aque ſignant ſapientiaʒ. q. d. Aque. i. prophetie gentilium ſunt turbate. 1. Coꝛin. 1. Perdam ſapiẽtiaʒ ſapientium ⁊c. Uel (montes.) i. apoſtoli (turbati ſunt.) ſcʒ exterius per tribulationes. (in foꝛtitudine) maris.

Sed videtur contrarium dicere alibi. Iuſtus non conturbabitur.

Q°.

Sed dicendum ꝙ verum eſt interius: quia non contriſtabit iuſtum quicquid ei acciderit.

Solo.

¶ Fluminis ĩpetus letificat ciuitatẽ dei: ſanctificauit tabernaculũ ſuum altiſſimus.

¶ Sub quadã ſimilitudine poſuit tribulatiões q̃s ſancti ſuſtinuerunt. hic aũt ſub alia ſimilitudine ꝓponit diuinaʒ ↄſolationẽ quãtum ad duo. ſ. q̃ꝫtum ad effluentiã diuine gratie. ⁊ q̃ꝫtuʒ ad ſolatiũ diuine p̄ñtie ibi (de᷒ in medio eius.) Et ſicut tribulatio exprimit ſub ſimilitudine aquarũ ſonantiũ ⁊ turbatarum. ita ↄſolatio exprimit ſub ſimilitudine fluminis qḋ ſignat gr̃am ꝓpter aq̃ abũdantiã qꝛ in gr̃a eſt abũdantia donoꝝ. p̄s. Flumẽ dei repletũ eſt aquis. Et qꝛ deriuat a p̄ncipio. ſ. fonte. ſʒ nõ fons a flumine. qꝛ fons eſt in ſuo p̄n°: ⁊ ſp̄us ſanctus eſt a p̄re ⁊ filio. Apo. vl. Oñdit mihi fluuium aque viue ſplendidũ ſicut cryſtallũ ꝓcedẽtem a ſede dei ⁊ agni. Itẽ qꝛ fluuius mouet arenã ⁊ lapides. ſic ſp̄us ſanctus mouet coꝛ ad op᷒. Io. 7. Flumina de vẽtre ei᷒ ⁊c. Sed aliq̃ ſunt fluuij qui habẽt tardũ motũ. non eſt talis iſte qꝛ eſt feſtin᷒. vnde dicit. (Impetus

eſt (Afferentur) qꝛ impoꝛtunius trahũtur. 2. Thi. 4. Inſta opoꝛtune impoꝛtune. Si vero accipiantur vt diuerſe: ſic per virgines intelligũtur perfecti. ⁊ iſti adducũtur: quaſi per ſe ire valentes. pſal. Eduxit populum ſuũ in exultatione: ⁊ electos ſuos in leticia: quia (Afferẽtur in leticia.) interioꝛi (⁊ exultatione) exterioꝛi. chꝛiſto enim volũtarie ſe obtulerunt. pſal. Uoluntarie ſacrificabo tibi. Uel afferẽtur ab angelis in celum. Luce. 16. Factũ eſt vt moꝛeretur ⁊c. ⁊ quo afferent. (In templũ regis. (Ubi manifeſtum eſt ꝙ loquit de rege chꝛiſto deo: qꝛ dicit (templũ.) q. d. Ut ipſi ſint templũ regis. 1. Coꝛin. 3 Templũ dei ſanctum eſt quod eſtis vos. Uel (vt in templo dei contẽplẽtur.) ideſt vt vacẽt deo. Nam ad hoc oꝛdinatur cõſoꝛtiũ virginũ vt vacent deo. 1. Coꝛ. 7. Que nupta eſt mulier cogitat quomodo placeat viro: que autem innupta cogitat quomodo placeat deo.

¶ Pro patrib᷒ tuis nati ſunt tibi filij: conſtitues eos pꝛincipes ſuper omneʒ terram. Memoꝛes erũt nominis tui domine: in omni generatione ⁊ generationẽ. Propterea populi confitebuntur tibi in eternum ⁊ in ſeculum ſcl̃i.

¶ Hic cõmendat eã a pꝛole. Circa quã quattuoꝛ ponit. ſ. pꝛolis oꝛiginem: dignitatem: officium: ⁊ fructum. Dicit ergo. (Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij.) Filij eccleſie p̄mitiue ſunt apoſtoli ⁊ eoꝛũ ſucceſſoꝛes. Filij dicuntur eſſe nati eccleſie per doctrinam chꝛiſti ſponſi eius: ⁊ alij per doctrinam apoſtoloꝛum: et alij filij alioꝛũ pꝛedicantiuʒ. Et ideo nõ eſt incõueniens ꝙ idem ſint filij ⁊ patres: quia apoſtoli. Iteʒ ipſi ſunt patres eoꝝ quos cõuerterunt. 1. Coꝛin. 4. In chꝛiſto ieſu ego vos genui. Alij etiã ſunt patres ⁊ filij. Iſti ergo filij ſunt nati eccleſie. Filij apoſtoli ⁊ alij ſancti viri ⁊ doctoꝛes. Uel patres boni fuerunt pꝛophete. Eccleſia. 44. Laudemus viros glorioſos ⁊ parẽtes noſtros. Et loco iſtoꝝ nati ſunt eccleſie filij qui fungũtur dignitate illoꝛuʒ: ⁊ ſic patet. Proles ⁊ oꝛigo ſponſe. ¶ Sequit dignitas. (Conſtitues eos pꝛincipes ſuper omnẽ terraʒ.) ideſt pꝛimo capiẽtes pꝛimũ capies. Iſti ergo pꝛincipes dicũtur: quia pꝛimi dona ſpirit᷒ ſancti acceperũt. Roma. 8. Non ſolum autẽ illi ſed noſipſi pꝛimitias ſpiritus habẽtes: tempoꝛe pꝛius ceteris abũdantius. dicit gl. Unde ſicut beate virgini nulla mulier cõparatur: ita nec aliquis ſanctus põt apoſtolis ↄparari: nec adequari. Item dicuntur pꝛincipes qꝛ fuerunt ⁊ ſunt eccleſias gubernãtes. Itẽ quia pꝛimi poſt chꝛiſtuʒ doctoꝛes noſtri fuerunt. pſal. Preuenerunt pꝛincipes ⁊c. Iſti ſunt diligendi. Iudith. 5. Coꝛ veſtrum diligit pꝛincipes iſrael. Iſtos conſtitues pꝛincipes qui nõ ſunt per ſeipſos conſtituti ſed per chꝛiſtũ. Ioan. 15. Nõ vos me elegiſtis: ſed ego elegi vos ⁊c. Item alij pꝛelati conſtituũtur per ſummũ pontificem. Hebꝛe. 5. Nemo aſſumat ſibi honoꝛem. Et nõ in aliqua parte: ſed ſuper omnem terram. p̄s. In omnẽ terram exiuit

Universidad de Deusto Biblioteca

ſonus eorum ꝛc. Et nimis ho=
norati ſunt ꝛc. Et hoc ſpāliter
cōuenit Petro ⁊ Paulo. Naȝ pe
trus obtinuit principatū vniuer
ſalē eccleſie. Jo. 21. Paſce oues
meas. Paulus ſup totum mun=
dum quātum ad gentes genti=
les. Jſa. 49. Poſui te in lucē gē=
tium: vt ſis ſalus mea vſqȝ ad ex
tremū terre. Et hoc etiā dicit ip
ſe Actu. 13. (Memores erūt no=
minis tui dñe.) Hic ponitur offi
cium apoſtolorū quod eſt predi
care nomē dei. Mar. vlti. Eūtes
in mundū vniuerſum predicate
euāgeliū omni creature. ⁊ iō di=
cit. (Memores erūt.) i. faciēt ha
bere memoriā noīs tui in omni
generatiōe. Quātum ad locuȝ:
q; in oī parte mūdi ⁊ generatio
ne. quātū ad tp̄s q; celuȝ ⁊ terra
tranſibūt ꝛc. Mar. vlt. Ecce ego
vobiſcū ſum ꝛc. (ꝓpterea popu
li.) Hic ponit̄ fruct⁹ qui eſt q; oēs
populi cōfitebūtur tibi xp̄o. ⁊ di
cit (populi.) q; non ſolū vn⁹ po=
pulus ſed oēs. p̄s. Confiteātur
tibi populi deus. cōfiteant̄ tibi
populi oēs. Phil. 2. Oīs lingua
confiteat̄: q; ꝛc. Iſti cōfitebūtur
tibi in eternū. In greco: ideȝ eſt
eternū ꝙ ſeculū: q; euum., vñ gl.
In eternū. ſ. p̄ntis ſeculi. (⁊ in ſe
culuȝ ſeculi.) ideſt in futuro. Et
hec memoria durabit in eternū
Iſa. 35. Gaudiū ⁊ letitia obtine=
bunt. Alia lr̄a habet. (Memor
ero noīs tui ꝛc.) Et hec eſt me=
lior: ⁊ tūc refertur ad fructū apo
ſtolorū ⁊ erit vox populi cōuer=
ſi. Dico ꝙ cōſtituiſtis eos princi
pes: ⁊ ego populus chriſtianus
memor ero noīs tui ꝛc. in quo
deſignatur fides que eſt in cor=
de: ⁊ poſt laus que eſt poſt fidē.
Et hic pſalmus cantat̄ in feſto
natalis domini, ꝓpter ſpōſi lau=
dem que tangitur. Item canta=
tur in feſtis virginis: ꝓpter eius
laudem que tāgitur. De primo
ibi. (Specioſus.) de ſecundo ibi
(Aſtitit regina.) Item cantatur
in feſtiuitatibus virginuȝ: quia
(Adducētur.) Itē in feſtis aplo
rum. (Pro patribus tuis.)

Quare hic p̄s cātet̄ i xp̄i natiuitate ⁊ virginis ⁊ aplorū feſtis dieb⁹.

¶ In finē filijs chore pro ar
chanis. pſalmus dauid. xlv.

DEus noſter re
fugium et vir=
tus: adiutor in
tribulationib⁹
que inuenerūt
nos nimis.
Propterea non timebimus
dum turbabitur terra: ⁊ trāſ
ferent̄ montes in cor maris.

Poſtq̄ pſalmiſta petiit
diuinum auxi=
lium cōtra aduerſa que patitur
ab hoſtibus: cum dixit. (Deus
auribus. (⁊ iam exauditus oſtē
dit gloriam regis dicens (eructa
uit. (Hic autē exauditus pro po
pulo oſtendit beneficiū datum
populo. ¶ Et ſicut per p̄cedē=
tem pſalmuȝ gloria chriſti deſi=
gnatur. ita in hoc pſalmo deſi=
gnantur beneficia exhibita fide
libus chriſti. Unde i titulo hoc
etiam deſignatur. et eſt duplex
littera. (In finē pſalmus dauid
pro archanis.) Archana q̄ ſunt
a principio ſunt abſcōdita. ſ. qḋ
filius dei factus eſt homo qḋ
deus moriatur: ꝙ gentes cōuer
tantur ad chriſtū. Iſta fuerunt
ſecretiſſima. Iſa. 24. Secretum
meum mihi. Ephe. 3. Alijs filijs
hominū non eſt agnituȝ. Et hec

pſalmi intētio

fluminis.) Et hoc refert̄ ad duo
Primo q; ſpūs ſanct⁹ gr̄a perfun=
dit ſubito cor. Actu. 2. Fact⁹ eſt
repēte de celo ſon⁹ ꝛc. Alio mo=
do q; ſpūs ſanctus ipetu amo=
ris mouet cor. Iſa. 59. Cū vene=
rit q̄ſi fluuius violentus. Ro. 8.
Qui ſpū dei agūtur hij filij dei
ſunt. Cañ. 4. Fons hortorū ꝛc.
que fluūt ipetu de libano. Hier.
hȝ (Fluminis diuiſiones.) Et hee
ſunt gr̄e ſpūs ſancti. q; diuiſio=
nes grāx ſunt. 1. Cor. 12. Effect⁹
eſt duplex. Iocūditatis eſt vn⁹. ⁊
hoc deſignat cuȝ dicit (letificat
ciuitatē dei.) Et hoc manifeſtat̄
ex auctoritate ſacre ſcripture q̄
dicit Ro. 14. Regnuȝ dei non eſt
eſca ⁊ potus: ſed iuſtitia ⁊ pax ⁊
gaudiū in ſpū ſcō. Gala. 5. Fru=
ctus ſpūs eſt pax gaudiū ꝛc. q;
facit amare deū. Et in hoc amo
re ſemꝑ eſt iocūditas: q; q̄libet
delectat̄ in p̄ntia amati: ⁊ qui di
ligit deū hȝ deum p̄ntem. Jo. 4.
Qui manet in charitate ꝛc. Hec
ciuitas eſt eccleſia. p̄s. Glioſa di
cta ſūt de te ciuitas dei ꝛc. Tria
ſunt in iſta ciuitate q̄ ſunt de eī⁹
rōe. Primū eſt ꝙ ſit ibi multitu=
do liberorꝝ. q; ſi eſt ibi vnus vel
pauci nō eſt ciuitas. Et ſimilr ſi
ſunt ſerui. Et hoc maxīe inueni
tur in eccleſia. Gal. 4. Nō ſum⁹
ancille filij ſed libere. Fm eſt qḋ
habeāt ſufficientiā ꝑ ſe. In vico
eñi non inueniūtur oīa neceſſa=
ria vite humane ſanis ⁊ īfirmis
Sed in ciuitate opȝ iuenire oīa
neceſſaria ad vitā. Et hec ſuffi=
ciētia eſt in eccleſia: q; q̄cq̄d ne=
ceſſariū eſt ad vitā ſpūalez inue
nit̄ in ea. p̄s. Replebimur in bo=
nis dom⁹ tue. tertiuȝ eſt vnitas
ciuiū. q; ab hoc. ſ. ab vnitate ci=
uiū ciuitas noiat̄. q; ciuitas q̄ſi

Ciuitas dei eſt eccleſia.

ciuiū vnitas. Et hoc eſt in eccle
ſia. Jo. 17. Ut ſint vnuȝ in nobis
ſicut ⁊ nos vnū ſumus. Hec ḡ ci
uitas letificat̄ per gratiaȝ ſpūs
ſancti in eaȝ deſcendentē. terti⁹
effectus eſt ſanctitatis. vñ dicit
(ſanctificauit tabernaculū ſuuȝ
altiſſimus). hoc tabernaculum
vno mō eſt ipſa ciuitas. In ciui
tate habitāt quieſcentes. in ta=
bernaculo militantes. Eccl̄ia q̄
hic habet pacē. ſ. ex deo. ⁊ tamē
patitur inquietē a mūdo. Jo. 17
In mūdo preſſuram habebitis:
in me autē pacem. Et ideo pro=
pter primuȝ dr̄ ciuitas. propter
ſecūdum dr̄ tabernaculum. hoc
ergo ſanctificauit altiſſimus ꝑ
propriū ſanguinem. Heb. 9. Itē
vlt. Jeſus vt ſanctificaretur per
ſuū ſanguinem ꝛc. Itē per ſacr̄a
in q̄bus operat̄ virtus ſangui=
nis xp̄i. 1. Corin. 6. Sed abluti
eſtis: ſed ſanctificati eſtis: ſed iu
ſtificati eſtis. Uel alr̄. In ciuita=
te vel in exercitu eſt p̄ncipale ta
bernaculū regis vel ducis. ita in
hac ciuitate. i. eccleſia p̄ricipale
tabernaculuȝ eſt corpus chriſti.
Et corpus tabernaculum dici=
tur. 2. Pe. 1. Sciens ꝙ velox eſt
depoſitio tabernaculi mei. Et ſi
cut corpus chriſti tabernaculū:
quia in eo eſt tota plenitudo di
uinitatis. Hoc tabernaculū ſan=
ctificauit altiſſimus. Non ꝙ ali
quādo non fuerit ſanctus: ſed
quia in ipſa cōceptione ſanctuȝ
ipſum formauit: quod fuit ſin=
gulare in chriſto.

Eccl̄ia dr̄ tabernaculū

Corp⁹ xp̄i eſt tabernaculum

¶ Deus in medio eius non
cōmouebitur: adiuuabit eaȝ
deus mane diluculo.

¶ Hic ponitur cōſolatio ex pre=
ſentia. Et p̄mo ponitur bn̄ficiuȝ

Universidad de Deusto Biblioteca

huius pſtie.ſecūdo effectus ibi
(nō cōmouebitur.) Dicit ergo.
Deus in medio.) ſcʒ eccleſie. 1.
Cor.14. Vere pręſtans ꝙ deus
eſt in vobis. Et dicit (in medio.)
vt oſtēdat ꝙ nō eſt acceptor pſ
ſonarū: vt dr̄ Actu.10. ⁊ Eph.6.
Mediū aūt dr̄ qḋ equalr̄ diſtat
ab extremis. Et deus ꝗtum eſt
in ſe equalr̄ ſe hʒ ad oēs. Luce.
24. Stetit ieſus in medio diſci
puloꝝ. Gene.2. Lignū vite erat
ī medio paradiſi. Vel iō dicit (in
medio.) qꝛ cor dr̄ eſſe in medio
hoīs. Quia ergo habitat in cor
dib⁹ noſtris ideo dr̄ eſſe in me
dio. Effect⁹ eſt duplex. Stabili
tas ꝯtra mala ⁊ firmitas ad bo
na. Dicit ergo. (Quia deus ē in
medio eius.) ſcʒ iſtius ciuitatis.
(nō cōmouebitur.) i. firma red
ditur ⁊ ſtabilis. ps. Qui ꝯfidūt
⁊c. Mat.16. Porte inferi nō ꝑua
lebunt aduerſus eā. ¶ Quātuʒ
ad ſcḋm dicit. (adiuuabit eā de
us.) ꝙ non ſolū opʒ ꝙ det ſtabi
litas cōtra mala: ſed auxiliū ad
bona iplēdo. Dicit ergo (Adiu
uabit eam deus.) ideſt ecclīam.
(mane diluculo.) Per mane itel
ligitur principiuʒ boni operis.
Quidā dicunt ꝙ principiū boni
eſt a naturali ꝑncipio: ſed finis ⁊
cōſumatio eſt a deo. ¶ Sed con
tra dicit qḋ hic dicit ꝙ mane. i.
ab exordio boni operis. vnū ex
ordiū boni operis ex parte intel
lectus eſt cogitatio. aliud ex pte
voluntatis: ⁊ hec duo ſunt a deo:
qꝛ nō ſufficientes ſumus cogita
re aliqd a nobis: vt Apoſtolus
dicit. 2. Corin.3. ſed ſufficientia
noſtra ex deo eſt. Itē in ipſo eſt
velle ⁊ perficere vt ibidem Apo
ſtolus dicit Phili.2. Et per hoc
quod additur (diluculo.) deſi

Prinm ⁊ finis boni operis ex deo eſt.

gnat ꝙ eccleſia iuuatur: per ſpi
ritualē illuminationē ſpūs ſan
cti. Iſa. 60. Surge illuminare
⁊c. Alia littera hēt (vultu ſuo.)
⁊ hoc refertur vel ad ſtatū pre
ſentē. ⁊ ſic ſignat preſentiā auxi
lij eius quaſi principalr̄ ei ſub
uenietis ſcḋm illud pſal. Oſtēde
nobis dn̄e faciem tuā ⁊ ſalui eri
mus. Vel ad ſtatuʒ futurū. q. d.
Modo eſt in medio ei⁹. Et per
mittit eam cōquaſſari: ſed in fu
turo ꝑbebit ei auxiliuʒ aſpectu
vultus ſui. pſal. Letificabis euʒ
in gaudio cū vultu tuo. In he
breo eſt talis lr̄a. Et ſi pro eodē
accipiatur mane ⁊ diluculo. ſ. cō
ſiderationis diluculi: qꝛ optima
eſt ad contemplandū hora ma
tutina. pſal. Mane aſtabo tibi.
Item (in matutinis meditabor
in te.) q. d. Adiuuabit eaʒ deus
vultu ſuo. i. in contēplatiōe ſue
altitudinis. Et poſſunt hec re
ferri ad beatam virginē: qꝛ ipſa
eſt ciuitas in ipſa habitauit. Ip
ſam fluminis impet⁹. ſ. ſpiritus
ſanctus letificauit. Ipſam ſcifi
cauit in vtero matris ſue poſtꝗ
formatum fuit corpus ⁊ creata
anima. Tūc primo operuit glo
ria dn̄i tabernaculuʒ: vt dicitur
Exo.40. Et eſt alia ſanctifica
tio beate virginis ⁊ alioruʒ ſan
ctorū: qꝛ alij ſic ſanctificati fue
runt ꝙ nunꝗ mortaliter pecca
uerunt: tamē venialiter ſic. Io.
1. Si dixerimus qꝛ peccatū non
habem⁹ ⁊c. Beata autē nec mor
taliter nec venialiter vnꝗ pecca
uit. Cañ.5. Tota pl'chra es ami
ca mea ⁊c. Et ideo dicit (nō com
mouebitur.) nec veniali pctō. Et
ideo (adiuuabit eā deus mane
diluculo.) ideſt adhuc ea exiſtē
te in vtero. Et hoc eſt quod di

Virginis ſcificatio ab aliijs differt.

cit ꝙ auxiliatus eſt eius domin⁹
in ipſo ortu matutino.

¶ Conturbate ſunt gentes ⁊
īclinata ſunt regna: dedit vo
cem ſuam mota eſt terra.

¶ Supra ps poſuit afflictionez
alioꝝ ⁊ conſolationē ꝓpriā ſub
ſimilitudine. hic aūt exponit primo
qḋ dictum eſt de afflictione. ſecū
do de cōſolatione ibi. (Dn̄s vir
tutum.) ⁊ ordinate exponit oīa.
Supra loquens de turbatione
dicit. (Sonuerūt ⁊ turbate ſunt)
vbi tetigit turbationē ⁊ cauſam.
(in fortitudine.) Item turbatio
nem aque: ⁊ hoc exponit cum di
cit (cōturbate ſunt gentes. Apo
ca.17. Aque multe ppli multi.
(conturbati ſunt.) in malo: quia
inſanierunt cōtra chriſtum. Vel
in bono: quia qui ad bonū ꝯuer
titur ſentit afflictionē ꝓpter cō
ſuetudinem preteritā. Item tur
bati ſunt montes Et hoc dicit.
(Inclinata ſunt regna.) i. reges
terre humiliati ſunt ad fidē chri
ſti. Iſa.49. Vultu in terram de
miſſo adorabunt te. Et cauſam
exponit cum dicit. (Dedit voceʒ
ſuam.) Supra dixit. (in fortitu
dine.) In veteri aūt teſtamento
dicit. (dedit vocem.) ſed per pro
phetas: ſed poſtea per ſeipꝫ. ps.
Intonuit de celo ⁊c. Cañ.2. So
net vox tua ⁊c. Ad hanc vocem
(mota eſt terra.) primo iudee:
poſtea tota terra vlr̄iter. Iſa.24.
Cōmotione cōmouebitur terra.
Quidam aūt cōmoti ſunt in ma
lum per vocem chriſti ſicut pha
riſei ⁊ alij multi. Quidam in bo
num ſicut apoſtoli: ⁊ qui ꝯuerſi
ſunt ad fidem.

¶ Dominus virtutū nobiſcū
ſuſceptor noſter deus iacob.

¶ Hic exponit qḋ dicit de conſo
latione. ſ. qḋ dicit. (Deus in me
dio eius. Et deſcribit deū adiu
uantē ⁊ eius preſentiā: ⁊ eius au
xiliuʒ. Deū deſcribit dupliciter:
qꝛ dn̄m virtutū: qꝛ dominatr̄ non
ſolum creaturis inferioribus: ſʒ
etiaʒ virtutibus celeſtibus. Nō
erat ſufficiens homini ꝙ mitte
rentur angeli quos miſit ad da
tionez veteris teſtamēti: ſʒ opor
tebat ꝙ ipſe veniret vt innoteſ
cat ꝙ anima hoīs eſt tante excel
lentie ꝙ nō niſi in deo virtutum
poteſt beatificari. ps. Dn̄e virtu
tum reſpice ⁊ vide ⁊c. Et eſt no
biſcum primo per carnis ſimili
tudineʒ. Phil.2. In ſimilitudinē
hominū factus. Iteʒ per familia
rem conuerſationeʒ. Baruch.3.
Poſt hec in terris viſus eſt ⁊c.
Iteʒ per gratiā inhabitans nos
Ephe.3. Inhabitare chriſtū per
fidem ⁊c. Et ideo dicit emanuel
i. nobiſcum deus. (ſuſceptor no
ſter deus iacob.) Hic oſtēdit au
xilium qḋ habʒ a deo: quia ipſe
ſuſceptor noſter eſt qui ſuſcepit
nos in ſuam curā. ps. Tu auteʒ
domine ſuſceptor meus es. Vel
oſtendit quomō ſit nobiſcū. quia
ſcʒ ſuſcepit noſtram naturā. He
bre.2. Nuſꝗ angelos apprehen
dit: ſed ſemen abrae. Ideo dicit
(deus iacob.) Deus virtutuʒ ḋꝛ
propter gentiles ne credāt ꝙ nō
habeamus alium deum ꝗ ipſi.
Heb.2. Non confunditur vocare
eos fratres ⁊c.

¶ Venite ⁊ videte opera dn̄i
que poſuit ꝓdigia ſuper ter
ram: auferens bella vſꝗ ad
finem terre. Arcum cōteret
et confringet arma: et ſcuta
comburet igni.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Hic exprimit trãquillitatē ſub
ſequentē: ⁊ facit tria. pͦ excitat
attētionē. 2ͦ ꝓponit trãquillita
tē. ⁊ 3ͦ inducit ꝯcluſionē Primo
ergo inducit in ꝯſiderationē di
uinoꝝ operū. Et ideo dicit (Ue-
nite.) per fidē. 2. Cor. 5. Per fidē
ambulamus. (⁊ videte.) per ſtu
diū ⁊ diligentiā. Matth. 11. Ue-
nite ad me oēs ⁊c. (⁊ videte.) i. cō
ſiderate. (opa dñi.) Iſa. 5. Opus
dñi nō reſpexiſtis. Dr̄ peccatori
bus. ps. Mirabilia opa tua ⁊c.
(que poſuit prodigia ſuper ter-
ram.) hec opera ſunt ꝓdigia q̄
pretendunt aliquid in futuruꝫ.
Et mirabilia que tēpore chriſti
fuerūt: ſiue circa mortē chriſti. ſi
ue in vita que fecit. que omnia
fuerunt ſigna alicuiꝰ futuri. Et
ſunt (ſuper terram.) i. ſup omnē
naturaleꝫ virtutē. Et que ſunt
oſtendit (auferens bella.). Prio
fuit opus pacis. 2ͦ oſtēdit ma-
gnitudinē operis huiꝰ. ⁊ tertio
vtilitatē. (abſtulit bella.) qꝛ in
tēpore natiuitatis chriſti in to-
to mūdo facta eſt pax. ps. Orief
in diebus eius iuſtitia ⁊ abun-
dantia pacis. ps. Ibi ꝯfregit po
tentias. Et hec ſignificabāt pa-
cē quā venit facere chriſtꝰ iter
deū ⁊ humanā naturā. Magni
tudo pacis oſ̄ndit̄ q̄ſtū ad locuꝫ
qꝛ (vſqꝫ ad finē terre.) qꝛ fuit q̄ſi
vniuerſalis pax. Ad litterā tem
pore natiuitatis chriſti. quia iā
quieſcētibꝰ bellis ciuilibꝰ Octa
uianus dominabat̄ toti mūdo.
Et hec pax ꝑtēdebat ꝙ pax chri
ſti deriuari debebat in omnibꝰ
hominibus. Luce. 2. Gloria in
altiſſimis deo ⁊ in terra pax ho
minibus ſcđo quantū ad tem-
pus. quia diuturna. Et hāc diu
turnitatem deſcribit. quia ſi ho

mo timet bellum: conſeruat ar-
ma. Et ideo dicit. (Arcum cōte
ret ⁊ cōfringet arma.) q. d. Tan
diu durabit pax ꝙ oēs tradent
obliuioni arma. quia illa pax
diu durabit. Iſaie. 2. Conflan-
būt gladios ſuos in vomeres. et
lanceas ſuas falces. Et deſcri-
bit arma impugnationis q̄ a re
motis percutiunt. vn̄ dicit (Arcū
cōteret.) Oſee. 1. Conterā arcuꝫ
iſrael in valle iezrael. Et que de
prope. ⁊ hic eſt gladius ⁊ lācea.
Itē deſcribit arma defenſionis:
qꝛ (ſcuta comburet igni.) Et hec
ſignificabant perpetuitatem pa
cis fiēde per chriſtū. Iſa 9. Mul
tiplicabit̄ eius imperiū ⁊ pacis
non erit finis. (Conteret arcū.)
i. doloſas machinatiōes. ps. Ar
cus eoꝝ confringet̄. (⁊ confrin-
get arma) i. manifeſtas inſidias
Luce. 11. Cum fortis armatus
⁊c. (cōburet igni.) i. obſtinatarū
mentiū defenſiones quibꝰ nitū
tur reſiſtere diuine voluntati.
Iob. 41. Corpus eius ſicut ſcu-
ta fuſilia: ⁊ cōpactū ſquamis ſe
ſe prementibꝰ. hic cōburet igne
ſpiritus ſancti qui diſſoluit du-
ritiā cordiū. Luc. 12. Igneꝫ veni
mittere in terram.

¶ Uacate ⁊ videte quoniaꝫ
ego ſum deus: exaltabor in
gentibus et exaltabor in ter
ra. Dominus virtutum no-
biſcū: ſuſceptor noſter deus
iacob.

¶ Hic finis eſt pacis Et finis pa
cis tēporalis ſm philoſophū eſt
ꝯtēplatio veritatis. Un̄ pax eſt
vtilis finis vite actiue. et pax or
dinatur ad contēplationem. Et
ſm Auguſtinū. Chriſtus procu

rauit pacem romani imperij vt
apoſtoli diſcurrerent per totuꝫ
mundū. Et iō dicit. ex quo eſt tā
ta pax (Uacate et videte.) Unde
patet ꝙ deus dat pacem vt non
vacent malis operibus. ſed con
templationi veritatis. 1. Corint.
7. Ut vacetis orationi. Eccleſi.
39. Et in prophetis vacabit. (Ui
dete.) dicit duo. ꝙ chriſtus eſt
verus deus. ſcđo ꝙ eius fides
debeat diuulgari per totū mun
dum. ¶ Quantum ad primum
dicit ꝙ ſit deus. Deuter. 32. Ui-
dete ꝙ ego ſim ſolus: ⁊ non ſit
alius preter me. ¶ Quantum
ad ſecundū (exaltabor in genti-
bus.) i. demonſtrabor altus in fi
de gentium. Mal. 1. Ab ortu ſo
lis ⁊c. Et ponit hoc iterato. (exal
tabor in terra.) ſ. iudeoꝝ que di
citur terra ꝑpter ſtabilitatem.
Ro. 11. Donec plenitudo gentiū
intrauerit ⁊ ſic omnis iſrael ſal-
uus erit. Oſtēdit ex hijs magni
tudinem dei cū dicit. (Deꝰ virtu
tum nobiſcū.) q. d. Ex hijs operi
bus dei magnis tūc oſtenſis poſ
ſumus dicere ꝙ dominus virtu
tum eſt nobiſcum. Et hoc expo-
ſitum eſt ſupra.

¶ In finem pro filijs chore
ps. dauid. xlvj.

Omnes gentes
plaudite mani
bus: iubilate
deo in voce ex
ultationis.

In ꝑcedētibus
pſalmis pſalmiſta expoſuit glo
riam regis et regni. Hic autem
pſalmi intētio exhortatur gentes alienigenas
vt conuertant̄ ad deum. Et pri-

mo hortatur ad dei laudeꝫ ſcđo
ad ſpem de deo habendā. tertio
docet eas cultuꝫ diuinuꝫ. ſcđm
incipit ibi (Audite hec.) tertium
ibi (Deus deoruꝫ.) ¶ Titulꝰ eſt
manifeſtus quia eſt expoſitus
ſupra. (In finem pro filijs cho-
re pſalmꝰ dauid.) Circa primuꝫ
duo facit. Primo exhortat̄ om-
nes gentes ad laudem dei. ſecū
do ponitur materia laudis ibi.
Magnus dominus.) Circa pri-
mū tria facit. Primo enim ponit
imitationem ad laudem dei. ſe
cūdo cauſaꝫ ibi (Quoniā domi
nus excelſus.) tertio manifeſtat
hanc cauſaꝫ ibi (Aſcendit deꝰ.)
Laus dei ꝑcedere debet ex io-
cunditate cordis: ſicut etiam eſt
patria. Iſa. 51. Gaudiū ⁊ letitia
inuenit̄ in ea. hec letitia cordis
oſtenditur per ſignum exterius
facti vel verbi. Primo ergo in-
ducit ad laudem quantum ad
facta. ſcđo quantū ad verba. Di
cit ergo. (Omnes gentes.) q. d.
nobis tot bona fecit deus ergo
laudate eum facto. (plaudite
manibus.) Plauſio manuuꝫ fit
in ſignum exultationis hier. 5.
Sacerdotes plaudebant ſuis.
q. d. (Plaudite.) i. exultationeꝫ
cordis oſtendite ꝑ plauſum ma
nuuꝫ Et hoc fit quādo exterius
operat̄ homo ſeruitia dei cum
iocunditate. ps. Seruite dño in
leticia. Iſa. 55. Omnia ligna re-
gionū plaudēt manu.) i. omnes
populi plaudent. Item. Lauda
te eum in verbo. vnde dicit. (Iu
bilate deo in voce exultatiōis.)
i. in voce exteriori demonſtran-
te interiorem affectum. Glo. Iu   Iubilꝰ
bilus eſt ineffabile gaudium qđ   q̄d ſit.
nec taceri poteſt: ſed non poteſt
exprimi: quia excedit compre-

Universidad de Deusto Biblioteca

henſionem. Et talis eſt bonitas
dei que non poteſt exprimi: et ſi
exprimatur imperfecte tñ exprimi
tur. Et iõ dicebat hier.1. A.a.a.
ecce neſcio loqui. Et hũc iubilũ
ſignat eccleſia qñ in eadẽ dictio
ne multiplicat notas p̄s. Iubi-
late deo omnis terra. pſalmum
dicite ⁊c.

Quoniã domin⁹ excelſus
terribilis: rex magnus ſuper
omnẽ terram. Subiecit po-
pulos nobis: ⁊ gentes ſub pe
dibus noſtris.

Hic ponitur cauſa laudis et
bona que ꝑuenit ex magnitu
dine dei. Et p̄mo ponit magni-
tudo dei. ſcd̄o magnitudinis ſi-
gnũ. Magnitudo dei cõmenda
tur duplr. Primo per altitudinẽ
ptãtis. 2° per maieſtatẽ domina
tionis. Dicit ergo Laudandus
eſt deus ꝓpter altitudinẽ ſue na
ture. qꝛ domin⁹ excelſus. p̄s. Ex
celſus ſuꝑ oẽs gentes domin⁹
⁊c. Et qꝛ excelſa ſunt nobis re-
mota: poſſet aliq̃s credere ꝙ nõ
eſſet timend⁹ nec haberet ꝓuidẽ
tiã d̄ nobis: ſicut aliqui ſtulti di
xerunt. In quorũ perſona dicit
Iob.22. Circa cardines celi per
ambulãt nec noſtra conſiderat.
Et ideo dicebat. Quantũ in te
euacuaſti timorẽ. Sed non ita.
Iſte eſt excelſus qꝛ eſt terribi-
lis: qꝛ omnia ꝓſpicit: omnia pu-
nit. Item timendus eſt ꝓpter ei⁹
dominiũ. qꝛ (rex magnus ſuper
omnẽ terrã.) p̄s. Domini eſt ter
ra ⁊c. Magnus eſt vniuerſali-
tate dominij: qꝛ regnũ omniũ ſe
culorũ. Itẽ duratione qꝛ in eter
nũ. Itẽ auctoritate: qꝛ rex omniũ
regũ. Signũ magnitudinis hu-
ius regis ſumit ex hijs q̄ in no-
bis fecit: ⁊ hec ſunt bñficia dei.
Primo in ſubiectione aliorũ. 2°
in collatiõe bonoꝝ. Dicit ergo.
(Subiecit populos nobis.) hec
ſunt verba eccleſie cui etiã tem
poraliter ſui inimici ſubijciũtur
Auguſtin⁹ in glo. Nõ quãti cur
runt. ⁊ cum ſint iudei ⁊ alij infi
deles qui inter vos. Itẽ vt ſint
verba apoſtolorũ. (Subiecit po
pulos nobis. ſ. iudeoꝝ ⁊ natio-
nũ. ſub pedibus noſtris.) Iſaie.
52. Quã pulchri ſuper montes
pedes annunciantis ⁊ predicã
tis pacez. Item ibidem.45. Ut
ſubijciã ante faciem eius gẽtes
Uel aliter. (Subiecit populos
nobis.) Quidam conuertunt ad
fidem. ⁊ iſti ſubijciuntur ꝓpria
voluntate. Alij nõ conuertũtur
ſed gentiliter viuunt. ⁊ iſti ſubij
ciuntur ſub pedibus. quia fina
liter erũt oppreſſi ſub noſtra iu
diciaria poteſtate.

Elegit nobis hereditatez
ſuam: ſpeciem iacob quam
dilexit. Aſcendit deus in iu-
bilo: et dominus in voce tu-
be. Pſallite deo noſtro pſal
lite: pſallite regi nr̄o pſallite

Hic ponit aliud beneficiũ col
lationis bonorũ. Ubi notanduz
eſt ꝙ electio importat acceptio-
nem vnius ſuper alterum. Ele-
ctio autẽ dei poteſt accipi ex du
plici parte. Primo ex parte bo-
norũ que conferũtur. Et ſic diſti
gue. quia quedaz hoꝝ que con-
ferunt ſunt tẽporalia. quedã ſpi
ritualia. Impij aũt peccatores
accipiunt pro parte eos contin-
gente tẽporalia. Sap̄.2. Hec eſt
pars noſtra. Iſti autẽ accipiunt
in parte ipſum deum. p̄s. Domi
nus pars hereditatis me ⁊c.

Deus aũt elegit ſibi bona ſpiri
tualia. i. facit nos eligere bona
ſpiritualia. (Elegit ergo nobis
hereditatem ſuam.) q.d. Cum
ſint diuerſe partes bonoruz ele
git nobis dare hereditatẽ ſuaz
ſecũdo accipitur electio dei ex
parte illorũ quibus datur. ⁊ ſic
fit diſtributio: qꝛ dãnati omnes
ſunt in peccato originali. tamen
quidã ſaluantur ex dei electio-
ne. Et ideo dicit (Elegit nobis
⁊c.) Et q̄ ſit hec hereditas oſten
dit (ſpeciem iacob quez dilexit)
Littera hiero. habet (gloriã vel
ſuperbiam iacob.) Et hic accipi
tur ſuperbia ꝑ excellentia. Iſa.
60. Ponã te in ſuperbiã. i. in ex-
cellentiam ſeculorũ. Ibidẽ. Cũ
gloria. i. ſpecie vel decore. quia
in ipſa hereditate eterna erunt
excellentes glorioſi ⁊ decori.
Hiere.31. Benedicat tibi domi-
nus pulchritudo iuſtitie. (quez
dilexit.) Uel quẽ iacob. q.d. Hec
hereditas eſt gloria iacob. i. fi-
delis. quã gloriam de⁹ dilexit qꝛ
diligit dñs portas ſyon. Uel (ſp
ciẽ iacob.) i. id quod eſt rep̄ſen-
tatum per iacob. quia repreſen
tata ſunt ei ſpiritualia bona ad
que ſumus nos electi. qꝛ ſcalaz
quam vidit ⁊ alia huiuſmodi.
Sed prima lectura eſt melior.
(Aſcendit deus in iubilo.) Hic
exponit cauſaz ⁊ ordinẽ. Dicit ꝙ
eſt excelſus ⁊ rex magnus: ⁊ pro
pter hoc eſt laudandus. Sed nũ
quid eſt ita excelſus? Ita. Et pri
mo oſtendit eius excellentiam.
ſcd̄o oſtendit amplitudinem re
gni eius ibi (Pſallite.) Circa pri
mum duo facit. Primo ponit ex
cellentiam eius. ſecundo con-
cludit exhortationem ibi (Pſal-
lite.) Dico ergo ꝙ eſt excelſus:
quia aſcendit. Sed ſi excelſus:
quomodo aſcendit? Quia deſcẽ
dit. Eph̄. quarto. Qui aſcendit
ipſe ẽ ⁊c. Sz quõ aſcẽdit.) (in iu
bilo.) Iubilus eſt gaudiuz imen
ſum. ⁊ hic iubilus ſignat imper
fectam cognitionem. Duo ge-
nera pſallentium fuerũt in aſcẽ
ſione chriſti. ſ. apoſtoli et ange-
li. Apoſtoli autem imperfectam
cognitionem habent de diui-
nis. et ideo ad eos pertinet iu-
bilus de gaudio aſcenſiõis chri
ſti cum gloria. Item fuerunt ibi
angeli ⁊ claram cognitionẽ ha-
buerunt ⁊ ad eos non pertinet
iubilus: ſed manifeſta annun-
ciatio. ⁊ ideo dicit (⁊ dominus
in voce tube.) Unde angeli di-
cunt Actuũ.1. Uiri galilei quid
ſtatis ⁊c. Si ergo eſt excelſus
(pſallite deo noſtro.) ore. (pſalli
te regi noſtro.) corde.1. Corint.
14. Pſallam ſpiritu: pſallam et
mente.

Quoniam rex omnis ter-
re deus: pſallite ſapienter.
Regnabit deus ſuper gen-
tes: deus ſedet ſuper ſedem
ſanctam ſuam. Principes
populorum congregati ſunt
cum deo abraam: quoniam
dij fortes terre vehementer
eleuati ſunt.

Conſequenter oſtendit ꝙ eſt
rex manus. et oſtendit hoc or-
dine conuerſo. quia primo indu
cit eos ad pſallendum regi. ſe-
cundo aſſignat cauſam. tertio
manifeſtat eaz. Dico ergo (pſal
lite deo.) ſed iterum (pſallite re-
gi.) quia eſt magnus. Et dicit
bis pſallite pſallite. quia eodez
honore honoramus humani-

Universidad de Deusto Biblioteca

zatem ⁊ diuinitatē in chriſto: qꝛ idez ſuppoſitū eſt. Jo.5. Omnes honorificent chriſtū filium ſicut honorificāt patrē. Et ꝙ ſit pſallendū oſtendit: qꝛ eſt rex omnis terre deus. Et iō vos habitatores terre pſalletꝫ ei. Et dicit (oīs terre.) nō iudee tm̄: vel grecie: ſꝫ totius orbis: ſed (pſallite ſapiēter.) i. diſcrete. Et pſallite nō ſolum ore: ſꝫ corde renouati interius: qꝛ non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris ſicut dr̄. Eccle.15. Item vt nō cum mente turbata, Jac.5. Oret equo animo. Itē cōtinue. Iſa.23. Bene cane frequēter canticū. ¶ Cōſequenter manifeſtat quō ſit rex omnis terre. Et primo predicit regnū chriſti ſuper oēs gētes. ſcđo ſuper oēs principes gentiū. Dico ꝙ eſt rex omnis terre: qꝛ lꝫ nūc regnet in iudea tm̄: regnabit tn̄ ſuper oēs gentes: qꝛ oēs gentes cōuertenꝭ ad deum. p̄s. Laudate dn̄m oēs gentes. Et huius rō eſt qꝛ chriſtus deus eſt ⁊ iam aſcēdens ad dexterā patris. (ſedet ſup ſedez ſanctam.) i. a dextris dei: ⁊ ſic nihil reſtat niſi vt oēs ſubijciātur ei. Dan.7. Datum eſt ei regnū. Nec ſolum gentes ſubijciunꝭ ei ſed etiaꝫ eoꝝ principes. vnde dicit. (Principes populoꝝ.) ſ. omnium. (cōgregati ſunt.) per fidē ⁊ amorē. (cum deo abraā.) Et dicit (abraam.) qꝛ ipſe fuit principium credendi ⁊ patrē ⁊ filium. Matth.3. Potēs eſt ſuſcitare de lapidibus iſtis filios abrae. p̄s. Reges arabum ⁊c. Et rō quare cōgregati ſunt eſt (qꝛ dij fortes terre vehemēter eleuati ſunt.) Et hoc pōt dupliciter intelligi. Uno mō de iudeis: qꝛ ipſi fuerunt dij: quia inſtructi de deo, Jo.10. Illos dixit deos ad quos ſermo dei factus eſt. Item fuerunt fortes, qꝛ cōſtantes in fide vnius dei: ſꝫ (terre.) qꝛ oculi eorum ⁊ affectus eoꝝ erāt ſemper ad terrena. Iſti (ſunt eleuati.) per ſuperbiā. (vehemēter.) intantum ꝙ noluerūt chriſti doctrinā Et ideo apoſtoli iuerūt ad gentes. Alio modo (qꝛ dij fortes.) i. apoſtoli. Et dicunꝭ dij ꝓpter iudiciariā poteſtatē. Et iudices in veteri teſtamēto dij vocabanꝭ. Exo.22. Dijs nō detrahes. Applica ad deos. i. ad iudices. Et dicunꝭ fortes ꝓpter conſtantiaꝫ in paſſione. Ro.8. Quis nos ſeparabit a charitate xp̄i? (terre.) i. adhuc in terrenis exiſtentes. 2. Cor.4. Habemus theſaurum iſtum in vaſis fictilibus. Et (eleuati ſunt vehementer.) per predicationē. Matth. vlti. Illi autē profecti predicauerūt vbiqꝫ. Itē per miraculoꝝ operationē. Itez per glorie adeptionē. Hiero.hꝫ. (Quoniam dij ſcuta terre.) quia apoſtoli fuerūt protectores omnium populorum.

¶ Pſalmus cātici filijs chore ſecunda ſabbati. p̄s. xlvij.

Magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis: in ciuitate dei nr̄i: in mōte ſancto eius.

Supra pſalmiſta inuitauit gentes ad pſallendū deo de beneficijs dei. Hic aūt deſcribit magnā populi vel ciuitatis exultationē. ¶ Titulus. (Pſalmus laus cātici filij chore pro ſecūda ſabbati.) Apꝰ iudeos ſabbatū ſolenniſſimū habebatur: ⁊ oēs ferias a ſabbato

Tituli expoſitio.

firmauerunt priuilegijs. Item multi fuerūt: qꝛ congregati ſunt de diuerſis nationibus ⁊ temporibus. Poſſunt etiam per reges intelligi ſapientes ⁊ iuſti qui teſtimonium perhibuerūt eccleſie conuerſi ad fidez. p̄s. Principes populorū. Item ſunt concordes (cōuenerunt in vnum.) ſ. teſtimonium ⁊ ſententiā. p̄s. In conueniendo populos in vnuꝫ ⁊ reges ⁊c. Poteſt iterum aliter exponi: tamē prima expoſitio eſt litteralis: quia in Hieronymo habetur (teſtati ſunt.) In greco habetur (ſuſcipient eam.) ſ. ad defendendum. Et hoc neceſſariū ē. (Quoniam ecce reges terre cōgregati ſunt: cōuenerunt in vnum.) ſ. cōtra eccleſiam. Et iſti qui aliquādo teſtimoniū perhibent: aliqn̄ contra eccleſiā fuerūt: ⁊ aliquādo perſecuti ſunt eā: poſtea eam formauerunt. (Ipſi vidētes.) Hic deſcribit eorum probitatem: vbi ſeptem fuerunt. Primuꝫ viſio. i. cognitio fidei: vnde dicit. (Ipſi vidētes.) i. cognoſcentes per fidem miracula q̄ chriſtus ⁊ apoſtoli faciebant. Iſa.62. Uidebūt gentes iuſtum tuuꝫ: ⁊ cuncti reges inclytum tuū. ſecundū ē admiratio in hijs que videnꝭ: quia ſunt ſupra ſenſum ⁊ rōnem humanā. Iſa.60. Uidebis ⁊ afflues ⁊ admirabitur ⁊ dilatabitur cor tuum. p̄s. Opera tua. tertiuꝫ eſt conturbatio pro peccatis. Propter ſcđm (admirati ſunt.) propter tertiū (cōturbati ſunt.) p̄s. Cōmouiſti terram ⁊ conturbaſti eam. quartū eſt cōmotio. Aliqn̄ quis cōturbatur de peccato ⁊ labitur in deſperationē: vel perſiſtit in malo: ſed iſti cōmoti ſunt ad penitentiam. Iſa.24. Cōmotione cōmouebitur terra. quintū eſt: quia hec cōmotio debet eſſe cum timore dei vt nō attribuat ſibi ꝙ per ſe moueatur ad bonū ſꝫ a deo: ⁊ ideo dicit (tremor apprehendit eos.) p̄s. Seruite domino in timore.) Hic dolor ⁊ tremor eſt fructuoſus. vnde dicit (Ibi dolores vt parturientis.) qui cōuertuntur in gaudiū propter ſpem prolis ⁊ fructus. Iſa.26. A tremore tuo domine cōcepimus ⁊ peperimus ſpiritū ſalutis. Et hoc eſt ſextum. ſeptimuꝫ eſt (in ſpiritu vehementi conteres naues tharſis.) i. mare vlter ⁊ ſic conteres naues maris. Uel dicendū ꝙ ibi eſt vna prouincia que cilicia vocatur: ⁊ tharſis eſt metropolis eius vbi natus eſt paulus: ⁊ ex illa ciuitate tota regio nominaꝭ tharſis: et ibi ſunt multe naues. Uel ſicut in mari mediterraneo primi nauigātes fecerūt carthaginem: ⁊ iſti ſimul pugnantes cum tyrus preualuerunt. Et ideo tharſis vocatur totum mare mundi. Per naues q̄ ad negociandū vadunt ſignatur cupiditas: ⁊ hoc eſt abundantia rerū mundi. Et ſicut naues fluctuant in mari: ita diuites fluctuant in rebus mundi. Sꝫ quādo cōuertitur homo ad penitentiam tunc naues. i. cupiditates huius mundi cōteruntur. (Sed in ſpiritu vehemēti.) ſ. in ſpiritu ſancto. Abdias.1. Iuxta eſt dies dn̄i ſuper omnes gētes. Iſa.23. Ululate naues maris. Sed ſm̄ Caſſiodorū per hoc deſignatur totum tēpus incarnationis chriſti. (Deus cognoſcetur in domibus eius cum ſuſcipiet eam.) i. humanā naturā in vnitate perſone. Iſaie.52. Propter hoc ſciet

Caſſiodori expoſitō

Universidad de D[illegible] Biblioteca

populus nomē meū. Et quare?
(Quō ecce reges terre cōgrega=
ti ſunt: cōuenerūt in vnum.) Re
ges.ſ.principes iudeoꝝ ⁊ ſcribe
populi cōgregati ſunt ab hero=
de ſciſcitante ab eis vbi chriſtus
naſceretur.(⁊ cōuenerūt in vnū)
ſ. ꝙ natus erat in bethleem. Et
videntes ſic:ſicut prophete dixe
runt. (admirati ſunt commoti
ſunt.) quia herodes turbatus ē:
et omnis hieroſolyma cum eo.
Matth.3.(Et cōmoti ſunt.) ali=
qui ad fidem. Et tantus fuit pa
uor vt corpus tremeret.(tremor
apprehendit eos.) ⁊ (ibi fuerunt
dolores parturiētis.) propter ne
cem infantium occiſorū ab hero
de.(⁊ in ſpiritu vehemēti.) quia
in furore mittens occidit omnes
pueros abimatu ⁊ infra.i.a duo
bus annis infra. Et in furore fe=
cit comburi omnes naues thar
ſis.i. in tharſo cilicie quas cre=
debat magos per aliaꝫ viam re
uertentes portaſſe in patriā ſuā
Propterea dicit (in ſpiritu ve=
hementi.)

¶ Sicut audiuimus ſic vidi
mus in ciuitate dñi virtutuꝫ
in ciuitate dei nr̄i: deus fun=
dauit eam in eternum.

¶ Hic ponitur cōfeſſio ⁊ teſtimo
nium teſtiū. Et primo cōfitentur
veritatē eius quod audierunt.
(Sicut audiuimus.) per predi=
cationem apoſtoloꝝ: ita (⁊ vidi=
mus.) i. percepimus veruꝫ eſſe:
hoc dixerunt qñ cōuerſi ſunt ad
chriſtum. Uel vt ſit cōuerſio iu=
deorum. Nos audiuimus ꝑ pro
phetas ⁊ ecce iam vidimus. Sꝫ
cōtingit aliquādo ꝙ aliquis au
dit aliquid magnū ⁊ non credit
ſic eſſe donec experiatur. Et hoc
iacob dixit. Gen̄.28. Uere locus
iſte ſanctus eſt ⁊c. 2. Reg.10. Re
gina ſabba q̄ venit experiri ſicut
audierat: nō tamē credebat tan
tam ſapientiaꝫ ſalomonis. Que
plura incredibilia vidit in eo ꝗ̄
audiſſet. Et ſic ſunt iſti q̄ vident
plura ꝗ̄ audiant anteꝗ̄ ad fidē
veniant. Et vbi videmus? (in ci=
uitate domini virtutum.) ſ. cele
ſtium. Ubi oſtendit ꝙ poteſt te
illuc perducere. Et ne credatur
ꝙ ſit altus ne tu poſſis ire ad eū
dicit (in ciuitate dei noſtri.) q.d.
Sic eſt deus virtutum ꝙ tamē
eſt deus noſter: (⁊ iſte fundauit
eam.) ſ. ciuitatē iſtam nō ad tem
pus ſed in eternū. Eccleſia.26.
Fundamenta eterna ſuper: pe=
tram ſolidam.

¶ Suſcepimus deus miſeri
cordiam tuaꝫ: in medio tēpli
tui. Scđm nomē tuum deus
ſic ⁊ laus tua in fines terre:
iuſtitia plena eſt dextera tua
Letetur mons ſyon et exul=
tent filie iude: propter iudi=
cia tua domine.

¶ Supra poſuit pſalmiſta ma=
gnalia ciuitatis. hic auteꝫ ponit
gratiarum actionē. Et circa hoc
duo facit. Primo ponitur gratia
ruꝫ actio. ſecūdo inuitantur ho
mines ad conſideranduꝫ adhuc
magnalia iſti⁹ ciuitatis ibi. (Cir
cundate.) Sic dicitur alibi. Uni
uerſe vie domini miſericordia ⁊
veritas. vnde gratiarū actio per
tinet primo ad effectus diuine
miſericordie. ſecūdo pertinet ad
effectus iuſtitie ibi. (Iuſtitia ple
na eſt terra.) Circa primum duo
facit. primo proponit perfectio=
nem diuine miſericordie. ſecūdo
effectum

vocabant: ita ꝙ dies dominica
vocabatur prima ſabbati: dies
lune vocabat̄ ſcđa ſabbati: et ſic
de aliis diebus. Dicit ergo. Pro
ſecūda ſabbati: q: Gen̄.1. prima
die dixit deus. Fiat lux. ſecunda
die dixit. Fiat firmamentū. Per
lucem intelligit̄ chriſtus: per fir=
mamentuꝫ eccleſia deſignatur.
Quia ḡ agit hic de magnificen=
tia eccleſie. iō cōuenienter dicit̄
pro ſcđa ſabbati. In hebreo tñ:
nec in hieronymo non eſt ꝓ ſe=
piuiſ= cunda ſabbati. ¶ Diuidit ergo
ſio pſ. pſ iſte in duas partes. Primo
eñ deſcribit magnificentiā ciui=
tatis. ſecūdo ſubdit gratiarum
actionē ibi. (Suſcepimus de⁹.)
Circa primum duo facit. Primo
deſcribit magnificentiaꝫ ciuita=
tis. ſcđo inducit teſtimoniū ibi.
(Quō ecce.) Dignitas ciuitatis
dependet a dño eius: ⁊ ideo pri=
mo cōmendat dñm. ſcđo ciuita=
tem ibi. (Fundatur.) Dñm de=
ſcribit ex propria dignitate: ⁊ ex
ſuis operibus. Ex dignitate: q:
(Magnus dñs.) pſ. Quis deus
magnus ⁊c. Et magnitudo eius
eſt imēſitas eius bonitatis. Au=
guſti. In hiis que nō mole ma=
gna ſunt idem eſt magnū eſſe ꝙ
bonum eſſe. Ex operibus: quia
(laudabilis nimis.) Laus ꝓprie
reſpicit opera. Et dicit (nimis.)
q: quantūcunqꝫ laudes eum ad
huc deficis a laude eius. Eccle.
43. Glorificantes deum quantū
cūqꝫ poteſtis: preualebit adhuc:
⁊ hoc lꝫ in tota creatura pateat
ſpecialiter tñ apparet in benefi=
ciis gratie quibus conſtituta eſt
eccleſia. Et ideo dicit (in ciuita=
te dei noſtri.) ſ. eccleſie. Apoca.
21. Uidi ciuitatem ſanctā hieru=
ſalem ⁊c. Et hec ciuitas. ſ. eccl'ia
ſita eſt (in monte ſancto eius.)
Hic mons eſt chriſtus. Iſaie.2.
Erit mons domus domini. De
hac ciuitate dicitur Matthei.5.
Non poteſt ciuitas abſcondi ſu=
pra montem poſita.

¶ Fundatur exultatiōe vni=
uerſe terre: mons ſyon late=
ra aq̄lonis ciuitas regis ma
gni. Deus in domibus ei⁹ co
gnoſcet̄: cum ſuſcipiet eam.

¶ Hic cōmendat ciuitateꝫ tripli
citer. Primo ex amplitudine vel
iocunditate. ſcđo ex diſpoſitiōe
tertio ex ſapiētia ciuium. Dicit
ergo. (Fundatur exultatiōe vni
uerſe terre.) q.d. Fundata eſt in
monte. i. chriſto. Sed nunquid
hec fundatio pertinet ad vnam
terrā tantū? Non. ſed redundat
in gaudiū vniuerſe terre: q: oēs
percipiunt gaudiū huius funda
tionis. pſ. Iubilate deo omnis
terra: pſalmū dicite ⁊c. Iſaie.51.
Uenient in ſyon laudātes. Tre.
2. Heccine eſt vrbs perfecti deco
ris. Alia littera hꝫ. (Fundator.)
q.d. Magnus dñs. Et dico dñs
qui ē fundator huius ciuitatis.
Et hoc (in exultatione.) (Mons
ſyon latera aquilonis.) i. depoſi
ta in latere mōtis ſyon ad aqui=
lonem. Syon ſignat iudeos: aq̄=
lo ṽo ſignat gentiles idolatras.
Hec ergo ciuitas eſt cōpoſita ex
iudeis ⁊ gentilibus. Hierony. ali
ter hꝫ ⁊ cōpetit myſterio ſponſe
(Germinet gaudio vniuerſe ter
re mōtis ſyon.) In lateribus aq̄
lonis ciuitatule regis magni. Et
exponitur ſcđm myſterium. Hec
ciuitas laudat̄ ex ciuilitate quā
colit: ⁊ ex hūanitate chriſti quaꝫ
aſſumpſit. Dico ꝙ eſt magna: et
hoc eſt ex ipſo ſpecioſo germine

Universidad de Deusto Biblioteca

i.chriſto. Et hoc eſt gaudiū vni-
uerſe terre. In hebreo habetur.
(Decorus nimis exultationis.)
i.chriſtus: ꝛ hoc eſt in mōte ſyon
(Deus in domibus eius cogno
ſcetur.) Hic cōmendat ciuitatē a
ſapientia ciuiū. Uera nāqꝫ ſapiē
tia cōſiſtit in dei cognitione. Hie
re.9. In hoc glorief qui gloriaf
ſcire ꝛ noſſe me. Et iō cōmendat
eam ex hoc ꝙ deus in ea cogno
ſcitur: ꝛ dicit. (Deus in domibꝰ
Tri- eius cognoſcetur.) Eſt autē tri-
plex de plex cognitio dei: qꝛ hoc pōt re-
deo co ferri ad ſtatum ciuitatis hieru-
gnitio ſalem: ꝛ ad eccleſiā: ꝛ ad futurā
gloriam. Una ergo cognitio de
deo eſt figuralis ꝛ obſcura: ꝛ hec
cognitio fuit in veteri teſtamen
to: ꝛ talis cognitio fuit in ciuita
te illa. ſ. hieruſalē: ꝛ in populo
iudaico. ps. Notus in iudea deꝰ
ꝛc. Et ſm hoc dr̄. (Deus in do-
mibus eius cognoſcef.) hiero.
hꝫ. (Deus agnitus eſt ꝛc.) ſ. non
in vno loco: ſꝫ in omnibus domi
bus ꝛ ciuitatibꝰ. Et dicit (in do-
mibus.) Nam apud athenas co
gnoſcebaf deus. Act.17. In ipſo
viuimus mouimur et ſumus. ad
Rom.1. Inuiſibilia dei ꝛc. Sꝫ nō
cognoſcebaf in domibus ſed in
ſcholis apud aliquos: ſꝫ in gēte
illa omnes cognoſcebāt deum.
Alia eſt cognitio realis ſed ob-
ſcura ꝛ imperfecta ꝛ hec eſt co-
gnitio qua deus cognoſcitur per
fidem. 1. Cor.13. Uidemus nunc
per ſpeculū ꝛc. ꝛ ſic deus in do-
mibus cognoſcif cognitiōe rea-
li ſed fidei. 2. Cor.3. Nō aūt reue
lata facie gloriā dn̄i cōtemplan
tes. Et dicit (in domibus.) quia
tota vl'is eccleſia cōtinet ſub ſe
multas eccleſias ꝛ multa colle-
gia: quarū quelibet domus dicif
habere cognitionē dei. hiere.31.
Me omnes cognoſcent a mini-
mo vſqꝫ ad maximū. Alia ē rea-
lis que eſt cognitio perfecta et
aperta. 1. Cor.13. Tūc cognoſcā
ſicut ꝛ cognitus ſum. In domi-
bus celeſtis hieruſalē. Et dicun
tur plures domus diuerſi ordi-
nes ſanctoꝝ. ſ. apoſtoloꝝ marty
rum confeſſoꝝ ꝛ virginū ꝛc. Jo.
14. In domo patris mei manſio-
nes multe ſunt. Et ſm hoc dicif
in pſalterio romano. (Deus in
gradibus eius cognoſcetur.) qꝛ
non oēs equaliter cognoſcent: ſꝫ
erunt diuerſi gradus cognitio-
nis ſm quoſdaꝫ. 1. Cor.15. Stel
la differt a ſtella in claritate. Sꝫ
hoc erit (cum ſuſcipiet eaꝫ.) ad
adiuuandū: qꝛ ipſe eſt ſuſceptor
ꝛ auxiliator noſter. Alia aūt lit-
tera habet (in auxiliando.)

¶ Quoniaꝫ ecce reges terre
congregati ſunt: conuenerūt
in vnum. Ipſi vidētes ſic ad
mirati ſunt: conturbati ſunt:
commoti ſunt: tremor appre
hendit eos. Ibi dolores, vt
parturientis: in ſpiritu vehe
mēti cōteres naues tharſis.

¶ Hic probat dignitatē ciuitatis
per teſtimoniū. Et primo indu- Te-
cit teſtes. ſcdo eoꝝ probitatē. ter ſtiū cō
tio ipſorū confeſſionē. Ad hoc ꝙ ditio-
teſtimoniū ſit credibile tria ſunt nes.
neceſſaria. ſ. dignitas teſtium ſi
ſint teſtes auctoritatis: qꝛ ſi ſint
leues eoꝝ teſtimoniū nō debet
approbari. Item numeroſitas ꝛ
cōcordia: ꝛ hec tria ſunt in iſtis
teſtibus: qꝛ ſunt magne dignita
tis: qꝛ reges terre vnus fuit Cō-
ſtantinus: alius fuit Juſtinianꝰ
ꝛ karolus magnus qui eccleſiaꝫ

effectum huius pfectionis ibi.
(Scdm nomē tuū.) hoc ſm ſup-
ficiem lr̄e legitur ex pſona nō iu
deorū ſed admirantiū ꝛ dicētiū.
(Sicut audiuimꝰ ꝛc.) (Suſcepi
mus deus miſericordiā tuam.)
hoc ſlr̄ pōt legi ex pſona iudeo
rū. Sed dicit (Suſcepimus ꝛc.)
Miſicordia dn̄i tripl'r accipif. ſ.
effectus gratie qui effectꝰ cōfer
tur in ſacris chriſti. Tit.3. Secū
dum ſuā miſericordiaꝫ ſaluos
nos fecit: per lauacrū regenera
tiōis ꝛc. Et in eccleſia oēs cōi-
muniter ſuſcipiūt miſericordiā:
ſed boni cuꝫ ſacris ſuſcipiūt mi
ſericordiā. i. gratiā ꝛ effectuꝫ ſa
cramēti. Mali aūt ſuſcipiūt tan
tuꝫ ſacrm. Dicūt ergo bōi. Nos
(ſuſcepimꝰ miſericordiā.) i. grāꝫ
tuā.) (in medio tēpli tui.) in tem-
plo. in extremo ſunt peccōres. in
medio tēpli ſunt virtuoſi ꝛ iuſti.
Alio mō miſicordia eſt ipe xp̄s
qui datꝰ eſt nobis ex dei miſicor
dia. ps. Qm̄ venit tp̄s miſerendi
eiꝰ. Et ſic pōt exponi hoc de du-
plici tēplo et de duplici ſuſcep-
tione. ſ. corpalis. ꝛ ſic hec verba
ſunt ſimeonis iuſti. O deꝰ ſuſce-
pimus miſericordiā tuā. ſ. xp̄m.
in vlnas nr̄as in medio tēpli tui
ſcꝫ mālis. Item de ſuſceptiōe fi-
dei: ꝛ ſic eſt ſenſus. O deꝰ nos ſu
ſcepimus xp̄ꝫ miſericorditer da-
tum per fidē. Jac.1. In māſuetu
dine ſuſcipite inſitū verbum. (in
medio tēpli.) i. in cōſenſu eccl'ie.
qꝛ qui nō ſuſcipiunt cōeꝫ doctri-
nā eccleſie nō ſuſcipiunt hāc mi
ſericordiā. Eccl'.15. In medio ec
cleſie aperuit os eiꝰ. (Scdm no
men tuum deus.) hic ponif effe
ctus huius ſuſceptiōis. q.d. per
hoc ꝙ nomen tuuꝫ ſuſcepimus
laus tua diffuſa eſt in oēm ter-
ram. Et hoc (ſm nomen tuum
deus.) qui eſt eſſentialr̄ bonus.
Et quicūqꝫ cognoſcit deū ſm il-
laꝫ menſurā laudat eum ſm qꝺ
cognoſcit eū. ꝛ ideo dicit. (Se-
cundū nomē tuū deus.) i. ſm co
gnitōeꝫ quā hꝫ de te. (ſic ꝛ laus
tua.) Et qꝛ vbiqꝫ eſt notꝰ ideo di
cit (in fines terre.) Malach.1. A
ſolis ortu vſqꝫ ad occaſum ma-
gnū nomen meū in gētibus. Uꝰ
(in fines terre. (i. in tota eccleſia
que vbiqꝫ diffuſa ē. Uel qꝛ laus
tua vera nō eſt niſi in ſcis q̄ ve-
re te laudant qꝛ vere te cogno-
ſcunt. Jo.7. Scio euꝫ. (Juſtitia
plena eſt dextera tua.) hic com
mēdat iuſtitiā. ꝛ pmo ponit cō-
mendationē iuſtitie. ſcdo ponit
eius effectū. Dico ergo ꝙ (Su-
ſcepimus miſericordiā tuam.) ꝛ
hoc nō ſine iuſtitia. Immo (iuſti
tia plena eſt dextera tua.) Ma-
nus dei dr̄ virtus eius operati-
ua. Et deus habet duas manus
ſcꝫ dexterā qua remunerat bo-
nos. ꝛ ſiniſtrā qua punit malos
Matthe.25. Statuet ouis a de
xtris ꝛc. In vtraqꝫ manu eſt iu-
ſtitia. ſed in ſiniſtra nō eſt plena
iuſtitia: qꝛ punit citra ꝯdignuꝫ:
ſed in dextera eſt plena iuſtitia
qꝛ abūdanter remunerat. Luce.
6. Menſurā bonam ꝛc. Rom.8.
Exiſtimo ꝙ non ſunt condigne
paſſiōes ꝛc. (dextera tua.) ergo
ideſt gloria futura (eſt plena iu-
ſtitia.) qꝛ ibi nullus eſt niſi iuſtꝰ
Iſa.60. Populus tuus oēs iu-
ſti. (Letetur mons ſyon.) hic po
nitur effectus iuſtitie quā fecit
ſiniſtra: ꝛ eſt gemitus. ſed effectꝰ
iuſtitie quā fecit dextera eſt leti
tia. ps. Juſtitie dn̄i recte letificā
tes corda. ¶ Supra dixit ꝙ effe
ctus miſicordie ſe extendit vſqꝫ

Universidad de De
Biblioteca

ad fines terre. hic aũt attribuit
effectum iuſtitie monti ſyon ⁊ fi
lijs iude. Hoc etiã apoſtolus di
cit Ro.25. Dico autem chriſtum
ieſum miniſtrũ fuiſſe circũciſio=
nis ⁊c. Quia ergo ꝓmiſſus fuit
filie ſyon. zacha.9. Exulta ſatis
filia ſyon ⁊c. (Letet mons ſyon.)
quia iuſtitie eſt ꝙ promiſſio de=
betur ei. Sed quia nõ fuit facta
ꝓmiſſio gentibus miſericordia
fuit ꝙ daretur. Poteſt tamẽ dici
ꝙ mons ſyon dr̃ tota hieruſalẽ.
(⁊ exultẽt filie iude.) i. confeſſio
nis. i. totus populus iudeorum
exultent. Et hoc faciant (ꝑꝑ iu=
dicia tua dñe.) q̃ recta ſunt.

¶ Circũdate ſyon ⁊ cõple=
ctimini eam: narrate in tur=
ribus eius. Ponite corda ve
ſtra in virtute eius: ⁊ diſtri=
buite domos eius vt enarre
tis in ꝓgenie altera. Quo=
niã hic eſt deus noſter ĩ eter
num ⁊ in ſeculum ſeculi: ipſe
reget nos in ſecula.

¶ Hic inducit ad diligentiorem
cõſiderationẽ vt intelligatur ꝙ
reges iãiam aliq̃n viderũt ma=
gnalia. ſed tamen dauid inuitat
oẽs vt plus cõſiderẽt. Et primo
inuitat ad hoc. ſcd̃o addit cãm
inuitatiõis. Dicit ergo. (Circũ=
date.) ſcʒ eccleſiam militantẽ vel
triumphantẽ oculo contẽplatio
nis. Cañ.3. Surgam ⁊ circuibo
⁊c. Aliqui circũdant iniquo ocu
lo eccleſiam ad impugnanduʒ.
ſed nos circũdamꝰ eã ad aman=
dum. et ideo dicit (cõplectimini
eam.) ſcʒ diligendo. pſal. Domi
ne dilexi decorem domus tue.
Hieronymus hʒ (circuite.) quaſi
ite extra. ⁊ circuite per vicos et
(narrate in turribus eius.) Hic
inducit ad cõſiderationẽ in ſpe
ciali. In ciuitate ſũt tria magni=
fica. ſcʒ turris muri et platee.
¶ Quãtum ad primũ dicit (nar
rate in turribꝰ eius). Hieronymꝰ
habet) mirate turres eiꝰ). Tur=
res ſunt ad videndum a longe.
Turres ergo eccleſie ſunt prela
ti ⁊ fuerũt apoſtoli. q.d. Mira=
te apoſtolos ⁊ p̃latos. Uel (nar=
rate.) ideſt doctores ſcd̃ʒ doctri
nam apoſtolorum ⁊ doctorum.
¶ Quãtuʒ ad ſm̃ dicit. (Ponite
corda vr̃a in vir. eiꝰ.) Hier. Poni
te cor veſtrũ in manibus eius.)
Et hoc eſt virtꝰ ſpũs ſancti qui
protegit hanc ciuitatem. Lu. vl.
Sedete in ciuitate donec idua=
mini virtute. Hec virtus eſt dile
ctio. Cañ.3. Fortis eſt vt mors
dilectio. ¶ Quãtum ad tertium
dicit (⁊ diſtribuite domos eius)
Hier. habet. (Separate domos
eius diſtinguite palatia eius.)
Diſtinguite. ſ. per rectum iudi=
cium. Sunt enim aliq̃ qui pro=
pter aliquos malos volunt to=
tam eccleſiam dãnare. Dicit er
go (diſtribuite.) ideſt nõ debetis
bonos ꝓpter malos damnare.
Geneſ.18. Abſit a te domine vt
perdas iuſtum cum impio. Uel
(diſtribuite domos eius.) ſcʒ di
ſpenſando diuerſas eccleſias di
uerſis miniſtris vt non ſit confu
ſio in eccleſia. ſicut Paulus fuit
apoſtolus gentiũ. ⁊ Petrus fuit
miniſter circũciſionis. i. apoſto=
lus iudeorum. Alia littera ha=
bet (gradus eius.) ideſt ordines
diuerſos. quoſdaʒ ſubdiacones
quoſdam diacones, ⁊ quoſdam
ſacerdotes. Ephe.4. Et ipſe de
dit quoſdaʒ quidem apoſtolos
⁊c. Finis huius conſideratio=

nis eſt laus dei. Et primo po=
nit quibus nuncietur laus dei.
ſecundo quare nuncietur. Dicit
ergo (vt enarretis.) ſcʒ que au=
diſtis: Iſa.21. Que audiui a do=
mino exercituum deo iſrael nun
ciaui vobis. quia quod accepit
vnus debet alijs cõmunicare. (in
progenie altera.) ideſt peccatori
bus. Uel (altera.) ideſt futura.
Et quid enarretis? Duo. q̃ om
nis predicatio ad duo debet or=
dinari. ſcʒ ad oſtendẽdaʒ dei ma
gnificentiam ſicut quãdo predi
cat fidem: vel ad annunciandu
beneficia dei: vt accẽdatur cha=
ritas in eorũ cordibus. ¶ Quã
tum ad primum dicit. (Quoniã
hic eſt deus deus noſter.) Ba=
ruch.3. Hic eſt deus noſter. Et
poſt hec in terris ⁊c. Hebre. vlti.
Chriſtus ieſus heri ⁊ hodie ip=
ſe ⁊ in ſecula. ¶ Quãtum ad ſe=
cundũ dicit. (Ipſe reget nos in
ſecula.) Matthe. vlti. Ecce ego
vobiſcum ſum ⁊c. pſal. Domi=
nus regit me ⁊ nihil ⁊c.

¶ In finem pro filijs chore.
Pſalmus dauid. xlviij.

AUdite hec om
nes gentes: au
ribus percipi=
te omnes qui
habitatiʒ orbẽ.
Quiq̃ terrige
ne ⁊ filij hominum: ſimul in
vnum diues ⁊ pauper.

Supra pſalmiſta inui=
tauit gentes ad
gaudium et gratiarum actio=
nem pro beneficijs populo dei
datis. hic autem monet eas vt
confidant de deo. Et circa hoc
duo facit. primo excitat atten=
tionem. ſecundo proſequit̃ pro=
poſitũ. Titulus non eſt nouus.
¶ Secũdum autem titulũ ho=
mo dupliciter reddit attentus.
Uno modo dicitur attẽtus red=
di aliquis ex parte auditorum.
Alio modo ex parte dicendorũ:
cum promittit ſe dicturum ali=
qua magna. Prouerbi.18. Au=
dite quia de rebus magnis lo=
cuta ſum. Et hoc modo loqui=
tur hic. primo ergo reddit eos
attentos ex parte eoruʒ quibus
loquebatur. ſecundo ex parte di
cendorum ibi. (Os meum.) Di
cit ergo qd̃ ad omnem differen
tiam hominum ⁊ ad omnes per
tinent que dicturus eſt. Et tan=
git quattuor differentias homi=
num. Unam ex diuerſitate po=
pulorum: quia alius erat popu
lus iudeorum ⁊ alius gentium.
Aliam ex parte locoruʒ. Aliam
ex parte originis. Quidaʒ enim
erant nobiles ⁊ inſignes: qui=
dam non. Aliam ex parte for=
tune: quia quidam diuites: qui
dam non. Primam ponit cuʒ di
cit. (Audite hec omnes gen=
tes.) non ſolum iudeoruʒ: quia
hec ad omnes pertinent audi=
re: ⁊ hoc eſt neceſſarium. Pro=
uerbio.1. Audiens ſapiens ⁊c.
ſecũdam ponit cum dicit. (Auri
bus percipite qui habitatis or
bem.) ideſt quacũq̃ parte orbis
⁊ dicit. (Auribꝰ percipite.) quia
oportet audire et ꝑcipere.
Matthe.13. Qui habet aures
audiendi audiat: ideſt atten=
dat. Hieronymus habet. (Habi
tatores occidentis.) Quaſi ſit
quedam prophetia: quia fides
chriſti precipue viget in popu=
lo occidẽtis: quia in aquilonari

Univerſidad de … Bibliot…

ſunt adhuc multi gentiles:⁊ in
orientalibus ſunt multi ſciſma-
tici ⁊ infideles. Uel(audite hec
oēs gētes.)refertur ad malos.
(Qui habitatiſ orbē.) ad bonos
qui dominātur terre. tertiā po-
nit cū dicit.(Quicq̧ terrigene.)i.
ignobiles.(⁊ filij hominū.)i.no
biles.hiero.hēt.(Tā filij adam
q̄ꝫ filij ſingulorꝫ.)q: quidā nihil
habent inſigne ex parentibus.

¶Myſtice terrigene dicuntur
peccatores qui terre adherent
per affectū. vnde ſerpenti cōpa
rātur.Iſa.65.Serpēti. (i.terre-
nis)puluis panis eius. Filij ho
minū dicūtur boni qui imaginē
dei ⁊ chriſti qui eſt filius homi-
nis habēt.quartā ponit cū dicit
(Simul in vnū diues⁊ pauper.)
q.d.Oēs audiatis hec documē-
ta: q: oībus ſunt vtilia . Et que
ſunt? Matthe.5.Beati paupes
ſpū qm̄ ipſorū eſt regnum celo-
rum.Eccle.31.Beat⁹ diues qui
inuētus eſt ſine macula ⁊c. Ta-
mē aliq̄s eſt diues actu ſed non
affectu.⁊ hic pōt eſſe ſanctus ſi
cut abraā. Ludouicus rex fran
cie.Ali⁹ eſt diues actu ⁊ affectu:
⁊ h̄ non eſt ſanctus.De hoc di-
citur Matt.19. Facilius eſt ca-
melū intrare ⁊c.q: ſicut eſt con-
tra naturā intrare per foramen
acus:ita intrare diuitē in regnū
celorum eſt cōtra iuſtitiam diui
naꝫ.Et tales ſunt terrigene:ſed
pauperes ſunt filij hominum.

¶Os meū loquetur ſapien
tiaꝫ:⁊ meditatio cordis mei
prudentiā. Inclinabo in pa-
rabolam aurem meam: ape
riam in pſalterio propoſitio
nem meam .

¶hic reddit attentos ex pmiſ-
ſione dicendorū.Quicūq̧ docet
aut docet res aut docet verba.
Quādo predicamus fidē et mo
res docemus res:qn̄ exponim⁹
ſcripturā docemus verba. p̄mo
ergo dicit de p̄ma doctrina. ſe-
cūdo de ſecūda ibi.(Inclinabo)
Rerū autem cognitio neceſſaria
eſt ad duo.ſ.ad cognitionē veri
tatis ⁊ ad vſum operatōis.Om
nis ergo cognitio veritatis que
nobis neceſſaria eſt de alijs re-
bus referēda eſt ad cognitioneꝫ
veritatis diuinorū.Unde Aug.
dicit.Qui ſcrutat̄ hec non refe-
rens ad eterna: eſt ocioſus. Et
ideo oīs cognitio veritatis pti-
uet ad ſapientiaꝫ.⁊ iō dicit (Os
meū loquet̄ ſapiētiā.)1. Cor.2.
Sapientiā loquimur inter per-
fectos.Id aūt qd̄ eſt neceſſariū
quātum ad vſum opatōis perti
net ad prudentiā:q: habet̄ dire
ctio rerum humanarū.⁊ ideo di
cit(Et meditatō cordis mei pru
dentiā.)ſcꝫ loquat̄. Prouer.10.
Sapiētia eſt viro prudentia. q:
ſapientia cōparata ad res hu-
manas ⁊ materiales eſt pruden
tia.(Inclinabo.)hic agit de ſe-
cūda doctrina.ſ. verborū obſcu
riorum.Et ſunt circa ea duo ne
ceſſaria.primo vt ſtudeat intelli
gere.ſecūdo vt ſtudeat ea expo-
nere alijs.¶Quātum ad p̄muꝫ
dicit.(Inclinabo in parabolam
aurē meam.)Parabola eſt ſentē
tia aliqua quādo habet obſcu-
ram ſimilitudinē.q.d.Dabo ſtu
dium ad intelligendū aliorū di
cta.Prouer.1. Aiaduertere pa-
rabolā ⁊ iterpretationem eius.
Uerba ſapientū ⁊ enigmata eo-
rum.Uel(inclinabo aurē meam
in parabolam.)quā loq̄tur de⁹:

quia enigmatice loquit̄.q.d.In
clinabo intellectū meum ad vo
cem dn̄i:qui loq̄tur parabolice.
(Aperiā in pſalterio ppoſitionē
meaꝫ.)Propoſitio dr̄ dupliciter
Uno mō id qd̄ pre alijs opto et
eſt illud qd̄ magis deſidero. Il-
lud(aperiā in pſalterio.)i.i mea
operatiōe:q: hic eſt optim⁹ mo-
dus aperiēdi propoſitū ſuuꝫ:q:
ſi tu ppōnis intrare vitam eter-
nā nō manifeſtas ppoſituꝫ tuū
ſi nō habeas bonā operationē.
Uel ppoſito eſt ſermo obſcurus
vnde ppoſitus cauſa tentatiōis.
ſic ſanſon.Iudic.14.Propoſuit
problema.vnde dicit.Si nō ara
ſſetis in vitula mea.⁊ ſic accipit̄
hic ppoſitio.Et ideo hiero. di-
cit.q̧ eſt ſermo obſcurus.hebr.
habēt.(Diuinationem meam.)
q̧ idem eſt.

¶Cur timebo in die mala:
iniquitas calcanei mei cir-
cūdabit me.Qui confidūt in
virtute ſua: ⁊ in multitudine
diuitiarū ſuarum gloriātur.
Frater nō redimit redimet
homo:non dabit deo placa-
tionem ſuā. Et precium re-
demptionis anime ſue:⁊ la-
borabit in eternum et viuet
adhuc in finem.

¶Propoſito p̄hemio pſalmus
in quo populū incitauit atten-
tionē.hic autem pcedit ad ppo-
ſitum principale q̧ eſt inducere
homines ad non timendū mala
preſentia:nec cōfidant de bonis
preſentibus:ſed eius timor ⁊ fi-
ducia ſit i deo ſolo.Et circa hoc
duo facit.primo oſtēdit de quo
ſit timendū.ſecūdo oſtendit de

quo nō debeant timere ibi. (Ne
timueris.)Circa primū duo fa-
cit.primo ppōnit intentum. ſe-
cūdo pbat propoſitum ibi(Qui
confidūt.) Circa primū duo fa-
cit.primo ppōnit q̄ōnem. ſecun
do ponit cōcluſionem. Queſtio
eſt. (Cur timebo in die mala?) Dico
Ubi p̄mo videndum eſt: que ſit mala
iſta dies mala:q: oēs dies ſunt q̄d ſit.
a deo. Sed dicūtur mali pp̄ter
mala que in eis cōtingūt. Eph.
5.Redimētes tempus qm̄ dies
mali ſunt. Poteſt ergo dies ma
la dici in qua aliqd̄ periculum
euenit.⁊ precipue i qua eminet
periculū eterne dānationis. Et
hec ē dies iudicij.Soph.1. Uox
diei domini amara: tribulabit̄
ibi fortis.Ergo(cur timebo i die
mala?) ideſt quid faciet me ti-
mere in die illa? Et reſpondet.
(Iniquitas calcanei mei circū-
dabit me.) Nihil enim timēduꝫ
eſt:niſi peccatū:quia nulla noce
bit aduerſitas:ſi nulla dominet̄
iniquitas.Prouer.28.Fugit im
pius nemine perſequēte.Eccle.
34. Qui timet deum nihil tre-
pidabit.⁊ ideo dicit.(Iniquitas
calcanei.)Per calcaneū poſſunt
tria intelligi.primo quia eſt ex-
trema pars corpis.Et ideo ini-
quitas calcanei mei eſt iniq̄tas
que perſeuerat vſq̧ ad finem vi Calca
te.⁊ hoc modo accipitur calca- neū q̄d
neum. Gene.3. Ipſa ſcꝫ mulier ſignet.
conteret caput tuū.ſ.ratio ſupe
rior.ſed ipſa conteret caput ſer
pentis:⁊ tu inſidiaberis calca-
neo eius:ideſt inſidiaberis eiuſ- hic p̄s
q̧ ad finem vite. Item per cal- marti-
caneū poteſt intelligi infirmitas mā hꝫ
carnis:quia quādo homo defi- peti de
cit calcaneus laditur. Et ſic ini- teſta-
quitas calcanei.ideſt peccatum tionē.

Universidad de Deusto Biblioteca

proccedēs ex infirmitate carnis.
(circūdabit me.)tertio perſecu-
tio iniuſta quā quis mouet con
tra alium ſcđm illud Joan. 14.
Qui manducat panem meū le-
uabit contra me calcaneum. Et
ſic iniquitas calcanei.i. perſecu
tio iniuſta retorquetur contra
perſequentem. Prouerbi.5. Jni
quitates ſue capiunt impium.
(Qui confidunt in virtute ſua.)
hic ponitur ratio quare ſit ti-
mendum:qꝛ propter peccatum.
Et eſt duplex ratio quare ſit ti-
mendum peccatū. primo ꝓpter
impoſſibilitatē euadendi penaꝫ
peccati. Job.11. Peribit ab eis
refugiū: ⁊ ſpes eorum abhomi-
natio anime. Alia ratio eſt pro-
pter mala que malis iminent.
primo ergo ponit impoſſibilita
tem euadendi penam. ſecundo
oſtendit mala iminentia malis
ibi.(Non videbit.) Aliquis eua
dit penas.primo per auxiliū ex-
trinſecum.ſecūdo per propriam
ſollicitudinem.tertio ꝓpter de-
fectum ſubiecti:vt quādo mori-
tur.Et oſtendit ꝙ nullo iſtorum
modorū euadere poteſt.pͥo ꝓ-
pter auxiliuꝫ.ſecūdo ꝙ nec per
remedium a ſe exhibituꝫ. tertio
ꝙ nec per defectū ſubiecti. Qui
vult liberari per auxiliū: quan-
doqꝫ liberatur ex potētia ſui ex
ercitus. Jo.19. Si regnū meum
eſſet de hoc mūdo: miniſtri mei
⁊c. Quādoqꝫ per diuitias. Pro-
uerbi.5. Omnē ſubiectiuam do-
mus ſue tradet et liberabit ſe.
Quādoqꝫ per amicos. Et oſten
dit ꝙ nullū iſtorū poteſt a pena
peccati liberare. Et licet ſm gl.
legatur aliter. tamen ſm Hebr.
legitur:qꝛ deus confidentes de
ſe liberat. (Frater nō redimet.)

q.d. Frater nō redimet eos qui
confidunt in eo. Et ideo primo
oſtendit ꝙ per auxiliuꝫ amicoꝝ
non iuuatur a pena peccati:qꝛ
virtus amicorū modica eſt. Et
ideo in virtute corporali amico
rum nō eſt confidendū. Jdeo di
cit.(Qui cōfidūt in virtute ſua.)
ſcꝫ amicorū ſuorum:vel in vir-
tute ꝓpria ſpirituali:quia eſt via
que videtur homini recta. (no-
uiſſima illius ducunt ad mor-
tem.) Prouerb.14. Jteꝫ qui cōfi
dunt in virtute diuitiaruꝫ ſua-
rum non liberātur per iſta om-
nia a peccati pena:quia Prouer
bio.11. qui confidunt in diuitijs
ſuis corruent. Non enim confi-
dendū eſt in diuitijs corporali-
bus vel ſpiritualibus quoniam
querat homo prout poteſt ſalu
tem ſuaꝫ. Hiere.9. Non glorie-
tur ſapiens in ſapiētia ſua ⁊ nō
glorietᷣ fortis in fortitudine ſua:
et non glorietur diues in diui-
tijs ſuis: nec perſona coniuncta
ſibi quātūcunqꝫ poteſt eū redi-
mere.i. liberare a peccato ſiue a
pena. Ezech.14. Si fuerit tres
viri in medio eius. Noe Daniel
⁊ Job. ipſi iuſtitia ſua liberabūt
animas ſuas. Sꝫ poſtqꝫ frater
nō poteſt redimere quantūcūqꝫ
ſibi propinquū. nūquid redimet
homo? Non qꝛ homo nō poteſt
aliquē eripere de manu dei:ſed
ſolus deus redimet eos. Et ho
mo:ſcilicet chriſtus vt preciuꝫ.i.
mors locum in eo habere poſ-
ſit:⁊ deus vt habeat virtutē re
dimendi. Uel aliter. (Frater.)
ideſt chriſtus qui eſt verus fra-
ter noſter. ps. Narrabo nomen
tuum fratribus meis. Cañ. 8.
Quis mihi det te fratrē meum.
Si non redimet iſte:quis alius

redimet? q.d. nullus. (Non da-
bit deo placationem ſuam.) Hic
oſtendit ꝙ non euadunt penam
propter aliquid qđ faciunt duꝫ
ſunt in peccato: qꝛ duplici reme
dio indigent peccatores ꝓpter
duplex maluꝫ qđ incurrunt: ſcꝫ
offenſam dei ⁊ reatum pene. Et
ideo indigent placare deum qđ
ipſi facere nō poſſunt:qꝛ ex quo
ipſi non placent deo et ſunt ini-
mici dei: nec eorū munera acci-
pit. vnde dicit.(Non dabit deo
placationē ſuam:quia non pla-
cent exteriora deo: niſi ſit inte-
rior gratia:quam non poteſt pu
rus homo dare. Jtem indigent
abſolui a pena:⁊ hoc etiam ho-
mo facere non poteſt. vnde dicit
(Nec preciuꝫ redemptionis ani
me ſue.)ſ. purus homo pōt dare
⁊ ideo non poteſt liberare a pe-
na. ps. Quis eſt qui viuit ⁊ non
videbit mortē eruet animā ſuaꝫ
de manu inferi. Sed chriſtus q
eſt deus ⁊ homo dedit placatio
nem pro nobis. Roma.5. Cum
inimici eſſemus: reconciliati ſu-
mus deo ⁊c. Jtem ſolum preciū
redemptionis.1. Pe.1. Redem-
pti eſtis de vana veſtra conuer-
ſatione ⁊c. Uel (non dabit.) i. nō
curabit dare placationem.(Et
precium redemptionis anime
ſue.) Jlle ſcꝫ qui confidit in di-
uitijs. Et ſm hoc poteſt conti-
nuari alia littera q̄ dicit.(Fra-
ter.) chriſtus: ſcꝫ (non redimit.)
quia illi non curant placare deū
per penitentiam : quia chriſtus
non iuuat eos qui nolunt ſe iu-
uare.(Et laborabit.) Hic oſten-
dit ꝙ non euadet per defectum
ſui:quia ſemper punietur:vnde
dicit.(Laborabit in eternum.) i.
punietur ſupplicio eterno. Mat

thei.25. Jbunt hij in ſupplicium
eternum:quia noluerunt hic la
borare. ps. Jn labore hominum
non ſunt. Et quia quantuꝫ in ſe
fuit:in eternum peccauerunt: qꝛ
preferunt peccatum legi dei ; et
ideo non timent penam:ſed ſem
per vellent facere peccatum:(et
viuet adhuc in fineꝫ.)i. vita eius
non deficiet in penis. Job. 20.
Luet que fecit omnia. nec tamē
conſumetur.

¶ Non videbit interitū cuꝫ
viderit ſapientes moriētes:
ſimul inſipiens et ſtultus pe
ribunt.

¶ Supra oſtendit pſalmiſta:ꝙ
timendum eſt propter peccatuꝫ
quia nullum remedium eſt ad
euadendum penam: hic autem
agit de malis que imminent eis
propter improuidentiam eorū.
Et circa hoc tria facit. primo cō-
memorat improuidentiā eorum
de malis futuris. ſecundo cōme
morat mala que imminent ibi.
(Relinquēt alienis.) Tertio po
nit ſpem de deo qua ſperat li-
berari ab hijs malis ibi (verū-
tamen.) Circa primum duo fa-
cit. primo oſtendit eoruꝫ impro-
uidentiam. ſecundo ignorantie
cauſam ibi.(Cum viderit.) Di-
cit ergo iſte talis cui imminent
tot mala.(Non videbit.) i. non
conſiderabit interitum. i. dam-
nationem ſuam. Juſtorum enim
eſt nouiſſima memorari. Eccle-
ſiaſtici.7. Sed de iſtis dicitur.
Deutero.32. Gens abſqꝫ prudē-
tia et ſine conſilio. Et quare in-
iuſti non preuident ſibi? Red-
ditur ratio. Eccleſiaſti.9. Hoc
eſt peſſimum inter omnia que

Universidad de Deusto Biblioteca

ſub ſole fiunt: quia eadem cun=
ctis eueniũt. Et iō non conſide
rant quid eis poſſit euenire in
futurũ. Et ideo (cũ viderit etiaz
ſapientes morientes.) ſed viden
tes mortem corporalẽ non con=
ſiderant eorum gloriã. Sap. 4.
Uidebunt finem ſapientis ⁊ nō
intelligent quid cogitauerit de
illo deus. Differẽtia eſt inter in
ſipientem et ſtultum. Inſipiens
eſt qui habet ſcientiã humanã
et non conſiderat eterna. Stul
tus eſt qui non conſiderat etiaz
pñtia. Uel inſipiens eſt qui non
attendit mala preſentia: ſed fu=
tura. Stultus eſt qui attendit
et non vitat. Unde dicit (Simul
incipiens et ſtultus peribũt ſm
hieronymuz. Duplex eſt cauſa
contẽptus in iuſtorum diuturni
tas vite: et quia vident ſimul ſa
pientes et inſipientes mori.

¶ Et relinquent alienis di=
uitias ſuas: et ſepulchra eo=
rum domus illorum in eter=
num. Tabernacula eoruz in
progenie et progenie vocaue
runt nomia ſua in terris ſuis

¶ Hic ponit mala que cõtingunt
peccatoribus. Et primo ponit
mala que contingunt in preſenti
Secũdo ponit mala que eueniẽt
in futuro ibi (Sicut oues.) Cir=
ca primũ duo facit. Prio ponit
mala q̄ eueniũt in preſenti. quã
tũ ad bona extrinſeca. Secũdo
quãtũ ad bona intriſeca ibi (Cũ
in honore.) Et oñdit prio quid
perdit malus per mortem. Di=
cit ꝙ perdit diuitias. Unde di=
cit (Relinquent alienis diuitias
ſuas.) hiere. 17. Fecit diuitias
⁊ non in iudicio in dimidio die=
rum ſuorũ relinquet eas. Et di=
cit (ſuas.) quaſi a ſe poſſeſſas. nō
vſus eſt eis ad vtilitatem alio=
rũ. Phil. 2. Omnes que ſua ſunt
querunt. Et dicit (Alienis.) qꝛ
ſepe alieni. i. extranei ſm carnez
accipiũt diuitias ſuas. ps. The
ſaurizat ⁊ ignorat cui cõgrega=
bit ea. Dicit aliqñ. ꝙ ſi etiam fi=
lijs dimittat diuitias: tñ alieni
ſunt: vt dr Luc. 10. Ille proxim⁹
qui fecit miſericordiã in illo. Et
cõtingit ꝙ filij ⁊ nepotes nihil
boni faciunt mortuis: ſz reſidua
ſunt eis duo. de rebus mundi ſe
pulchrũ ⁊ fama hominuz. ſcdm
ibi (Tabernacula.) ¶ Quantuz
ad primũ dicit (. habuerunt do
mos ⁊ vineas ⁊ curruz ⁊ multa
precioſa. Sed quid habebũt in
morte? Pro palatio habebũt ſe
pulchrũ. ⁊ hoc (in eternũ.) i. vſqꝫ
in diem iudicij habitabũt in ſe
pulchris. Uel ex hoc ꝙ faciunt
curioſa ſepulchra. credunt ha=
bitare in eternũ in eo. Sed deci
piunt: quia ⁊ ſepulchra deſtruẽ
tur. Uñ lz ſm opinionẽ rei illa ſe
pulchra ſunt dom⁹ eoꝝ in eter=
num. Tamẽ non eſt ita hierony
mus tamẽ habet aliter. (Inte=
riora eorum domus illorum in
eternum.) quia non habet du=
plicem domũ exteriorem. ſ. ⁊ hec
non manet in eternũ. ⁊ interio=
rem. ſ. conſcientiã: ⁊ hec manet.
Iſa. 38. Diſpone domui tue. Si
ue bona: ſiue mala ſemper ma=
net. (Tabernacula.) Hic oſten=
dit ꝙ non remanet fama ſeu me
morabile hominis poſt mortez
Memoriabile hominis ſunt edi
ficia fortia. ideo dicit (Taberna
cula eorum in progenie ⁊ proge
nie.) q. d. Ita edificantur ac ſi
ſint duratura vſqꝫ in finem. ſed

decipiuntur qꝛ deſtruunt. Iob.
21. Ubi eſt domus principes: et
vbi tabernacula impiorũ? Mat
thei. 13. Uides has magnas edi
ficationes? Non relinquetur ⁊c.
Et dicit (Tabernacula.) qꝛ non
diu manẽt in eis.) Uocauerunt
nomina ſua in terris ſuis.) q. d.
hec eſt intẽtio hui⁹ edificatiōis
vt eẽnt noiati i terris ſuis Geñ.
11. Uenite edificemus ciuitatuz
⁊ turrem ⁊ celebremus ⁊c. Ec=
cleſi. 40. Edificatio ciuitatis cõ
firmauit nomen. Unde vocant
ciuitates ex nomine ſuo. ⁊ dicit.
(Suis.) qꝛ nomen alicuius non
multũ extẽditur extra terrã ſuã
Et ideo ſtultum eſt ꝙ homo ce
lebret nomen ſuum in terris.
Uel (inuocabunt nomina eoꝝ.)
i. defunctorum. (in terris ſuis.)
portãdo cibaria ad ſepulchra.

¶ Et homo cum in honore
eſſet non intellexit: cõpara=
tus eſt iumentis inſipiẽtib⁹
⁊ ſimilis factus eſt illis.

¶ Supra propoſuit ps mala q̄
iminent malis quantũ ad amiſ
ſionẽ exteriorũ. hic autem ponit
q̄ ex corruptione bonoꝝ interio
rum eis imminent. Et circa hoc
duo facit. primo proponit ma=
lum interioris corruptionis. ſe=
cundo oſtendit quod ex hoc ma
lo ſequitur ibi (Hec via illorũ.)
Sciendum eſt autem ꝙ homo
compoſitus ex natura rationa=
li ⁊ ſenſitiua. Secundũ naturaz
rationalem homo habet ſimili=
tudinem cum deo ⁊ angelis. Ge
ne. 1. Faciamus hominẽ ad ima
ginem ⁊ ſimilitudinem noſtram
pſalm⁹. Minuiſti eum paulo mi
nus ab angelis. Secũdũ autez
ſenſitiuam naturam habet cõ=
municationẽ cum beſtijs. primo
ergo ponit honorẽ hois quantũ
ad hoc ꝙ habet ſimilitudinem
cum angelis. Unde dicit (Homo
cum in honore eſſet.) ſm philo=
ſophũ. honor eſt excellẽti⁹ quid
ꝙ laus. quia laus ordinatur ad
aliud. honor autẽ eſt per ſe ⁊ in
ſe. Et dicit (Eſſet.) ſ. filius ad deũ
Et ex hoc ꝙ hec habet preter=
mittit tria: quia premittit ꝙ hec
non cõſiderat. ſ. ꝙ ſit ſimilis deo
ſcdo ꝙ declinat in ignorantiaz ⁊
ignobilitatem beſtialem. tertio
ꝙ conſequitur actũ beſtialem.
¶ Quantum ad primum dicit.
(Non intellexit.) ſ. ꝙ ad imagi=
nem dei ſit factus: ⁊ ꝙ eſſet apt⁹
ad poſſidenda celeſtia. Sap. 2.
Neqꝫ ſperauerunt mercedez iu
ſtitie: nec iudicauerunt honorẽ
animarũ ſanctarũ. ¶ Quantuz
ad ſcdm dicit (Comparati ſunt
iumentis.) Bruta animalia ope
rantur ex paſſione ⁊ hoc patet:
quia canis ſtatim cum iraſcit
clamat equus cum cõcupiſcit:
hinit. Sed nō imputatur eis qꝛ
carent rõne. Si ergo homo ſta=
tim cum concupiſcit ſequit paſ=
ſionem ⁊ iratus percutit compa
ratus eſt in agendo iumentis in
ſipiẽtibus. ps. Nolite fieri ſicut
equus ⁊ mulus ⁊c. ¶ Quantuz
ad tertiũ dicit (Et ſimilis factus
eſt illis.) Nam quando natura
brutorum inclinatur ad aliquid
ſic vtitur paſſione ⁊ conſuetu=
do vertitur in naturam. Quan= hō effi
do homo ergo aſſueſcit ſm paſ citur
ſionem viuere: iam vertitur in beſtia.
naturam. ⁊ ideo (Similis factus
eſt illis.) per habitum ex malis
operibus aggrauatum. hiere.
5. Equi amatores in feminas et
emiſſarij facti ſunt. ⁊ ideo dicit

Universidad de Deusto Biblioteca

philoſophus. ꝙ peioꝛ eſt malus homo q̃ mala beſtia: qꝛ cū malitia habet intellectū: vt diuerſa mala adinueniat.

¶ Hec via illoꝛum ſcandalum ipſis: ⁊ poſtea in oꝛe ſuo complacebunt.

¶ Hic oſtendit quid ſequitur ex hoc malo: quod incurrunt. ſ. ꝙ facti ſunt beſtiales. Nam poſſet aliquis dicere. naʒ nihil mali inde ſequitur. Sed nō eſt ita. Immo aliquid aliud ſequitur. Et primo oſtendit quid ſequit̃ quātum ad eos. Secundo quantuʒ ad alios. Quantum ad eos dicit (Hec via.) quia. ſ. ſequitur paſſiones. eſt (ſcandalum ipſis.) qꝛ interius conturbantur. pſalm⁹. Fiat menſa eoꝛum coꝛam ipſis in ſcandalum. Item exterius etiam conturbantur qui puniūtur ⁊ infamantur. Philoſophus. Penitudine replentur praui. Quantum ad alios ſequitur q̃ (Poſtea in oꝛe ſuo complacebunt. Et exponitur dupliciter. Uno modo ſic. Poſtq̃ interius ſcandalizantur ⁊ faciunt mala: vellent ꝙ alij ſequerentur eos. Et ideo ſtudent alijs complacere: vt trahant eos ad peccandum. Prouerbioꝛum. 1. Si te lactauerint peccatoꝛes ⁊c. Alio modo ſic reprehendit ſimulationem. q. d. Poſtea quaʒ iam ſic conturbantur et ſequuntur mala (in oꝛe ſuo complacebūt.) i. ſtudent loqui ſancta ⁊ blanda. Matthei. 23. Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite: qui ſimiles eſtis ſepulchꝛis dealbatis: et ſic ⁊ vos a foris. Gloſa. Peioꝛes ſunt ſimulantes quam aparte mali.

Sed nunquid hoc verum eſt ⁊c. Uidetur ꝙ non. Iſaie. 3. Peccatum ſuuʒ ſicut ſodoma predicauerunt. Glo. Hieronymi. Secunda tabula eſt occulte peccare. Qõ.

Dicendum ꝙ aliud eſt non publicare peccatum: ⁊ aliud eſt ſimulare innocentiam. Nam publicare peccatum eſt malū: quia ſcandalizat alios: ſed ſimulare innocentiam: vt alios trahāt ad peccatum maluʒ eſt. Et de hijs loquitur hic. Alia littera habet (Et in oꝛe ſuo benedicent deū.) et exponitur ſic. Quāuis interius ſint beſtie. tamen labijs exterius benedicent deum. Iſaie 29. Populus hic labijs me honoꝛat ⁊c. Uel aliter. Benedicent deum de malis que fecerunt. Hieronymus habet. (Poſt eos iuſtitias eoꝛum current.) q. d. Non intellexit ⁊ ſimilis factus eſt beſtijs. ⁊ inde ſcandalizātur ⁊ ideo fit ouia voluerunt ſe ſicut beſtie. Ideo (poſt eos.) i. in finem comedētur. a beſtijs. i. a demonibus. q. d. Current poſt demones in inferno.

¶ Sicut oues in inferno poſiti ſunt moꝛs depaſcet eos. Et dominabuntur eoꝛum iuſti in matutino: et auxilium eoꝛum veteraſcet in inferno a gloꝛia eoꝛum. Ueruntamē deus redimet animam meā de manu inferi: cum acceperit me.

¶ Hic ponit mala que euenient

peccatoꝛibus poſt hanc vitam. Et qꝛ tria mala iā dixit. ſcilicet ꝙ ſunt ſimiles beſtijs ⁊ ꝙ cōtemnunt ſapientiam. tertium eſt ꝙ confidunt in virtute ſua. Et contra primum dicit (quia iſti ſunt ſicut beſtie.) dignum eſt ꝙ ſicut beſtie puniantur. Unde dicit. (Sicut oues in inferno poſiti ſunt.) Oues non habent auxilium a natura ad defendenduʒ. ⁊ ideo expoſite ſunt ad cedem. pſalm⁹. Extimati ſumus ſicut oues occiſionis. Quia ergo mali in inferno ſunt omnino penis expoſiti. ideo ſunt ſicut oues. Hieremie. 12. Congrega eos ſicut gregem ad victimam. Item oues tunduntur ⁊ tunſe occiduntur. ita prius tunduntur a lana mali: et priuantur ſiue expoliantur exterioꝛibus bonis: ⁊ poſtea occiduntur in inferno. (Moꝛs depaſcet eos.) Apocal. 21. Pars eoꝛum eſt ſulphur. Hic depaſcet eos. et dicit (Depaſcet.) quia et ſi moꝛs inferat penam. non tamen totaliter auferet: ſed reſeruat ſemper ad penam. Uel (moꝛs.) i. diabolus. Apocalipſis. ſexto. Nomen illi moꝛs. (Depaſcet eos.) ideſt deducet in paſcuis ad paſcua ideſt de penis ad penas. Job. 24. Ad caloꝛem nimiuʒ tranſiet ab aquis niuium. Alia littera habet. (Moꝛs paſtoꝛ eoꝛum erit.) Et loquitur ſic. In vita iſta ſunt ſicut oues deputandi ad infernum: et diabolus eſt paſtoꝛ eoꝛum. (Et dominabuntur.) Hoc eſt contra illud quod dixit ſupra. ꝙ videntes ſapientes ſimul moꝛi cum inſipientibus. Hic dicit ꝙ iuſti dominabuntur eoꝛum ſcilicet maloꝛum. Uel (ſapientes) qui vocantur (iuſti in matutino.) i. in die iudicij quando accipient iudiciariam poteſtatem. Malach. 4. Calcabis impios cum fuerint cinis ſub planta pedum veſtroꝛum. (Et auxilium eoꝛuʒ.) Hoc eſt illud quod dixit. Et in multitudine diuitiarum ⁊c. quaſi dicat. Auxilium eoꝛum quod erat ab amicis et diuitijs eoꝛuʒ (veteraſcet.) ideſt peribit in inferuo. Iſaie decimo. Ad cuius fugietis auxiliū? Job ſexto. Ecce non eſt auxilium mihi in me. (A gloꝛia eoꝛuʒ.) ideſt iuxta gloꝛiam eoꝛum. Apocalip. 18. Quantum gloꝛificauit ſe tantum ⁊c. (Ueruntamen redimet animam meam.) quaſi dicat. Mali iſta habent: ſed ego liberaboꝛ ab iſtis. Et per quid? Per effuſionem ſanguinis chꝛiſti. (Redimet de manu inferi.) ideſt de manu diaboli. ſub qua erant homines ante aduentuʒ chꝛiſti. Oſee decimotertio. De moꝛte redimam eos. (Cum acceperit me.) ideſt cum acceperit animam meam. Heb. 1. Nuſquā angelos apprehendit. ſed ſemen abꝛae.

¶ Ne timueris cum diues factus fuerit homo: et cu m multiplicata fuerit gloꝛia domus eius. Quoniam cum interierit non ſumet omnia neq̃ deſcendet cum eo gloria eius.

¶ Supꝛa pſalmus oſtēdit quid ſit homini timendum in mundo. hic oſtendit quid ſit non timendum. ſ. proſperitas impioꝝ

Universidad de Deusto Biblioteca

Et primo monet vt non timeamus ꝓpter proſperitatē maloꝝ. ſcđo aſſignat rationeʒ ibi.(Qm̄ cum interierit.) Proſperitas malorum duo hʒ.ſ. abundantiā diuitiarum ⁊ ſublimitateʒ glorie, ¶Quantū ad primū dicit.(Ne timueris cum diues factus fuerit hō̄.) ¶Quantū ad ſcđm,(Et cum multiplicata fuerit gloria domus ſue,) ⁊ dicit (homo.) Hō̄ conſtat ex duplici natura.ſ. animali ⁊ rationali, Et quādoq; ſumitur pro vna: qn̄q; pro alia. Hic ſumitur ꝓ animalitate. q.d. Si homo animalis diues fact⁹ fuerit. Tales enī ſepe ditant̄. Job 21. Quare impij viuūt: ſublimati ſunt: confortati ſunt diuitijs. Item ibidē.12. Abundant tabernacula predonū. Si iſta.ſ. videris: ne timueris. Duplex pōt eſſe cauſa timoris, Una ne deſeuiāt in homines: alia ne ex hoc ſcandalizentur boni ⁊ deficiāt a ſpe: ſm illud, Mei autem pene moti ſunt pedes ⁊c. et dixi. Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum. q.d. Ex quo tot bona deus facit malis: videtur ꝙ nō curet de nobis ſm illud Mal.3. Uanus eſt qui ſeruit deo: ⁊ qđ emolumentū habemus: qꝛ cuſtodiuimus precepta dñi. ¶Quantū ad ſcđm dicit.(Et cum multiplicata fuerit gloria domus eius.) Eccleſia.9. Non zeles gloriā ⁊ opus peccatoris. ps. Uidi impium ⁊c.(Qm̄ cum interierit.) Hic aſſignatur ratio quare nō ſunt timēdi mali ſi diuites fiant. primo quia qn̄q; omnibus exterioribus bonis priuabunt̄. ſcđo etiā omnibus interioribus bonis deficient. ſecūda ibi.(Quia anima eius.) Ideo dicit. Non ſunt timēdi: quia deus reſeruat tibi maiora. Hec autem que dantur iſtis ſunt trāſitoria. Et oſtendit primo ꝙ diuitie trāſeunt dicēs.(Qm̄ cuz interierit.(ſ. diues.(non ſumet omnia.) i. nihil ex omnibus q̄ habuit poterit habere. Job.27. Diues cuz dormierit nihil ſecū auferet. 1. Thi. vlti. Nihil intulimus in hūc mūdum: haud dubiū: qꝛ nec auferre quid poterimus. ſcđo oſtēdit defectum glorie hominis peccatoris.(Neq; deſcendet cum eo gloria domus eius.) qꝛ tūc gloria eius finitur cuz carne ⁊ reſeruatur ei ignominia in inferno. Oſee.4. Gloriam eorū in ignominiam cōmutabo. Apoca.18. Glorificauit ſe ⁊c.

¶Quia anima eius in vita ipſius benedicet̄: confitebit̄ tibi cum benefeceris ei. Introibit vſq; in progenies patrum ſuorum ⁊ vſq; in eternū non videbit lumen. Hō̄ cum in honore eſſet non intellexit comparatus eſt iumētis inſipientibus: ⁊ ſimilis factus eſt illis,

¶Hic ponit primo defectuʒ interiorum pertinentiū ad corpus ſecūdo ad animā ibi.(Et introibit.) Primo ergo oſtendit ꝙ poſt hanc vitam deficit eis bonū corporis. Secūdo oſtēdit ꝙ finitur bonum virtutis ſi quod habuerunt. Dicit ergo.(Quia anima eius,) Sicut hō̄ ſumitur aliquādo pro natura animali: aliqn̄ ꝓ rationali, ita anima ſumitur dupliciter. Quādoq; vt diliges dominum deum tuū ex toto corde tuo ex tota anima tua. Qn̄q; ꝓ animali vita. Lu.12. Anima mea habes bona ⁊c. Dicit ergo ſm hoc.(Quia anima.) i. animalis vita eius.(in vita ipſius benedicetur.) q.d. Quicquid habet de diuitijs ⁊ gloria totuʒ eſt in hac vita: et ceſſante hac vita deficit eius gloria: ⁊ ideo non pōt vite ſue benedicere niſi dum viuit. Item aliquādo peccatores laudant deum vel faciunt opera de genere bonoꝝ: ſed ſi aduerſitas immineat: ceſſat eius laudatio ſiue operatio bona. Et ideo conuertit ſe ad deuʒ dicēs. O deus iſte talis.ſ. peccator ſiue aliquis in proſperitate exiſtens.(confitebitur tibi.) i. laudabit te.(cū benefeceris ei.) i. cum dederis ſibi bona tēporalia que amat. Prouer.10. Benedictio domini diuites facit. Hieronymus. Laudabunt te cuz bene tibi fuerit. i. homines laudant ⁊ ſeruiunt diuitibus q̄diu ſuppetunt ⁊ ꝓſperantur in diuitijs: ſed ſi mutetur fortuna mutantur: nedum non laudant: ſed detrahunt eis.(Introibit.) Hic ponit defectum ſpiritualiuʒ. Et primo oſtendit defectum. ſcđo ponit ordinē perueniendi ad ipſuʒ defectū ibi (hō̄.) Et primo ponit defectuʒ culpe. ſcđo pene. ¶Quantū ad primū dicit.(Introibit.) ſ. iſte peccator ſic diues ⁊ quem laudāt omnes dum bene eſt ei: introibit dico.(vſq; in progeniem patrū ſuoꝝ) ſ. per imitationē dum omnia mala que tota ſua progenies fecit ipſe operat̄. Matth.23. Et vos implete menſurā patrum veſtrorum. Hiere.11. Reuerſi ſunt ad iniquitates patrum ſuorū priores. Uel (introibit ⁊c.) quia patres ſui impij ſunt in inferno et iſte ibit illuc. ¶Quantū ad ſecūdum dicit.(Et vſq; in eternū nō videbit lumen.) quia quaſi.ſ. hic in ſuo eterno.ſ. in vita noluit ſequi lumē rationis: ideo (in eternum non videbit lumen.) Job.15. Non credit ꝙ reuerti poſſit de tenebris ad lumen. Matthei 25. Inutilem ſeruum mittite in tenebras exteriores ⁊c. Et quo ordine? quia cum eſſet preditus lumine rōnis: ſicut homo in honore conſtitutus noluit illo lumine regi. Aſſimilatus eſt iumētis inſipientibus: ⁊ iō facit ſicut iumenta. dʒ deputari occiſioni.

¶Pſalmus aſaph. xlix.

DEus deorū dominus locutus ē: ⁊ vocauit terram. A ſolis ortu vſq; ad occaſum: ex ſyon ſpecies decoris eius.

Supra pſalmiſta inuitauit gētes ad confidenduʒ de deo: hic inſtruit eas ad cultum dei. ¶Titulus. (ps aſaph.) Iſte aſaph vn⁹ fuit de prefectis ſuper cantores populorum: ⁊ ſuper illos qui cantabant ⁊ laudabant in cimbalis ſicut.1. Parali.13.⁊.16.⁊.25. dicitur. Et dicitur ps aſaph: qꝛ cantatur miniſterio aſaph. Et congruit miniſterio: quia aſaph interpretatur ſynagoga: et ſic legitur in ſynagoge perſona. Ubi inſtructus de ſacrificijs duo ꝓponit de cultu dei que antecedunt diuinū iudicium ⁊ eſt primū. ſecundum eſt diſceptatio dei cum populo de cultu ſuo ibi.(Audi populus meus.) Ante iudicium erūt tria. Citatio iudicis: aduen

Titulus.

ps hic loquit̄ de finali iudicio.

Universidad de ...

tus iudicis: ⁊ apparatus. Primo ergo ponit citationem. Secūdo aduentū ibi. (Deus noſter manifeſte veniet.) Tertio apparatum ibi. (Ignis in ꝯſpectu.) Circa primū tria facit. Primo oſtendit quis ſit citator. Secūdo qui ſunt citati ibi. (Et vocauit.) Tertio quo ordine citentur ibi. (Ex ſyon.) Qui citat magnus eſt: quia deus omniū etiam deorū. Unde dicit. (Deus deorū dominus locutus eſt.) Primo ergo cōmendatur ab excellētia nature: quia deus deorum nō angelus. Hieronymus habet. (Fortis deus.) Sed nunquid ſunt multi dij? 1. Corin. 8. Siquidem ſunt dij multi ⁊ domini multi. Deus em̄ dicitur tripliciter. ſ. naturaliter: et iſte eſt tantū vnus deus. Deute. 6. Audi iſrael: dominus deus tuus vnus eſt. Item per participationem: ⁊ iſti ſunt multi. 1. Corin. 8. Item per nuncupationeʒ ⁊ opinionem: ſicut idola ⁊ aſtra: venus et ſaturnus. Ps. Omnes dij gentium demonia. ¶ Sed dici dij aliqui poſſunt quattuor modis. Uno modo per vnioneʒ ⁊ ſic ſolus chriſtus dicitur deus Jo. 20. Dominus meus et deus meus. Alij per gratiā adoptionis. Ps. Ego dixi dij eſtis ⁊c. Aliqui per participationem diuine poteſtatis in miraculis faciēdis Exo. 7. Conſtitui te deum pharaonis. Alij per miniſteriū. ſicut iudices. Exo. 22. Dijs nō detrahes. Item cōmendatur a gubernatiōe: cum dicit. (Dominus locutus eſt.) Hic locutus eſt interius per inſpirationē. Ps. Audiā quid loquatur in me dominus deus. Item exteriori locutione. Hebre. 1. Nouiſſime locutus eſt

huius nois deus multiplicitas.

⁊c. (Et vocauit terram.) ſcʒ vniuerſaʒ. i. vniuerſos habitatores terre: vnde citati ſunt: nō aliqui tantū in medio mundi: ſʒ a ſolis ortu vſqʒ ad occaſum. Mar. vlt. Euntes in mundū vniuerſuʒ ⁊c. Hie. 16. Ad te venient gētes ab extremis terre ⁊ dicent vere mūdamini ⁊c. Ordo vocationis ponitur cum dicit (ex ſyon ſpecies decoris eius.) q. d. Hec vocatio inchoata eſt in ſyon. Iſaie. 2. De ſyon exibit lex ⁊c. Nam apoſtoli quando acceperunt ſpiritū ſanctum erant in ſyon: ⁊ tūc fortes facti ſunt ad eundū per mundū. Ex ſyon ergo vbi apoſtoli erant cepit diuulgari ſpecies decoris eius. Sed chriſtus bene incepit aliqualiter diuulgari: ſed nō videbatur ſpecies eius: quia circūdatus erat infirmitate: quia vidimus eum nouiſſimū virorum viruʒ dolorū: vt habetur Iſa. 53. Sed poſt paſſionē apparuit virtus ⁊ poteſtas ſua.

¶ Deus manifeſte veniet deus noſter ⁊ nō ſilebit. Ignis in conſpectu eius exardeſcet: ⁊ in circuitu eius tempeſtas valida.

¶ Hic agit de aduentu et dicit duo. De ſecundo aduentu contra duo que fuerūt in primo. In primo aduentu venit deus occultus in infirmitate humanitatis. Ezechie. 32. Solem nube tegam. Et illud Iſaie. 45. Uere tu es deus abſconditus. Sed tunc erit manifeſtus. Apoca. 1. Ecce veniet: ⁊ videbit eum omnis populus. Theſſa. 2. Quē dominus ieſus interficiet ſpiritu oris ſui: et deſtruet illuſtratione aduentus ſui. Item in primo aduentu

oſtendit manſuetudinē. Iſa. 53. Tanqʒ agnus coram tondente ductus eſt. Unde nihil dixit coram principibus ⁊ ſacerdotibus nec coram pylato: ſed tunc non ſilebit. (ſed loquetur.) Iſa. 42. Silui ſemper tacui et patiens fui in iudicio quādo iudicabar: quando tolerabam malos. Sʒ vt parturiens clamabit: et dicit (Noſter.) q. d. Non alius deus eſt iſte qui venit qʒ noſter: extra quē non eſt ſalus. Hieronymus incipit verſum. Ex ſyon perfecta decore: deus apparebit. q. d. Deus apparebit ex ſyon que ē perfecta decore ſpiritus ſancti. ¶ Quantum ad primuʒ ſubdit. (Deus manifeſte veniet.) ¶ Quātum ad ſecundū. (Ignis in conſpectu eius ardebit.) Hic ponit apparatum veniētis. Principes coram ſe faciunt deferri ſigna et gladios. Roma. 13. Non ſine cauſa gladius portatur. q. d. quia habent poteſtatē iudicādi. Sic ante chriſtum precedent ſigna vindicte ⁊ miniſtri iudicis. Primo ergo ponit ſigna ⁊ inſtrumēta vindicte. Secūdo oſtendit poteſtatem quantuʒ ad miniſtros ibi (Aduocauit.) Inſtrumentuʒ diuini iudicij eſt duplex. Unum principale ex parte ignis puniētis. ⁊ aliud ex parte totius creature pugnantis contra inſenſatos. Sapien. 5. ¶ Quantum ad primū dicit. (Ignis in conſpectu eius exardeſcet. (Ad litteram. Ignis precedet ante eum. vt habetur Hebre. 10. quia ignis confringens ardebit et purgabit ſuperficiem terre ⁊ purgabit ſi q̄d eſt purgandū in bonis: ⁊ tandeʒ inuoluet malos in infernū. Uel ignis conſcientie remordentis. Iſaie. 50. Ambulate in lumine ignis veſtri. ¶ Quantum ad ſecundū dicit (⁊ in circuitu eius tempeſtas valida.) que conſurget ex cōmotione omnium elementorū ante iudicium. Lu. 21. Erunt ſigna in ſole ⁊c. Et erit tanta cōmotio: ꝙ etiaʒ virtutes celorum mouebuntur. (Tempeſtas.) i. indignatio erit. (in circuitu eius.) i. in ſanctis qui erūt circa ipſum. Iſaie. 3. Ad puniendū peccatores. Job. 27. Apprehendet eum quaſi aqua inopia. Prouerbio. 1. Cum venerit repentina calamitas.

¶ Aduocauit celum deſurſum ⁊ terram diſcernere populum ſuum. Cōgregate illi ſanctos eius: qui ordināt teſtamentum eius ſuper ſacrificia. Et annunciabunt celi iuſtitiam eius quoniaʒ deus iudex eſt.

¶ Poſito aduentu iudicis ad iudicium: ⁊ iudicis apparatu quātum ad inſtrumentum pene. hic ponit apparatum iudicij quantum ad miniſtros: ⁊ primo agit de aſſiſtentia miniſtrorū. ſecūdo de officio angelorum ibi. (Congregate.) tertio de officio apoſtolorum ibi. (Annunciabitur.) In prima parte fit mentio de celo ⁊ terra. Et intelligitur dupliciter. Uno modo vt intelligatur per methonomiam continens ꝓ contento: vt per celum deſignet ſanctos qui in celis ſunt: et per terraʒ deſignet homines q̄ ſunt in terra: ⁊ iſti omnes ad iudiciū vocantur. Et hec eſt ſecunda vocatio: quia ſupra dixit: ⁊ vocauit terram: quia illa vocatio eſt vo-

Universidad de Deusto Biblioteca

catio ad fidem: ad quam omnes vocantur boni ⁊ mali. Matthei 13. Simile eſt regnum celorum ſagene miſſe in mare ꝛc. Sed iſta ſecunda vocatio eſt ad ſegregandum: quia elegerunt bonos in vaſa ſua. malos autē foras miſerunt: et ideo dicit. (Ut diſcerneret populum ſuum.) diſcretione bonorū a malis. Matthei. 25. Segregabit oues ab hedis. pſalmus. Judica me deus ⁊ diſcerne cauſam meam. Sed aliter vocantur celi: aliter terra: quia celeſtes viri vocantur ad hoc: quaſi iudices. Matthei. 19. Uos qui relinquiſtis omnia ꝛc. vſꝙ iſrael. Terreni vocantur vt iudicentur. Joelis. 3. Congregabo omnes gentes et deducam eas in vale Joſaphat. Uel (vocauit celum.) i. celeſtes. i. iuſtos ad premium. Daniel. 12. Docti fulgebunt ſicut ſplendor firmamenti ꝛc. (Et terraz.) i. terrenos i. malos ad penaz. ¶ Poteſt etiā eſſe alius ſenſus: vt celum ⁊ terram ponantur pro ipſis creaturis corporalibus: et ſic vocantur per modum teſtimonij vel impugnationis contra infideles quia in eis mali potuerunt aduertere ex celo et terra. Job. 20. Reuelabunt celi iniquitatē eius et terra conſurget aduerſus euz ſcilz peccatorem. Uel (aduocauit celum et terram deſurſum.) vt det eis animas ſanctorꝫ quas tenet: et terram: vt det animas malorum quas tenet in profundo. Et huic cōcordat littera Hieronymi que dicit. (Congregate mihi omnes ſanctos meos.) q. d. Ad hoc aduocat: vt exhibeat ſanctos ſuos. (Congregate illi ſanctos eius.) hoc eſt officium angelorum. In iudicio ſcilz congregent electos. Matthei. 24. Mittet angelos ſuos ꝛc. Et eſt vox Danielis prophete ad angelos: ad miniſterium miſſos. Sancti enī eius ſunt: qui ordinant teſtamentuz ſuper ſacrificis. Li ſupra dupliciter accipitur. Uno modo: vt deſignet ordinem cauſe materialis ⁊ tunc eſt ſenſus. Super ſacrificia ideſt qui fecerunt pactum cum deo: de ſacrificijs offerendis. Et fecit mentionē de ſacrificijs propter duo. primo quia ſequens diſceptatio erit de ſacrificijs. ſecundo quia diſceptatio in iudicio erit ſolum cuz fidelibus qui iudicabuntur. Et iſti ſunt qui cum deo pactum in ſacrificijs fecerunt. Alio modo: vt li ſupra notat exceſſum. Et ſic dicenduz eſt ꝙ per teſtamentuz intelligitur nouum teſtamentum: quod excedit. Unde eſt ſenſus. (Super ſacrificia.) ideſt qui preferunt nouum teſtamentuz ſacrificijs veteris teſtamenti. Uel teſtamentum promiſſum a deo: et ſic (ſuper ſacrificia.) ideſt qui bona promiſſa a deo reputat maiora omnibus meritis noſtris. Romano. 8. Non ſunt cōdigne paſſiones huius temporis ꝛc. Uel per teſtamentū illud: anima habet fedus cum iuſtitia miſericordia: fide et huiuſmodi. Oſee. 2. Sponſabo te mihi in fide. Et ſic ſunt (ſuper ſacrificia.) ideſt qui preferūt bona ſpiritualia huiuſmodi ſacrificijs corporalibus. Oſee. 6. Miſericordiam volo et non ſacrificium. Uel (qui ordinant teſtamentuz ꝛc.) ideſt qui in ſacrificijs que deo exhibent habent reſpectū ad teſtamentuz dei:

dei: quia aliq̄ uī referunt bona que faciunt ad aliud: vt in ipſm congregentur. 1. Corin. 10. Oīa in gloriam dei facite. (Annunciabunt celi.) Officium angelorꝫ eſt annūciare: et hij deſignantur per celos. Unde (celi). i. apoſtoli (annūciabunt) iuſtitiam dei. Et dicuntur (celi) quia ipſi eminent omnibus choris ſanctorū et illuminant totam eccleſiam. p̄s. Celi enarrant gloriam dei. (Annūciabūt autem). quoniam de⁹ iudex eſt per doctrinam inſtruendo. Act. 10. Ipſe eſt qui conſtitutus eſt a deo iudex viuorꝫ ⁊ mortuorū. Inſtruunt ergo de futuro iudicio. 2. Cor. 5. Oēs nos manifeſtari oꝫ aṅ tribunal xp̄i Alio modo nūciabunt per iudicij auctoritatē promulgantes ſniam cōtra malos. qn̄ ſedebūt ſup ſedes duodecim. vt dr̄. Mat. 19.

¶ Audi populus meus et loquar iſrael et teſtificabor tibi de⁹ tuus ego ſum.

¶ Hic autem agit de diſceptatione iudicij. In diſceptatione iudicij tria ſunt neceſſaria. Unū requiretur ex parte noſtra. aliđ ex parte dei. Tertium eſt ipſa diſceptatio. Ex parte noſtra requiritur auditus non ſolum exterior corporalis reſpectu eoruz que audiūtur corporaliter: ſed etiam interior. Eccleſiaſt. 6. Si dilexeris audire: et ideo dicit (Audi.) ideſt etiam interius attende. Matth. 13. Qui habet aures audiendi audiat. (Populus meus) quia qui non eſt de populo ſuo non audit eum. Joan. 6. Omnis qui audit a patre meo. Item ibidem. 8. Propterea vos non auditis: q̄r ex deo non eſtis parte dei requiritur locutio et teſtificatio: et ideo dicit. (Et loq̄r iſrael et teſtificabor tibi) Eſt autem duplex locutio dei. Una eſt exterior per predicatores Heb. 1. Olim deus loquens patribus in prophetis. Alia eſt interior p inſpirationem. pſalmus. Audiā quid loquat̄ in me ꝛc. Item teſtificatio eſt duplex. vna eſt per miracula. Joan. 5. Opera que ego facio teſtimonium perhibent de me. Alia p teſtes. Iſa. 44. Uos teſtes mei. Act. 2. Eritis mihi teſtes ꝛc. Et ſic iſta poſſum eē verba chriſti populum inſtruentis (Audi populus meus et loquar iſrael: et teſtificabor tibi.) per miracula. Jo. 5. Opera que dedit mihi pater vt perficiam. Itē ſcrutamini ſcripturas et ideo loq̄r per miracula et per ſcripturas ideſt apparebit qđ ego vera loquor. et qđ verus ſum per ſcripturas. Et quid teſtificabor. (Deus deus tuus ego ſum.) ſcilicet ſingulariter. Exo. 20. Ego dominus. et dicit. (Sum) propter eternitatem: quia non declinat nec in preterito nec in futuro. ⁊ dicit (Deus tuus) quia de ſemine abrae. Ro. 9. ex quib⁹ chriſtus eſt ſm carnem.

¶ Non in ſacrificijs tuis arguā te: holocauſta autē tua in conſpectu meo ſunt ſemp. Non accipiam de domo tua vitulos. neꝙ de gregibus tuis hircos. Qm̄ mee ſunt oēs fere ſiluarum: iumēta in montibus et boues. Cognoui oīa volatilia celi: et pulchritudo agri mecuz eſt. Si

Universidad de Deusto Biblioteca

eſuriero non dicā tibi: meꝰ
eſt enim orbis terre et pleni
tudo eius.

¶ Hic agit de ipſa diſceptatio-
ne. et circa hoc tria facit. Primo
reprobat vetus ſacrificiū. Secū
do inducit ſacrificium nouū ibi.
(Immola deo.) Tertio ad hoc
ſacrificio repellit malos ibi (Pec
catori.) Sacrificia ſunt proteſta
tiones fidei. e ideo premiſſurus
de vultu dei. p̄mittit de fide vniꝰ
dei. ⁊ primo proponit intentum
Sc̄do aſſignat rationem. Dicit
ergo. Ueniam et iudicabo et (nō
Q̄ō. arguam te de ſacrificijs tuis.)
que non omiſiſti.

Sed contra Qui tunc
omiſiſſet erraſſet: ſed pro omni
errato adducetur in iudiciū. vt
dicitur Eccleſiaſtici. 12.

Dicendum ꝙ homo arguitur
quando non facit voluntatē ſu-
perioris. Uoluntas autē dei eſt
ſanctificatio veſtra. Hec autem
ſacrificia non conferunt ad ſan-
ctitatem veſtram: ⁊ ideo nō ſunt
per ſe volita a deo: ſ; prout ſūt
ſigna alteriꝰ: et ideo dicit. Oſee
6. Miſericordiam volo et nō ſa
crificiū. Et prout ſunt ſigna inte
rioris virtutis: et ideo de vritu-
tibus arguuntur per ſe quas nō
exercuerunt non de ſacrificijs.
Rationem manifeſtat. Primo ex
parte eorum. Secundo ex par-
te ſua. Unde dicit (Holocauſta
autem tua in cōſpectu meo ſūt
ſemper.) quaſi dicat. Nō arguā
te de ſacrificijs. quia promptus
es ad ſacrificia carnalia offeren
da: quia libenter offerebant ſa-
crificia propter hoc quod dele-
ctabantur in eis in conuiuijs.
Iſaie. 22. Ecce gaudium immo-
lare victimas ⁊c. Uel aliter. (Nō
arguam te in ſacrificijs) carnali
bus. (quia holocauſta tua.) ſcil;
ſpiritualia. (in cōſpectu meo ſūt
ſemper.) ideſt mihi placent. Et
hic ſunt ſicut Gregorius quan-
do totum deo offertur ſcilicet q̄
ſeipſum offert: et totum quod
habet: ⁊ ſic expendit in dei ſerui
tio. Ex parte dei manifeſtat ra-
tionem cum dicit. (Non accipiā
de domo tua vitulos.) Ratio q̄s-
re non arguam te de ſacrificijs
eſt. quia que non quero princi-
paliter. nō principal'r arguo de
eis. duo erāt p̄ncipalia ſacrificia
vitulꝰ ⁊ hircus. Leuit. 4. Et hec
duo oſtendit ſe non accipere. i.
acceptare de domo carnalium.
(De gregibus tuis.) ſcilicet car-
nalibus. (accipiam) ideſt acce-
ptabo. (hircos.) Mich. 6. (Nun-
quid placari potuit dominus in
millibus arietum. Quoniā mee
ſunt omnes fere ſiluarum) Pro
bat quod dixit ſcilicet qđ nec vi-
tulos nec hircos approbat: ⁊ ꝙ
ſi indigeret non acciperet de do
mo ſua. Nullus petit aliquid
quod in poteſtate ſua eſt omīa
autem que iſti offerebant: erant
in poteſtate dei. ¶ Tria of-
ferebant in veteri teſtamento
animalia quadrupedia: aues et
fructus ſcilicet primitias et pa-
nes. ¶ Quantum ad primū di-
cit. (Omnes fere ſiluarum mee
ſunt.) Quadrupedia in duo ge-
nera diuiduntur: quia quedam
ſunt ſilueſtria et quedam dome
ſtica: et licet ſilueſtria non offe-
rantur. tamen enumerat ea vt
magis appareat quod etiam do
meſtica ſunt ſua. ¶ Myſtice au-

tem per iſta animalia poſſunt de
My- ſignari diuerſa genera p̄ſonarū
ſteriū. vnde dicit (Fere) ideſt infideles
(iumenta). i. fideles. (boues in
montibus.) i. apoſtoli oīa mea
ſunt. ¶ Quantum ad ſc̄m dicit
(Cognoui omnia volatilia celi)
ideſt iſta ſubſunt mee prouiden
tie. Per hec volatilia ſancti ange
li intelliguntur qui ſunt ſimilitu
do. ¶ Quantū ad tertium dicit
(Et pulchritudo agri mecū eſt)
i. q̄cq̄d pulchrum eſt in eis mihi
ſeruit. Uel pulchritudo agri me
cū eſt: q: vbiq; ſu;. Et eſt: q: ſem
per ſum: ſine preterito et futuro
(Si eſuriero nō dicā tibi. Con-
cludit per impoſſibile. Si indi-
gerem eis non dicerē tibi ideſt
non quererem a te. Quare? Q:
(meus eſt orbis terre et plenitu
do eiꝰ) p̄s. Dn̄i eſt terra ⁊c.

¶ Nunquid mādu cabo car-
nes thaurorū aut ſanguine;
hircorum potabo?

¶ Supra p̄s ex perſona dn̄i aſſi
gnauit rationem. quare dominꝰ
non acciperet hircos: etiam ſi in
digeret: hic autem oſtendit qđ
non indiget. ¶ Sciēdum ē aūt
ꝙ in lege precipit ꝙ carnes ho
locauſtorum cōburentur ⁊ ſan-
guis effundebat ad altaris cre-
pidinem. Et poſſet aliquis ſuſpi
cari ꝙ deꝰ delectaretur in ſan-
guine et carnibus illorū. Hec ēt
fuit opinio gentilium ꝙ dij eo-
rum delectarentur odoribꝰ car
nium et ſanguinis effuſione. vt
dicit Auguſti. Et dn̄s dicit ꝙ in
hijs non delectatur que non de
lectant ſc̄m ſe. Et ideo dicit (Nū
quid manducabo carnes thau-
rorum aut ſanguinē hircorū po
tabo) q. d. Nō q: nō indigeo nec
delectator q: delector i hijs q̄ p
ſe ſunt cibus dei. ſed alius eſt
cibus dei ⁊ potus dei quam car
nes et ſanguis aīalium. Cibus
enim dei eſt id quod eſt cibus
omnium ſanctorū. Luc. 22. Ego
diſpono vobis ſicut ⁊c. Et ſic ea
dem eſt refectio ſanctorum ⁊ dei
Sed ſancti reficiuntur ipſius
amore dei. Et ſic deus reficitur
in fruitione ſuīpſius. Tho. 12.
Ego cibo inuiſibili et potu qui
ab hominibus videri non po-
teſt vtor.

¶ Immola deo ſacrificium
laudis: et redde altiſſimo
votā tua.

¶ Hic oſtendit quid ſit illud ſa
crificium quod deus acceptat.
Et primo oſtendit quod deus ac
ceptat ab homine. Secundo q̄d
retribuit. Duo requirit dominꝰ
ab homine. Primo ſacrificiū lau
dis. Et dicitur laus ſacrificium
quia nihil eſt aliud ſacrificium
niſi proteſtatio interioris deuo
tionis et fidei. quia per ſacrficiū
recognoſcimus deum creatore;
omniū. primi Paral. 29. Tua
ſunt omnia: et que de manu tua
accepimus: dedimus tibi. Au-
guſtinus libro de doct. chriſtia
na dicit quod nullum ſignum
eſt ita expreſſum intentionē cor
dis ſignificans ſicut verbum: et
exterior fides et deuotio non
poteſt melius explicari quam
per deuotionem laudis: et ſic
laus ē magis deo accepta quā
occiſo animalium. Hebreo. vlt.
Per ipſum offerimus holocau
ſta laudis ſemper deo. Oſee
vlti. Reddemus vitulos labio-
rum noſtrorū. Sc̄do dn̄s reqrit

Universidad de D… Bibliot…

vt reddat vota altiſſimo. Et iō
dic (Et redde altiſſimo vota tua)
Laus eſt ſacrificiū delinquātuꝫ
eſt ſignū interioris deuotionis
q2 laus ſignificat ꝙ hō dō offert
mentē ſuā. Et hoc vult de9 ꝙ ſi=
bi reddatꝛ hoc eſt votuꝫ: et ita
votū eſt act9 latrie. Iſa.19. Co=
lent eū in hoſtijs ꝛ muneribus
et vota vouebunt deo ꝛ ſoluet.
Eccleſi.5. Si quid vouiſti deo.
ne moreris reddere.

¶ Et inuoca me in die tribu
lationis. eruam te et honori
ficabis me.

¶ Hic dn̄s exponit q̄d retribuet
colētib9 eū. Et p° oſtendit quid
ſcti patiūtur. Scdo q̄d faciāt in
tribulationib9. 3° q̄d a deo reci=
piāt. 4° q̄d deo recōpenſant. Di
cit ergo ꝙ ꝑ hoc ꝙ aliq̄s reddit
vota. nihilomin9 affligitur. p̄s.
Perſequūtur me inimici mei in
iuſte. Et rō huius ē: q2 niſi affli=
gerent iuſti in hoc mūdo multi
ſeruirent deo: nō ꝑpter ipſuꝫ ſ3
ꝑꝑ p̄ſtitē pſpitatem q̄d faciāt: q2
debēt eū inuocare. Unde (Et inuo
cabis me (De9 q̄d faciet ei (Libe
rabit eū) (Eruā te.) p̄s. Ad dn̄m
cum tribularer clamaui ꝛc. Et
poſtea liberatus debet deū ho=
norificare. (Et honorificabiꝫ me

¶ Paccatori autē dixit de9:
q̄re tu enarras iuſtitias me=
as: ꝛ aſſumis teſtamentum
meum per os tuum. Tu vero
odiſti diſciplinam: et proieci
ſti ſermones meos retrorſuꝫ
Si videbas furez currebas
cum eo: ꝛ cum adulteris por=
tionem tuam ponebas.

¶ Hic arcet quoſdam. ſ. pctōres
a ſacrificio laudis: et ponit tria.
Primo humanā ꝑuerſitatē. 2°
dei patiētiā. Tertio cōminaꝛ di
uinā ſeueritatē. Peruerſitas hu
mana ꝯſiſtit i hoc ꝙ bona dicūt
et mala faciūt: ꝛ iō oſtēdit quō
indigni ſunt bona dicere. Eſt āt
duplex bonū. Unū eſt inſtructio
morū: aliud ē informatio ad lau
dē dei. Dicit ergo. (Tu.) ſ. pp̄le
meus imola deo ſacrificiū lau=
dis ꝛc. (Sed pctōri dixi deus.) i.
in dei preordinatione fixū eſt: ꝙ
hoc iniuſtū eſt ꝙ bona dicat et
mala faciat. Et hoc dixit: quia
hoc in mente oim etiā peccatoꝝ
impreſſum eſt: ꝛ q̄d dixit? (Qua
re tu enarras iuſtitias meas.)
Roma. 2. Qui predicas non fu
randum. Qō.

Sed nunq̄d Qui in ſta= tu peccati mortalis eſt peccat mortaliter qn̄ p̄dicat vel docet. An p̄= dicās cum pctō morta li pec= cet.

Dicendum qd̄ eius peccatū
aut eſt publicū vel occultum: ꝛ ſi
occultū vel eſt ex cōtēptu ꝛ ſine
penitētia: aut cū penitētia. Dicē
dū eſt ergo ꝙ ſi aliquis eſt i pec
cato publico non debet publice
p̄dicare vel docere. Et dico pu=
blico. q2 ſi peccatū nō eſt publi=
cū: poſſet cuꝫ charitate occulte
fratrē ſuum de pctō etiā minori
q̄ꝫ ſit ſuū pctm̄ qd̄ occultū eſt re
prehendere: reprehendendo tn̄
ſeip̄m. Si vero eſt in pctō occul
to et ſine pnīa: tūc prouocat deū
quia ſimulat. Prouer. 11. Simu=
lator ore decipit amicuꝫ ſuū. Et
de hijs loquitur hic: ſicut dicit
glo. Auguſtini. Lingua laudare
non preſumat: cui contradicit cō
ſcientia. Si vero peccatū eſt oc=
cultum et dolet: non peccat pre

dicando vel docendo. etiā ſi pu
blice loquaꝛ cōtra peccatū: quia
ſic deteſtando aliorū pctā dete=
ſtaꝛ etiā ſuū. (Et aſſumis teſta=
mētū meū ꝑ os tuū.) Iuſtitia re
fertur ad inſtructionē: teſtamē=
tū referꝛ ad laudem fidei. Eccl'i.
15. Non eſt ſpecioſa laus in ore
pctōris: q2 nomen dei eſt ſanctiſ
ſimū. Et iō incōueniens eſt ꝙ a
pctōribus aſſumatur. quaſi vſur
patum. Prouer. 26. Quomō pul
chras fruſtra habet claudus ti=
bias ſic indecēs eſt in ore ſtulto
rum parabola. (Tu vero odiſti
diſciplinam.) Hic oſtendit mala
que faciūt peccatores. Et faciūt
duo mala: primū eſt ꝙ odiunt
diuinā correptionē. Unde dicit
(Tu vero odiſti diſciplinā) Hec
correptio morum fit ꝑ difficilia.
Heb. 12. Omnis diſciplina in p̄=
ſenti quidem videꝛ eſſe non gau
dij: ſed meroris. Hanc odiūt ma
li. Hebreo. 12. Si extra diſcipli=
nam eſtis ꝛc. p̄s. Bonitatem ꝛ di
ſciplinam ꝛc. Amos. 5. Odio ha
buerunt correctionem in porta.
Tu ergo nō vis ab alijs caſtiga
ri cū quotidie delinquas. (Et ꝓ
iecisti ſermones meos retrorſū)
quibus informaris ad bn̄ operā
dum et merendū. Tales ſermo=
nes debent haberi in reuerentia
Sediſti ſcꝫ peccatores non acci
piunt eos: nec ꝯſiderant. Ezech.
33. Audiunt ſermonem tuū: ꝛ nō
faciunt eos. quia in canticū oris
ſui conuertunt illos. Uel (proie
ciſti.) ideſt pro nihilo habuiſti.
(retrorſum.) ita vt nec etiam cō
ſiderares eos. (Si videbas fu=
rem currebas cum eo.) Hic pro
ponit malitiam peccatoruꝫ quā
tum ad operationem mali. Sꝫ
pauloante oſtendit defectū eo=
rum quantum ad deſertionē bo
ni cum dixit (Tu vero odiſti ꝛc.)
Et primo ponit eorum nequitiā
quantum ad malum operis: de Cōtra
inde quantum ad malum oris. p̄latoſ
Dicit ergo. (Si videbas.) Ubi
ſciēndum eſt quod hec verba ex
perſona dei proponūtur pecca=
tori annūcianti et predicanti iu=
ſtitiam dei. Et competunt maxi
me prelatis et doctoribus q̄ nō
de facili per ſe in peccatum la=
buntur. ſed alijs peccantib9 cō=
ſentiunt et hec cōuertunꝛ i eos.
Roma. 1. Digni ſunt morte non
ſolū qui faciū ꝛc. 1. Reg. 2. Puni
tus eſt heli q̄ non correxit filios.
Ideo de hoc reprehendit eos.
Et tangit duo ſcilicet furtum et
adulterium. ¶ Quātum ad pri=
mū dicit (Si videbas furem) ad
te delatum ad iudicium. (curre=
bas cum eo.) non corrigendo.
Iſa. 1. Principes tui infideles.
Item (cum adulteris portionē
tuam ponebas.) q2 non corrigis
adulteros: ſed blandiris. et co=
operis et foues eos cū ad noti=
tiam tuam perueniūt. Hierony.
9. Oēs adulteri ſūt. Sp̄ſiale au=
tem furtū eſt qn̄ ex verbis ſacre
ſcripture depravator furaꝛ verū
intellectū: et ſic videns deprava
re et occultare verū intellectum
et tu cōſentiens curris cum eo.
Hier. 23. Ecce ego ad ꝑphetas
que furanꝛ verba mea. Adulte=
rium ſp̄ſiale eſt qn̄ verba retor=
quēt in aliū ſenſum vel ad aliuꝫ Predi
finē: puta ſi p̄dicet ad lucrū vel cātiuꝫ
ſeductionē. 1. Cor. 2. Nō ſumus adul=
ſicut plurimi adulterantes ver= teriū.
bum dei.

¶ Os tuū abūdauit malitia
ꝛ lingua tua ꝯcinabat dolos

Universidad de De[usto] Bibliote[ca]

Sedēs aduerſus fratrē tuū
loquebaris.et aduerſum fi=
liū matris tue ponebas ſcā=
dalū:hec feciſti et tacui.Exi
ſtimaſti inique ꝙ ero tui ſi=
milis:arguam te et ſtatuam
contra faciem tuam.

¶ Hic agit de peccatoribus oris
quod aggrauabatur dupliciter
Primo ex circunſtantijs .Scdo
ex cōditione perſonarum ibi (ſe
dēs) Circa primū duo facit.Pri=
mo ponit cōditiones aggrauan
tes.ſ.freq̄uētiam.Aliud eſt dolo
ſitas.Frequentia : qꝛ ſi aliqñ q̄s
cōmittat aliquod peccatuꝫ:quo
quomō tolerabile eſt. Uel ſi ex
lapſu lingue aliquod inordina=
tum dicat facilius portatur . Ia
co.3. Si quis verbo non offen=
dit.hic perfectus eſt vir. Si q̄s
os ſuum implet maledictioni=
bus tunc ex malitia propia pro=
cedit:Nam ex abundantia cor=
dis os loquitur . Matth.12. ps.
Quorum os maledictione ⁊c.
Aggrauatur etiam peccatū lin
gue ex doloſitate ſiue fraude.
Hiero.9.Sagitta vulnerans lin
gua eorum dolum locuta eſt.Et
ideo dicit(et lingua tua cōcina=
bat dolos.)ideſt cōponebat : et
quaſi vt docens ordinabat do=
los:vt verba eius eſſent placen=
tia.Prouerbiorū. 12. Qui teſtis
eſt repētinus cōcinat verba mē
dacij.(Sedens aduerſus fratrē
tuum loquebaris.)Hic oſtendit
quomodo peccatum lingue ag=
grauatur ex cōditione perſona
rum.Et primo ex conditione lo
quentis. Secundo ex conditio=
ne eius contra quem loquitur.
Tertio ex cōditione audiētium
Dicit ergo(Sedens)Contingit
aliqñ ꝙ aliq̄s dicit amarū frēbuꝫ
cōmotꝰ ⁊ ꝓuocatꝰ ⁊ hoc vtcūqꝫ
tolerabile ē.Sed qñ aliq̄s q̄eto
corde nō ꝓuocatus dicit mala:
hoc iniquū ⁊ deteſtabile eſt.Et
iō dicit(Sedēs)ſꝫ q̄etꝰ.ps. Ad=
uerſum me loq̄bant̄ q̄ ſedebant
in porta.Ex pſona eiꝰ ꝯ quē loq̄
tur aggrauat̄ pctm̄ : qꝛ ſi loq̄ret̄
cōtra iniquū ſecꝰ eēt. Sed dicit
aduerſus fratreꝫ tuū.) Hiere.9.
Unuſq̄ſqꝫ a ꝓximo ſe cuſtodiat
(et aduerſum filiū mr̄is tue po=
nebas ſcandalum. (Hic oſtēdit
quō aggrauat̄ ex pte eoꝝ qui ex
hoc ſcādalizant̄.ſ. audientiū.Et
iō dicit(ponebas ſcādalū)ſ.alio
rū ꝯ fratrē tuū. Et ꝙ dicit(filiuꝫ
matris tue.)oſtendit ꝙ paruuli
lactentes dn̄r filij matris: et pu
ſilli ſcandalizātur de verbis ma
lis que dicit(hec feciſti et tacui)
Hinc agit de dei ſimulatione Et
primo ponitur diſſimulatio dei.
2° ponit̄ effectus diſſimulatōis
in malis ibi(Exiſtimaſti.) Dicit
ergo(hec feciſti).ſ.oia que ſupra
dicta ſunt loquutus es bona et
ꝑpetraſti mala vt ſic loquat̄ ps.
in pſona dei.(⁊ ego tacui) q̄ſi.ſ.
nō ſtatim te correxi ⁊ puniui:ſed
ex clementia et mia te ad pniaꝫ
expectaui.Iſa.42. Tacui ſemꝑ
ſilui.Ro.2.An ignoras ꝙ beni=
gnitas dei,ad penitentiam te ad
ducit.Sed homo malus ⁊ pctōr
hac clemētia abutitur i ſubꝑiā.
Roma.2. Secundum duritiam
tuā et corimpatiēs theſaurizas
tibi iram ⁊c. Et ideo dicit (Exi=
ſtimaſti inique qꝺ ero tui ſimilꝭ)
Dictū eſt autem ſupra(Si vide
bas furem ⁊c.) Arguunt ex hoc
peccatores et credunt iniqui qꝺ
peccatum placeat deo et nō pu=
niat:quia tacet.(hec feciſti ⁊ ta=

cui.)ſed hec exiſtimatio eſt iniq̄
qꝛ ſiſr odio ſunt deo ipius ⁊ im=
pietas eius vt ꝺꝛ Sapientie.14.
et Abachuc p̄mo . Mundi ſunt
oculi tui ne videant mala et ad
iniquitatem reſpicere non pote=
ris.(ſed arguā te.)Unde hic po=
nitur diuina ſecuritas . Et p̄mo
in eius reprehenſione.ſecūdo in
effectu.Dicit ergo. (arguam te)
ideſt condēnabo te.ps.Domine
ne i ira tua corripias me. In ira
eſt effectus.(ſtatuam contra fa=
ciem tuam.)Deus qui punit nō
ſolum punit per ſeipſuꝫ:ſed per
alias creaturas vt dicit̄ Sapien
tie quinto.Pugnabit cum eo or
bis terrarum contra inſenſatos.
Item etiam ipe homo contra ſe
pugnat per remorſum conſcien
tie.Et ſic etiaꝫ contra ſe pugnat
et per ſeipſuꝫ arguit. Et hoc eſt
quod dicit.(ſtatuam cōtra faciē
tuam.)ideſt tuipſe te condemna
bis.Io.8. Nemo tu condemna=
uit:nemo dn̄e:nec ego te condē
nabo.Uel (ſtatuam contra fa=
ciam tuam.)ſ.creaturas vt dicit̄
Sapiētie q̄nto.Siue rationales
ſ.angelos ⁊ ſctōs ſiue irrōnales
quibus male vſus eſt in peccatꝭ
Iob ſeptimo.Poſuiſti me cōtra=
rium tibi:et factꝰ ſum mihimet=
ipi grauis.quia cōtra ſeipm̄ pec
cator dicer.Sapientie quinto.
Errauimꝰa via veritatis.Naum
tertio.Reuelabo pudenda tua
in faciem tuā.Iſaie tertio.Agni
tio vultus eoꝝ reſpondebit eis.
Et hec pena eſt vermis con=
ſcientie.

¶ Intelligite hec qui obliui
ſcimini deum:nequando ra=
piat et nō ſit qui eripiat.Sa
crificium laudis honorifica=
bit me:et illic iter quo oſten
dam illi ſalutare dei.

¶ Hic oratur ad peccatorū con
ſiderationem.Et primo ad con=
ſiderandum dei ſeueritatem.ſe=
cundo oſtendit quid ſit acceptū
deo in ſacrificijs . Ad quid hor=
tatur.quia ad intelligendū. Un=
de dicit. Intelligite hec q̄ obli=
uiſcimini deum.)ſcilicet que di=
cta ſunt conſiderate. Et hoc ne=
ceſſariū eſt:quia eſtis obliti dei.
Deuteronomij .32. Oblitus es
dei creatoris tui.Secundo quid
intelligat.(Nequando rapiat.)
ſcilicet diabolus. (et non ſit qui
eripiat.)ſcilicet de eius poteſta=
te. Quando diabolus rapit ad
penam inferni : non eſt qui eri=
piat. Aliquando rapit ad pecca
tum et deus eripit. peccatorem.
pſalmus.Eripiam eum . Qꝺ nō
eripiat de poteſtate diaboli ad
penam non eſt ex impotētia.ſed
ex ſua iuſtitia non vult.(Sacri=
ficiū laudis honorificabit me.)
Hic concludit quid ſit acceptuꝫ
deo in ſacrificijs. Et oſtendit du
plicem fructum in eis.Unus fru
ctus ex parte dei ; vt excellentia
eius manifeſtetur.et hoc fit per
ſacrificium laudis vocalis . p̄me
Corinthiorum decimo . Omnia
in gloriam dei facite.Alius fru=
ctus ē ex parte noſtra ſcilicet ve=
ra ſalus.Unde dicit. (et illic iter
quo oſtendam illi ſalutare dei.)
ideſt ad videndum deum. Iſaie
52.Leuauerūt vocem: ſimul lau
dabūt.Hieronymus habet.(Et
qui ordinate ambulat oſtendaꝫ
illi ſalutare dei.) q̄ſi dicat . Duo
autem neceſſaria ſunt ad ſalu=
tem.ideſt ſacrificium laudis. et
ꝙ ordinate ambules.

Universidad de Deu[sto] Bibli[oteca]

¶ Pſalmus Dauid quando
venit ad eum Nathan ꝓphe
ta cū itrauit ad berſabee. l.

Miſerere mei de⁹:
ſm magnā miam
tuam. Et ſm mul
titudinem miſera
tionum tuarum: dele iniqui-
tatem meam. Amplius laua
me ab iniq̇tate mea: et a pec
cato meo munda me.

In precedenti-
bus pſalmis huius decade videt
pſalmiſta egiſſe de hijs que per
tinēt ad ſtatū regni cuius gliam
deſcripſit. et alios ad eā inuita-
uit. Nūc aūt quia glia huius re
gni ipedita eſt per pctm̄: agit de
abolitiōe pcti. Ubi duo conſide-
randa ſunt. Primū ꝙ in ordine
pſalmoꝝ hic ps eſt quinquage-
ſimus. et hic eſt numerus iubi-
leus vt dr Leuit. 27. In quo fie-
bat remiſſio oim debitoꝝ. vñ cō
gruit hic numerus huic pſalmo
in quo agit de plena remiſſione
petōꝝ. Silr quantū ad pniales Quartus ps pnialium.
iſte ponitur quartus. ⁊ cōueniē-
ter. Nā primus ptinet ad cordis
cōtritionē. vñ dicit. Lauabo per
ſingulas noctes ⁊c. ſcđs ptinet
ad oris cōfeſſionē. Dixi ꝯfitebor
⁊c. tertius ptinet ad ſatiſfactio-
nē. vnde dicit. Afflictus ſum ⁊c.
Hic aūt quartus pertinet ad ef-
fectū pnie. In quo oſtēdit quō
pnia reſtaurat hoiem ad pfecū.
Et ideo inter oēs alios pſalmos
iſte magis frequētatur in eccl̄ia
qꝛ iſte ſolū implorat miam: ⁊ ſic
ſpetrat veniā. et hoc facile eſt: et
cuilibet pōt competere. In alijs
autē ſex pſalmis pnialibus ſunt
q̄dā grauia. ſicut (Lauabo ⁊c.)
(et cinerē tanq̄ panē mādūca-
bo ⁊c.) que non poſſunt cuilibet
competere. ¶ Titulus talis eſt. . tui⁹,
(ps Dauid qñ venit ad eū Na-
than ꝓpheta cū intrauit ad ber
ſabee.) Hec hiſtoria habetur ex-
preſſe. 2. Reg. 11. ⁊. 12. c. Qñ Da-
uid erat in ꝓſperitate vidit mu-
lierē lauantē ſe: et cōcupiuit eā:
⁊ adulterauit: et fecit occidere vi
rum ei⁹. Et hoc diſplicuit deo. ⁊
miſſus eſt ad eū Nathan ꝓphe-
ta: ⁊ reduxit eū in deteſtationē
ſui pcti ſub ſiītudie ouis pdite.
Et Dauid dixit. Peccaui dñe.
Et dimiſſum eſt ei pctm̄. Et hoc
eſt materia huius ps. ſ. dimiſſio
pcti. ¶ Sed ſciendū eſt in titulo
huius pſalmi ꝙ Dauid in alijs
pſalmis loq̇tur de alijs: ſicut ibi
(Deus de⁹ meus.) loq̇tur prenū
cians paſſionē chriſti. ⁊ ſic in di
uerſis ps loquit de diuerſis. ſed
iſtum pſalmū ꝓpter ſeipm̄ fecit.
In quo oſtendit culpā quā fecit
mūdo manifeſtā. et ſilr veniā. et
ſic ipletur illud qđ dñs dixit. 2.
Reg. 12. Tu feciſti hoc i occulto:
et ego faciā illud manifeſtū. Ra-
tio aūt huius manifeſtatiōis eſt
diuina mia. Nam vtilis eſt iuſtis
hec manifeſtatio vt nō pſumant
de ſua iuſtitia. qꝛ ſi Dauid poſt
tot victorias: poſt donū ſpūs ſan
cti: poſt tantā familiaritatē cum
deo et ꝓphetiā peccauit. quan-
tū debemus cauere nos, qui fra-
giles ⁊ petōres ſum⁹. 1. Coꝛ. 10.
Qui ſe exiſtimat ſtare videat ne
cadat. Itē vtilis eſt petōribus vt
nō deſperent. Prouer. 24. Si de
ſperaueris lapſus i die anguſtie
iminuetur fortitudo tua. Nam
Dauid poſt homicidiū ⁊ adulte
rium recupauit gratiā ꝓphie.

¶ Notandū eſt autē modus lo-
quendi in titulo. (Qñ venit.) vbi
deſignat veniā de qua agitur in
pſalmo qꝛ ꝑ eū audiuit eū dñs: ⁊
tranſtulit pctm̄ illius. ſed cū di-
cit. (quādo itrauit ad berſabee)
deſignat culpa. Ubi duo oſtenſa
ſunt. Primū ꝙ noiat culpā cum
dicit. (et intrauit.) ps. Eloq̇a dñi
eloq̇a caſta. Itē cū ꝯmiſiſſet duo
pctā. ſ. adulteriū ⁊ homicidium:
ſcriptura noiauit adulteriū tm̄.
Et hoc ꝓpter duo. Primo vt de
ſignet ꝙ in ſcrutandis et publi-
blicandis petis alioꝝ nō ſimus
prompti: ſꝫ valde parci. Prouer.
24. Ne inſidieris vt queras im-
pietatē in domo iuſti. Et hoc ſi-
gnatur Matth. 25. Ubi dñs me-
rita bonoꝝ enumerat diligēter.
demerita maloꝝ tranſijt. Item
ad notandum qñ quis facit duo
pctā et vnū facit propter aliud:
vnū tranſit in ſpeciē alterius ſi-
cut q̇ cōmittit furtū vt fornicet
dr potius fornicator. ¶ Diuidit
aūt iſte ps in duas partes. Pri-
mo em̄ iplorat miam. ſcđo ꝓmit
tit emendā ibi. (Docebo iniq̇s.)
Circa p^m duo facit. Primo pe-
tit culpe relaxationē. ſcđo petit
ſanctitatis ⁊ gratie reſtaurationē
ibi. (Qm̄ iniquitatē.) Petit ergo
primo miam dei cū dicit. (Miſe-
rere mei deus.) Ubi ſciendū eſt
ꝙ ſicut dr. Miſeros facit pplos
pctm̄. Sicut em̄ nō eſt vere felix
qui abūdat diuitijs: fruitur volu
ptatibus pollet honoribus. ſꝫ q̇
fruit deo ita nō eſt miſer qui eſt
pauper miſer ⁊ debilis, ⁊ infirmus:
ſed qui eſt pctōr ⁊ ideo iſte qui eſt
pctōr dicit (Miſerere mei deus.)
tu. ſcꝫ qui miſereris oim et nihil
odiſti eoꝝ q̄ feciſti. Sap. 11. Se-
cundū aplm. Miſereris cui vis.
Ro. 9. Miſerebo cui voluero. Er
go ſi volūtati tue ſubeſt miſere-
ri. (Miſerere mei.) ſ. pctōris. Nō
vult ꝯtēdere: non q̄rit diſputare
ſed breui vtit via. (Miſerere.)
Item nō allegat mie cauſam: nō
ſeruitia q̄ fecit deo; nō pericula
que ſuſtinuit pro eo. ſed ſolā dei
miam iplorat. vñ dicit. (ſm ma-
gnā miam tuā.) Dan. 9. Non in
iuſtificationibus noſtris pſterni-
mus pces ante faciē tuā. ſed in
miſerationibus multis. ¶ Et no-
tandū ꝙ aliquis pōt ſperare de
miſericordia diuia duplici rōne.
Una ratio eſt ex conſideratione
diuie nāe alia rō ē ex cōſideratio
ne ⁊ ſm multitudinē effectuū ei⁹.
Primo ḡ oſtēdit ꝙ ſperat de mia
dei ex cōſideratiōe nature diuie
qꝛ nature diuine ꝓpriū eſt ꝙ ſit
ipſa bonitas. Unde Dionyſi⁹ di-
cit. ꝙ deus eſt ipſa ſubā bonita-
tis. Et Boetius de tri. ſilr. Uñ ni Miſericordie dei magnitudo.
hil aliud eſt hec dei mia niſi bo-
nitas relata ad depellēdā miſi-
am. Ergo cū conſidero ꝙ bonita
tis miſeriā repellere eſt ꝓpriū
et tñ eſt ipſa bonitas cōfidenter
ad miam recurro. Et dr magna
ſua incōprehenſibilitate qua im
plet oīa. ps. Mia dñi plena eſt
terra. Et in oibus habet locum.
Nam iuſti inocentiā ſeruauerūt
ꝓpter miā dei. Augu. Dñe grē
tue deputo mala q̄ non feci. Itē
petōres ſunt cōuerſi ad iuſtitiā
ꝓpter dei miſericordiā. 1. Thi. 1.
Miſericordiā conſecutus ſum.
Item in peccato exiſtentes miſe
ricordiam dei experti ſunt. Tre. 3.
Miſericordie domini multe ꝙ
nō ſumus cōſumpti. Item dr ma
gna ſublimitate quia miſeratio
nes eius ſuper omnia opera ei⁹
Nam mia non ſignat in deo paſ

Universidad de Deusto Biblioteca

ſionem animi:ſed bonitatem ad
repellendã miſeriaȝ. Itẽ magna
duratiõe. Iſa. 54. In mia ſempi
terna miſert⁹ ſum tui. Item ma
gna virtute qꝛ deum hoiem fecit
de celo: deum ad terrã depoſuit
et imoꝛtalẽ moꝛi fecit. Epheſ. 2.
Deus autẽ qui diues eſt ꝛc. Itẽ
magna per effectũ: qꝛ ex oi miſe=
ria põt hõ per miam eleuari. ps.
Mia tua magna eſt ſup me. (et
remiſiſti ipietatẽ pcti mei.) Et iõ
ꝯfidẽter peto. (Miſere mei de⁹)
Iteȝ alia ratio eſt: qꝛ in oibus a
ꝑncipio mũdi inueni effec⁹ mie
tue. Et ideo dicit. (et ſm multitu
dinẽ miſerationũ tuarũ dele ini=
quitatẽ meã) q. d. Miſere mei ſꝫ
ꝙ multiplr ꝛ in diuerſis miſert⁹
es oibus hoibus. Unde dꝛ Iſa.
63. Miſationũ dñi recoꝛdaboꝛ.
ps. Reminiſcere miſationũ tua=
rum ꝛc. (dele iniquitatẽ meam.)
Hic ponit effectũ miſerendi. Na
than dixit. Dñs tranſtulit pctm̃
tuum ꝛc. Et ſic erat ſecurus de
venia ſed volebat totaliter pec=
catum extirpari. Remanet autẽ
duplex effectus pcti. ſ. reatus pe
ne et macula in aĩa. Primo ergo
petit remoueri reatũ pene. Et iõ
dicit. (Amplius laua me ab iniq̃
tate mea.) Sciendũ eſt ꝙ Hiere.
17. dꝛ. ꝙ pctm̃ Iude ſcriptũ fuit
ſtilo ferreo in vnguẽ adamanti
no. Ad ſimilitudineȝ iudicis qui
ſcribit culpã. que tandiu ſeruat
ſcripta ꝙdiu habet animũ pu=
niendi. Sed ſi deponit hunc ani
mũ non ſeruat ſcripturaȝ. Et ſic
ſcriptum ſtilo adamantino dicit
quando peccatum non deletur.
Et hoc eſt qđ dicit. (dele iniqui=
tatem meam.) ideſt nõ imputes
mihi iniquitatem ad penã. Iſa.
43. Ego ſuȝ qui deleo iniq̃tates

veſtras. Item ibidem. 44. Dele
ui vt nubes iniquitates tuas: et
quaſi nebulã peccata tua. (Am=
plius.) Hic petit remoueri imun
ditiam culpe. Homo qui habet
mentem bene diſpoſitam plus
abhoꝛret immunditiaȝ culpe ꝙ
auſteritatem pene. Et ideo dicit
(Amplius laua me.) quaſi dicat
Peto vt deleas penam: ſed am=
plius peto ꝙ mundes maculaȝ.
Uel (Amplius laua.) ꝙ ego in=
telligo. Romanoꝝ octauo. Naȝ
quid oꝛemus ſicut opoꝛtet neſci
mus. Epheſ. 3. Et qui potens eſt
omnia facere ſuperabundanter
quã petimus aut intelligimus.
Duo ſunt neceſſaria ad remo=
uendum maculam. ſcilꝫ ablutio
precedens. et mũditia ſequens.
In coꝛpoꝛib⁹ ablutio fit ꝑ aquã
et ſic ſm gloſam ps per aquam
prefigurat virtutem baptiſmi: qꝛ
deus dimiſſurus erat peccatum
Ezechielis. 36. Effundam ſuper
vos aquam mundam ꝛc. zacha=
rie. 13. Erit fons patẽs domui da
uid in ablutionem peccatoꝝ et
menſtruate. Et licet baptiſmus
nondum inſtitutus eſſet: tamen
virtus dei lauans erat in baptiſ
mo. Ergo (laua me ab iniquita=
te mea. Hieremie quarto. Laua
a malitia coꝛ tuum hieruſalem
vt ſalua fias. Item peto vt mun
des me a peccato: quia nullus
mundatur niſi a te. Iob decimo
quarto. Quis poteſt facere mun
dum de immundo conceptũ ſe=
mine? Eccleſiaſtici 34. Ab immũ
do quis mundabit? Et dicit duo
ſcilicet iniquitatem et peccatuȝ.
Iniquitas eſt contraria iuſtitie.
peccatum vero munditie. et hoc
eſt adulterium. Et ſic iniquitas
fuit inquantum leſit alium per

homicidium. ſed peccatum eſt ꝑ
adulterium in quem ſe polluit.
¶ Quoniam iniquitatẽ meã
ego cognoſco ꝛ peccatũ meũ
contra me eſt ſẽper. Tibi ſo
li peccaui ꝛ malum coꝛam te
feci vt iuſtificeris in ſermoni
b⁹ tuis ꝛ vicas cũ iudicaris.
¶ Hic confitetur culpam. Et pri
mo confitetur culpam. Secun=
do oſtendit hanc confeſſionem
eſſe deo acceptã. Primo ergo cõ
fitetur culpã. Secũdo ipſam cul
pã exaggerat ibi. (Tibi ſoli pec
caui.) Tertio eius oꝛiginem de=
monſtrat ibi. (Ecce enim.) Reco
gnoſcit ergo culpã ſuam dicens
(Quoniam iniquitateȝ.) Quidã
ſunt qui peccata ſua non cogno
ſcunt propter tres cauſas. qꝛ ag
grauatur ratio ex grauitate pcti
Prouer. 18. Impi⁹ cuȝ in ꝓfundo
pctoꝝ venerit cõtẽnit. ps. Cõphẽ
derunt me iniquitates mee: et
non potui vt viderem. Itẽ quia
non recoꝛdãtur. Eccleſiaſtici. 5.
Oblitus eſt delitiarum ſuarum.
Item propter adulationes ho=
minũ. ps. Laudatur peccatoꝛ in
deſiderijs anime ſue. Et ideo qꝛ
alij laudant eum de peccatis ip
ſe nõ recognoſcit. Sed felix qui
peccatum ſuũ recognoſcit ſicut
Dauid. Prouerbioꝛum decimo
quarto. Coꝛ non nouit amaritu=
dinẽ anime ſue: in gaudio eius
non commiſcetur extraneus.
¶ Quantum ad ſecundum dicit
(et peccatum meum contra me
eſt ſemper.) Quidaȝ ſunt etſi co
gnoſcant peccatum ſuum tamẽ
non deteſtantur. ſed iſte ſemper
peccatum ſuum contra ſe habet
vt contrarium et nociuum ꝛ de=
teſtabile. Et dicit, (ſemp.) Qui=

Uñ eſt ꝙ quiſ nõ co= gno᷑ ſcit ſuũ peccatum

dam ſunt qui ad hoꝛam deteſtã
tur peccatum. Iacobi primo. Cõ
ſiderauit ſe ꝛ abijt ꝛc. Iſaie. 38.
Recogitabo tibi omnes annos
meos ꝛc. ps. Iniq̃tateȝ meã ego
cognoſco. Alia littera hꝫ. (coꝛaȝ
me.) ꝛ ſic deſignatur ꝙ recogno
ſcit culpã: et ꝙ cõtinue medit in
ea. Et hoc ſtatutum eſt coꝛã deo
per Nathã prophetam ſub ſimi
litudie. (Tibi ſoli peccaui.) Su=
pra pſalmiſta poſuit recognitio
nem proprie culpe. hic autem ex
aggerat culpam ſuam. Et circa
hoc duo facit. Primo exaggerat
ipſam. ſcđo ponit id qđ ad exag
gerationẽ cõſequitur ibi. (vt iu=
ſtificeris.) Hanc culpam exagge
rat per reſpectũ ad deum. et du=
pliciter vt dicit Hiere. 29. Ego
ero iudex et teſtis. Uidetur autẽ
deũ iudicem contẽnere qui non
timet peccare ꝓpter iudiciũ ei⁹.
Et ſilr contẽnit deũ celeſtem qui
peccat in oculis ei⁹. Et ideo di=
cit. (Tibi ſoli peccaui.) Sed nũ=
quid nõ peccauit contra Uriam
quẽ occidit? Sic. Sed dicit. (Ti
bi ſoli.) i. deo qꝛ ipſe nõ eſt obno
xius famulo ſuo ſed ſnie dei. Cũ
enim peccat dñs qui eſt ſup ſeruũ
nõ peccat ſeruo ſed deo. Sapiẽ=
tie ſexto. Poteſtas vob data eſt
a domino et virtus ab altiſſimo
qui interrogabit opera tua et co
gitationes ſcrutabitur. Uel (Ti
bi ſoli.) ideſt per comparatio=
nem ad te ſolum peccaui. Et po
teſt hoc referri ſiue ad deum ſi=
ue ad chriſtum. deo dicitur pec=
care per comparationem ad iu=
ſtum. et ſic. (Tibi ſoli pecca=
ui.) quia ſolus eſt ſine peccato.
Et ſimiliter chriſt⁹ omnino fuit
ſine peccato. (Tibi ergo ſoli pec
caui.) contẽnendo iudicium tuũ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Item contempſi te teſtez.qꝛ(ma
lum coꝛam te feci.)vidente ⁊ pꝛe
ſente feci. Prouer.15. Infernus ⁊
perditio coꝛam domino: quanto
magis coꝛda filioꝛum hominum
Eccle.23. Oculiȷ domini multo lu
cidioꝛes ſupꝛa ſolem.(vt iuſtifi-
ceris.) Hic ponitur quod conſe-
quens eſt ad iſtam exaggeratio
nem.⁊hoc poteſt multipliciter le
gi. Sed pꝛimo qꝺ magis videtur
dicam. Ut enim quandoqꝫ poniť
cauſaliter.qn̄qꝫ ponitur conſecu
tiue tantum: ⁊ tunc eſt eius ſen-
ſus.(malū coꝛā te feci vt iuſtifice
ris tu.) qꝛ nullus pꝛopter pctm̄
iuſtificať.ſed hoc conſequitur ex
peccato qꝛ ex hoc ipſo ꝙ homo
peccat iuſtitia dei manifeſtioꝛ red
ditur. Nam ex peccatis eius ap
paruit ꝙ euȝ deus puniuit. Hec
autem punitio conſiſtit in duo-
bus. Pꝛimo comminatur.ſcđo in
fert penam.⁊in vtroqꝫ eſt iuſtus.
¶ Quantum ad pᷓmum dicit(in
ſermonibus.)quibus penā com
minaris. Pꝛouerb. 8. Iuſti ſunt
ſermones mei. ¶ Quantum ad
ſcđm dicit(vincas cū iudicaris.)
id eſt cum aliȷs in iudicio compa
raris. Frequenter deus ad oſtē
dendam ſuam iuſtitiam ⁊ noſtrā
etiam vult nobiſcum iudicari.
Iſa.5. Iudicate inter me ⁊ vineā
meam. Et in hoc deus iuſtitioꝛ
inuenitur. Iob.9. Si contende-
re cum deo voluero non poterūt
ei reſpondere vnum pꝛo mille.
Et ꝙ hec ſit intentio p̄s patet ex
apoſtolo Ro.3. Eſt autem deus
verax. omnis homo mendax ſi-
cut ſcriptum eſt. Sed in glo. loq̄
tur vt hoc quod dicitur (iuſtifice
ris ⁊c.)non continuetur cuȝ(ma
lum coꝛam te ⁊c.)ſed cum hoc qꝺ
dicit(Tibi ſoli.)i. ad tui compa-
ratioнē qui ſolus eſt iuſtus: ⁊ in
tantū ꝙ omnes ſermōes tui ſunt
iuſti. Et ſic li vt ponitur cauſali-
ter.q.d. Intantū eſt iuſtus(vt iu
ſtificeris.) Uel ſi referať ad chꝛi
ſtum ſic eſt ſenſus.(Tibi ſoli.) ſ.
chꝛiſto.(peccaui.)quia es iuſtus
(⁊ vincas.)omnes homines.(cuȝ
iudicaris.)licet iudiceris a pila
to. Uel aliter.(vt iuſtificeris.)
in hoc amplius peto vt laues me
ad hoc (vt iuſtificeris.)ſcilicet ꝓ
miſſiones noſtre perfecte vere
ſint.ſ.de chꝛiſto naſcituro:cui ꝓ
miſſuȝ eſt. De fructu ventris tui
⁊c. Et ꝙ peccatum remitteretur.
2. Reg.12. Dominus tranſtulit
tibi ⁊c.(⁊ vincas cum iudicaris)
ab hominibus ꝙ non debeas im
plere pꝛomiſſa:⁊ non debeas de
lere peccata mea.

¶ Ecce enim in iniquitatibꝰ
conceptus ſum: et in pecca-
tis concepit me mater mea.

¶ Ecce enim veritatem dile
xiſti.

¶ Hic ponit radicem culpe. Ra
dix omnis culpe actualis eſt pec
catum oꝛiginale quod a parenti
bus cōtrahitur infectis illo pctō
hec infectio erat in patre ipſius
dauid:⁊in matre. Quantum ad
patrem dicit(in iniquitatibus cō
ceptus ſum.) non actualibus qꝛ
non de adulterio:ſȝ de matrimo
nio ⁊ ſancto Ieſſe natus ſiue ge
neratus eſt vt dicitur Ruth.vl.ſȝ
in oꝛiginali. Nā in hoc pctō om
nes naſcunť. Ro.5. Per vnū homi
nē in hunc mūdū pctm̄ intrauit.

Oīs cł pe actualꝭ radix ē pctm̄ origiale.

Qō.

Sed cum oꝛiginale ſit vnū: quare dicit(in iniqui
tatibus ⁊c.?)

Solō.

Dicendum eſt ꝙ pec
catuȝ oꝛi

ginale eſt vnum in eſſentia; vt ſic
dicatur. multa tn̄ in veritate. qꝛ
occaſioneȝ pꝛebet ad omnia alia
peccata. Ro.7. Peccatum qꝺ eſt
in carne mea operatur. Et hoc di
minuit culpam.q.d. Non eſt mi
ruȝ ſi pecco:qꝛ in eis conceptus
ſum. Quantuȝ ad matrem dicit
(⁊ in pctis concepit me mr̄ mea.)

Qō.

Sed nunq̄d non erant mū
dati parentes dauid
per circunciſionem ab oꝛiginali
peccato?

Solō.

Dicendum eſt ꝙ ba
ptiſmus
⁊ circunciſio mundant animaȝ a
culpa oꝛiginali;ſed adhuc rema
net fomes ⁊ circunciſio fiebat in
carne ⁊ homo generat filios car
nales ſm̄ carnem et ideo neceſſe
erat ꝙ iterum filius natus circū
cideretur: ſicut modo natus ex
parentibus baptizatis baptizať.
Alia littera habet(alit me mater
mea.(Et hoc ad actualia pecca-
ta refertur qꝛ etiā in pueris inoꝛ
dinati motus inueniuntur vt Au
guſt.in.6.cōfeſ.dicit. Alia littera
habet(peperit me ⁊c.) Et ſic qꝛ
q̇dam ſctificanť.in vtero ſed oēs
pꝛeter chꝛiſtū cōcipiunť in oꝛigi
nali.⁊ ideo dicit ꝙ non eſt ſancti
ficatus in vtero ſed natus in oꝛi
ginali.(Ecce enim veritatem dile
xiſti.) Qui vult ſatiſfacere debet
diligere ea que deus diligit. Deꝰ
autem diligit veritatē fidei. Io.
18. Omnis qui eſt ex veritate au
dit vocem meam. Item iuſtitiam
p̄s. Miſericoꝛdia ⁊ veritas pꝛecē.
faciem tuam. Et hec neceſſaria
eſt in penitēte vt in ſe puniat qꝺ
deliquit. Item eſt neceſſaria con
feſſio: vt confiteatur peccata.

¶ Incerta eť occulta ſapiē
tie manifeſtaſti mihi. Aſper
ges me domine yſopo et mū
dabor: lauabis me et ſuper ni
uem dealbabor

¶ Hic petit totaliter reparatio-
nem. Et pᷓmo ponit ſpem quā hȝ
ſcđo petitionē. Et pᷓmo ponit ac
ceptum bn̄ficiuȝ per qꝺ erigitur
in ſpem. ſecundo ponit ſuaȝ fidu
ciaȝ ibi (Aſperges me.) Comme
moꝛauit bn̄ficiū potētie cū dixit
(Incerta ⁊ occulta.)qꝛ.ſ.rex ha-
bui bn̄ficiū ꝓphetie. 2. Regū .23.
Spūs dn̄i loquutus eſt ꝑ me: et
ſermo eius ꝑ linquā meā. Et po
nit tria.ſ.materiā ꝓphetie modū
⁊ cām. Materia ꝓphetie oſtēdiť
cuȝ dicit(Incerta ⁊ occulta.) De
hiȷs eſt ꝓphetia.ſ.incerta ⁊ occul
ta que per ſapiaȝ tuā compꝛehē
dunť. In nobis eſt aliquid igno-
tuȝ dupl'r qꝺ tn̄ eſt de deo notū.
Aut ꝓpter ꝺfectū ē nobis aliq̄d
ignotū: aut ꝓpter exceſſum. Pꝛo
pter defectuȝ eſt nobis ignotum
aliq̄d futurū contingēs: qꝛ nōdū
habet determinatā veritatē. Pꝛo
pter exceſſuȝ eſt nobis ignota di
uina ſubſtātia ⁊ q̄ excedūt capa-
citatē noſtraȝ. Utraqꝫ em̄ fuerūt
reuelata dauid ꝑ ſpūm ꝓphetie
Amos.3. Nō faciet dn̄s deꝰ ꝟbū
niſi reuelauerit ſecretū ſuum ad
ſeruos ſuos pꝛophetas.(Incer-
ta ergo manifeſtaſti mihi.)i. illa q̄
de ſui natura habent variabilita
tem.⁊ hec fuerunt ſibi reuelata
vt ptȝ in pſalmo. Occulta vocan
tur q̄ excedūt oculū mētis noſtre
Iob.29. Sapientia trahiť de oc
cultis. Eccle.24. Ego in altiſſi-
mis ⁊c. Et hec ſunt ſapientie dei
q.d. Licet nobis ſit occulta tn̄ a
ſapiētia tua cōpꝛehēdunť: ⁊ inter
occulta cōmemorať myſteriū in-

Universidad de Deusto Biblioteca

carnationis qδ etiã manifeſtaſti
mihi.)Itẽ miſericordia dei inter
iſta annumeratur:q, remittit ptã.
Sed melius eſt vt accipiatur vniuer
ſaliter. Modus reuelationis poni
tur cũ dicit(manifeſtaſti mihi.)

Pro=
phetie
diuer=
ſitas.

Triplex eſt mod⁹ ꝓphetie. Un⁹
in quo reuelatur ſupernaturalis ꝛ
intelligibilis veritas ſub ſimilitu=
dinibus corpalibus ꝛ imaginatio
nibus. Et ſic dr Iſa.6.Uidi dñm
ſedẽtẽ ꝛc. Alius eſt in quo fit re
uelatio ſupnaturalis ꝛ intelligi=
bilis veritatis abſq nebula ima
ginationis fantaſtice:immo non
dum reuelatur ꝛ ſic facta eſt reue=
latio moyſi. Numeri.12. Palã ꝛ
nõ p enigmata ꝛ figuris vidit deũ
Et talis ẽt fuit reuelatio dauid.
3.Regũ.23.Deus iſrael locutus
eſt mihi·Et infra.Sicut lux auro
re manet oriẽte ſole abſq nubib⁹
rutilat(Aſperges me yſopo.)Su
pra cõmemorauit ps dei bñficiũ
ſibi pſtitũ qntum ad grãm ꝓphe
tie ex quo cõſurgebat in ſpẽ. hic
aũt oſtẽdit quid a deo ſperabat
Et fuerũt duo. Primo enĩ ſperat
remotionẽ malorũ q incurrerat
per pctm̃.ſcδo ſperat reſtitutio=
nez bonoꝝ q amiſerat ibi (Audi
tui.)Sciendũ eſt autẽ q homo p
peccatum pmo incurrit immun=
ditiã.Baruch.3.Maculata es in
iniquitate tua.ſcδo incurrit tur=
pitudinem.Unde Tre.4.Deni=
grata eſt ſup carbones facies eo
rũ.Et hec duo ſperat a ſe remo
ueri.immundiciã. ſ.ꝛ turpitudi=
nem ſpũalem.Immundicia con

Qño
pctm̃
turpet
ſiam.

tingit ex hoc q affect⁹ hominis
inheret reb⁹ tpalibus qbus ſimi
lis efficitur. vñ ſi adiungatur vilioꝛib⁹
vt aurũ plumbo: vilis efficitur.
Oſee.9.Facti ſunt abominabi=
les ſicut ea q dilexerunt. Sz tur
pitudo ex eo q inheret rebus ter
renis obſcuratur in eo lux rõnis q
cõparatur aialibus brutis. ps. hõ
cũ in honore ꝛc. Et iõ aia efficitur
nigra ſiue obſcura. Et iõ qntum
ad primũ dicit(Aſperges me yſo
po)vbi alludit ritui veteris teſta
mẽti. Numeri.19.Ubi tertio die
aſpergebatur immundus aqua lu=
ſtrationis; ꝛ die ſeptimo lauabatur
aqua: ꝛ veſtimenta etiã lauaban
tur:ꝛ aqua luſtrationis fiebat de
yſopo. Et iõ dicit(Aſperges me
yſopo.)Et illa aqua fiebat ex ci=
nere vitule ruffe:p quã figurabatur
xps.Unde per illaz aſperſionem
quã petit ſignatur aſperſio ſangui
nis xpi.1.Pe.1.In aſperſionẽ ſan
guinis chriſti. Heb.12. Acceſſi=
ſtis ad montez. Et infra.Et ſan=
guinis aſperſionẽ melius loquẽ
tem qz abel.hoc fiebat cum yſo
po. yſopus eſt herba que terre
inheret et curat inflationem vt in
gloſa dicitur. ꝛ conuenit fidei q
humilitatem habet: quia per fi=
dem ſubijcitur intellectus deo.
2.Corin.10.In captiuitatem re=
digentes omnem intellectum in
obſequium chriſti.Item radica=
ta eſt in petra.i.chriſto. Matth.
16. Super hanc petram ꝛc.Pe=
tra autem erat chriſtus.2. Cor.
10.Item depellit ſpiritus huma
ni elationem que eſt in illis qui
nõ obediunt fidei chriſti.1.Thi.
vlt.Si quis aliter docet ꝛ nõ ac=
quieſcit ſanis ſermonibus domi
ni noſtri ieſu chriſti hic non eſt
eius. Dicit ergo. Domie ego ha
beo firmam ſpez q tu aſperges
me aqua luſtrationis. Ezec. 36.
Effundã ſuper vos aquaz ꝛc.(la
uabis me.)Nã poſt fidẽ neceſſa
rius eſt baptiſmus.zach.13.Erit
fons patẽs domui iacob ꝛc. Iſa.

1.Lauamini:mundi eſtote. Effe
ctus huius lauationis.(dealba=
bor ſuper niuem.)quia nigredo
tolletur.ꝛ hoc.ſ.quia anima erit
albior niue.Iſa.1.Si fuerint pec
cata veſtra vt coccinũ quaſi nix
dealbabuntur. Et dicit(ſuper ni
uem.)quia candor anime ſancti=
ficate excedit omnem pulchritu
dinem corporalẽ vt patet Matt.
17.in transfiguratione chriſti cu
ius veſtimenta facta ſunt alba ſi=
cut nix.Omnes iuſti pertinẽt ad
veſtimenta chriſti.Iſa.49.Om=
nibus hijs quaſi veſtimento ve=
ſtieris.Et per hoc deſignat ſe ad
veſtimentum chriſti pertinere p
baptiſmum. Et quotquot bapti
zati eſtis chriſtum induiſtis vt di
cit Apoſtolus Gal.3.

Auditui meo dabis gau=
dium et letitiam:ꝛ exultabũt
oſſa humiliata

Hic ponit quomodo hz ſpem
de recuperatione bonoꝝ que per
diderat.ꝛ ſunt duo.ſ.donum pro
phetie;ꝛ gaudiũ conſcientie. Do
num prophetie aſſimilatur audi
tui:quia propheta non videt dei
eſſentiam vt in ea videat reuela=
ta.ſed quedam ſigna veritatis re
uelate fiunt in anima prophete;
ꝛ hec ſigna habent ſemper modũ
locutionis ꝛc.1.Reg.3. Loquere
domine quia audit ſeruus tuus.
Iſa.21.Que audiui a domino ex
ercituum domus iſrael annun=
ciaui vobis. Hic auditus erat ei
interruptus per peccatũ:ꝛ ſpera
bat ſe recuperaturũ.Et ideo di
cit.(Auditui meo dabis ꝛc.)Uel
(auditui.)quo audiui ad nathã
tranſlatum eſſe peccatum meũ
quo concepi leticiã. Sed quan
tum ad gaudiũ conſcientie ſciẽ
dũ eſt q ſpũale gaudiũ hz tres
gradus. Primus exiſtit in cõpla
centia affectus.ſcδs in dilatatio
ne cordis.terti⁹ in ꝓgreſſu ad ex
teriora. Cõplacentia deſignatur p
gaudium cũ dicit (Auditui meo
ꝛc.)ex hoc.ſ.q audiã que loque=
ris vel que locutus eſt nathan.
Philip. 4. Gaudere in domino
ꝛc.Quãdo vero affectus quieſcit
in re amata. tũc animus eius di
latatur ad plus percipiendũ dilata
tionẽ.ꝛ hoc etiã apparet in ſenſi
bilibus.2. Cor.6.Cor noſtrũ di
latatũ eſt.Et ideo dicit(letitiã)
Hic importat dilationẽ quaſi le
ticiã.Sed vlterius qñq eſt q leti
cia redũdat vſq ad corpus. Pro
uer.17. Aius gaudẽs etatẽ flori
dã facit ſpũs triſtis exiccat oſſa.
Et ideo in viſiõe glorie in patria
poſt reſurrectionem ex gaudio
mentis corpus glorificabitur. Iſa.
vlti.Uidebitis ꝛ gaudebit cor ve
ſtrum:ꝛ oſſa veſtra quaſi herba
germinabũt.Et ſic dicit ipſe (exul
tabunt oſſa humiliata.) ꝛ hoc ad
glorificationem preſentem.Naz
per triſtitiam penitẽtie cor hois
conteritur.Et ideo quando ſunt
homines leti eſt ſignum q oſſa
que ſunt contrita ꝛ afflicta par=
ticipãt gaudium.Prouer.12.Me
ror in corde viri humiliabit eũ.
Iſaie. 58. Implebit ſplendori=
bus animam tuam: et oſſa tua
liberabit. Uel (exultabunt oſ=
ſa id eſt virtutes ſpirituales que
per letitiam ſpiritualem aug=
mentantur et quia per hanc leti
tiam roboratur iuſtus.

Auerte faciem tuam a pec
catis meis:et omnes ini=
quitates meas dele. Cor
mundũ crea in me deus:et

Universidad de Deusto Biblioteca

ſpiritum rectum innoua invi-
ſceribus meis. Ne proijcias
me a facie tua: et ſpm̃ ſanctũ
tuum ne auferas a me. Red-
de mihi letitiaȝ ſalutaris tui
et ſpiritu principali confir-
ma me.

¶ Hic petit recuperationẽ inno-
centie. Et q꞉ conſiderat in ſe ma-
lum culpe eſſe et bonũ gratie. pe-
tit primo remoueri malum ſiue
pctm̃. ſcdo petit remoueri effe-
ctum peccati ibi. (Cor mundum
crea in me deus.) Peccatũ eni̅ re-
mouet in hoc nõ ꝙ pctm̃ nõ fue-
rit: ſed ꝙ non iputet ei peccatuȝ
cõmiſſum ad penã ſm̃ illud ps.
Beatus vir cui nõ iputauit dñs
peccatũ. Et loquitur ad ſimilitu-
dinẽ iudicis puniẽtis qui primo
ꝯſiderat ꝗtitatẽ culpe ⁊ poſtea
taxat penam. et ideo petit vt nõ
cõſideret peccatũ eius ſed ſit im-
memor eius. et ideo dicit. (Auer-
te facieȝ tuam a pctis meis.) 2°
petit vt nõ inferat pena. vnde di-
cit. (et oẽs iniq̃tates meas dele)
quaſi dicat. Scio ꝙ malũ coram
te feci. et ideo rogo vt auertas
faciem tuã a peccatis meis. i. nõ
conſideres peccata mea ad pu-
niendũ: Eze. 18. Oim iniquitatũ
eius non recordabor. Itẽ merui
penã dãnatiõis: ſed rogo vt de-
leas. q꞉ deus etſi nõ mutat conſi-
lium tamẽ ſentẽtiã mutat. (Cor
mundũ.) Supra ps petijt remo-
ueri peccatũ. hic autẽ petit remo-
ueri effectus peccati q̃ ſunt duo
ſcȝ inq̃natio aie; et inordinatio
affectus. Primus effectus fit per
hoc ꝙ hõ afficit ad frena: vñ pe-
tit cordis munditiã. Matthei. 5.
Beati mundo corde qm̃ ipſi deũ
videbũt. Et ideo dicit. (Cor mũ-
dum crea in me deus.) Iſtã mũ-
ditiã cordis ſolus deus reſtitue-
re poteſt. Iob. 14. Quis poteſt
facere mundũ de imundo conce-
ptum ſemine? Nõne tu qui ſolꝰ
es? ſ. mundus ſimpliciter. Et di-
cit. (crea.) Creat aliq̃d ad eẽ na-
ture qñ ex nihilo ꝓducit ad eſſe.
Geneſis pmo. In principio crea-
uit deus ⁊c. Itẽ quando ad eſſe
gratie ꝓducit. 1. Cor. 13. Si ha-
buero prophiam ⁊ nouerim my-
ſteria oia ⁊c. nihil ſuȝ in eſſe gra-
tie. Sed qñ deus operatur opatio-
nẽ gratie in habẽte gratiaȝ: dicit
magnificare eã. Qñ vero de pec-
catore facit iuſtũ: tunc dr̃ ꝓprie
creare. Ephes. 2. Ipſius creatu-
ra ſumꝰ creati in chriſto ieſu in
operibus bonis. Jacobi primo.
Ut ſitis initiũ aliquod creature
dei. ſ. ſpũalis eius. 2^m q̃d ſequit
ex pctõ eſt inordinatio mentis q̃
fit per auerſioneȝ a fine debito:
Sicut ergo per cõuerſionem ad
aliquod ꝯmutabile bonũ animꝰ
efficit imũdus: ita per auerſio-
nem a fine deordinatur. et hmõi
deordinationi opponit rectitu-
do qua hõ dirigit in deũ. Cañ. 1.
Recti diligunt te. Et ideo dicit.
(et ſpm̃ rectũ innoua.) i. de nouo
tribuas: q꞉ per pctm̃ amiſi. Eph.
4. Renouamini ſpũ mentis ve-
ſtre. Et) innoua.) nõ exterius: ſȝ
(in viſceribus meis.) vt. ſ. non la-
bia tantũ ad loquẽdũ: ſed cor ſit
rectũ ad cognoſcendũ. (Ne ꝓij-
cias me a facie tua: et ſpm̃ ſan-
ctum tuũ ne auferas a me.) Hic
petit reſtitutionẽ gratie. Et pri-
mo petit ipſam gratiaȝ. 2° petit
gratie effectũ ibi. (Redde.) Gra-
tiam dei dicitur q̃s habere du-
pliciter. Nam aliquis dicit ha-
bere gratiã dei et hoĩs: et quan-
tum ad

al'r hõ et al'r hoi ef-
ficitur q̃s gra-
tus.

tum ad aliquid ſil'r. ſ. quãdo eſt
vtriꝗ gratꝰ. ſ. deo ⁊ homini. Et
hoc vocatur gratia gratum fa-
ciens. Ephe. 1. In qua gratifica-
uit nos in dilecto filio ſuo. Et
ſm̃ hoc gratia dr̃ beniuolentia
dei: qua deus diligit hominẽ ad
vitam eternã. Et quãtuȝ ad ali-
quid eſt diſſimile. Gratia eñ ho-
minis nõ facit eum bonũ: ſed ex
ſua bonitate efficitur gratꝰ ho-
mini. ſed apud deum eſt ecõuer-
ſo: quia ex dei beniuolẽtia ſequi-
tur ꝙ homo fiat bonꝰ. Duo er-
go ſunt in gratia dei. ſ. ipſa beni-
uolẽtia: ⁊ effectus eius in aia. ⁊
vtrũꝗ petit cum dicit. (Ne ꝓij-
cias me ⁊c.) Et hoc põt duplici-
ter intelligi. Ille qui eſt in facie
alicuius videt ab eo ⁊ poteſt il-
lum videre. Iſte dr̃ eſſe in facie
dei ſcd̃m illud. 3. Reg. 17. Uiuit
dñs in conſpectu ſanctorũ. Ge-
ne. 32. Deus in cuius cõſpectu
ambulauerũt patres noſtri. Et
hoc q꞉ ipſi recti ſunt ad videduȝ
deum. pſal. Unam petij a domi-
no ⁊c. Per peccatũ vtrũꝗ perdi-
tur: q꞉ peccatores deſerũt deum
⁊ deſerũtur a deo: ⁊ amittũt fi-
duciam cõfidendi de deo. Iſa.
59. Peccata ⁊ iniquitates diui-
ſerunt inter vos ⁊ deuȝ vr̃m ⁊c.
¶ Quantum ad primũ dicit. Et
peccata veſtra abſcõderunt fa-
ciem eius a vobis. ¶ Quãtũ ad
ſcdȝ. Iſte eſt ergo a facie dei per
peccatũ proiectus. ⁊ ideo petit
ne final'r proijciatur vtroꝗ mo-
do. Iteȝ nota ꝙ in homine duo
ſunt. ſ. culpa ex qua dignus eſt
pena. ⁊ natura ex qua habet cõ-
gruitatem ad gratiã. ⁊ ideo pe-
tit vt nõ proſpiciat culpam ſed
naturã. Et ideo dicit. (Ne proij-
cias me.) Item donũ gratie da-
tur per charitatẽ: ⁊ tale donum
datur per ſpiritũ ſanctuȝ. ⁊ ideo
dicit (et ſpiritũ ſanctuȝ tuum ne
auferas a me.) Cuius templuȝ
fueram: ſed perdidi ꝓpter pecca-
tum. Sapien. 1. Spiritꝰ ſanctus
diſcipline effugiet fictum. Ne er-
go auferas ſcȝ finaliter. (Redde
mihi.) Nam duo facit gratia in
homine. Unũ reſpectu ſuperio-
rum: q꞉ ſcȝ dat iocũditateȝ quia
qui habet gratiã habet charita-
teȝ: ⁊ qui habet charitatẽ amat
deuȝ ⁊ habet ipſuȝ. ⁊ qui habet
q̃d amat gaudet. Ergo vbi cha-
ritas: ibi gaudium. Ro. 14. Non
eſt regnuȝ dei eſca ⁊ potus: ſed
gaudiũ in ſpũ ſancto. Hoc gau-
dium perdiderat pſalmiſta: ⁊ idõ
petit reſtitui ſibi cũ dicit (Redde
mihi letitiaȝ.) nõ de mundanis:
ſȝ (ſalutaris tui.) ideſt de tua ſal-
uatione. Alia littera habet (leti-
tiam ieſu.) ſcȝ ſaluatoris ꝑ queȝ
fit remiſſio peccatoruȝ. Abach.
vlti. Exultabo in deo ieſu meo.
Alius effectus eſt reſpectu infe-
riorꝝ: ⁊ hic effectus eſt confirma-
tio in gratia que fit per ſpm̃ ſan-
ctum. (⁊ ſpũ principali cõfirma
me.) Spiritus autẽ ſanctus fir-
mat dupl'r. Uno modo ꝯtra ma-
la. Iſa. 8. In forti manu erudiui
te. Alio modo in bono. Iſa. 40.
Qui ſperant in dño mutabunt
fortitudinem. Hec fortitudo ha-
betur per ſpm̃ ſanctum. Nã cor-
pus nõ eſt firmum ad ſuſtinẽdũ
nec ad faciendũ niſi ꝓpter forti-
tudinem ſpirituũ. Ita homo nõ
eſt fortꝭ ſine ſpiritu ſancto. Sed
ille nõ preberet fortitudineȝ niſi
eſſet ſpiritus principalis: q꞉ vir-
tus inferior nõ eſt ſufficiens ad
prebẽdum auxilium cõtra ſupe-
riorẽ. Poteſtas auteȝ diaboli eſt

magna.Joan.41.Non eſt pote=
ſtas ſuper terrā que cōparetur
ei ergo cōtra diabolum indiget
homo iuuari ſpū principali.ſ.pn
cipante ⁊ dominante ſuper oīa.
Et hoc ſpū indiget homo cōtra
ſpiritū carnis.Nume.16. Fortiſ
ſime deus ſpm̄ vniuerſe carnis.
Item cōtra ſpm̄ mundi.1. Cor.
2.Nos autē non ſpirituʒ huius
mundi accepimus:ſed ſpm̄ qui
eſt ex deo.Item cōtra ſpm̄ dia=
boli.1.Reg.18.Inuaſit ſpūs do=
mini malus ſaul.❡Notandum
eſt qd̄ in hac lectione fit triplex
mentio de ſpiritu.q: dicit̄ ſpiri=
tus rectus.ſpiritus ſanctꝰ et ſpi
ritus principalis . Et ſcd̄m glo.
quidā accipiunt ſpm̄ eſſentiali=
ter dictū ſcd̄m ꝙ eſt ſpūs omne
quod nō eſt corpus.Unde ſpūs
dr̄ pater ⁊ filius ⁊ ſpūs ſanctus.
ſed melius eſt vt accipiatur pſo
naliter.Tria,autē facit ſpūs ſan
ctus in homine. Primo rectitu=
dineʒ intētionis.pſal.Spiritus
tuus bonus ⁊c.Item ſanctificat
nos.Roma.1.Scd̄m ſpm̄ ſancti=
ficationis.Item nobilitat ⁊ facit
nos principes.Gal. 4. Quoniā
eſtis filij dei miſit deus ſpirituʒ
filij ſui in corda veſtra.

Spūs tribus modis dictus

❡Docebo iniquos vias tu=
as:et impij ad te cōuerten=
tur.Libera me de ſanguini=
bus deus deus ſalutis mee:
⁊ exultabit lingua mea iuſti
tiaʒ tuā.Domine labia mea
aperies:⁊ os meum annun=
ciabit laudem tuam.

❡Supra pſalmꝰ propoſuit ſu=
as petitiones deo . hic autē re=
promittit recompēſationem.Et
primo promittit quid ſit factu=
rus pro deo .in preſenti. ſecūdo
in futuro ibi.(Benigne.) Circa
primum duo facit.Primo ꝓmit
tit deo quedam ſpiritualia ſa=
crificia.ſecūdo excuſat ſe ab ob=
latione carnalium ibi.(Quoniā
ſi voluiſſes.)Duplex ſacrificiuʒ
ſpirituale deo ꝓmittit.ſ.doctri=
ne per quod inſtruatur proximus
ſecūdo promittit ſpirituale ſa=
crificiuʒ laudis per qd̄ laudetur
deus ibi.(Libera me.)Dicit er=
go. (Docebo iniquos vias tu=
as.)❡Et notandum ꝙ ſupra in
alio pſalmus dixit. Peccatori di
xit deus quare ⁊c.per qd̄ oſten=
dit ꝙ peccatorē nō decet doctri
nam effundere. Et ideo quādiu
ſenſit ſe peccatorē non promiſit
doctrinā manifeſtare.ſed poſt=
ꝙ̄ reſtituit ei deus ſpiritū prin=
cipalem ⁊ tales decet doctrinaʒ
habere ⁊ alios docere. Hiere.3.
Dabo vobis paſtorem iuxta cor
meuʒ qui paſcet vos ſcientia et
doctrina.Et de chriſto dicit̄ Ac=
tu.1. Cepit ieſus facere ⁊ poſt=
ea docere.Fructus autē huius
doctrine non eſt tantū ſpecula=
tio veritatis ad beatam cōtem=
plationem ſed intentus finis ei=
us eſt cōuerſio peccatorū.⁊ ideo
dicit(⁊ impij ad te cōuertentur)
Hiere . 15. Ipſi cōuertentur ad
te ⁊ tu non conuerteris ad eos.
pſal. Conuertētur ad dn̄m om=
nes gentes.Et ſcd̄m glo.eoſdeʒ
dicit impios ⁊ iniquos. quāuis
dauid intelligat ꝙ iniqui dicun
tur qui peccant cōtra deum . et
ideo ſignanter dicit. (Docebo
iniquos.)q.d.Aliqui etſi reue=
reātur deum:tamē operant̄ con
tra proximū ⁊ iniuſta:⁊ hos do
cebo vias tuas:ſcʒ vt non offen
dant proximū.Jo.4.Mādatuʒ

habemus a deo vt q̇ diligit deū
diligat ⁊ fratrem ſuuʒ. (Libera
me de ſan.)Hic promittit ſacrifi=
cium laudis.⁊ ſunt duo impedi
mēta huius ſacrificij.Unum eſt
reatus peccati.Aliud eſt iterior
defectus.ꝑmo ergo petit remo=
tionē primi impedimenti.ſecun
do petit remotionē ſecundi ibi.
(Domine labia mea aperies.)
Petit ergo remotioneʒ impedi=
menti ⁊ promittit ſacrificiū lau=
dis.Impedimētum laudis diui
ne ſicut dictū eſt:eſt reatꝰ culpe.
Eccl.15.Nō eſt ſpecioſa laus ⁊c.
Dauid aūt erat graui culpa re=
us.⁊ ideo petit liberari ab eo. ⁊
iō dicit.(Libera me de ſangui.)
ſcd̄m glo.hoc nomē ſanguis nō
declinatur ī plurali numero. ta
mē tranſlator voluit vti ad exp̄ſ
ſionē peccati.⁊ refertur hoc ad
cōcupiſcentiam carnis:que ē ca
ro ⁊ ſanguis.Mat.16. Caro et
ſanguis nō reue.tibi ⁊c.q.d.Li=
bera me de peccatis cōmiſſis ex
carne ⁊ ſanguie.Uel dd̄m ꝙ da
uid,cōmiſerat culpā adulterij ⁊
homicidij.⁊ in vtroq3 eſt ſāguis
q: in homicidio ſanguis effun=
ditur.ꝑs.Uirū ſanguinū ⁊c.Ad=
ulterium aūt ꝓcedit ex feruore
ſanguinis.⁊ iō dicit.(De ſangui
nibꝰ.)Oſee.4. Sanguis ſangui
neʒ tetigit.O deus libera ḡ me
de ſanguinibꝰ:q: tu ſolus potes
Iſa.43.Ego ſuʒ qui deleo iniq̇=
tates tuas propter me ⁊c.Et(q:
tu es deꝰ ſalutis mee.)i. qui po
tes me ſaluare.(Et exultabit lin
guaʒ meā.)i. cū delectatōe ⁊ cuʒ
iteriori gaudio cordis. narrabo
iuſtitiā tuam.Iſa.30. Canticuʒ
erit vobis ſicut vox ſanctificate
ſolēnitatis.Itē ibideʒ. Uenient
in ſyon laudātes ⁊ letitia ſempi
terna ſup capita eoꝝ.ꝑs.Invo=
ce exultationis ⁊c. (Dn̄e labia
mea aperies.)Eſt aūt ſciēduʒ ꝙ
homo aliqn̄ impeditur a doctri
na etiā ꝓpter impedimentū inte
rius loquēdi.⁊ hoc cōtigit aliqn̄
ꝓpter culpam auditorū. Eze.3.
Linguaʒ tuā adherere faciā pa
lato tuo:⁊eris mutus.Et infra.
Quia dn̄s exaſperans eſt.Et ꝓ
pter propriū pctm̄.pſal. Ois ini
quitas opilabit os ſuū.Quia ḡ
ſolus deꝰ linguas infantiū fecit
diſertas.Sap̄.10.Iō petit. Dn̄e
remoue impedimēta que incur=
ri per pctm̄ a labijs meis.Et tu
(Labia mea apies.) Ephe.vlti.
Ut det mihi ſermo in apertione
oris mei cū fiducia notuʒ facere
myſteriū euangelij. Eſt aūt no=
tandū ꝙ in apertiōe oris intelli
git̄ doctrine ꝓfunditas. vbicūq3
in ſcripturis inuenit̄ aptio oris.
vt Job.3.Poſt h̄ aperuit iob os
ſuū.Et Mat.5. Aperiens ieſus
os ſuū.ſ.in ꝓfunditatem ſcriptu
re:⁊ tunc(os meum annūciabit
laudem tuam.)q.d.Quod ī cor
de habeo ore confitebor.

❡Quoniā ſi voluiſſes ſacri=
ficium dediſſem vtiq3:holo=
cauſtis nō delectaberis.Sa
crificium deo ſpiritus contri
bulatus:cor contritum ⁊ hu=
miliatū deus non deſpicies.

❡Hic excuſat ſe. Et pͥo oſten=
dit ſacrificium non eſſe deo ac=
ceptum. ſecundo oſtendit ꝙ ſa=
crificium ſit deo acceptum ibi.
(Sacrificium deo).Dicit ergo.
Ego repromitto doctrinam et
laudem . hoc enim ſacrificium
honorificabit te: ſed carnale ſa=
crificium non eſt tibi acceptum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Et ideo dicit. (Si voluiſſes ſa-
crificium.) ſcʒ carnale vtiq; de-
diſſem: ſed (vtiq; holocauſtis
non delectaberis.)

Qō. **Sed nunquid**
non vult ſacrificia carnalia? ſi
illa ſacrificia non approbat de-
us. quare ergo mādauit fieri in
veteri lege?

Dicendū ꝙ non man-
dauit ea fie-
ri propter ſe: ſed quia erant fi-
gura īterioris veri ſacrificij: quo
chriſtus ſe obtulit: ⁊ ſunt ſigna
interioris ſacrificij inquātū ho-
mo animā ſuam offert deo: ⁊ ite-
rum fuerunt inſtituta ꝓpter ru-
des qui deum nō nouerant. ⁊ iō
oportebat ꝙ in rebus honora-
rent ⁊ cognoſcerēt deum: ne ſa-
crificia idolis imolarent: ad qḋ
erant multum proni. Sed quia
dauid ex ſpiritu ſancto ſciebat
cordis ſacrificiū deo acceptum:
nō dedit hic ſacrificia corpora-
lia. Inter omnia autē ſacrificia
holocauſta erāt mag; deo acce-
pta. Et tñ illa propter ſe nō erāt
accepta deo. ideo dicit. (Holo-
cauſtis nō delectaberis.) quia ⁊
ſi ipſa fuiſſent tibi accepta: ſim-
pliciter obtuliſſem ea. Et ſi obij-
ciatur ꝙ odor ſuauiſſimus erāt
domino. dicēdum ꝙ erat hoc ꝓ-
pter figuratum ſacrificium: ⁊ in
ſignū interioris ſacrificij quod
deo placet. Unde ſubdit. (Sa-
crificium deo.) ſcʒ acceptuʒ. (ſpi-
ritus cōtribulatus.) Aug. 10. de
ciuitate dei. Omne ſacrificiū qḋ
offert exterius: ſignum eſt inte-
rioris ſacrificij in quo aīam ſuā
offert deo. ¶ Sed ſciendum ꝙ
anima hominis deducit̄ in pec-
catuʒ. primo per inane gaudiū.

In pec cato q̄ fiant.

Eccle. 2. Riſum reputaui errorē:
⁊ gaudio dixi quid fruſtra deci-
peris. i. deduceris in peccatū. ſe-
cundo induratur ad ſpiritualia
ex peccato. Eccle. 3. Cor durum
male habebit in nouiſſimo. Ro-
ma. 2. ſcdm duritiaʒ tuam ⁊ cor
impenitēs. tertio qr ſufficit ſibi
in rebus corporalibus ⁊ non cu-
rat de ſpiritualibus: tūc ſuper-
bit ꝙ eſt initiuʒ omnis peccati.
Eccle. 10. Oportet ergo ꝙ peni-
tens qui cor ſuū offert ſacrificiū
deo: cōtraria oībus hijs faciat.
Et primo cōtra inane gaudium
oportet ꝙ aſſumat triſtitiaʒ pe-
nitētie. Et ideo ſubdit. (Sacriſi-
cium deo ſpūs contribulatus.)
ideſt de omnibꝰ peccatis ſimul
triſtatur: nō de vno tm̄. 2. cor. 7.
Que ſcdm deum eſt triſtitia: pe-
nitētiam in ſalutem ſtabilē ope-
ratur Baruch. 2. Anima que eſt
triſtis ſuper magnitudinē mali:
⁊ incedit incurua. Et infra. Dat
tibi gloriā ⁊ iuſtitiam domino.
¶ Contra ſcdm opponitur con-
tritio. vnde dicit. (Cor cōtrituʒ)
Et nota differentiā inter confra-
cta ⁊ cōtrita: qr ꝯfracta ſunt que
diuidūtur in magnas partes: cō-
trita ſunt que in ꝑuiſſimas par-
tes diuidūtur. Quādiu ergo ꝗs
habet cor durū: tunc quaſi inte-
grū habet cor in malitia. ſed qñ
totaliter deſerit peccatū ꝓbens
ſe ſpūalibus. dicitur tūc contri-
tus. Job. 16. Ego ille quōdam
opulētus. ſ. in tēporalibꝰ repen-
te cōtritus ſum. ¶ Contra ter-
tium opponit̄ humilitas. ⁊ ideo
dicit. (Et humiliatū deus nō de-
ſpicies.) qr ſuperbis deus reſi-
ſtit: humilibꝰ autē dat gratiam.
Jaco. 4. Et eſt ſciendu: ꝙ facit
mentionē de corde ⁊ ſpū: ⁊ ſpūs

Pecca ti me dicina

pertinet ad animoſitatem: ⁊ ſic
pertinet ad iraſcibilem. Iſa. 25.
Spūs robuſtorum: quaſi turbo
impellēs parieteʒ. Cor pertinet
ad cōcupiſcibilem: ⁊ ſic dat̄ per
hoc intelligi. ꝙ quicquid eſt in
vi appetitiua. debet deo offerri
in ſacrificium.

¶ Benigne fac domine ī bo-
na voluntate tua ſyon: vt edi-
ficentur muri hieruſalem.
Tunc acceptabis ſacrificiuʒ
iuſtitie oblatiōes ⁊ holocau-
ſta: tunc imponent ſuper al-
tare tuum vitulos.

¶ Hic ꝓmittit quid debeat face-
re in futuꝝ. Et primo petit quid
fienduʒ a deo. ſecūdo pronūciat
ibi. (Tunc acceptabis.) Oculus
dauid ferebatur ad duo. Unum
propinquū quod erat ſingulare
aliud remotū quod erat figura-
tum. primuʒ qr legitur ꝙ dauid
edificauit muros ciuitatis hie-
ruſalē: ſed non cōſumauerat: et
hijs cōſumatis edificādum erat
templū. ⁊ ideo dicit. (Fac in bo-
na volūtate tua vt edificent̄ mu-
ri hieruſalē.) Et tunc edificatis
muris edificabitur templuʒ. (⁊
tunc acceptabis ſacrificiuʒ ⁊c.)
Et hoc totū erat figurale. Sed
ſi referamus ad figuratū. ſic di-
cendū eſt ꝙ eſt duplex hierl'ʒ. ſ.
celeſtis. Gal. 4. Illa que ſurſuʒ
eſt hieruſalē libera eſt que ē ma-
ter noſtra. Alia eſt pñs eccleſia
exemplata ab illa. Apo. 21. Ui-
di ciuitateʒ ſanctam hierlm ⁊c.
Et vtraq; habet muros. Muri
celeſtis hieruſalē ſunt munimē-
ta eternitatis ⁊ immortalitatis:
quā conſecuti ſunt ſancti ꝑ chri-
ſtuʒ Ro. 8. Qui ſuſcitauit ieſum

chriſtum viuificabit ⁊ mortalia
corpora noſtra. Muri pñtis hie-
ruſalē. ſ. eccleſie ſunt ſacra gra-
tie ⁊ doctores. Ezech. 13. Nō ſte-
tiſtis ex aduerſo nec oppoſui-
ſtis muꝝ pro domo iſrael: vt ſta-
retis in prelio. Edificatōeʒ iſto-
rum preuidebat ſpū prophetie.
Iſa. 56. ¶ Ad hoc ergo ꝙ edifi-
cētur iſti muri (tu dñe fac beni-
gne.) ideſt oſtende benignitateʒ
hanc: quā benignitatem aplus.
Titū. 3. dicit impletā. Apparuit
benignitas ⁊ humanitas ſalua-
toris noſtri dei. Et hoc nō ꝓpter
merita nr̄a: ſed ꝓpter tuā volun-
tatē bonam. Rom. 12. Ut ꝓbetis
que ſit volūtas dei bona ⁊ bene
placens ⁊ perfecta. ꝑme Thi. 4.
Hec eſt volūtas dei ⁊c. Et hoc fa-
cias ad hoc. (vt edificētur muri
hieruſalē.) vel militātis vel triū-
phantis. Sed qḋ erit? (Tūc ac-
ceptabis ſacrificiū iuſtitie.) Hoc
autem triplr̄ exponitur: et duo
primi modi pertinēt ad eccleſiā
preſentem. Uno modo ꝙ hoc re-
feramus ad ſacrificiū: non quo
trucidāṫur pectora: ſed quo oc-
cidūtur homines ꝓpter chriſtū.
⁊ in hoc eſt duplex gradus: quia
primū locum tenet ſacrificium
chriſti. Gala. 2. Dilexit me ⁊ tra-
didit ſemetipſum pro me. ⁊ ideo
dicit. (Tūc.) ideſt in edificatio-
ne murorū hieruſalem. i. eccle-
ſie. (acceptabis ſacrificium iuſti-
tie.) quo chriſtus ſe obtulit: qui
iuſtus eſt. Joan. 8. Quis ex vo-
bis arguet me de peccato. Et qr
tante virtutis eſt: vt ſatiſfaceret
pro hoīe: vt iuſtificaret eum. Fm
locum tenēt alij ſancti: qui ſe ꝓ-
pter deū obtulerūt in ſacrificiuʒ
vnde dicit. (Oblationes.) ſ. con-
feſſores qui cōfitēdo xp̄m quā-

Universidad de Deusto Biblioteca

tum in ſe eſt obtulerūt ſe morti: lʒ non ſint occiſi. Judic. 5. Qui ſponte obtuliſtis de iſrael aias veſtras ad periculuʒ benedicite dño. (Et holocauſta.) Jſti ſunt martyres. Jo. 15. Maiorē charitatē nemo habet ꝛc. (Et tūc acceptabis.) quādo iſta ipſi ſancti imponēt ſe tanꝗ̃ vitulos ſuper altare tuum. i. ſuper fidem tuā: ꝛ ſuper xp̄m. i. exponēt ſe tanꝗ̃ vitulos: ꝑpter chriſtum ꝛ fidem chriſti ad imolandum. Alio modo vt referatur quātum ad opa iuſtorū: ꝛ ſic eſt ſenſus. Acceptabis iuſtitiā ſicut ſacrificium: qꝛ opera iuſtitie ꝛ miſicordie ſunt ſicut ſacrificiū. Hebre. vlt. Bñficientie ꝛ cōmunionis nolite obliuiſci. talibus em̄ hoſtijs ꝓmeretur deus. Et tūc accipies oblationes ſm̄ Grego. holocauſtū eſt qđ totum incēdebatur et ſignat perfectos viros: qui totalr dant ſe deo. Oblatiōes ſunt illi qui aliq̇d offerunt ꝛ aliquid reſeruant: ꝛ tūc ſacerdotes imponent vitulos. i. cōuerſos de nouo. (ſuper altare.) ideſt ſup fidē chriſti. vel tunc prelati maiores imponēt predicatores mugientes doctrina fidei. (ſup altare.) i. ſuper cōfeſſione fidei. ¶ Tertia expoſitio eſt de celeſti hieruſalē: ꝛ eſt ſenſus. (Tunc.) ſcʒ qñ edificabūtur muri celeſtis hieruſalē. (acceptabis ſacrificiū iuſtitie.) hic quādoqꝫ fit ſacrificiū pnie: ſed ibi eſt tm̄ laudis. Jſa. 60. Populus tuus oēs iuſti in perpetuū hereditabūt terrā. Et hoc eſt illud ſacrificiuʒ laudis: de quo p̄s. Beati qui habitant in domo tua: in ſecula ſeculorū laudabūt te. (ꝛ tūc oblationes) ideſt ſanctos minores. (ꝛ holocauſta) ideſt ſcōs maiores acceptabis. Et hos offerent angeli: quibus dr̄. Mat. 13. Triticuʒ autem cōgregate in horreū meuʒ. Et iſti angeli (imponēt) ſcōs (ſuper altare tuū.) ideſt in gloriam celeſtem. Apoc. 8. Data ſunt ei incenſa multa: vt darent de orationibus ſanctorū omniū ſuper altare aureū. pſal. Placebit deo ſuper vitulum nouelluʒ cornua producentem ꝛ vngulas.

¶ In finem pſalmus dauid cum venit doech idumeus ꝛ nunciauit ſauli. venit dauid in domum abimelech. lj.

Quid gloriaris in malitia: q̇ potens es in iniquitate. Tota die iniuſtitiā cogitauit ligua tua: ſicut nouacula acuta feciſti dolū.

Hic incipit ſecunda qnq̄gena.

Et ſicut dictuʒ eſt in p̄ncipio libri. p̄ma quinquagena pertinet ad penitētes. Jſta ſcđa quinquagena pertinet ad proficientes. Circa quos ſunt tria per ordinē videnda. Nam prim⁹ gradus proficientiū eſt iuſtificatio. ſecūdus gradus eſt exercitium bonorū operum. tertius eſt cōſideratio diuinorū operuʒ. Et ſic iſta quinquagena diuiditur in tres partes. primo tāgit de hijs que pertinēt ad iuſtificationeʒ. ſcđo agit de hijs que pertinent ad executionē bonorū operū ibi (Deus iudiciuʒ.) tertio agit de hijs que pertinēt ad ꝯſideratione m diuinoꝝ operuʒ ibi (Deus ſtetit.) Jn iuſtificatiōe duo ſunt neceſſaria. ſ. auerſio a pctō ꝛ cōuerſio ad deum. Et ſic duo ſunt in pctō per oppoſitū. ſ. auerſio a deo ꝛ cōuerſio ad peccatū. p̄mo ḡ ponit pſalmos q̄ pertinent ad auerſionē ꝛ deteſtationē peccati. ſcđo ponit pſalmos q̄ faciunt ſiue cōtinent ſubiectionem deo ibi. (Nōne deo ſubiecta.) Circa primū duo facit. primo oſtendit malitiā peccatorū. ſcđo oſtendit mala que a peccatoribus fiunt. ¶ Ex duobus aggrauatur peccatum. ſ. ex affectiōe peccandi: ꝛ ex contēptu dei. primo ḡ aggrauat malitiā peccatorū ex primo ſcđo aggrauat eoruʒ malitiā ex ſcđo ibi. (Dixit inſipiēs.) ¶ Titulus. (Jn finē itellectus dauid cum veniſſet doech idumeus et nūciaſſet ſauli. venit dauid ī domum Abimelech.) hec hiſtoria habetur. 1. Reg. 21. ꝛ 22. qñ. ſ. dauid fugiens a ſaule. venit in zebe vbi erant ſacerdotes ꝛ accepit gladium golie: ꝛ panes propoſitionis ꝛ doech idumeus interfuit: q̄ inter paſtores erat potens: ꝛ ꝯquerēte ſaule ꝙ nullus pugnaret ꝓ eo cōtra dauid. iſte doech enarrauit quō abimelech ſacerdos receperat dauid ꝛ dederat ei gladium golie et panes propoſitionis ꝛ ſic iratus Saul mādauit occidi oēs ſacerdotes. Cūqꝫ illi nolent mittere manus ad occidendum ſacerdotes. iſte doech interfecit oēs ſacerdotes Sed tamē diuerſitas eſt in titulo: ꝛ in hiſtoria: quia princeps ſacerdotum in hiſtoria vocaꝛ achimelech in titulo abimelech. Et dicit glo. ꝙ hoc factum eſt vitio ſcriptorum: vel ꝑpter myſteriū. Nam per dauid ſignatur chriſt⁹ tum qꝛ vſus eſt officio regie dignitatis: tum etiam qꝛ vſus fuit dignitate ſacerdotali comedendo panes propoſitionis. Doech interpretaꝛ mutus: idume⁹ terrenus: ſaul petitio. Abimelech patris mei regnuʒ. Per doech ḡ qui fuit motus a terrenis cū veniſſet dauid. ſ. chriſt⁹ ad abimelech. i. ad iudeos qui eſt patris mei regnū. (nunciauit ſauli.) i. morti ꝙ impij manibus et v̄bis accerſierunt eam et occiderunt euʒ. Uel (doech.) i. antichriſtus qui cōmouebit in fine mūdi terrenos. Cum veniſſet chriſtus in eccleſiam nunciauit diabolo ꝙ perſequetur eccleſiam. Et principaliter intelligitur totus iſte p̄s de malis q̄ perſequunꝛ chriſtuʒ: vel in ſe vel in mēbris. ¶ Diuiditur autē p̄s iſte in ptes duas. Jn prima agit de malitia peccatoris qui ad iniquitatē afficitur ſcđo agit de iuſtitia ſanctoꝝ ibi (Ego aūt ſicut oliua.) Circa primū duo facit. primo agit de culpa malorū. ſcđo de eorum pena ibi. (Propꝛea deſtruet te.) Sciēdum eſt aūt ꝙ in hoīe qui afficitur ad peccatum tria ꝑ ordineʒ ſequūtur. primuʒ eſt delectatio peccati. ſecundū eſt cogitatio de peccato: qꝛ in illis cogitamus q̄ diligimus. tertiū eſt gloriatio de perpetratione peccati. Quilibet gaudet naturaliter cuʒ facit qđ amat. Sic ergo ꝓcedit ab vltimo ad primū de gloria maloruʒ in actu peccati. ſcđo de cogitatione circa peccatuʒ ibi (tota die.) tertio de amore peccati ibi. (Dilexiſti.) Circa primū duo facit. primo ponit potētiā aliq̄ruʒ ad male faciendū. ſcđo oñdit ꝙ quidaʒ gloriantur de malo opere. Quidam aūt ſunt prompti ꝛ fortes ad mala ꝛ ad bona debiles.

Titulus.

Diuiſio p̄s.

Universidad de Deusto Biblioteca

Dicit ergo(Tu peccator quipo
tēs es in iniqtate)Hie.3.Feciſti
mala ⁊ potuiſti.Iſaie.5.Ue qui
potentes eſtis ad bibendum vi
num ⁊c.Tu ergo qui ſic es po=
tens.(Quid.)i.quare.(gloriaris
in malitia.)Unde debes verecū
dari ⁊ confundi ⁊ triſtari. Pro=
uerb.2.Letantur cum male fece
rint ⁊ exultāt in rebus peſſimis
(Tota die iniuſtitiam.)Hic oſtē
dit ſcd̄m quod premiſerat ſupra
ſcilicet ꝙ non ſolum gloriantur
in malitijs:ſed cogitāt quomo=
do male faciant.Et primo po=
nit aſſiduitatem cogitationis ſi
ne interpolatione.vnde dicit(to
ta die iniuſtitiam cogitauit lin=
gua tua.)Improprie dicitur.ꝙ
lingua cogitet:quia cogitare ꝑ
tinet ad cor.⁊ ideo poteſt dupli
citer intelligi.(Lingua tua.)i.
cor tuum qđ in lingua manife=
ſtatur.Eccli.21.In ore fatuorū
cor eorum:quia eſt vnum cū lin
gua.i.paratū habet cor ad lo=
cutionē. Uel(lingua cogitauit
iniuſtitiam.)inquantū excogita
ta loquitur.(tota die.)Et ſpe=
cialiter qꝛ docet per linguā pec
care.ſcd̄o exequitur efficaciter
que cogitat.vñ dicit.(Sicut no=
uacula acuta feciſti dolum.)Et
hic eſt ſimilitudo quātū ad tria
primo qꝛ(nouacula acuta.)i.ra
ſoriū efficaciter ⁊ cito incidit:qꝛ
null⁹ pilus reſiſtit ei.Sic doech
non eſt reueritus ſacerdotium
nec timorē dauid nec aliquid:
ſed interfecit omnes ſacerdotes
Mich.2.In luce matutina faciūt
illud.i.ſtatim.Uel(ſicut nouacu
la acuta ⁊c.)quia ſicut nouacu=
la radit pilos.ita mali dolum
acuūt contra iuſtos.i.perſecuto
res immittunt:ſed hec vere fa=
ciunt ſicut nouacula que pilos
ſuperfluos radit:quia non niſi
ſuperflua.i.temporalia poſſunt
pctōres ſanctos auferre.ſpūa=
lia vero nunq̄:ſed ſicut noua=
cula ⁊c.qꝛ promittit purgatio=
nē tm̄.ſʒ ſicut īexperti barbitōſo
res incidūt carnē ita mali faciūt
qui ſuis machinationibus car=
nem iuſtoꝝ.i.famam ſuam ini=
qua lingua ſtudēt incidere.p̄s.
Loquuntur pacem cum ꝓximo
ſuo ⁊c.Hieronym⁹ habʒ.(Quid
gloriaris in malitia potēs miſe
ricordia dei tota die.)Et hic eſt
verſus.q.d.Tu qui potens es
in malo:qđ gloriaris in malitia?
Miſericordia parata eſt ad quā
potes conuerti.

¶Dilexiſti malitiam ſuper
benignitatem:iniquitatem
magis quam loqui equitatē
Dilexiſti oīa verba precipi
tationis:lingua doloſa.

¶Hic agit de affectu mali ſiue
pctōris ad nocēdū.primo Et hic
affect⁹ in duob⁹ ꝯſiſtit.ſ.in exte
rioribus ⁊ interioribus.primo
ergo in exterioribus oſtēdit ſub
tractionē miſericordie:⁊ ſubtra
ctionē iuſtitie.Dicit ergo.(Di
lexiſti malitiā ſuper benignita=
tem.)Benignitas.i.bona ignei=
tas ⁊ ſic facit liqueſcere animū
hominis ad bona cōmunicāda.
malitia ecōuerſo mouet ipetuʒ
hominis ad nocendū.Et iſti ma
li ⁊ peccatores plus malitiaʒ q̄
bonitatē.i.benignitatem dilexe
runt:quia magis ſunt prōpti ad
maluʒ q̄ ad bonum:eo ꝙ ſunt
frigidi ⁊ remiſſi.Iob.20.Cū dul
ce fuerit in ore eius malum ab=
ſcondit illud ſub lingua ſua.
Quantuʒ ad ſubtractionē iuſti

tie dicit.Dilexiſti loqui iniqui=
tatē magis q̄ loqui equitateʒ.)
p̄s.Qui diligit ini.odit animaʒ
ſuam.Quantuʒ ad interiora di
cit(Dilexiſti omnia verba preci
pitationis.)trahendo alios in
morteʒ:ſicūt doech:iterū in ma=
lum culpe.1.Cor.15.Corrūpunt
bonos mores colloquia praua.
Uel precipitandi teipſuʒ.Et iđ
dicit(lingua doloſa.)Et tu qui
es linguoſus et doloſus:vl' hoc
facis per linguam doloſaʒ.Hie.
9.Sagitta vulnerās lingua eo
rum dolum locuta eſt.

¶Propterea deus deſtruet
te in finem:euellet te ⁊ emi=
grabit te de tabernaculo tuo
et radicem tuam de terra vi
uentium.

¶Supra egit pſalm⁹ de mali=
tia peccatorum:hic aūt agit de
pena eorū.Et circa hoc duo fa=
cit.pͥo ponit ipſorum malorum
penam.ſcd̄o oſtendit pene vtili
tatem ibi(videbunt.)Circa pri=
mū duo facit.primo ponit ma=
lorum.penā.ſcd̄o ponit moduʒ
perueniendi in illā ibi(Euellet
te.)Dicit ergo.(propterea.)ſ.qꝛ
dilexiſti malitiam ⁊c.⁊ dilexiſti
verba precipitandi alios.(De⁹
deſtruet te in finem.)i.imperpe
tuū.p̄s.Deſtrues illos ⁊ nō edi
ficabis eos.Et merito precipi=
ta eos domine ⁊ diuide linguas
eoruʒ.Modus quia(euellet te)
Ubi notandum ꝙ primo ponit
iſta deſtructio quantum ad ip=
ſum modum.ſcd̄o quantum ad
amiſſionem futurorum.¶Quā
tum ad primum duo conſiderā
da ſunt.Quandoq̄ eñ contin=
git ꝙ hoīes hn̄t aliqua funda=
menta in ſua proſperitate:ſicut
amicos ⁊ diuitias ⁊ hmōi.Et iđ
cōparant radici:qꝛ per hoc ra
dicati ſunt in hijs.⁊ ideo dicit.
Euellet te.)ab omnibus iſtis in
quib⁹ ⁊ ꝑ quos es in ꝓſperitate
radicat⁹.Iob.19.Quaſi arbori
auulſe abſtulit ſpeʒ meaʒ.Hie.
1.Ut euellas ⁊ deſtruas ⁊c.ſcd̄o
emigrat prima amiſſiōe.i.tranſ
fertur totaliter vnde(emigrabit
te.)i.faciet te tranſire(de taber
naculo tuo.)i.de domo ⁊ de ſta
tu ⁊ de dignitate tua.Iſa.22.
Expellam te de ſtatiōe tua.Iob
22.Oculus qui eum viderat nō
videbit.Alia littera habet(De
tabernaculo ſuo.)ideſt eccleſia.
Apocal.21.Ecce tabernaculum
dei cū hominib⁹.Nūc boni ſunt
malis ꝑmixti:ſed in fine mali ex
cludent ab eccleſia:vbi nūc ſunt
nūero non merito.Quantuʒ ad
amiſſionē futurorum dicit(Et
radicem tuam de terra viuen=
tium.)ſ.euellet.Per radicem in
telligit hic charitas que eſt ra=
dix omnium bonorum.1.Cori.13.
In charitate radicati ⁊c.Hanc
auferet deus de terra viuentiū:
quia auferet tibi donum chari=
tatis quod dedit.Item a bonis
auferetur cupiditas que poteſt
per radicem ſignari.1.Thi.vlti
Radix omnium malorum cupidi=
tas.Hanc deus viris ſpirituali=
bus aufert.quia qui ad tempo
ralia ſtudent nō poſſunt perue=
nire ad terram viuentium:quia
qui volūt diuites fieri incidunt
in tentationē in quib⁹ cupidita=
tibus radicant mali.ſ.antixp̄s ⁊
diabolus.Iob.5.Uidi ſtultuʒ.i.
pctōrē:firma radice ⁊ maledixi
pulchritudini eius ſtatim.

¶Uidebunt iuſti ⁊ timebūt

Universidad de Deusto
Biblioteca

et ſuper euꝫ ridebūt ⁊ dicent
ecce homo qui nō poſuit deū
adiutorem ſuum. Sed ſpe-
rauit in multitudine diuitia
rum ſuarum: et preualuit in
vanitate ſua.

¶ Hic ponit fructus pene. Naꝫ
deꝰ punit hic ⁊ prenūciat penas
ꝓpter vtilitatē iuſtorū. primo ꝓ
pter metuꝫ pene: quia (Et time-
būt.) Et hoc poteſt trāſferri ad
ſtatū preſentis vite in qua timēt
iuſti habēdo reuerentiā ad deū
⁊ decidūt a ſtatu in quo ſunt.
Ro. 11. Noli altū ſapere: ſꝫ time.
Sꝫ illi qui ſunt in patria nō ti-
ment ab aliquo ſtatu cadere: qꝛ
ſunt in perfectione gratie cōfir-
mati: qꝛ non ſeparabunt: ſed re-
uerentia filiali timebūt. ps. Ti-
mor domini ſanctꝰ ⁊c. Et reuere
bunt dei iuſtitiā. Tamē ſpecia-
lius in p̄ſenti vita timēt. ſcḋo ꝓ
pter deſpectionē peccati ⁊ p̄ſen
tis pſperitatis. Et p̄io ponitur
deriſio. 2° ponit cauſa deriſiōis
ibi (Ecce.) ¶ Quantū ad primū.
(Super eū.) i. contra eū. ſ. pecca
tores videbūt. i. ꝯtennent eius fi
duciā ⁊ pſperitatem. Et hoc ſpe
cialiter fiet in futuro. ps. Letabi
tur iuſtus cū viderit vindictam
Job. 22. Uidebut iuſti ⁊ letabū
tur ⁊ deridēt. primo pctōꝝ ſuper
biā. ſcḋo vanā fiduciā ⁊ eoꝝ fra
gilē gloriaꝫ. Superbiā: quia nō
ſperabāt in deo: ſꝫ de ſe confide
bant. (Et dicent) iuſti. (Ecce ho
mo q̄ non poſuit deū adiutoreꝫ
ſuū.) i. nō poſuit ꝙ indigeret dei
auxilio. ps. Labia nr̄a ⁊c. Deut.
23. Dereliquit factorē ſuū. De
vana fiducia. vñ dicit (Sed ſpe-
rauit in multitudine diuitiaruꝫ
ſuarū.) Prouer. 11. Qui ꝯfidit in

diuitijs ſuis corruet. 1. Thi. vl.
Diuitibus huius ſeculi p̄cipe
⁊c. De vana gloria mala facere
⁊ deo pmittente preualuit vnde
dicit. (Et preualuit in vanitate
ſua.) Et de hoc deridentur. ps.
Dominus ſcit cogitatiōes ho-
minū. qm̄ vane ſunt. Uel preua
luit ⁊c. vt referatur ad auarum
qui quantuꝫ ad aliq̄d preualet
omnibꝰ alijs pctōribus. Eccli.
10. Auaro nihil eſt ſceleſtius. Et
ex quo ad hoc inducitur incidit
in alijs facile. Uel p̄t referri ad
antichriſtū. q̄ p̄ualet oībꝰ alijs.
¶ Ego aūt ſicut oliua fructi
fera in domo dei ſperaui in
miſericordia dei in eternū ⁊
in ſeculū ſeculi. Cōfitebor ti
in ſeculū quia feciſti ⁊ expec
tabo nomen tuū qm̄ bonuꝫ ē
in conſpectu ſanctoꝝ tuorū.
¶ Hic agit de ſanctitate bono-
rū. Et p̄io oſtendit q̄d agunt in
preſenti 2° quid pmittunt ibi.
Cōfitebor.) Duplex bonuꝫ fa-
ciūt ſancti in preſenti eccl̄ia. pri-
mo in hoc ꝙ bene ſe habent ad
ꝓximuꝫ fructificando in eis. Et
ideo iuſtus ꝯparatur oliue. q. d.
Pctōr ſic euellitur ſine fructu: ſꝫ
ego ſicut oliua fructifera in do-
mo dei. ⁊ comparat oliue pro-
pter pinguedinem. Nam oliua
ſemꝑ habet fructuꝫ pingue. Ju
dith. 9. Nō poſſuꝫ deſerere pin
guedinem meā. Hie. 11. Oliuam
vberem: pulchrā: fructiferā: ſpe
cioſam: vocauit dominꝰ nomen
tuū. Hoc tamen cōparatur oli-
ue ꝓpter fructuꝫ ſpecialiter: qꝛ
ex oliuis fit oleū per quod ſigni
ficatur miſericordia. ex qua iu-
ſti ꝓuidēt alijs ⁊ fructū faciunt
in eccleſia. Jo. 15. Poſui vos vt

eatis ⁊ fructū afferatis. Et hūc
fructū feci (in domo dei) non in
mundo. ps. Elegi abiectꝰ eſſe in
domo dei. Itē quo ad deū. iuſti
in mūdo iſto faciūt aliud bonuꝫ
ſperando. ſ. in eo. vñ dicit (Spe-
raui in miſericordia dei.) non
meis meritis: ſꝫ illius miſericor
dia. Tit. 3. Nō ex opibꝰ iuſtitie q̄
fecimꝰ nos ⁊c. Et hec mia eſt in
eternū. Et pōt hoc dupl̄r expōi.
Uno mō vt deſignat eternitatē
⁊ ſic pōt referri eternitas ad eēn
tiā mie diuine q̄ eſt eterna. Hie.
31. In charitate ꝑpetua dilexi te
idō attraxi te miſerans. Alio mō
vt referatur ad effectū mie. Ali
qñ ex miſericordia dei ꝯcedunt
bōa eterna. ⁊ ſic (in ſeculū ſecl̄i.

i. ꝑ mea ſecl̄a. (Confitebor) hic
ꝓmittit q̄d ſit facturꝰ ⁊ ꝓmittit
duo. Unum refert ad p̄terita: et
eſt gratiaꝝ actio de bn̄ficijs col
latis. Propter hoc dicit (Cōfite-
bor tibi in ſeculuꝫ.) i. referā tibi
laudes. Et hoc: qꝛ tu (feciſti.) ſ.
ꝙ eſſeꝫ oliua fructifera in domo
dn̄i: ⁊ ꝙ ſpero i miſericordia dei
Aliō refert ad futura (Expecta
bo nomen tuuꝫ, quoniā bonum
eſt.) Expectat nomen ieſu eſſe
ſalutare ſuū. Et hoc ſpecial̄r cō
tingit in illis qui ſunt in p̄ria. vñ
dicit. Qm̄ bonū eſt in conſpectu
ſanctoꝝ tuorū qui vidēt ipſam
eſſentiā bonitatis. vñ nō poteſt
niſi diligere deum.

¶ Explicit eximiū opꝰ diui Thome acq̄natis ſuꝑ pſalterio p̄ſſuꝫ
Lugd. In edibꝰ Jacobi myt ipēſis Jacobi. q. Frāciſci de giūta et
ſocioꝝ florētinorū. Anno milleſimo quīgeñ. xx. ad Idus auguſti.

Universidad de Deusto Biblioteca

et ſuper eũ ridebũt ⁊ dicent ecce homo qui nõ poſuit deũ adiutorem ſuum. Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: et preualuit in vanitate ſua.

¶ hic poniẽ fructus pene. Naz deꝰ punit hic ⁊ prenũciat penas ꝓpter vtilitatẽ iuſtorũ. primo ꝓpter metuz pene: quia (Et timebũt.) Et hoc poteſt trãſferri ad ſtatũ preſentis vite in qua timẽt iuſti habẽdo reuerentiã ad deũ ⁊ decidũt a ſtatu in quo ſunt. Ro.11. Noli altũ ſapere: ſz time. Sz illi qui ſunt in patria nõ timent ab aliquo ſtatu cadere: q2 ſunt in perfectione gratie cõfirmati: q2 non ſeparabuntẽ: ſed reuerentia filiali timebũt. ps. Timor domini ſanctꝰ ⁊c. Et reuerebunẽ dei iuſtitiã. Tamẽ ſpecialius in pñti vita timẽt. ſcdo ꝓpter deſpectionẽ peccati ⁊ pñſentis pſperitatis. Et p2io ponitur deriſio. 2° ponitẽ cauſa deriſiõis ibi (Ecce.) ¶ Quantũ ad primũ. (Super eũ.) i. contra eũ. ſ. peccatores videbũt. i. ɔtennent eius fiduciã ⁊ pſperitatem. Et hoc ſpecialiter fiet in futuro. ps. Letabitur iuſtus cũ viderit vindictam Job. 22. Uidebut iuſti ⁊ letabũtur ⁊ deridẽt. primo pctoꝝ ſuperbiã. ſcdo vanã fiduciã ⁊ coꝝ fragilẽ gloriaz. Superbiã: quia nõ ſperabãt in deo: ſz de ſe confidebant. (Et dicent) iuſti. (Ecce homo q̄ non poſuit deũ adiutorez ſuũ.) i. nõ poſuit ꝙ indigeret dei auxilio. ps. Labia nr̃a ⁊c. Deuẽ. 23. Dereliquit factorẽ ſuũ. De vana fiducia. vñ dicit (Sed ſperauit in multitudine diuitiaruz ſuarũ.) Prouer. 11. Qui ɔfidit in diuitijs ſuis corruet. 1. Thi. vl. Diuitibus huius ſeculi pcipe ⁊c. De vana gloria mala facere ⁊ deo pmittente preualuit vnde dicit. (Et preualuit in vanitate ſua.) Et de hoc deridentur. ps. Dominus ſcit cogitatiões hominũ. qm̃ vane ſunt. Uel preualuit ⁊c. vt referatur ad auarum qui quantuz ad aliq̇d preualet omnibꝰ alijs pctõribus. Eccti. 10. Auaro nihil eſt ſceleſtius. Et ex quo ad hoc inducitur incidit in alijs facile. Uel pt referri ad antichriſtũ, q̇ pualet oibꝰ alijs.

¶ Ego aũt ſicut oliua fructifera in domo dei ſperaui in miſericordia dei in eternũ ⁊ in ſeculũ ſeculi. Cõfitebor tibi in ſeculũ quia feciſti ⁊ expectabo nomen tuũ qm̃ bonuz ẽ in conſpectu ſanctoꝝ tuorũ.

¶ hic agit de ſanctitate bonorũ. Et p2io oſtendit q̇d agunt in preſenti 2° quid ꝓmittunt ibi. Cõfitebor.) Duplex bonuz faciũt ſancti in preſenti ecclia. primo in hoc ꝙ bene ſe habent ad ꝓximuz fructificando in eis. Et ideo iuſtus ɔparatur oliue. q. d. Pctõr ſic euellitur ſine fructu: ſz ego ſicut oliua fructifera in domo dei. ⁊ comparaẽ oliue propter pinguedinem. Nam oliua ſemꝑ habet fructuz pingue. Judith. 9. Nõ poſſuz deſerere pinguedinem meã. hie. 11. Oliuam vberem: pulchrã: fructiferã: ſpecioſam: vocauit dominꝰ nomen tuũ. hoc tamen cõparatur oliue ꝓpter fructuz ſpecialiter: q2 ex oliuis fit oleũ per quod ſignificatur miſericordia. ex qua iuſti ꝓuidẽt alijs ⁊ fructũ faciunt in eccleſia. Jo. 15. Poſui vos vt

eatis ⁊ fructũ afferatis. Et hũc fructũ feci (in domo dei) non in mundo. ps. Elegi abiectꝰ eſſe in domo dei. Itẽ quo ad deũ. iuſti in mũdo iſto faciũt aliud bonuz ſperando. ſ. in eo. vñ dicit (Speraui in miſericordia dei.) non meis meritis: ſz illius miſericordia. Tit. 3. Nõ ex opibꝰ iuſtitie q̄ fecimꝰ nos ⁊c. Et hec mia eſt in eternũ. Et põt hoc duplr expõi. Uno mõ vt deſignat eternitatẽ ⁊ ſic põt referri eternitas ad eẽntiã mie diuine q̄ eſt eterna. hie. 31. In charitate ꝑpetua dilexi te ideo attraxi te miſerans. Alio mõ vt referatur ad effectũ mie. Aliqñ ex miſericordia dei ɔceduntẽ bõa eterna. ⁊ ſic (in ſeculũ ſecli. i. ꝑ mea ſecla. (Confitebor) hic ꝓmittit q̇d ſit facturꝰ ⁊ ꝓmittit duo. Unum referẽ ad pterita: et eſt gratiaꝝ actio de bñficijs collatis. Propter hoc dicit (Cõfitebor tibi in ſeculuz.) i. referã tibi laudes. Et hoc: q2 tu (feciſti.) ſ. ꝙ eſſez oliua fructifera in domo dñi: ⁊ ꝙ ſpero i miſericordia dei Aliõ referẽ ad futura (Expectabo nomen tuuz, quoniã bonum eſt.) Expectat nomen ieſu eſſe ſalutare ſuũ. Et hoc ſpecialr cõtingit in illis qui ſunt in pr̃ia. vñ dicit. Qm̃ bonũ eſt in conſpectu ſanctoꝝ tuorũ qui vidẽt ipſam eſſentiã bonitatis. vñ nõ poteſt niſi diligere deum.

¶ Explicit eximiũ opꝰ diui Thome acq̇natis ſuꝑ pſalterio ipſiuz Lugd. In edibꝰ Jacobi myt ipẽſis Jacobi, q. Frãciſci de giũta et ſocioꝝ florẽtinorũ. Anno milleſimo quigeñ. xx. ad Idus auguſti.

¶ Regeſtum alphabeticũ enar-rationis ſancti Thome aquina-tis ſoliloquiorũ dauidicoꝝ ptz.

¶ De littera A.

ADam corrupit natu ram. Folio 21.
Aduẽtus chriſti du plex. 30.
Adiutorium dei du plex. 25.
Aduẽtus xp̃i deſiderabilis. 42.
Aduẽtus xp̃i ſcõs optabilis. 42
Adiutoriũ triplex ꝯ demões. 43
Animus eſt templũ dei. 38.
Auxilia dei multa. 49.
Anime chriſti dignitas. 49.
Amor vnde cauſatur. 53.
Amoris et ſpei diſtinctio. 54.
Adeps accipit in malã ꝑtez. 52.
Acta dei in die dñico. 86.
Anima chriſti myſtice. 84.
Altare triplex exponit. 94.
Allegatio innocẽtie licita. 94.
Accuſatio chriſti figurat. 100.
Apparitionis xp̃i figura. 104.
Aie macule ſunt peccata. 115.
Auerrois error exploditur. 121.
Araneaꝝ tele comparatio. 157.
Abyſſus quid ſignificet. 186.
Auditionis fructus. 190.

¶ De littera B.

¶ Beatitudinẽ oẽs querũt. 4.
Beatitudinis varius error. 4.
Beatitudo vera deus eſt. 4.
Beneficium dei duplex. 13.
Beneficia dei tria. 29.
Boni ſunt pupilla oculi dei. 51.
Beneficia duo collata hoi. 74.
Benedictio dei qualis ſit. 74.
Bonitatis diuine effect⁹. 1. 91.
Bonitatis diuine effect⁹. 3. 91.
Bonitatis diuine ꝯtẽplatio. 90.
Bñdictio dei late exponit. 102.
Bonis et buphali diſtinctio. 104.
Beatitudo duplex notat. 115.
Bonũ ꝓpoſitum eſt vtile. 116.
Blaſphemie triplex peccatũ. 113.
Beatitudinis varia opinio. 121.
Bona ſpiritalia hois. 136.
Brachia ſignant opera. 142.
Bellũ multiplex in mũdo. 141.

¶ De littera C.

¶ Cõſciẽtia cõparat lecto. 202
Cõtẽplatiõis mũdi vtilitas. 28.
Chriſto quis locus debet. 32.
Cõfeſſio triplex diſtinguit. 30.
Clementia dei maxima. 28.
Carbone figuratur homo. 55.
Clamor quis audiat a deo. 64.
Cõcupiſcentie qũo frenãde. 64.
Collegiũ duplex ſanctoꝝ. 70.
Chriſtus cõparatur ſoli. 67.
Charitas qũo eſt cũ timore. 70.
Chriſtus qũo a deo relict⁹. 76.
Chriſtus vermi cõparatur. 78.
Cã ſalutis peccatoꝝ q̇ ſit. 77.
Clarificatio duplex nois xp̃i. 82
Centri terre ſignificatio. 86.
Cõfuſio duplex diſtinguit. 89.
Contẽplatio duo requirit. 99.
Crucifixionis xp̃i myſteriũ. 101.
Creatio qũo debetur filio. 119.
Cõfeſſio in voto ſalubris. 116.
Cor principiũ motuum. 122.
Cõſolatio dei rñdet triſtitie. 124
Cognitioni duo neceſſaria. 188.
Cognitio triplex de deo. 191.

¶ De littera D.

¶ Dona dei gratuita. 8.
Dominiũ dicitur iugum. 7.
Deus qũo odit peccatum. 16.
Deus nõ eſt forma celi. 27.
Deus quare penã differt. 25.
Deus qũo amandus. 30.
Deus curat humana. 33.
Dolus in quo conſiſtit. 41.
Deus examinãs tria facit. 50.
Deus qũo nõ audire dr. 50.
Dextere dei interpretatio. 21.
Deſideriũ duplex iuſtoꝝ. 74.
Deus qũo intrat in nos. 88.
Duo in dei bonitate. 90.

Tabula.

Dona dei duplicia. 104.
Deſiderij partus quis. 97.
Domus dei tripartita. 97.
Deſperio triplex. 111.
Diluuium triplex. 106.
Dulcedo patrie celeſtis. 113.
Deus nutritor et medicus. 125.
Diſſenſio philoſophoꝝ et theo-logorum. 138.
Detractio triplex. 153.
Dies qũo mali. 164.
Dignitas eccleſie. 183.

¶ De littera E.

¶ Eleuatio mẽtis q̃druplex. 1.
Error Theodori refellitur. 3.
Error Lactancij ꝓpellitur. 10.
Eſdras fecit titl'os pſalmoꝝ. 19.
Etates mundi cõparantur. 19.
Error phorum multiplex. 28.
Errores varij de deo excludun-tur. 17.
Eccleſia dr torcular. 27.
Eccleſia cõparatur lune. 38.
Eccleſie duplex ſtatus. 46.
Exalatiõis terreſtris natura. 56
Electio duplr̃ accipitur 61.
Error Rabi moyſi notatur. 66.
Effectuũ gratie modus. 91.
Exauditio orationis vnde. 98.
Exultationis ratio ponit. 118.
Experimentũ Pytagore in mu-ſica. 218.
Exaltatio maloꝝ quare fit. 147
Eccleſia monti cõparatur. 189.
Electio dei quid notet. 199.
Emanatio filij a patre. 178.

¶ De littera F.

¶ Forme nãles qũo oriunt. 8.
Figuli ſignificatio i ſcriptura. 9
Fictio iudeoꝝ de curru dei. 56.
Flãma metheorologica vñ. 56.
Fumus terreſtris vñ oriat. 56.
Fulminũ origo naturalis. 58.
Fluminũ ortus oſtenditur. 58.
Fontiũ vene manifeſtant. 58.
Fortitudo in quo conſiſtit. 63.
Firmamẽto cõparant apl'i. 66.
Fortitudo duplex in hoie. 80.
Facta chriſti poſt paſſionẽ. 81.
Fruct⁹ duplex ſacre ſcp̃ture. 85.
Fructus predicationis. 82.
Fidei neceſſitas cõmendat. 119.
Figura paſſionis chriſti. 127.
Furoris et ire expoſitio. 140.
Fames triplex exponitur. 143.
Fructuoſa oratio vnde. 158.
Fiducie ſignũ deprecatio. 158.
Fructus miſericordie. 163.
Finis vite laudabilis. 184.
Forma corporis chriſti. 179.

¶ De littera G.

¶ Gñatio diuina tractatur. 8.
Gloria hois duplex. 23.
Gloria qũo diffiniatur 23.
Gloria vera in quo cõſiſtat. 23.
Gloria vana que ſit. 40.
Grandinis generatio. 57.
Gratia linguaꝝ in apl'is. 67.
Gẽmis cõparantur apl'i. 74.
Gaudiũ duplex oſtendit. 73.
Geſta in paſſione dñi. 81.
Gratie effectuum ordo. 91.
Gradus hominũ triplex. 90.
Gratia ad duo neceſſaria. 102.
Gaudiũ iuſti in quo ſit. 118.
Gaudere lz ſuper innimico. 132.
Genus duplex inimicoꝝ. 151.
Genera tria malorum. 162.
Genera linguaꝝ notant. 183.
Gloria interior que ſit. 184.

¶ De littera H.

¶ Hodie q̃d ſignet i ſcriptura. 8
Hymnus quid ſit exponit. 2.
Hominũ duplex genus. 27.
Holem duo ſeruant a malo. 40.
Habitus generant ex actib⁹. 51.
Homini inſunt quattuor. 55.
Hõ qũo ſeparat ab eccl'ia. 97.
Homo in duobus exultet. 118.
Hoi nãle ẽ in deo ꝯfidere. 157.
Homo duplr̃ inheret deo. 121.
Homo eſt liberi arbitrij. 135.

Universidad de Deusto Biblioteca

Tabula.

Habent mali duplex malũ. 148.
Hominũ triplex genus. 155.
Hõ ſanctus hꝫ tria in deo. 191.
Hoim quattuoꝛ differẽtie. 194.
Honoꝛ eccleſie notatur. 183.
Honoꝛ dei in quo conſiſtit. 8.
Hõ mal⁹ abutit dei bõitate. 203.
Holocauſtũ laudis ḡtiſſimũ. 202
Hõ qũo grat⁹ ſit deo ⁊ hõi. 208.

¶ De littera J.

¶ Ira dei qũo intelligẽda. 7.
Judicij generalis foꝛma. 5.
Juſtus hꝫ quattuoꝛ bona. 14.
Judicij incertitudo oſtẽdit. 19.
Juramentũ duplex. 23.
Juſtitie duplex modus. 18.
Judiciũ duplex pꝛobatur. 17.
Judici ꝑfecto duo debent. 25.
Judicij dei ſex cõditiones. 32.
Judicia oliꝫ fiebãt in poꝛtis. 33.
Impij deijciuntur a deo. 64.
Judei canibus cõparantur. 82.
Innocẽtie laus ⁊ effectus. 94:
Juſtitia dei qualis ſit. 91.
Inimis dei ſunt duo. 90.
Inuocare deum qũo opꝫ. 112.
Jubili ratio exponitur. 118.
Inſtrumentoꝝ muſicoꝝ rõ. 119.
Inuidie deteſtatio. 138.
Imaginis ratio oſtendit. 156.
Inſidioſus animus q̄s ſit. 165.
Judiciũ duplex notatur. 188.
Judicium dei euidens. 177.

¶ De littera L.

¶ Lex charitatis iugum xp̄i. 7.
Letitia ſanctoꝛũ qualis ſit. 18.
Laudatio ꝓpꝛia q̄ten⁹ licita. 50.
Lucerne anima cõparatur. 62.
Legis neceſſitas oſtẽditur. 99.
Legis ratio explicatur. 99.
Legũ diuerſitas oſtendit. 100.
Laus dei multifaria. 3.
Laus dei vocalis. 1.
Letitie ratio. 118.
Lugere ẽ moꝛtuos plãgere. 131.
Lumen triplex in nobis. 137.
Laudabil' iuſtoꝝ memoꝛia. 165.
Libꝛi multiplex acceptio. 161.
Laus chꝛiſti vnde veniat. 182.
Loq̄la dei ⁊ ſcriptura q̄d ſit. 179
Laus diuina fruct⁹ paſſiõis. 82.
Leonis pꝛopꝛietas. 8.
Laudis vocalis cõmoditas. 123.

¶ De littera M

¶ Modus ſacre ſcripture. 2.
Mane quadruplex exponit. 16.
Mendaciũ triplex notatur. 16.
Memoꝛia bonoꝝ ⁊ maloꝛũ. 31.
Mundi partes que ſint. 55.
Meritũ hois in duobus. 60.
Militaris doctrina in dauid. 65
Manetis erroꝛ confunditur. 62.
Mos ſalutandi regem. 65.
Motiua ad ſperãdũ in deo. 75.
Manus dei qũo intelligẽda. 75
Moꝛtis chꝛiſti modus 81.
Menſa triplex ſcripture. 85.
Manſuetus quis dicatur. 91.
Mititatis ratio exponitur. 91.
Mali xp̄iani nocent eccleſie. 111.
Mos antiquus refertur. 107.
Membꝛa chꝛiſti varia. 110.
Mirabilia duo in celo. 119.
Miracula duo aquarum. 119.
Muſice vis exponit. 118.
Modulatio duplex. 118.
Meditatio quid ſit. 135.
Miſericoꝛdie eſt miſerie. 149.
Miſeria in quo conſiſtit. 164.
Magnitudo dei multiplex. 189.

¶ De littera N.

¶ Nature diuine modus. 8.
Neceſſitas oꝛandi. 8.
Naturaliũ reruꝫ coꝛruptio. 44.
Nequitie duplex cauſa. 34.
Noctis ſignificatio in.ſ. 50.
Nubiũ generatio. 57.
Nouat⁹ heretic⁹ q̄s fuerit. 91.
Nouatianoꝝ erroꝛ eliditur. 91.
Neceſſaria laudi diuine. 118.
Neceſſaria ſunt hoi tria. 127.
Neceſſitas oꝛationis 139.
Nemeſis virtutis ratio. 138:
Nomen ieſus vera ſpes. 158.
Nãle ẽ hoi in deo ꝯfidere. 157.
Nuptiarũ mos antiquus. 178.
Nois dei expoſitio. 199.
Noia dei multa. 199.
Noticia ꝓpꝛij peti difficilis. 206
Noticia ſupnãlium triplex. 207
Noua creatio declaratur. 208.

¶ De littera O.

¶ Opus dei quadruplex. 2.
Octaua figurat reſurrectionẽ. 3
Oꝛatio qualis eſſe debeat. 11.
Oꝛdo diuine iuſtitie. 31.
Oꝛigo fontiũ que ſit. 58.
Oꝛatio quid ſit. 73.
Odium duplex diſtinguit. 93.
Oꝛdo effectuum diuinoꝛum. 90.
Oblaticia fuere tria aialia. 103.
Octauiani pꝛudens dictũ. 114.
Oꝛatiõis clamoꝛ qualis ſit. 114.
Oꝛationis fructus magn⁹. 114.
Oꝛatio eſt interpꝛes ſpei. 123:
Obpꝛobꝛium quid ſit. 129.
Operatur deus in hole. 136.
Oꝛdo duplex diſtinguit. 145.
Optãda duo in pꝛincipe. 180.
Obliuio creatoꝛis cã peti. 204.
Oia in gloꝛiã dei faciẽda. 204.
Oꝛdinate ambulare q̄d ſit. 204.

¶ De littera P.

¶ Petõꝛ q̄ttuoꝛ mala icurrit. 7.
Pſalmus quid ſit. 6.
Pſalmoꝝ tres interp̄tationes. 3
Pſalterium quid ſignificet. 6.
Pſalteriũ decacoꝛdum quid. 6.
Pꝛopheta triplex notatur. 3.
Puluis tria facit. 3.
Pſalmoꝝ oꝛdo ⁊ diuiſio. 4.
Petitio duplex tribulati. 6.
Peccatum ex tribus oꝛitur. 13.
Peccatum duo includit. 13.
Pyꝛamis pꝛia figura coꝛpis. 19.
Pudoꝛ ẽ pꝛincipium ſalutis. 22.
Pꝛoceſſus diuine vindicte. 26.
Peccatum oꝛis triplex 36.
Pene damnatoꝛũ quales. 39.
Potẽtia dei in coꝛpoꝛalibus. 55.
Pꝛecepti ratio tractatur. 69.
Puncta duo in celo. 68.
Pꝛedicatio p̄mus fruct⁹ xp̄i. 82.
Peccata tripli[c]ia. 94.
Pꝛouidentia dei in rebus. 87.
Pꝛeparatio ad oꝛationem. 89.
Ptãs ſecularis triplex. 122.
Pulchꝛitudo xp̄i q̄druplex. 179.

¶ De littera R.

¶ Rex xp̄s in hieruſalem. 8.
Rex gentium chꝛiſtus. 8.
Regula ſacre ſcripture. 3.
Remiſſio peccatoꝝ ex trib⁹. 93.
Rectitudo iuſti vnde ſit. 118.
Ratio boni in quo cõſiſtit. 139.
Remediũ cõtra iram. 152.
Reſurrectiõis xp̄i ptãs vñ. 163.
Regis adiutoꝛium triplex. 190.
Ratio miſericoꝛdie dei. 90.
Ratio teſtimonioꝝ diuinoꝝ. 91.
Ratio donoꝛum dei. 105.
Ratio ſepulture chꝛiſti. 104.
Ratio odij explicatur. 93.
Rãtio diuine miſericoꝛdie. 91.
Rerum varij gradus. 15.
Rerũ oꝛdo deo ſubiectus. 190.
Raptus animarũ quis ſit. 192.
Remanet duplex effect⁹ peti. 205
Reatus pene qũo manet. 205.
Remotio macule req̄rit duo. 205

¶ De littera S.

¶ Scriptura ſacra diſputat. 2.
Soliloquium quid ſit. 2.
Scriptura dꝛ ꝟbum gloꝛie. 3.
Similitudo lucis diuine. 14.
Seruitus deo exhibenda. 9.
Superficies pꝛima triãgula. 19
Scutũ in capite ſanctoꝝ q̄re. 18
Simplicitatis laus. 28.
Superbie ratio tractatur. 61.
Sacrificioꝝ duplex genus. 70.
Succurſus fratern⁹ mãdat. 80.
Salus duplex diſtinguit. 77.
Sermo diuinus duo facit. 85.

Tabula.

Subſidiū duplex mūdanoꝝ. 92
Spiritalis pulchritudo q̄. 95.
Semite preceptorum. 89.
Sortiū pulchra diſtinctio. 112.
Siccatio maris poſſibilis. 120.
Scutum dei quid ſit. 128.
Sanctoꝝ memoria in celo. 126.
Suſpiriū ad patriā celeſtē 168.
Status duplex diuine mie. 187
Sancti duplr affligunt. 191.

De littera T.

Titulorum ratio. 12.
Ternarius eſt anime. 19.
Quaternarius eſt corporis. 19.
Triplex fructus punitiōis. 24.
Torrētus ꝓprietas q̄ ſit. 54.
Templum quadruplex. 54.
Tremor quare accidit iratis. 55
Terremotus vnde ꝓcedit. 56.
Tonitruorum origo. 58.
Timor duplex notatur. 69.
Timor tria facit. 96.
Triūphus duplex exponit. 75.
Terre duplex cōſideratio. 86.
Tria in xp̄o ante paſſionē. 81.
Templum triplex. 94.
Tria a deo ſperanda. 92.
Teſtimonia dei que ſint. 91.
Teſtamentū dei quid ſit. 91.
Tria in viſione dei. 97.
Triplex cā matutine letitie. 107
Tria neceſſaria iudicio. 134.
Tria precipua in hoie. 151.
Tres cōditiones teſtium. 191.
Tresviri liberant animas. 185.

De littera U.

Ueritas duplr cognoſcit. 9.
Uita duplex diſtinguitur. 19.
Uirgo imunis ois peccati. 46.
Ueritas triplex oſtenditur. 40.
Uana que dicuntur. 40.
Uſure prohibitio. 47.
Uentorū generatio vnde. 56.
Uictorie triplex gradus. 62.
Uocis cherubin ſignificatio. 57.
Ueſtiū chriſti ſignificatio. 91.
Umbre ratio in ſcriptura. 85.
Uota intelligunt ſacrificia. 83.
Uiſum oblectant tria. 97.
Uocatur chriſtus arca. 103.
Uultus chriſti mutatio. 123.
Uirtutes tres iuſtorum. 136.
Uite preſentis miſeria. 155.
Uie domini cuſtodiende. 154.
Uirtus oſſibus cōparatur. 187.
Uerba chriſti ſagitte. 181.
Ueſtimentū chriſti duplex. 182.
Unctio ſpiritalis que ſit. 182.
Uirginea puritas ꝯmēdat. 187.

FINIS.

Universidad de Deust[o] Biblio[teca]
UNIVERSIDAD DE DEUSTO - BILBAO
R. 180395

Son dichas Doze miſas Por el ~~[illegible]~~
Vicario de Bilbao =

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca